RICHARD HENRY DANA, Jr.
DOI ANI PE MARE
Traducere şi glosar de Alfred Neagu
EDITURA MERIDIANE Bucureşti, 1984
Coperta de :
socoliuo
Rlchard Henry Dana, Jr. TWO YEARS BEFOR.E THE MAST, Boston 184D
r„Ai citit cartea tânărului Dana ? 'Adevărată de la un capăt la altul. Pe vremuri el a fost elevul meu, dar nu de la mine a învăţat să scrie aşa [...] E o voce de la teugă. Cartea lui se va bucura de o largă circulaţie. Ba mai mult de atît. Va deschide ochii multora asupra vieţii marinarului de rină."
R. W. Emerson
„Prefer Doi ani pe mare, cartea fără egal a prietenului meu Dana. Părţile în care zugrăveşte Capul Horn cu sigu~ ranţă că le-a scris cu un sloi de gheaţă.",
M. H. MelviUt
Capitolul I PLECAREA
Plecarea bricului Pilgrim într-o călătorie de la Boston la Capul Horn şi apoi către coastele de vest ale Americii de Nord fusese fixată pentru 14 august. Cum bricul urma să ridice ancora imediat după prînz, am venit la bord la ora 12, echipat temeinic de mare, cu un cufăr tixit cu veşminte pentru doi sau trei ani, cît dura călătoria în care porneam hotărît să-mi vindec, de era posibil, vederea slăbită, din pricina căreia fusesem nevoit să abandonez studiile ; nici un tratament medical nu părea s-o amelioreze aşa că speram să-mi revin printr-o schimbare radicală a felului de viaţă, lăsîndu-mi baltă cărţile pentru o lungă perioadă de timp, şi, avînd în schimb parte din plin de muncă, mîncare fără mofturi şi aer curat.
N-a durat mult pînă am schimbat redingota strimtă, chipiul de mătase şi mănuşile de căprioară ale studentului de la.Harvard cu nădragii ponosiţi de doc, cămaşa în carouri şi pălăria de muşama ale marinarului. Metamorfoză nu glumă ! Mă amăgeam că pot trece cu uşurinţă drept marinar sadea, cu toate că e cu neputinţă să înşeli ochiul unui lup de mare cu pielea tăbăcită pe puntea navelor. Şi în timp ce eu mă şi închipuiam la fel de familiarizat cu marea ca Neptun în persoană, de cum am apărut, oricine la bord putea să-şi dea seama că-s doar un ageamiu de vîntură ţărmuri. Un marinar sadea are veşmintele croite într-un anume fel şi le poartă într-un chip pe care un ageamiu nu-1 poate deprinde niciodată.
Pantalonii strînşi pe coapse şi deci atîrnînd larg, maî mult decît trebuie, cămaşa în carouri, croită prea generos, pălăria impermeabilă cu borul lăsat, foarte lustruită şi împinsă mult pe ceafă, garnisită pe deasupra şi cu juma de stînjen de panglică neagră, ce spînzură peste ochiul sting, precum şi nodul de la legătoarea de gît neagră, din rrjătase, ca şi o sumedenie de alte mici amănunte sînt semne sigure care, atunci cînd lipsesc, trădează numaidecît începătorul. în afară de aspectul meu vestimentar, ce nu se potrivea deloc cu al celorlalţi, mă mai trăda şi înfăţişarea şi, fără îndoială, că era destul să se uite cineva la obrazul şi la mîinile mele ca să-şi dea seama că nu aduceau cu cele ale marinarului get-beget, ce păşeşte crăcănat, legănin-du-se, şi îşi bălăngăne braţele bronzate şi bătucite, cu palmele pe jumătate deschise, de parcă a.r fi în permanenţă gata să apuce o parîmă.
Şi astfel m-am alăturat echipajului, în ciuda cusururilor care mă marcau. Am ridicat ancora şi am pornit-o în josul fluviului, iar seara am ancorat iarăşi. A doua zi, am fost puşi la treabă pentru a pregăti nava de mare, trecînd manevrele aripilor prin palancuri, încrucişînd vergile rîndunicilor, instalînd mijloacele care să împiedice frecarea parîmelor şi încărcînd pulberea la bord. în noaptea următoare, mi-am luat în primire primul cart. Am stat treaz aproape jumătate de noapte de teamă ca nu cumva să nu aud cînd voi fi chemat pe punte. Iar cînd m-am trezit pe punte, m-am simţit atât de copleşit de importanţa misiei încît am bătut nava fără odihnă, cît era ea de lungă, uitîndu-mă cînd peste prova, cînd peste balustradă pupa, la fiecare rond. Şi nu mică mi-a fost uimirea cînd am văzut cît de netulburat arăta marinarul pe care l-am chemat să preia serviciul şi care şi-a făcut frumuşel un culcuş sub barca de transport, ca să mai moţăie şi. el puţin.
Socotea că pentru o noapte frumoasă ca aceea, cmd nava stătea la ancoră într-un port sigur, era suficient să facă de cart în chipul respectiv.
A doua zi era sîmbătă şi, cum dinspre sud se ridicase briza, am luat un pilot la bord, am virat ancora şi am început să facem volte pentru a ieşi din estuar. Mi-am luat rămas bun de la prietenii ce veniseră să mă petreacs şi abia am avut vreme să mai arunc o privire asupra oraşu-i lui şi locurilor atît de cunoscute, pentru că la bordul unei nave nu e vreme de sentimentalisme. După ce am aj^ la capătul bazinului, am văzut că vîntul bătea chiar îr gura golfului, aşa că am fost nevoiţi să lăsăm ancora îr radă. Am rămas acolo toată ziua şi o parte din noapte Cartul meu a început la unsprezece noaptea şi am primii ordin să-1 chem p,e căpitan dacă vîntul se schimba dinspri vest. Spre miezul nopţii, vîntul deveni favorabil, aşa ci l-am trezit pe căpitan care mi-a ordonat să chem tot echi| pajul pe punte. Habar n-am cum am reuşit să fac şi treat asta, dar sînt totuşi sigur că n-am avut cum împrumut glasul răguşit al nostromului ca să

răcnesc : „Echipajul pe punte ! Vira ancora !" Dar n-a trecut mult şi toţi îşi vedeau de treabă, desfăşurau velele, braţau vergile şi începurăm să ridicăm ancora, ultima care ne mai ţinea legaţi de pămîntul natal. Eu nu puteam fi de mare ajutor la aceste pregătiri. Puţinele mele cunoştinţe în ale navei nu mi-au folosit la nimic. Ordine de neînţeles zburau pe lîngă mine şi erau executate pe dată, toţi se mişcau cu atîta grabă, se amestecau răcnete atît de ciudate şi manevre atît de stranii, încît eram cu totul năucit. Nu există nimic mai demn de milă şi mai neajutorat decît un ageamiu care îşi începe viaţa de marinar. îndată începură Bă se audă acele icneli cu totul aparte, tărăgănate, care arată că echipajul se opinteşte la cabestan şi, în cîteva
6
minute," eram 9e-aeum porniţi. Se auzi clipocitul apei despicate de provă, nava se aplecă în bătaia brizei umede de noapte, şi prinse a se legăna în hula puternică de fund, aşa că abia acum ne începeam de fapt lunga, lunga noastră călătorie. Şi atunci am spus noapte bună pămîntului meu nataL

Capitolul II PRIMELE IMPRESII

Cea dintîi zi petrecută pe mare s-a întîmplat să fie dumi-» nică. Cum abia ieşiserăm din port, iar la bord era mult de lucru, am muncit toată ziua, aşa că abia seara s-au stabilit carturile, şi totul a intrat în rînduiala care se cuvine să fie pe mare. Cînd am fost chemaţi la pupa pentru a îi împărţiţi în carturi, căpitanul ne-a ţinut o scurtă şi eloc-< ventă cuvîntare, în vreme ce bătea puntea dunetei cu un trabuc în gură, lăsînd să-i scape cuvintele Intre două fumuri ?

— Ei bine, am pornit într-o lungă călătorie. Dacă ne vom înţelege ca lumea, vom avea o călătorie plăcută, iar de nu atunci o să vă pară că navigaţi pe un iad plutitor: N-aveţi nimic alta de făcut decît să împliniţi ordinele care vi se dau şi să vă faceţi datoria ca nişte bărbaţi ce sînteţi. Atunci o să aveţi parte de un drum care o să vă placă şi vouă, iar de nu n-o să vă mai placă deloc. Dacă o să tragem cu toţii în aceeaşi parte, o să vedeţi că-s un tip înţelegător, altfel o să vă convingeţi că-s un afurisit. Atîta am avut a vă spune. Cartul babord liber !

Eu, fiind cartul tribord, sau cartul celui de-al doilea secund, am avut prilejul să intru în primul schimb de veghe pe mare. Stimson, un tînăr care, ca şi mine, era la prima lui călătorie, nimerise în acelaşi cart şi, cum era feciorul unui funcţionar şi lucrase în serviciul de contabilitate al unui om de afaceri, am descoperit că aveam o sumedenie de cunoştinţe comune şi deci o groază de subiecte de discutat. Şi am pălăvrăgit pe săturate despre Boston, despre ce-or fi făcînd prietenii noştri, despre călătorie, şi tot aşa, pînă cînd îi veni rîndul să facă de veghe la prova şi plecă lăsîndu-mă singur. Acum aveam prilejul să chibzuiesc. Pentru prima oară trăiam liniştea desăvîrşită a mării. Ofiţerul bătea puntea dunetei, unde eu n-aveam voie să calc, la teugă unul sau doi oamenii vorbeau şi simţeam că n-am chef să iau parte la discuţia I lor, aşa că aveam răgaz să-mi cern impresiile cu privire! la toate cele din jur. Cel mai mult m-a impresionat frumu-| setea mării, strălucirea stelelor, norii minaţi iute de vîntl prin faţa lor, şi abia de-mi aduceam aminte că mă despăr-î ţeam de toate bucuriile intelectuale şi sociale ale vieţiij de dinainte. Dar, oricît de ciudat ar părea, şi atunci şi după aceea aceste gînduri mi-au făcut plăcere, sperînd ci ele mă vor ajuta să nu devin vreodată străin, de toate cele cîte le pierdeam acum.

Toate visurile mi-au fost alungate de ordinul ofiţerului de a orienta vergile, fiindcă vîntul începu să vină dinspre prova. Şi, din privirile pe care le aruncau din cînd în cînd marinarii spre direcţia vântului, după norii negri care se apropiau repede de noi, mi-am dat seama că trebuia să ne pregătim de vreme proastă, iar pe căpitan l-am auzit zicînd că spera ca, pe la ora douăsprezece,, să atingem Gulf Streamul. După cîteva minute, s-au auzit opt lovituri de clopot, cartul se terminase şi am coborât sub punte. Acum am început să simt pentru prima oară greutatea vieţii de marinar. Compartimentul în care fusesem repartizat era plin cu colaci de parîmă, vele de rezervă, vechituri şi alte' materiale depozitate aici. In
8
plus, pentru noi, cei repartizaţi acolo, nu fuseseră mon= tate cuşete şi nici nu aveam voie să batem cuie ca. să avem de ce ne agăţa hainele. Marea se montase, nava avea ruliu puternic şi toate în jur începură să danseze alandala. Era o „harababură desăvârşită", cum se zice, toate grămadă şi nimic la îndemînă. Un colac de cablu gros nimerise taman pe cufărul meu ; tot ce aveam, pălăriile, încălţările, salteaua şi păturile fuseseră măturate către bordul de sub vînt, unde erau strivite sub greutatea lăzilor şi colacilor de parîme. Iar ca o încununare, nu ni s-a îngăduit să aprindem nici o lumină să ne găsim cele trebuitoare, şi atunci am început să simt că mă pălesc semne puternice care anunţau răul de mare şi mă ajunge nepăsarea ca şi neputinţa care le însoţesc. Renunţînd la orice încercare de a-mi mai aduna lucrurile, m-am trîntit pe vele, aşteptînd să aud în orice clipă porunca : „Tot echipajul pe punte !", apropierea furtunii făcând necesară prezenţa acestuia. Curînd am auzit răpăitul rapid al picăturilor grele pe punte, cei din cartul de serviciu aveau, bineînţeles, de lucru pînă peste cap, şi răsunau ordinele repetate ale secundului, rostite cu toată puterea, tropăitul picioarelor, scîrţîitul palancurilor şi toate celelalte sunete care vestesc apropierea furtunii. In cîteva minute, capacul tambuchiu-lui a fost dat la o parte şi zarva de pe punte se auzi şi mai tare. Iar la urechile noastre a ajuns invitaţia : „Tot echipajul pe punte ! Sus şi reduceţi velele !" După care capacul a fost tras la loc. Cînd am ajuns afară, dinaintea ochilor îmi apăru un nou spectacol şi mi se oferea prilejul' unor noi experienţe.

Micul nostru bric naviga cu vînt de bulină, se canari-sea, şi mie mi se părea că avea să se răstoarne. Talazuri mari din

faţă se spărgeau de prova, lovind puternic, ca un baros, bubumd, după care apa împroşca peste bord şi
ne uda pînă la piele. Fungile gabierului fuseseră slăbite! şi velele mari, mascate, se izbeau de catarge cu un bubuit! de tunet, vîntul şuiera prin greement, capete de parîmel nelegate zburau în jur, ordine răcnite, de neînţeles pentrul mine, erau executate cu grabă, iar marinarii care mane-j vrau parîmele lălăiau în felul lor răguşit.
Pe lîngă toate astea mai trebuia să mă şi obişnuiesc cu marea. Mă lovise un cumplit rău de mare, abia de aveam putere să mă ţin de cîte ceva, şi se lăsase un întuneric beznă. Cam astea mă încercau pe mine cînd ar primit, pentru prima oară, ordinul să mă urc în arboradă reduc gabierul.
Nici acum nu ştiu cum am reuşit. M-am întins vergi şi m-am ţinut cu toată puterea pe care o mai avear Nu cred că le-am fost de prea mare folos, pentru câ îmi aduc aminte că m-a podidit, în cîtsva rînduri, răul d« mare înainte de a părăsi verga gabierului şi am vomat] în chinuri, asupra acelei nopţi negre ca iadul. Dar curme totul fu pus în ordine acolo sus, şi ni s-a îngăduit coborîm sub punte. Insă nu mi s-a părut chiar o mar favoare, deoarece compartimentul nostru, din cauza harababurii dinăuntru şi a putorii greţoase, de nedescris, a apei din santină, agitate de mişcările navei, nu oferea decît un modest refugiu faţă de atmosfera umedă şi rece de afară. Citisem mult despre păţaniile pe mare ale altora, dar mi se părea că nu există experienţă mai nenorocită decît a mea, pentru că, în afară de toate necazurile de care aveam parte, nu puteam să nu-mi amintest că aceasta era abia prima noapte a unei călătorii ce avea să dureze doi ani. Nici cînd eram pe punte nu eram mai fericiţi, fiindcă ofiţerul ne găsea mereu cîte ceva de făcut, zicîndu-ne mereu că mişcarea face bine. Dar oriunde era mai bine decît în mizeria de sub punte. îmi aduc aminte
10
foarte bine că, atunci cînd mă chinuia fără succes senzaţia de vomă, mă duceam la gura tambuchiului, lăsam capul în jos şi totdeauna mă uşuram deîndată. Era un emetic excelent.
Situaţia aceasta a durat două zile.
Miercuri, 20 august. în dimineaţa asta am fost de cart de la patru la opt Cînd am ieşit pe punte, la patru, am văzut că lucrurile păreau să se fi îndreptat mult. Vîntul şi valurile se mai domoliseră şi stelele îşi arătau strălucirea. Chiar şi sentimentele mele încercau o similară ameliorare, dar încă mă simţeam slăbit din cauza răului de mare. M-am dus pe puntea centrală, în partea dinspre vînt şi am urmărit ivirea treptată a zorilor şi prima geană de lumină. Multe s-au spus despre răsăritul pe mare, dar nu se compară cu cel de pe uscat. Ii lipseşte acompania^ mentul cîntecului păsărilor, zvonul ce arată că se trezesc şi oamenii, lucirea primelor raze în frunzişul copacilor, pe. creasta dealurilor, pe vîrful clopotniţelor şi acoperi-, şurilor, împrumutîndu-le tuturor viaţă, însufleţindu-le. Aici nu există privelişte. Cu toate că răsăritul soarelui poate că nu oferă atîta frumuseţe, nimic nu întrece tristeţea şi dezolarea ce se înstăpînesc devreme, la crăpatul zorilor, pe întinderea cenuşie şi melancolică a bătrînului ocean.
Au ele ceva aparte aceste prime luciri ale zilei ce se ivesc pe geana zării, la răsărit, aruncînd o lumină nedefinită pe faţa adîncurilor, şi, îngemănîndu-se cu nemărgi-; nirea şi abisurile mării din jur, îţi insuflă un sentiment de însingurare, de teamă şi presimţiri pline de melancolia pe care nu ţi le poate trezi nimic altceva pe lumea asta. Dar, treptat, pe măsură ce lumina devine tot mai puternică, această senzaţie dispare, iar cînd soarele se ridică,' începe obişnuita zi monotonă pe mare.
Din aceste gînduri m-a trezit vocea ofiţerului : „Hei; voi cei de la prova, montaţi pompa teugii". Am descoperit
11
astfel că nu era timp de visare şi că la prima geană dej lumină trebuia să ne apucăm de treabă. După ce i-a| chemat pe marinarii de zi, adică pe dulgher, bucătar şil etevard, şi am montat pompa, ne-am apucat să spălăm! punţile. Treaba asta, care pe mare se execută în fiecare! zi, îţi ia vreo două ceasuri şi abia de m-au ţinut puterile s-o isprăvesc. După ce am terminat, am şters punţile cu coada, am refăcut colacii parîmelcr, şi m-am aşezat pe nişte şcondri aşteptînd să aud clopotul navei bătînd de şapte ori, semnalul pentru masa de dimineaţă. Ofiţerul] văzînd că-mi luasem postura aceea de om fără treabăj îmi ordonă să ung catargul cel mare de la capătul arboretului rmdunicii în jos. Nava avea un .uşor ruliu, iar eu de vreo trei zile nu mîncasem nimic, aşa încît m-am, 6imţit ispitit să spun că aş prefera să fac treaba asta după micul dejun. Dar ştiam că trebuia să iau taurul de coarne, şi că, dacă vădeam vreo slăbiciune sau nepricepere, aveam să fiu compromis pe dată. Aşa că mi-am luat cutia cu unsoare, şi m-am căţărat pînă la arboretul rîndunicii. Cînd am ajuns sus, legănarea navei, care sporeşte cu cit urci mai departe de piciorul catargului ce constituie centrul de rotaţie, plus putoarea unsorii, care-mi jignea simţurile delicate, mi-au întors stomacul pe dos din nou, şi am fost cit se poate de fericit cînd mi-am terminat treaba şi am ajuns la relativa terra ferma a punţii. Curînd se auziră şi cele şapte bătăi de clopot, lochul a fost ridicat la bord, cartul a fost schimbat şi ne-am dus la masă. Nu pot să nu-mi amintesc de sfaturile bucătarului, un african* candid : „Ascultă, flăcăule, îmi spuse el, de-acum eşti curăţat bine pe dinăuntru. N-ai mai băgat în tine deloc zoaie din alea din care halesc cei de bat ţărmul. De-acu e musai să schimbi de drum. Ia frumuşel toate bomboanele de-acasă şi fă-le vînt peste bord, treci la nişte carne sărată, sănă-
12
toasă şi pîine marinărească, şi-ţi făgăduiesc eu că, înainte de a junge noi la Capul Horn, o să-ţi garniseşti frumuşel coastele alea ale tale şi o să fii la fel de zdravăn ca oricare dintre ăilalţi". E un sfat bun pentru pasagerii care-şi pun

nădejdea în delicateţurile pe care şi le-au dosit în geamantan, gîndindu-se că-s de folos de-or avea rău de mare.
Nu pot să vă zugrăvesc ce schimbări au produs în mine jumătate de livră de carne sărată de vacă şi un biscuit sau doi. Eram ca nou născut. Cum, pînă la ceasurile douăsprezece, cartul meu era liber sub punte, am luat de la, bucătar o bucată imensă de carne sărată de vacă, tare şi rece pe deasupra, şi am ros la ea pînă la prînz. Cînd am urcat pe punte, am început să mă simt şi eu om şi să-mi deprind meseria de marinar cu mult mai multă tragere de inimă. Pe la ora două am auzit un strigăt puternic din arboradă : „Navă -la orizont" şi, curînd, dinspre partea din care bătea vîntul am zărit două veliere care veneau transversal pe direcţia provei noastre. Era pentru prima oară cînd vedeam un velier pe mare. Atunci mi-a trecut prin minte, şi de atunci nu m-am dezis niciodată, că nu există privelişte mai plină de interes decît asta, şi foarte puţine o întrec în frumuseţe. Navele au trecut în partea de sub vînt, la distanţă prea mare ca să putem semnaliza, dar căpitanul a reuşit, prin binoclu, să le citească ,numele scris la pupa. Erau navele Helen Mar din New York şi bricul Mermaid din Boston. Amîn-două ţineau vestul şi se îndreptau spre iubitul nostru pămînt natal.
Joi, 21 august. Astăzi soarele s-a ridicat nestînjenit de nici un nor, am avut vînt favorabil, şi totul a fost numai lumină şi bucurie. De-acum m-am obişnuit cu marea şi am început să intru în rutina îndatoririlor vieţii pe

navă. Cînd clopotul a bătut de şase ori, adică pe la ora tri după-amiază, am zărit o navă în prova babord. Ca orice proaspăt marinar doream să văd navele stînd de vorbă. Se îndreptă spre noi, îşi mască gabierul mare şi cele două . nave au rămas faţă-n faţă, înclinîndu-se una dinaintea celeilalte, săltînd ca doi armăsari de luptă, struniţi de călăreţii lor. Era prima pe care o priveam de aproape, şi eram uimit văzînd ce ruliu şi tangaj avea pe o mare atît de liniştită. Se împlînta cu prova în valuri şi apoi pupa cobora încet în jos şi ea, lăsînd să apară din nou prova uriaşă, care-şi arăta tabla de aramă strălucitoare, etrava şi ghirlandele de pe care şiroia apa sărată a oceanului, ca de pe pletele bătrînului Neptun. Punţile erau pline de pasageri care se şi iviseră la primul strigăt de : „Navă la orizont !", iar după trăsături şi îmbrăcăminte arătau a fi emigranţi francezi sau elveţieni. Prima dată, ceilalţi ni ş-au adresat în franceză, dar, neprimind nici un răspuns, au încercat şi în engleză. Era vorba de nava La Carolina, din Le Havre, şi se îndrepta spre New York. I-am rugat să amintească, la sosire că s-au întîlnit cu bricul Pilgrim, din Boston, plecat de cinci zile pe mare şi îndreptîndu-se spre coasta de nord-vest a Americii. Apoi au prins vîntul şi ne-au lăsat să brăzdăm singuri imensitatea apelor pustii. Discuţia de rutină între nave decurge cam aşa : „Hei, voi cei de pe navă !" Răspuns : „Ehei !" „Ce navă-i asta, vă rog ?" „Carolina, din Le Havre, în drum spre New York. De unde veniţi ?" „Sîntem bricul Pil-grirn, din Boston, în drum spre coasta Californiei, şi am plecat din port acum cinci zile". Cam acesta-i tot protocolul şi nu se prea schimbă, doar dacă nu cumva navele au ceva mai mult timp la dispoziţie, sau ceva deosebit să-şi comunice.

Ziua s-a încheiat în chip plăcut, am intrat într-o perioadă de vreme bună fi stabilă, şi în rutina vieţii pe mare, care nu e întreruptă decît de vreo furtună sau de vederea ţărmului.

Capitolul IU MUNCA PE NAVA

Deoarece acum ne bucuram de o lungă perioadă de vreme bună, fără nici un incident care să întrerupă monotonia rutinei noastre, nu găsesc alt loc mai nimerit pentru a zugrăvi munca, obligaţiile şi obiceiurile de pe o navă comercială americană. Şi bricul era un bun exemplu.
Mai întîi şi mai întîi, căpitanul este stăpînul absolut. Nu face. carturi, vine şi pleacă după buna lui voie, nu dă socoteală nimănui şi trebuie ascultat în totul, fără a pune întrebări, nici măcar primului său ofiţer nu îi este îngăduit acest lucru. Are puterea de a-i îndepărta pe ofiţeri de la executarea serviciului, ba poate chiar să le şi anuleze statutul şi să-i trimită să muncească alături de marinari în teugă. Cînd nu există nici pasageri, nici reprezentanţi ai proprietarului, cum era cazul pe nava noastră, atunci nu-i ţine nimeni tovărăşie decît propria-i demnitate, şi n-are parte decît de puţine bucurii — doar dacă nu-i cu totul alt fel clădit decît cei mai mulţi dintre semenii săi — în afară de sentimentul că deţine puterea suprema şi că uneori o mai şi foloseşte.
Primul ministru, organul oficial executiv, ofiţerul care acţionează direct şi supraveghează totul e secundul. El e şi primul locţiitor şi şef de echipaj, ofiţer cu navigaţia şi timonier şef. Căpitanul doar îi spune ce pofteşte el să se împlinească şi-i lasă acestuia toată sarcina de a supra-

veghea, de a repartiza munca, ca şi răspunderea de a îi împlinită ca lumea. Secundul — cum e el numit prin excelenţă — ţine jurnalul de bord, misie pentru care dă socoteală în faţa proprietarilor şi a societăţii de asigurări şi răspunde de buna depozitare, păstrare şi livrare a încărcăturii. Şi, ex ojficio, tot el e şi omul de spirit al echipajului, deoarece căpitanul nu catadicseşte să facă glume cu oamenii, iar al doilea secund nu contează în ochii marinarilor. Aşa că, atunci cînd secundul socoate el că a venit momentul să distreze un pic oamenii echipajului, cu cîte o glumă grosolană sau vreo păcăleală, toată lumea se simte obligată să rîdă.
Al doilea secund a ajuns proverbial prin faptul că e un fel de cîine fără coteţ. Nici ofiţer, nici marinar de rînd. E obligat să suie în arboradă, să strîngă velele, să-şi vîre mîna în catran şi să călăfătuiască laolaltă cu ceilalţi, aşa că

oamenii nu-i prea poartă respectul datorat unui ofiţer. Echipajul îi spune sluga marinarului, pentru că trebuie să le dea oamenilor cîlţi, merlin şi toate cîte le sînt necesare pentru treburile lor ; mai are în sarcină şi magazia şefului de echipaj, masa de matisat, cavilele de matisat şi celelalte. Căpitanul îi cere să-şi menţină rangul şi să-i facă pe oameni să-1 asculte, dar, cu toate astea, îl ţine la mare distanţă de secund şi îl obligă să muncească alături de echipaj. E dintre cei cărora li se dă foarte puţin, dar în schimb li se cere foarte mult. De obicei salariul lui e de două ori mai mare decît al unui marinar de rînd, mănîncă şi doarme în cabină ; dar e obligat să fie pe punte cam toată vremea şi ia masa în seria a doua, aclică trebuie să se mulţumească cu ce a rămas de la masa căpitanului şi secundului.
Stevardul îl serveşte pe căpitan şi e_ însărcinat cu oficiul pe navă, unde nu are ce căuta nimeni altcineva, nici măcar secundul. Acest privilegiu îl face să intre în
16
duşmănie cu secundul, căruia nu-i place să existe vreunul la bord care să nu fie sub mîna lui. Marinarii nu-1 socotesc pe stevard ca făcînd parte din grupul lor, aşa încît e lăsat la mila căpitanului.
Bucătarul, care se bucură de porecla de „doctorul", e sfîntul protector al echipajului, şi cei ce se bucură de prietenia lui îşi pot usca mănuşile şi ciorapii sau îşi pot aprinde pipa la bucătărie, în timpul carturilor de noapte. Aceşti doi oameni de vază, împreună cu dulgherul şi velarul — de exista şi velar la bord — nu fac de cart, dar, pentru că muncesc cît e ziua de lungă, li se îngăduie să doarmă noaptea, numai dacă nu e cumva chemat tot echipajul pe punte.
Echipajul e divizat în două părţi cît mai egale, numite carturi. Secundul comandă cartul babord, iar al doilea secund cartul tribord. îşi împart între ei perioadele de serviciu, cînd unii sînt de cart, ceilalţi sînt liberi, sau, cum se spune, unii pe punte, ceilalţi sub punte. Cele trei perioade de veghe de noapte se numesc primul cart, cel de mijloc şi cartul de dimineaţă. Dacă, de exemplu, şecun^ dul şi cartul babord iau primul cart de la opt la douăsprezece, la terminarea sa al doilea secund şi cartul tribord preiau serviciul pe punte, în vreme ce cartul babord şi secundul se duc sub punte unde stau pînă la patru dimineaţa, cînd iar se prezintă afară şi rămîn pînă la ora opt. Deoarece cartul babord a fost pe punte timp de opt ceasuri din douăsprezece, în vreme ce cartul tribord numai patru, cel dintîi beneficiază de cartul liber de la amiază, adică de la opt la prînz. Pe navele de război şi pe unele nave comerciale, această succesiune a carturilor continuă douăzeci şi patru de ore, adică, după cum se spune, cart pe cart. Dar pe nava noastră, ca îndeobşte pe navele comerciale, de la douăsprezece pînă seara toată lumea-i pe punte,
17
în afară de perioadele de vreme foarte rea, cînd ni se îngăduie să facem cart pe cart.
Pentru cei care n-au fost niciodată pe mare ar trebui^ poate să explicăm ce înseamnă cartul scurt. Menirea li e să schimbe succesiunea carturilor în fiecare noapte, să nu vie rîndul aceluiaşi cart la aceleaşi ore în tot curşi călătoriei. Pentru aceasta, cartul de la patru la opt după amiază e împărţit în două, de la patru la şase şi de şase la opt. în felul acesta, cele douăzeci şi patru de ore sînt împărţite în şapte carturi în loc de şase, şi astfel se schimbă rîndul fiecăruia, noapte de noapte. Deoarece carturile scurte sînt în amurg, după ce s-a isprăvit toată munca de peste zi şi înainte de a începe veghea de noapte, acum toată lumea e pe punte. Căpitanul se arată şi el, bătînd duneta în bordul din vînt, secundul bordul de sub vînt, iar al doilea secund pe pasarelă. Stevardul şi-a isprăvit şi el treaba în cabină şi iese să-şi fumeze pipa împreuna cu „doctorul", la bucătărie. Echipajul stă pe cabestane sau tolănit pe ruful teugii, fumînd, cîntînd sau depănînd istorii marinăreşti. La ora opt se aud opt lovituri de clopot, lochul e ridicat la bord, cartul îşi preia serviciul, se schimbă timonierul, bucătăria se închide, şi cartul liber coboară sub punte.
Dimineaţa începe la ivirea zorilor, cînd cartul de pe punte trece la muncă, se apucă de spălat, frecat şi şters punţile cu coada. Toate astea, plus umplutul cu apă de băut al vedrei comune, refăcutul colacilor de parîmă ne iau tot timpul pînă se aud cele şapte bătăi de clopot (ora şapte jumătate), cînd echipajul se prezintă la masă. La ora opt începe munca zilei, care ţine pînă la apusul soarelui, cu excepţia unui ceas la prînz.
înainte de a-mi încheia explicaţiile, ar trebui să spun cum arată o zi de muncă pentru a îndrepta o greşeală frecventă în concepţia oamenilor de uscat despre activita-
18
tea marinarului. Totdeauna auzi pe cîte unul întrebînd : „Voi, marinarii, nu vă plictisiţi pe mare ? Ce aveţi de făcut ?" E o greşeală firească şi, pentru că e destul de frecventă, orice marinar ţine să o corecteze. Mai întîi şi mai întîi, disciplina navei cere ca fiecare om să aibă ceva de făcut atunci cînd e pe punte, în afară de cazul cînd e noapte sau duminică. în rest, niciodată nu o să vezi un marinar pe puntea unei nave bine strunite, umblînd teleleu, stînd tolănit sau rezemat de balustradă. Menirea ofiţerului e să dea de lucru fiecăruia, chiar dacă nu mai e nimic altceva de făcut decît să frece rugina de pe lanţuri. Nu există nici o închisoare în care condamnaţii să fie puşi la treabă cu mai mult sîrg şi mai bine supravegheaţi. Cînd muncesc, n-au voie să stea de vorbă. Cu toate că atunci cînd sînt în arboradă sau stau aproape, mai schimbă o vorbă între ei, totdeauna încetează discuţia la ivirea unui ofiţer.
Cine n-a fost pe mare, probabil, n-are să înţeleagă specificul muncii matrozilor. Cînd am plecat prima oară din port şi am văzut că sîntem puşi la treabă tot timpul, deşi trecuse o săptămînă, două, am crezut că aşa-i la început, cînd pregăteam nava de mare, şi că se vor încheia şi pregătirile astea şi apoi nu vom mai avea nimic de lucru, decît s-o

facem să navigheze. Dar am descoperit că rutina asta a ţinut doi ani, iar că la capătul acestei perioade era de muncă la fel ca înainte. Aşa cum bine s-a spus, o navă e ca un ceas de damă — mereu trebuie reparat. Cînd părăseşti prima oară portul, trebuie mai întîi trecute toate manevrele aripilor prin palancuri, examinate toate parîmele mobile, înlăturate cele care dau semne de oboseală şi puse altele noi în loc prin macarale, apoi trebuie revizuite toate manevrele fixe, înlocuite şi reparate în o mie de chipuri şi oriunde vreuna dintre nenumăratele parîme şi vergi se freacă una de alta, acolo trebuie să
19

instalezi bandaje de protecţie: Mijloacele de protecţie împotriva frecării constau în matisarea, bandajarea, înfăşurarea acestora, fixarea balenelor şi întreţinerea parîmelor vechi, sfilaţelor, merlinului şi legăturilor. Numai pentru desfăcutul şi refăcutul acestora, repararea mijloacelor de protecţie împotriva frecării e suficient de lucru pentru unul sau doi oameni în tot cursul unei călătorii.

Mai trebuie ţinut seamă că toate parîmele subţiri care se folosesc pe o navă — cum sînt sfilaţele, merlinul, parîmele de legătură etc., etc. se fac chiar la bordul ei. Proprietarii cumpără cantităţi incredibil de mari de parîme vechi, pe care marinarii le desfac şi, după ce scot sfilaţele, le leagă şi le fac balot. Aceste sfilaţe se folosesc în nenumărate scopuri, dar cele mai multe ajung parîme. Pentru treaba asta pe fiecare navă e instalat un cabestan pentru parîme, destul de simplu, încropit dintr-o roată şi un ax. Cînd e vreme frumoasă, auzi tot timpul pe punte zclrăngă-nitul acelui cabestan dînd de lucru la trei oameni odată care împletesc, înnoadă şi fac parîme.

O altă metodă de a oferi ceva de făcut echipajului e revizuirea greementului. Ori de cîte ori vreuna din manevrele fixe slăbeşte (ceea ce se întîmplă mai întotdeauna), se dau la o parte bandajele de protecţie, se desfac legăturile, se pun în funcţie palancurile şi, după ce manevrele fixe sînt întinse bine, bandajele şi legăturile se refac la loc, treabă cît se poate de atrăgătoare. Pe o navă toate sînt atît de legate între ele încît rareori se întîmplă să atingi o parîmă fără să fie nevoie să modifici ceva şi la alta. Nu poţi ancora mai bine catargul strîngînd straiul pupa fără să_ slăbeşti straiurile prova etc, etc. Dacă la toate astea mai adăugăm călăfătuitul, datul cu unsoare şi ulei, lustruitul şi vopsitul, frecatul şi spălatul de care are^ nevoie o navă în tot cursul unei călătorii îndelungate, şi dacă îţi
20 .

mai aduci aminte că toate astea se fac pe lîngă carturile de noapte, serviciul la timonă, terţarolarea şi strîngerea velelor, ridicarea şi coborîrea lor, braţarea vergilor, ba în plus mai trebuie şi să tragi parîme, să întinzi parîme şi-să te tot caţări în toate direcţiile, atunci nu prea îţi mai vine să întrebi : „Oare ce-o mai fi găsind de făcut un marinar pe mare ?" Şi, la urmă — după ce şi-a pus în pericol viaţa şi mădularele, a stat în frig şi' umezeală, s-a dus :

„unde-şi află adăpost să fete doar ursoaica, unde numai leul şi cu lupul îmboldiţi de foame mai hălăduiesc..."

—, dacă proprietarii şi-căpitanul socot că marinarii nu au trudit îndeajuns pentru cei doisprezece dolari pe lună (din care să-şi cumpere şi veşminte) şi raţia de carne sărată şi pîine tare, atunci îi pun să mai şi scarmene cîlţi ad infinitum. Aceasta e ultima soluţie în zilele ploioase, "" fiindcă atunci nu se prea poate lucra la arboradă, iar cînd toarnă cu găleata, în loc să fie lăsaţi şi marinarii să-şi mai tragă sufletul prin cotloane adăpostite, să stea de vorbă şi să se simtă şi ei bine, sînt împrăştiaţi prin toată nava şi puşi să scarmene cîlţi. Am văzut maldăre de cîlţi în mai toate părţile navei, aşa încît marinarii să nu piardă vreme şi să stea degeaba între frecventele furtuni la tranversarea Ecuatorului. Unii ofiţeri s-au arătat atît de dornici să găsească marinarilor ceva de lucru pe o navă care e gata de ieşit. în mare încît i-au pus să ciocănească ancorele (treabă făcută adesea) şi să frece lanţurile. La Philadelphia catehismul sună aşa :

„Şase zile trudeşti şi faci tot ce eşti în stare, Iar în a şaptea zi, briciuieşti punţile şi freci lanţurile"l

Bineînţeles că astfel de treburi nu se fac şi în largul Capului Horn, Capului Bunei Speranţe, la latitudinile
21

extreme de nord şi de sud. Dar am spălat şi frecat punţile chiar şi atunci cînd apa, dacă ar fi fost apă dulce, ar fi îngheţat, şi am văzut tot echipajul trudind la parîme cînd trebuia să purtăm haine groase de iarnă, iar manile ne erau atît de amorţite că nu puteam ţine în mînă o cavilă de matisit.

M-am abătut de la şirul povestirii mele pentru ca, încă de la început, cine citeşte aceste rînduri să-şi formeze o cit mai adevărată imagine despre viaţa şi îndeletnicirea marinarului. Am făcut aceste precizări aici pentru că, o vreme, viaţa noastră n-a fost decît o monotonă repetare a acestor îndeletniciri, care pot fi astfel mai bine zugrăvite la un loc. înainte de a părăsi relatarea acestei rutine, vreau să mai arăt, pentru a-i convinge pe cei de pe mal cît de puţine ştiu ei despre viaţa pe o navă, că pînă şi dulgherul are continuu de lucru, atunci cînd e. vreme bună, chiar şi la bordul unor nave ce sînt în perfectă ordine pentru ieşire în mare.

Capitolul IV DUMINICA PE MARE

După ce am stat de vorbă cu nava Carolina la 21 august, n-a mai intervenit nimic care să rupă monotonia vieţii noastre, pînă...

...vineri, 5 septembrie, cînd am zărit o navă în tribord. S-a dovedit a fi un bric, sub pavilion englez, şi cînd^ trecu prin prova noastră ne informă că era de patruzeci şi nouă de zile pe mare, venea de la Buenos Aires şi se îndrepta spre Liverpool. încă înainte de a dispărea bricul, se auzi din nou : „Navă la orizont" şi am văzut-o apărînd tot dinspre tribord, dar trecu pe dinaintea noastră. Nava străină naviga prea departe pentru a putea lua legătura,

22

dar am reuşit să ne dăm seama că era o brigantină şi că ridicase pavilionul brazilian la catargul mare. După cum ţinea drumul, se îndrepta spre Europa, probabil spre Portugalia.

Duminică, 7 septembrie. Am ajuns în zona alizeelor de nord-est. Azi dimineaţă am prins prinia doradă, şi eram tare curios s-o văd. Dar am rămas dezamăgit de evantaiul de culori pe care-1 etalează acest peşte cînd moare. Erau foarte frumoase culorile, dar nici pe departe atît de minunate pe cît se spunea. Nu se disting prea bine. Dar, pentru a fi drepţi cu acest peşte, trebuie să spun că nimic nu-i mai frumos decît o doradă care înoată la cîteva picioare sub oglinda mării, într-o zi frumoasă. Are cele mai elegante forme şi e şi cel mai iute peşte din ocean, iar cînd razele soarelui, difuzate de apă, cad pe trupul aflat în permanenta mişcare, îl fac să arate ca o rătăcită frîntură de curcubeu.

Şi această zi a trecut ca orice duminică plăcută pe mare. Se spală punţile, se refac colacii de parîme, totul se pune în ordine, iar în cursul zilei pe punte se află numai cîte un singur cart. Oamenii sînt îmbrăcaţi cu cei mai buni pantaloni de doc, cu cămăşi în carouri sau roşii şi nu au altceva de făcut decît să execute manevrele de vele necesare. îşi folosesc timpul citind, discutînd, fumînd şi cîrpindu-şi veşmintele. Dacă e vreme frumoasă, atunci ies cu cărţile şi lucrul pe punte, se aşază pe ruful teugii sau stau pe vinci. Numai într-o zi ca asta le este îngăduit un astfel de lux. Luni îşi vor pune din nou nădragii mînjiţi de catran şi se vor pregăti să înfrunte alte şase zile de muncă.

Pentru a sublinia în faţa echipajului valoarea unei zile de duminică, se dă la masă o plăcintă, numită turtă. Nu e mare lucru : nişte cocă şi melasă. E foarte grea, neagră la culoare şi cleioasă, şi totuşi e socotită un lux, iar pe lîngă

23

obişnuita carne sărată de vacă sau de porc e o variaţie binevenită. Mulţi căpitani ticăloşi au reuşit să-şi împace echipajul greu pus la încercare, dîndu-le oamenilor plăcintă din asta de două ori pe săptămînă pe drumul de întoarcere.

La bordul unor nave, ziua de duminică e zi de educaţie şi rugăciune, dar noi eram un echipaj de afurisiţi care blestemau de la căpitan pînă la ultimul puşti şi nu pofteam decît o zi de odihnă şi de mici, plăceri ce aduceau a viaţă de. societate.

Am continuat să gonim cu velele largate dinaintea alizeului de nord-est vreme de cîteva zile, pînă luni...

...22 septembrie, cînd, arătîndu-ne noi dimineaţa pe punte, la a şaptea bătaie de clopot, i-am găsit pe ceilalţi în arboradă, aruncînd găleţi de apă pe vele, iar cînd ne-am uitat în urmă am văzut un bric cu alură de cliper, cu coca vopsită în negru ce venea sfoară spre noi. Ne-am apucat deîndată de treabă şi am ridicat toate velele pe care le putea duce bricul nostru, ba am montat şi vîslele drept verfafori ca să mărim suprafaţa aripilor şi am continuat să udăm velele cu căldări de apă săltate pînă în vîrful catargului. Distracţia a durat pînă la ora nouă cînd, deodată, s-a abătut asupra noastră o burniţă. Nava aceea a continuat să ne urmărească, schimbînd drumul ori de.cîte ori îl schimbam şi noi pentru a ne menţine cu .vîntul din pupa. Căpitanul, care cerceta nava prin ochean, spunea că avea tunuri la bord, era plină de oameni şi nu ridicase nici un pavilion. Am continuat să gonim dinaintea vîrltului, ştiind că la această alură navigam cel mai bine, în vreme ce cliperele sînt mai iuţi cu vîntul din prova. Mai aveam un avantaj. Bătea un vînt uşor. şi noi desfăşuram mai multă velatură decît cealaltă navă, avînd şi rîndunici şi conttarîndunici la arborele trinchet şi cel mare. în vreme

24

ce nava cealaltă, fiind o brigantină, ridicase doar o contra-randă la pupa. în zori începuse să cîştige teren. dar. după ce veni ploaia şi mai slăbi vîntul, am pornit-o noi înainte. In ziua aceea tot echipajul a rămas pe punte, şi ne-am pus la punct armele. Dar eram prea puţini ca să facem mare scofală cu ele dacă nava cealaltă era ceea ce bănuiam noi. Din fericire, n-a apărut luna, am avut parte de o noapte foarte întunecoasă, aşa încît, stingînd orice lumină la bord şi schimbînd drumul cu patru carturi, speram să ieşim din calea urmăritorilor. Am luat chiar şi felinarul de la habitaclu şi ne-am orientat după stele, păstrînd în tot cursul nopţii o linişte perfectă. în zori nu se mai vedea nici urmă de navă de nici un fel la orizont şi ne-am ţinut mai în larg faţă de drumul nostru normal.

Miercuri, 1 octombrie. Traversat Ecuatorul la longitudinea de 24 grade, 24 minute vest. De-acum, în fine, mă puteam numi şi eu, cu drept cuvînt, un fiu al lui Neptun, după vechiul ritual, şi eram foarte mîndru să mă pot lăuda cu titlul acesta fără să trec prin neplăcuta iniţiere de care au avut parte atîţia. După ce-ai trecut o dată Ecuatorul, nu mai poţi fi pus să repeţi experienţa, ci eşti considerat fiu al lui Neptun, cu drepturi depline de a juca altora diverse renghiuri. Vechiul obicei nu prea mai este astăzi îngăduit, doar dacă sînt şi pasageri la bord, cu care ocazie e mare distracţie.

De la o vreme, pentru toţi oamenii echipajului devenise limpede că al doilea secund, pe nume Foster, era un individ leneş, neglijent, fără prea multe aptitudini de marinar, şi căpitanul se arăta foarte nemulţumit de el. în astfel de cazuri puterea căpitanului era bine cunoscută şi cu toţii ne aşteptam la un conflict. Foster, căruia îi spuneam domnul Foster,

în virtutea funcţiei lui, era marinar pîrît, pentru că nu fusese decît în scurte călătorii, între
25
care rămăsese îndelungi perioade acasă. Taică-său avea oarecare avere, voise să-i dea fiului o educaţie mai aleasă, dar el se vădi leneş şi netrebnic, drept care a fost expediat pe mare. Dar nici aici nu a strălucit, fiindcă, spre deosebire de alte lepădături, el n-avea stofă de marinar, Stătea la lungi taclale cu oamenii echipajului, îl bîrfea pe căpitan, se distra cu puştimea de la bord şi submina disciplina în diverse chipuri. Astfel de comportări trezesc bănuielile căpitanului şi, în cele din urmă, nici oamenilor nu le este moale, preferind de aceea să aibă un ofiţer energic, vigilent şi distant, aşa cum se cuvine. Pe lîhgă altele mai avea şi prostul obicei de a dormi în cart şi, fiind descoperit de căpitan pe cînd trăgea aghioase, i s-a atras atenţia că, de se va mai întîmpla una ca asta, avea să fie scos din funcţie. Pentru ca să-1 împiedice să ftiai doarmă pe punte, a dat ordin să dispară de acolo scaunele împletite, deoarece, cînd ieşea pe punte, căpitanul nu se aşeza niciodată şi nu permitea nici ofiţerilor să stea jos.
A doua noapte după ce am traversat Ecuatorul, eram de cart de la opt la douăsprezece, şi era rîndul meu la timonă în ultimele două ceasuri. Cam toată noaptea au fost grenuri uşoare şi căpitanul îi spusese domnului Foster, care comanda cartul nostru, să fie cît se poate de vigilent, îndată după ce am trecut la timonă, am văzut că omul cam moţăia, iar în cele din urmă, se întinse pe capacul tambuehiului şi adormi buştean. Curînd se arătă şi căpitanul pe punte, păşind neauzit, şi o vreme rămase lîngă mine uitîndu-se la compas. In cele din urmă, ofiţerul simţi prezenţa căpitanului, dar, făcîndu-se că nu ştie nimic,, începu să mormăie şi să fluiere de unul singur, ca să arate că el nici nu aţipise măcar ; se îndreptă spre prova fără Bă se uite în urmă şi ordonă să se mai slăbească scotele rîndunicii mari. Cînd se întoarse ca să vină la pupa, se
26
arătă tare mirat găsindu-1 pe căpitan pe punte. Dar nu i-a rr.ers. Căpitanul era trecut prin prea multe ca să se lase păcălit de şmecheria lui şi, înfigîndu-se în el deîndată, îi servi una după toate rigorile marinăreşti ; „Eşti un ticălos, un leneş şi un netrebnic. Nu eşti nici bărbat, nici mus, nici marinar ! Eşti mai rău decît un vierme !", la care adăugă şi alte perle din vocabularul marinăresc. După ce nenorocitul ascultă toată predica, fu expediat în cabină, iar căpitanul rămase în locul lui de cart.
Dimineaţa, cînd clopotul bătu de şapte ori, tot echipajul fu chemat la pupa şi i se aduse la cunoştinţă că Foster nu mai era ofiţer şi că trebuia să ne alegem un al doilea secund din rîndul nostru. Nu e ceva neobişnuit ca un căpitan să procedeze astfel, şi aceasta face parte dintr-o politică inteligentă, pentru că marinarilor li se pare că ei sînt cei care aleg, ceea ce-i unge la inimă, dar, cu toate astea, trebuie să se supună ordinelor celui pe care-1 numesc. După cum se întîmplă de obicei, echipajul nostru refuză să-şi asume răspunderea de a desemna un om, de care să nu aibă apoi dreptul să se plîngă, aşa că a lăsat alegerea în seama căpitanului. Acesta a desemnat un marinar tînăr, activ şi isteţ, născut pe malurile Kennebecului, ce făcuse mai multe călătorii pînă la Canton. Căpitanul îşi anunţă hotărîrea astfel: „L-am ales pe Jihi Hali. De-acum el e al doilea secund al vostru. Nu vă rămîne decît să-1 ascultaţi aşa cum mă ascultaţi pe mine. Şi nu uitaţi că de-acum e domnul Hali",
Foster veni la teugă ca orice marinar de rînd, şi-şi pierdu adaosul la nume, în vreme ce tînărul marinar Jim deveni domnul Hali şi îşi luă locul în lumea în care existau cuţite, furculiţe şi ceşti de ceai.
Duminică, 5 octombrie. Eram în cartul de dimineaţă, cînd, brusc, îndată după ce se iviră zorile, cineva de la
27
teugă strigă : „Pămînt !" Nu mai auzisem niciodată strigătul acesta şi nu ştiam ce înseamnă (şi puţini sînt cei care ar bănui despre ce cuvînt e vorba cînd ar auzi pentru prima dată acele ciudate sunete). Dar, curînd, luîndu-mă după direcţia privirilor tuturor celorlalţi, am descoperit şi eu că în partea din vînt se zărea ţărmul. Îndată am strîns aripile, am venit în vînt, îndreptîndu-ne spre pămînt. Am făcut manevra asta pentru a determina longitudinea, deoarece, după cronometru, eram la 25 grade vest, dar, din observaţiile directe, eram cu mult mai "departe şi o vreme căpitanul stătu la îndoială, neş.ţiind dacă sextantul sau cronometrul e defect. Această aterizare limpezi lucrurile : cronometrul se dovedi a fi fost de vină. Şi cum începuse să greşească tot mai mult nu a mai fost folosit apoi deloc. In vreme ce ne îndreptam spre ţărm am descoperit că eram exact în largul portului Perhambuco, şi prin ochean am reuşit să văd acoperişurile caselor, o biserică mare şi cartierul Olinda. Am înaintat de-a lungul gurii portului şi am văzut un bric intrînd cu toate pînzele ridicate. La ora două după-amiază, eram din nou în larg, lăsînd în pupa travers ţărmul, care, la apusul soarelui, nu se mai zări deloc. Aici am văzut eu prima oară una dintre acele ambarcaţii ciudate numite catâmaran. Sînt durate din nişte buşteni legaţi între ei, chiar la faţa locului, oamenii stau pe ele cu picioarele în apă, au o singură velă mare, sînt iuţi şi, deşi pare ciudat, se bucură de reputaţia unor ambarcaţii de mare foarte bune. Am zărit mai multe în care erau de la unul la trei oameni, îndreptîndu-se cu îndrăzneală spre larg, după ce se lăsase destul de bine întunericul. Indienii se duc cu ele la pescuit şi, cum în anumite anotimpuri vînturile sînt destul de regulate, oamenilor nu le e teamă. După ce ne-am luat la revedere de la
28
Olinda, am ţinut spre larg, îndreptîndu-ne spre Capul Horn.

N-am mai întîlnit nimic demn de remarcat pînă cînd am ajuns la latitudinea gurilor La Platei. Aici se stîrnesc nişte furtuni cumplite dinspre sud-vest, numite pampero, ce aduc mari daune navigaţiei pe fluviu şi se resimt pînă la multe mile în larg. De obicei, aceste furtuni sînt precedate de trăznete. Căpitanul le-a pus în vedere secunzilor să menţină o permanentă veghe şi, dacă se zăresc fulgere spre sud-vest, să reducă îndată velele. Ne-a încercat şi pe noi o asemenea furtună tocmai cînd eram eu de cart pe punte. Mergeam de-a lungul pasarelei de sub vînt, şi mi s-a părut că zăresc o străfulgerare în prova, sub vînt. Am adus faptul la cunoştinţă celui de-al doilea secund care veni şi el într-acolo şi rămase o vreme privind. Spre sud-vest cerul era foarte întunecat şi, cam în zece minute, am zărit o altă străfulgerare. Unde pînă atunci vîntul bătuse dispre sud-vest, acum ne părăsi cu totul şi se lăsă un calm plat. Am sărit cu toţii îndată în arboradă, am strîns rîndunicile şi contrarîndunicile, am redus focul săgeţii, am mascat vela mare şi randa de fur-tună, am încrucişat vergile trinchetului şi am aşteptat dezlănţuirea. O pîclă imensă, cu căciulă de nori, se îndreptă ameninţătoare spre noi, lăţindu-se pe toată zarea, acoperind stelele, în vreme ce, în cealaltă parte a cerului, acestea străluceau puternic. Se dezlănţui asupra noastră dintr-o dată, cu o explozie de vînt şi un torent de ploaie şi grindină care mai-mai să ne taie respiraţia. Chiar şi cei mai tăbăciţi au fost nevoiţi să se întoarcă cu spatele. Am dat drumul fungilor şi, din fericire, n-am fost surprinşi cu velele mascate. Mica noastră navă se abătu sub vînt şi o vreme goni dinaintea furtunii, despicînd valurile cu mare viteză, în timp ce totul în jur zbura. Tot echipajul

a fost chemat pe punte, am terţarolat complet velele ga-bier şi randa de furtună, am strîns velele inferioare şi focul, am întins velastraiul gabierului prova şi am readus nava aproape pe drumul ei, cu braţul vergilor din vînt mai ridicat pentru a mai slăbi oarecum presiunea.

Era prima răbufnire a mării care se putea chema furtună. Cînd trecusem prin Gulf Stream, strînsesem doar velele gabier şi pe atunci socotisem că era vorba de o situaţie gravă, dar un marinar mai hîrşit nici nu s-ar fi sinchisit. De acum mă mai obişnuisem cu nava şi cu îndatoririle mele, aşa că puteam da şi eu o mînă de ajutor şi, suit pe vergă, eram în stare să leg baierele terţarolei la fel ca oricare altul. Am executat şi eu ordinul de a mă sui în arboradă ; mi se părea deosebit de emoţionantă stena strîngerii velelor. în vreme ce unul din carturi lega vela gabierului trinchet, celălalt strîngea gabierul mare, şi fiecare se străduia să termine întîi. Noi, cei din babord, aveam un mare avantaj pentru că ofiţerul din celălalt cart nu urcă niciodată în arboradă, în vreme ce al doilea secund de la noi se căţăra alături de noi îndată ce începeam să slăbim pălăncelele de terţarolă şi era cel dintîi care reuşea să treacă sacheţii prin ochi, înainte de a ajunge al doilea dintre noi sus pe vergă. în felul acesta, noi eram aproape întotdeauna cei care anunţam înaintea celuilalt cart : „încrucişat vergile sub vînt !" Şi după ce înnodam şi cozile de şoarece, ne dădeam drumul să lunecăm pe şarturi şi straiuri şi strigam, în vreme ce viram fungile gabierului, pentru ca să ne audă şi ceilalţi că i-am întrecut. Strîngerea velelor e cel mai emoţionant moment din activitatea marinarului. Toţi oamenii iau parte la asta, iar după ce se dă drumul şi la fungi nu mai e vreme de pierdut, de lălăit, şi nu trebuie să te laşi mai prejos de ceilalţi. Primul care ajunge pe vergă se duce la sachetul din partea din yînt, al

doilea la capătul de sub vînt, următorul la gaşa grandeei marginii de cădere, în vreme ce toţi- ceilalţi se înşiră pei mijlocul vergii, înghesuiţi unul în celălalt atît cît să. se poată mişca totuşi. Cînd e vorba de terţarolat velele, posturile -din capătul vergilor sînt locuri de onoare, iar cînd se strîng velele cu totul, atunci cei mai puternici şi mai cu experienţă se rînduiesc la mijloc, în centrul vergii, să adune burta velei. Dacă al doilea secund e băiat isteţ, atunci face în aşa fel încît să nu-i ia nimeni aceste posturi, dar dacă e lipsit de pricepere în ale marinăriei, de forţă sau de energie, atunci un alt marinar îi va lua locul la sachetul din capătul vergii sau la mijlocul vergii cînd se strînge burta velei, iar al doilea secund îşi va pierde autoritatea în ochii celorlalţi.

Restul nopţii şi toată ziua următoare am navigat sub aceeaşi velatură redusă, pentru că vîntul a continuat să sufle cu putere şi, cu toate că nu ne-a mai prins grindina, am avut totuşi parte de o ploaie care ne-a udat pînă la piele ; se făcuse foarte frig şi neplăcut, cu atît mai mult cu cît noi nu eram pregătiţi pentru o vreme atît de rece şi stăteam îmbrăcaţi doar cu veşminte subţiri. Am fost fericiţi cînd cartului nostru i s-a îngăduit să coboare sub punte, pentru că ne-am îmbrăcat gros, ne-am pus cizme şi pălării impermeabile. Cam pe la apusul soarelui, furtuna s-a mai domolit puţin, iar spre sud-vest cerul începu să se limpezească. Am desfăcut terţarolele şi, înainte de miezul nopţii, ridicasem de-acum velele zburător.

Ne împăcasem cu gîndul că ne apropiem de Capul Horn şi de vremea proastă, aşa că ne-am apucat de pregătirile necesare.

Joi, 4 noiembrie. în zori am văzut pămînt în bordul tribord. Se zăreau două insule, de mărimi diferite, dar cam

de aceeaşi formă : destul de înalte, însă cu plajă întinsă la nivelul mării şi înălţîndu-se treptat spre mijloc. Erau atît de departe, încît ne apăreau de un albastru adîric, şi în cîteva ceasuri au dispărut spre nord-vest. în amurg, al doilea secund, care se afla în vîrful catargului mare, ne-a anunţat că vede pămînt în prova tribord. Probabil să fi fost Insula Statelor, aşa că acum eram cu adevărat în regiunea Capului Horn, împinşi de o briză favorabilă de nord şi cu aripile

gabierului şi zburătorului ridicate, avînd toate perspectivele unei traversade .rapide şi plăcute.

Capitolul V CAPUL HORN

Miercuri, 5 noiembrie. în cursul nopţii trecute am avut parte de vreme frumoasă şi am putut vedea bine Norii lui Magellan, formaţi din trei nebuloase mici, în partea de sud a cerului, două strălucitoare de tot, asemănătoare cu Calea Lactee, şi una mai puţin luminoasă. Se zăresc prima dată, jos, aproape de orizont, îndată ce se depăşeşte Tropicul Capricornului. Crucea Sudului se iveşte începînd de la 18 grade nord, iar cînd eşti la Capul Horn îţi apare aproape deasupra capului. E formată din patru stele dispuse în formă de cruce şi pare una dintre cele mai luminoase constelaţii de pe cer.

în prima parte a acestei zile, vîntul a suflat moderat, dar îndată după-amiază începu să se întărească, şi am strîns rîndunicile. Am mai ţinut totuşi aripile, iar căpitanul spunea că, de va putea, va face toată traversarea cu ele ridicate. Chiar înainte de ora opt — la această latitudine e aproape amurg —, prin capacul prova şi tambuchiuî teugii se auzi comanda : „Tot echipajul pe punte". Cînd am ieşit

afară am văzut un nor negru, rostogolindu-se către noi,' dinspre sud-vest, întunecînd tot cerul, „lată şi Capul Horn", spuse secundul. Şi abia am avut vreme să strîngem velele şi să punem vergile la post, că furtuna a şi fost asupra noastră. în cîteva minute s-au stîrnit talazuri mai mari decît am avut eu prilejul să văd vreodată şi, cum toate veneau din faţă, micul bric, ce devenise o biată copaie, se înfipse în valuri şi toată partea dinspre prova era sub apa revărsîndu-se prin saborzii prova, nările ancorei şi pe lingă babale, ameninţînd să mături totul în cale. La saborzii de furtună, din partea de sub vînt, apa, ajungea pînă la brîu. Am sărit cu toţii în arboradă, am ter-ţarolat la două rînduri velele gabier. am strîns bine celelalte vele şi am rînduit totul cum se cuvine. Dar nici asta nu 'ajuta prea mult, bricul trudea şi se chinuia să ţină piept valurilor de prova în vreme ce furtuna se înteţea tot mai tare. Totodată, asupră-ne se repeziră lapoviţa şi grindina. Atunci am coborît verga gabierului trinchet, am montat palancurile şi am ridicat vela respectivă complet terţarolată, strîngînd în acelaşi timp vela mare, după care am făcut voltă cu murele în tribord. Acum au luat sfîrşit speranţele noastre cele frumoase. Ne-am împăcat cu gîn-dul că vom avea parte de vînturi contrare şi de frig. Am coborît pe punte vergile rîndunicilor şi am degarnisit palancurile respective, dar toate celelalte accesorii ale arborelui gabier au rămas sus, chiar şi arborii rîndunicii şi verfaforii aripilor.

Toată noaptea furtuna a bîntuit cu putere — ploaia,' grindina, ninsoarea şi lapoviţa abătîndu-se asupra navei, vîntul continuă să sufle din faţă şi valurile să se ridice înalte. în zori, cam pe la trei dimineaţa, puntea era acoperită cu zăpadă. Căpitanul îl trimise pe stevard cu cîte un pahar de grog pentru fiecare om din cart, şi tot timpul cît

am fost în largul Capului Horn oamenii din cartul de dimineaţă s-au bucurat de grog, iar atunci cînd trebuiau terţarolate velele gabier tot echipajul îşi primea porţia. La răsarituLsoarelui, norii s-au mai împrăştiat, iar vîntu] se roti; devenind mai favorabil, pînă cînd începu să sufle exact- din pupa.

Joi, 6 noiembrie. în prima jumătate a zilei vremea s-a menţinut prielnică, dar noaptea am avut parte de acelaşi spectacol ca în noaptea precedentă. De data asta n-am mai pus la capă, ci am încercat să răzbim împotriva vîntului eu velele gabier complet terţarolate, cu randa de furtună oblic terţarolată şi cu velastraiul gabier trinchet. în noaptea aceea era rîndul meu la timonă, sau, cum spun marinarii, rîndul meu să mă distrez la cîrmă, vreme de două ceasuri. Deşi eram lipsit de experienţă, mi-am pus în gînd să ţin cîrma cît mai bine, încît ofiţerul să fi'e mulţumit de mine, şi cît am fost în largul Capului Horn nici eu, nici Stimson n-am încercat să scăpăm de corvoada timonei. Aveam cu ce mă lăuda, fiindcă era nevoie de multă pricepere pentru a ţine timona unei nave aflate la capă în mijlocul furtunii, împotriva unor talazuri imense, din faţă. „Cînd e tangaj puternic, slăbeşte timona", suna regula, fiindcă la cea mai mică neatenţie, care întîrzie manevra de cîrmă, un val mai mare poate mătura puntea sau rupe catargul.

Vineri, 7 noiembrie. Spre dimineaţă, vuitul a căzut cu totul, şi astfel înainte de prînz stăteam pe loc, legănîndu-ne într-un calm plat, în mijlocul unei pîcle dense. ■Calmul de aici nu seamănă cu cel din alte părţi ale globului, pentru că aici talazurile rămîn tot mari, deoarece vremea bună ţine atît de puţin încît marea nu are timp să se liniştească. O navă, într-o astfel de situaţie, neajutată nici de vele nici de cîrmă, se bălăceşte ca un buştean pe apă. Am fost

nevoiţi să mai stabilizăm vergile şi şcondrii cu balansine şi braţe şi să amarăm totul jos pe punte. Abia acum am văzut cit de bine ne prindea că lansasem accesoriile arborelui gabier sus, pentru că, deşi exista pericolul să se des-orindă sau să se rupă din cauza înclinărilor bruşte ale navei cînd sălta pe talazuri, totuşi reuşea să mai stabilizeze balansul navei pe hula aceea prelungă, amortizînd redresarea şi dînd oarecare regularitate mişcării.

Calmul din acea dimineaţă îmi aminteşte de o scenă pe care am uitat să o pomenesc la timpul cuvenit, şi-mi vine abia acum în minte : prima oară dnd am auzit, din apropiere, cum suflă o balenă. Faptul s-a petrecut în noaptea în care treceam între Insulele Falkland şi Insula Statelor. Eram în cartul de la douăsprezece la patru şi, cînd am ieşit plT punte, am văzut că micul nostru bric stătea nemişcat, învăluit de o pătură groasă de ceaţă, iar marea în jur era atît de

liniştită de parcă se turnase ulei pe ea. Doar din cînd în cînd se făcea simţită o hulă prelungă, furişîndu-se pe sub faţa apei, dar fără să-i tulbure netezimea de oglindă şi abia mişcîncl nava. Eram înconjuraţi de o ceată de balene leneşe şi balene ucigaşe, risipite care mai aproape. care mai departe, dar ceaţa ne împiedica să le vedem. Se ridicau încet din străfunduri, sau poate ca zăcesu la suprafaţă, slobozind acea suflare adîncă, domoaiă şi prelungă ce le împrumută un aer de indolenţă şi putere. Unii dintre oamenii de cart dormeau, alţii stăteau liniştiţi, aşa incit nimic nu tulbura acea iluzie, şi am stat rezemat de parapet, ascultînd răsuflarea leneşă a puternicelor fiinţe ; una dintre ele ieşi la suprafaţă chiar lîngă navă, şi mi s-a năzărit că-i disting corpul întunecat prin ceaţă, pe o alta o auzeam suflînd departe. Trăiam senzaţia că.hula aceea prelungă şi regulată saltă pieptul imens al oceanului, făcînd să i se audă răsuflarea puternică, tărăgănată,

25-

In această "zi — vineri, 7 noiembrie — ceaţa s-a ridicat
şi toate semnele indicau altă furtună, care, îndată după apusul soarelui, se şi înfiinţa. Din nou am fixat vergile la post şi am filat parîme, am terţarolat şi am strîns vele, pînă cînd am rămas din nou numai cu gabierele terţarolate strîns, randa de furtună cu două rînduri de terţarole şi un trinchetin terţarolat şi el. Asupra noastră se abătu mai toată noaptea grindina, lapoviţa, iar talazurile ce se spărgeau la prova acopereau mai toată prima jumătate a navei. I Dar cum încă ţineam pe drumul nostru, căpitanul a refuzat | să pună la capă.

Sîmbâtă, 8 noiembrie. Ziua a început cu un calm plat! şi ceaţă densă şi s-a încheiat cu grindină, zăpadă şi uni vînt turbat, iar noi am mers cu gabierele terţarolate complet.

Duminică, 9 noiembrie. Astăzi soarele s-a înălţat pe un cer fără nori şi a rămas astfel pînă la ora douăsprezece, cînd căpitanul a făcut punctul navei. Era o vreme remarcabilă pentru Capul Horn şi ni s-a părut de bun augur faptul că şi aici singura zi suportabilă a fost tot o duminică, mai ales că în decursul întregii călătorii nu avusesem nici o zi de sărbătoare cu probleme. Am avut timp să punem rînduială în teugă şi pe coridoare, să aşezăm lucrurile la locul lor, să ne mai dregem şi noi puţin hainele rupte. Dar fericirea n-a durat foarte mult. între cinci şi şase — soarele mai avea trei ceasuri pînă să apună — am auzit : „ Car tul tribord pe punte !" şi curînd a fost chemat sus întregul echipaj. O mostră de adevărată furtună la Capul Horn venea asupra noastră. Un nor întunecat, de culoarea ardeziei, se repezea spre noi din sud-vest, şi am strîns cît am putut de iute velele (în prima parte a zilei fuseseră ridicate toate cele superioare), înainte de a fi

38

prinşi de furtună. Am adunat velele de sus, am ridicat şi legat velele inferioare, am scos palancurile de terţarolare ale velelor gabier şi tocmai ne urcam în greementul prova cînd ne-a izbit furtuna. Grindina şi lapoviţa au fost mai neîndurătoare ca oricînd, mai-mai să ne înţepenească în arboradă. Strîngerea velelor a durat mai mult decît de obicei, pentru că pînza .era udă şi ţeapănă, parîmele şi manevrele erau acoperite de zăpadă, iar noi îngheţaţi şi aproape orbiţi de furia uraganului. Cînd am ajuns din nou pe punte, micul nostru bric se prăvălea printre imensele talazuri ce veneau din faţă şi dădeau năvală prin saborzii prova şi peste parapet, inundînd cu totul partea de dinainte a navei. în clipa aceea, secundul, care stătea cocoţat pe cabestan, la piciorul catargului auxiliar, strigă : „Strîngeţi focul !" Nu era treabă plăcută şi lipsită de pericole, dar trebuia făcută. John, un suedez (cel mai bun marinar dintre noi), se repezi deîndată spre bompres. Trebuia să se mai ducă cineva. Era limpede că nu puteam da înapoi. Eram chiar lingă secund, am ţîşnit printre cîţiva, am aruncat parîma cargabasului pe cabestan şi am sărit printre babale drept pe bompres. Echipajul se afla înapoia cabestanului şi cobora focul, John şi cu mine stăteam pe bastonul bompresului cu picioarele sprijinite de ţapapie, ţinîndu-ne bine de vergă, cînd nava se afundă în două talazuri succesive imense ' şi ne boteză de două ori în apă pînă la gît. Nu mai ştiam dacă mai eram sau nu mai eram pe navă ; cînd bompresul se săltă, ne ridică în înalturi din nou, iar apa începu să şiroiască de pe noi, pentru ca, imediat, să ne boteze din nou. John socoti că bastonul bompresului poate ceda în orice clipă, aşa că îi strigă secundului să abată nava din vînt şi să coboare velastraiul, dar furia vîntului şi bubuitul valurilor care se spărgeau de provă făceau zadarnice orice încercări de a ne face auziţi,

37

nu ne rămînea decît să ne descurcăm cum puteam mai bine în. situaţia respectivă. Din fericire, următoarele talazuri n-au mai îost la fel de uriaşe şi am reuşit în cele din urmă să strîngem focul, cum a dat Dumnezeu, iar cînd ne-am întors, trecînd peste plasa velastraiului, am văzut că totul la bord era în regulă şi cartul coborîse sub punte, ceea ce ne-a bucurat mai ales că noi eram uzi pînă la os şi mai era şi foarte frig. John recunoscu apoi ca misiunea fusese cu primejdie, deşi un bun marinar nu face una ca asta după ce lucrurile s-au încheiat cu bine. Furtuna continuă să bîntuie, cam la fel, toată noaptea.

Luni, 10 noiembrie. O vreme, în ziua asta, am ţinut la capă, dar în rest am navigat mai departe cu vele terţa-rolate, înfruntînd talazuri mari, o furtună puternică şi frecvente rafale de zăpadă şi grindină.

Marţi, 11 noiembrie. La fel.

Miercuri. La fel.

Joi. La fel.
Acum ne-am mai obişnuit şi noi cu vremea de la Capul Horn, bricul naviga cu vele reduse, şi totul era în bună rînduială, atît pe punte cît şi dedesubt, aşa încît mare lucru nu mai aveam de făcut, decît să ţinem timona şi să facem de cart. Veşmintele ne erau jilave, iar singura schimbare posibilă era de la ud la mai ud. în teugă nu se face focul, şi la bucătărie nu puteam să ne uscam hainele. Era zadarnic să te gîndeşti la citit sau la vreo altă îndeletnicire sub punte, pentru că eram prea obosiţi, gura tam-buchiului era închisă şi înăuntru totul era jilav, ■aieplăcut, întunecat şi murdar, sălta şi se prăbuşea în hăuri. Nu ne rămînea decît să coborîm în teugă atunci cînd ni se încheia serviciul, să ne stoarcem hainele şi să dormim cît mai zdravăn pînă venea iar rîndul cartului nostru pe punte. Un marinar e în stare să doarmă oriunde ; nici zgomotul vîntului, nici al apei> al velelor, al parîmelor, nici tros-
38
netul lemnului sau al metalului nu-1 poate împiedica să doarmă, şi dormeam adînc ori de cîte ori răsunau în capacul tambuchiului trei bubuituri şi se auzea un glas neplăcut anunţînd : „Cartul tribord f Pe punte 1 Opt bătăi de clopot! Se audă accîo jos ?" (formula obişnuită de a chema cartul pe punte) ceea ce ne îmboldea să ne ridicăm din cuşete şi să ieşim pe puntea îngheţată şi umedă. Singurele momente care ne mai făceau cît de cît plăcere se iveau seara şi dimineaţa, cînd ni se îngăduia să bem o cană plină de ceai fierbinte (sau cum spune marinarul „nişte apă ameţită"), îndulcit cu melasă. Şi aşa rea la gust cum părea, era totuşi o băutură fierbinte şi înviorătoare, iar împreună cu biscuiţii marinăreşti şi carnea Barată însemna o masă. Dar chiar şi această mîncare era sub seninul nesiguranţei. Trebuia să ne ducem fiecare la bucătărie, să ne luăm porţia de carne de vacă şi cana de ceai şi să înfruntăm riscul de a rămîne fără ele înainte de a ajunge sub punte. Cîte porţii de carne de vacă n-am văzut eu rostogoîindu-se prin saborzi, iar pe cel care le căra întins cît era de lung pe punte. îmi amintesc de un flăcău englez, sufletul echipajului — pe care mai apoi l-am pierdut peste bord —, ce a fost nevoit să zăbovească vreo sece minute în bucătărie cu cana în mînă, aşteptînd să prindă un moment prielnic să coboare în teugă, iar cînd i se păru că a ghicit o clipă de răgaz, a pornit spre prova ; dar n-a ajuns decît lîngă cabestan, cînd un talaz s-a spart trecînd peste provă şi o vreme nu i-am mai văzut decît scăfîrlia şi umerii, pentru ca în clipa următoare să-i fugă picioarele de sub el şi să fie tîrît de apă spre dunetă, apoi pupa navei săltă şi ea la rîndul ei şi expedie apa din nou spre prova, iar bietul băiat se trezi eşuat lîngă barca de transport, ţinînd totuşi în mînă cana în care nu mai era decît nişte apă sărată. Dar nimic nu-I putea in-
39
timida, nici nu-i putea alunga obişnuita bună dispoziţie." îndată ce se văzu în picioare, îşi scutură pumnul spre omul de la timonă şi porni împleticindu-se sub punte, spunînd în vreme ce trecea : „Care nu-i în stare să înghită o glumă acela nu-i marinar". în treaba asta, nu baia era cel mai rău lucru, ci faptul că ceaiul era raţionat pe oameni şi nu mai primeai altă porţie de la bucătărie. Cu toate că ceilalţi nu se îndurau să vadă un om fără porţie şi-i dădea fiecare din cana lui cîte puţin, asta nu însemna decît că pierderea se împărţea între toţi.
Cîteya zile mai tîrziu şi mie mi s-a întîmplat ceva asemănător. Bucătarul pregătise o supă groasă, adică nişte biscuiţi sfărîrnaţi mărunt, carne sărată de vacă, tăiată în bucăţi mici, cîţiva cartofi, toate fierte la un loc şi drese cu piper. Era o mîncare de zile mari. Eu am fost ultimul la bucătărie, am aşteptat să-mi pună şi mie porţia să mi-o duc la teugă. Totul a mers bine pînă am ajuns la gura tambuchiului. Tocmai pornisem să cobor cînd un talaz imens ridică botul navei din apă, după care, trecu mai departe, prova se prăbuşi din nou în valuri, treptele îmi fugiră de sub picioare, şi m-ara trezit pe culoar puţin mai repede decît aveam eu de gînd, cu gamela taman în cap, iar preţioasa supă împăştiată toată pe podea. Indiferent ce simţi în astfel de momente, pe mare trebuie să ai umor. Chiar dacă aveai ghinionul să cazi din arboradă, să nimereşti taman pe burta unei vele şi astfel să scapi de la o moarte sigură şi instantanee, nu se făcea să te arăţi tulburat în vreun fel, sau să iei treaba în serios. 4
Vineri, 14 noiembrie, De-acum depăşisem cu mult spre vest Capul Horn şi schimbam drumul spre nord, atît cît îndrăzneam s-o facem, pentru că vîntul puternic dinspre sud-vest. ce domina în perioada aceea, ne mina spre coasta Patagoniei. La ora două după-amiază, am zărit altă navă
40
în traversul babordului nostru, iar la ora* patru ne-am dat seama că era vorba de o corabie mare, ce se îndrepta în aceeaşi direcţie cu noi, avînd doar gabierele cu o singuri terţarolă ridicate. La vremea aceea noi scosesem terţa-rolele de la gabiere şi ridicasem şi zburătorul mare, vîntu! fiind ceva mai moale. îndată ce căpitanul nostru zări velele ridicate pe cealaltă navă, dădu ordin să se mai înalţe ş: zburătorul artimon şi focul, aşa îneît bătrîna balenien, — cam asta arăta să fie corabia aceea, după velatură ş: bărcile de la bord — se simţi puţin ruşinată, îşi scutur; şi ea terţarolele, dar se opri aici, pentru că îşi coborîse cu totul arboretul zburătorului în largul coastelor Capului Horn. S-a îndreptat spre noi şi ne-a răspuns la semnale, lămurindu-ne că era vorba de baleniera New England, din Poughkeepsie, plecată din New York de o sută douăzeci de zile. Căpitanul nostru le comunică rurnele navei şi mai adăugă că plecasem din Boston în urmă cu nouăzeci şi două de zile. A mai urmat o mică discuţie cu privire la longitudine, în cursul căreia cei doi căpitani şi-au dat seama că nu pot cădea de acord. Nava străină începu să piardă teren, dar toată noaptea aceea rămase încă la vedere. Către dimineaţă, vîntul slăbi şi mai mult, aşa că am încrucişat

vergile rîndunicilor şi contrarîndunicilor, iar dimineaţa eram sub un cer de vele, avînd şi rîndunicile şi contrarîndunicile ridicate la amîndouă catargele. „Stropitoarea", cum numesc marinarii balenierele, ridicase arboretul zburător al arborelui mare şi vela respectivă şi ne făcu semnale să punem în pană. La vreo şapte jumătate, barca lor de vînat balene trase lîngă noi şi sări pe punte căpitanul Job Terry — om cunoscut în toate porturile şi de toate navele de pe Oceanul Pacific. „Cum; nu-1 ştii pe Job Terry ? Şi eu care credeam că toată lu-mea-1 cunoaşte", îmi spuse un ageamiu care venise cu el
41
cu barca; atunci cînd l-am întrebat ce fel de ins e căpi-tanul. Job Terry părea într-adevăr un om aparte. Avea vreo şase picioare înălţime, purta cizme zdravene de piele de vită, o haină şi nişte pantaloni maronii şi numai obrazul ars de soare lăsa să se vadă că era vorba de un marinar, Cu toate acestea, fusese vreo patruzeci de ani pe bale-niere şi, după cum spunea chiar el, avusese nave, construise şi vînduse nave. Echipajul bărcii lui era format din oameni străini de mare, veniţi taman din pădure, care, după cum spun marinarii, n-apucaseră să-şi scoată nici paiele din chică. Căpitanul Terry reuşi să-1 convingă pe al nostru că estima lui e puţin eronată ; după ce şi-a petrecut toată ziua la noi la bord, s-a urcat în barcă pe la amurgite, îndreptîndu-se spre nava lui, care era la vreo şase, opt mile în pupa noastră. Îndată ce se urcase pe nava noastră, începuse să turuie o istorie şi o ţinu aşa vreo patru ceasuri încheiate, cu foarte mici pauze. Nu vorbea decît despre el, despre guvernul peruan şi fregata Dublin, despre căpitanul ei, lordul James Townsend, despre preşedintele Jackson şi nava An McKim, din Baltimore. Şi poate că n-ar mai fi isprăvit niciodată dacă nu s-ar fi ridicat o briză prielnică ce-1 obligă să se îndrepte înapoi spre propria-i navă. Unul dintre băieţii care veniseră cu el cu barca, un flăcău cu aer de ţăran sadea, părea să nu fie deloc interesat de navă, greement sau orice privea mari-năria, ci începu să dea tîrcoale pe unde ţineam noi animalele, se sprijini de coteţul porcilor şi spuse că dorea să se vadă odată înapoi şi să se îngrijească de porcii lui taică-su. 4
Cu prilejul acesta, am fost martorul unui ciudat caz de demnitate rănită. Se pare că la bordul balenierelor există o clasă intermediară de marinari numită cîrmaci de barcă. Unul dintre ei venise cu căpitanul Terry, iar noi
42
am socotit că o fi doar simplu marinar. Pe baleniere însăf cîrmacii de barcă se află în ierarhie undeva între ofiţeri şi echipaj, sînt un fel de subofiţeri. Ei stau laolaltă ia mijlocul navei, mănîncă în cabina centrală, după ce termină căpitanul şi ofiţerii. Dar noi, pe nava noastră, habar nu aveam de toată ierarhia asta, aşa că bietul cîrmaci de barcă rămase stingher. Al doilea secund nu catadicsi să-lia în seamă şi fu mirat văzîndu-1 că se aţine la mijlocul navei, mîndria împiedicîndu-1 pe omul nostru să coboare ia teugă. O dată cu ora mesei veni şi acel experimentwn cruciş. Ce avea să facă ? Al doilea secund se duse la masă în seria a doua fără să-1 invite şi pe el. Nu-i mai rămînea de ales ăeclt între foame şi umilinţă. L-am invitat să vină la teugă, dar ne refuză fără mare tragere de inimă. Cînd cei din echipajul balenierei ne-au explicat dilema, l-am invitat din nou. Foamea învinse în cele din urmă mîndria rangului, şi majestatea sa cârmaciul . de barcă fu nevoit să se hrănească din gamela noastră şi să mănînce folosindu-se de briceagul marinăresc. Omul se simţi jenat tot timpul, se arătă foarte scump la vorbă şi păstră un aer de stînjenită superioritate datorată împrejurărilor. S-ar putea spune că specia omenească tinda nu spre egalitate, ci spre descoperirea a cît mai multe motive de inegalitate, fireşti sau artificiale.
La ora opt am schimbat de drum spre nord, îndreptîn-du-ne spre Juan Fernandez.
în această zi am văzut ultimii albatroşi care ne-au fost tovarăşi de călătorie cea mai mare parte a drumului în largul Cepului Horn. Cele auzite despre această pasăre şi poemul lu> Coleridge îmi treziseră interesul şi n-am rămas deloc dezamăgit. Am prins şi noi unul sau doi albatroşi, cu nişte cîrlige în care am pus momeală şi le-am lăsat sâ plutească în urma navei pe o bucăţică de lemn. Aripila
43
lungi, picioarele la fel foarte lungi, ochii mari şi scrutători']e dau o înfăţişare aparte. In zbor arată frumos, dar una dintre cele mai minunate privelişti mi-a fost oferită de un albatros adormit pe apă, în timpul unei perioade de calm plat în largul Capului Horn, pe o hulă puternică. Cum nu sufla nici o boare de vînt, suprafaţa apei era netulburată, ■însă se făcea simţită o hulă puternică, prelungă şi am văzut albatrosul chiar în faţa noastră, alb, alb, adormit pe va-luri, cu capul vîrît sub aripă, cînd săltîndu-se pe creasta unuia dintre marile talazuri, cînd lunecînd încet la vale, pînă dispărea în prăpastia dintre valuri. O vreme rămase aşa netulburat, pînă cînd plescăitul provei noastre, care se apropia despicînd valurile, îl făcu să se trezească, să ridice capul. Se uită o clipă ţintă la noi, apoi îşi întinse largile aripi şi—şi luă zborul.

Capitolul VI OM PESTE BORD

Luni, 19 noiembrie. Zi neagră în calendarul nostru. La ora şapte dimineaţa, pe cînd cartul nostru era liber, am fost ireziţi deodată de chemarea : „Tot echipajul pe punte ! Om peste bord !" Acest apel neobişnuit trezi fiori în inima fiecăruia; cînd ajunserăm în grabă pe punte, am văzut că nava era pusă în pană cu toate aripile ridicate pentru că cel de la cîrmă, dulgherul, un marinar bătrîn, pusese cîrma în vînt, oprise nava, după care părăsişi timona pentru a arunca ceva peste bord. Cei din cartul de pe punte coborau barca de salvare, şi am ajuns exact la vreme pentru ca să mă

arunc în barcă în timp ce se desprindea de bord. Dar abia cînd m-am trezit în largul imensului Pacific, într-o bărcuţă, am aflat pe cine pierdusem. Era
44
vorba de George Ballmer, tînărul marinar englez despre care am amintit că era sufletul echipajului. Ofiţerii îl apre-ciau ca fiind un om activ, săritor, iar oamenii din echipaj ţineau la el deoarece era vioi, inimos şi bun tovarăş. Se urcase în arboradă să pună în jurul capului catargului mare un zbir pentru funga necesară velei bate pupa, aşa că-şi trecuse în jurul gîtului zbirul şi un palane, un colac de parîmă şi luase în plus şi o cavilă de matisit. A alunecat de pe şartul gabiei tribord şi, cum nici nu ştia să înoate, fiind şi gros îmbrăcat, avînd în jurul gîtului toate cele enumerate mai sus, probabil că s-a dus drept la fund. Am mers în urma navei cam în direcţia în care căzuse ; deşi ştiam că nu era nici o speranţă de a-1 mai salva, nimeni nu "voia să audă de întoarcere ; am tot vîslit în zona aceea cam vreo oră, nefiind în stare să ne spunem că de-acum trebuia să renunţăm la a-1 mai căuta. în cele din urmă, am întors prova bărcii şi ne-am îndreptat spre bric.
Moartea e totdeauna un moment grav, dar nicăieri atît de grav ca pe mare. Cînd un om moare pe uscat, trupul lui e înconjurat de prieteni şi bocitoarele îl jelesc în stradă. Dar cînd un om cade peste bord direct în mare şi dispare, totul se petrece atît de brusc încît îţi vine greu să înţelegi ce s-a întîmplat, ceea ce împrumută accidentului un aer de groază şi mister. Cînd un orn moare pe ţărm, îl conduci, mergînd în urma lui, pînă la groapă, iar locul e marcat cu o piatră funerară. Totdeauna în astfel de cazuri găseşti ceva care să te ajute, atunci pe moment, să înţelegi ce s-a întîmplat şi să-ţi poţi aduce aminte mai tîrziu. în bătălie, unul e doborît de glonte lingă tine şi rămăşiţele pămîn-teşti rămîn o dovadă palpabilă a nenorocirii. Dar pe mare, omul e lîngă tine, chiar alături, îi auzi vocea şi, într-o clipă, a dispărut, şi numai locul său gol îţi arată că l-ai pierdut. Ca să folosim o vorbă simplă, dar grăitoare, pe
45
mare parcă simţi mai mult lipsa unui tovarăş. Pe o navă mică, pierdută în oceanul nemărginit, stau izolaţi o mînâ de oameni vreme de luni şi luni întregi, nu văd nimic fcltceva, nu aud alte glasuri decît ale lor; iar cînd dintre «ei mai dispare unul atunci ceilalţi îi simt lipsa în fiecare £aoment. E ca şi cum ai pierde tu un mădular. Şi nu apar Chipuri noi, nici privelişti noi care să. te facă să uiţi. La teugă rămîne mereu o cuşetă neocupată, lipseşte totdeauna ţin om cînd se adună cartul restrîns de noapte. Unul mai puţin căruia să-i vină rîndui la timonă, unul mai puţin care să urce pe vergă alături de tine. îţi lipseşte persoana lui, îţi lipseşte vocea iui, pentru că obişnuinţa ţi le-a făcut necesare şi îiecare dintre simţurile tale îi simte lipsa.
Toate se leagă astfel fâcînd din moarte un act atît de solemn, încît echipajul îl resimte vreme îndelungată. Ofiţerii se poartă cu mai multă îngăduinţă faţă de echipaj. Iar oamenii între ei manifestă mai multă bunăvoinţă. Dăinuie o atmosferă gravă şi e mai multă linişte. Nu se mai mud nici blesteme, nic; rîsete din toată inima. Ofiţerii sînt mai vigilenţi, iar oamenii cu mai multă grijă cînd se urcă în arboradă. Cel dispărut e foarte rar pomenit, iar amintirea Iui e expediată cu cîteva cuvinte de laudă, în felul destul de primitiv al1 marinarului : „Ei, sărmanul George, «-a dus. Călătoria lui s-a încheiat repede. îşi cunoştea meseria, îşi făcea datoria şi a fost un bun tovarăş !" După «are urmează cîteva aluzii la lumea cealaltă; pentru că şnarinarii sînt oameni credincioşi în felul lor, deşi părerile şi noţiunile lot sînt can; nesigure şi deficitare. De sbicei spun î „Domnul nu va fi prea aspru cu bietul băiat" şi rareori merg dincolo de banala frază prin care vor să dea de înţeles că în cartea lui. Marele Căpitan de dincolo o să ţină el seama de suferinţele şi viaţa grea îndurate
46
I
aici. Să munceşti din greu, sa ai parte de o moarte grea şi la urmă să mai şi ajungi în iad ar fi într-adevăr cît se poate de greu. Bucătarul nostru, un bătrîn african, cu inimă simplă, la viaţa lui trecut prin multe, cu o fire evlavioasă, mergînd de cîte două ori pe zi la biserică atunci cînd era la ţărm, şi care citea duminica biblia în bucătăria aia a lui, le ţinu oamenilor o predică, arătîndu-le că-şi petrec ziua de duminică precum nişte păcătoşi, că s-ar putea să dispară la fel de brusc ca şi George şi la fel de nepregătiţi.
Dar viaţa obişnuită a marinarului e făcută din puţin bine, amestecat cu mult rău şi din puţina bucurie, îndoită cu mult chin. Ceea ce e frumos e totdeauna legat de ceva revoltător, sublimul de banal şi solemnul de ridicol.
N-a trecut multă vreme de cînd ne-am întors noi la bord şi s-a şi trecut la licitarea celor lăsate de bietul om. Mai întîi căpitanul a chemat întregul echipaj în faţa du-netei şi a întrebat dacă eram convinşi că s-a făcut totul pentru salvarea marinarului şi dacă socoteam că mai are rost să stăm locului. Am spus cu toţii că era zadarnic, fiindcă omul nu ştia să înoate şi mai era şi gros îmbrăcat. După care ne-am împrăştiat şi am pus bricul din nou pe drum.
Legile după care se cîrmuieşte viaţa pe mare au stabilit că numai căpitanul răspunde de lucrurile unui marinar ce moare în timpul călătoriei, iar o regulă sau un obicei marinăresc a hotărît că, pentru ca totul să se desfăşoare corect, căpitanul să patroneze deîndată licitaţia, lucrurile să fie achiziţionate de marinari, iar preţul lor reţinut din salariu la sfîrşitul călătoriei. în felul acesta se înlătură şi grijile şi riscurile iminente dacă acestea ar fi păstrate în cursul voiajului. în plus, veşmintele se vînd mai bine la bord decît la ţărm. Şi abia am pus nava pe drum cu vîntul din pupa,

că pe teugă a fost scos cufărul cu pricina şi a
47
început licitaţia. Hainele şi nădragii în care-1 văzusem îmbrăcat pe bietul băiat în ultima vreme au fost scoase la mezat şi cumpărate pe cînd viaţa abia îi părăsise trupul, iar cufărul a fost dus la pupa şi folosit drept dulap, aşa încît n-a mai rămas nimic despre care să se poată spune că mai era aî lui. Marinarii se feresc să poarte hainele unui mort în cursul călătoriei în care s-a întîmplat accidentul, rareori o fac, doar dacă sînt într-adevăr nevoiţi.
Aşa cum e obiceiul după moartea cuiva, s-au amintit o mulţime de istorii despre bietul George. Unul îl auzise să fi spus că se caia că n-a învăţat să înoate şi că ştia că moartea i se va trage de la înec. Un altul zicea că el nu pomenise să se fi terminat vreodată cu bine o călătorie începută fără tragere de inimă ; iar George, după ce semnase angajamentul de îmbarcare, îşi cheltuise banii primiţi avans, iar după aceea n-a mai vrut să se urce la bord ; dar, pentru că n-a putut întoarce banii luaţi, a fost nevoit să vină cu noi. Un puşti, care fusese foarte apropiat de el, amintea că, mai tot timpul în cursul cartului din noaptea de dinaintea accidentului, George îi vorbise de maică-sa,| de familia rămasă acasă, şi era pentru prima oară c'ind| aborda subiectul acesta-în cursul călătoriei.
în prima noapte după nenorocire, cînd m-am dus Ie bucătărie să iau un foc, l-am găsit pe bucătar pornit pe|| sporovăială, aşa că m-arn aşezat pe nişte lemne şi i-am dat prilejul să-şi depene povestea. Cu atît mai mult eram nerăbdător să-1 aud cu cît ştiam că era plin de superstiţii, mai des întîlnite printre marinari, şi pe care evenimentele recente i le stîrniseră. îmi povesti că George îi vorbise despre prietenii lui, şi-mi spuse că puţini oameni mor fără să fie preveniţi, teorie pe care o susţinu cu o mulţime de istorii despre vise şi purtările cu totul neobişnuite ale unora înainte de moarte. De aici ajunse la alte superstiţii,
la Olandezul Zburător etc, iar tonul misterios pe care şi-1 luase arăta că mai avea el ceva în minte. în cele din urmă, scoase capul din bucătărie, se uită cu mare grijă în jur să vadă dacă nu era careva pe aproape să audă şi, satisfăcut în privinţa asta, mă întrebă cu voce scăzută :
— Ascultă, ştii cumva cam de ce naţie e dulgherul ?
— Da, i-am răspuns eu, e neamţ.
— Ce fel de neamţ ? continuă bucătarul.
— E din Bremen, i-am răspuns eu.
— Eşti sigur ? mă mai întrebă el.
L-am liniştit cu totul în privinţa asta cînd i-am spus că individul habar nu avea de alte limbi decît germană şi engleză.
— Tare-s bucuros, îmi răspunse el. Eram îngrijorat să nu fie cumva vreun finlandez ceva. Ascultă la mine, l-am ocolit cît am putut de mult pe individ toată călătoria.
L-am întrebat din care motiv şi am descoperit că bucătarul era ferm convins că finlandezii sînt solomonari şi au, mai ales, puteri asupra vuiturilor şi furtunilor. Am încercat să-i zdruncin convingerea, dar el dispunea de cele mai puternice argumente, cele născute din experienţa lui şi nu putea fi clintit. Fusese în Insulele Sandwich cu o corabie în care velarul era finlandez, şi făcea ce voia el. Avea în cuşeta lui o sticlă de porto, totdeauna pe jumătate plină cu rom, deşi bea din ea în fiecare zi. II văzuse stînd ceasuri întregi de vorbă cu sticla lui, aşezată pe masă dinainte. Individul şi-a retezat gîtul tot în cuşeta aia, $i oamenii spuneau despre el că fusese stăpînit de diavol. Mai auzise despre nişte nave care, în Golful Finic, se trudeau împotriva vîntului, cînd deodată apăru din urmă o corabie ce le ajunse pe celelalte şi le depăşi, deşi vîntul abia de sufla, iar nava respectivă nu avea întinse nici una dintre aripi. Au aflat apoi că era finlandeză.
49

— Ehei, făcu el, am avut destul de mult de-a face oamenii ăştia, pentru ca să mai am chef să-i văd la bord. Dacă nu le ies treburile aşa cum au ei chef, atunci îţi aduc toţi dracii pe cap.
Cum eu încă tot mă mai îndoiam, mi-a spus că o să-1 lase pe John, cel mai bătrîn marinar la bordul navei, să mă convingă, iar dacă cineva cunoaşte treburile astea atunci numai el putea fi. John era într-adevăr cel mai bătrîn şi, în acelaşi timp, cel mai ignorant om de pe navă. Dar am fost de acord să-1 cheme şi pe el. Bucătarul i-a spus tărăşenia şi, aşa cum mă aşteptam, acesta îi dădu dreptate bucătarului, şi-mi spuse că el fusese pe o navă care a avut parte vreme de două săptămîni numai de vînt potrivnic şi că, în cele din urmă, căpitanul a descoperit că unul dintre oamenii cu care avusese el un schimb de cuvinte grele, nu cu mult timp înainte, era finlandez ; aşa că, deîndată, îi puse în vedere să oprească vînturile contrare că de nu avea să-1 închidă în picul prova. Finlandezul nu s-a lăsat, căpitanul 1-a închis în picul prova şi nu i-a dat nimic să mănînce. Finlandezul s-a ţinut tare o zi jumate, după care n-a mai rezistat, a făcut el ce-a făcut, şi vîntul a început să se rotească şi să devină prielnic, şi numai apoi i-au dat drumul omului.

— Ei, ce mai zici de asta ? mă întrebă bucătarul.
I-am spus că nu mă îndoiam de adevărul celor povestite, dar că ar fi fost tare ciudat ca. după cincisprezece zile vîntul să nu se schimbe, fie că era sau nu vreun finlandez la bord.
— Ei, îmi replică el, mai lasă-mă în pace. Crezi că dacă ai fost la colegiu le cunoşti pe toate mai bine decît oricine ? Ştii tu mai bine decît cei care au văzut totul cu ochii lor ! Aşteaptă şi cînd o să ai şi tu pe mare anii pe care i-am adunat eu, abia atunci ai să ştii cu adevărat.
50
Capitolul VII JUAN FERNANDEZ
Am navigat mai departe, bucurîndu-ne de vînt favorabil gi vreme frumoasă pînă...
...Joi 25 noiembrie, cînd, în zori, sm văzut Insula Juan Fernandez, drept înaintea noastră, ridicîndu-se din mare ca un nor de un albastru adînc. Probabil că eram la vreo şaptezeci de mile de insulă, dar atît de înaltă şi albastră părea încît eu am confundat-o cu un nor care ar fi plutit deasupra ei şi mă uitam sub norul acela în-cercînd să desluşesc insula, pînă cînd, treptat, culoarea aceea a început să pălească şi să devină tot mai verde, şi am reuşit să disting relieful insulei. In cele din urmă, am văzut cu toţii copaci şi stînci, iar, pe la amiază, această minunată insulă se ridica exact înaintea noastră, şi ne-am îndreptat către singurul port existent. Cînd am ajuns la intrarea în radă, îndată după apusul soarelui; am întîlnit un bric de război chilian, singurul care ieşea din port. Ne-a semnalizat şi un ofiţer de la bord. despre care am bănuit că era american, ne-a sfătuit să intrăm înainte de căderea nopţii, apoi ne-a spus că ei se îndreptau spre Valparaiso. Ne-am pornit deîndată spre locul de ancoraj, dar, din cauza vînturilor care băteau în jurul munţilor şi se repezeau asupra noastră din mai toate părţile pe rînd, n-am reuşit să ajungem să lăsăm ancora decît pe la miezul nopţii. Toată vremea, pe cînd ne chinuiam să răzbim, am avut o barcă ce mergea înaintea navei, iar cei rămaşi la bord braţau mereu vergile, orientîndu-Ie după cum venea fiecare rafală da vînt, şi asta pînă la ora douăsprezece, cînd am ajuns la apă cu adîncimea de patruzeci de braţe, iar ancora prinse fundul pentru prima oară de cînd plecasem din Boston, după o sută şi trei zile. Atunci am fosi împărţiţi în trei carturi şi am vegheat restul nopţii.
SI
Eu am fost chemat pe punte să fac de cart pe Ia trei dimineaţa ; n-am să uit niciodată senzaţia ciudată pe care am încercat-o trezindu-mă din nou în apropierea pămîn-tului, simţind briza de noapte venind din larg şi auzind broaştele şi greierii. Munţii păreau că stau să se prăvale asupra noastră, şi parcă din inima lor se stîrnea la intervale regulate un urlet puternic, ce trezea ecouri, dar nu-mi vena să cred că putea fi strigăt de om. Nu vedeam nici o luminiţă şi nu ne puteam explica cu nici un chip strigătul acela pînă cînd secundul, care mai fusese pe acolo, ne spuse că era „alerta" soldaţilor chilieni, staţionaţi pentru paza unor ocnaşi ţinuţi în peşterile aflate la jumătatea. înălţimii munţilor. Cînd mi s-a terminat cartul am coborît sub punte, încercat de emoţia că în ziua care începuse aveam să văd îndeaproape şi probabil să şi păşesc pe această romantică insulă, devenită, aş fi putut spune, chiar clasică.
Cînd tot echipajul a fost chemat pe punte, era aproape de răsăritul soarelui, şi pînă la micul dejun, deşi am avut multă treabă scoţînd căldări de apă etc, am reuşit' să arunc o privire destul de cuprinzătoare asupra acelui pămînt din faţa mea. Rada era închisă aproape din toate părţile de uscat, iar la capătul ei era un loc de debarcare protejat de un mic sparge-val, durat din pietre, pe care fuseseră ridicate două bărci mari, păzite de santinele. In apropiere, se ridicau un soi de umbrare sau colibe, vreo sută la număr, cele mai arătoase făcute din pămînt sau lut nears şi văruite în alb, cele mai multe arătînd precum coliba lui Robinson Crusoe, durate din pari şi ramuri de copaci. Casa guvernatorului, cum îi e denumirea, îţi sare în ochi fiind mare, cu ferestre apărate de gratii, ziduri tencuite şi acoperiş de ţiglă roşie. Dar, ca toate celelalte, nici asta nu are decît un singur nivel. Alături se ridica o bisericuţă pe care o distingeai după crucea de deasupra »
-52
se mai vedea şi o clădire lungă, joasă, cafenie, înconjurată de ceva ce aducea a palisadă, pe care flutura un steag chilian învechit şi murdar. Bineînţeles că această clădire se bucura de mîndrul nume de presidio. La bisericuţă făcea de strajă o santinelă, o alta la casa guvernatorului, iar cîţiva soldaţi cu baionete la armă, arătînd destul de zdrenţăroşi, cu nişte încălţări cu vîrfurile tăiate, patrulau printre locuinţele acelea sau aşteptau, la debarcader, să sosească odată barca noastră.
Munţii erau într-adevăr înalţi, dar nu atît de copleşitori cum îmi păruseră mie la lumina stelelor. Păreau să se retragă spre centrul insulei, arătau bine împăduriţi, acoperiţi de verdeaţă, iar în coasta lor se deschideau cîteva văi largi, foarte fertile, pe care se zăreau poteci de măgăruşi ce duceau spre diferitele colţuri ale ţinutului.
N-am să uit niciodată cum i-am făcut eu şi Stimson să rîdă pe toţi oamenii echipajului cu nerăbdarea noastră de a ajunge la ţărm. Cînd căpitanul a ordonat să se coboare barca de serviciu, socotind noi amîndoi că se îndrepta spre ţărm, ne-am repezit în teugă, ne-am umplut buzunarele cu tutun, ca să avem cu ce face schimb cu localnicii, iar cînd ofiţerul a strigat : „Patru oameni la barca asta ! — mai-mai să ne frîngem gîturile în graba cu care am trecut peste bord ca să fim primii, după care, vreme de un ceas jumătate, am avut plăcerea să tragem la rame, remorcînd bricul, iar cînd am venit din nou la bord toţi cei care ne-au urmărit manevrele de mai înainte s-au pus pe rîs pe socoteala

noastră.
După micul dejun, cel de-al doilea secund a primit ordin să ia cinci oameni şi să se ducă la ţărm să umplr butoaiele de apă. Spre bucuria mea, printre aceştia rnâ număram şi eu. Ne-am îndreptat spre mal cu butoaiele goale. De data asta norocul mi-a surîs pentru că apa era prea miloasă ca s-o putem pune în butoaie, iar guverna-

torul a trimis nişte oameni în amonte să cureţe murdăria de acolo, să vină apă curată, ceea ce ne-a dat un răgaz de vreo două ceasuri. Acest răstimp ne-a folosit, am colindat printre locuinţe şi am mîncat nişte fructe oferite de oamenii insulei. Aici abundă alunele de pămînt, pepenii, strugurii, căpşunile foarte mari, cireşele. Se spune că cireşii au fost plantaţi de lordul Anson. Soldaţii erau mizerabil îmbrăcaţi şi ne-au iscodit cu mult interes dacă aveam la bord ceva încălţăminte. Mă îndoiesc că aveau cu ce să plătească. Pofteau tare mult tutun şi dădeau în schimb scoici sau fructe. De asemenea, cuţitele erau la mare căutare, dar ni s-a interzis de către guvernator să dăm cuiva cuţite, pentru că, după cum ne-a spus el, în afară de soldaţi şi cîţiva ofiţeri, toţi ceilalţi oameni de pe insulă erau condamnaţi, deportaţi de la Valparaiso, aşa că trebuia să-i împiedice să pună mîna pe vreo. armă, oricare ar fi fost aceea. Insula aparţinea de Chile şi era folosită de vreo doi ani de guvern drept colonie de deportare, iar guvernatorul, un englez intrat în marina chiliana, preotul, vreo jumătate duzină de supraveghetori şi un corp de soldaţi fuseseră aduşi în insulă pentru menţinerea ordinii. Nu era treabă uşoară, numai cu cîteva luni înainte de sosirea noastră, vreo cîţiva condamnaţi furaseră noaptea o barcă, abordaseră un bric aflat la ancoră în port, expediaseră căpitanul şi echipajul pe ţărm cu barca luată la venire, şi o şterseseră în larg. După ce am fost informaţi asupra incidentului, ne-am încărcat armele, am - păstrat o veghe permanentă la bord în cursul nopţii şi am avut grijă ca nu cumva acei condamnaţi să pună mîna pe cuţitele noastre cînd eram la ţărm. Cei mai înrăiţi dintre condamnaţi erau închişi şi păziţi în peşterile săpate în coasta muntelui, la jumătatea drumului spre vîrf, şi numai nişte poteci de măgăruşi duceau pînă la ei ; de acolo erau scoşi în timpul zilei şi duşi sub pază la muncă, la con-

struirea unui apeduct, a unui dig şi la alte lucrări pu« blice. Restul deportaţilor îşi aveau locuinţele lor, pe care şi le ridicaseră singuri. îşi aduseseră cu ei şi familia, şi-mi păreau a fi cele mai indolente fiinţe de pe faţa pămîn-tului. Nu se îndeletniceau cu nimic, făceau cîte un paseo * în pădure, un paseo printre case, un paseo spre debarcader, ca să caşte gura la noi şi la navă, dar prea leneşi totuşi ca să deschidă gura ca lumea. Ceilalţi, în schimb, rînduiţi pe un singur şir, erau minaţi în pas vioi cu poveri în spinare, urmaţi îndeaproape de supraveghetori cu prăjini lungi în mînă şi pălării de pai pe cap. Nu ştiu exact pe ce criterii se baza regimul atît de deosebit dintre locuitori şi nici n-aveam cum afla, deoarece guvernatorul era singurul care vorbea englezeşte pe insulă, şi nu era de nasul meu să mă duc să-î întreb, .pentru că eu, pe ţărm şi pe navă, nu eram decît un simplu marinar.
După ce ne-am umplut butoaiele, ne-am întors la navă ; curînd după aceea, sosiră să ia masa la bord şi guvernatorul — într-o uniformă asemănătoare cu cea a ofiţerilor din miliţia americană —, padre — îmbrăcat în veşminte de călugăr franciscan, cu glugă şi tot tacîmul — şi domnul căpitan, împodobit cu nişte mustăţi imense şi o uniformă destul de soioasă. In vreme ce erau ia masă, în gura radei s-a arătat o navă mare, după care, îndată, am văzut o balenieră uşoară intrînd în port. Nava rămase să facă volte în larg, în vreme ce o barcă se apropie de noi şi ni-1 aduse la bord pe căpitan, un quaker veritabil, deşi tînăr, îmbrăcat în haine cafenii. Erau de pe bale-niera Cortes, din New Bedford, şi intraseră în port doar pentru a vedea dacă apăruse vreo navă venind pe la Capul Horn, din cealaltă parte a lumii, pentru a afla ce se mai întîmplă în America. N-au rămas la bord decît
* Plimbare (în liaaba spaniolă în text).

foarte puţin timp, au stat de vorbă cu oamenii din echipaj, apoi au plecat îndreptîndu-se spre nava lor care, ridicînd îndată velele, porni la drum şi curînd dispăru dincolo de orizont.
O bărcuţă venită de la mal ca să-1 ia pe guvernator şi suita lui, cum îşi spuneau ei cu pompă, ne-a adus în dar o doniţă mare de lapte, nişte scoici şi o bucată de lemn de santal. Am dat gata repede laptele, primul pe care-1 gustam de cînd plecasem din Boston, am făcut rost şi de o bucăţică de lemn de santal, şi ara aflat cu prilejul acesta că arborele respectiv creşte pe coastele munţilor din centrul insulei. Mi-a părut rău că n-am adus şi alte mostre ; bucăţica de santal, dimpreună ■ cu o mică floare — pe care am cules-o chiar eu, am adus-o la bord, purtînd-o în pălărie şi am presat-o apoi cu grijă între foile volumului de Scrisori ale lui Cov/per — s-au pierdut o dată cu tot cufărul meu, din neglijenţă, la sosirea acasă.
Deoarece depozitasem butoaiele de apă la locul lor, cu un ceas înainta de apusul soarelui am început pregătirile de drum, treabă care nu ne-a luat chiar puţin timp, pentru că eram în apă de treizeci de braţe, iar una din rafalele de vînt, venită din larg, făcuse să derapeze ancora, şi cum vîntul ele sud bate din spatele muntelui şi vine în rafale schimbătoare, ne-am tot răsucit mereu pînă cînd ne-ara încurcat în cealaltă ancoră. Ne-am tras pe lanţul ancorei, iar după ce am prins şi am desfăşurat cheie de lanţ după cheie de lanţ, ridicînd şi coborînd vele, în cele din urmă ne-am desprins ancora şi ne-am îndreptat spre mare. Pe cînd am ieşit cu adevărat în larg, răsăriseră^bine stelele, iar mîndra

insulă rămase înapoia noastră, cu frumuseţea ei tăcută ; i-am aruncat o privire de adio şi i-am urat rămas bun celui mai romantic loc de pe lume care mi-a fost dat să-1 văd vreodată. Şi atunci, şi mai apoi, am simţit un deosebit ataşament faţă de insula aceea. Pro-
56
babil că acest sentiment s-a datorat în parte faptului că era primul tărîm pe care-1 vedeam de cînd plecasem de acasă, dar mai ales prin nenumăratele asociaţii pe care mi le trezea, ca oricui se familiarizase cu ea şi citise în copilărie povestea lui Robinson Crusoe. La toate acestea, mai trebuie să adaug conturul romantic şi înălţimea munţilor ei, frumuseţea şi prospeţimea covorului de verdeaţă, fertilitatea deosebită a pămîntului şi poziţia singuratică în mijlocul unei imense întinderi a Pacificului de Sud, toate contribuind să-i sporească farmecul.

Mai apoi, cînd gîndurile mi s-au întors în diverse rîn-duri la această insulă, am încercat să-mi amintesc cît mai multe amănunte cu privire la ea. E situată cam la 33 de grade şi 30 de minute sud, şi se află la ceva mai mult de trei sute de mile de Valparaiso, pe coasta chiliana, care e la aceeaşi latitudine. Are cam cincisprezece mile lungime şi cinci lăţime, golful în care am ancorat — numit de lordul Anson Golful Cumberland — e singurul din preajma insulei, celelalte două mici băi de fiecare parte a sa (uneori înnobilate şi acelea cu numele de golfuri) sînt abia ceva mai mari decît un debarcader pentru bărci. • Locul cel mai bun de ancorare e în partea de vest a portului, unde ne-am oprit la vreo trei cabluri de ţărm, în apă ce nu depăşea cu mult treizeci de braţe adîncime. Rada e deschisă spre nord-nord-est, de fapt de la nord la est. Dar cum aici singurele vînturi periculoase sînt cele din sud-vest, unde se află munţii cei înalţi ai insulei, portul e socotit destul de sigur. Poate cel mai demn lucru de reţinut aici e abundenţa de peşte. Doi oameni din echipaj, care au rămas la bord, au prins în scurt timp destul peşte ca să ne ajungă pe mai multe zile, iar unul dintre ei, de loc din Marblehead, spunea că nu mai pomenise nicăieri atîta bogăţie. Se prindea şi cod, şi sparid, şi peşte
57
Irgintiu, şi b mulţime de alte soiuri ale căror nume nu le cunoşteau nici ei, sau le-am uitat eu.

Pe insulă se găseşte apă din belşug, o mulţime de pî-rîiaşe şerpuind prin fiece vale sau prâvălindu-se de pe coastele munţilor. Un rîu destul de mare curge chiar prin mijlocul pajiştei unde sînt ridicate locuinţele, furnizînd din belşug, fără nici un efort, apă locuitorilor. Printr-un fel de apeduct scurt din lemn a fost adusă apa pentru bărcile noastre. Deţinuţii au construit aici şi ceva ce aduce a sparge-val, urmînd să ridice ţi un debarcader pentru bărci şi depozitarea mărfurilor, după care guver-. aul chilian are de gînd să introducă şi taxe portuare.

Se pare că şi lemn se găseşte din abundenţă ; în luna noiembrie, cînd am ajuns noi acolo, insula, inundată de toată prospeţimea şi frumuseţea, ni s-a arătat acoperită de arbori. Dar ni s-a părut că predomină esenţe de lemn aromatic, mai ales mirt. Solul e foarte afinat şi roditor : oriunde e desţelenit cît de cît, cresc imediat ridichi, napi, alune de pămînt şi alte fructe de grădină. Ni s-a spus că nu prea se găsesc capre, şi nici n-am văzut vreuna, deşi se pare că există, dar mai în interiorul insulei. Am întâlnit cîţiva boi rătăcind în voie pe potecile înguste de pe coastele munţilor, iar aşezările erau invadate de cîini de toate neamurile, care mai amestecate, care mai pirre. Se găseau din belşug şi găini, de care aveau mare grijă femeile. Bărbaţii lor însă păreau să fie cele mai leneşe fiinţe de pe pămînt şi, atît cît am putut eu să văd, nu există soi de oameni cărora să li se potrivească mai bine numele de trîntori. Nu făceau nimic, se mulţumeau să stea degeaba, cu nişte haine pe ei atît de roase încît aduceau cu păturile indienilor, însă viu colorate ; le purtau- aruncate pe umăr cu nişte aere pe care numai un cerşetor spaniol le poate împrumuta unor zdrenţe ; se arătau plini de politeţuri şi bunăvoinţă, dar etalau «iste
53
încălţări numai găuri şi n-aveau para chioară în buzunar. Monotonia acestei vieţi zilnice le este tulburată numai cînd vreo rafală de vînt, venită dinspre munte, smulge ramurile ce le ţin loc de acoperiş la case, ceea ce le dă, pentru cîteva minute, puţină treabă de făcut, obligîndu-i să alerge după ele. O astfel de vântoasă s-a pornit tocmai cînd eram şi noi ia ţărm, şi ne-am distrat de minune urmărin-du-i pe cîţiva cum îşi cercetau acoperişurile ; constatînd că rezistaseră o vreme, trăgeau concluzia că vor rezista mai departe, pe cînd alţii, 'văzîndu-şi acoperişurile spulberate, după cîteva blesteme în spaniolă, îşi strîngeau bu-iendrele pe ei şi porneau să adune ramurile. Dar nu dispăreau pentru multă vreme, ci se întorceau deîndată Ia ocupaţia lor obişnuită, aceea de a tăia frunze la cîini.

Nu mal e nevoie să amintesc că n-am văzut interiorul insulei, dar toţi cei care au fost într-acolo au avut numai cuvinte frumoase de spus. Căpitanul nostru a făcut o plimbare în tovărăşia guvernatorului, însoţiţi de cîţiva servitori cu măgăruşi, dincolo de munte, iar cînd au revenit, l-am auzit pe guvernator invitîndu-1 să se oprească pe insulă şi la întoarcere, în drum spre casă, şi i-a oferit o sumă frumuşică dacă aduce cîteva căprioare din California, fiindcă zicea că pe insulă nu sînt deloc şi dorea tare mult să le vadă prăsindu-se aici.

Un vînt statornic, deşi cam firav, ne-a purtat în larg, departe de insulă, iar cînd am ieşit pe punte pentru cartul ce mijloc am reuşit să ghicesc insula doar după faptul că departe, spre sud, la orizont, mai acoperea cîteva stele, deşi ochiul meu, neobişnuit încă, dacă n-aş fi ştiut dinainte cu greu aş fi bănuit că era vorba de un pămînt acolo. Cînd mi s-a încheiat serviciul pe punte, cîţiva nori de alizee, deşi încă nu ajunsesem bine la latitudinea lor, s-au ridicat şi au

acoperit cu totul insula, iar a doua zi...
59
Joi, 27 noiembrie, cînd am ieşit pe punte dimineaţa* eram din nou pe întinderea nemărginită a Pacificului şi n-am mai întîlnit pămîntul pînă cînd am ajuns pe coasta de vest a marelui continent american.
I
Capitolul VIU VIAŢA DE FIECARE ZI
I
De cînd am plecat din Juan Fernandez şi pînă am ajuns în California nu am mai văzut pămîntul şi nu a mai intervenit nimic interesant decît ceea ce s-a întimplat la bord. Am prins alizeele de sud-est, care ne-au purtat vreme de trei săptămîni. cînd n-am mai fost nevoiţi să manevrăm decît cîte o velă. sau să orientăm vreo vergă. Căpitanul a profitat de această perioadă de vreme bună pentru a pune ordine pe navă şi a o pregăti pentru sosire. Dulgherul a avut de lucru, transformînd o parte din coridor în birou comercial, pentru că, după cum am aflat acum, încărcătura noastră nu urma să fie debarcată pe ţărm. ci vîndută chiar de pe navă, cu amănuntul, ;ar biroul îusese amenajat pentru expunerea şi păstrarea mărfurilor mai mici, înlesnind vînzarea lor. In acelaşi timp, nouă ni s-a găsit de lucru la aranjarea greementului. Totul a fost pus în ordine, grijelele din greementul inferior coborîte, sau (după moda mai nouă) puse Ia post, am încropit o gîoază de sfilaţe din parîmă veche şi întinzători şi, în cele din urmă, toate rranevrele fixe de la arborele prova şi arborele mare au fost cătrănite. Pentru prima oară mă îndeletniceam cu această treabă, şi mi-a ajuns, fiindcă mai toată a căzut în sarcina mea şi a lui Stimson. Ceilalţi erau prinşi cu alte treburi ; Henry Mellus, celălalt băiat care fusese repartizat împreună cu noi la prova, zăcea doborît de un reumatism la picioare, iar Sam era
60
prea puşti pentru treaba asta, şi pentru că vînturile, erau destul de regulate şi blînde, stătea la timonă mai tot timpul zilei. Aşa că noi am fost binecuvîntaţi cu misiunea cătrănitului pînă ne-am săturat. Ne-am îmbrăcat nişte haine scurte de doc şi, după ce trăgeam lingă noi o găleată de catran şi o mînă de cîlţi, ne urcam sus, unul pe arborada rîndunicii mari, iar celălalt pe arborada rîn-dunicii prova, şi ne puneam pe întins catranul. E o treabă foarte importantă, de obicei se face o dată la şase luni pe navă în cursul unei călătorii mai lungi. Mai apoi, pe nava noastră cătrănitul s-a făcut de mai multe ori, dar de către întregul echipaj şi se termina într-o singură zi. De data asta, aşa cum am "mai spus, nouă ne-a revenit cinstea, şi mai eram şi nepricepuţi, aşa că ne-a luat mai multe zile. De obicei se începe de la mărul catargului şi , se coboară treptat, cătrănind şarturile, straiurile şi părţile fixe ale balansinelor, parîmelor, manevrelor curente etc, trebuind să ne ducem pînă la capătul braţelor şi să ne întoarcem, cătrănind pe rînd balansine şi ţapapii. Mai greu e cu cătrănirea straiurilor, şi pentru asta se execută o operaţie numită „călărire". O parîmă lungă — funga ve-lastraiului zburător, sau alta la fel — e dusă la mărul catargului de unde e prins straiul, se garniseşte o macara formîndu-se un scripete sau, cum spune marinarul, un mandar ; cu capătul fungii se face un nod de scaun de' calafat în jurul straiului, unde se aşază omul cu căldarea lui de catran şi o mînă de cîlţi, celălalt capăt fiind fixat pe punte, un tovarăş avînd grijă de el, iar marinarul e coborît treptat, dînd cu grijă straiul cu catran, pe măsură ce coboară tot mai jos ; acolo se bălăngăne între cer. şi pămînt, ,iar dacă parîma alunecă, se rupe sau scapă, dacă nodul de scaun fuge atunci omul cade în mare sau îşi frînge gîtul pe punte. Dar un marinar nu pune la socoteală şi eventualitatea asta. Nu se gîndeşte decît să nu lase
61
'„duminici", adică locuri necătrănite, pentru că în acest caz va fi obligat să ia toată munca de la capăt; dar nici nu trebuie să-i cadă picături pe punte, pentru că atunci se alege cu binecuvîntarea gecundului. în chipul ăsta am cătrănit eu toate straiurile prova, dar cel mai greu mi-a venit la parîmele din jurul bastonului bompresului, mar-tingalei şi vergii velei cu spetează. Cînd ajungi aici trebuie să te ţii — dacă poţi — cu genele şi să cătrăneşti cu mîinile.
Dar nici treaba asta nu putea dura o veşnicie, aşa că sîmbătă seara am terminat, am răzuit toate petele de pe punte şi balustradă şi, ceea ce era mai important, ne-am spălat şi noi cu grijă, ne-am împăturit frumos haina şi nădragii mînjiţi cu catran şi le-am pus bine la păstrare pentru data viitoare, ne-am îmbrăcat veşminte curate de doc şi am avut parte de o sîmbătă seară liniştită, cum merită un marinar. A doua zi a fost vreme frumoasă ; îmi amintesc că în tot cursul călătoriei nu am avut decît o singură duminică urîtă, şi aceea în largul Capului Horn, unde nu ne puteam aştepta la altceva. De luni am luat-c de la capăt cu vopsitul şi pregătitul navei pentru intrarea în port. Treaba asta e făcută tot de către echipaj, şi orice marinar care a fost în cîteva călătorii mai lungi se pricepe de-acum şi la vopsit, pe lîngă alte îndeletniciri pe care le-a deprins. Am vopsit nava aceea şi pe dinafară şi pe dinăuntru, de la mărul catargului la linia de plutire. Pentru a se pitura partea din exterior se coboară cu parîmele nişte scaune de boţman şi marinarul stă pe scaun cu pensulele, cutia de vopsea alături şi cu picioarele jumătate de vreme în apă. Treaba se face, bineînţeles, numai în zile fără valuri, cînd nava nu are ruliu prea mare. îmi amintesc foarte bine o după-amiază frumoasă cînd am stat şi eu aşa şi am tot vopsit, nava mergea liniştită cu patru sau cinci noduri, în vreme ce un peşte pilot, vestitorul
62
unui rechin, începu să înoate pe lingă noi. Căpitanul se aplecase peste balustradă şi urmărea cu atenţie, în vreme ce

noi ne vedeam liniştiţi de treabă. Pe cînd ne omoram noi cu vopsitul şi ajunsesem la jumătate...
...Vineri, 19 decembrie, am traversat Ecuatorul pentru a doua oară. Am trăit sentimentul absurdului care-i încearcă pe toţi cei care se trezesc pentru prima oară într-o totală schimbare a anotimpurilor şi traversează Ecuatorul în mijlocul lui decembrie, sub un soare dogoritor.
Joi, 25 decembrie. Era crăciun, dar noi n-am avut parte de sărbătoare. Singura schimbare — plăcintă la masă, şi echipajul s-a ciorovăit cu stevardul pentru că nu ne-a dat şi porţia obişnuită de melasă. El a crezut că plăcinta ţine loc şi de melasă, dar nu ne puteam noi lăsa păcăliţi pînă într-atît încît să îngăduim să ni se nesocotească drepturile.
La bord întotdeauna fleacurile stîrnesc zîzanie. Dar, de fapt, de vină nu era decît faptul că trecuse prea multă vreme de cînd plecasem din port. Ne săturasem unul de celălalt, şi eram mereu cu nervii strună, atît cei de 3a teugă, cît şi cei de pe dunetâ. Proviziile noastre de hrană proaspătă se terminaseră, bineînţeles, iar. căpitanul ne mai oprise şi raţia de orez, aşa că nu mai înghiţeam decît carne sărată de vacă şi de porc, toată săptămîna, doar duminica ne alegeam cu cîte o bucată mică de plăcintă. Asta contribui la nemulţumirea generală, ca şi multe alte lucruri mărunte, petrecute zilnic şi uneori ceas de ceas, pe care cine n-a fost într-o lungă şi plicticoasă călătorie nu le poate pricepe şi nici cîntări. Mici conflicte sau zvonul unor conflicte, bîrfe despre ce se spune în cabine, priviri şi cuvinte răstălmăcite, părelnice abuzuri — ne-au adus într-o stare de spirit în care totul ni se părea că merge prost. Orice corvoadă în timpul rezervat odihnei ni se

părea inutilă, orice schimbare a aripilor era făcută doar ca să se dreseze * echipajul.
în mijlocul acestei stări de spirit, tovarăşul meu de dormit, Stimson, şi cu mine i-am cerut căpitanului să ne permită să ne mutăm locurile din coridor, unde stătusem mai înainte, la teugă. Spre bucuria noastră ni s-a îngăduit, aşa că ne-am dus să ne culcăm şi să luăm masa împreună cu ceilalţi din echipaj, la teugă. De acum ne simţeam marinari în toată puterea cuvîntului, ceea ce nu ni se întâmplase pe cînd stăteam pe coridorul acela. Cită vreme dormeai acolo, oricît de activ şi folositor te-ai fi dovedit, erai tot un fel de corcitură, un fel de ageamiu, prostul navei. Eşti mereu sub ochii ofiţerilor, nu poţi să mai dansezi, să cînţi, să joci cărţi, să fumezi, să mai faci şi tu gălăgie, să bombăneşti, să te bucuri de plăcerile marinarului ; mai' locuieşti şi laolaltă cu stevardul, care e un iei de intermediar, iar oamenii nu te privesc ca pe unul de-ai. lor. Dar dacă stai la teugă eşti liber ca pasărea cerului şi marinar te numeşti. îi auzi pe marinari vorbind, le deprinzi apucăturile, felul fiecăruia de a fi, a vorbi şi a se purta şi, mai mult decît toate, aduni o mulţime de informaţii ciudate şi folositoare privind viaţa marinarului, navele, obiceiurile, ţările străine din lungile lor taclale sau din ciorovăielile la fel de lungi. Nimeni nu poate fi marinar, nu poate afla ce înseamnă a fi marinar, dacă n-a trăit la teugă alături de ei, culcîndu-se şi sculîndu-se o dată cu ei, mîncînd din aceeaşi gamelă. După o săptămînă de stat acolo, nimic nu m-ar fi putut convinge să mă întorc la vechiul meu loc nici atunci, nici mai tîrziu. Nici chiar atunci cînd am avut parte de

* A dresa e un cuvînt folosit frecvent la bord. Pentru un marinar e cît se poate de grăitor, şi înseamnă a pedepsi prin corvezi grele. Cîna un ofiţer îţi spune „las' că te dresez eu", soarta ţi-e pecetluită. Şi dacă nu eşti mai tare decît el, te termină.

cea mai nenorocită vreme, în largul Capului Horn, şi stăteam în teuga aceea zăvorită în care totuşi pătrundea continuu apa, nu mi-am dorit măcar pentru o clipă să fiu din nou în compartimentul de la mijlocul navei. Şi încă un lucru pe care-1 înveţi mai bine la teugă decît oriunde în altă parte : să-ţi faci şi să-ţi cîrpeşti hainele, treabă indispensabilă unui marinar. O mare parte din timpul petrecut sub punte se îndeletnicesc cu asta, tot aici am învăţat şi eu arta cîrpelii, care mi-a prins nespus de bine mai apoi.
Dar să ne întoarcem la starea de spirit a echipajului. Cînd am venit şi noi la teugă s-a ivit problema porţiei noastre de pîine, care trebuia repartizată aici, ceea ce nu s-a făcut şi, cum am socotit noi, urma să pierdem cele cîteva livre de pîine ce ni se cuveneau. Treaba ne-a făcut să fierbem. Căpitanul n-a catadicsit să ne explicej aşa că ne-am dus in corpore la pupa, alegîndu-1 pe John, suedezul, cel mai bătrîn şi mai priceput marinar, drept purtător de cuvînt. Amintirea scenei care a urmat îmi trezeşte totdeauna un zîmbet, mai ales demnitatea şi elocinţa aceea de dunetă a

căpitanului. Bătea puntea superioară, dar, văzîndu-ne venind de la pupa, se opri brusc din mers şi, cu o privire şi o voce menite a ne zdrobi, strigă : „Şi acum ce dracu mai vreţi şi voi ?" După care ne-am prezentat jalba cu tot respectul de care eram în stare, dar el se răsti -la noi spunîndu-ne că ne îngrăşasem şi aşa prea mult' de atîta lene, că nu aveam nici o treabă de făcut şi, din cauza asta, căutam acum nod în papură. Cele spuse de el ne-au stîrnit şi am început să-i răspundem. Dar, în felul acesta, nu obţineam nimic. Căpitanul îşi încleşta pumnii, bătu din picior şi trase o înjurătură, după care ne ordonă tuturor să trecem la prova, subliniindu-şi spusele cu destule cuvinte grele pentru ca să-şi nimerească ţinta : „înapoi ! Plecaţi la

prova, să nu mai vad nici unul ! Vă dresez eu pe voi î Vâ pun cu la treabă i Nu prea aveţi ce face î Şi, dacă nu vă vedeţi de treaba voastră, o să vă pară un rai ceea ce-a fost pînă acum ! Nu v-aţi găsit omul ! Eu mi-s Frank Thompson, cunoscut pe toată coasta ! M-a tăvălit viaţa prin toate şi-s uns cu toate alifiile. Cînd sini bun. sînt punea lui Dumnezeu, dar de mă supăraţi o să vă cad greu la stomac, şi atunci o să vedeţi voi cum sînt '!'" Această ultimă parte a discursului făcu o impresie puternică şi „pîinea lui Dumnezeu" îi râmase numele tot reslaî călătoriei, de ajunse cunoscut şi pe coasta Californiei. după sosirea noastră acolo. Iar porecla prin care ajunge reputat în toate porturile fu tot „pîinea lui Dumnezeu" Cam aşa s-au petrecut lucrurile cu cererea noastră de & ni se împlini jalbele. Totuşi, lucrurile au fost îndreptate, pentru că secundul, după ce i-a lăsat căpitanului suficient timp ca să se liniştească, îi explică cum stau lucrurile şi, la ora opt, am fost chemaţi la pupa pentru a mai asculta încă un discurs, în cursul căruia, fireşte, tot asupra noastră a fost aruncată vina pentru această neînţelegere. Am îndrăznit chiar să-i amintim că nici nu ne-a lăsat să deschidem gura ca să-i explicăm, dar n-a vrut să accepte argumentul nostru. Am fost expediaţi la prova înfrînţi. Criza a trecut, dar ranchiuna a dăinuit, şi, atîta vreme cît au rămas laolaltă căpitanul şi acest echipaj nu s-a mai înscăunat liniştea nici buna înţelegere.

Am continuat să navigam, avînd parte de vremea bună a climatului temperat al Pacificului. Oceanul şi-a meritat numele, deoarece, cu excepţia zonei de sud, de la Capuî Horn, şi în vest, în apropiere de Marea Chinei şi Oceanul Indian, nu e bîntuit prea mult de furtuni şi nu stăruie niciodată o vreme cumplit de fierbinte sau extrem de friguroasă, între tropice, dăinuie o ceaţă uşoară, ca o mreajă subţire trasă în faţa soarelui, care, fără să-i împiedice

H

lumina, domoleşte totuşi dogoarea razelor ce, în zona tropicală a oceanelor Indian şi Atlantic, cad necruţător de perpendicular. Ara navigat mult către vest, pentru a profita din plin de alizeele de nord-est şi, cînd a;n ajuns la latitudinea Capului Conception, de unde în mod obişnuit se zăreşte uscatul, noi eram departe, la mai multe sute de mile spre vest. îndată am schimbat de drum către est şi am ţinut capul acesta mai multe zile. în cele din urmă, am început să punem în pană după lăsarea întunericului, de teamă să nu ne apropiem prea mult de uscat în timpul nopţii, de o coastă pe care nu există faruri, iar hărţile ei sînt imprecise ; şi în zorii zilei de...

...Joi, 13 ianuarie, 1835, am zărit uscatul, Capul Conception, la latitudinea de 34 grade 32 minute nord, şi longitudinea de 120 grade şi 30 minute vest. Deoarece portul Santa Barbara, către care ne îndreptam, se afla la vreo cincizeci de mile spre sud de acest cap, am continuat să navigam în josul coastei în cursul acelei zile, a nopţii care a urmat şi, a doua zi dimineaţă...

...La 14 ianuarie, am funda'risit ancora în largul golf Santa Barbara, după o călătorie de o sută şi cincizeci de zile de la plecarea din Boston.

Capitolul IX SANTA BARBARA

California se întinde aproape pe toată lungimea coastei de vest a Mexicului, între Golful Californiei, spre sud, şi Golful San Francisco, Ia nord, sau între latitudinea de 22 şi 38 grade nord. E împărţită în două provincii : California de Jos, sau Vechea Californie, între golf şi para-

lela de 32 grade latitudine sau în apropierea acesteia (paralela trece, mi se pare, între golful Todos Santos şi portul San Diego) ; şi Noua Californie sau California de' Sud, al cărei port de miazăzi este San Diego, la latitudinea de 30 grade şi 39 minute, iar cea mai nordică extremitate, San Francisco, e situată în marele golf descoperit de Sir Francis Drake, la latitudinea de 37 grade 53 minute, azi cunoscut sub numele de Golful San Francisco, botezat astfel, cred eu, de către misionarii franciscani. Sediul guvernului provinciei California de Sus se află la Monterey, unde e şi vama. singura existentă pe întreaga coastă. Aici trebuie să se prezinte orice navă care are de gînd să facă negoţ în această zonă, înainte de a începe afacerile. Noi intenţionam să ne vindem marfa şi să cumpărăm aici, numai pe această coastă, aşa că ne aşteptam să ne prezentăm mai întîi la Monterey, dar,

'încă de la plecare, căpitanul primise ordin să se îndrepte spre Santa Barbara, portul aşezat în partea centrala a coastei, şi să aşteptăm acolo agentul prin intermediul căruia se făceau toate tranzacţiile firmei de care aparţinea nava noastră.

Golful, sau, cum i se spune în mod obişnuit, Canalul Santa Barbara, e foarte larg, de o parte fiind mărginit de continent (porţiunea dintre Capul Conception, la nord, şi Capul Santa Buenaventura, spre sud) care aici face o curbă ca o semilună, şi de cealaltă parte de către trei
.insule mari, aflate la o distanţă de vreo douăzeci de mile. Aceste vecinătăţi ajung pentru a-i da numele de golf, cu toate că e atît de larg şi de expus vînturilor de sud-est şi nord-vest încît oferă doar ceva mai mult adăpost decît o radă deschisă. Iar cînd bate vîntul de sud-est se simte toată hula Oceanului Pacific, stîrnind la apă mică nişte brizanţi atît de mari încît e foarte periculos să stai la ancoră în apropierea ţărmului în sezonul în care se por-
63
aesc furtunile de sud~est, adică între lunile noiembrie şi aprilie.
Acest vînt — sud-estul — e pacostea coastei califor-niene. între noiembrie şi aprilie (adică de fapt numai o parte din fiecare), perioadă ce corespunde anotimpului ploilor la această latitudine, nu eşti niciodată la adăpost de acest nepoftit, aşa că, în porturile deschise acestui vînt, navele sînt obligate în perioada respectivă să stea Ja geamandură Ia o distanţă de trei mile de ţărm, dînd o parîmă dublin la geamandură, gata oricînd de molare pentru a porni în larg la cel mai mic avertisment. Singurele porturi care sînt ferite de acest vînt sînt San Francisco şi-Monterey în nord şi San Diego în sud.
Cum atunci cînd am ajuns noi era în ianuarie, deci la mijlocul sezonului dominat de vîntul de sud-est, am ancorat la o distanţă de trei mile de ţărm, unde apa avea unsprezece braţe, şi am pus la ancore nişte geamanduri ds care ne-am legat cu parîme dublin, am molat baierile de înfăşurare de la capătul vergilor şi le-am boţat cu nişte sfilaţe. După ce am făcut toată treaba asta, căpitanul s-a dus la ţărm cu o barcă, ce se întoarse cu ordin ' către secund să trimită la apusul soarelui un alt echipaj să-1 aducă înapoi la navă. N-am mers cu prima barcă, dar m-am bucurat cînd am aflat că o alta se va duce la ţărm înainte de lăsarea serii, fiindcă, după o călătorie precum cea de care avusesem noi parte, cîteva ceasuri par foarte lungi cînd eşti în apropierea ţărmului şi nu poţi coborî pe el. Ne-am petrecut ziua la bord, cu treburile obişnuite, dar, cum pentru prima oară nu-1 aveam cu noi şi pe căpitan, ne-am simţit parcă ceva mai în largul) nostru, şi ne uitam în jur să vedem ce fel de ţară era asta în care ajunsesem şi unde, probabil, vom fi nevoiţi să ne petrecem vreun an, doi de viaţă.
69
Era o zi frumoasă şi atît de cald incit ne-am pus pălării de pai. pantaloni de doc şi vesminte de vară. Cum era mijlocul iernii, vremea ne sugera numai lucruri frumoase despre climatul locului, şi apoi ani avut prilejui să. constatăm că aici termometrul nu coboară niciodată sub punctul de îngheţ în tot cursul iernii, şj între ano- | timpuri nur-i mare diferenţă, numai că în lunga perioadă-'! în care dăinuie ploaia şi vîntul de sud-est veşmintele groase nu-s de lepădat.
întinderea acelui imens golf din jurul nostru nu era tulburată de nici o încreţitură, fiindcă nu adia nici uv> fir de vînt, cu toate că echipajul bărcii care fusese la ţărm ne-a spus că hula prelungă a oceanului stîrnea spre ţărm nişte brizanţi înalţi. în port nu era decît o singură navă, un bric lung, ascuţit, de aproape trei sute de tone, cu nişte catarge înclinate şi vergi foarte mult braţate, iar la capătul picului se vedea pavilionul englez. Am aflat mai apoi că fusese construit la Guayaquil şi botezat Ayacucho, după locul unde s-a dat lupta prin care Peru şi^a cîştigat independenţa, iar acum era proprietatea unui scoţian, pe nume Wilson, care era şi comandant, şi sa ocupa cu negoţul dintre Callao şi alte porturi din America de Sud şi California. Era o navă rapida, cum am avut ade*-sea prilejul să constatăm, iar la bord muncea un echipai format din băştinaşi din Insulele Sandwich *. în afară de această navă nu se mai vedea nimic care să tulbure oglinda golfului. La extremităţile acelei semilunii, se profilau două capuri dintre care cel dinspre vest era jos şi nisipos, pe lîngă el navele sînt nevoite să treacă la distanţă' foarte mare, celălalt apare înalt, semeţ, acoperit cu pădure deasă, iar în virful lui se ridică edificiul misionarilor, numit Santa Buenaventura, de la.care şi numele capului. în mijlocul, semilunii, chiar. în partea, opusă aaa-
* Vechea denuanire a Insulelor Hawai.
corajului, se află înlemnea ertolică şi oraşul Sari ia Barbara, pe o eîir-.pie nu prea -înalta, doar cwa deasupra nivelului mării, acoperită din .b.eîşuc; cu iarba, fără urma de copac şi înconjurată din trei părţi de un amfiteatru muntos, ale cărui pante încep la vreo cincisprezece, douăzeci de mile. Misiunea e dincolo de oraş, mai departe ceva.de ţărm, un edificiu mare, sau, mai bine zi$,,0,sumă de edificii, în mijlocul cărora se află o turlă înaliă, cu,o clopotniţă în care se văd cinci clopote. Cum toate clădirile sînt tencuite, se zăresc ioarte bine de departe şi constituie repere după care se orientează navele cînd se .îndr-eaptă spre ancoraj. Oraşul e plasat ceva mai .aproape 4e ţărm, ia vreo jumătate de milă de el — şi e format din case cu .un etaj, durate din lut ars la soare sau chirpici, multe din ele văruite şi ,cu ţiglă roşie pe 'acoperiş. După părea-ea mea, erau vreo sută de astfel de .locuinţe, iar în mijlocul Lor -se ridică un presidio, sau fort, construit din acelaşi material, dar parcă ceva mai trainic. Oraşul are o pozipe foarte frumoasă, cu golful dinainte şi un amfiteatru de .înălţimi în spate. Singurul lucru care strică oarecum armonia e faptul că pe aceste coline nu cresc arbori mai mari, pentru că eu ars cu toţii în cursul unui imens incendiu, în urmă cu vreo douăzeci de ani, şi încă nu au crescut alţii. Un locuitor mi-a vorbit despre incendiu* care a oferit o privelişte groaznică şi impresionantă.

Chiar şi văzduhul, în întreaga vale, era atît de încins încît locuitorii au fost siliţi să-şi părăsească oraşul şi să sa refugieze vreme de mai multe zile pe ţărm.
Chiar înainte de apusul soarelui, secundul dădu maia ca o barcă să se îndrepte spre mal, iar printre cei pleeeţi cu ea m-am numărat şi eu. N-am să uit niciodată prii&a impresie pe care mi-a făcut-o debarcarea pe ţărmul Californiei. Soarele tocmai scăpătase la orizont, începuse să se lase umbra înserării, se pornise briza umedă de noapte,
îl
se simţea hula puternică a Pacificului ce se spărgea eu mare vuiet, în valuri lungi, deferlante, pe ţărm. Am stat || cu barca la rame chiar în afara brizanţilor şi aşteptam să. ?* se ivească un prilej nimerit ca să trecem în cealaltă parte, cînd apăru lîngă noi o barcă lăsată la apă de pe Ayacucho, cu echipajul ei de tuciurii băştinaşi din Insulele Sandwich, sporovăind şi strigînd în limba lor ciudată. Ştiau că noi eram novici în genul ăsta de distracţie şi aşteptau să ne vadă pornind. Dar al doilea secund, care era la eîrrna, hotărîse să se folosească el de experienţa lor, şi nu voia să pornească primul. Dîndu-şi în cele din urmă seama cum stau lucrurile, ceilalţi scoaseră un chiot şi, profitînd de un deferlant mai mare ce venea crescînd mereu, ridi-cîndu-şi tot mai mult creasta, şi săltînd aproape perpendicular pupa bărcilor noastre, lăsîndu-le apoi să cadă în hăul dintre valuri, tuciurii traseră de trei, patru ori puternic şi lung la vîsle, avîntîndu-se pe spinarea valului cel mare, după care aruncară vîslele peste bord, cît mai departe de barcă ; apoi, cînd barca atinse ţărmul, săriră cu toţii într-o clipită, o apucară de copastie de amîndouă părţile şi goniră cu ea pe nisip în sus. Acum ştiam şi noi cum trebuie procedat : barca trebuia ţinută cu pupa spre val, pentru că altfel, în secunda în care o izbeşte din travers sau dinapoia traversului, o răsuceşte într-o parte şi o răstoarnă. Am tras la rame din răsputeri şi, îndată ce am simţit că o prinsese valul şi ne purta în viteză, ca pe un cal de curse în goană, am aruncat vîslele cît mai departe de barcă, ne-am prins de copastie, gata de sărit îndată ce atingea nisipul, ofiţerul chinuindu-se din toate puterile să ţină cu vîsla cîrmei barca cu pupa spre larg. Am fost zvîrliţi în mare viteză pe ţărm, am tras barca departe pe nisip şi, luîndu-ne ramele, am rămas lîngă ea, aşteptîndu-ne căpitanul să sosească din oraş.
72
f
Văzînd că mai marele nostru nu apăru îndată, am pus şi noi vîslele în barcă şi, lâsînd pe unui dintre noi dt veghe, ne-am pornit pe ţărm să vedem şi noi cîte ceva din acele împrejurimi. Intre cele două capuri, plaja se întinde pe vreo milă şi are numai nisip fin. Noi debarcasem în singurul loc potrivit, adică chiar în mijlocul plajei, pentru că mai spre capete ţărmul devine pietros. Are o lăţime de vreo douăzeci de iarzi între nivelul maxim al apelor şi zona de pămînt fertil, şi e atît de tare încît e locul favorit pentru alergările de cai. Se întuneca, încît abia mai reuşeam să distingem conturul neclar al celor două nave din golf, iar valurile, minate de hulă, veneau în şiruri regulate, crescînd tot mai mult, tot mai mult pe măsură ce se apropiau de ţărm, apoi şovăiau o clipă în faţa uscatului de care urmau să se zdrobească, creasta lor devenea un vîrtej, se umplea de spumă şi, începînd de la un capăt al şirului, porneau să se prăbuşească iute asupra ţărmului pînă la celălalt capăt, aşa cum se dărîmă un castel de cărţi de joc ridicat de un copil atunci cînd loveşte ultima carte. în vremea asta, cei din Insulele Sandwich îşi întorseseră barca cu prova spre larg, o împingeau spre apă şi o încărcau cu piei şi seu. Cum şi noi aveam curînd să ne apucăm de aceeaşi treabă, i-am privit cu interes. Au tras-o destul de mult spre larg, în aşa fel încît orice val mai mare s-o facă să plutească, şi doi dintre ei, cu nădragii suflecaţi, stăteau la prova, fiecare ţinînd de cîte o parte barca în poziţie cuvenită. Era treabă grea, pentru că, pe lîngă efortul pe care trebuiau să-1 facă pentru a ţine barca, valurile mai mari aproape că făceau să le fugă pămîntul de sub picioare. Ceilalţi alergau de la barcă la mal : mai sus, unde nu ajungea apa, era o grămadă de piei de vită, îndoite ia mijloc pe lungime şi tari ca scîn-dura. Luau pieile pe cap, cîte una sau două deodată, şi le duceau la barcă, unde unul dintre ei le vrăfuia. Trebuiau
73
să le care pe creştetul capului pentru ca pieile să nu se ude, şi am băgat de seamă că toţi purtau nişte scufii mai groase. „Uitâ-te bine, Bill, şi vezi ce te aşteaptă", spuse unul dintre ai noştri altuia care stătea lîngă barcă. „Ei, Dana, îmi zise cel de-al doilea secund, treaba asta nu prea seamănă cu ce făceai tu la Colegiul Harvard ! Deşi se poate spune că e o treabă făcută tot cu capul". Ca să fiu drept, nu arăta prea încurajator.
După ce-au terminat cu pieile, băştinaşii au apucat sacii cu seu (făcuţi tot din piei, cam de mărimea unuia de făină obişnuit). Săltau cîte un sac din acela pe umerii a doi oameni ţinînd fiecare de un capăt, după care porneau cu el spre barcă, iar cînd totul fu gata, se pregătiră de plecare. Şi apoi am avut ceva de învăţat. Cel care ţinea cîrma luă vîsla şi se ridică în picioare la pupa, iar cei ce trăgeau la rame stăteau pe banchete cu vîslele în rnîini. gs.ta să înceapă să tragă deîndată ce barca va sălta pe val. Cei doi de la prova ramaseră la locurile lor şi cînd, în cele din urmă, veni un val mare şi înălţă barca, cei doi apucară de copastie şi goniră împingînd barca pînă cînd apa le ajunse la subţiori, atunci se aruncară şi ei înăuntru peste copastie şiroind de apă. Cei de la visle începură să tragă, dar nu le reuşi şmecheria — valul dispăru de sub ei şi-i lăsă aproape pe uscat. Cei doi săriră din nou din barcă, şi, de data asta, însoţindu-şi efortul cu nişte strigăte şi chiuituri ciudate, izbutiră să scoată barca spre larg. l-am urmărit pînă ce au trecut dincolo de brizanţi, şi-i vedeam îndreptîndu-se spre nava lor, ascunsa acum de întuneric.

Nisipul plajei începu să fie cam rece pentru picioarele noastre goale ; broaştele se puseră pe orăcăit prin mlaştini şi o bufniţă singuratică, departe, tocmai de la unul dh capuri, îşi slobozi strigătul ei melancolic, îndulcit de distanţă, iar noi începurăm să ne gîndim că se cam făcust

vremea să apară şi bătrînul, cum e poreclit îndeobşte comandantul, în cîteva minute, am auzit pe cineva apropHn-clu-se de noi. Era un călăreţ. Venea în plin galop, trase de dîrlogi cînd ajunse chiar lîngă noi, ne aruncă vreo două vorbe şi, neprimind nici un răspuns, se suci în loc şi porni iar în galop înapoi. Era tuciuriu, aproape ca un indian, purta o pălărie mare, spaniola, un fel de mantie, sau poncho, jambieredin piele, şi un cuţit lung înfipt în una din ele. „E al şaptelea oraş în care am pus piciorul în viaţa mea, da! nu se zăreşte suflet de creştin", spuse Bil Brown. „Ai grijă, îi replică John, că nici mărar nu ai apucat să vezi ce e mai rău."

în mijlocul acestei discuţii apăru şi căpitanul. Am sucit barca invers, am împins-o la apă şi ne-am pregătit sâ pornim. Căpitanul, care mai fusese pe coasta aceea şi cunoştea şmecheriile, apucă el vîsla de cîrmit, şi ani pornit spre larg Sa fel ca barca de dinaintea noastră. Eu, fiind cel mai tînăr, am avut plăcerea de a sta la prova; pentru a fi murat leoarcă. Am ieşit cu bine din deferlanţi, deşi erau valuri mari. Unele ne-au săltat sus de toi şi, topin-du-se apoi de sub noi, ne~au lăsat să cădem, pleaşcâ, precum o scîndură pe apă. în cîteva minute am'ajuns îr> zona unde se simţea o hulă obişnuită, regulată şi am :■*-început să vîslim spre o lumină ce se ridica dinain noastră ; cînd ne-am apropiat am văzut că era o lante: urcată la picul velei de furtună de pe nava noastră. Dv ce 'am ajuns la bord, am ridicat bărcile sus, am cobor.„ în teugă, ne-am schimbat hainele şi apoi ne-am dus Ia masă. După cină, marinarii şi-au aprins pipele (sau trabucurile, cei care mai aveau aşa ceva) şi a trebuit să povestim tot ce am văzut la ţărm. Apoi am început presu-punerile cu privire la locuitorii de pe ţărm, la lungimea călătoriei, cum trebuie cărate pieile ete, etc. Discuţia a <iurat pînă s-au auzit opt lovituri de clopot, cînd" toata

Ei -

! 'li

! li

lumea a fost chemată la pupa şi stabilit sistemul de veghe la ancoră. Urma să fim cîte doi pe cart ; cum nopţile erau «iestul de lungi, fiecărui cart îi reveneau cîte două ceasuri Al doilea secund trebuia să fie pe punte pînă la ora opt ; de aceea tot echipajul a fost sculat în zori, şi ni s-a dat ordin să păstrăm o veghe foarte atentă şi să-1 trezim pe secund dacă vîntul se rotea spre sud-est. Aveam dispoziţie, de asemenea, să batem în clopot la fiecare jumătate de oră în cursul nopţii, la fel ca atunci cînd eram în larg, pe mare. Tovarăşul meu de cart era John, suedezul,_şi de la douăsprezece la două am fost împreună, el în bordul babord, eu bătînd puntea în bordul tribord. în zori, tot echipajul a fost chemat şi am intrat în rutina obişnuită : spălatul şi frecatul punţilor etc, iar la opt am luat masa. in cursul dimineţii, de pe Ayacucho veni o barcă ce ne aduse un hartan de vacă, ceea ce ne îngădui să ne bucurăm de carne proaspătă la masă. Eram încîntaţi, şi secundul ne-a spus că atîta vreme cît rămînem lîngă coastă urma să avem numai carne proaspătă de vacă, fiind mai ieftină decît cea sărată. In vreme ce eram la masă, bucătarul strigă : „Corabie-n depărtare", iar cînd am teşit pe .punte am văzut două nave dublînd capul. Una dintre ele era mai mare, cu velele zburător ridicate, iar cealaltă o brigantină. Amîndouă îşi mascara velele gabier şi-şi trimiseră cîte o barcă la noi. Ne-a uimit pavilionul uneia dintre ele ; am descoperit că era din Genova, cu o partidă de mărfuri diverse. Apoi nava a prins^ vîntul din nou şi a pornit în larg, îndreptîndu-se spre San Francisco. Echipajul brigantinei era format din băştinaşi dir Insulele Sandwich, iar unul dintre ei, care o mai rupea pt englezeşte, ne-a spus că era vorba de nava Loriotte, sub comanda căpitanului Nye, din Oahu, şi se ocupa cu negoţul de piei şi seu. Era o burduhănoasă, din cele pe cart marinarii le numesc „cutie de unt". Aceste nave, ca şi

Ayacucho, care se ocupau de acelaşi gen de negoţ, au la bord ofiţeri englezi sau americani ; tot de aceeaşi naţie mai sînt doi, trei marinari de rînd în teugă, pentru ca să fie cine să se descurce cu greementul, ei fiind şi cei mai buni oameni pe care se bazează ofiţerii, iar restul echipajului e format din băştinaşi din Insulele Sandwich, foarte activi şi de mare folos în mînuirea bărcilor.

După masă, cei trei căpitani au coborît la ţărm şi s-au întors seara. Cînd nava e în port, de toate la bord se ocupă secundul, căpitanul nu prea are ce face în situaţia asta, doar dacă nu e şi el supercargo, aşa că îşi petrece mai tot timpul la ţărm. Noi ne-am gîndit că treaba ne convine de minune, pentru că secundul era un individ cumsecade, nu prea exigent. O vreme chiar aşa s-au petrecut lucrurile, numai că la sfârşit s-a încurcat treaba de tot, pentru că ori de cîte ori căpitanul e un om sever şi energic, iar secundul nu are nici una dintre aceste calităţi, totdeauna apar necazuri. Şi noi am şi început să le anticipăm. Căpitanul îi găsise pricină de mai multe ori . secundului în prezenţa echipajului, şi umblau zvonuri că cei doi nu prea se înţeleg. Cînd se ajunge aici, iar căpitanul mai şi bănuieşte că principalul său ofiţer e prea îngăduitor şi familiar cu echipajul, începe să se amestece în toate treburile, să strîngă şurubul şi echipajul are de suferit.

Capitolul X FURTUNĂ DE SUD-EST

Seara, către amurg, cerul se întunecă spre sud şi est ş! ni s-a spus să fim foarte atenţi în cart. Aşteptîndu-ne sâ fim chemaţi pe punte cu toţii, ne-am culcat devreme. Cînd tn-am trezit pe la miezul nopţii, am văzut că unul care tocmai venea din cart aprinsese o lumină. Spunea că în-

cepuse sa sufle vînt dinspre sud-est, că marea se montase şi că-i trezise pe căpitan. Se trintise pe cufărul lui cu toate hainele pe el ; mi-am dat seama că se aştepta să fim chemaţi pe punte. Am simţit că nava trăgea de ancoră, auzeam lanţul ieşind din apă şi întinzîndu-se ; am rămas treaz, aşteptând din clipă în clipă ordinul. în cîteva minute vsni : trei bătăi în capacul tambuchiului şi apoi chemarea „Tot echipajul pe punte ! Iute ! Ridicaţi velele !" Am sărit să ne luăm hainele şi eram pe jumătate îmbrăcaţi cînd secundul strigă prin gura tambuchiului : „Daţi-i bătaie \ Daţi-i bătaie ! Să nu tîrîie ancora după ea" ! Âm fost pe punte într-o clipă. „..Sus în arboradă şi desfaceţi gabierii", ne strigă căpitanul. îndată ce primul om se arătă pe punte. Cînd urcam în arboradă, am văzut că velele gabier de pe Ayacucho erau de-acum întinse, şi-i auzeam pe cei din echipaj strigînd şi îndemnîndu-se cu heirupul lor în vreme ce trăgeau fungile. Treaba 1-a cam supărat probabil pe căpitanul nostru, pentru că Bătrinul Wilson (căpitanul de pe Ayacucho), ce naviga de multă vreme pe lingă această coastă şi ştia semnele de schimbare a vremii, i-o luase înainte. îndată, am slobozit şi noi velele gabier, cîte un marinar a rămas, ca. de obicei, pe fiecare arbore, pentru a verifica toate manevrefe şi a ajuta la întinsul velei, iar noi ceilalţi am coborît să tragem de fungi. în vreme ce în-tindeam astfel velele, i-am văzut pe Ayacucho transversal pe direcţia provei noastre, mînat frumos de vîntul din pupa, tăind valurile ca un cuţit, cu prova sa ascuţită şi catargele avîntate gonind ca un ogar. Era o privelişte frumoasă. Semăna cu o pasăre speriată din cuibul ei, care-şi întinsese aripile pentru zbor. După ce am întins gabier-ii, am braţat vergile trinchetului, velastraiul gabierului trin-chet era ridicat, geamandurile trase lîngă etravă şi totul gata pentru molare. Am alergat la pupa şi am pus mina pe parîraeîe dublin, care intrau prin sabord şi erau trecute cu o voltă peste babale. „Totul gata îa prova ?" întrebă căpitanul. „Da, sir, totul gata" răspunse secundai. „Mola !" „Mola, sir !" Şi lanţul crîşni pe cabestan şi prin nări, botul navei noastre mici se abătu în vînt, împins de forţa velelor trinchetului şi se opinti în parîmele dublin. „Mola pupa !" într-o secundă totul s-a terminat şi pornisem. îndată ce nava s-a abătut din vînt, am braţat în şart velele trinchet, am orientat restul vergilor, am întins trinca şi randa de furtună, lăsînd locul de ancorai cu mult în urmă şi trecînd la mare distanţă de cap. „Şi Nye e în larg", îi spuse căpi-tanul secundului, iar uitindu-ne în urmă am văzut chiar atunci mica brigantină cu toate velele ridicate, ţinîndu-se după noi.

Vîntul începu să se întărească, cădea o ploaie iute, se întunecă, dar căpitanul nu voia să mai reducă velele pînă cînd nu dublam bine capul. îndată ce promontoriul rămase în pupa travers, iar noi ne îndreptam spre larg, s-a dat ordinul să ne urcăm în arboradă : am sărit, am ierţa-roîat la două rînduri fiecare gabier şi randa de furtună, am strîns trinca, aşa încît, curînd, aveam o velatură redusă, în astfel de cazuri, cînd nava fuge pentru a scăpa de vîntul de sud-est, nu prea mai e mare lucru de făcut după ce te-ai îndepărtat bine de ţărm, decît să rămîi la capă, cu velatură redusă şi să aştepţi să treacă furtuna, care durează rareori mai mult de doua zile, şi adesea se domoleşte în numai douăsprezece ceasuri. Dar vîntul nu se roteşte niciodată înapoi spre sud, decît după ce plouă din belşug. „Cartul sub punte", ne ordonă secundul, dar totdeauna începea ciorovăiala care cart să fie acela. Secundul rezolvă problema trimiţîndu-şi cartul lui în teugă, spunîndu-ne că data viitoare cînd vom pleca va fi rîndul nostru. Am , rămas pe punte tot cartul, vîntul bătea cu putere, iar ploaia cădea în averse. Cînd celălalt cart se arătă pe punte, ara făcut volta în vînt şi am schimbat murele în celălalt

bord, îndreptîndu-ne acum spre ţărm. Cînd am ieşit din nou pe punte, adică la patru dimineaţa, era foarte întuneric, nu prea mai bătea cine ştie ce vînt, dar ploua cum nu cred că am mai văzut vreodată. Aveam pe noi veşminte impermeabile, pălării de muşama şi nu ne rămînea nimic de făcut decît să stăm drept şi să lăsăm să toarne ploaia pe noi. Pe mare nu există nici umbrele nici locuri adăpostite.

în vreme ce stăteam aşa pe punte, am văzut mica bri-gantină derivînd pe lingă noi, la capă, cu zburătorul trin-chet terţarolat la două rînduri. Luneca precum o fantomă. Nimeni nu scotea un .cuvînt, şi n-am văzut pe nimeni pe punte în afară de timonier. Spre dimineaţă, căpitanul' Si'oase capul pe scara tambuchiului şi-i spuse celui de-al doilea secund, ce comanda cartul nostru, să fie atent la vreo schimbare de vînt care urmează de obicei după o perioadă de calm şi ploaie puternică ; şi bine a făcut, pentru că, în cîteva minute, s-a lăsat un calm plat, nava pierdu posibilitatea de guvernare, ploaia se opri şi ea ; am strîns randa de furtună şi velele inferioare, am braţat în cruce vergile catargului

mare şi am aşteptat schimbarea viatului, ceea ce s-a şi întîmplat foarte curînd, cînd.vîntul se năpusti cu furie dinspre nord-vest, exact cartul opus. Datorită măsurilor noastre de prevedere, n-am fost prinşi cu velele mascate, ci am fugit înaintea vîntului cu vergile încrucişate. După ce a venit şi căpitanul pe punte, am orientat puţin vergile, şi ne-am îndreptat spre locul nostru de ancorare. O dată cu schimbarea vîntului, s-a schimbat şi vremea şi, în două ceasuri, vîntul se domoli, transfor-mîndu-se într-o briză statornică, uşoară, aşa cum bate de-a lungul coastei cea mai mare parte a anului, iar după cît e de regulată ar putea fi numită alizeu. Soarele se ridică strălucitor, aşa că am desfăcut rîndunicile, am pus aripile Şi ne-am îndreptat spre, Santa Barbara. Mica Loriotte
30
era în pupa noastră, aproape pierzîndu-se la orizont, dar pe Ayacucho nu l-am văzut. în curînd apăru şi el, ieşind dinspre Insula Santa Roşa, sub adăpostul căreia stătuse la capă toată noaptea. Căpitanul nostru ardea de nerăbdare să ajungă înaintea sa, pentru că ar fi fost mare lucru pentru noi să-1 întrecem pe Ayacucho care, pe coastă, avea faima de a fi cea pai bună navă din Pacificul de Nord, unde era cunoscută de vreo şase ani, sau chiar mai mult, de cînd făcea negoţ pe aici. Cînd era vînt uşor, noi eram avantajaţi faţă de cealaltă navă, datorită rîndunicilor şi contra-rîndunicilor, pe care le aveam la ambele catarge, şi aripilor. Căpitanul Wilson nu avea decît rîndunici, iar cînd era în apropierea coastei îşi mai şi înclina catargele. Cum aveam un vînt uşor şi prielnic, o vreme ne-am ţinut bine, pînă cînd am fost nevoiţi să braţăm în şart şi să strîngem vîntul întinzînd bulinele bine de tot, după ce am trecut de promontoriu. Iar aici, cealaltă navă se simţea în largul ei şi ne-a depăşit de parcă era trasă cu sfoara. Căpitanul de pe cealaltă navă a spus că am navigat destul de bine cu vînt larg, dar cînd se va ajunge la a se forţa bulina, ne va bate oricînd, chiar dacă ridicăm noi toate pînzele de pe Royal George.

Ayacucho a oprit la ancoraj cu vreo jumătate de oră înaintea noastră ; cînd am ajuns şi noi, ei stringeau velele. E o treabă afurisită să-ţi pescuieşti cablurile de la geamandură. E nevoie de meşteşug de marinar ca s-o faci ca lumea şi să ajungi la locul de ancorare fără să fii nevoit să mai dai o ancoră la apă. Printre marinarii de coastă, căpitanul Wilson dobîndise mare faimă pentru iscusinţa cu care făcea manevra asta ; căpitanul nostru nu a dat niciodată o a doua ancoră tot timpul cît am fost cu el. Venind puţin mai în partea din vînt a geamandurii noastre, ara strîns velele superioare, am mascat gabierul mare şi ara lăsat la apă o barcă cu care s-a legat un garlin de rezervă
81
la geamandură, la capătul dublinului ; celălalt capăt l-am adus ia cabestan, şi am virat garlinul pînă ce am ajuns la dublin, pe care l-am trecut la vinciul ancorei şi ne-atn tras pe parima aceea pînă la lanţul ancorei ; uneori se ajută la manevra asta şi prin mascarea velelor sau prinderea vîntului; apoi lanţul e trecut prin nară şi pe după vinci, se ia o voltă la bintă, dublinul se trage la sabordu! pupa, şi astfel nava e din nou asigurată la vechiul ei loc de ancoraj. După ce-am terminat, secundul ne-a spus că de data asta coasta Californiei doar ne-a încercat aşa, uşurel, şi de mici nazuri asemănătoare o să avem parte toată iarna.

După ce am strîns velele şi am mîncat, am văzut-o şi pe Loriotte apropiindu-se şi s-a pus şi ea la ancoră înainte de lăsarea întunericului. La apusul soarelui iar ne-am dus la ţărm şi am văzut că barca de pe Loriotte aştepta pe plajă. Băştinaşul acela din Insulele Sandwich, care o rupea pe englezeşte, ne-a spus că fusese pînă în oraş, că agentul nostru, domnul Robinson, şi alţi cîţiva pasageri vor veni cu noi la Monterey şi că urma să ridicăm velele chiar în noaptea aceea. în cîteva minute se arătă şi căpitanul Thompson, însoţit de doi domni şi o doamnă, şî am început pregătirile de plecare. Aveau o groază de bagaje, pe care le-am pus la prova bărcii, după care doi am luat-o pe senora în braţe, am trecut cu ea prin apă şi au depus-o teafără şi nevătămată la pupa. Păru foarte amuzată de procedeul de a ajunge în barcă, iar soţul ei* se arătă cu totul încîntat, socotind bun orice mijloc care-1 scutea pe el să se ude la picioare. Eu trăgeam la vîsla de la pupa, aşa că am auzit discuţia noilor veniţi şi am aflat că unul dintre bărbaţi, care, după cît mi-am putut da seama eu pe întuneric, era un tînăr, îmbrăcat în ţinută europeană, înfăşurat într-o mantie largă, părea a fi chiar
82
agentul de care ţinea nava noastră, iar celălalt, înveşmântat în costum spaniol, după obiceiul ţinutului, fratele căpitanului nostru — ce se ocupa de mulţi ani cu negustoria pe coasta asta —, iar doamna, soţia lui. Arăta a fi femeie tîriără, delicată, cu un ten măsliniu, aparţinînd de una din respectabilele familii din California. Ara mai aflat că urma să pornim în noaptea aceea.

îndată ce am ajuns la bord, bărcile au fost ridicate, velele întinse, oamenii au trecut la vinciul ancorei, dublinul şi accesoriile sale au fost molate şi, după vreo douăzeci de minute de muncit la vinci, de ridicat vele şi braţat vergi, am pornit, împinşi de un vînt favorabil, în susul coastei, către Monterey. Loriotte s-a pornit o dată cu noi, îndreptîndu-se tot spre Monterey, dar, cum a luat altă direcţie, navigînd mai aproape de ţărm, în vreme ce noi ţineam largul, am pierdut-o curînd din vedere. Aveam vînt prielnic, cum numai rareori se întîmplă să bată în susul coastei, fiindcă vîntul dominant aici e nordul, ce suflă în sens invers, de unde şi obiceiul de a numi bordul dinspre nord, bordul din vînt, iar cel de sud, bordul de sub vînt.

Capitolul XI IN SUSUL COASTEI

încă înainte de a se arăta soarele, noi ne aflam departe de insule şi, pe la ora douăsprezece, ieşisem din canal şi eram în largul Capului Conception, unde la sosire zărisem pentru prima oară uscatul. E cel mai mare cap de pe coastă, un promontoriu nelocuit, ce se prelungeşte în Pacific, şi are faima de a fi permanent măturat de vînturi. Orice navă care trece pe aici şi n-a avut parte de furtună mai ales în perioada de iarnă, înseamnă că e norocoasă!
83
Noi navigam cu aripile ridicate în ambele borduri, cînd, deodată, dublînd promontoriul, am fost nevoiţi să venim în vînt, şi să scoatem aripile din partea de sub vînt. Pe măsură ce bricul se rotea mai mult spre vînt simţea mai bine tăria acestuia şi am strîns în mare grabă contrarîndu-nicile, dar am păstrat aripile din partea din vînt, orientînd vergile spre prova atît de mult încît tangonul atingea verga velei cu spetează. Nava luase bandă, vîntul se înteţea şi căpitanul, era limpede, forţa nava. Fratele lui şi domnu1 Robinson, arătînd puţin cam neliniştiţi, i-au spus ceva, dar le-a răspuns că el îşi cunoaşte nava şi că avea să reziste cu toată velatura aceea. Bineînţeles că voia să arate tot ce poate şi să se laude cît de priceput era, mergînd cu toată velatura aceea. Stătea cu faţa spre vînt, ţinîndu-se de straiurile pupa, şi se uita la catarge, încereînd să ghicească cît de bine rezistă, cînd veni o răbufnire de vînt ce rezolvă problema. După care urmă strînsul rîndunicilor, focului săgeţii, aripilor, toate deodată. Era, cum spun marinarii, o harababură întreagă, toate se desfăcuseră, nimic nu mai era la post, şi zburau care încotro. Biata doamna din Mexic veni la scara tambuchiului. arătînd palidă ca o fantomă şi speriată de moarte. Secundul şi cîţiva oameni încercau la prova să strîngă aripa de jos, care fusese măturată de vînt tocmai pe verga velei cu spetează, se înfăşurase în jurul graiului, în vreme ce verfaforul aripii gabierului, după ce s-a arcuit în fel şi chip, ca un os de balenă, s-a rupt de la articulaţie. Am sărit în arboradă să strîng aripa zburătorului mare, dar, înainte de a ajunge eu acolo, colţul de mură s-a desprins, vela a zburat, zbă-tîndu-se dinaintea zburătorului şi începu să se sfîşie. Fun-gile au scăpat şi ele şi în viaţa mea n-am avut atîta balamuc cu strînsul unei vele. După multe eforturi am reuşit să adun vela, sau ce mai rămăsese din ea ; tocmai o legam la post cînd, deodată, căpitanul, uitîndu-se în arboradă,
84
îmi strigă : „Dana, stai acolo şi strînge şi rîndunica mare". Lăsînd aripa în pace am început să urc spre crucetă, iar acolo furtuna bătea nu glumă. Piciorul arboretului rîndu-nicii se bîţîia între crucetă şi troţe, şi făcea un unghi îngrozitor cu arboretul gabierului de dedesubt, în vreme ce totul în jur se bălăngănea şi troznea, sub o maximă în-cordare.
Dar unui amărît de marinar nu-i rămîne decît să se supună, aşa că m-am pornit pe vergă, iar acolo am dat de o harababură şi mai mare, dacă era posibil, faţă de ce întâmpinasem mai jos. Braţele slăbiseră, iar vergile se roteau într-o parte şi-n alta ca o poartă turnantă, rîndunica fusese măturată de vînt în partea de sub vint, marginea de cădere se încolăcise pe vergă, iar contrarîndunica, deasupra capului meu, se zbătea în vînt. M-am uitat în" jos, dar degeaba aş fi încercat să mă fac auzit de cei de acolo, pentru că toţi erau prinşi cu treburi, vîntul urla, iar velele fluturau în toate direcţiile. Din fericire era ziua în amiaza mare, lumină, iar omul de la timonă, care se uita în arboradă, văzu încurcătura în care mă aflam şi, după o sumedenie de strigăte şi gesturi, reuşi să-i pună pe cîţiva să întindă parîmele care trebuiau. între timp eu am profitat şi mă uitam pe punte. Totul era un talmeş-balmeş veritabil, nava aceea mică despica valurile alandala, de parcă şi-ar fi ieşit din minţi, talazurile dădeau năvală peste ea, iar catargele stăteau aplecate mult faţă de verticală. Pe celălalt arboret de rîndunica era Stimson care se trudea şi el cu .vela ce-i zbura din mînă de îndată ce reuşea s-o apuce. Zburătorul de sub mine fu în curînd strîns, ceea ce uşura cu mult povara catargului, şi îndată am izbutit să adun şi eu vela mea şi am coborît pe punte. Dar îmi pierdusem pălăria cea nouă de muşama care-mi zburase peste bord, treabă ce mă supăra mai mult decît toate. Vreme de vreo jumătate de oră am trudit din răspu-
85
teri cu toţii, aşa că la un ceas după ce ne-a lovit furtuna, prinzîndu-ne cu toate pînzele sus, am izbutit să le strîn-gem, lăsînd numai gabierul mare cu două rînduri de ter-ţarole şi velele de furtună.
în timpul acestei rafale de furtună, vîntul se rotise spre prova, iar noi ne îndreptam acum drept către promontoriu. Aşa că, îndată ce am pus rînduială în arboradâ, am făcut volta în vînt şi ne-am îndreptat din nou spre larg, avînd plăcuta perspectivă de a ajunge la Monterey aavigînd contra unui vînt turbat, distanţă de vreo sută de mile. înainte de a se lăsa seara, se porni să toarne cu găleata, şi am avut parte de cinci zile de furtună şi ploaie, navigînd cu velatura redusă toată vremea şi fiind minaţi la mai multe sute de mile în larg. Am mai descoperit că arboretul gabierului trinchet plesnise — treabă ce se petrecuse în timpul acelui gren —, drept care am fost nevoiţi să dăm jos arboretul zburătorului trinchet, iar pe arborele prova să ridicăm cît mai puţină velatură. Pe călătorii noştri îi apucase un cumplit rău de mare, aşa că nu prea i-am mai zărit cinci zile. în cea de-a şasea, se mai lumină, se ridică un soare strălucitor, dar vîntul şi talazurile erau încă puternice. Parcă eram din nou în mijlocul oceanului, nici urmă de ţărm la sute de mile în jur, iar căpitanul, in fiecare zi la amiază, măsura înălţimea soarelui. Călătorii noştri s-au arătat din nou, şi atunci am avut prilejul să văd şi eu ce creatură nenorocită poate fi un pasager lovit de răul de mare. Din a treia zi de la plecarea din Boston, după ce mă vindecasem de răul de mare, nu mai zărisem decît oameni zdraveni şi sănătoşi,

obişnuiţi cu talazurile, în stare să meargă ca lumea, fiindcă ds atunci nu mai avusesem parte de pasageri. Şi, drept să vă spun, încercai un sentiment de superioritate cînd te vedeai în stare să umbli normal pe punte, să mănînci zdravăn, să te caţeri sprinten în arboradă, şi te comparai apoi cu cele două biete arătări nenorocite, ce mergeau împleticindu-se, abia tîrîndu-se de colo, colo, ţinîndu-se de ce !e venea la îndemînă şi uitîndu-se ameţiţi la noi cum ne căţăram în vîrful catargelor, sau ne vedeam liniştiţi de treabă la capătul vergilor semeţe. Pe navă, un om zdravăn nu prea îl priveşte cu compasiune pe un altul care suferă de rău de mare ; e mai mult înclinat să se lase îmboldit spre mîndrie atunci cînd comparaţia pare să-i sublinieze bărbăţia.
După vreo cîteva zile am zărit din nou pămîntul — Capul Pinos — promontoriul de la intrarea în Golful Monterey. în vreme ce ne apropiam, navigînd în lungul ţărmului, am putut să cercetăm peisajul acelui ţinut, şi ne-am dat seama că era mai bine împădurit decît regiunea dinspre sud de Capul Conception. De fapt, aşa cum am descoperit mai apoi, Capul Conception poate fi socotit linia de demarcaţie a două zone diferite ale aceleiaşi regiuni. Cînd te îndrepţi la nord de acest cap, ţinutul e mai îmbrăcat de păduri, pare mai bogat, mai darnic şi în ape. E cazul cu Monterey, dar mai ales cu San Francisco. în vreme ce spre sud de cap, către Santa Barbara, San Pedro şi în mod deosebit către San Diego, nu prea zăreşti păduri, ţinutul pare neted, golaş, deşi e totuşi fertil.
Golful Monterey e larg la intrare, avînd vreo douăzeci şi patru de mile între cele două capuri — Ano Nuevo la nord şi Pinos la sud —, dar se îngustează pe măsură ce te apropii de oraşul ce e aşezat la un cot, un fel de baie mai largă, în partea de sud-est şi la vreo optsprezece mile distanţă de cap, de fapt lungimea maximă a golfului. Malurile sînt încărcate de păduri — pinii abundă în mod deosebit — şi, deoarece acum nimerisem în sezonul ploilor, vegetaţia era cît se poate de verde, iarba şi frunzele, în fine toate. în păduri păsărelele cîntau cît puteau de tare
87
şi mare număr de înaripate sălbatice zburau pe deasupra capetelor noastre. Aici puteam sta liniştiţi, la adăpost de furtunile de sud-est. Am fundarisit ancora la vreo două cabluri de ţărm, iar oraşul se deschidea drept în faţa noastră, arătînd foarte atrăgător, cu casele sale din chirpici văruite, care parcă sînt de mai mult efect decît cele din Santa Barbara, lăsate nespoite, trădînd culoarea lutului. Acoperişurile din ţiglă roşie contrastau plăcut cu zidurile albe şi cu verdele crud al pajiştilor pe care erau presărate, ici şi colo, locuinţele — vreo sută la număr. Nici aici, nici în celelalte oraşe pe care le-am văzut eu prin California nu sînt străzi, nici garduri — doar din loc în loc vezi cîte o îngrăditură pentru grădină —, încît casele par risipite la întîmplare pe covorul verde. Şi cînd le priveşti de la distanţă, cum toate casele sînt numai cu un singur etaj, au aspect de locuinţe ţărăneşti, oferind o privelişte foarte plăcută.
Am ancorat într-o după-amiază de sîmbătă, cînd soarele mai avea vreun ceas pînă la amurg, şi totul arăta nespus de încîntător. Steagul mexican flutura deasupra clădirii pătrate de la presidio, şi peste ape se revărsa sunetul tobelor şi trompetelor soldaţilor ieşiţi la paradă, dînd multă viaţă privelişții pe care o contemplam. Toţi eram fermecaţi de cele văzute. Simţeam că nimerisem într-o ţară creştinească, ceea ce în limbajul marinarului înseamnă o ţară civilizată.
Primele impresii pe care ni le lăsase California fuseseră deosebit de neplăcute — mai ales rada deschisă de la Santa Barbara, ancorajul acela la trei rm'le de ţărm ; fusesem nevoiţi să fugim în larg la fiecare furtună de sud-est, să debarcăm la mal trecînd prin deferlanţi imenşi, să vedem un oraş neînsemnat şi întunecat, aşezat la vreo milă de ţărm, să nu auzim un ciripit, să nu avem ce vedea în afară de băştinaşi din insulele Pacificului, piei
88
li
şi sarcini de seu. Adăugaţi la asta furtuna din largul Capului Conception, şi atunci o să vedeţi că nu veţi fi în stare să vă exprimaţi în cuvinte plăcuta surpriză oferită de Monterey. In plus, curînd am văzut că aici nu există deferlanţi, sau, în orice caz, erau atît de neînsemnaţi, încît nu contau, iar, în după-amiaza aceea, la mal, apa era liniştită ca într-un lac.
I-am dus la ţărm pe agent şi pe ceilalţi pasageri şi am găsit acolo mai multe persoane care-i aşteptau, iar printre aceştia erau şi cîţiva care, deşi îmbrăcaţi în portul acestor locuri, vorbeau engleza — mai apoi am aflat că erau englezi şi americani căsătoriţi şi stabiliţi aici.
Sosirea noastră a prilejuit şi un eveniment ce mă priveşte mai mult pe mine, adică e vorba de împlinirea primei însărcinări pe care un om al mării catadicseşte s-o numească treabă de marinar adevărat — coborîrea unei vergi de rîndunică. Am văzut de două ori pe mare cum se face treaba asta, iar un bătrîn marinar, a cărui bunăvoinţă am cîştigat-o cu greu, m-a învăţat cu multă grijă tot ce trebuia făcut, după rînduiala care se cuvenea, şi m-a sfătuit să profit de primul prilej, cînd aveam să fim în port, pentru a încerca să execut manevrele necesare. I-am spus celui de-al doilea secund, cu care fusesem destul de apropiat pe vremea cînd stătea şi el cu noi la teugă, că puteam îndeplini şi eu treaba asta, şi l-am făcut să-1 roage pe secund să mă trimită pe mine în arboradă prima oară cînd aveau să fie coborîte vergile rîndunicii. Drept urmare mi s-a încredinţat mie treaba asta ; m-am urcat sus, repetînd tot timpul în minte ce manevre trebuia să fac, avînd grijă să respect succesiunea operaţiilor, pentru că cea mai neînsemnată greşeală poate strica totul. Din fericire, am executat manevrele fără ca secundul să fie nevoit
89

să-mi strige vreun cuvînt, iar cînd verga a ajuns pe punte am auzit un „bine făcut" din partea lui şi am încercat o satisfacţie la fel de mare ca atunci cînd vedeam pe exerciţiile meie de latină de la Cambridge cîte un bene.

Capitolul XII MONTEREY

Cum a doua zi era duminică, zi liberă pentru cei ds pe navele comerciale, cînd de obicei o parte din echipaj coboară la ţărm, marinarii sperau că se va respecta datina şi începuseră deja să-şi dispute dreptul de a se bucura de favoare, numai că dimineaţă, cînd am fost chemaţi pe punte, am fost expediaţi în arboradă şi am văzut că urma să dăm jos gabierul pleznit şi să punem în locul lui altul nou, avînd în plus de aşezat cum se cuvine artooreteje zburătorului şi rîndunicii, ca şi toate parîmele de manevră respective. Treabă neplăcută, fiindcă dacă e ceva care-i înfurie mai tare pe marinari şi-î face să se simtă persecutaţi, atunci e abuzul de a-i lipsi de ziua lor de duminică. $i asta nu pentru că ar fi sortit-o ei totdeauna, sau cei mai adesea,- unor treburi profitabile, ci pentru că e singura lor zi de odihnă. Dar sînt şi aşa de atîtea ori lipsiţi de mia asta de nevoie, din cauza furtunilor, a atîtor altor treburi de neocolit, încît cu atît mai mult se simt nedreptă-. fiţi cînd sînt nevoiţi să renunţe la ea fără nici un motiv presant, cînd nava stă cuminte într-un port la adăpost. Singurul motiv în acest caz era hotărîrea căpitanului de a-i primi pe ofiţerii vamali la bord luni, şi dorea ca bricul să fie în ordine. La bordul navei marinarul e un sclav, dar, cu toate astea, are destule prilejuri de a încurca socotelile căpitanului, sau a-i nesocoti ordinele. Dacă

nu se abuzează de el, atunci cînd se iveşte un pericol nimeni nu-1 poate întrece, dar de îndată ce i se pare că e pus la treabă degeaba, sau, după cum se spune pe navă, „e dresat", nu există leneş care să se mişte mai încet decît el. Nu poate refuza să-şi facă datoria, sau să se arate în vreun fel nesupus, dar căpitanul trebuie să fie mulţumit dacă în astfel de cazuri reuşeşte- să urnească o treabă cît de cît. Oricine a mers trei luni pe mare ştie ce înseamnă manevra lui Tom Cox — trei volte la barca de transport şi una la capătul vergii, adică să munceşti de ochii soacrei. In dimineaţa aceea toate au decurs în acest chip. „Tîndăleala" era cuvîntul de ordine al zilei. Trimite un om sub punte să caute o macara şi, ca ş-o găsească, o să răstoarne toate vraişte căutînd, şi tot n-o află pînă cinci nu-1 strigă de vreo două ori un ofiţer, după care are de lucru încă pe atît să aşeze lucrurile la loc în ordine. Cavilele de matisit nu erau de găsit, cuţitele trebuiau ascuţite îndelung şi, în jurul pietrei de ascuţit, în mod obişnuit, Îşi aşteptau rîndulcîte trei, patru marinari. După ce ajunr gea în vîrful catargului, omul o pornea încet în jos din nou pentru că uitase ceva, iar după ce palancurile erau urcate în cele din urmă în arboradă, şase oameni nu făceau •n ici cît trei care s-ar fi opintit cu tragere' de inimă. Cînd secundul dispărea, oamenii nu mai luerau nimic. Era o treabă silnică, şi la ora opt, cînd am fost chemaţi la masă, lucrurile stăteau cam la fel cum erau cînd începusem d immsaţa.

în scurtul răgaz al micului dejun, am discutat ce era de făcut. Unul propuse să refuzăm să mai lucrăm, dar asta însemna revoltă şi, bineînţeles, am refuzat pe dată sugestia. îmi aminfbesc că un altul 1-a pomenit pe părintele Taylor — cum îi numeau pe preotul marinarilor din Boston — ce le spusese că, de vor fi puşi să lucreze duminica, nu trebuiau să refuze a-şi îndeplini datoria, fiindcă

păcatul nu va cădea pe capul lor. După masă, prin intermediul ofiţerilor, s-a răspîndit zvonul că, de aveam să terminăm mai repede treaba, s-ar fi putut ca, după-amiază, să ni se pună la dispoziţie o barcă şi să mergem la pescuit. Nada a fost bine aruncată şi i-a cîştigat pe vreo cîţiva ce erau nebuni după pescuit, iar, în cele din urmă, toţi se gîndiră că, dacă tot era o treabă de făcut şi nu aveam să fim ţinuţi toată ziua în corvoadă, cu cît o făceam mai repede cu atît mai bine. Drept urmare, înfăţişarea lucrurilor se schimbă şi, înainte de ora două, treaba care ar fi trebuit să dureze în mod normal două zile, fu încheiată. După care cinci dintre noi s-au dus cu barca cea mică la pescuit, în direcţia Capului Pinos, însă permisiile de a. merge la ţărm au fost refuzate. Am văzut-o pe Loriotte, ce navigase împreună cu noi de la SanEa Barbara, apro-piindu-se împinsă de o uşoară briză dinspre mare, stîrnită abia după-amiază, după ce stătuse toată dimineaţa în largul capului, surprinsă de un calm plat. Am prins mai multe soiuri de peşte, printre care codul şi bibanul de mare erau la loc de cinste, iar Foster, fostul ofiţer secund, a scos cu cîrligul lui o scoică perliferă imensă şi frumoasă. După aceea am aflat că locurile acestea erau vestite pentru scoicile lor, şi o goeietă mai mică făcuse o afacere frumoasă transportînd o încărcătură de scoici din astea în Statele Unite.

La apusiil soarelui, ne-am întors, şi am găsit-o pe Loriotte ancorată lîngă noi, la vreun cablu distanţă. A/doua zi am fost sculaţi devreme şi am început prin a da la o parte capacele magaziilor, a cerceta încărcătura, pregătind totul cum se cuvine pentru inspecţie. La ora opt, ofiţerii vamali, cinci la număr, se arătară pe punte şi începură să cerceteze încărcătura, documentele etc. Legile mexicane privind taxele sînt foarte stricte, şi impun ca întreaga

încărcătură să fie transferată la ţărm, examinată şi apoi din nou urcată la bord, însă agentul nostru reuşise ca la ultimele două nave să se renunţe la procedura asta, scăpindu-n° de balamucul de a descărca şi încărca. Ofiţerii erau îmbrăcaţi în veşmintele obişnuite acestor locuri, după cum ne-am dat noi seama — pălării cu boruri mari, de obicei de culoare neagră sau maro închis, cu o panglică aurită sau imprimată, căptuşită cu mătase pe dinăuntru, jachete scurte din mătase sau stambă imprimată (aici nu se poartă niciodată vestoane europene cu poale lungi), cămaşă

descheiată la gît, o vestă bogată, dacă e cazul, pantaloni, despicaţi pe lături, sub genunchi, cu tiv auriu, de mătase sau postav negru, ori pantaloni bufanţi şi ciorapi albi. Poartă încălţări din piele de căprioară, de un maroniu mai închis şi, deoarece sînt confecţionate de indieni, sînt împodobite de tot soiul de ornamente. Nu au bretele, dar întotdeauna poartă o centură, de obicei de culoare roşie, de o calitate ce variază în funcţie de posibilităţile stăpînului. Adăugaţi la asta nelipsitul poncho, sau serape, şi aveţi veşmîntul complet al unui californian. Ultimul articol vestimentar e întotdeauna un semn al rangului şi averii proprietarului. Gente de razon, sau oamenii mai avuţi, poartă o pelerină din postav negru sau albastru închis, cu cît mai multă catifea şi fireturi. Iar de aici moda coboară pînă la pătura indianului, cei dia clasa de mijloc poartă poncho, un fel de veşmînt dintr-o bucată mare pătrată, avînd la mijloc o gaură prin care îşi trec capul. Adesea materialul e aspru ca o pătură, dar fiind ţesut frumos, cu numeroase culori, de la distanţă îţi fură ochiul. La mexicani nu există oameni care să muncească ; indienii fiind practic nişte robi, fac toate muncile, orice om avut arătînd ca un grande, şi ultimul amărît de pierde-vară ca un gentleman scăpătat. Am văzut adesea cîte un bărbat cu o figură distinsă, maniere pline

93

de curtenie, îmbrăcat numai în postav şi catifea, călare pe cîte un nobil bidiviu, acoperit de la cap la coadă în valtrapuri, dar care nu avea în buzunare nici un real şi tare mai jinduia după ceva de mîncare.

Capitolul XIII AFACERI LA MONTEREY

Deoarece încărcătura noastră a fost socotită oa fiind intrată cu forme în regulă, a doua zi am început negustoria. Camera de tranzacţii a fost aranjată în coridorul de sub punte, unde au fost aduse şi mărfurile mai uşoare şi mostre din celelalte mărfuri. Mellus, un tînăr din Boston, ce călătorise împreună cu noi, marinarii de rînd, a fost scos din teugă şi ridicat la funcţia de supercargo. Era nimerit pentru treaba asta, pentru că fusese funcţionar la un birou comercial la Boston. Avusese o vreme necazuri din pricina reumatismului, ceea ee-1 făcuse inapt pentru munca în plină umezeală, La discreţia intemperiilor, cum e cea a marinarului. O săptămînă sau zece zile, la bord a fost mare foiala. Oamenii — bărbaţi, femei, copii — veneau ca să se uite şi să cumpere, iar noi eram mai totdeauna- cu bărcile, cărînd mărfuri şi pasageri, aceştia din urmă neavînd cu ce să vină. Toată suflarea s-a simţit obligată să se îmbrace cît mai dichisit, să vină la bord şi să vadă nsva cea nouă, chiar dacă nu avea de cumpărat decît un plic cu ace. Agentul şi funcţionarul se ocupau cu afacerile, în vreme ce noi eram prinşi cu treburi în cală sau în bărci. Aveam o încărcătură de mărfuri asortate, adică din toate cîte se găsesc sub soare. Adusesem băuturi de toate felurile, ambalate în butoiaşe, ceaiuri, cafea, zahăr, mirodenii, stafide, melasă,, feronerie, faianţărie, vase de bucătărie, tacîmuri, veşminte de toate neamurile,

94

bocanci şi pantofi de la Lynn, stămburi şi bumbacuri de la Lowell, crepuri şi mătăsuri, şaluri, fulare, coliere, bijuterii şi piepteni pentru femei, mobilă ; adică, de fapt, cam tot ceea ce se poate imagina, de la jocuri de artificii chinezeşti la roţi de căruţă englezeşti, din care aveam vreo duzină de perechi, cu şinele trase pe ele.

Californienii sînt un neam de oameni indolenţi, risipitori, care nu sînt în stare să se chivernisească. Ţara e plină de struguri şi, cu toate astea, ei cumpără, la preţuri mari, vinuri proaste făcute la Boston şi aduse de noi, şi apoi le desfac între ei la preţul de un real (doisprezece cenţi jumătate) păhărelul.. Cu pieile lor, pe care le preţuiesc la dd dolari în bani peşin, preferă să facă troc schimbîn-du-le cu produse care la Boston ajung la şaptezeci şi cinci de cenţi ; în schimb cumpără încălţări — mai mult ca sigur făcute chiar din pieile vândute de ei care au călătoritf de două ori pe la Capul Horn — la trei şi patru dolari perechea, şi pantofii delicaţi de damă la cincisprezece dolari perechea. Aici, mărfurile se vînd în medie cam cu de trei ori preţul de la Boston. Faptul se datoreşte în parte taxelor mari pe care guvernul, în înţelepciunea sa, le-a fixat asupra importurilor pentru a împiedica argintii să se scurgă din ţară. Aceste taxe, ca şi cheltuielile enorme pentru o călătorie atît de lungă nu le îngăduie decît negustorilor cu capitaluri serioase să se apuce de astfel de negoţ. în ultimii şase ani, aproape două treimi din mărfurile importate în ţară şi transportate pe la Capul Horn au fost aduse de o singură casă de comerţ, Bryant, Sturgis and Co., de care aparţinea şi nava noastră.

Genul acesta de afaceri era foarte nou pentru noi, vreo cîteva zile ne-a distrat tare mult, -deşi ne speteam în fiecare clipă, din zori şi pînă-n noapte, uneori chiar şi mai tîrziu.

95

Tot transportînd pasageri şi mărfurile lor încoace şi încolo, am deprins iute limba, caracterul şi felul de a se îmbrăca al băştinaşilor. Oamenii se îmbracă aşa curn am mai spus. Femeile poartă rochii lungi din diverse materiale — mătase, crep, stambă etc. —, croite după moda europeană, numai că mînecile sînt scurte, lăsîndu-le braţele descoperite, şi nu poartă corsete. Au pantofi din piele de căprioară sau atlaz, centuri sau cordoane în. culori vii şi aproape întotdeauna un colier şi cercei. Nu au bonete în cap. Pe toată coasta am văzut o singură bonetă, dar şi aceasta aparţinea soţiei unui căpitan american care se stabilise la San Dîego şi adusese din străinătate acea arătare haotică din pai şi panglicuţe, socotind-o drept un nepreţuit cadou pentru proaspăta lui soţie.

Părul — pe care aproape fără excepţie îl au negru sau de un castaniu închis — e lăsat lung, pe spate, uneori împletit

în coade, alteori liber, însă femeile măritate, de obicei, şi-1 ridică sus, coc, prins cu un pieptene .mare. Singurul mijloc de protecţie împotriva soarelui şi capriciilor vremii e o mantie largă cu glugă, pe care şi-o pun în cap, şi şi-o strîng bine în jurul feţei, atunci cînd ies afară din casă, ceea ce se întîmplă îndeobşte numai pe vreme bună. Atunci cînd stau în casă, sau dinaintea casei, scenă obişnuită pe timp frumos, de obicei poartă o eşarfă mică sau o basma înflorată legată la gît. Obişnuiesc să-şi lege o panglică petrecută peste creştet, de care e prinsă o cruciuliţă, o steluţă, sau alte podoabe. Tenul femeilor e foarte variat, depinzînd — ca şi veşmintele şi manierele — de cantitatea de sînge spaniol pe care pretind c-o posedă, ceea ce le conferă şi rangul social. Cei care sînt de sînge spaniol sadea, adică nu s-au amestecat niciodată cu băştinaşii, au un ten măsliniu curat, uneori mai bălan, apro-piindu-se de cel al englezoaicelor. Dar, în California, nu sînt prea numeroase familiile de acest gen, în afară de

cele venite cu funcţii oficiale, sau care, Ia sfîrşitul misiunii lor, s-au aşezat în aceste locuri, pe la proprietăţile dobîndite, sau cei care au fost trimişi aki cu domiciliu forţat, pentru crime împotriva statului. Aceştia formează pătura cea mai înaltă, unde căsătoriile se fac numai.în sînul clanului, păstrîndu-se un sistem social exclusivist în toate privinţele. Ei se remarcă nu numai prin tenul lor, prin maniere şi. îmbrăcăminte, ci şi prin felul de a vorbi, deoarece, socotindu-se cast.ilieni, sînt foarte hotărîţi să vorbească numai castiliana' pură, în vreme ce restul claselor mai de jos vorbeşte o spaniolă infestată de dialect. De ia această pătură superioară, limba începe să coboare tot mai mult, corcindu-se cu expresii argotice, devenind tot mai întunecată şi mai miloasă, pînă ce ajungi la limba indianului curat, ce aleargă prin preajmă, cu mai nimic pe el, decît doar un petec de cîrpă, ţinut de o fîşie lată de piele în,jurul coapselor. In general, rangul fiecăruia e determinat de felul sîngelui ce-i curge în vine, lucru care sare în ochi de la prima privire, neamul fiind prea evident pentru a putea fi tăinuit. Dar cea mai mică picătură de sînge spaniol, fie pe sfert, fie numai o optime, e suficientă pentru a-1 ridica pe cineva de la situaţia de rob şi a-i da dreptul să poarte un costum de haine, cizme, pălărie, pelerină, pinteni,- cuţit, în fine tot ce trebuie, indiferent cît de grosolane sau mizerabile ar fi ele, şi să se numească esiianol, să dobîndească avere, dacă poate. Femeile se dau în vînt după veşminte şi uneori tocmai asta le duce la pierzanie. Favoarea celor mai multe poate fi cîştigată cu o mantie fină, un colier, sau o pereche de cercei. Nimic nu e mai obişnuit aici decît să vezi o femeie locuind într-o casă cu numai două odăi, cu pămînt pe jos, dar încălţată cu nişte pantofi de atlaz garnisiţi cu paiete, rochie de mătase, coc înalt, colier şi cercei auriţi, dacă nu

cumva chiar din aur curat. Dacă soţul nu le îmbracă destul de bine, curînd ele încep să primească darurile de la alţii. Aveau obiceiul să-şi petreacă întreaga zi la bordul navei noastre, cercetînd ţesăturile şi articolele de podoabă, adesea făcînd cumpărături cu o viteză care ar fi lăsat cu gura căscată pe o lenjereasă sau o cameristă din Boston,
Ara fost însă izbit nu numai de jindul lor după veşminte, ci mai ales de vocea plăcută şi frumuseţea cîntecelor pe care le cîntau californienii de ambele sexe. Ultimul individ, cu o mutră de ticălos, cu o pălărie pleoştită pe cap, o mantie încropită dintr-o pătură, şi lenjeria jegoasă, cu nişte jambiere soioase de piele, mi se părea că vorbeşte o spaniolă aleasă. Era pur şi simplu o plăcere să stai şi să asculţi sunetele acelei limbi, chiar înainte de a îi în stare să înţelegi sensul lor. Fireşte că au prins şi destul de mult accent creol, dar limba dobîndeşte multă varietate atunci rînd, deodată, rostirea devine deosebit de rapidă, sărind parcă din consoană în consoană, pînă ce, nimerind pe o vocală mai lată, deschisă, vorbitorii se reazemă de ea pentru a restabili echilibrul sunetelor. Femeile vădesc această particularitate de limbaj într-un grad chiar şi mai mare decît bărbaţii, care au o vorbă mai monotonă şi egală. Un văcar de rînd, care se arată călare pentru a transmite un mesaj, pare să vorbească precum un ambasador la o primire dinaintea regelui. De fapt oamenii aceştia mi s-au părut la un moment dat ca făcînd parte dintr-un popor asupra căruia a căzut un blestem ce le-a luat totul, în afară de mîndrie, maniere şi voce.
M-a mai uimit un lucru : marea cantitate de monezi de argint în circulaţie. N-am văzut în viaţa mea atîta argint deodată ca în săptămma petrecută la Monterey. Adevărul e că locuitorii de aici nu au un sistem de credit, nu dispun de bănci, şi nici de un alt mod de a-şi investi banii decît

în vite. In afară de argint, nu au alt mijloc de circulaţie a valorilor decît pieile, pe care marinarii le numesc „bancnote californiene". Orice cumpărătură trebuie plătită ori într-un fel ori în celălalt. Vin cu pieile uscate şi îndoite în două, puse grămadă pe nişte care cu boi, sau în spinarea măgăruşilor, iar banii şi-i poartă cu ei legaţi într-o batistă, bancnote de cincizeci sau o sută de dolari, sau monezi de jumătate de dolar.
Nu studiasem spaniola la colegiu şi mi fusesem în stare să rostesc nici măcar o vorbă cînd trecusem pe la Juan Fernandez, dar, în cursul ultimei părţi a călătoriei, împrumutasem o gramatică şi un dicţionar de la cabina ofiţerilor şi, tot folosindu-le mereu, fiind foarte atent la fiecare cuvînt pe care-1 auzeam, am reuşit să-mi formez un vocabular şi am început să vorbesc şi eu. Curînd am ajuns să ştiu mai multă spaniolă decît toţi ceilalţi de pe navă (care, ca să

fim drepţi, nu ştiau o boabă) ; maj studiasem şi latina şi franceza, aşa că am cîştigat faima unui mare lingvist, şi eram mereu trimis de căpitan şi de ofiţeri pentru a face rost de provizii, sau a ridica scrisori şi mesaje din diferite părţi ale oraşului. Adesea arn fost trimis ca să rezolv nişte treburi despre care habar nu aveam o iotă, dar îmi plăcea misiunea asta, aşa că niciodată nu m-am trădat că aş şti despre ce era vorba. Uneori apucam să dau o fugă sub punte şi să arunc un ochi în dicţionar înainte de a porni la ţărm. Dacă nu, pe drum reuşeam să agăţ pe vreunul care ştia engleză şi aflam de la el cuvîntul de care aveam nevoie. După care, mai prin semne, mai dînd cîte unui cuvînt latin sau franţuzesc o întorsătură ciudată la sfîrşit, reuşeam s-o scot la capăt. Pentru mine era un exerciţiu excelent, şi astfel am reuşit să învăţ mai mult decît dacă aş fi citit şi studiat luni în şir. Asta mi-a oferit prilejul de a studia obiceiurile, caracterul oamenilor şi felul lor de trai, fără să mai spunem

că era o mare uşurare, scăpîndu-mă de monotonia unei zile petrecute la bordul navei.

Atît cît am putut eu să bag de seamă, Monterey e cea mai plăcută şi mai civilizată aşezare din California. în centru se află o piaţă, înconjurată din patru laturi de clădiri cu un etaj, şi avînd în mijloc vreo jumătate de duzină de tunuri, unele instalate pe afet, altele nu. Aici se află presidio, sau fortul. Fiecare aşezare de aici are un presidio în centru, sau, mai degrabă, se poate spune că orice presidio are un oraş în jur. pentru că guvernul mexican mai întîi a ridicat cîte un fort şi apoi oamenii şi-au construit locuinţe în jurul lui, profitînd de protecţia pe care le-o oferea acesta. Acest presidio era cu totul deschis şi nefortificat. Dispunea de mai mulţi ofiţeri cu nişte titulaturi foarte lungi şi vreo optzeci de soldaţi, dar prost plătiţi, prost hrăniţi şi îmbrăcaţi, ba şi nedisciplinaţi. Guvernatorul general — sau, cum e îndeobşte numit, generalul — locuieşte şi el tot aici, drept care presidio e reşedinţa guvernamentală. E numit de guvernul central din Mexico, şi el e conducătorul militar şi civil. în afară de el, fiecare oraş mai are un comandant, care e şi cel mai înalt ofiţer : acesta e însărcinat cu fortul şi supravegherea tuturor tranzacţiilor cu străinii şi navele străine. Conducătorii civili ai oraş"ului sînt cei doi sau trei alcalzi şi coregidori aleşi de către populaţie. Nu există tribunale propriu-zise, care să funcţioneze după un sisterq de ' jurisprudenţă. Măruntele treburi municipale sînt rezolvate de alcalzi şi coregidori, iar comandanţii subordonaţi guvernatorului se ocupă de toate problemele privind administraţia generală, chestiunile militare şi cele în legătură cu relaţiile cu străinii. Cazurile cele mai grave sînt hotărîte de, guvernatorul general pe baza unei cercetări personale, dacă pricina s-a petrecut pe aproape, sau pe

canS

5 S* ra?°?rte ^mise lui de către ofiţerii în drept n F?^ .departa P™^tanţi? Tu au POt deţme nici ° proprietate, şi, dacă nu sîfai^ ™ M «e îngăduie să rămînă ta T ■ CltSVa săPtămîni- în consecinţă, ameri- gi6ZU ^ au de §înd să se stabilească aici S

■ Trebn— f^^ Cea mai CUrentă "azi iSk DaV"? - Sa-tl k?i constanţa la Capul Horn." California "LTJ0^™ la Monterey- Şi aici, ca oriunde în adobe adiUi + ^ 1Un SmgUr etej' const™ite fiind din i2 rn° at ? CărămiZi maii de Vreun

din d

dar au elZi amera '

AceStea se Prind cu u h Ş- I- îmPrumută cul0^ea mîzgăi. oblcei1 de pamînt' ferestrele nu au geam, UŞlle' rareori închis2' da" direct în nefiind nici ™ ^1 de antreuri "

şi cele Si obişnuite ti dn -°a

alta ş ît mese o

C3Se]e smt ^^ cu var Pe dinafară au,ac°Peri? de ţiglă. Locuinţele

^ T*** Care daU din una în un pat sau două' cîteva scaune si

Cmî Şl nIŞt? id tebli i

p Lrtiriu

blmdâînc bucătărioară fac toate tr^'h T ffmd dte dotTreî "" şi ei în t J ! ' decît să Şi o găt grosolană

ffe Ştie Ce miraco1 n SaU şemmeuri> clima «ind atît " 'necesar' iar Sătitul ^e face într-o ă CUm am mai 2is' ^dienii

^^ ^ ^ răsari-tă Săraci dintre locuitOTi sînt

k SlngUr "^ ; M trebuie bUCfttica de pînză "Norocită

■ f femei ° rochie i ciorapi.

La Monterey sînt şi cîţiva englezi şi americani (toţi cei ce vorbesc engleza aici sînt numiţi englezi sau ingles), căsătoriţi cu californience, trecuţi la biserica catolică şi care au dobîndiî averi considerabile. Fiind mai activi, mal cumpătaţi şi întreprinzători decît localnicii, au reuşit să pună mîna pe tot comerţul. De obicei au magazine, unde desfac mărfurile cumpărate cu ridicata de pe navele noastre, multe articole fiind expediate şi în interiorul ţinutului, luînd m schimb pe ele piei, pe care apoi ie vrad navelor noastre. în toate oraşele de pe coastă îr.tilneşti străini ce se

îndeletnicesc cu astfel <ie negoţ, şi nu-mi amintesc să fi văzut decît două prăvălii ţinute de băştinaşi. Oame-, nii de aici îi privesc cu neîncredere pe străini şi nu le îngăduie să se stabilească decît dacă se conformează bisericii. Dacă se căsătoresc cu localnice, îşi cresc copiii în credinţa catolică şi, ca supuşi mexicani, nu-i învaţă engleza ; atunci nici o îndoială nu mai planează asupra lor, pot deveni personalităţi recunoscute şi chiar dobîndi funcţii de conducere. Principalii alcalzi din Monterey şi Santa Barbara sîn t prin naştere ianchei.
Mie mi s-a părut că bărbaţii din Monterey nu stau decît călar<2. Aici sînt tot atît de mulţi cai pe cît erau de numeroşi clinii şi găinile la Juan Fernandez. Caii nu au grajduri unde să stea, ci sînt lăsaţi liberi să pască după cum li-i voia ; sînt însemnaţi cu fierul, iar de grumaz ie atîrnă nişte curele lungi din piele, numite lasouri, pe care le tîrîie după ei şi cu ajutorul cărora pot fi uşor prinşi. Dimineaţa, de obicei, bărbaţii prind cîte un bidiviu, îi aruncă o şa. în spinare, îi pun frîul, şi-1 folosesc cît vor în ziua aceea, noaptea slobozindu-1 din nou, pentru ca a doua zi să prindă un altul. Atunci cînd pornesc în călătorii mai îndelungate, călăresc cîte un cal pînă oboseşte animalul, apoi pune şaua şi frîul pe altul, pe care-1 deşală
102
bine, trec pe al treilea şi tot aşa pînă la capătul călătoriei. Cred că nu există nicăieri în lumea asta călăreţi mai buni. Cum s-au săltat la patru, cinci ani, sînt puşi călare, deşi picioruşele nu le ajung nici măcar la jumătatea crupei calului, şi li se spune să se ţină bine de el pînă cînd or să crească pe măsura animalului. Scările sînt închise în faţă pentru ca să nu se agate atunci cînd călăresc prin * păduri, iar şeile sînt late şi grele, strînse bine pe spatele animalului şi dinainte au nişte capete, sau oblîncuri mari, în jurul cărora e înfăşurat lasoul, atunci cînd nu e folosit. Nici de la o casă la alta nu pot merge fără să încalece şi, de obicei, sînt totdeauna ciţiva bidivii legaţi lîngă uşa măruntelor locuinţe ţărăneşti. Cînd vor să arate ce pot, nu se folosesc de scări ca să încalece, ci lovesc animalul, sar în şa cînd acesta ţîşneşte din loc, şi-şi înfig pintenii lungi în coastele sale, gonind în plin galop. Pintenii sînt nişte instrumente pline de cruzime, fiecare cu cîte patru, cinci rotiţe, de vreun inci, tocite şi ruginite. Coastele bietelor animale sînt adesea numai o rană din cauza lor, şi am văzut bărbaţii care după ce goniseră turmele de vite veneau călare pe nişte cai care aveau crupele şi coastele pline de sînge. Adesea dau adevărate spectacole, etalîn-du-şi îndemmarea lor de călăreţi, o: ganizînd curse de cai sau stîrnind taurii etc, dar cum n-am avut liber la ţărm în timpul vreunei sărbători, n-am văzut niciodată aceste întreceri. Monterey e vestit şi pentru luptele de cocoşi, jocurile de noroc de toate soiurile, dansurile fandango, diverse distracţii şi pungăşii. Vraâtorii cu capcana sau cu puşca poposesc uneori aici după ce-au traversat Munţii Stîncoşi, şi aduc piei şi blănuri valoroase ; drept urmare au parte de distracţii şi plăceri necugetate pînă cînd îşi pierd şi banii, nu mai au cu ce se descurca, şi se întorc înapoi la munca lor lefteri cu totul.
103
Numai caracterul localnicilor împiedică localitatea Monterey de a deveni un mare oraş. Pămîntul e cum nu se poate mai fertil, clima mai blîndă decît oriunde, apă se găseşte din plin, are o poziţie deosebit de frumoasă. Chiar şi portul este bun, periclitat doar de vînturile din nord şi, deşi fundul nu oferă cel mai ferm loc de ancora], n-am auzit să fi fost aruncată pe ţărm dacît o singură corabie. E vorba de un bric mexican care a eşuat cu cîteva luni înainte de venirea noastră, ajungînd o epavă de nerecuperat, iar toţi oamenii din echipaj, în afară de unul singur, s-au înecat. Totul s-a datorat neglijenţei sau nepriceperii căpitanului care a filat lanţul ancorei pînă la cablul subţire şi abia apoi a fundarisit încă o ancoră. în timpul acestei nenorociri se afla în port şi nava Lagoda din Boston, care a înfruntat furtuna fără primejdii, fără ca ancora să derapeze şi fără să fie nevoie să se coboare arboretele zburătorului.
Singura navă în port în afară de a noastră era mica Loriotte. Am urcat adesea la bordul ei şi m-am_ familiarizat bine cu echipajul ei de băştinaşi din Insulele Sand-wich. Unul o mai rupea cîte puţin pe englezeşte şi de la el am aflat multe despre ei. Erau oameni bine făcuţi şi vioi, cu nişte ochi negri, trăsături inteligente, un ten măsliniu întunecat, sau, mai degrabă, aş zice, arămiu, şi un păr aspru şi negru, dar nu lină, ca al negrilor. Păreau să sporovăiască întruna. în teuga lor era un Babilon întreg. Vorbesc o limbă foarte guturală, care, la început, nu prea place, dar cu cit o asculţi mai mult cu atît începi să te obişnuieşti cu ea, şi se spune că are o mare putere de expresie. Se folosesc foarte mult de gesturi, sînt plini de vioiciune şi rostesc cu toată tăria ceea ce le vine lor pe limbă să spună. Sînt fiinţe obişnuite cu apa, aşa câ se
104
pricep de minune să se descurce şi cu bărcile. Din motivul acesta întîlneşti atît de mulţi băştinaşi pe coasta Cali-forniei, fiind foarte iscusiţi în arta de a trece prin defer-lanţi. De asemenea, sînt totdeauna gata să se urce în arboradă, unde se dovedesc foarte activi, oameni de bază în climatul cald, dar cei care au fost cu ei în jurul Capului Horn şi la latitudinile mai înalte, spun că în climatul rece băştinaşii nu sînt de mare folos. Se îmbracă la fel ca marinarii noştri.
In afară de aceşti băştinaşi, pe Loriotte mai erau şi doi marinari englezi, un fel de şefi de echipaj, avîndu-i în grijă pe insulari şi răspunzînd • de arboradă. De unul dintre ei am să-mi aduc întotdeauna aminte, fiind cel mai grăitor exemplu de desăvîrşit marinar englez pe care l-am întîlnit vreodată. S-a, trezit pe mare de cînd era copil, şi a făcut un stagiu de ucenicie de şapte ani, ca la carte, aşa cum sînt obligaţi toţi marinarii englezi, şi acum avea vreo douăzeci şi patru, douăzeci şi cinci de ani. Era înalt, dar nu-ţi dădeai seama de asta decît atunci cînd se ridica în picioare alături

de ceilalţi, fiindcă era bine proporţionat, mare în umeri şi cu un piept atît de larg, încît părea doar ceva mai răsărit decît un om de statură mijlocie. Avea pieptul pe cît de lat pe atît de gros, şi nişte braţe de Hercule, „palmele de lup de mare şi fiecare fir de păr cît o parîmă". în plus, mai etala şi cel mai încîntător zîmbet pe care l-am cunoscut. Avea obrajii frumos bronzaţi, dinţii de un alb sclipitor şi cîrlionţii părului negru ca pana corbului îi acopereau tot capul, căzîndu-i pe fruntea înaltă. Ar fi putut să-şi vîndă ochii unei ducese drept diamante, atît erau de strălucitori, iar fiecare schimbare de poziţie şi lumină părea să le împrumute o altă nuanţă ; dar culoarea lor dominantă era negrul. Cu pălăria de muşama neagră, bine lustruită, dată
105
pe ceafă, în vreme ce pletele îi veneau aproape în ochi, cu pantalonii albi de doc şi cămaşa albă, haină albastră ţi basma neagră, înnodată larg în jurul gîtului, oferea imaginea unei reuşite frumuseţi masculine. Pe pieptul lui mare era tatuat în tuş tabloul Moment de despărţire — o nava pe punctul de a porni în larg, o barcă la ţărm, o fată şi iubitul ei marinarul Iuîndu-şi la revedere. Dedesubt erau iniţialele numelui său şi alte două litere, ce ţineau locul unui nume pe care îl ştia doar el. Tatuajul era foarte b:ne executat de mîna unui om din Le Havre care-şi făcuse o meserie drn a transpune astfel de desene în tuş pentru marinari. Pe unul din braţele lui mari avea un crucifix, iar pe celălalt sim-bolul „ancora încurcată'1.
îi plăcea să citească şi i-am împrumutat mai toate cărţile ce erau în teugă, pe care îe înghiţea iute şi ni le înapoia la următoarea întîlnire. Era foarte bine informat, iar căpitanul său spunea despre el că era tipul marinarului perfect, preţuit la greutatea lui în aur la bordul unei nave, alît pe vreme frumoasă,, cît şi în condiţii grele. Trebuie să fi avut o putere fizkă. remarcabilă, şi O' privire de vultur. E ciudat, să te apuci să descrii cu atîta amănunţime un necunoscut, un marinar bătut de soartă, pe care poate că n-ai să-1 mai vezi niciodată şi despre care nici - n-ai să-ţi mai baţi capul să auzi cîndva ; şi totuşi aşa-i. Se întîmplă, însă, să întîîneşti nişte oameni în condiţii cu totul obişnuite, dar pe care, dintr-un motiv sau altul, ■rm-i uiţi niciodată. Se numea Bill Jackson şi, dintre toţi cei pe care i-am cunoscut în trecere, cred că Ii5i i-as strînge mîna cu cea mai mare bucurie. Cine se apropie de el descoperă un bărbat atrăgător, inimos, şi un bun tovarăş de navă
Ne-a mai prins o duminică la Monterey, dar, ca şi fiata trecută, nici acum nu ne-am bucurat de zi liberă.
166
Localnicii s-au gătit de sărbătoare şi au venit la bord în număr mai mare decît înainte, şi toată ziua am trudit, trăgînd la rame şi cărînd mărfuri, încît abia am avui vreme să mîrteăm. Cel care ne fusese mai înainte al doilea secund se pregătise să se bucure de liber, dacă cumva vom avea parte de permisie, îşi pusese o haină lungă, pălărie neagră, Îşi lustruis« pantofii, apoi &« dusese la pupa şi ceruse să i se îngăduie să coboare Ia ţărm. Nu putea face un gest mai nesocotit, fiindcă doar ştia că nu se va da liber nimănui, în plus oricît de siguri ar fi că li se va da liber, marinarii nu se prezintă niciodată căpitanului decît în costum de lucru, £3 şi cum n-ar avea nici un motiv sâ se aştepte ca cer-er-ea lor să fie acceptată ; abia după aceea se spală, .se bărbieresc şi se îmbracă, dacă li se rezolvă pozitiv dorinţa. Dar nenorocitul acesta nimerea mereu ca nuca în. perete, Iar dacă o treabă sa putea face prost atunci el bineînţeles că reuşea s-o împlinească exact aşa. Ne uitam, aşteptînd să-1 vedem ducîn-du-se la pupa, ştiind bine .cam cum va fi primit. Căpitanul bătea duneta, fumîndu-şi trabucul de dimineaţă, iar Foster se apropie pînă la marginea punţii pupa, şi acolo aşteptă să fie băgat în seamă. Căpitanul se plimbă da două, trei ori încoace şi încolo, apoi, îndreptîndu-se spre eJ, îl măsură din cap pină în picioare, după care arătând cu degetul îi spuse citeva vorbe pe un ton prea scăzut ca să-1 auzim şi noi, dar care avură un efect magic asupra lui Foster. Yeni la prova, se strecură iute în teugă şi, într-o clipă, se arătă din nou în costum de lucru şi se apucă tăcut de muncă. N-am reuşit niciodată să-1 facem să ne relateze ce-i spusese căpitanul, dar, fără îndoială, produsese o radicală schimbare, atît exterior, cît şi interior, într-un chip miraculos,
107
Capitolul XIV NEMULŢUMIRI
După cîteva zile, văzînd că adevărul a început să cam scadă, am virat ancora, am ridicat velele gabier, pavilionul Statelor Unite s-a înălţat la catarg, am tras o salvă, la care am primit răspuns dinspre presidio, şi am lăsat micul oraş în pupa, ieşind din golf şi luînd-o din nou în josul coastei, către Santa Barbara. Deoarece acum mergeam în direcţia în care bătea briza, am avut parte de vînt favorabil din plin. După ce am dublat Capul Pinos, am girat sub vînt, am ridicat aripile sus şi jos, şi am început să navigam cu o viteză de opt, nouă mile la oră, avînd perspectiva să facem în numai douăzeci şi patru de ore distanţa pentru care, la venire, ne-au trebuit aproape trei săptă-mîni. Am trecut pe lingă Capul Conception zburînd, pentru că vîntul bătea atît de tare încît, dacă am fi mers în sens invers, cu vîntul foarte strîns, am fi socotit că era aproape furtună. Pe cînd ne-am apropiat de insulele Santa Barbara s-a mai domolit puţin, dar am ajuns la vechiul nostru loc de ancoraj în mai puţin de treizeci de'ceasuri de la plecarea din Monterey. Aici totul arăta cam la fel ca atunci cînd am plecat : golful larg, fără nici o corabie, deferlanţii~spărgîndu-se mugind de ţărm, clădirea albă a misiunii catolice, culoarea închisă a oraşului, munţii înalţi şi golaşi. Dm nou am trecut la manevrele pregătitoare în aşteptarea unei furtuni din sud-est, cu parîme dublin, parîme de geamandură, velele strînse,

dar cu terţarolele pregătite, baiere de înfăşurare la vele din sfilaţe. Am rămas în locul acela vreo două săptămîni, îndeletnicindu-ne cu descărcarea mărfurilor şi încărcarea pieilor atunci cînd deferlanţii nu erau prea mari, dar se părea că afacerile nu merg nici pe
108
jumătate ca la Monterey. De fapt, în ceea ce ne privea, oraşul putea foarte bine să fie în inima Cordilierilor. Stăteam la ancoră la trei mile de ţărm, iar oraşul era la încă o milă mai departe, aşa că n-am văzut mare lucru. Din. cînd în cînd, ne duceam să descărcăm mărfuri, care erau preluate de indieni în nişte care imense cu boi, jugul fiind prins deasupra gîtului animalelor în loc să fie dedesubt, iar roţile carului erau mici, făcute din lemn masiv. Au adus şi ceva piei, pe care le-am transportat după sistemul californian, sistem cu care ne-am obişnuit destul de mult, şi ne-am tăbăcit şi noi, fiindcă e nevoie de oarecare tăbăceală în îndeletnicirea asta, chiar şi pentru cei mai zdraveni dintre noi. Pieile se aduc uscate, altfel nu sînt primite. Cînd sînt jupuite, se fac nişte găuri la capete şi sînt întinse bine între nişte ţăruşi, şi se lasă să se usuce astfel la soare, fără să se zbîrcească, după care se îndoaie o singură dată pe lungime, cu părul înăuntru, de obicei. Sînt expediate pe spinarea măgăruşilor sau cu căruţele, şi stivuite dincolo de limita mareei înalte. Abia după aceea le luăm noi pe creştetul capului, cîte una sau două deodată, şi le aruncăm în barca fixată de un ancorot sau o geamandură imediat dincolo de linia deferlanţilor. Toţi ne-am făcut rost de nişte scufii groase scoţiene, care nu ne rodeau creştetul, ci ni-1 protejau, deoarece curînd am învăţat că, indiferent cum pare la prima vedere. în California singurul sistem valabil e ..munca permanentă cu capul". Nu numai că valurile înalte ne obligau să eărăm pieile pe creştet pentru a nu le uda, dar, pentru că erau foarte mari, grele, ţepene ca nişte scînduri, acesta era singurul mod mai comod de a le purta. Unii din oamenii echipajului au încercat şi în alte chipuri, zicînd că sistemul obişnuit îi făcea să semene prea mult cu negrii din Indiile de Vest. Dar, în cele
109
din urmă, tot la sistemul vechi au ajuns. Arta cea mai mare era sâ le aşezi pe creştet. Trebuia să le ridicăm de la pă-mînt şi, cum de cele mai multe ori erau foarte grele şi late încît abia ajungeai să le apuci cu braţele larg desfăcute, iar vîntul le mai împingea şi el cu uşurinţă, de obicei aveam necazuri. Am rîs şi eu de mine însumi şi am rîs şi de alţii adesea, cînd ne trezeam grămadă pe nisip în-cercînd să săltăm pe creştet cîte o piele imensă, sau aproape daţi jos de cîte o uşoară pală de vînt. Căpitanul ne-a făcut viaţa şi mai grea spunîndu-ne că „stilul californian" cerea să cari cîte două piei din acestea deodată, şi cum ţinea morţiş la treaba asta, iar noi nu voiam să fim întrecuţi de echipajele altor nave, în primele luni am cărat tot cîte două. Dar, după ce ne-am mai intîlnit şi cu alţi „hamali de piei", care ne-au confirmat că ei nu cărau decît o singură bucată, am renunţat şi noi la „surplus", astfel fă-cîndu-ne treaba ceva mai uşoară.

După ce creştetul ni s-a mai obişnuit cu povara, şi am deprins adevăratul stil californian de a sălta pieile, ajunsesem să ducem cîte două, trei sute într-un timp destul de scurt, fără prea multă osteneală. Dar trebuia să facem baie mereu, iar dacă ţărmul era pietros, picicarele noastre aveau de îndurat, fiindcă noi, bineînţeles, ne împlineam treaba în picioarele goale, deoarece nici un fel de încălţăminte nu rezista prea mult în contact permanent cu apa de mare. Iar după toate acestea mai trebuia să mai tragem la rame vreo trei mile, cu barca încărcată ochi, distracţie care ne lua cîtevâ ceasuri bune.

De acum trecusem cu totul la îndeletnicirile de port, care se deosebesc destul de mult de cele de pe mare,, de aceea s-ar putea să nu strice să le zugrăvim. In primul rînd, tot echipajul e scos pe punte, în zori, sau, mai bine-zis, înainte, la prima geană de lumină, mai ales dacă e
no
vorba de o zi scurtă. Bucătarul îşi aprinde focul, stevardui se apucă de» treaba lui prin cabina, oamenii echipajului pun în funcţie pompa de la prova şi trec la spălat punţile. Secundul se află întotdeauna pe punte, dar nu ia parte activă la această acţiune, toată răspunderea revenind celui de-al doilea secund, care-şi suflecă nădragii şi li-păie pe scînduri cu picioarele goale, ca tot restul echipajului. Spălatul, frecatul, maturatul etc. durează, sau sînt făcute să dureze pînă la ora opt, cînd se serveşte micul dejun atît pentru cei de la prova cît şi pentru cei de la pupa. După masă, pentru care jumătate de oră e prea destul, se lasă bărcile la apă şi sînt legate imediat la pupa, ceva mai departe de navă, printr-un tangon şi nişte braţe false, şi echipajul e trimis ia treburile zilnice.. Munca e variată şi depinde de împrejurări. Totdeauna avem parte de tras la vîsle în bărcile mici, mai mult sau mai puţin, iar dacă trebuie cărate la ţărm mărfuri mai grele sau aduse piei la navă, atunci sîntem trimişi cu unul dintre ofiţeri în barcaz. Apoi mai e o mulţime de treabă de făcut în cală, de scos mărfuri, de mutat altele pentru a face loc pieilor sau pentru a menţine asieta navei. Pe lîngă toate astea rămîn permanent treburile legate de întreţinerea greementului. Cea mai mare parte a acestor activităţi nu se poate face decît .atunci cînd nava se află într-un port. în plus, totul trebuie ţinut lună şi în ordine, e necesar să facem parîme, să dregem sistemele de protecţie împotriva frecării, şi tot felul de alte îndeletniciri obişnuite. Cea mai mare deosebire între programul din timpul navigării pe mare şi cel de staţionare în port e în privinţa împărţirii timpului. în loc să fim cînd de cart pe punte, cînd cart liber, aşa cum se întîmplă pe mare, tot echipajul e acum laolaltă. în afară de ora mesei, de la răsăritul la apusul soarelui. Noaptea există un cart de ancoră, care pentru noi

înseamnă cîte doi oameni pe punte,
111
pe rind. Pentru masa de prînz avem un ceas, şi cind ss Iasă întunericul se pune rînduială pe punţi, bărcile se ridică la post, şi sîntem trimişi la masă. La ora opt se sting luminile, în afară de lampa de la habitaclu, unde e compasul, iar cartul de ancoră trece pe punte. Asttel, atunci cînd se află în port, oamenii au mai mult timp ia dispoziţie noaptea, fiindcă fac de cart numai cite doua ore în schimb nu le mai rămîne vreme să se ocupe şi de treburile lor ziua, aşa că cititul, reparatul veşmintelor etc. trebuie amînate pînă duminică, zi în care oamenilor li se dă hber de obicei. Unii căpitani mai habotnici le îngăduie marinarilor să-şi spele şi să-şi mai eîrpească şi sîmbaia după-amiază, aşa că echipajul are duminica liberă. E un obicei bun şi explică de multe ori preferinţa marinarilor pentru nave sub comanda unor astfel de oameni. JNoi eram foarte fericiţi dacă ni se îngăduia duminica să ne îngrijim de ale noastre, deoarece, dacă în ziua aceea apare* vreun transport de piei, aşa cum se întîmpla adesea cînd erau aduse de la mari depărtări, eram obligaţi să le încărcăm, ceea ce ne lua jumătate de zi. In plus de asta, deoarece acum ne hrăneam numai cu carne proaspătă şi înghiţearn cîte o vită pe săptămînă, aproape întotdeauna animaiul era adus duminica şi trebuia să coborîm la ţărm, să-i facem felul, să-1 jupuim, şi să urcăm carnea la bord, ceea ce ne lua din timpul nostru. Ziua noastră de muncă se prelungea şi devenea şi mai obositoare din cauza pieilor care erau aduse după-amiaza tîrziu, ceea ce însemna de'obicei să trudim prin deferlanţi pînă cînd dădeau stelele, avînd şansa de a urca pieile pe punte şi a le depozita cum trebuie înainte de a ni se îngădui să luăm masa de seară.
Dar toate aceste mici neajunsuri şi toată truda n-ar fi fost nimic — ar fi fost înfruntate ca nişte vicisitudini obişnuite ale vieţii pe mare, prin care orice marinar, care
112
e bărbat, trecea fără să se plîngă —, dacă n-ar fi fost în plus şi nesiguranţa, sau chiar mai rău decît nesiguranţa, ce plana asupra caracterului şi duratei călătoriei. Aşa s-a făcut că ne-am trezit un mic echipaj, pe, o navă mică, pierduţi pe o coastă abia semicivilizată, la capătul pă-mîntului, cu perspectiva de a rămîne pe aceste meleaguri o perioadă lungă, doi sau trei ani, în cel mai bun caz. Cînd am plecat din Boston am crezut că vom avea parte de un voiaj de optsprezece luni, sau de doi ani cel mult, dar cînd am ajuns pe coastă am aflat detalii despre acest gen de negoţ, astfel am descoperit că piei nu se prea găseau şi că de la an la an lipseau tot mai mult, iar că pentru a aduna cîte ne trebuiau noua pentru caricul navei noastre avea să ne ia un an de zile încheiat, în afară de călătoria propriu-zisă dus şi întors. In plus, tot noi mai trebuia să adunăm piei pentru a face încărcătura unei nave mari, aparţinând de aceeaşi firmă, care avea să sosească curînd pe coastă, iar noi eram nava ei de serviciu. Ajunseseră la urechile noastre nişte vorbe ce ar fi scăpat căpitanului şi secundului despre o navă ce trebuia să vină pe urmele noastre, dar le socotisem simple născociri pînă la sosirea noastră pe coastă, cînd zvonurile au fost confirmate de scrisorile de la proprietari pentru agent. Nava California, aparţinînd tot de firma noastră, fusese nevoită să rămînă vreme de doi ani pg coastă pentru a-şi face încărcătura, şi acum se afla la San Diego, de unde urma să pornească în cîteva săp-tămîni spre Boston. Iar noi trebuia să adunăm toate pieile pe care le puteam găsi şi sâ le depozităm la San Diego, da unde următoarea navă, cu o capacitate de vreo patruzeci de mii de piei, avea să fie încărcată şi expediată acasă. Abia după aceea aveam să începem şi noi să ne apucăm
x
113
din nou de strîns pentru a ne încărca propria navă. Era o perspectivă foarte întunecată. O navă mai mică decît California, Lagoăa, de numai treizeci şi unu, treizeci şi două de mii de piei, zăcuse doi ani aşteptînd să-şi facă plinul, iar noi trebuia să strîngem pe lîngă încărcătura noastră de numai douăsprezece sau cincisprezece mii, încă patruzeci de miit şi asta pe cînd se spunea că pieile se găsesc tot mai greu ; iar nava asta, care ne obseda ca fantoma Olandezului Zburător, nu mai era o simplă fantomă, ci deveni certitudine şi căpătă chiar şi un nurne. Urma să fie Alert, corabie mare, destul de cunoscută, cies-tinaiâ comerţului cu Indiiîe, care, atunci cînd plecam noi era aşteptată să sosească la Boston în cîteva luni. Acum nu mai rămînea nici o îndoială şi toţi eram cătrăniţi rău de tot. Se vorbea cînd de trei, cînd de patru ani de şedere, iar marinarii mai bătrîni ziceau că ei nu vor mai vedea niciodată Bostonul, ci-şi vor lăsa oasele în California. Un nor părea să întunece toată călătoria. Noi nici nu eram pregătiţi cu cele cuvenite unei călătorii atît de lungi, iar veşmintele şi toate cîte sînt necesare unui marinar erau foarte scumpe aici, costînd de trei, patru ori mai mult decît la Boston. Pentru echipaj aceasta echivala cu o nenorocire. Iar pentru mine, care nu voiam să fiu marinar o viaţă întreagă, ci mă gîndisem doar la un voiaj de optsprezece luni, doi ani, întîrzierca asta însemna o nenorocire si mai mare. In trei sau patru ani de zile aveam să ajung marinar sadea, în toate privinţele, atît fizic, cît şi intelectual, nolens volens, iar în timpul ăsta toţi colegii mei vor fi atît de departe, înclt eu n-aş mai fi putut să mă gîndesc la terminarea colegiului şi la o altă profesie. In momentele acelea mi-am jurat că, indiferent ce simt eu, dacă e să fiu marinar atunci să fiu un adevărat marinar, iar su-
114
prema mea ambiţie avea să fie comanda unei nave comerciale.

Dar pe lîngă faptul că voiajul era atît de lung, pe lîngă viaţa grea şi plină de riscuri de care aveam parte, ne mai aflam şi într-un colţ pierdut de lume, pe o coastă pustie, într-o ţară unde nu e nici lege, nici credinţă, iar marinarul e la cheremul căpitanului, negăsindu-se pe aici nici consul american, nici vreo altă autoritate căreia să i te poţi plînge. Călătoria nu ne mai făcea nici o plăcere, nu ne mai interesa încărcătura pe care o strîngeam pentru alţii, nu pentru noi, am început să ne cîrpim hainele, şi ne-am consolat cu ideea că aşa ne-a fost nouă sortit, şi că nici o speranţă de schimbare nu mai era.

După toate astea, ca o consecinţă a acestei stări de lucruri, la bordul navei se coceau conflicte. Secundul — aşa cum e numit primul ofiţer prin excelenţă — era un marinar de ispravă, şi n-am întîlnit om mai cinstit, mai drept şi mai de treabă, dar pentru o navă comercială părea să fie prea îngăduitor şi cumsecade. El nu striga îa marinari, numindu-i pui de tîrfă, şi nu-i dobora lovin-du-i cu manela de cabestan. Probabil că nu avea nici energia, nici inima necesară unui secund pentru o călătorie ca a noastră şi cu un căpitan precum cel pe care-1 avears noi. Căpitanul Thompson era plin de vigoare, energic. Cum spun marinarii, „nu-i trîndâvea nici un os". Era durat din oţel şi os de balenă. El era omul care dădea tonul, făcîndu-i apoi pe toţi ceilalţi să cînte la fel.

Toată vremea în care am fost cu el nu l-am văzut măcar o dată şezînd pe un scaun pe punte. Mereu avea ceva de făcut şi-i îmboldea şi pe ceilalţi. In privinţa disciplinei era sever şi aştepta acelaşi lucru şi de la ofiţerii lui. Pentru că secundul nu era destul de aspru, căpitanul era nemulţumit de el, începu să i se pară că disciplina s-a cam în-

muiat şi porni să se amestece în toate. Strînse hăţurile mai tare şi, ca întotdeauna cînd ofiţerii nu se înţeleg, marinarii trec de partea celui care se poartă mai bine cu ei, drept urmare căpitanul ajunse să suspecteze şi echipajul. Vedea şi el că lucrurile nu mergeau cum trebuie, că nimic nu se făcea cu tragere de inimă şi, incercînd să dreagă treburile prin mai multă severitate, nu reuşi decît să le agraveze. Stăteam cu toţii cît se poate de prost, deoarece căpitanul, ofiţerii şi echipajul nu se potriveau deloc unii cu ceilalţi, şi fiecare întîmplare sau eveniment era ca o sabie cu două tăişuri şi rănea şi într-o parte şi în cealaltă. Prelungirea călătoriei, care ne-a nemulţumit cu totul, 1-a determinat pe căpitan în acelaşi timp să înţeleagă necesitatea ordinei şi disciplinei ; felul acelei ţări în care nimerisem ne-a făcut să simţim că nu avem unde ne duce.pentru a cere îndreptarea situaţiei şi" că eram la cheremul unui stăpîn neîndurător, în vreme ce căpitanul şi-a dat seama, pe de altă .parte, că nu se putea baza pe nici o altă autoritate decît pe sine." Severitatea stîrneşte nemulţumire, iar semnele de nemulţumire provoacă severitatea. Nici abuzul şi nici nemulţumirea nu sînt linimenia laborum * şi, de multe ori, i-am auzit pe marinari spunînd că nu le pasă de lungimea călătoriei şi nici de greutăţi dacă sînt trataţi omeneşte şi dacă simt că se mai face cîte ceva pentru a le uşura munca şi viaţa. Nouă ni se părea că situaţia în care ne aflam era un motiv pentru ca mai marii noştri să ne mai lase şi pe noi din cînd în cînd să mai răsuflăm* şi să se mai slăbească jugul. Numai că a fost aleasă exact atitudinea opusa. Cînd stăteam în port, eram puşi la treabă toată ziua, la care se mai adăuga şi un cart în timpul nopţii, aşa că ne simţeam fericiţi să ne întindem să ne culcăm îndată ce ne vedeam sub punte. Nu aveam vreme nici

* Răsplata muncii (în latină în text).

de citit, sau — ceea ce era cu mult mai important — să ne spălăm şi să ne cîrpim lucrurile. Iar cînd mergeam dintr-un port în altul, în loc să trecem la regimul normal de la bordul celorlalte nave de-a lungul coastei — adică un cart liber, un cart pe punte —, eram puşi la treabă toată ziua, pe orice vreme, să facem parîme şi funii şi ia diferite alte activităţi atunci cînd era vreme frumoasă, sau să alegem cîlţi, cînd era atît de mizerabil încît nu se putea face nimic altceva. Uneori, tot echipajul era chemat pe punte „ca să vadă cum plouă" şi ţinut ore în şir sub aversele ce ne udau pînă la piele, înşiraţi de jur împrejurul punţii, dar la distanţă, ca să nu avem posibilitatea să stăm de vorbă. Aveam pălăriile de muşama şi impermiabilele pe noi şi deşiram funii vechi, sau făceam baiere de învergare şi de înfăşurare. Ne îndeletniceam cu treaba asta destul de des şi cînd stăteam în port, la ancora, şi nu era nevoie pe punte decît de un singur om de veghe. Asta e ceea ce se cheamă „a dresa" echipajul şi a-i pune sîngele în mişcare.

Cînd eram la ancoră la Santa Barbara am avut parte de o altă furtună de sud-est ; la fel ca şi cea de dinainte, a venit noaptea, dinspre sud ; s-au arătat mai întîi nişte nori imenşi, negri, care au înghiţit munţii, apoi s-au lăsat asupra oraşului, încît nouă ni se părea că se sprijină direct pe acoperişuri. Am ridicat iute velele, am desfăcut parî-mele dublin, am trecut dincolo de promontorii şi, vreme de patru zile, am înfruntat furtuna în larg, cu velatură redusă, avînd parte de ploaie, talazuri mari şi vînturi puternice. Nu e de mirare, ne gîndeam noi, că cei de pe meleagurile astea n-au parte de ploaie în celelalte anotimpuri, fiindcă se părea că în cele patru zile cît a durat furtuna le-a dat destulă apă să le ajungă pentru o vară întreagă. In ceea de-a cincea zi s-a luminat, la numai cîteva

ceasuri, ca de obicei, după ce turnase eu găleata, şi ne-am trezit navigind la aproape zece mile de vechiul nostru an-coraj ; dar, cum nu aveam decît un vînt foarte slab. nu *m ajuns decît în cea de-a şasea zi în. port. După ce ne-am recuperat ancora, am început pregătirile pentru a porni din nou la drum în josul coastei. Sperasem să ne ducem drept spre San Diego şi să ne întîlnim cu California înainte de a porni ea spre Boston, dar ordinele primite prevedeau să ne

oprim într-un port intermediar numit San Pedro. Urma să rămînem acolo o săptămână sau două, iar California pleca în cîteva zile, aşa că am pierdut prilejui de a o întîlni. Chiar înainte de a porni şi noi la drum, căpitanul a luat la bord un individ scund, roşcat, spătos, cu o înfăţişare grosolană, care-şi pierduse şi un ochi pe deasupra şî se zgîia la noi cu celălalt, pe care ni-1 prezentă drept mister Russell, şi ne informă că era ofiţer la bord. Nu mirosea a bine. La venire pierdusem peste bord pe unul dintre cei mai buni dintre noi, un altul fusese luat şi numit funcţionar, şi astfel echipajul se redusese şi nu raai făcea faţă. Şi, în loc să mai angajeze nişte oameni ca să ne uşureze nouă munca, căpitanul găsise de cuviinţă să ne mai aducă pe cap un ofiţer care să ne supravegheze şi să scoată untul din noi. Acum aveam patru ofiţeri, în vreme ce la teugă rămăseseră doar şase oameni. Erau prea mulţi ia pupa ca să ne fie nouă, celor de la prova, moale.
După ce am părăsit Santa Barbara, am navigat în, josul coastei, ţinutul arătîndu-se vederii ca o cîmpie întinsă, sau uşor vălurită, în cea mai mare parte nisipoasă şi fără păduri, pînă cînd, dublînd un cap înalt am ajuns la locul stabilit şi am lăsat ancora la vreo trei mile şi jumătate de ţărm. Dar, pentru că ţărmul era foarte jos, distanţa părea mult mai mare şi noi ne-am gîndit în sinea noastră că, în situaţia asta, mai bine răinînea nava la Santa Barbara şi
113
veneam cu bărcile să încărcăm pieile de aici. Ţinutul se arăta mai mult argilos şi cît vedeai cu ochii părea golaş, fără copaci sau măcar tufărişuri ; nu se zărea nici urmă de aşezare omenească, nici măcar o singură locuinţă.. Nu ne dădea prin minte de ce venisem noi prin partea locului. Abia am fundarisit ancora că au şi început preparativele de ancorare cu parîme dublin şi celelalte măsuri de precauţie în vederea unei furtuni de sud-est. Măsurile erau îndreptăţite pentru că eram expuşi la orice deslănţuire de vînt din toate părţile, în afară de .nord, iar furtunile veneau în voie peste un ţinut neted ca-n palmă pieptănînd o întindere de apă pe mai bine de o leghe. îndată ce totul la bord fu pus în ordine, am lăsat barca la apă şi am vîslit spre ţărm, iar noul nostru ofiţer, care mai fusese de cîteva ori în locul acesta, luă el echea în mină. Pe cînd ne apropiam, ne-am dat seama că era reflux şi, pe o optime de milă, se vedeau stlncile - acoperite cu vareh şi iarbă de mare, descoperite de retragerea apelor. Am lăsat barca, ne-am croit drum cu picioarele goale peste bolovani ascuţiţi şi am ajuns la un loc numit debarcader, accesibil cînd e maree înaltă. Solul, aşa cum pricepusem de la început, era argilos şi afinat, şi nu se vedea nici un fel de vegetaţie în afara unor pilcuri de arbuşti de muştar. Chiar în faţa debarcaderului, dominîndu-1, se ivea o colină mică, de numai treizeci sau patruzeci de picioare înălţime, motiv pentru care nu o ghicisem de la locul nostru de ancorare. Iar de pe înălţimea asta se porniră să coboare trei bărbaţi, îmbrăcaţi în parte ca nişte marinari, în parte ca nişte ca.H-fornieni, unul dintre ei purtînd o pereche de nădragi din piele tăbăcită şi b'uză din postav roşie. Cînd s-au apropiat, am înţeles că erau englezi. Ne-au spus că fuseseră pe un mic bric mexican, aruncat pe ţărm de o furtună de sud-est, Şi acum îşi încropiseră un adăpost dincolo de colină. După
m
ce-am urcat împreună cu ei colina, am zărit deîndată în spatele ei o locuinţă mică, joasă, cu o singură încăpere, în care nu erau decît o vatră, nişte blide de făcut mîncare etc,, păstrind în rest un aer de lucru neisprăvit. Fusese construită de nişte negustori din Pueblo — oraş aflat la vreo treizeci de mile mai în interiorul ţinutului, care-şi avea portul aici — şi folosită drept magazie şi refugiu atunci cînd veneau să trateze cu navele. Cei trei bărbaţi erau angajaţi de proprietari pentru a ţine locuinţa în bună rîn-duială şi a păzi cele depozitate. Spuneau că erau acolo de vreun an aproape, unde cea mai mare parte a timpului nu aveau ce face, se hrăneau cu carne de vită, cu pîine uscată şi jrijoles, un fel de fasole care se găseşte din abundenţă în California. Ne-au mai spus că cea mai apropiată locuinţă era un rancho, sau fermă de vite, la trei mile mai departe, iar, la cererea ofiţerului ce era cu noi, unul dintre ei o porni într-acolo pentru a cere să se trimită un cal la ţărm cu care să poată ajunge agentul nostru aflat la bord pînă la Pueblo. După cîteva minute de discuţie' cu unul dintre ei, ce se dovedi a fi un marinar englez foarte inteligent, am aflat o mulţime de lucruri despre locurile acestea, negoţul ce se făcea aici şi cîte ceva şi despre porturile din sud. Spunea că San Diego era la vreo optzeci de mile de San Pedro., în josul coastei, că auziseră de la un mexican ce venise călare dintr-acolo că nava California pornise spre Boston, şi Lagoda, ce fusese şi ea pe ia San Pedro cu numai cîteva săptămîni înainte, încărca acum perrtru Boston. Se mai afla acolo şi Ayacucho, luînd marfă pentru Callao, ca şi micuţa Loriotte care se îndreptase spre San Diego plecînd de la Monierey, unde o lăsasem noi. San Diego, îmi mai comunică el, era o aşezare mică şi curată, ce făcea puţin comerţ, deşi oferea cel mai bun port de pe toată coasta, fiind înconjurat de uscat mai din toate păr-
120
ţile, încît suprafaţa golfului era oglindă, ca a unui lac. Aici se constituise un fel de bază pentru toate navele angajate în acest comerţ, fiecare dintre ele avînd cîte o magazie mare, ridicată din scînduri negeluite, unde-şi depozita pieile pe măsură ce reuşea să le adune din expediţiile în susul şi-n josul coastei, iar cînd strîngeau o încărcătură întreagă, mai rămîneau cîteva săptămîni suind marfa la bord, fumigînd nava, aducînd lemn de foc şi apă şi făcînd toate celelalte pregătiri necesare unei lungi călătorii spre casă. Lagoda era tocmai prinsă cu aceste treburi. Nu eram în stare să precizez cînd aveam să fim şi noi în stadiul acesta, poate peste doi ani, cel puţin mă gîndeam eu în sinea mea.

Spre uimirea mea, am aflat că pustietatea aceea dezolantă furniza mai multe piei decît oriare alt port de pe coastă. Pe distanţă de optzeci de mile era singurul port, la vreo treizeci de mile în interior dădeai de o cîmpie mănoasă, p]ină de cirezi de vite, iar în-mijlocul cîmpiei se. afla Pueblo de Los Angeles, cel mai mare oraş din California, şi cîteva dintre cele mai avute misiuni catolice, şi San Pedro funcţiona drept port.
După ce am terminat cu preparativele pentru a face rost de cal agentului nostru pe a doua zi, am trecut din nou peste stîncile acelea înverzite de alge şi lunecoase şi am vîslit către bricul aflat atât de departe încît abia îi mai vedeam în înserarea care se lăsa, iar cînd am ajuns la bord am ridicat barca şi echipajul s-a dus la masă. Ca de obicei, după ce am coborît în teugă, am mîncat, ne-am aprins trabucele şi pipele, şi a trebuit să le povestim celorlalţi ce am văzut şi am auzit la ţărm. Am căzut cu toţii de acord că era cel mai nenorocit loc din cîte văzusem, mai ales cînd trebuia să aduci pieile cu barca drum lung, pentru că nava aştepta la distanţă atît de mare de ţărm, de parcă

s-ar fi anunţat permanent furtună de sud-est. După o
serie de discuţii în jurul perspectivei de a căra sau nu pieile de pe colină, am vorbit despre San Diego şi de po-sibilitatea de a întîlni Lagoda înainte de a apuca ea să plece.
A doua zi am dus agentul la ţărm, şi aces4a pomi să colinde Pueblo şi misiunile învecinate, aşa că în cîteva zile, drept urmare a strădaniilor sale, am văzut venind pe întinderea aceea de pămînt care mari de boi şi căruţe trase de măgăruşi, încărcate cu piei. Ne-am umplut barcazul cu iot felul de mărfuri, şi mai mari şi mărunţişuri, şi. ne-am îndreptat spre ţărm. După ce am ajuns, ara descărcat, am dat de-a dura lăzile şi butoaiele peste bolovanii de pe plajă, şi apoi am aşteptat să apară căruţele de peste deal şi să le ia. Dar căpitanul rezolvă îndată situaţia, ordonîndu-ne să le ducem noi pînă la culme, spunîndu-ne că aşa era obiceiul în California. Ceea ce refuzau vitele să facă trebuia să îndeplinim noi, Colina nu era prea înaltă, dar abruptă, si nu ne puteam propti în pămîntul argilos şi încă umed după ploile recente. Am împins butoaiele grele şi poloboacele cu mare dificultate, cpintindu-ne zdravăn în ele si mai punînd şi umărul să le proptim ; din cînd în cînd ne mai aluneca vreun picior, trăind mereu pericolul de a scăpa la vale butoiul care ar fi trecut peste noi strivindu-ne. Dar cele mai mari necazuri le aveam cu lăzile mari de zahăr. Trebuia sa le ponem pe visle, să le săltăm, să luăm vîslele pe umăr şi să urcăm încet colina, în pasul unei" procesiuni funerare. După un ceas sau două de trudă grea, le-am urcat pe toate în vîrful colinei şi am dat. peste căruţele pline cu piei pe care trebuia acum să le descărcăm, ca să punem mărfurile noastre în locul lor. Indienii aceia indolenţi ce veniseră cu căruţele stăteau frumos pe vine, uitîndu-se, fără să mişte un

pai, iar cînd i-am invitat să ne ajute nu ne-au răspuns decît scuturînd din cap, sau mormăind no quiero *.
După ce-arn încărcat căruţele, i-am pornit pe indieni la drum : mergea cîte unul de fiecare parte a vitelor, ţinînd o prăjină lungă, ascuţită ia capăt cu care îmboldea animalele. Acesta e unul din mijloacele prin care în California se face economie de efort — cîte doi indieni la două vile. Acum pieile trebuiau cărate, pentru asta am adus barca într-un ioc unde colina era mai abruptă şi de acolo făceam vînt pieilor ia vale, lăsindu-le să lunece pe pantă. Unele însă se înţepau în ceva şi atunci trebuia să ne dăm drumul noi să le împingem mai departe, dar în chipul acesta ne umpleam de praf şi ne şi rupeam veşmintele. După ce am făcut pieile să ajungă toate la vale, am' fost obligaţi sk îe luăm pe creştet, să mergem aşa cu ele peste bolovă-nişul de pe plajă, apoi prin apă pînâ la barcă. Apa şi pietrişul ar fi fost în stare să toaca o pereche de încălţări într-o singură zi, iar cum încălţămintea se găsea greu şi era foarte scumpă, trebuia să facem toată treaba desculţi. Scara eram pe navă, după cea mai grea şi mai dezgustătoare zi de muncă de care avusesem parte noi cei din echipaj. Preţ de mai multe zile, tot cu asta ne-am îndeletnicit, pînă cînd am reuşit să descărcăm la ţărm patruzeci sau cincizeci de tone'de mărfuri şi să aducem la bord vreo două mii de piei, după care deverul a început să mai scadă, aşa că, la sfîrşitul acelei săpiămini, nouă ni s-a găsit de lucru pe navă, fie în cală, fie în arboradă. Joi noaptea ne-a prins un vînt cumplit dinspre nord. clar cum bătea spre larg, n-am făcut decît să fundarisim şi cealaltă ancoră şi să ţinem piept furtunii. In timpul nopţii am fost chemaţi pe .punte pentru a da jos vergile rindunicii. Era întuneric de să-ţi bagi degetele in ochi, iar nava sâita opintindu-se
* Nu vreau (în spaniolă în text).

în ancore. Eu m-am urcat pe catargul prova, Stimson pe catargul mare şi, nu după multă vreme, vergile erau pe punte aşa cum trebuie, ca la carte ; cum noi doi ne obişnuisem cu munca în arboradă, tot ce era dincolo de crucete ne revenea nouă, celor mai tineri din echipaj, excepţie făcînd un puşti, prea mic pentru munca asta.

Capitolul XV BICIUIREA

Vreme de cîteva zile, căpitanul s-a arătat a nu fi deloc în apele lui. I se părea că nimic nu era făcut destul de bine şi de repede. S-a certat cu bucătarul şi 1-a ameninţat că are să pună să fie biciuit pentru că a aruncat lemne pe punte ; avu o dispută asupra felului cum se garniseşte un palane simplu cu secundul, care-i spuse că el avea dreptate, fiindcă fusese învăţat cum se face o treabă ca asta de unul "'ce fusese marinar adevărat. Căpitanul se făcu foc la aceste cuvinte şi cei doi ajunseseră la cuţite. Dar toată mînia şi-o revărsă căpitanul asupra unui marinar pe nume Sam,

zdravăn, bine clădit, din centrul Statelor Unite. Omul se cam poticnea cînd vorbea, se mişca destul de încet, şi nu era un marinar prea grozav, dar, de obicei, părea să-şi dea toată silinţa. însă căpitanul nu-1 prea înghiţea, i se părea a fi ursuz şi leneş. Şi bine zice vorba aia marinărească : dacă-1 ţii de rău, şi un cîine ajunge să sară peste bord. Căpitanul îi găsea omului pricină indiferent ce făcea, şi-1 „dresa" pentru că-i scăpase din mînă o cavilă de matisit, pe cînd muncea pe verga mare. Fusese bineînţeles un accident, dar îi reproşa. neglijenţa. Vineri, căpitanul a stat pe punte toată vremea, munca a decurs greoi şi a stîrnit nemulţumire. Ni se
*
124
potrivea şi nouă vorba : „Cu cît călăreşti mai tare un om; cu atît are să facă mai puţin". Am lucrat vineri pînă noaptea tîrziu, iar sîmbătă dimineaţa am fost sculaţi devreme. Pe la ora zece căpitanul i-a ordonat noului nostru ofiţer Russell, ce ajunsese să nu fie înghiţit de nimeni din echipaj, să pregătească barca cea mică pentru a-1 duce la ţărm. John, suedezul, ajunsese de-acum în barcă şi o ţinea lîngă navă, iar eu şi domnul Russell stăteam aproape de capacul magaziei mari, aşteptîndu-1 pe căpitan, care coborîse în cală. unde muncea echipajul, cînd, deodată, îl auzim ridicînd vocea, certînd cu mare mînie pe cineva. Nu ştiam dacă e vorba de secund sau de vreun marinar de rînd, iar după aceea am auzit zgomot de lovituri şi încăierare. Am alergat spre parapet şi i-am făcut semn lui John să urce sus, după care ne-am aplecat deasupra gurii de magazie. Cu toate că nu distingeam nimic înăuntru ne-am dat seama că tot căpitanul era călare pe situaţie, fiindcă îl auzeam strigînd tare :

— Uite în ce hal eşti ! Uite în ce hal eşti ! îmi mai răspunzi obraznic de acum în colo ?

Nu primi nici un răspuns, dar se auzi o bufnitură şi iar încăierare, de parcă cel căzut ar fi încercat să se ridice.

— Mai bine ai sta liniştit, fiindcă al meu eşti ! îi spuse căpitanul, după care mai întrebă o dată : îmi mai răspunzi obraznic de acum încolo ?

— Nu v-am răspuns niciodată obraznic, sir, făcu Sam, fiindcă acum i-am recunoscut vocea, deşi părea destul de istovită şi pe jumătate sugrumată.

— Nu asta te-am întrebat eu. O să mai fii obraznic cu mine vreodată ?

— N-am fost niciodată, sir ! îi răspunse Sam.

— Răspunde-mi la întrebare, or dacă nu te ţintuiesc pe punte şi pun să te biciuiască, fir-ar să fie !
125

— Nu-s sclav negru, îi răspunse Sam.

— Atunci am să-ţi arăt eu că eşti, îi urlă căpitanul. După care se apropie de gura magaziei, sări pe punte,
îşi aruncă haina de pe el şi, suflecîndu-şi mînecile, îi strigă secundului :

— Domnule Amerzene, legaţi-1 şi aduceţi-1 sus, ţintui-ţi-1 pe punte. Vă arăt eu cine-i stăpîn pe nava asta !

Echipajul şi ofiţerii ii urmară pe căpitan şi ieşiră pe gura magaziei, dar numai după ce căpitanul repetă de mei multe ori ordinul se îndură şi secundul să pună truna pe Sam, care, de altfel, nu opuse nici o rezistenţă şi-1 duse pe pasarelă.

— Şi de ce vreţi să-1 biciuiţi pe omul acesta, sir ? îl întrebă John, suedezul, pe căpitan.

Auzind una ca asta, căpitanul se repezi asupra lui John^ dar ştiindu-1 om iute şi hotărît, îi ordonă stevar-clului să aducă lanţurile, după care îi strigă domnului Russell să-1 ajute, şi se îndreptă spre John.

— Lăsaţi-mă în pace, îi ararea John. Nu mă opun să fiu pus în lanţuri. Nu-i nevoie să folosiţi forţa pentru asta.

Omul îşi întinse inimile, căpitanul îi puse cătuşele şi-1 porni spre puntea superioară, la pupa. în vremea asta Sam fu cetluit, cum se spune, adică fusese dus lingă şarturi şi legat cu miinile de ele, după ce i se scosese ha'na şi fusese lăsat cu spatele gol. Căpitonul stătea la marginea dunetei, Ia numai cîîiva paşi de el şi puţin mai sus. în aşa fel îneît să-i vină la îndomîr.ă să-1 lovească ; ţinea în mînă o funie groasă, zdravănă. Ofiţerii se<adunaseră în jurul lui. iar ceilalţi mărimii: stăteau grămadă pe puntea centrală. Cînd am văzut toate pregătirile astes ara simţit că mi se face rău şi-mi vine să leşin, fiind în acelaşi timp şi mînios şi foarte tulburat. Un om, o fiinţă omenească., să fie legată şi biciuită ca o £iară ! Un om alături de care trăisem atîta vreme, împreună cu care slătu-
126
sem la masă, făcusem luni de zile carturi şi-I cunoşteam atît de bine ! Şi, dacă prin mintea echipajului ar fi trecut gîndul de a opune rezistenţă, ce ne-ar mai fi rămas de făcut ? Dar nu era momentul să facem nimic. Doi oameni erau cetluiţi, iar în afară de mine şi de Stimson. nu mai erau decît încă doi oameni şi un puşti de vreo zece, doisprezece ani. Eu şi Stimson n-am fi luat, în nici un caz, parte la revoltă, după cum bine ştiau oamenii. Iar de cealaltă parte, în afară de căpitan, mai erau trei ofiţeri, stevardul, agentul şi funcţionarul, iar cei de la cabine aveau şi arme. Dar, dacă nu punem la socoteală numărul, ce le rămînea marinarilor de făcut ? Dacă se opun unui ordin, se cheamă că e revoltă, dacă reuşesc şi pun mîna pe navă e piraterie. Dacă se predau în cele din urmă, atunci urmează a fi pedepsiţi. Dacă nu se predau, ce se mai alege de viaţa lor ? Cînd un marinar îl înfruntă pe comandant atunci înfruntă legea, şi singura alternativă e nesupunerea sau pirateria. Indiferent cît de rău ar fi, marinarii ştiu că trebuie să îndure. Ştiu asta de cînd se angajează pe navă.

Făcînd vînt funiei, şi aplecîndu-se pentru a-şi lua elan, căpitanul lovi spinarea bietului om. O dată, de două ori, de şase ori !
— O să-mi mai răspunzi obraznic vreodată ?
Omul se chirci de durere, dar nu scoase o vorbă. încă trei lovituri. Era prea mult ! Omul îngăimă ceva, dar n-am reuşit să aud ce, după care încasă cît putu să ducă, apoi căpitanul dădu ordin să i se taie sfoara cu care fusese legat.
— Şi acum e rîndul tău, spuse căpitanul îndreptîn-du-se spre John, şi scoţîndu-i cătuşele.
Cum se văzu liber, John fugi spre prova la teugă. •— Aduceţi-1 pe omul acela la pupa, răcni căpitanul.
127
Al doilea secund, ce fusese alături de aceşti oameni în prima parte a călătoriei, rămase nemişcat pe puntea centrală, secundul porni încet spre prova, dar cel de-ai treilea ofiţer, dornic să-şi arate zelul, se repezi spre teugă, sărind peste vinci, şi puse mina pe John. Dar John îi făcu vînt şi se descotorosi de el. Căpitanul aştepta pe dunetă, cu capul gol, cu ochii scăpărmd de mînie, şi faţa congestionată, vînturînd funia şi strigîndu-le ofiţerilor :
— Aduceţi-1 tîrîş la pupa. Puneţi mîna pe el ! îl fac eu băiat ascultător ! etc., etc.
Secundul se îndreptă atunci la prova şi-i spuse încet lui John să se prezinte la pupa, iar acesta, văzînd că orice rezistenţă era zadarnică, îl dădu de-o parte pe cel de-al treilea ofiţer, care se dovedise un ticălos, şi spuse că se duce singur la pupa, că nu-i nevoie să-1 tîrîie nimeni într-acolo. Se îndreptă spre pasarelă şi îşi întinse singur mîinile. Dar, de îndată ce căpitanul se apucă să-1 lege, umilinţa începu să-1 îmboldească .şi omul porni să se zbată. Insă secundul şi domnul Russell îl ţinură şi îndată fu cetluit. După ce se văzu legat zdravăn, se întoarse spre căpitan, care-şi sufleca mînecile, pregătindu-se să-1 lovească şi-1 întrebă pentru ce voia să-1 biciuiască.
— Am refuzat eu vreodată să-mi fac datoria ? Aţi văzut dumneavoastră vreodată că mă codesc sau sînt ne-respectuos, sau nu mă pricep să-mi fac datoria ?
— Nu, îi răspunse căpitanul, nu de asta am să te biciuiesc. Te biciuiesc pentru că te-ai amestecat unde nu era treaba ta, pentru că pui întrebări.
— Pe nava asta nu poate nimeni pune o întrebare fără să fie biciuit 1 x
. — Nu, urlă căpitanul la el. La bordul acestei nave nimeni nu deschide gura în afară de mine.
128
Şi apoi începu să-i care la lovituri pe spinare, luîn-du-şi vînt de fiecare dată ca să lovească mai zdravăn. Pe măsură ce lovea, furia îi creştea şi mai mult, dansa aproape pe punte, strigîndu-i în vreme ce minuia funia :
— Dacă vrei să ştii de ce te biciuiesc, atunci uite că-ţi spun. Fiindcă îmi place să te biciuiesc, fiindcă-mi place. Fiindcă aşa am eu poftă. Uite de aia !
Omul se zvîrcolea sub fiecare lovitură, pînă cînd, ne-maiputînd îndura, îi scăpă un geamăt obişnuit mai ales la străini decît la noi :
— Ah, Isuse. Ah Isuse !
— Nu-1 mai implora pe Isus, îi urlă căpitanul. El nu te poate ajuta în nici un chip. Imploră-l mai bine pe Frank Thompson ! Lui să te rogi. Numai el te mai poate ajuta. Acum Isus nu te mai poate ajuta !
La aceste vorbe, pe care n-am să le uit niciodată, mi-a îngheţat sîngele în vine. Nu mai eram în stare să privesc scena asta. Dezgustat, îngreţoşat, m-am întors cu spatele, m-am rezemat de balustradă şi m-am uitat la apă. Atunci m-am lăsat furat de gîndurile care mi-au trecut iute prin minte, nici nu ştiu cum : situaţia în care ne aflam, o dorinţă nemăsurată de a-1 vedea pe căpitan pedepsit pentru toate astea atunci cînd ne. vom întoarce acasă. Dar pleznetul loviturilor, vaietele bietului om m-au readus din nou la-realitate. în cele din urmă, loviturile au încetat şi, întorcîndu-mă, am văzut că Secundul, îa un semn al căpitanului, tăiase legăturile omului. Chircit aproape în două de durere, bietul marinar se îndreptă încet spre prova şi coborî în teugă. Toţi ceilalţi rămaseră nemişcaţi la locurile lor, în vreme ce căpitanul, năduşind de mînie, porni să bată duneta şi, de fiecare dată cînd se întorcea, ne striga :
— Aţi priceput unde vă aflaţi ! Aţi priceput că vă am în mînă şi ştiţi ce vă aşteaptă ! N-aţi ştiut cu cine
129
9 — Doi ară pe mare '
aveţi de-a face ! M-aţi judecat greşit ! Ei bine, acum mă cunoaşteţi ! Vă fac eu să vă supuneţi, pe toţi am să vă fac, or am să vă biciuiesc pe toţi şi pe cei de la prova şi pe cei de la pupa, pînă la ultimul om. Aveţi un stăpîn ! Da, un stăpîn de negri, de sclavi negri ! Şi să văd eu cine-mi mai spune mie că el nu-i sclav negru !
în chipul acesta şi cu multe alte cuvinte asemănătoare, cîntărite la fel ca să ne îngenuncheze şi să înlăture orice nesupunere pe viitor, ne delecta vreme de zece minute, după care dispăru în cabină.
Curînd după aceea, John se arătă pe punte, cu spinarea goală, plină de dungi şi vînătâi in toate sensurile, cumplit de umflată, şi-i ceru stevardului să-i spună căpitanului să-i dea nişte pomadă sau alifie să se ungă.
— Nu, strigă căpitanul care-1 auzise din cabină. Spu-ne-i să-şi pună cămaşa pe el. O sâ-i prindă cel mai bine, şi să mă ducă la ţărm cu barca. Nimeni n-are dreptul să ridice capul la bordul acestei nave.
După care, îl chemă pe domnul Russell şi-i ordonă să-i ia pe cei doi pedepsiţi şi încă doi oameni şi să-1 ducă la ţărm.

Eu am fost unul din ultimii doi. Cei pedepsiţi abia de erau în stare să-şi încovoaie spinarea, în vreme ce căpitanul le striga să-i dea bătaie, dar, vâzînd că se străduiau cît puteau, i-a lăsat în cele din urmă în pace. Agentul stătea la pupa. Tot timpul cît am vîslit — nu ştiu dacă printr-un fel de înţelegere tacită sau nu — nimeni n-a scos o vorbă. Am debarcat, căpitanul, agentul şi ofiţerul S-au dus la clădirea de acolo, iar noi am rămas cu barca. Eu şi cel care venise cu mine am stat lingă barcă, în timp ce John şi Sam s-au îndepărtat încet şi s-au aşezat pe nişte stînci. O vreme au stat de vorbă, dar, în cele din urmă, s-au despărţit, rămînînd fiecare singur. John îmi trezea nişte temeri. Era străin şi destul

130

de nestăpînit la suferinţă. Avea şi cuţit la el, iar căpitanul urma să se întoarcă singur la barcă. Dar nu s-a întîmplat nimic şi ne-am întors în linişte la bord. Căpitanul era probabil înarmat şi, dacă vreunul dintre ei ar fi ridicat mîna împotriva lui, nu le mai rămînea de ales decît fuga, şansa de a muri de foame în pădurile Californiei, ori de a fi prinşi de soldaţi sau indieni, care, pentru o recompensă de douăzeci de dolari, ar fi pornit cu toţii pe urmele lor.

După ce ne-am terminat treaba pe ziua aceea, am cobo-rît în teugă şi am luat o masă destul de frugală. Nimeni n-a scos o vorbă. Era sîmbătă noaptea, dar nu se auzi nici un crîmpei de cîntec, riici despre iubite, nici despre neveste. Domnea o atmosferă mohorîtă. Cei doi oameni zăceau în cuşetele lor, gemînd de durere. Ne-am culcat cu toţii, dar de mine nu s-a prins somnul. Cîte un zgomot, ce venea dinspre paturile celor doi, îmi arăta că nu dormeau, fiindcă nici nu puteau să stea prea mult într-o singură poziţie : lampa chioară îşi arunca, legă-nîndu-se, lumina tremurătoare asupra acelui cavou întunecat în care ne duceam traiul, şi prin minte-mi treceau o mulţime de gînduri şi hotărîri. Nu mă temeam cu adevărat de ameninţările căpitanului, pentru că n-avea de ce să mă pedepsească, dar cumpăneam situaţia în care ne aflam, mă gîndeam la soarta de a trăi sub ameninţarea tiraniei instaurate de un individ nestăpînit, bezmetic, la coclaurii pe care ne aflam, la lungimea călătoriei, la nesiguranţa întoarcerii în Statele Unite, şi la eventualitatea de a face dreptate şi a da satisfacţie acestor oameni sărmani cînd vom ajunge acasă. Am jurat atunci ca, de-mi va da Dumnezeu posibilitatea, să fac ceva pentru a corecta nedreptăţile şi a uşura suferinţele acestei tagme de fiinţe alături de care am îndurat atît de multă vreme.

131

A doua zi era duminică. Am lucrat ca de obicei, am spălat punţile etc, pînă la micul dejun. După-masă, l-am dus pe căpitan la mal, unde am găsit nişte piei de vită aduse în cursul nopţii. Mi-a spus să rămîn la ţărm şi să le păzesc, adăugind că barca va veni să mă ia înainte de lăsarea nopţii. Am rămas singur şi am avut parte de o zi liniştită pe colină, apoi am luat masa cu cei trei oameni de la şandramaua aceea mică. Din nefericire, nu aveau nici o carte la ei şi, după ce-am mai stat o vreme de vorbă cu ei, m-am mai plimbat, dar, în cele din urmă, ra-am plictisit fără nimic de făcut. Micul nostru bric, casa noastră în care am îndurat atîtea greutăţi şi suferinţe, stătea la ancoră în larg, departe, încît abia îl mai zăreai şi, pe întinderea imensului golf, nu se vedea decît o insuliţă mohorîtă, abruptă, de formă conică, cu un sol argilos, fără urmă de vegetaţie pe ea,' dar care păstra totuşi o melancolică amintire, deoarece pe culmea ei erau înmormîntate rămăşiţele unui englez, comandant al unei mici nave comerciale, mort în vreme ce se afla cu nava în acest port. Pentru mine era un loc solemn şi impresionant. Se înălţa solitar în mijlocul singurătăţii, iar acolo zăcea îngropat un om la fel de singur, rămas fără prieteni. Dacă ar fi fost un simplu mormînt n-ar fi însemnat nimic. Dar singuraticele rămăşiţe pămînteşti se potriveau cu aerul singuratic ce dăinuia asupra tuturor celor din jur. A fost unicul loc din California care a trezit în mine un sentiment poetic. Omul murise departe de casă, fără un prieten lîngă el, şi încă de otravă, după cum se bănuia, dar nimeni n-a cercetat faptul, şi a fost înmormîntat fără nici un ritual. Secundul — după cîte mi s-a spus — bucuros să nu-i mai stea omul în cale, s-a grăbit să-1 urce pe colină şi apoi să-1 vadă în pămînt, fără să spună un cuvînt şi fără o rugăciune.

132

Spre seai'ă, am început să mă uit tot mai nerăbdător să văd barca venind, dar n-a apărut decît în amurg, cînd am văzut pe apă un punctişor, iar cînd s-a mai apropiat, am desluşit barca cea mică. în care era şi căpitanul. Deci pieile nu aveau să fie luate la bord. Căpitanul sui colina însoţit de un marinar care-mi aduse jacheta scurtă şi o pătură. Arăta destul de încruntat, m-a întrebat dacă am avut destul de mîncare, mi-a spus să-mi clădesc un adăpost din piei, ca să-mi ţină cald, întrucît aveam să dorm alături de ele pentru a le păzi. Am prins un moment şi am schimbat vreo două vorbe cu cel care mi-a adus jacheta.

— Ce se mai aude la bord ? l-am întrebat eu.

— Destul de prost, îmi răspunse el. Treabă din greu şi nici o vorbă ca lumea.

— Cum ? m-am mirat eu. Aţi muncit toată ziua ?

— Da." Nu mai avem noi parte de duminici. In cală am mutat totul din loc, de la prova la pupa şi de la chilă la punte.

M-am dus la magazie ca să iau masa. Am mîncat nişte fasole — hrana de toate zilele în California, care, atunci cind e bine gătită, e cea mai grozavă fasole din lume —, cafea din grîu prăjit şi pîine marinărească. După-masă, cei trei indivizi s-au aşezat sub luminarea de seu, cu o pereche de cărţi jegoase,- spaniole în mînă şi s-au apucat de jocul lor

favorit îrenta y uno *, un fel de versiune spaniolă a licitaţiei. I-am lăsat în plata domnului şi m-am dus să-mi fac culcuş în grămada de piei. Era de-acum întuneric, nava nu se mai vedea şi, pe mile întregi, nu mai era suflet de om în afară de cei trei indivizi. Coyoţii — nişte animale care, ca înfăţişare, sînt undeva între vulpe şi lup — se puseseră pe nişte lătrături ascuţite,

* Treizeci şi unu — joc de cărţi.

repezite, după cum li-i felul, iar două cucuvele, pripăşite pe nişte depărtate promontorii, ce intrau adînc in golf, de o parte şi de alta a colinei unde mă aflam eu. îşi lansau, pe rînd, lugubrele lor note. Mai auzisem aceste chemări noaptea şi înainte, dar nu mi-am dat seama ale cui erau, pînă cînd unul dintre cei trei veni să vadă cum m-am instalat şi mi-a spus că bufniţele făceau aşa. Cînd auzi noaptea doar glasul acela voalat de depărtare, îţi sună în urechi pline de melancolie şi de rele prevestiri. Şi aproape toată noaptea au ţinut-o tot aşa, răspunzîn-du-şi una alteia, rar, la intervale regulate. Mai scăpăm de obsesia lor cînd se porneau şi coyoţii cei gălăgioşi, ce se furişau pînă în apropierea culcuşului meu, şi nu se poate spune că erau nişte vecini prea plăcuţi. A doua zi dimineaţă, barca cea mare se arătă încă înaintea zorilor la ţărm şi începu încărcarea pieilor.

Am rămas la ancoră la San Pedro vreo săptămînă, ocupaţi cu transportul pieilor şi alte treburi ce intraseră în rutina noastră zilnică. Eu am mai rămas o zi pe colină, păzind piei şi mărfuri, dar, de data asta, am reuşit să găsesc aruncat într-un colţ al magaziei o parte din volumul lui Scott Piratul, însă, cum îi lipseau pagini, m-a lăsat baltă într-unui din cele mai pasionante momente. Aşa că am intrat în discuţie cu proaspetele mele cunoştinţe de la ţărm şi am aflat o mulţime de lucruri despre ţinut, obiceiurile sale, despre porturi etc. Mi-au spus că atunci cînd se pornesc furtunile de sud-est, nortul de aici era mai nenorocit decît cel de la Santa Barbara. Linia ţărmului fiind cu un cart jumătate mai deschisă pe direcţia acestor vînturi şi fiind şi golful mai puţin adînc, deferlanţii se spărgeau mult mai în larg, cam unde stăteam noi la ancoră. Furtuna, care ne-a făcut să fugim în larg la Santa Barbara, fusese aici atît de puternică încît

tot golful, pînă la o leghe de ţărm, era numai spumă de brizanţi, iar valurile se ridicau atît de mari că treceau într-adevăr peste Insula Mortului. Lagoda se afla la ancoră şi fugise la prima alarmă, dar cu atîta grabă, că fusese nevoită să lase barca cea mare la geamandură. Barca a tot săltat trăgînd de geamandură, ridicîndu-se cu prova aproape perpendicular. Oamenii mi-au spus că s-au uitat la ea şi au văzut-o pînă la lăsarea întunericului cînd şi-a rupt barbeta şi a pornit-o călare pe valuri pînă a fost aruncată la ţărm.

La bordul navei PUgrim totul se desfăşura normal, fiecare încercînd să facă treburile să meargă cit mai bine, dar era evident că nu mai putea fi vorba de bucurie în această călătorie. Se citau, din cînd în cînd, proverbe de genul „am pornit pe un drum fără întoarcere" sau „fiecare om cu soarta lui", dar nimeni nu pomenea vreodată de sfîrşitul probabil al călătoriei sau de Boston, sau de alte treburi din astea, iar dacă, totuşi, vreunul amintea de ele se alegea cu o replică mohorîtă din partea vreunui tovarăş : „Boston zici ? Să mulţumeşti stelei tale norocoase dacă mai vezi tu vreodată Bostonul. Mai bine să-ţi tăbăceşti spinarea, să-ţi păzeşti capul, să-ţi potcoveşti picioarele şi pregăteşte-te să ancorezi în California pe viaţă". Sau alte vorbe de felul acesta : ,,O să ajungi la Boston după ce-o să ţi se ducă tot părul de pe creştet de atîta cărat de piei, iar în loc de leafă o să te alegi cu nişte boarfe şi n-ai să ai parale să-ţi cumperi nici măcar o perucă".

La teugă doar rareori mai amintea cineva de povestea cu biciuirea. Dacă cuiva îi venea chef să pomenească de treaba asta, ceilalţi, cu o delicateţe la care nu mă aşteptam din partea unor astfel de oameni, îl opreau pe dată sau schimbau vorba. Dar cei doi care avuseseră parte de pedeapsă vădeau unul faţă de celălalt un respect demn

de admiraţie, cum nu întîlneşti nici chiar în cele mai elevate medii umane. Sam ştia că John avusese de pătimit numai din cauza sa şi, ori de cîte ori pomenea de întîm-plare, spunea că n-ar fi fost nimic dacă ar fi fost biciuit numai el, dar nu-1 putea vedea pe celălalt fără să-şi aducă aminte că el fusese pricina umilinţei ce se abătuse asupra capului lui. în vreme ce John nu lăsa, nici prin vorbă, nici prin faptă, să se înţeleagă că îşi amintea ce pătimise deoarece încercase să-şi salveze tovarăşul. Dar nici unul nu ţinea secret faptul că Bill danezul şi Foster ar fi putut să le vină în ajutor, dar nu se aşteptau la acelaşi lucru din partea lui Stimson sau a mea. Deşi ne arătam simpatia faţă de suferinţele lor şi indignarea faţă de brutalitatea căpitanului, nu eram deloc siguri că numai una dintre părţi era de vină pentru stîrnirea acestor dificultăţi, şi ne feream să ne angajăm de partea lor, promi-ţîndu-le doar să-i ajutăm după ce vom ajunge acasă *.

* Din cauza schimbării navelor, care a avut loc la vremea aceea, căpitanul Thompson a sosit la Boston cu vreun an înaintea lui Pilgrlm, după care a plecat în altă călătorie, aşa că aceşti oameni nu au mai putut da ochii cu el. Curînd după publicarea primei ediţii a acestei cărţi, în 1841, am primit o scrisoare de la Stimson, datată în Detroit, Michigan, unde se apucase din nou de afaceri. Dau mai jos un fragment din scrisoare : „în ceea ce priveşte scena cu biciuirea, socot că ai relatat-o cît se poate de corect şi, dacă ar fi să ţi se reproşeze ceva, e faptul că ai fost prea indulgent faţă

de purtarea brutală şi laşă a căpitanului Thompson. Deoarece eram în cală cînd s-a stîrnit ciorovăiala, am să-ţi relatez povestea atît cît îmi mai aduc eu aminte. Noi munceam «în cala prova, trăgînd mărfurile la gura magaziei, pentru a ajunge la ele trebuia să mutăm stivele cu piei dinspre prova spre pupa. După ce-am mutat o parte, am ajuns, în cele din urmă, la lăzi şi am încercat să le scoatem, fără să mai dăm deoparte pieile. în timp ce se îndeletnicea cu treaba asta, Sam s-a rănit întâmplător la mînă, ca de obicei, a început să înjure şi nu-şi cruţa deloc sudalmele. Sînt convins că nu ştia că în momentele acelea căpitanul Thompson era atît de aproape de el. Căpitanul 1-a în-

După ce-am umplut toate încăperile de rezervă cu piei, am virat ancora şi ne-am îndreptat spre San Diego. Niciodată nu se vede mai bine starea de spirit a echipajului decît în timpul manevrelor de plecare a navei. Atunci cînd se munceşte cu tragere de inimă, marinarii sînt ca nişte pisici în arboradă, velele sînt slobozite într-o clipă, fiecare se opinteşte din răsputeri în cavila de matisit şi vinciul începe să se rotească vioi, însoţit de îndemnuri puternice : „Trageţi ! Trageţi ! Trageţi cu inimă !", iar corul celorlalţi ţine isonul — „Cu inimă, băieţi !" — în vreme ce caponează ancora. însă de data asta la noi totul mergea greoi. Nimeni nu s-a suit în arboradă cu entuziasm, iar lanţul ancorei venea şi el cu greu să se înfăşoare pe vinci. Secundul, care se afla lîngă babale, îşi consumase şi el toată retorica oficială şi nu făcea decît să strige : „Viraţi mai cu viaţă ! Mai mult suflet, băieţi ! Vira ancora ! Vira la cabestan !" etc, etc, dar nu ajuta la nimic. Nimeni nu-şi rupea şalele şi nici cavila, opintindu-se la treabă. Şi cînd palancul de capon veni lîngă bordaj, a pus mîna tot echipajul, ba şi bucătarul şi stevardul, ca să fixeze ancora la nară ; dar în loc să se audă înviorătorul îndemn : Cu inimă, băieţi, cînd îşi unesc glasurile toţi oamenii echipajului, noi am tras poticnit, îndelung, în tăcere, şi ancora a venit foarte încet la locul ei. Bine se zice că un cîntec face cît zece oameni. Secundul ne-a spus : „Haideţi, daţi-i drumul la Cu inimă, băieţi", dar

trebat, fără prea multă politeţe, ce s-a întîmplat. Sam, cum era şi bîlbîit, n-a fost în stare să-i răspundă pe dată, deşi se străduia ; în cele din urmă, i-a răspuns aşa cum i-ar fi răspuns oricare altul în astfel de împrejurări, dar totuşi cred că nu cu intenţia de a fi obraznic. Fiind stîrnit, şi cum mîna rănită îl durea, probabil că a răspuns mai morocănos sau obraznic. Aşa a început scena pe care ai redat-o atît de bine şi care mie mi se pare a fi o relatare exactă, fără nici o exagerare a întregii întîmplări".

noi nu mai aveam vioiciune şi am încheiat treaba fără a da glas cîntecului. Căpitanul bătea duneta, dar nu scoase o vorbă. Trebuie să fi simţit şi el schimbarea atitudinii echipajului, dar nu avea de ce se lega în mod oficial.

Am navigat încet în josul coastei, mînaii de un vînt uşor, dar prielnic, ţinîndu-ne foarte aproape de ţărm, şi am zărit clădirile altor două misiuni catolice, aratînd ca nişte calupuri mari de ghips, albind în depărtare. Una dintre ele, aşezată pe culmea unei coline înalte, era San Juan Capistrano, în apropierea căreia, vara, uneori, ancorau corăbii ca să încarce piei. A doua zi în amurg, drept înaintea noastră, apăru un promontoriu mare, împădurit;-în spatele căruia se afla micul port San Diego. Toată noaptea am rămas în largul acestui promontoriu, prinşi de un calm desăvîrşit, dar a doua zi, sîmbătă, 14 martie, avînd parte de o briză bună, am dublat capul şi, făcînd volta în vînt, am ajuns chiar în faţa portului, care e de fapt gura unui mic rîu. Toţi eram nerăbdători să aruncăm o privire asupra acestor locuri necunoscute. Portul era protejat dinspre nord şi vest de un lanţ de înălţimi care porneau de pe promontoriul ce rămăsese în bordul babord, aşa cum intram noi în port, şi continua spre interiorul ţinutului, cît vedeai cu ochii. De cealaltă parte era o zonă mai joasă, acoperită de vegetaţie, dar fără copaci. Intrarea e atît de îngustă încît nu îngăduie decît trecerea Unei singure nave, curentul curge iute, iar canalul duce atît de aproape pe lîngă un pinten de stîncă încît acesta păru să atingă coca navei. Nu se vedea nici un fel de oraş, dar pe ţărmul cu nisip fin — în dreptul căruia la nici o lungime de cablu erau ancorate trei nave — se vedeau patru construcţii mari, clădite din scînduri negeluite, arătînd cam ca nişte hambare în care se păstrează gheaţa pe malul lacurilor de lîngă Boston ; în jurul lor se ridicau grămezi de piei, în

vreme ce pe uşi intrau şi ieşeau nişte indivizi cu cămăşi roşii şi pălării mari din pai. Erau depozitele de piei. Dintre navele aflate la ancoră, una era vechea noastră cunoştinţă Loriotte, bondoacă, stîngace, o mică brigantină. Alta, cu etrava ascuţită, catarge înclinate, vopsită şi cătrănită proaspăt, strălucind de-ţi lua ochii în lumina crudă a dimineţii, cu un pavilion roşu ca sîngele şi crucea Sfîn-tului Gheorghe la pic era frumoasa Ayacucho. Cea de-a treia era o navă mare, cu arboretele zburătorului şi velele necoborîte, arătînd obosită şi îmbătrînită, cum pot obosi şi îmbătrîni numai doi ani de cărăuşie de piei. Era Lagoda. Pe cînd ne apropiam, împinşi iute de curent, am pregătit lanţul şi am strîns velele zburător.

— Funda ancora ! ordonă căpitanul.

Dar, fie că am lăsat prea puţin lanţ în faţa vinciului, fie că s-a încurcat, ori că mergeam prea repede, ancora n-a prins.

— Filaţi lanţul ! urlă căpitanul.

Şi am dat drumul la lanţ, dar n-a mai folosit la nimic. Pînă să fundarisim şi cealaltă ancoră, am derivat lateral şi ne-am izbit de Lagoda. Echipajul de pe cealaltă navă era la micul dejun în teugă, şi bucătarul, văzînd că venim peste ei,

a dat buzna afară din bucătărie şi i-a alertat pe ofiţeri şi pe oameni.
Din fericire, nu s-a întîmplat nici o stricăciune mai mare. Bastonul bompresului ei se strecură printre catargul mare şi trinchetul nostru, măturîndu-ne o parte din greement şi rupînd balustrada, dar şi-a pierdut şi ea mar-tingala. în felul ăsta însă ne-am oprit, iar cînd ceilalţi au mai filat lanţul ancorei lor, ne-am desprins de ei şi am fundarisit şi cealaltă ancoră. Dar şi de data asta am avut acelaşi ghinion, fiindcă, înainte ca să prindă cineva de veste, noi derivam de-acum spre Loriotle. Căpitanul îşi
139
slobozi rapid şi cu furie comenzile, virînd la maximum gabierii, mascînd şi iar orientînd velele în vînt, în speranţa că ancorele vor prinde sau se vor degaja cu totul. Dar totul a fost în zadar, aşa că, în cele din urmă, căpitanul se aşeză pe balustradă luînd lucrurile în glumă şi-i strigă căpitanului Nye că vine să-i facă o vizită. Aşa că am derivat ajungind drept peste Loriotte, care veni cu prova babord peste cartierul nostru tribord, smulgînd o parte din balustrada respectivă, rupîndu-şi tangonetul babord şi unul sau doi pontili. L-am văzut pe arătosul marinar Jackson pe teugă, trudind împreună cu băştinaşii să se elibereze de noi. După ce au filat lanţul, ne-am desprins, dar ancorele noastre s-au încurcat cu ale lor. Am trecut la vinci şi am tras, am tras, dar degeaba. Uneori reuşeam să recuperăm puţin lanţ, dar o opintire mai zdravănă a navei ni-1 lua înapoi. Acum începusem să derivăm spre Ayacucho, cînd am văzut că barca navei se îndreaptă spre noi şi ni-1 aduce pe căpitanul Wilson la bord. Era un ins scund, energic, bine clădit, de vreo cincizeci de ani. Avînd vreo douăzeci de ani mai mult decît căpitanul nostru, fiind în plus şi un marinar desăvîrşit, nu s-a sfiit să-şi ofere sfatul, şi, încet, încet, a ajuns să preia comanda pe nava noastră. Ne ordonă cînd să tragem, cînd să blocăm vinciul, să ridicăm şi să strîngem focul şi randa de furtună, după cum socotea el că e mai bine. Căpitanul nostru mai dădu şi el cîteva ordine, dar,'de obicei, Wilson le contramanda spunînd pe un ton părintesc, degajat : „Şi, cum, căpitane Thompson, doar nu vrei să ridici focul acum", sau ,,Nu e încă vremea să vireze lanţul", aşa că pînă la urmă căpitanul nostru se lăsă păgubaş. Noi nu aveam nici un motiv să ne plîngem de situaţia asta, pentru că Wilson era un om cumsecade şi avea un fel plăcut de a vorbi, care te încuraja, încît totul mergea strună. După vreo două, sau
140
trei ceasuri de trudă continuă la vinci, virînd şi opintin-du-ne cu toată puterea, am reuşit să scoatem o ancoră, de care se agăţase şi ancora cea mică de prova de pe Loriotte. După ce-am degajat-o pe asta, i-am dat drumul, şi ne-am mai pus ordine în prova, am ridicat şi cealaltă ancoră care derapase prin jumătate de port.
— Acum, ne spuse Wilson, am să vă găsesc eu un loc bun de ancorare.
Punîndu-ne să ridicăm velele zburător, ne duse mai departe şi am ancorat cu mare eleganţă, drept în faţa magaziei de piei pe care urma s-o folosim noi. După treaba asta îşi luă la revedere, în vreme ce noi strîngeam velele şi ne duceam la masă, lucru binevenit, pentru că muncisem pe rupte şi nu mîncasem nimic de la prînz, din ziua precedentă, iar acum era aproape douăsprezece. După acest mic dejun, pînă noaptea am muncit, coborînd bărcile şi legînd nava la geamandură. După masa de seară, doi dintre noi l-am dus pe căpitan cu barca la Lagoda. Cînd ajunse lîngă navă, el îşi anunţă sosirea, iar secundul, de pe pasarelă, îi strigă prin gura tambuchiului căpitanului Bradshaw.
— Sir, vine căpitanul Thompson la bord !
— A adus şi bricul cu el ? se interesă bătrînul tăbăcit de mare, pe un glas care se auzi şi la prova şi la pupa.
Incidentul îl deranja destul de mult pe căpitanul nostru, şi gluma deveni vorbă curentă printre noi, ba chiar şi pe toată coasta cît a mai durat călătoria. Căpitanul nostru a coborît în cabină, iar noi ne-am dus la prova, am băgat capul în teugă şi i-am găsit pe oameni la masă.
— Haideţi încoace, matrozi, haideţi ! ne invitară ei, îndată ce ne zăriră.
Am coborît şi ne-am trezit într-o teugă înaltă, spaţioasă, bine luminată, cu un echipaj de doisprezece, paisprezece
- 141
oameni care îrnhm'au din gamelele şi cratiţele lor, beau ceai, trăncăneau si rîdeau, toţi degajaţi şi stăpîni pe ei, de parcă toată lumea era a lor. Atmosfera trăda confort şi dragoste de viaţă, faţă de teuga noastră întunecată şi în-ghesuită, şi faţă de echipajul atît de redus şi nemulţumit al bricului. Era sîmbătă seara, oamenii îşi terminaseră lucrul pe săptămîna respectivă şi, fiind ancoraţi bine, nu mai aveau nimic de făcut pînă luni dimineaţa. După doi ani de muncă grea de-a lungul coastei, văzuseră toată California şi tot ce are ea mai nenorocit. Acum încărcaseră, aranjaseră în cală aproape, toată încărcătura şi, în vreo săptămîna sau două, sperau să se îndrepte spre Boston.
Am petrecut o oră sau chiar mai bine cu ei, discutînd! despre California, pînă cînd veni ordinul • „Cei de pe Pilgrim, valea !" şi am ajuns iar pe bricul nostru. Cei de: pe Lagoda erau o echipă de oameni încercaţi şi inteligenţi,, puţin cam sălbăticiţi şi cu hainele vechi şi peticite după atîta vreme de stat în California. Toţi erau marinari cu experienţă, între douăzeci şi treizeci şi cinci, patruzeci de ani. Ne-au întrebat şi ei despre nava noastră, despre obiceiurile de la bord etc, şi nu mică le-a fost mirarea auzind de povestea cu biciuirea. Ne-au spus că de-a lungul coastei se iscau adesea neînţelegeri şi, uneori, cîte o bătaie sau încăierare în regulă, dar nu mai pomeniseră vreodată ca un marinar să fie cetluit şi biciuit. „Vulturul cu aripile întinse" — pedeapsa prin ţintuire pe punte — era o specie nouă de pasăre în

California.
Ne spuneau că, la San Diego, echipajele ave%u întotdeauna ziua de duminică liberă, atît cei de la bordul navelor cît şi cei de la magazii, mulţi dintre ei mergînd şi în permisie în oraş. Tot de la ei am aflat o mulţime de lucruri despre tăbăcitul şi depozitarea pieilor, iar ei se arătau cît se poate de nerăbdători să afle ultimele noutăţi (vechi

de şapte luni) din Boston. Una dintre primele lor întrebări a fost despre părintele Taylor, preotul marinarilor din Baston. După care au urmat obişnuitele discuţii, întrebări, poveşti şi glume care se aud în teuga navelor şi care, la urma urmelor, nu sînt cu nimic mai vătămătoare, deşi mai neşlefuite şi mai din topor, decît cele pe care s-ar putea să le auziţi de la nişte gentlemani bine îmbrăcaţi, adunaţi în jurul meselor de acasă.

Capitolul XVI ZI DE PERMISIE LA ŢÂRM

A doua zi, duminică, după ce-am curăţat, am spălat punţile şi am luat masa, secundul veni la teugă anunţîndu-ne că unul din carturi are permisiunea să coboare la ţărm. Am tras la sorţi, şi s-a nimerit să iasă cartul tribord, în care mă număram şi eu. într-o secundă nu se mai vedeau decît pregătiri în acest scop. Intrară în funcţiune căldările de apă dulce, treabă îngăduită în port, şi săpunurile, apărură hainele de oraş care începuseră să fie periate frumos, pantofii de lac, legătorile de git, pălăriile treceau prin revizia generală, se împrumutau de la unul la altul, aşa că, în cele din urmă, fiecare se dichisi cu ce era mai de soi. S-a dat ordin să se pună la apă o barcă pentru a-i duce la ţărm pe cei în permisie, noi ne-am aşezat frumos la pupa, cu nişte măreţe aere de pasageri care şi-au plătit drumul şi, după ce-am sărit pe plajă, ne-am îndreptat spre oraşul care se afla la vreo trei mile depărtare.
E păcat că-pe navele comerciale nu se organizează şi alt fel ziua asta liberă. Atunci cînd se află în port, echipajele lucrează toată săptămîna şi singura zi îngăduită odihnei sau distracţiei e duminica, iar dacă nu apucă să

1 **""
coboare la ţărm în ziua asta atunci nu mai au cînd. Am auzit de unii căpitani mai habotnici care sîmbăta, după ora douăsprezece, le dădeau liber oamenilor. E un program bun atunci cînd comandanţii lasă la dispoziţia echipajului atît de mult timp. Dar mai ales tinerilor marinari, crescuţi în cultul acestei zile, li se pare foarte păcătoasă tentaţia puternică a unora de a încălca acest caracter sacru al duminicii. Dar, aşa cum stau lucrurile, e greu de crezut că, după un lung şi greu voiaj, vreun echipaj va refuza să profite de ocazia de a scăpa cîteva ceasuri de truda şi restricţiile de la bord şi nu va profita pentru a mai păşi pe pămînt şi a vedea lumea, oamenii, numai pentru că e duminică. Marinarii nu vor avea niciodată nimic împotrivă să mai scape şi ei de infern în ziua asta de sărbătoare.
N-am să uit niciodată plăcuta senzaţie de a zburda liber pe coclauri, ascultînd păsările cum cîntă în jurul meu, de a mă simţi departe de universul închis, munca şi regulamentul de la bord, de a fi chiar şi numai pentru o zi din nou stăpînul meu. Libertatea marinarului nu ţine decît o singură zi, dar, atîta vreme cît durează, e o deplină libertate. Nu-1 mai supraveghează nimeni, poate face ce pofteşte şi se poate duce unde are el chef. Trebuie să spun, cu toată sinceritatea, că ziua asta mi-a îngăduit să înţeleg pentru prima oară în viaţă sensul cuvintelor : bucuria libertăţii. Era şi Stimson cu mine şi, întorcînd spatele navei, am pornit-o agale, sporovăind despre fericirea de a fi iarăşi stăpîni pe propria noastră soartă, despre vremurile de altădată pe cînd eram cu desăvîrşire liberi, în mijlocul prietenilor noştri din America, despre perspectiva întoarcerii şi ne făceam planuri încotro să ne îndreptăm şi ce să facem după ce ne vom vedea ajunşi acasă. Era minunat cum viitorul ni se lumina, şi cît de scurtă şi suportabilă ni se părea acum călătoria în această nouă

lumină. Lucrurile arătau acum cu totul altfel decît atunci cînd le dezbăteam noi în teuga întunecoasă, în noaptea de după supliciul biciuirii, la San Pedro. Dar nu e chiar cel mai neînsemnat cîştig faptul că, îngăduind din cînd în cînd marinarilor să se bucure de o astfel de permisie, li se insuflă o nouă poftă de viaţă, care îi face să se simtă mai veseli şi mai independenţi şi, treptat, asta îi determină să vadă şi faţa plăcută a lucrurilor, cel puţin pentru o vreme. Eu şi Stimson ne-am hotărît să fim cît mai mult împreună, deşi ştiam că nu se făcea să ne îndepărtăm de tovarăşii noştri de navă, mai ales că ei ştiau că, prin ■ naştere şi educaţie, aparţineam altei lumi şi erau deja puţin cam neîncrezători, gîndindu-se că îndată ce vom ajunge la ţărm aveam să ne dăm aere de gentlemani. şi ne vom ruşina de tovărăşia lor, treabă pe care marinarul nu o înghite. După ce s-a încheiat călătoria n-ai decît să te porţi cum vrei, dar atîta vreme cît faci parte din aceeaşi navă,-trebuie să fii tovarăş cu el şi pe ţărm, altfel nu-ţi va fi nici el tovarăş îndată ce se va întoarce la bord. Am fost prevenit de treaba asta înainte de a porni pe mare, drept care nu mi-am luat ţoale dichisite cu mine, fiind îmbrăcat la fel ca toţi ceilalţi, cu nişte pantaloni albi de doc, haină albastră şi pălărie de pai, ceea ce mă împiedica să-mi aleg o tovărăşie mai de soi, şi nearătîn-du-mă înclinat să mă feresc de ei, am reuşit să le înlătur toate bănuielile. Echipajul nostru s-a amestecat cu cele aparţinînd altor nave şi, aşa cum e firea marinarului, am cotit-o către prima crîşmă. Era o coşmelie mică din chirpici, doar cu o singură încăpere, unde se găseau băuturi, mercerie, mirodenii, încălţăminte, pîine, fructe, şi tot ce se poate găsi în California. Circiuma era ţinută de un iancheu, un individ chior, venit de la Fall River pe coasta Pacificului, cu o balenieră, pe care o părăsi în Insulele

145
Sandwich, ca apoi să se îndrepte spre California unde puse pe roate o pulperia. Eu şi Stimson ne-am ţinut în siajul tovarăşilor noştri de navă,, ştiind că refuzul de a bea cu ei însemna cel mai mare afront, dar hotărîţi s-o ştergem la prima ocazie. E un obicei universal recunoscut ca fiecare marinar pe rînd să dea de băut celorlalţi, obligîndu-i pe toţi cei prezenţi, chiar şi pe patronul localului, sa servească un păhărel. Cind am intrat prima oară în circiumă, se stîrnise un fel de dispută între echipajul navei noastre şi ceilalţi marinari, toţi certîndu-se care sa înceapă trataţia, noii veniţi în California sau cei mai vechi ; dar cum lucrurile s-au rezolvat în favoarea celor din urmă, fiecare membru al celorlalte echipaje începu să dea de băut pe rînd ; de faţă erau o mulţime, punîndu-i la socoteală şi pe „musafiri" — adică din cei veniţi intîmplător pentru că ştiau ei ce avea să se întîmplc şi vo:au să profite de ospitalitatea marinarului —, paharul de băutură era un real, cam doisprezece cenţi jumătate, aşa că e lesne de închipuit că trataţia făcea o gaură destul de mere în bugetul fiecăruia. Veni şi rîndul echipajului nostru, iar eu şi Stimson, cum eram foarte dornici de a scăpa o dată, am ieşit în faţă solicitînd paharele cu băutură, dar am descoperit deîndată că exista o rînduială şi aici, cei mai bătrîni avînd întîietatea trataţiei, fiindcă marinarii tt'băciţi nu suferă să vadă că le-o iau înainte doi mucoşi. Şi bon gre, mal gre, a trebuit să ne aşteptăm rîndul, temîndu-ne, pe de-o parte, că n-o să mai găsim cai de închiriat, iar. pe de alta, să nu apucăm să bem prea mult, fiindcă trebuia să-ţi goleşti de fiecare dată paharul, iar dacă acceptai cinstea unuia şi refuzai pe a altuia era mare insul'ă.
După ce ne-a venit şi nouă rîndul şi ne-am achitat de toate obligaţiile, am şters-o frumuşel afară şi am început să ne strecurăm printre case, căutînd să facem rost de nişte
146
cai ca să ne plimbăm şi să vedem ţinutul. La început n-am prea avut succes, şi la toate întrebările noastre n-am putut scoate de la indivizii aceia indolenţi decît un Quien sabe ? (Cine ştie ?), obişnuitul răspuns pe care-1 dau la orice fel de întrebare. După multe încercări, am întîlnit un puşti din Insulele Sandwich, din echipajul căpitanului Wilson, de pe Ayacucho, şi abia acesta, cunoscînd bine locurile, s-a descurcat şi ne-a făcut rost de doi cai, cu şa şi frîu în regulă, precum şi cu un lasou la oblînc. Ii închiriasem pentru toată ziua, avînd înlesnirea de a-i aduce seara şi a-i lăsa pe plajă, şi totul numai pentru un dolar, pe care a trebuit să-1 plătim înainte. In California calul e cît se poate de ieftin, nici cel mai grozav nu face mai mult de zece dolari, cei mai amărîţi fiind vînduţi la patru sau chiar trei dolari bucata. Atunci cînd înehiriezi un cal cu ziua nu plăteşti de fapt decît folosirea şeii, şi efortul de a prinde calul. Dacă aduci şaua nevătămată înapoi, proprietarul nu-şi mai bate capul să vadă ce-i cu calul. După ce-arn încălecat pe bidiviii noştri, animale foarte vioaie, am pornit-o în goană prin împrejurimi. Şi, fiindcă veni vorba, aici calul se conduce ca la cavalerie, apăsînd hăţul pe grumazul animalului în partea opusă direcţiei în care s-o ia şi nu trăgînd de zăbală. Ne-am dus întîi şi întîi la acel presidio căzut în ruină, ce se ridica pe o colină, lîngă aşezarea pe care o şi domina. Era construit în formă de patrulater deschis la un capăt, ca toate celelalte edificii de acest fel, şi arăta dărăpănat de tot, în afară de una din laturi, unde locuieşte comandantul cu familia lui. Avea doar două tunuri, dintre care unul era înfundat, iar celălalt nu avea afet. Garnizoana era formată din vreo duzină de indivizi mai mult goi şi cam nemîncaţi, după cum se vedea, şi se zicea că nu exista pentru fiecare cîte o armă. Mica aşezare se afla chiar sub fort, fiind compusă din
147
vreo patruzeci de colibe sau locuinţe de un maroniu întunecat şi alte trei sau patru case mai mari, cu pereţii văfuiţi, aparţinînd aşa-numiţilor gente de razon. Aşezarea e cam cit jumătate din Monterey sau Santa Barbara, şi prea mult comerţ nu se poate face aici. De la presidio, am luat-o către misiunea catolică, aflată la vreo trei mile distanţă, după cum ni se spusese. Treceam peste un ţinut nisipos şi, pe mile şi mile întregi, nu vedeai ceva ce s-ar fi putut numi copac, însă iarbă verde din belşug, tufişuri şi desişuri de arbuşti, şi se zicea că terenul e fertil. După ce-am călărit în chip plăcut vreo cîteva mile, am zărit şi zidurile albe ale misiunii, iar după ce-am trecut un pîrîu, am ajuns chiar în spatele clădirii. Misiunea era durată din lut şi tencuită. Avea ceva cu totul izbitor în înfăţişare : un şir de clădiri neregulate, legate una de alta formînd un careu, la un capăt cu o biserică ce domina totul cu cele cinci clopotniţe ale sale, în fiecare atîrna cîte un clopot mare, iar tocmai în vîrf se ridica cîte o imensă cruce ruginită. In afara zidurilor, lipite de ele, mai erau vreo douăzeci sau treizeci de mici colibe, din paie şi crengi, unde îşi duceau traiul cîţiva indieni, aflaţi sub protecţia şi în slujba misiunii.
După ce-am trecut de poartă, am intrat în curtea pătrată din mijloc unde domnea o linişte de moarte. într-o latură se afla biserica, pe cealaltă un şir de locuinţe înalte cu gratii la ferestre, pe cea de-a treia se vedeau cîteva locuinţe mai mărunte, sau oficii, iar cea de-a patra părea să nu fie decît un zid înalt de legătură. Nu se zărea ■ţipenie de om. Am dat de două ori ocol călare curţii, în speranţa că, doar, doar, vom trezi pe careva. La un moment dat am zărit un călugăr înalt, cu capul ras, cu sandale în picioare, în veşminte de franciscan, trecînd iute printr-una din galerii, dar se făcu nevăzut fără să ne bage în seamă. După
148
ce-am încheiat cele două ocoluri, am oprit caii şi, în cele din urmă, dinaintea uneia dintre locuinţele mai mărunte se

arătă un om. Ne-am îndreptat spre el şi ne-ara trezit dinaintea unui individ îmbrăcat în ţinuta obişnuită pentru această zonă, cu un lanţ de argint în jurul gîtului de care era atîrnată o legătură mare de chei. După semnul acesta j ne-am gîndit că aveam de a face cu „stevardul" misiunii,
| deci ne-am adresat cu majordomo şi, drept răspuns, ne-a
! făcut o plecăciune şi ne-a invitat în locuinţă. După ce
\ ne-am legat caii, am intrat. Era o încăpere simplă, cu o
masă, trei, patru scaune, una, două picturi cu sfinţi, miracole, sau martirii, cîteva farfurii şi nişte pahare.

— Hay alguna cosa de corner- ?* i-am zis eu după cîtă gramatică ştiam.

— Si, seiior ! răspunse el. Que gusta usted ? * * După ce i-am pomenit de frijoles, şi ştiam că are precis, chiar dacă altceva n-ar fi avut, de carne de vită şi pîine, făcînd aluzie şi la vin, poate se nimerea să găsească şi asta, individul a dispărut în altă clădire, de cealaltă parte a curţii, şi s-a întors în cîteva minute însoţit de nişte ţînci de indieni care aduceau farfurii şi o ulcică de vin. în farfurii era nişte friptură, fasole cu piper şi ceapă, cîteva ouă fierte şi un fel de macaroane făcute din făină califor-niană. împreună cu vinul, a fost cea mai grozavă masă de care am avut parte de la plecarea din Boston şi, în comparaţie cu ce mîncasem vreme de şapte luni, era de-a dreptul banchet împărătesc. După ce-am dat gata totul, am scos nişte bani şi l-am întrebat pe călugăr cît aveam de plată, dar omul a clătinat din cap, şi-a făcut cruce şi ne-a spus că era pomană, că Domnul ne îngăduise masa aceea. In-

* Se găseşte ceva de mîncare ? (în spaniolă în text). ** Ce poftiţi ? (în spaniolă în text).

ţelegînd că tot ce consumasem nu fusese de vînzare, dar că omul nostru nu s-ar fi dat în lături de la un mic dar, i-am dat zece sau doisprezece reali, pe care-i puse în buzunar cu o admirabilă nonşalanţă spunînd :

— Dios se Io pague. *

Luîndu-ne ziua bună de la el, ne-am îndreptat spre colibele indienilor. Puradeii alergau printre colibe goi puşcă, iar bărbaţii nu erau cu mult mai îmbrăcaţi, însă femeile aveau îndeobşte pe ele nişte rochii din pînză groasă, dintr-un fel de cînepă. Bărbaţii îşi petreceau timpul în cea mai mare parte păzind vitele misiunii, mai şi lucrau în grădina destul de mare ce se întindea pe cîţiva acri, unde creşteau, se spunea, cele mai minunate fructe ale ţinutului. Indivizii vorbesc, ca toţi indienii din California, fără nici un fel de excepţie, cea mai primitivă limbă pe care am auzit-o vreodată. Aruncă cuvintele din vîrful limbii şi scot un sunet continuu şi de neînţeles folosindu-se de obraji şi faţa exterioară a dinţilor. Nu cred că asta a fost limba lui Montezuma şi a mexicanilor liberi.

Printre colibele de aici am întîlnit pe cel mai bătrîn om pe care l-am zărit în viaţa mea. Într-adevăr, nu mi-am putut închipui niciodată că un om poate fi atît de marcat de bătrîneţe şi încă să trăiască. Stătea la soare, rezemat de peretele colibei, iar mîinile şi picioarele goale păreau de un arămiu închis, pielea îi era încreţită şi boţită de parcă ar fi fost arsă. Mădularele erau subţiri, ca la un copil de cinci ani. Mai avea cîteva fire de păr cărunt, legate la ceafă, şi se vădea a fi atît de neajutorat încît atunci cînd ne-am apropiat de el îşi ridică încet mîinile la obraz şi, apucîndu-şi pleoapele cu degetele, şi le ridică ca să se uite la noi, după care, fiind satisfăcut de cele văzute, îşi

* Dumnezeu să te răsplătească (în spaniolă în text).

lăsă pleoapele să-i cadă la loc. Se pare că nu mai era în stare să-şi deschidă ochii. Am întrebat ce vîrstă avea, dar n-am reuşit să scot de la el decît un „Quien sabe ?" şi probabil că nimeni nu ştia.

După ce-am părăsit misiunea, ne-am întors în sat şi, aproape tot drumul l-am făcut în galop. Caii californieni nu prea ştiu trapul care e mult mai plăcut ; ori merg la pas, ori în galop, fiindcă, aici nefiind nici străzi, nici defilări, nimeni nu-şi poartă calul în trap strunit, călăreţii de obicei îşi mînă bidiviii cît îi ţin picioarele, pînă ostenesc, după care-i lasă la pas să-şi tragă sufletul. După ce trăisem atît de multă vreme numai la bordul navei, aerul minunat al acelei după-amieze, galopul cailor, ce păreau să zboare fără să atingă pămîntul, emoţia şi noutatea goanei, toate ne făceau să încercăm o senzaţie de nedescris, şi am fi vrut să călărim toată ziua. Cînd am ajuns în sat, am găsit foarte multă animaţie. Indienii, care în fiecare duminică au cîte o petrecere, acum se îndeletniceau cu un joc cu mingea, după care alergau pe un teren destul de neted din apropierea locuinţelor. Bătrînii stăteau jos, în cerc, uitîn-du-se, în vreme ce mai tinerii — bărbaţi, băieţi şi fete — alergau după minge şi o aruncau cu toată puterea. Erau cîteva fete ce goneau ca nişte ogari. Ori de cîte ori avea loc vreun incident sau o ispravă mai deosebită, bătrînii stîrneau mare zarvă, ţipînd asurzitor şi bătînd din palme. Cîţiva mateîoţi se împleticeau printre case, ceea ce demonstra că pulperia fusese generoasă. Unul sau doi marinari ajunseseră să se salte în şa, dar, vădindu-se nişte călăreţi cam slabi, cum mexicanii le împrumutaseră nişte cai nărăvaşi, bieţii de ei se treziră curînd aruncaţi jos, spre marea veselie a celor din jur. Vreo şase băştinaşi din Insulele Sandwich, de la magazia de piei şi de pe cele

două bricuri, se arătară călăreţi încercaţi şi goneau în plin galop de colo colo, chiuind şi rîzînd ca nişte sălbatici. Se apropia amurgul, eu şi Stimson am intrat într-o casă şi ne-arn întins să ne odihnim înainte de a ne întoarce pe plajă. Curînd s-au strîns mai mulţi în jurul nostru sâ-i vadă pe los marineros ingleses, şi o tînără femeie îşi manifestă

slăbiciunea pentru batista mea, una mare de mătase, pe care o aveam de dinainte de a porni pe mare, mai frumoasă decît toate pe care le văzuseră ei vreodată. Bineînţeles că i-am dăruit-o, ceea ce mi-a atras recunoştinţa ei şi ne-am trezit că ne oferă nişte pere şi tot felul de fructe, pe care le-am luat cu noi. Cînd am dat să plecăm, am văzut că bidiviii noştri, pe care-i legasem de uşă, dispăruseră. Plătisem ca să ne ducem cu ei pînă pe plajă, dar nu mai erau de găsit. Ne-am întors la cel de la care-i închiriasem, dar individul ridică doar din umeri şi la întrebarea noastră unde-s caii ne răspunse doar „Quien sabe ?". Cum nu se arăta deloc neliniştit şi nici nu s-a interesat de şei, ne-am dat seama că el ştia foarte bine unde erau caii. După puţină bătaie de cap, fiindcă nu aveam de gînd să facem cele trei mile pînă la ţărm pe jos, am găsit alţi doi cai, la preţul de patru reali fiecare, şi ne-am ales şi cu doi ţînci indieni ce trebuiau să vină repejor după noi să aducă înapoi caii. Eram hotărîţi să ne scoatem pîrleala pentru necazurile noastre pe seama cailor, aşa că am pornit în galop îndrăcit şi, în cîteva minute, eram pe plajă. Din dorinţa de a profita cît mai mult de ziua aceea de libertate, am pornit călare printre magaziile de piei, distrîndu-ne pe socoteala marinarilor care apăreau pe rînd — se lăsase seara de acum — unii călare, alţii pe jos. Băştinaşii din Insulele Sandwich veniră călare şi arătau bine aghezmuiţi. I-am întrebat de soarta tovarăşilor noştri şi ne-au spus că doi dintre ei porniseră călare,
152
dar fuseseră zvârliţi din şa, sau căzuseră singuri, şi-i zăriseră apoi îndreptîndu-se spre plajă, dar o cîrmeau cam strîmb şi, după cum arătau, se părea că nu aveau să ajungă înainte de miezul nopţii.
Ţîncii indieni veniră şi ei, aşa că le-am dat caii în primire, iar după ce i-am văzut plecaţi am strigat să ni se trimită barca, şi ne-am dus la bord. Aşa s-a încheiat prima noastră permisie la ţărm. Eram frînţi de oboseală, dar ne distrasem bine, şi aveam mai mult chef de a ne apuca de treburile noastre cele de toate zilele. Pe la miezul nopţii am fost treziţi de ceilalţi doi tovarăşi de cart care veniseră la bord ciorovăindu-se cu năduf. Se pare că porniseră spre plajă călare pe acelaşi cal, spate-n spate, şi fiecare dădea vina pe celălalt pentru că s-au trezit jos. Curînd însă s-au culcat şi ei, au adormit şi probabil că au uitat totul, pentru că a doua zi n-au mai reluat cearta.
Capitolul XVII SAN DIEGO
Primul lucru pe care l-am auzit a fost : „Toată lumea pe punte !" şi, cînd ne-am uitat pe gura tambuchiului, am văzut că se făcuse ziuă. Perioada noastră de libertate se încheiase cu adevărat, aşa că ne-am scos pantofii, ciorapii, hainele albastre^ legătoarea de gît şi toate celelalte găteli, ca atunci cînd mergi la ţărm. Ne-am pus vechii nădragi de doc, cămăşile roşii, căciuliţele scoţiene şi am început din nou să scoatem şi să eărăm piei. Am lucrat din greu vreme de trei zile, de la crăpatul zorilor pînă la răsăritul stelelor, în afară de scurtul răgaz îngăduit meselor. Cu siguranţă că San Diego e cel mai bun port pentru depozitarea şi transportul la bord al pieilor. Portul e mic,
153
înconjurat de uscat din aproape toate părţile, nu se simte hula oceanului, navele stau la ancoră la un cablu de ţărm, iar plaja e netedă, cu nisip tare, fără pietre şi stînci. Din acest motiv portul e folosit ca loc de depozitare de către toate navele care se îndeletnicesc cu negoţul de piei. într-adevăr, în oricare din celelalte porturi deschise ar fi imposibil ca în timpul încărcatului pieilor în vederea transportului lor spre casă, acestea să nu se ude la trecerea prin surf, ceea ce ar duce la degradarea lor. Am pus stăpînire pe una dintre magaziile ce aparţineau firmei noastre şi fusese înainte folosită de nava Calijornia. Fusesei construită pentru a depozita patruzeci de mii de piei, şi nu ne surîdea plăcuta perspectivă de a o umple ochi' înainte de a putea părăsi coasta, iar cele trei mii cinci sute pe care le adunasem noi pînă acum nu însemnau mare lucru. N-a existat om la bord care să nu se ducă la magazie să se uite, să se gîndească şi să calculeze cam cît ne-ar fi trebuit ca s-o umplem.
De pe nave sînt coborîte piei brute, ce se stivuiesc lîngă magazii, de unde sînt preluate şi trec prin procesul obişnuit de saramurare, uscare şi curăţare, după care sînt depozitate în magazii, numai gata de urcat la bord. Procesul acesta e necesar pentru ca pieile să nu se degradeze în cursul unei călătorii atît de îndelungate, într-o climă foarte caldă. Pentru munca de saramurare şi pentru paza pieilor, un ofiţer şi o parte- a echipajului fiecărei nave rămîne la ţărm ; am descoperit astfel că noul nostru ofiţer fusese angajat tocmai în acest soop. îndată ce am descărcat pieile, el a fost cel care a preluat magazia, iar căpitanul avea de gînd să_Jase la ţărm şi vreo doi, trei dintre noi, angajînd nişte băştinaşi din Insulele Şandwich care să ne înlocuiască la bord ; numai că n-a reuşit să găsească nici un băştinaş dornic să vină, deşi le oferise cîte cincisprezece
154
dolari pe lună, fiindcă vestea cu biciuirea se răspîndise şl printre ei, şi-1 porecliseră aole maikai (răul). Cu asta ten-tativa căpitanului a eşuat. Băştinaşii s-au arătat însă dispuşi să lucreze la ţărm, aşa că au fost angajaţi patru care, împreună cu domnul Russell, se ocupau cu pusul pieilor la saramură.
După ce-am descărcat pieile, am coborît la ţărm toate vergile şi şcondrii de rezervă, toate proviziile de care nu aveam nevoie în cursul unei scurte călătorii de-a lungul coastei, tot ceea ce nu ne făcea trebuinţă imediat, ca să putem cîştiga cît mai mult loc la bord pentru piei. Printre acestea şi cocina de porci o dată cu ,.bătrîna Bess", o scroafă adusă de noi de la Boston, care rezistase şi trecuse dincolo de Capul Horn, în vreme ce toţi ceilalţi porci muriseră de frig şi umezeală. Se spunea că mai făcuse o călătorie şi la Canton. In timpul drumului, fusese favorita bucătarului, care o

ghiftuise cu ce putea fi mai bun, o învăţase să-i cunoască glasul şi să facă tot felul de comicării ciudate cu care să-1 distreze. Tom Cringle spunea că nimeni nu poate măsura dragostea unui negru pentru un ■porc, şi cred că avea dreptate pentru că atunci cînd auzi ■că Bess avea să rămînă la ţărm şi că nu va mai avea el grijă de ea, inima bietului negru se frînse de durere. Animalul acela fusese mîngîierea sufletului lui în timpul călătoriilor în susul şi-n josul coastei. .,Să legi calul unde spune stăpînul, chiar de-1 mănîncă lupii", cita el, deşi ar fi vrut să zică „chiar de-i rupi inima" — după care ne dădu o mînă de ajutor ca s-o trecem peste bord, silindu-se să-i facă chinurile cît mai suportabile. Am prins un mandar simplu de verga mare şi l-am agăţat de o chingă trecută pe sub burta ei, am început s-o ridicăm şi, făcîndu-ne cu ochiul, am săltat-o în arboradă.
155
— Ce-i asta ! se răsti secundul. Terminaţi cu poznele ! Daţi-o jos !
Dar era evident că se distra şi el de gluma noastră.
Porcul guiţa ca în ajunul tăierii, iar din ochii negrului începură să şiroiască rîuri de lacrimi, în vreme ce mormăia ceva din care nu se înţelegea decît că n-aveam milă de un biet animal.
— Biet animal ? făcu Jack. Dacă scroafa asta-i un biet animal, atunci înseamnă că eu nu-s Jack.
Vorbele lui dezlănţuiră rîsul tuturor, numai bucătarul nu se bucura, fiind prea îngrijorat şi dornic s-o vadă o dată pe scroafă teafără în barcă. O urmări cu privirea pînă cînd ajunse la ţărm, unde deîndată ce coborî fu în~ tîmpinată de o ciurdă întreagă de semeni, expulzaţi de pe alte nave, şi familia lor se înmulţise devenind un larg commonwealth. Bucătarul îşi făcu obicei ca, din uşa oficiului, să urmărească porcii şi zbenguiala lor, scoţînd cîte un chiot de triumf şi bătînd din plame ori de cîte ori Bess ieşea victorioasă din vreo încăierare pentru bucăţile de piele crudă sau oasele sărate ce zăceau împrăştiate pe plajă. în timpul zilei punea de-o parte toate bucăţile mai alese, pregătea cîte o găleată de lături şi ne ruga să le ducem cu barca cea mică, iar cînd secundul îi răspunse că, de le mai prindea prin bărci, avea să arunce peste bord şi lăturile şi pe tuciuriu o dată cu ele, bietul om se arătă foarte amărît. li ziceam că probabil se gîndea la scroafă mai mult decît la nevastă-sa, care locuia în Robinson's Alley, şi fără îndoială cu greu s-ar fi putut arăta mai atent cu aceasta din urmă decît cu scroafa. Mai multe nopţi la rînd, după ce se întuneca bine, cînd socoti el că n-o să-1 vadă nimeni, se strecură la ţărm cu barca, ducînd dte o găleată de lături alese şi se întoarse precum Leandru după ce traversase Hellespontul.
156
Duminica următoare, cealaltă jumătate de echipaj beneficie de permisie la ţărm, iar noi am rămas la bord să ne bucurăm de prima duminică liniştită de care aveam parte de cînd eram pe coasta Californiei. Aici nu venea nimeni să ne aducă piei şi nici nu aveam a ne teme de furtunile de sud-est. Ne-am spălat şi ne-am cîrpit hainele dimineaţa, iar restul zilei am citit sau am scris. Unii scriau scrisori acasă, urmînd să le trimită cu Lagoda. La ora douăsprezece. Ayacucho întinse velele zburător, semn că avea să plece curînd. Se dezlegă de la geamanduri şi se trase pe ancoră prin golfuleţ, după care porni la drum. în timpul acestor pregătiri, tot echipajul se opinti din greu, vreme îndelungată, la vinci, şi am tras cu. urechea la vocea muzicală a unui băştinaş din Insulele Sandwich, pe nume Mahanna, care ţinea isonul pentru toţi ceilalţi. Atunci cînd se opintesc la vinci, pentru ca să tragă toţi în ritm, marinarii pun pe cîte unul dintre ei să cînte, treabă pe care cel desemnat o face cu note prelungi, înalte, coordonîndu-se după mişcarea vinciului. E nevoie deci de o voce clară, plămîni puternici şi mult exerciţiu pentru ca să iasă totul bine. De data asta, individul avea o voce deosebită, dezlănţuită, care uneori se frîngea într-un fel de falsetto. Ceilalţi marinari socoteau că vocea era prea înaltă, şi n-avea răguşeala care se cere unui şef de echipaj, dar după mine avea un farmec deosebit. în radă domnea o linişte perfectă şi vocea băştinaşului răsuna între înălţimile din jur de parcă trebuia să se audă pe mile întregi. Cînd, spre asfinţit, se ridică o briză prielnică, Ayacucho porni la drum, despicînd valurile plină de eleganţă, cu prova sa ascuţită, prelungă, drept, ca trasă de sfoară, şi ieşi spre larg, după care vira către sud. Se îndrepta spre Callao, de acolo către Insulele Sandwich, sperînd să se întoarcă din nou pe coasta Californiei în opt, zece luni,
157
Pe la sfîrşitul săptămînii şi noi eram gata de plecare, dar am întîrziat o zi sau două din cauza fugii lui Foster, cel care fusese o vreme al doilea secund pe navă şi după aceea îl expediase căpitanul în teugă. Din momentul în care fusese umilit, n-a mai avut zile bune la bord şi se hotărîse să fugă la primul prilej. Fiind îmbarcat în calitate de ofiţer, deşi nu era nici pe jumătate marinar, nu i-a fost milă de echipaj, şi nici destul de bărbat nu s-a arătat ca să-şi găsească locul printre ceilalţi marinari. Căpitanul îl făcuse „răcut" * . şi—i promisese că o să tragă de el ca de murele velei mari, iar cînd un ofiţer a hotărît să „dreseze" un om atunci omu-i terminat. Avusese mai multe confruntări cu căpitanul şi—şi ceruse permisiunea să se îndrepte spre ţară cu Lagoda, dar fusese refuzat. într-o seară, se arătase obraznic cu un ofiţer pe plajă şi refuzase să vină la bord cu barca. Fusese raportat căpitanului, iar cînd se înfiinţa şi el la bord, după ora îngăduită, fusese chemat la dunetă şi informat că avea să fie biciuit. îndată se trînti pe punte şi începu să urle :
— Să nu mă biciuiţi, domnule căpitan Thompson, să nu mă biciuiţi !

Iar căpitanul, furios şi îngreţoşat de individ, îl croi pe spinare cu un capăt de parîmă şi-1 expedie la teugă. Nu păţise mare lucru, dar se înspăimîntase grozav, aşa că-şi puse în gind s-o ştargă de pe navă în noaptea aceea ;
♦ Răcut (recrut) e cel mai amarnic termen cu care poate fi certat un marinar. Înseamnă chiulangiu, puturos, unul care încearcă mereu să se fofileze de la treaba, sau încurcă, sau n-are tragere de inimă atunci cînd e de muncă. Recrut se spune mai ales celui nepriceput şi stîngaci în ale mării, ageamiu, vînturâ-plajă. Cea mai mare pedeapsă care se poate da unui marinar e să fie pus să bată puntea în sus şi-n jos cu cavila de matisit pe umăr, ca o santinelă. O astfel de pedeapsă aplicată unui marinar sadea pe o navă de război îl poate umili mai tare decît dacă ar fi biciuit.
158
isprava îi reuşi mai bine decît oricare alta din viaţa lui şi parcă de data asta dovedi şi inteligenţă şi prevedere. îi oferi aşternuturile şi salteaua unuia din echipajul de pe Laaoda, care-i promise să i le păstreze, şi le duse la bord ca "şi cum le-ar fi cumpărat. Apoi îşi desfăcu grăbit cufărul, punînd tot ce avea el mai de preţ într-un sac mare de pînză şi-1 rugă pe unul ce era de cart să-1 trezească la fniezul nopţii. Cînd se arătă pe punte la douăsprezece noaptea şi nu văzu ţipenie de ofiţer, totul liniştit, îşi coborî fără un zgomot sacul într-o barcă, se strecură şi el furiş în ea, desfăcu barbeta, şi se lăsă în tăcere să fie luat de maree pînă ajunse destul de departe ca să nu-1 mai audă nimeni, după care vîsli spre ţărm.
A doua zi dimineaţa, cînd toţi oamenii au fost scoşi la treabă, se stîrni mare zarvă pentru a-1 găsi pe Foster. Bineînţeles că noi n-am spus nimic, şi nu s-a descoperit decît un cufăr gol. şi faptul că individul o ştersese cu o barcă ce putea fi zărită pe plajă. După micul dejun, căpitanul se duse în oraş, oferi o recompensă de douăzeci de dolari celui care avea să-1 găsească, şi vreme de vreo două zile soldaţi, indieni şi o mulţime de indivizi fără căpătîi au răscolit călări ţinutul în căutarea lui, dar fără nici un rezultat, fiindcă, în toată vremea asta, el stătuse ascuns la cîteva sute de paşi de magazii. Îndată ce pusese piciorul pe plajă, se dusese glonţ la magazia navei Lagoda, şi oamenii din echipaj care erau lăsaţi la ţărm acolo îi promise-seră să-i ofere adăpost lui şi catrafuselor sale pînă avea să plece Pilgrim, după care să intervină pe lîngă căpitanul Bradshaw să-1 ia la bord. Chiar în spatele magaziilor, printre tufişuri şi desişuri era o mică peşteră, a cărei intrare era cunoscută numai de doi oameni de pe ţărm. Era atît de bine ascunsă intrarea asta încît mai tîrziu, cînd am rămas mai multe luni la magazii, mi-a fost arătată de
159
vreo două, trei ori, dar n-am fost în stare s-o mai găsesc singur după aceea. Aici fusese dus fugarul înainte de ivirea zorilor, i se procurase apă şi pîine şi a stat acolo pînă cînd a văzut că am plecat de-a binelea şi am dispărut dincolo de promontoriu.
Vineri, 27 martie. După ce a pierdut orice speranţă de a-1 mai găsi pe Foster, nevoind să piardă vremea, căpitanul a dat ordin de ridicare a ancorei, după care am desfăcut velele, lăsîndu-ne să ne depărtăm încet de ţărm o dată cu refluxul, împinşi de o briză uşoară. I-am dat căpitanului Bradshaw scrisori pentru Boston şi ne-am simţit tare nenorociţi cînd l-am auzit spunînd că se va întoarce din nou pe coastă înainte de a apuca noi să plecăm. îndată după ce am dublat promontoriul, vîntul, destul de slab şi aşa, a căzut cu totul, şi am rămas într-un calm plat vreme de două zile, în care n-ara reuşit să facem nici măcar trei mile ; în cea de-a .doua zi, o vreme am văzut chiar navele din port. în a treia, cam pe la amiază, se stîrni un vînt rece care încreţi şi întunecă faţa mării şi, la apusul soarelui, eram în largul portului San Juan, aflat la vreo patruzeci de mile de San Diego, punct socotit a fi la jumătatea drumului spre San Pedro, încotro ne îndreptam noi. Echipajul nostru se redusese simţitor. Un om se pierduse peste bord, altul fusese transferat la dunetă şi transformat în funcţionar, iar al treilea fugise. Aşa că, în afară de mine şi de Stimson, nu mai erau decît trei marinari calificaţi şi un puşti de doisprezece ani. Cu acest eqhipaj redus şi nemulţumit, constrîns să trăiască pe o navă mică, a trebuit să ne luptăm cu carturile vreme de vreo doi ani în această grea meserie. Dar nu era nici unul între noi care să nu se bucure că Foster scăpase, fiindcă, deşi era chiulangiu şi neispărvit, nimeni n-ar fi vrut să-1 vadă chinuin-du-se cu viaţa aceea nenorocită, terorizat continuu şi dis-
160
perat. Cînd ne-am întors după vreo două luni la San Diego, am fost încîntaţi auzind că fusese luat imediat pe hagoda, şi plecase spre ţară la bordul ei, angajat ca orice marinar obişnuit.
După o traversadă leneşă de vreo cinci zile, miercuri, 1 aprilie, am ajuns la vechiul nostru loc de ancoraj de la San Pedro. Golful era la fel de pustiu şi mohorît ca şi înainte, şi nu ne făcea nici o plăcere comparaţia cu San Diego, unde stătusem în siguranţă şi bine adăpostiţi, iar activitatea de încărcare şi descărcare a patru nave împrumuta viaţă priveliştii şi ne trezea interesul. După cîteva zile, începură să vină, treptat, şi pieile, şi ne-am apucat iar de vechea îndeletnicire; cărînd mărfurile noastre la deal, aducînd pieile la vale şi vîslind cîte o leghe încoace, o leghe încolo. Cît am stat de data asta aici nu s-a petrecut nimic demn de reţinut, în afară de faptul că s-a făcut o încercare de a repara micul bric mexican, aruncat pe ţărm de o furtună de sud-est, şi care acum stătea frumuşel pe uscat, pe un pinten de stîncă, între două bancuri de nisip. După ce o cercetă, dulgherul nostru spuse că putea fi reparată şi armată din nou, drept care, în numai cîteva zile, s-au şi înfiinţat proprietarii din Pueblo. Au aşteptat o vreme mareea înaltă de primăvară, cu ajutorul echipajului nostru, al cablurilor şi ancorelor de halaj de pe Pilgrim, bricul a fost tras la apă,

după mai multe încercări neizbutite. Cei trei indivizi de la magazia de pe ţărm făcuseră înainte parte din echipajul bricului, aşa că acum s-au urcat la bord şi s-au arătat bucuroşi de perspectiva de a scăpa de coasta asta.
Pe nava noastră lucrurile se desfăşurau cu monotonia obişnuită. Tulburarea care ne încercase după scena cu biciuirea trecuse, dar amintirea celor petrecute era încă. vie în mintea echipajului, şi mai ales a celor doi împrici-
161
1] — Doi ani pe mare .
naţi. Deosebit de interesant era felul diferit în care fusese afectat fiecare dintre ei, după cum şi caracterul lor se vădea diferit. John nu era american, avea un temperament aprins şi, deşi adine rănit sufleteşte, cum ar fi fost oricare altul după o astfel de înjosire nenorocită, sentimentul care-1 stăpînea era mînia, drept care vorbea adesea de satisfacţia răzbunării, dacă avea să ajungă vreodată la Boston. Celălalt însă se purta cu totul altfel. Era american, avusese parte de puţină educaţie, şi încercarea prin care trecuse părea să-1 fi doborît cu totul. Trăia sentimentul umilinţei la care fusese supus, sentiment de care celălalt nu era' în stare. înainte de acea pedeapsă se arătase om plin de veselie, şi adesea ne distrase cu tot felul de poveşti ciudate de-ale negrilor — omul era din statele sudice —, dar după aceea rar îl mai vedeai zîmbind, părea să-şi fi pierdut tot cheful de viaţă, puterea de adaptare, şi nu dorea decît un singur lucru : să se termine odată călătoria asta. L-am auzit adesea oftînd din greu cînd se trezea singur, şi nu-1 prea interesau planurile de a face dreptate şi de răzbunare ale lui John.
După o şedere de vreo două săptămîni, în timpul căreia am fugit în larg două zile din pricina unei furtuni de sud-est, am ridicat iar ancora şi am pornit spre Santa Barbara. De-acum era mijlocul lui aprilie, cînd sezonul furtunilor de sud-est se apropia de sfîrşit, iar în fiecare după-amiază se făceau tot mai mult simţite vînturile regulate, blînde, dinspre coastă._ Indreptîndu-se spre Santa Barbara, am fost nevoiţi să înaintăm din greu împotriva acestei brize, preţ de nouăzeci de mile, pe care le-am făcut în trei zile. Acolo am dat peste aceeaşi navă mare, genoveză, aflată la ancoră, pe care o văzusem şi în prima zi cînd ne apropiasem de coastă în acest punct. Făcuse o călătorie la San
162
Francisco, sau, cum se spune, urcase pe vînt, se oprise Ia Monterey la întoarcere, urma să se îndrepte curînd spre San Pedro şi San Diego, de unde, după preluarea încărcăturii, avea să pornească spre Vaîparaiso şi Cadiz. Era o navă mare, greoaie, cu arborii aplecaţi spre prova, o du-netă înaltă, arătînd ca o babă cocoşată. Postul mare se apropia de sfîrşit şi, în vinerea mare, toate vergile erau pavoazate, obicei frecvent pe navele catolice. Pe unele se ridică şi o momîie reprezentîndu-1 pe Iuda, cu care echipajul se distrează mînjindu-1 cu catran ca apoi să-1 spîn-zure de vreo vergă.

Capitolul XVIII DUMINICA PAŞTELUI

Duminică era pastele şi, cum la San Pedro nu avusesem parte de permisii, ne venise acum din nou rîndul să coborîm la ţărm şi să păcătuim în zi de sărbătoare. îndată după micul dejun, o barcă mare, plină de oameni în haine albastre, şepci stacojii si cămăşi de toate culorile, se desprinse de nava italiană, trecu prin pupa noastră, şi tot drumul petrecăreţii au cîntat în cor nişte frumoase barcarole italiene. Printre ele am recunoscut cîntecul meu favorit O pescator dell' onda. Mi-a reamintit de pian, de saloane de muzică, de tinere cîntînd, şi de o mie de alte lucruri, iar în situaţia în care mă aflam, numai bine nu-mi cădeau gîndurile astea. Cum aici nu prea era pe unde să ne plimbăm călare, am socotit că nu aveam ce face o zi întreagă la ţărm, aşa că am rămas cuminţi la bord pînă după prînz. Apoi am plecat spre ţărm, luînd loc la pupa unei bărci, pentru că aşa e obiceiul : cei ce se bucură de permisie să fie duşi ca nişte pasageri de către tovarăşii
163
lor. După ce-am primit ordin să fim înapoi înainte de a apune soarele, am pornit spre oraş. Aici totul amintea de sărbătoare. Oamenii purtau cele mai bune veşminte, bărbaţii se plimbau călare printre case. iar femeile stăteau dinaintea uşii pe nişte covoraşe. Sub arcada unei pulperia, doi indivizi, gătiţi nevoie mare, cu ciorchini de panglicuţe şi mănunchiuri de flori, stăteau şi cîntau la vioară şi ghitară. în afară de trompetele şi tobele întvlmte la Mon-terey, acestea erau singurele instrumente pe care le-am văzut în California, şi bănuiesc că nici nu se cîntă la altceva, pentru că la un mare fanăango, la care am fost şi eu mai apoi, unde localnicii au arătat tot ce ştiu în materie de muzică, n-am zărit decît trei viori şi două ghitare. Deoarece era prea aproape de prînz ca să se pornească dansul, auzind în plus că, într-un ceas, sau două, de la ţară avea să fie adus un taur ce urma să fie alergat prin piaţa de la presidio, am pornit să ne plimbăm prin oraş. Ne~am interesat de un american despre care ni se spusese că se căsătorise aici şi deschisese o prăvălie ; cineva ne-a îndreptat către o construcţie lungă şi joasă, la capătul căreia se vedea o uşă cu o inscripţie în spaniolă deasupra ei. Inirmd în prăvălie, n-am zărit pe nimeni, şi totul în jur avea un aer pustiu, de loc părăsit. In cîteva minute a apărut şi omul nostru, şi-si ceru iertare că nu are ce ne oîeri, deoarece, cu o seară înainte, acolo fusese un jandango şi clienţii dăduseră gata toată mîncarea şi băutura. 4
— Ei, sigur, aşa-s sărbătorile paştetui, am spus eu.
— Nu, mi-a replicai el, cu o expresie cu totul aparte pe chip. Alaltăieri mi-a murit o fetiţă, şi aşa-i obiceiul locului.
M-am simţit foarte stânjenit, nu mai ştiam ce să spun, dacă să-i adresez voi-be de mingîiere sau nu şi dădeam să plec,

cînd omul deschise o uşă şi ne poîti înăuntru; Nu
184
mică mî-a fost mirarea în faţa celor ce vedeam, pentru că încăperea era plină de fetiţe de la trei, patru ani pînă la cincisprezece, şaisprezece ani, toate îmbrăcate în alb, cu bucheţele de flori în păr şi în mîini, Mergînd în urma gazdei mele printre fetele care se jucau vesele, am ajuns în fundul încăperii unde, pe o masă acoperită şi aceasta în alb, se afla un sicriu de numai vreun metru, în care odihnea trupul copilaşului său. Sicriul era şi el acoperit cu pînză albă avînd şi o bordură de satin alb, şi părea înecat în flori. într-o altă încăpere, prin uşa deschisă, am zărit cîţiva oameni în vîrstă, îmbrăcaţi în obişnuitele lor haine, băncile şi mesele împinse într-un colţ, pereţii pătaţi stăteau mărturie a petrecerii din noaptea precedentă. Simţindu-mă, precum Garrick între tragedie şi comedie, trăind un fel de derută, l-am întrebat pe bietul om cînd va avea loc înmormîntarea şi, după ce-am aflat că procesiunea se va îndrepta cam într-o jumătate de oră spre misiunea catolică, mi-am luat ziua bună.
Ca să facem timpul să treacă mai repede, am închiriat nişte cai şi am luat-o la goană spre ţărm, unde am întîlnit vreo trei sau patru marinari italieni ce galopau cu furie în sus şi-n jos, în partea cu nisip bătătorit a ţărmului. Ne-am băgat şi noi între ei şi am descoperit că întrecerea constituia un sport minunat. Ţărmul oferea o fîşie bună de vreo milă sau chiar mai mult, iar caii parcă zburau pe plaja netedă, cu nisip bine bătătorit, parcă înviorаţi, stîrniţi de briza sărată şi de vuietul continuu al brizanţilor ce se repe-zeau asupra ţărmului. De pe plajă, ne-am întors în oraş, şi, aflînd că procesiunea funerară pornise, am mers mai departe călare şi am ajuns-o cam la jumătatea drumului spre misiune. Şi aici mi se oferea o privelişte la fel de ciudată ca şi cea din casa bietului hangiu, şirul acela de oameni arătînd a procesiune funerară în aceeaşi măsură în care
16S
locuinţa sărmanului om aducea a casă de priveghi. Micuţul coşciug era purtat de opt fete, înlocuite mereu cu altele ce veneau din rîndurile procesiunii. în urma acestuia venea, cam în neorînduială, un grup de fetiţe, îmbrăcate cum am mai spus, numai în alb şi purtînd o mulţime de flori, şi, după numărul lor, socotesc că se strînseseră toate copilele între cinci şi cincisprezece ani din partea locului. In vreme ce mergeau, copiii se şi jucau, adesea se opreau şi o luau la goană ca să vorbească toate grămadă cu cineva, sau să culeagă vreo floare, pentru ca apoi s-o rupă la fugă pentru a ajunge procesiunea din urmă. Urmau apoi cîteva bătrîne, îmbrăcate în hainele lor obişnuite, după care venea un grup de băieţi şi tineri, unii pe jos şi alţii călare, unii în rîndul procesiunii, alţii pe lîngă, adesea stînjenind înaintarea celorlalţi, fie băgîndu-se în vorbă, fie spunînd tot felul de glume. Cel mai neobişnuit spectacol era cel oferit de doi bărbaţi ce mergeau de fiecare parte a sicriului, avînd în mîini cîte o muschetă pe care o încărcau mereu, slobo-zind-o în aer. Nu ştiu dacă ritualul acesta avea darul de a ţine departe spiritele rele sau nu, dar era singura explicaţie pe care am fost în stare s-o găsesc.
Pe cînd ne apropiam de misiune, am văzut că porţile acesteia erau larg deschise, iar padre stătea drept pe scări, cu un crucifix în mîini. Misiunea avea o clădire mare, dar cu un aer de părăsire, dependinţele din jur fiind mai mult o paragină, totul emanînd sentimentul măreţiei apuse. In faţa uşii bisericii, o fîntînă mare de piatră îşi vărsa apa cristalină, prin patru guri, într-un bazin. Noi eram pe punctul să ne apropiem de fîntînă ca să ne adăpăm caii, cînd ne-a trecut prin minte că s-ar putea să fie sfinţită, motiv pentru care ne-am abţinut. Chiar în momentul acela se porniră şi clopotele cu dangătul lor aspru, discordant, iar procesiunea pătrunse în curte. Am vrut să-i urmez
166
pentru a vedea ceremonia, dar unul dintre caii tovarăşilor mei s-a speriat şi a rupt-o la goană în direcţia aşezării. L-a aruncat pe călăreţ din spate, şaua a alunecat de pe spinarea bidiviului care-şi prinse o copită în chingi şi acum vedeam cum face şaua bucăţi. Bănuind că tovarăşul meu nu ştia o boabă spaniolă, şi d«ci avea să dea de necazuri, am fost nevoit să părăsesc ceremonia şi să mă duc după el. Curînd l-am ajuns din urmă, omul mergea blestemînd calul de mama focului, călind sesturile şeii pe care o adunase de pe drum. Ne-am dus la ■stăpînul nărăvaşului care s-a arătat uimitor de înţelegător. Toate părţile şeii i-au fost înapoiate şi, văzînd că se putea repara, s-a mulţumit numai cu şase reali. Noi ne gîndisem la cîţiva dolari. I-am arătat cu degetul şi calul care acum ajunsese la jumătatea drumului spre munte, dar omul a clătinat din cap şi ne-a replicat: „No importa .'", lăsîndu-ne să înţelegem că avea destui. După ce ne-am întors în oraş, am întîlnit o mulţime de oameni adunaţi în piaţa de dinaintea principalei pulperia, ne-am apropiat de ei călare şi am văzut că toţi — bărbaţi, femei, copii — fuseseră atraşi acolo de înfruntarea dintre doi cocoşi din rasa Bantam. Cocoşii erau în plină încăierare, se aruncau unul asupra celuilalt, iar spectatorii se arătau atît de prinşi de luptă, încît chiuiau de bucurie, încurajau bietele orătănii de parcă ar fi asistat la confruntarea dintre doi luptători. Taurul le trăsese însă clapa : rupsese ţarcul, o luase la sănătoasa şi acum era prea tîrziu ca să se poată face rost de altul. Aşa că oamenii au trebuit să se mulţumească numai cu lupta asta de cocoşi. Unul dintre comba-; tanti se alesese cu o lovitură în cap, adversarul îi mai sco-; şese şi un ochi, aşa că se dădu bătut. In locul lor au fost aduşi o pereche de uriaşi cocoşi de luptă. Aceştia fuseseră de fapt cei aşteptaţi cu atîta ardoare, cei din rasa Bantam fiind doar un divertisment pentru a da prilej oamenilor să
167

se adune. In ring au apărut doi indivizi, fiecare cu cîte un cocoş în braţe, li mîngîiau, mergeau în patru labe în jurul lor încurajîndu-i şi stîrnindu-i unul împotriva celuilalt. Pariurile au crescut îndată şi, ca la orice înfruntare, o vreme sorţii au rămas indecişi. Amîndoi cocoşii vădeau mult curaj şi s-au luptat timp mai îndelungat şi cu mai multă pricepere decît ar fi făcut-o stăpînii lor. Nu mai ţin minte dacă în cele din urmă a învins cel roşu sau cel alb, dar, indiferent care o fi fost, acesta a plecat mîndru nevoie mare, aruncînd o privire ce parcă ar fi grăit veni-vidi-vici, după ce-şi lăsase adversarul gîfîind, mai-mai să-şi de-a sufletul.
După ce s-a isprăvit şi distracţia asta. am auzit pe vreo cîţiva vorbind de caballos şi carrera, şi cum oamenii porniseră într-o singură direcţie, ne-am luat şi noi după ei şi am ajuns la un fel de platou drept, chiar în afara aşezării, folosit drept teren de alergări. Mulţimea începu să se înghesuie curînd şi aici, terenul a fost marcat, arbitrii aleşi şi caii adunaţi la un capăt. Doi distinşi oameni în vîrstă, don Carlos şi don Domingo, păstrau pariurile, aşa că totul era în ordine. Am mai aşteptat o vreme, timp în care am urmărit vînzoleala cailor ce se suceau şi se răsuceau, pînă cînd, în cele din urmă, se auzi un chiot şi animalele se buluciră înainte, cu gîturile încordate şi ochii ieşiţi din cap, zbuciumîndu-se atît oamenii cît şi animalele. Caii trecură glonţ prin faţa noastră, grumaz lîngă grumaz, şi nu le mai vedeam acum decît dosurile şi picioarele? de dinapoi zburînd în aer. îndată ce trecură caii. mulţimea rupse rîndurile şi alergă spre sosire. Gînd am ajuns şi noi acolo, am văzut caii întorcîndu-se în pas alene, fiindcă, din elan, alergaseră dincolo de linia de sosire. Am auzit că unul dintre ei, mai ciolănos, îi întrecuse pe ceilalţi doar cu o lungime de cap şi de grumaz. Călăreţii erau nişte ţipi mă-
168
runţei şi uşurei, cu nişte batiste legate în jurul capului, cu braţele şi picioarele goale. Caii arătau a fi animale nobile, nu la fel de bine ţesălaţi şi îngrijiţi ca bidiviii noştri din grajdurile Bostonului, dar cu nişte picioare lungi şi ochi inteligenţi. După terminarea întrecerii, oamenii au trăncănit pe îndelete despre ea, apoi s-au împrăştiat care încotro, îndreptîndu-se spre oraş.
Cînd ne-am întors la pulperia, am prins zvon de vioară şi ghitară, scîrţîitul şi zdrăngănitul lor răsunînd pe sub portalul unde se aciuaseră cei doi cîntăreţi toată ziua. Se lăsa seara, aşa că se porni şi jocul. Dansau mai ales marinarii italieni, dar unul dintre tovarăşii mei de echipaj se lansă şi el într-un fel de dans tîrşîit din Indiile de Vest, spre marea bucurie a privitorilor care strigau cît îi ţinea gura : Bravo ! Otra vez ! * şi Vivan los marinos. Dar dansul nu deveni general pentru că femeile şi gente de razon încă nu-şi făcuseră apariţia. Voiam tare mult să mai stăm şi să vedem şi noi desfăşurarea dansului, dar, deşi în ziua aceea fusesem oameni liberi, eram totuşi nişte bieţi marinari de rînd. Ni se poruncise să fim pe ţărm la lăsarea serii şi nu îndrăzneam să întîrziem mai mult de un ceas, aşa că ne-am pornit la drum. Cînd am ajuns, barca tocmai se apropia de ţărm trecînd prin brizanţii foarte înalţi. în larg fusese multă ceaţă, fenomen care, dintr-un motiv sau altul, fie că aduce fie că precede perioadele de mare agitată. Cei plecaţi în permisie sînt privilegiaţi din momentul în care părăsesc nava şi pînă păşesc din nou pe punte. Aşa că ne-am luat locurile de pasageri la pupa bărcii, şi tocmai ne felicitam că am scăpat nemuraţi cînd un brizant mai mare.se sparse peste noi de la prova la pupa şi ne-a udat pînă la piele, umplînd şi barca pe jumătate cu apă. Barca şi-a pierdut flotabilitatea din cauza greutăţii apei ambar-
* Bravo. încă o dată (în spaniolă în text),
169
cate, aşa că, după aceea, la fiecare val, se mişca greoaie, iar cînd am reuşit să trecem de surf abia de mai plutea ; noi stăteam pînă la genunchi în apă, iar cu o găleată mică şi cu pălăriile am scos-o afară. Am ajuns apoi la bord, am ridicat' toate bărcile sus, am luat masa, ne-am schimbat hainele, ca de obicei am făcut o relatare completă a aventurilor din acea zi pentru cei care rămăseseră la bord şi, după ce-am fumat şi ţigara de seară, ne-am culcat. Aşa s-a încheiat cea de-a doua zi liberă petrecută la ţărm.
Ca un" început al distracţiei zilnice, luni dimineaţă ne-am apucat cu toţii să cătrănim parîmele manevrelor. Unii au montat mandare pentru ca să se lase în josul straiurilor şi şarturilor, alţii cătrăneau fungile, balansinele etc, suindu-se pe vergi şi coborînd treptat în arboradă. Ne-am răscolit boccelele şi ne-am scos la iveală nădragii şi hainele mînjite de catran, cu care mai făcusem treaba asta şi înainte, încît la răsăritul soarelui eram cu toţii răspîndiţi prin arboradă. După micul dejun am avut bucuria să vedem barca navei italiene plină de oameni îmbrăcaţi de sărbătoare, ca şi în ziua de dinainte, rintînd barcarole. La ţărm, sărbătorile paştelui ţin cîte trei zile, iar echipajul navei respective, fiind de religie catolică, se bucură de avantajele acestei sărbători. In vreme ce noi stăteam cocoţaţi în arboradă, mînjiţi cu catran, ocupaţi cu munca asta neplăcută, i-am văzut pe italieni timp de două zile la rînd şter-gînd-o la ţărm dimineaţa şi întoreîndu-se seara veseli nevoie mare. Aşa se întîmplă cînd eşti protestant. Nu<e nici o primejdie ca să se întindă catolicismul şi în Noua Anglie, decît dacă biserica catolică va avea ideea de a reduce sărbătorile, pentru că iankeii nu-şi pot permite să piardă vremea. Proprietarii de nave din America cîştigă aproape trei săptămîni de muncă în plus în decursul unui an de la echipajele lor, faţă de cei ai navelor din ţările catolice.
170
Cum iankeii nu prăznuiesc de obicei nici crăciunul, comandanţii navelor, cînd sînt pe mare, habar n-au cînd e Ziua

Recunoştinţei, aşa că marinarul iar n-are parte de sărbătoare.
Pe la amiază, unul din oamenii care urcaseră în arbo-radă strigă „Navă la orizont", şi am zărit velele prova ale unei corăbii care dubla promontoriul. După ce depăşi capul, ni se arătă din travers — un bric cu toate velele ridicate, cu pavilionul american la pic. Am ridicat şi noi pavilionul american deîndată. Cum ştiam că pe coastă nu mai era nici un bric în afară de al nostru, speram că acum vom primi veşti de acasă. Nava veni în vînt şi fundarisi ancora, dar figurile tuciurii pe care le-am zărit cocoţate în arbo-radă, silindu-se să strîngă velele, ca şi babilonul de pe punte ne-au făcut să înţelegem că venea din insulele Pacificului. îndată după aceea la bordul navei noastre au apărut şi cîţiva din echipajul nou venit care-1 aduseseră pe comandant la noi, şi de la ei am aflat că bricul era din Oahu, şi se ocupa cu acelaşi gen de negoţ ca şi Ayacucho şi Loriotte, făcînd drumul de pe coasta Californiei, în Insulele Sandwich şi apoi în Peru şi Chile. Căpitanul şi ofiţerii erau americari, ca de altfel şi o mică parte a echipajului, restul fiind băştinaşi. Nava se numea Cătălina şi, ca la toate suratele ei în aceeaşi branşă, în afară de Ayacucho, actele şi pavilionul proveneau de la Unchiul Sam. Bineînţeles că nu ne-au adus nici un fel de noutăţi din ţară, aşa că am fost de două ori dezamăgiţi pentru că la început soco-;tisem că s-ar fi putut să fie vorba de nava pe care o aşteptam să vină de la Boston.
Am stat aici vreo două săptămîni şi, după ce-am adunat toate pieile pe care le puteam strînge- prin partea locului, am ridicat velele şi ne-am îndreptat &pre San Pedro. Aici am întîlnit stînd la ancoră bricul pe care-1 ajutasem noi să
171
iasă în larg, şi care acum avea un echipaj amestecat de marinari, englezi, băştinaşi, spanioli şi indieni spanioli. Cu toate că bricul era mult mai mic decît al nostru, avea un echipaj de trei ori mai numeros. Şi avea nevoie de toţi pentru că ofiţerii navei erau califomieni. Nici o navă din lume nu are un echipaj atît de redus ca navele americane şi engleze, şi nici una nu se descurcă atît de bine. Un bric american de aceeaşi mărime ar fi avut patru oameni în echipaj şi ar fi fost destui pentru toată munca de pe nava. Cea italiană avea un echipaj de treizeci de oameni, de trei ori aproape cît Alert, care a venit mai apoi pe coastă, vă-dindu-se a fi de aceeaşi mărime. Cu toate astea, Alert era în stare să pornească la drum sau să ancoreze, şi doar avea două ancore de manevrat, în numai jumătate din timpul necesar celeilalte, la bordul căreia toată lumea vorbea o dată, strigînd ca nişte apucaţi şi alergînd bezmetici pe punte în căutarea unui palane de capon.
Aveau doar un singur avantaj asupra noastră şi anume felul în care-şi uşurau trasul la rame, deoarece cîntau în-totdeauna cînd erau în bărci. Americanii îşi cruţă timpul şi banii, dar, ca naţiune, încă n-au învăţat deocamdată „să valorifice şi muzica". Noi trăgeam la rame încoace şi-n colo pe distanţe lungi, cu bărcile încărcate, fără să scoatem o vorbă, cu nişte priviri amărîte, în vreme ce ceilalţi nu numai că-şi uşurau munca prin cîntec, dar o făceau să fie şi plăcută, veselă. Fiindcă e adevărat ce se spune :
i
„Cînd sclavu-i ostenit, doar cîntu-i viat ridică
vîsla grea,
Şi-i împrumută ritm şi armonie, Fâcînd mai blinda clima cea mai rea Şi mai frumos, cel mai frumos ţărm plin ,
de poezie".
172
După ce-am adăstat în San Pedro vreo săptămînă, am pornit iar spre San Diego, cu gînd să ne oprim la San Juan, pentru că sezonul furtunilor de sud-est se cam terminase şi deci nu ne pîndea nici un pericol.
Fiind primăvară. San Pedro, ca şi toate celelalte porturi cu golfuri largi de pe coastă, era plin de balene, venite să cerceteze, ca în fiecare an, adîncimile de lîngă mal. In primele zile în care ne-am întîlnit cu ele, aici şi la Santa Barbara, le-am urmărit cu mare interes, strigîndu-ne mereu unul altuia : „Uite, suflă !", ori de cîte ori vedeam coloana de aburi a cîte unei balene ieşite la suprafaţă. Dar, în curînd, spectacolul deveni atît de banal încît nu l-am mai luat în seamă. Adesea ieşeau la suprafaţă chiar lîngă noi şi, într-o noapte întunecoasă, cu ceaţă, în timpul unui calm plat, pe cînd eu eram cart de ancoră, una dintre ele apăru alît de aproape încît lovi lanţurile şi făcu să se cutremure totul în jur. Dar se pare că nici ei nu i-a prea plăcut întîl-nirea, pentru că se afundă deîndată şi se arătă doar la mare distanţă. O dată era să dăm cu barca cea mică peste o balenă care ne-ar fi făcut pe toţi arşice şi ne-ar fi- aruncat pînă la ceruri. Făcusem o vizită la bordul bricului spaniol şi ne întorceam, opintindu-ne zdravăn în vîsle, încît bărcuţa zbura ca o rîndunică. Noi eram cu faţa spre pupa, cum stau vîslaşii întotdeauna, iar căpitanul, care se afla la cîrmă, nu se uita nici el înainte, cînd deodată auzim răsuflarea unei balene drept înaintea noastră. „Trageţi invers ! Trageţi invers ! Altfel sîntem pierduţi !" urlă căpitanul. Ne-am opintit în vîsle invers şi barca s-a oprit într-un noian de spumă. Cînd am întors capul, am zărit o imensă şi urîtă balenă cocoşată, care trecea pe dinaintea piciorului etavei noastre la trei, patru iarzi de chilă. Dacă n-am fi oprit din vîsle barca aşa cum am făcut, ne-am fi izbit de ea fără îndoială, lovind-o cu chila drept la mijloc. Dar aşa, nici nu ne-a băgat în seamă, trecu alene mai departe şi se
J73
scufundă cîţiva iarzi mai încolo, zvîrlindu-şi coada în aer la mare înălţime. Eram atît de aproape încît am văzut-o

perfect şi, cum e uşor de bănuit, n-aveam nici o dorinţă de a o vedea mai de aproape. Era o creatură groaznică, cu o piele vîrtoasă şi păroasă, şi avea o culoare cenuşie metalică. Soiul acesta de balene se deosebeşte de caşalot atît la culoare cît si ca piele. Se zice că sînt şi mai fioroase. Am văzut şi cîţiva caşaloţi. Dar cele mai multe care se apropie de coastă sînt din neamul balenelor nordice sau al celor cocoşate, care-s mai greu de vînat şi se zice că nici nu dau suficient spermanţet pentru a merita osteneala. Din această pricină, balenierele nu se apropie de coastă în urmărirea lor. Căpitanul nostru, împreună cu căpitanul Nye de pe Loriotte, care fusese înainte pe o balenieră, s-au gîndit să încerce să prindă o balenă, folosindu-se de două echipaje cu două bărci, dar cum aveam numai două hai'poane şi nu dispuneam de parîma necesară, au renunţat. Aceste balene se ivesc în număr mare în lunile martie, aprilie şi mai, în rada porturilor Santa Barbara, San Pedro etc. şi dau tîrcoale în largul coastei, iar unele îşi fac drum chiar pînă în porturile închise de la San Diego şi Monterev. Dar, înainte de miezul verii, caută largul şi pot fi întilnite în mijlocul oceanului. Cînd na îndreptam spre San Juan, am văzut la cîteva mile sub vînt şi cîteva cete frumoase de caşaloţi, care pot fi deosebiţi uşor după coloana de abur pe care o aruncă în inalturi.
Urcînd pe coasta Pacificului, am ancorat în mare deschisă, cum s-ar zice, în apă cu adîncimea de douăzeci de braţe, chiar în traversul unei stînci ce domina valurile, ridicîndu-se la o înălţime de d-ouă ori mai mare decît cea a rîndunicii noastre. Auzisem multe despre meleagurile acestea de la echipajul de pe Lagoăa, care spunea că aici e cel mai nenorocit loc din toată California. Ţărmul e numai
174
stînci, expus drept în bătaia furtunilor de sud-est, încît toate navele sînt nevoite să-şi părăsească geamandurile ca să se salveze la cel mai mic semn de furtună. Deşi sezonul acestor vînturi era pe sfîrşite, am ancorat la geamandură cu parîme dublin şi instalaţia respectivă, de parcă am fi avut de gînd să rămînem doar douăzeci şi patru de ore. Am dus agentul la ţărm, şi am primit poruncă să stăm să-1 aşteptăm, în vreme ce el o pornea pe un drum ocolit, pe după stînci, pentru a ajunge la misiunea ce se afla în spatele lor. Eram bucuroşi că aveam astfel timp să cercetăm şi noi acel loc cu totul aparte. După ce ani ridicat barca pe ţărm şi am priponit-o bine, am pornit în toate direcţiile în susul şi în josul malului în explorare.
San Juan e singurul loc romantic de pe toată coasta. Pe mile întregi, ţinutul e aici un platou înalt, ajungînd semeţ pînă la ţărm, unde se transformă într-o faleză abruptă, la picioarele căreia se sparg continuu valurile Pacificului. Talazurile spală-pe mai multe mile baza înălţimii sau se sparg de stîncile şi tancurile de piatră ce se prăvălesc în mare. Unde am acostat se formase o baie mică, un golfuieţ şi, la maree înaltă, mai rămîneau cîteva picioare pătrate de plajă nisipoasă, între mare şi faleză. Era singurul loc unde se putea trage la ţărm. în faţa noastră se ridica, abrupt, peretele de stîncă, înalt de vreo patru, cinci sute de picioare. Nu ne trecea deloc prin minte cum puteam reuşi să coborîm pieile şi să urcăm mărfurile pe platoul acela unde era cocoţată misiunea. Agentul o apucase pe un drum lung şi ocolit, şi totuşi fusese nevoit să sară adesea peste rîpi şi să se caţere pe coaste pieptişe. Povîrnişul din faţa noastră nu putea fi urcat nici de animale, nici de om. Nici o maimuţă nu s-ar fi putut caţără pe acolo. Dar cum asta nu era treaba noastră, ştiind că agentul nu se va întoarce decît peste un ceas sau două, poate chiar
175
mai mult, am început a bate ţărmul, adunînd scoici şi urmărind talazurile ce se spărgeau vuind şi împroşcînd, în crăpăturile adînci ale imenselor stînci. Ce spectacol, gîn-deam eu, trebuie să fie aici la vremea furtunilor de sud-est ! Stâncile erau la fel de mari ca cele de la Nahant sau Newport, dar acum mi se păreau mai uriaşe şi mai prăpăstioase. In plus, totul în jur avea un fel de măreţie care împrumuta solemnitate peisajului, o tăcere şi singurătate ce se făceau simţite pretutindeni. Pe mile întregi nu se pomenea suflet de om în afară de noi şi nici un sunet decît cel făcut de pulsul marelui Pacific. Iar imensul piept de stîncă se înălţa ca un perete, izolîndu-ne de întreaga lume, în afară de cea a apelor. M-am depărtat de ceilalţi tovarăşi şi m-am aşezat pe un bolovan, alegîndu-mi un loc unde marea pătrundea adînc printre stînci, formînd o minunată arteziană la fiecare val.
In comparaţie cu ţărmul nisipos şi plicticos din restul coastei, măreţia acestei privelişti era la fel de înviorătoare ca apariţia unui pinten imens de piatră într-un peisaj monoton. Pentru prima oară de cînd plecasem de acasă eram cu adevărat singur, pentru prima oară încercam sentimentul că nu aveam pe nimeni alături, în coasta mea, ca să mă mai ţină şi de vorbă. Am simţit că redobîn-desc ceea ce era mai bun în mine. Totul se potrivea cu starea mea sufletească, şi m-a încercat bucuria de a descoperi că poezia şi romantismul nu fuseseră ucise cu^totul în mine de viaţa de trudă, de mizeria pe care o dusesem, de tovărăşia acelor oameni abrutizaţi de greutăţi. Am stat aşa vreo oră, furat de frumuseţea acestui decor cu totul nou în mijlocul căruia îmi găsisem un rost, cînd, deodată, am fost trezit la realitate de strigătele îndepărtate ale tovarăşilor mei pe care i-am văzut că începeau să se adune,
176
pentru că agentul îşi făcuse apariţia şi se îndrepta spre barcă.
Am vîslit pînă la navă, unde am găsit barcazul lăsat la apă şi încărcat cu mărfuri. După masă, am pornit cu toţii la ţărm, vîslind la barca de salvare ce ducea la remorcă barcazul. In vreme ce trăgeam la rame, am zărit un car cu boi şi vreo doi oameni care se opriseră chiar pe buza falezei. După ce-am ajuns la ţărm, căpitanul o porni pe drumul ce

ocolea înălţimea, ordonîndu-ne mie şi încă unuia să-1 urmăm. Am pornit după el, avînd mare grijă pe unde călcam, sărind şi căţărîndu-ne, trecînd prin mărăcinişuri şi tufe de păducel, pînă am ajuns în vîrf. De aici încolo se întindea un ţinut neted, ca o tăblie de masă, şi cît vedeai cu ochii nu se zărea nici o locuinţă, doar într-o scobitură, la vreo milă de noi, ne apărea mica misiune catolică, de la San Juan Capistrano, în jurul căreia se iţeau cîteva colibe de indieni. Cînd am ajuns la buza falezei, unde se afla carul, am descoperit şi cîteva grămezi de piei, alături de care stăteau nişte indieni. Dinspre misiune, mai veneau aomol unul sau două care, iar căpitanul ne-a poruncit să ne apucăm de treabă şi să aruncăm pieile la vale. Deci în felul acesta ajungeau ele pe plajă — erau aruncate, una cîte una, de la vreo patru sute de picioare ! Aşa se făceau afacerile pe scară mare ! Stînd la marginea platoului, şi uitîndu-te în prăpastia povîrnită, marinarii

„De pe ţărm
Ca şoricei de se vedeau,
Iar nava noastră cea mare,
Doar cit o barcă se zărea,
Iar barca doar cît geamandura,
Şi parcă nici nu mai conta"

Pe povîrnişul acesta la vale aruncam aoi pieile, zvîr-lindu-le cit mai departe în aer. Cum erau mari, ţepene şi îndoite ca nişte coperţi de carte, le lua vîntul, coborau legănîndu-se şi răsucindu-se, înălţîndu-se şi prăbuşindu-se ca un zmeu cînd i se rupe sfoara. Era reflux foarte scăzut, aşa încît nici o primejdie să cadă în apă. Pe măsură ce ajungeau pe plajă, oamenii le luau, le puneau pe creştet şi se îndreptau cu ele spre barcă. Era o privelişte plină de pitoresc : peretele înalt de stîncă. pieile care zburau ca nişte solzi, aceL du-te vino pe plajă al oamenilor ce păreau nişte pitici. Romantismul negoţului de piei !

Unele se înţepeneau în crăpături, sub mal, chiar sub noi, de nici nu le mai zăream, dar, aruncînd «cu altele în, direcţia respectivă, reuşeam să le desprindem. Dacă s-ar | fi întîmplat să rămînă acolo definitiv, căpitanul, după cum ne spusese, avea de gind să trimită la navă barca să aducă nişte parîme lungi de fungă, şi unul dintre noi urma să se coboare pe funii sâ arunce pieile jos. Se zicea că un marinar din echipajul unui bric englez aşa făcuse, cu cîţiva ani înainte. Neam uitat şi noi la peretele acela al falezei şi prin minte ne-a trecut gîndul că n-ar fi fost o misiune prea îmbucurătoare, mai ales pentru cîteva nenorocite de piei. Dar nimeni nu ştie de ce-i în stare pînă cînd nu-i nevoit să afle, fiindcă, la vreo şase luni mai apoi, eu am coborît exact prin acel Ioc, agăţat de nişte fungi de aripă, pentru a salva vreo jumătate de duzină de piei înţepenite în crăpăturile stîncii.

După ce le-am aruncat pe toate jos, ne-am întors pe plajă unde am găsit barca încărcată şi gata de plecare. Am tras la rame, am suit pieile la bord, am ridicat şi barca, am virat ancora şi am ridicat velele, încît înainte de apusul soarelui eram în drum spre San Diego.

Vineri, 8 mai, 1W5, Cînd am ajuns îa Sari Diego, poriui era pustiu. Lagoda, ^.yacucho^Loriotte părăsiseră coasta şi acum rămăsesem doar noi* tCoate Magaziile de piei, în afară de a noastră, erau închise, boar vreo zece, douăzeci de băştinaşi din Insulele Sandwich, care fuseseră angajaţi pe alte nave, mai rămăseseră pe ţărm după ce-şi primiseră plata, iar acum organizaseră un mare carnaval. Pe mal rămăsese un cuptor mare de pîine, construit, se pare, de o navă rusească aflată într-o expediţie de prospectare, nimerită pe coastă cu cîţiva ani mai înainte. Băştinaşii l-au luat în primire şi l-au stăpînit de atunci netulburaţi. Era destul de mare să încapă opt sau zece oameni. într-o parte, cuptorul avea o uşă, iar deasupra o răsuflătoare. Pe jos' puseseră nişte rogojini aduse din Insula Oahu, pe vreme rea acopereau răsuflătoarea de deasupra şi transformaseră cuptorul în cartier general. Acum se înghesuiau în el zece douăzeci de oameni, într-o totală, trîndăvie, ocupîndu-se doar de băut, jucat cărţi şi de tot felui'de petreceri. O dată pe săptămînă, cumpărau cîte un bou ca să aibă carne, iar unul dintre ei se ducea în fiecare zi în tîrg să aducă fructe băutură şi alte provizii. Pe lîngă astea, mai cumpăraseră un butoi cu biscuiţi marinăreşti şi tmul de făină de pe Lagoda, înainte de plecarea navei. Şi-şi duceau traiul acolo distrîndu-se nevoie mare, fără să le pese de nimic Căpitanul Thompson şi-a pus în gînd să-i convingă pe vreo trei, patru să vină la bordul lui Pilgrim, fiindcă rămăsesem atît de puţini oameni în echipaj, aşa că s-a prezentat la cuptor Ş1 s-a chinuit vreun ceas sau două să-i momească. Unul dintre ei, un tip bine clădit, vioi, puternic şi inteligent, era purtătorul lor de cuvînt Se numea Mannini, sau, cum i se spunea din respect pentru funcţia şi influenţa de care se bucura — domnul Mannini, cunoscut în toată Ca-bfnrnia. Prin intermediul Iui. căpitanul Ie oferi

zece dolari pe lună, cu plata pe o lună înainte, dar treabă zadarnică, ca şi cum ar fi stricat orzul pe gîşte sau ar fi vrut să vîndă castraveţi grădinarului. Atîta vreme cît se mai ţinea un ban de ei, nu aveau chef să lucreze pentru cincisprezece dolari pe lună, iar după ce-şi vor isprăvi banii vor accepta şi zece.

— Cu ce vă îndeletniciţi voi aici, domnule Mannini ? îl întrebă căpitanul.

— Păi, jucam carte, beum, fumam, tot ce trece prin cap al nostru.
— Nu vreţi să vă angajaţi la mine pe navă şi să mai lucraţi ?
— Aole ! aole make make makou i ka hana. Acum bani berechet la noi, munca nu bun. Manule, bani pau, dus, ei, munca foarte bun ! maikai, han hana nui.'
— Dar în felul ăsta risipiţi toţi banii ! le spuse căpitanul.
— Ihî ! Eu ştie. încet, încet banii pau — dus tot. Atunci kanaka munca mult.
Era zadarnic, căpitanul i-a lăsat în plata domnului, hotărît să aştepte pînă rămîn băştinaşii fără para chioră.
Am descărcat toate pieile şi, în vreo săptămînă, eram gata de pornit din nou la drum în susul coastei. Am virat legăturile, am pregătit totul de drum, cînd căpitanului i-a venit ideea de a-şi mai încerca o dată. norocul cu cei de la cuptor. De data asta ţinu seamă mai mult de mollia tempora fandi, şi reuşi. 11 cîştigă pe domnul Mannini de partea lui. Cum averea din visteria cuptorului cam ajunsese la fund, îl convinse pe el şi pe încă vreo trei să vină la bord cu cuferele şi bagajele lor şi trimise în graî>ă vorbă ca eu şi puştiul echipajului să ne luăm catrafusele şi să coborîm la ţărm, pentru a lucra alături de cei de la magazia de piei. Era o veste neaşteptată pentru mine, dar îmi plă-
180
cea orice mai aducea puţină varietate vieţii de marinar. Aşa că ne-am gătit repede de drum şi am fost duşi la ţărm. Am rămas pe plajă uitîndu-mă în timp ce nava pornea, şi am urmărit-o pînă a trecut dincolo de promontoriu, după care m-am dus la magazia de piei să-mi iau în pri-> mire locul unde aveam să locuiesc vreme de mai multe luni.

Capitolul XIX BĂŞTINAŞII DIN INSULELE SANDW1CH ,k

Viaţa mi s-a schimbat pe cît de radical pe atît de brusc. Cit ai clipi din ochi m-am transformat din marinar în om de uscat şi tăbăcar de piei. Dar nu-mi displăcea deloc noutatea acestei vieţi şi, comparativ, mai multa libertate de care mă puteam bucura. Magazia noastră de piei era de fapt o încăpere mare, construită din scînduri negeluite, pentru a adăposti patruzeci de mii de piei. într-o parte, printr-o despărţitură, se făcuse o cămăruţă în care au fost încropite patru cuşete, unde urma să ne ducem traiul. Iar mama glie ne servea drept podea. Mai era o masă, un dulăpior pentru oale, vase, tacîmuri etc, iar ca să intre lumina înăuntru se practicase o gaură în perete. Aici ne-am adus cuferele, ne-am pus aşternuturile pe cuşete şi, deci, ne-am instalat. Deasupra noastră era o altă încăpere mică, unde locuia domnul Russell, cel ce răspundea de magazia de piei, acelaşi care o vreme fusese ofiţer pe Pilgrim. Trăia aici într-o solitară măreţie, dormea şi mînca singur — ocupaţiile lui principale — şi stătea de vorbă doar cu propria-i demnitate. Puştiul, o tînără speranţă din Marblehead, pe nume Sam, urma să ocupe funcţia de bucătar, în timp ce eu, un francez uriaş Nicho-
181
las, şi. patru băştinaşi trebuia să punem pieile la saramură. Eu, Sam şi Nicholas locuiam împreună, cei patru băştinaşi lucrau şi rnincau laolaltă cu noi, dar, de obicei, dormeau la cuptor. Noul meu tovarăş — Nicholas — era cel mai uriaş dintre toţi pe cîţi i-am cunoscut. Ajunsese pe coastă cu o navă care apoi naufragiase, iar acum se angaja pe la diverse firme unde punea piei la saramură. Avea cu mult peste şase picioare înălţime şi era atît de spătos încit putea fi expus ca o curiozitate. Insă picioarele lui păreau cu totul remarcabile. Erau atît de mari că nu găsise în toată California o pereche de încălţări pe măsură şi fusese nevoit să trimită pe cineva în Oahu să-i aducă. Iar apoi a trebuit să le poarte doar pe acelea pînă s-au ros de tot. Mi-a povestit că, o dată, a naufragiat cu un bric american pe bancurile Goowin Sands. şi a ajuns astfel la Londra, pe capul consulului american. Nu avea decît cele vreo cîteva haine de pe el şi a fost nevoit să umble vreo trei, patru zile, in luna ianuarie, pe străzile Londrei numai în ciorapi, pînă cînd consulul i-a dat o pereche de ghete făcute special pentru el. Dar avea şi putere pe măsura lui, iar ignoranţa era pe măsura puterii. înalt ca bradul, deştept ca gardul, tiabar n-avea să scrie sau să citească. De copii se pomenise numai pe mare, făcuse tot felul de meserii şi fusese pe tot soiul de nave — de comerţ, de război, de corsari sau pe cele ce se ocupau cu negoţul de sclavi negri. Din cîte mi-am putut da eu seama, şi din cîte mi-a mai destăinuit şi el, în cel mai strict secret, la un moment dat, a fost amestecat în afaceri chiar mai aecurate decît negoţul de sclavi. în Charleston, Carolina de Sud, a şi fost judecat o dată şi—1 pîndea condamnarea 3a moarte, iar după ce a fost achitat, a intrat atît de tare spaima în sufletul lui că n-a mai călcat în Statele Unite de atunci. N-am reuşit să-L conving că nu mai putea fi
182
judecat din nou pentru aceeaşi vină. Mi-a răspuns că a reuşit să scape o dată dincolo de brizanţi şi că se socotea marinar prea bun ca să-şi mai rişte cheresteaua din nou. Deşi ştiam bine ce fel de viaţă dusese, mie individul nu mi-a inspirat niciodată teamă. Ne-am înţeles totdeauna cît se poate de bine şi, cu toate că era cu mult mai în vîrstă decît mine, mai puternic şi mai generos clădit, îmi arăta mult respect, impresionat de educaţia mea, de cele auzite despre situaţia mea de dinainte de a pleca pe mare, atitudine firească la un european de obîrşie modestă.
— Am să-ţi fiu bun prieten, îmi spunea el adesea, şi poa' cu vremea, cînd o să mai vii pe-aici şi-o să fii căpitan, o să mă ajuţi si tu pe mine.
Stăteam'mai mult împreună, aşa că ofiţerul se purta frumos cu noi, fiindcă-i era frică de ISÎicholas. şi nu se băga în viaţa noastră decît atunci cînd trebuia să ne ocupăm cu punerea pieilor la saramură.

Ceilalţi tovarăşi ai mei, 'băştinaşii, merită o menţiune aparte. De mai mulţi ani California şi Insulele Sandwich fac reciproc un comerţ intens, şi cele mai multe nave au marinari dintre băştinaşi fiindcă ei nu semnează îndeobşte nici un contract, pleacă de la bord cînd le vine lor cheful, se angajează la tăbăcitul pieilor la San Diego, sau pentru a înlocui pe oamenii lăsaţi la ţărm de pe navele americane ce navighează de-a lungul coastei. în felul acesta, la Şan Diego s-a format o măruntă colonie de băştinaşi. Unii dintre ei au plecat cu Ayacucho şi Lorioîte, iar Pilgrim luase la bord pe domnul Mannini şi încă vreo trei, aşa că n-au mai rămas decît vreo douăzeci. Dintre aceştia, patru erau angajaţi la magazia navei Ayacucho, patru lucrau cu noi, iar restul îşi vedeau liniştiţi de-ale lor la cuptor, fiindcă banii le erau pe terminate şi cei pe care-i
183
mai aveau trebuiau să le ajungă pînă apărea vreo altă navă să-i angajeze.
In răstimpul celor patru luni cît am stat acolo, m-am împrietenit cu toţi băştinaşii, m-am străduit foarte mult să le deprind limba, obiceiurile, felul de-a fi. N-am putut învăţa limba decît oral, fiindcă nu aveau nici un fel de cărţi la ei, deşi în insulele lor învăţaseră cu misionarii să scrie şi să citească. O rupeau puţin pe englezeşte şi, printr-un fel de compromis, pe coastă se vorbea un jargon amestecat, înţeles de toată lumea. Sînt nevoiţi să renunţe la nesfîrşitele lor nume, iar albii, pretutindeni în Pacific, le spun canaci, de la un cuvînt din limba lor ce mi se pare că înseamnă om, fiinţă omenească, şi e atributul tuturor băştinaşilor din insule, spre deosebire de haole, sub care-i denumesc ei pe albi. La apelativul canac răspund şi cînd e vorba de un singur individ, şi cînd sînt o colectivitate. Cum numele lor adevărate în propria lor limbă sînt greu de pronunţat şi de ţinut minte, băştinaşii se aleg cu oricare altul cu care sînt binecuvîntaţi de către căpitan sau echipaj. Unii sînt botezaţi cu numele navei pe care lucrează, alţii cu nume ca Jack, Bill, Tom, în vreme ce alţii se procopsesc cu nişte porecle foarte fanteziste ca Neguţătorul Indian, Mărul Catargului, Pelicanul. Sfilaţă etc, etc. Dintre cei patru ce lucrau cu noi la magazie, pe unul îl chema domnul Bingham, după numele misionarului din Oahu, pe altul Hope (Speranţă), la fel ca pe nava pe care fusese, pe al treilea Tom Davis, numele primului căpitan alături de care navigase, iar pe al patrulea Pelicanul, pentru că i se păruse cuiva că aduce cu pasărea respectivă. Apoi mai erau Jack-Lagoda, Bill-California etc. Dar, indiferent cum i-ar fi chemat, mie mi s-au părut a fi cei mai interesanţi, inteligenţi şi cumsecade oameni pe care i-am întîlnit. Am siniţit o deosebită afecţiune pentru aproape toţi. Chiar
184
pînă astăzi am păstrat o adîncă simpatie pentru ei, încît sînt în stare să bat drum lung pentru a-i vedea şi întotdeauna voi simţi un deosebit interes chiar şi numai faţă de numele unui băştinaş.
Tom Davis ştia să citească, să scrie şi să se descurce puţin cu socotelile aritmetice. Pusese în Statele Unite şi vorbea destul de bine englezeşte. Avusese parte d_e aceeaşi educaţie de care se bucură trei pătrimi dintre jankeii din California, numai că avea o purtare şi nişte principii mult mai sănătoase. Prindea totul atît de repede încît ar fi fost în stare să înveţe navigaţia şi principiile multor ştiinţe. Bătrînul domn Bingham nu se prea descurca cu engleza, habar nu avea de scris şi de citit, dar stăpînea cea mai largă inimă din lume. Să tot fi avut vreo cincizeci de ani, îi lipseau doi dinţi din faţă, smulşi de părinţii lui, ca dovadă a durerii pe care au încercat-o la moartea lui Kamehameda, marele rege al Insulelor Sandwich. îl provocam uneori spunîndu-i că-1 mîncase pe căpitanul Cook şi cu prilejul festinului îşi pierduse dinţii. Era singurul lucru care-1 înfuria. Totdeauna se pornea la auzul acesta- izaţii şi spunea :
A.ole ! (Nu) Eu nu maninci căpitan Cook ! Eu pika-ni — mică, atit numai ! Tata văzut căpitan Cook, eu nu !
i\u le plăcea să le amintească cineva de căpitanul Coolc, fiindcă marinarii credeau că acesta fusese mîncat, şi nu le convenea să-i ia cineva peste picior cu asta.
— Canaci din Noua Zeelanda maninci om alb, canaci din Insule Sandwich nu maninci. Canaci din Insule Sandwich ua like pu na haole — la fel ca voi !
Domnul Bingham era un fel de patriarh printre ei, se bucura de mult respect, deşi nu avea nici educaţia nici energia prin care îşi dobîndise domnul Mannini puterea asupra lor. Am stat ceasuri întregi cu el de vorbă despre Kamehameha, un fel de Caro! cel Mare al Insulelor
185
Sandwich, despre fiul şi succesorul acestuia, Riho Riho, care murise în Anglia şi fusese adus în Oahu la bordul fre-gatei Blonde, comandate de căpitanul Lord Byron, iar ale cărui funeralii şi le amintea foarte bine, ca şi despre obiceiurile din copilăria lui, despre schimbările survenite o dată cu sosirea misionarilor. Nu putea accepta nici în ruptul capului că în insulele lui se practicase canibalismul şi părea, într-adevăr, o insultă să spui unor oameni, atît de afectuoşi, inteligenţi şi civilizaţi că astfel de obiceiuri barbare se practicaseră vreodată în ţara lor,jpmă încoace, pe vremurile despre care mulţi ar fi trebuit sâ-şi aducă aminte. Cu siguranţă că o atît de rapidă depărtare de epoca barbară nu poate fi înîîlnită în istoria nici unui alt popor. Aş fi avut curajul să-mi încredinţez şi viata şi tot avutul meu în mîinile oricăruia dintre ei. Iar dacă aş fi avut nevoie de un gest de generozitate sau sacrificiu, m-aş fi adresat acestor oameni înainte de a recurge la unul dintre concetăţenii mei de pe coastă, şi n-aş fi fost surprins să-mi văd rugămintea împlinită înainte ca cei de-un neam cu mine să ajungă măcar la jumătatea socotelilor pe care, le-ar fi

făcut ca să vadă cît i-ar costa acest gest. Obiceiurile şi felul de a se purta unul cu altul vădesc o mărinimie primitivă, plină de simplitate, de-a dreptul încîntătoare, care conţine întotdeauna un reproş la adresa semenilor lor mai civilizaţi. Tot ce aparţine unuia aparţine tuturor. Banii, mîncarea, hainele, totul se împarte, pînă la ultima bucată de tutun pe ycare şi-o îndeasă în pipă. Odată l-am auzit pe domnul Bingham replicîndu-i, în culmea indignării, unui negustor iankeu, care încerca să-J convingă să-şi păstreze banii numai pentru el :
• - Nu ! Noi nu tot la fel cu tine ! Eu ghindeşti unul are bani, tot are bani. Tu ghindeşti unul are bani, atunci închide la el în cufăr. Nu bun ! Canaca tot ca unu !
386
Acest principiu e atît de firesc încît nici unui dintre ei n-ar pune gura pe mîncare fără să le ofere şi celor • din jur. L-am văzut odată pe unul dintre ei împărţind în cinci un biscuit care-i fusese dăruit, într-o vreme cînd nici el nu prea avea ce mînca, dar ştia că nici cei de pe ţărm nu aveau.
Hope mi-era cel mai drag dintre ei. Era iubit atît de ofiţeri cît şi de marinari, de oricine avea de-a face cu el. Se dovedea inteligent, bun la inimă, nu l-am pomenit niciodată înfuriindu-se, deşi am stat cu el mai bine de un an de zile şi l-am văzut adesea înjosit de albi, maltratat de nişte obraznici de marinari. Era întotdeauna politicos, săritor, şi nu uita niciodată un gest mărinimos. Odată, cînd a fost bolnav, l-am îngrijit, i-am adus medicamente din farmacia navei, fiindcă nici căpitanul, nici ofiţerii n-aveau chef să-1 ajute, şi nu m-a uitat. Fiecare canac are cîte un prieten apropiat, faţă de care se s-im te în stare să facă orice şi cu care are .un fel de contract, o alianţă ofensivă şi defensivă, şi pentru care adesea e în stare de cel mai mare sacrificiu. Acest gen de prieten e numit aikane. Hope m-a adoptat ca pe un aikane. Nu cred că aş fi putut dori ceva de la el şi el să nu-mi dea sau să nu facă. Dintre americani eu eram prietenul lui adevărat şi am început să-1 învăţ alfabetul şi cifrele, fiindcă plecase din patrie înainte de a deprinde cititul şi socotitul, li interesa foarte mult Bostonul (aşa spun ei Statelor Unite), îmi punea o mulţime de întrebări despre locuinţe, oameni etc. şi adesea îmi cerea să-i lămuresc desenele de prirţ cărţi. Toţi băştinaşii prindeau foarte repede explicaţiile şi, adesea, îi vedeam înţelegînd într-o clipită ceea ce eu socotisem că-mi va fi aproape imposibil să-i fac să înţeleagă vreodată, dar ei îmi puneau întrebări care dovedeau că pricepuseră destul de multe pentru a dori să continui.
187
Mare bătaie de cap mi-au dat însă vapoarele, trenurile şi maşinile care apăreau în paginile unor ziare, înţelegeau fără efort cum se nivela un drum, ce era o cale ferată, cum se construia un vagon, dar ideea mişcării cu ajutorul aburului era puţin cam prea complicată pentru ei. Odată am încercat să le arăt cum vine treaba asta folosindu-mă de oalele de la bucătărie, dar n-am reuşit, probabil mai mult din cauza propriei mele nepriceperi, decît din lipsa lor de înţelegere şi, fără îndoială, le-am creat o imagine a -principiului 3a fel de limpede ca şi cea din mintea mea. Aceeaşi dificultate am întîmpinat-o, bineînţeles, şi în privinţa vapoarelor şi n-am izbutit să le arăt decît rezultatele în privinţa vitezei navelor, fiindcă, eşuînd în domeniul principiului, am fost nevoit să recurg la fapte. în demonstraţia vitezei am fost ajutat de Tom, care fusese la Nantu-cket, şi văzuse o şalupă cu aburi care gonea spre New Belford. Şi, fiindcă veni vorba, era ciudat să-1 auzi pe Tom vorbind despre America, pentru că bietul de el nu făcuse decît o călătorie pe la Capul Horn şi înapoi şi nu văzuse decît Nantucketul. Le-am arătat odată o hartă a lumii care i-a captivat ore întregi. Cei care ştiau să citească îmi arătau pe hartă diverse locuri şi-mi cereau amănunte cu privire la distanţe. îmi amintesc că m-a distrat foarte mult o întrebare a lui Hope. Indicîndu-mi pata mare, neregulată, care e lăsată albă pe hărţi în dreptul polilor pentru a arăta că zona respectivă nu e descoperită, s-a uitat la mine şi m-a întrebat :
<
— Pau ? (Sfîrşit ? Terminat ?)
Au priceput repede rostul denumirilor de străzi şi al numerelor de case. Voiau foarte mult să vadă America, dar le era teamă de călătoria pe la Capul Horn, pentru că, în climatul rece, suferă foarte mult, şi auziseră poveşti cumplite despre aceste locuri de la cei care fuseseră pe
188
a.col>- Băştinaşii fumează foarte des. deşi nu mult o dată, fol'/-:': -?e de nişte pipe cu cupa mare şi muştiucul scir' chiar fără muştiuc deloc. Şi le aprind, le bagă
în Mg îndelung, umplîndu-.şi cit mai tare gura cu
fur .'.îndu-şi obrajii, şi apoi slobozesc încet fumul pe
gu: ; nări. Apoi pipa e trecută mai departe, la ceilalţi car ag din ea în acelaşi chip, o pipă ajungînd la o juma de duzină de fumători. Ei nu fumează ca europenii, tră '/:"■ reu şi des, ci un astfel de „fum ca în Oahu", cum spi .narii, le ajunge pentru o oră sau două, pînă cînd
un -i aprinde pipa şi o trece şi celorlalţi în acelaşi
fel "m, fiecare canac. are o pipă, cremene, amnar,
iat nă de tutun, un briceag marinăresc, de care nu se
des sic; odată.

1 orice străin îl izbeşte cel mai tare felul lor de-
O5£ ; cînta. îngînă într-o tonalitate adîncă, guturală,
m^. . un fel de Incantaţie, limba şi buzele aproape că
mişcă, sunetele părînd a fi modulate numai din
. ea are melodie, iar cuvintele, din cile am pri-
?mt ticluite pe loc. Cîntă despre oamenii şi cele
jur. şi adoptă metoda asta atunci cînd nu doresc
ca să-i înţeleagă. Stratagema e foarte eficientă
pf deşi hii-am dat toată silinţa, n-am reuşit să
di^ singur cuvînt dintre cele pe care le ştiam. L-am
au; i-a. pe domnul Mannini, cel mai reputat impro-
vh: .l.itînd cîte un ceas neîntrerupt, pe cînd trudea
în : .1 englezilor şi americanilor, iar din strigătele şi
ht-S a tis ale canarilor aflaţi la oarecare depărtare
er:< -l-; ca individul vorbea în cîntecul lui despre di-
fe:-. '.vizi cu care lucra în momentul acela. Canacii
au ernic simţ al ridicolului, sînt excelenţi mimi,
mu:,; -j darul de a descoperi ciudăţeniile tovarăşilor
mei ţi ; :. le imita înaintea noastră.
180

Aceştia erau oamenii alături de care urma să-mi petrec mai multe luni şi, dacă nu punem la socoteală pe ofiţer, francezul Nicholas şi puştiul de pe navă, ei formau întreaga populaţie a acelei plaje. Poate că am uitat cîinii, ce constituiau un element important al aşezării. Cîteva din primele nave ajunse aici au adus cu ele şi nişte cîini, şi le-a fost mai comod să-i lase la ţărm ; aceştia s-au prăsit pînă au ajuns să formeze o numeroasă populaţie. Pe cînd mă aflam acolo, ajunseseră la vreo patruzeci şi, probabil, încă pe atîţia se îneacă sau sînt ucişi în felurite chipuri. în fiecare an. Sînt foarte folositori pentru că păzesc plaja, deoarece indienii se tem să se apropie noaptea : ar fi fost imposibil să se apropie careva chiar la jumătate de milă de magaziile de piei fără să se dea alarma generală. Părintele coloniei canine, Bătrînul Sachem, botezat astfel după numele navei care-1 adusese, a murit chiar în timp ce mă aflam acolo, încărcat de ani şi a fost îngropat cu toate onorurile. Tot acolo îşi duceau traiul şi nişte porci şi vreo cîteva găini, care, la fel ca şi cîinii, stăteau laolaltă, deşi fiecare era cunoscut de stăpîn şi, de obicei, venea să fie hrănit la magazia de care aparţinea.

Nu eram decît de vreo cîteva ceasuri pe ţărm, Pilgrim abia dispăruse la orizont, cînd, deodată, se auzi strigătul „Corabie în depărtare", o brigantină mică dublă promontoriul, se îndreptă spre port şi ancoră. Era nava mexicană Fazio, pe care o lăsasem la San Pedro, şi venise pentru a-şi lăsa la ţărm încărcătura de seu, ca să fie topit, pus în alţi saci, urcat la bord din nou, după care nava părăsea ţărmul. Brigantină a fost legată la geamandură, s-au pus la punct instalaţiile de topit pe ţărm, s-a ridicat un mic cort, unde stăteau grămadă cei ce se ocupau de treaba asta şi s-a în-ceput operaţia. Venirea acestei nave a produs o oarecare schimbare şi varietate în monotonia „societăţii" noastre.
h190

Am petrecut numeroase seri în cortul lor, unde, într-o babilonie de engleză, franceză, dialect indian şi al băştinaşilor canaci, am găsit şi cuvinte prin care să ne înţelegem.

A doua zi dimineaţă după debarcarea mea, mi-am început treaba, ocupîndu-mă de punerea pieilor în saramură. Ca să se poată înţelege despre ce e vorba, trebuie să prezint toată istoria unei piei, din momentul în care e jupuită de pe vită, pînă e urcată la bordul navei pentru a fi transportată la Boston. După jupuire, se fac pe marginea pielei nişte găuri, de jur împrejur, cu ajutorul cărora sînt întinse pe ţăruşi pentru a se usca. In felul acesta nu se încreţesc atunci cînd se usucă. După ce se zvîntă astfel la soare, sînt îndoite cu părul în afară, urcate la bordul navelor în diverse porturi de pe coastă, şi aduse la magaziile de la San Diego. Aici sînt date jos şi depozitate în mari grămezi lîngă magazii. După care începe trecerea lor prin saramură.

Mai întîi se pun la umezit, treabă ce se face în timpul refluxului foarte jos, cînd pieile sînt legate în mici grămezi, cu sfoară, iar cînd începe mareea, apa le acoperă cu totul, în fiecare zi puneam cîte douăzeci şi cinci de piei la muiat de fiecare om, ceea ce însemna cîte o sută cincizeci pentru toţi cîţi eram noi acolo. Pieile rămîneau la apă patruzeci şi opt de ore, apoi erau scoase, transportate cu roabele, şi aruncate în nişte hîrdaie. în hîrdaie le aştepta o saramură foarte concentrată, adică apă de mare în care se punea o mare cantitate de sare. Sarea intra bine în pieile ce stăteau aici alte patruzeci şi opt de ore. Apa de mare în care zăcuseră prima dată era prea „moale" şi nu făcea decît să le

cureţe. Se scoteau apoi din hîrdaie şi erau întinse pe o platformă alte douăzeci şi patru de ore, după care se aşezau pe pămînt unde erau întinse cu grijă între ţăruşi, cu pielea în afară, ca să nu facă deloc creţuri în timpul uscării. După ce stăteau astfel întinse, cînd încă mai

erau ude şi moi, noi le ajustam cu cuţitul, tăind toate părţile ce prezentau cusururi — bticăţi de carne sau grăsime, care ar fi înlesnit stricare şi putrezirea celorlalte dacă rămînea aşa luni de zile în magazia navei —, ca şi părţile ce deteriorau, forma : urechile, şi altele care ne-ar şi împiedicat să le depozităm ca lumea. Asta era cea mai dificilă parte a muncii noastre, cerînd multă pricepere pentru a îndepărta tot ce trebuia îndepărtat fără să tai şi să strici pielea. Era şi o muncă îndelungată pentru că numai noi, şase oameni, trebuia să curăţăm o sută cincizeci de piei pe zi, şi la multe aveam o groază de lucru, deoarece spaniolii sînt cam neglijenţi cînd jupoaie vitele. Iar cînd curăţai pieile acelea întinse între ţăruşi, erai nevoit să stai în genunchi, să te apleci mereu, şi un începător se alegea cu groaznice dureri de şale. în prima zi m-am dovedit atît de stîngaci şi nepriceput că n-am reuşit să curăţ decît opt piei, după vreo cîteva zile am ajuns să termin de două ori mai multe, iar în două sau trei săptămini mă ţineam în rînd cu ceilalţi şi făceam douăzeci şi cinci.

Trebuie să termini cu curăţatul lor înainte de amiază, pentru că apoi se usucă prea tare. După ce-au stat la soare cîteva ceasuri, sînt răzuite frumos de toată grăsimea care iese la iveală. Treaba asta odată încheiată,. se desfac de la pari, se îndoaie cu grijă, tot cu părul în afară, şi se lasă să se usuce mai departe. La mijlocul după-amiezii se întorc, ca să se usuce bine şi pe partea cealaltă, iar la apusul soarelui se aşază una peste alta şi se acoperă. ,A doua zi sînt din nou desfăcute şi întinse la soare, iar seara, deplin uscate, se pun pe o prăjină fixată orizontal, cîte cinci o dată, şi se bat zdravăn, în felul acesta ieşind tot praful din ele. După ce-au fost puse la saramură, răzuite, curăţate, bătute, se depozitează în magazie. Aici s-ar termina istoria lor, numai că sînt din nou luate Ja mînă cînd se

oregăteşte nava de plecat spre patrie, bătute din nou, depozitate la bord, transportate la Boston, tăbăcite, transformate în încălţăminte sau alte articole şi, în cele din urmă. multe dintre acestea ajung înapoi în California, sub formă de cizme, care sînt purtate apoi fie de cei care se ocupă de alte vite, fie de cei ce pun la saramură alte piei.

Pentru că în fiecare zi puneam la muiat o sută cincizeci de bucăţi, aveam acelaşi număr de trecut prin diversele faze. Deci, zi de zi, ne chinuiam cu aceeaşi treabă, cu acelaşi număr de piei : o sută cincizeci de muiat, o sută cincizeci de spălat şi pus în hîrdaie, tot atâtea de scos de la saramură şi întins pe platformă la uscat, acelaşi număr de piei de întins şi de legat de ţăruşi, de curăţat, tot atîtea de bătut şi depozitat în magazie. Cu asta ne îndeletniceam zilnic, în afară de duminică, pentru că de ani în şir duminica, la ţărm, e zi de odihnă, regulă pe care nici un căpitan sau agent n-a îndrăznit s-o încalce. Sîmbăta seara, pieile se acoperă, indiferent în ce fază de lucru s-ar afla, şi se dezvelesc lunea. Duminica nu aveam nici o treabă de făcut, doar dacă trebuia să căsăpim vreo vită, trimisă pentru ca să avem carne toată săptămîna. Şi vita asta ajungea la noi taman duminica. Un alt avantaj al muncii la ţărm era faptul că aveam o muncă precisă de făcut şi, după ce o terminam, eram stăpîni pe timpul nostru. Ştiind '■reaba asta. trăgeam tare şi nu trebuia să ne mîne nimeni de la spate. Ne trezeam la prima geană de lumină dimineaţa şi, îngăduindu-ne un scurt răgaz, pe la ora opt pentru micul dejun, de obicei terminam cu treaba pe la unu, două, cînd mîncam, iar restul timpului ne aparţinea pînă la lăsarea serii, cînd ne apucam să batem pieile uscate, să le depozităm în magazie, şi să le acoperim pe toate celelalte. în chipul acesta, în fiecare după-amiază aveam la dispoziţie vreo trei ceasuri, iar după apusul

soarelui cinam, §i treaba era încheiată pe ziua respectivă. Nu aveam nici carturi, nici de terţarolat rîndujiici. Seara, de obicei, ne-o petreceam pe la alte magazii, adesea, mi-am pierdut cîte un ceas la cuptor, numit „Hotelul Canacilor" sau „Cafeneaua Oahu". După prinz urma o scurtă siestă, pentru a compensa faptul că ne sculam devreme, iar după-amiaza făceam ce voiam. Eu, de obicei, citeam, scriam şi-mi confecţionam sau cîrpeam haine, fiindcă nevoia, mama tuturor invenţiilor, mă învăţase şi aceste două îndeletniciri. Canacii se retrăgeau la cuptor, şi se întindeau la somn, la taifas, la fumat. Tovarăşul meu Nicholas, care habar n-avea de citit sau scris, se bucura de lungi sieste, mai trăgea vreo două, trei pipe şi apoi o pornea în paseo pe la celelalte magazii. Nimeni nu îndrăzneşte să încalce acest răgaz. Căpitanii ştiu foarte bine că marinarii şi-1 cîştigă trudind din greu şi repede, şi dacă se amestecă în treaba lor, aceştia învaţă iute să facă în aşa fel ca lucrul la cele douăzeci şi cinci de piei să dureze toată ziua. Ne bucuram şi de independenţă pe deasupra, deoarece stăpî-nul magaziei — căpitan de la casa —: nu avea nici o treabă cu noi decît atunci cînd ne luptam cu pieile. Nu ne puteam însă duce în oraş fără îngăduinţa lui, şi mai niciodată nu ne refuza. Totul contribuia ca munca noastră să fie neplăcută şi obositoare : greutatea enormă a pieilor ude, pe care le căram de colo colo cu roaba, aplecatul continuu asupra celor care trebuiau întinse între ţăruşi pentru a f^ curăţate, putoarea cumplită a hîrdaielor în care eram adesea obligaţi să ne bălăcim pînă la genunchi pentru a presa pieile. Dar, în curînd, ne-am tăbăcit şi la treburile astea, iar relativa libertate de care ne bucuram ne-a împăcat şi cu asta, fiindcă acum nu

aveam pe nimeni pe cap să ne dreseze şi să ne găsească nod în papură mereu. După ce ne schimbam
194
hainele, eram liberi. Exista numai o singură excepţie \r. jugula aceasta a timpului liber şi anume cînd, în cîte o după-amiază, trebuia s-o pornim să aducem lemne de foc bucătarului. în împrejurimile localităţii San Diego nu prea există lemn de foc, deoarece, pe mile întregi, nu întâlneşti nici un copac. Locuitorii oraşului folosesc vreascurile tufişurilor, treabă pentru care-i trimit pe indieni în mare număr la cîteva zi!e o dată. Din fericire, climatul e atît de blînd încît cei de aici nu sînt nevoiţi să facă focul pentru a se încălzi ci doar pentru gătit. Noi aveam mare bătaie de cap cu lemnele astea fiindcă tot ce se numea lemn dispăruse din jurul magaziilor, şi trebuia să batem o milă, două şi să cărăm sarcinile de vreascuri în spinare cale lungă, deoarece nu puteam să ne ducem cu căruţul pe dealurile din jur pe terenul acela accidentat. Cam două zile pe săptămână, de obicei lunea şi joia, îndată ce terminam cu prînzul, porneam după vreascuri, înarmaţi fiecare cu cîte o secure şi o bucată lungă de frînghie, tîrînd după noi un cărucior şi urmaţi de întreaga colonie de cîini, care erau întotdeauna gata s-o pornească la drum spre desişuri şi cînd ne vedeau că ne pregătim de expediţie aproape că turbau cu toţii. Trăgeam căruţul după noi atît cît puteam, după care-1 lăsam la loc deschis, de unde să sg vadă bine, iar noi ne împrăştiau» care încotro, căutînd cîte un loc potrivit pentru a ne apuca de treabă. Uneori eram nevoiţi să ne îndepărtăm de căruţ cîte o milă bună. Cînd dădeam de un copăcel ca lumea, întîi trebuia să curăţăm locul în jur de lăstăriş, ca să ne putem apropia de victimă. Copăceii aici rareori trec de cinci, şase picioare înălţime, iar cel mai mare pe care l-am întîlnit eu în aceste expediţii nu depăşea douăsprezece picioare. Aşa că, dacă ţinem cont că trebuia să tăiem lăstărişul şi crengile, se înţelege că munceam din greu
195 13*
pentru ca să facem rost de puţin lemn. După ce adunam astfel cîte o sarcină întreagă, ne apucam să o legam ci frînghia, o săltăm în spinare, luam securea în nună şi < porneam cînd la deal si cînd la vale, către căruţ. Cîte doue sarcini de fiecare om ajungeau pentru a încărca bine căruţul ; cam asta era partea fiecăruia. După ce aduceau; fiecare cele două sarcini, le puneam în căruţ şi o porneam încet înapoi spre ţărm. De obicei ne apuca amurgul eîru ajungeam înapoi, iar după ce descărcăm lemnele, acope-ream pieile pentru noapte, şi ne încheiam şi noi treaba pt ziua aceea. Totuşi, aceste plimbări în căutare de lemn aveau şi ceva plăcut în ele. Cel puţin hoinăreala asta prin desişuri cu securea în mînă, ca un colonist rătăcit prin păduri, urmat de o haită de cîini, stîrnind din ascunzişurile lor păsări, şerpi, iepuri, vulpi, avînd timp să cercetezi diferitele specii de arbuşti, flori, cuiburi de păsări, însemna r schimbare faţă de truda monotonă de la bord. Aici întîl-neşti o mulţime de coioţi — un fel de încrucişare de vulpe şi lup — nişte mici animale fioroase, cU cozi stufoase şi capete enorme, care scoteau un lătrat ascuţit şi scurt. Clinii îi pîndeau în mod deosebit şi cînd îi vedeau ţîşneau nebuneşte după ei. Am fost martorul unor minunate vînători. dar, cu toate că dulăii noştri alergau destul de bine, pungaşii de coioţi de obicei scăpau. Fiara asta şi cîinele sînt cam la fel de puternici, dar fiindcă cei din urmă merg în haită, lupta nu e niciodată egală. Un căţelandru de-al nostru a atacat de unul singur un coiot şi s-a ales cu c scărmăneală zdravănă, iar dacă n-am fi sărit şi noi în ajutorul lui, ar fi fost probabil ucis. Aveam însă şi un cîine ce le dădea mult de furcă şi-i gonea de le scotea sufletul. Era un dulău înalt, frumos, la care puterea şi sprinteneala se împleteau în chip minunat, cum n-am vs?ni îs alt
196
cîine. Se născuse în insulele Pacificului, tatăl lui fiind un dog mare englez, iar maică-sa ogar. Avea capul ascuţit, picioarele lungi şi trupul subţire ca al mamei, şi un bot groaznic, nişte fălci zdravene, şi pieptul puternic ca al dogului. Cînd a fost adus la San Diego, un marinar englez spusese că la mutră semăna cu ducele de Wellington, pe care-1 văzuse el odată la Turnul Londrei şi, într-adevăr, avea potaia ceva care-1 făcea să aducă bine cu ducele. Din clipa aceea a fost botezat Welly, devenind favoritul şi campionul plajei. Totdeauna era cu cîţiva iarzi în fruntea haitei cînd începea goana şi ucisese vreo doi coioţi pe care-i încolţise de unul singur. Ne distram uneori grozav cu javrele astea. Era de ajuns să se audă un lătrat iute şi ascuţit de coiot şi, într-o clipită, tot ce se chema cîine gonea cît îl ţineau picioarele. După cîteva minute, nici nu mai conta dacă startul îl prinsese pe careva pe picior greşit sau nu, deoarece fiecare dulău îşi ocupa locul ce i se cuvenea. Welly, în fruntea lor, părea să zboare pe lîngă
•'esişuri, după el venea Fanny, Feliciana, Childers şi cei-', alţi mai iuţi de picior — cockerii şi terierii — iar în urma or greii — buldogii etc, fiindcă acolo se strînseseră reprezentanţi din toate rasele. Era în zadar să încercăm a ne \ne după ei ; după vreo jumătate de ceas dinii se întorceau gî fiind unul cîte unul.
în afară de coioţi, cîinii porneau la vînătoare după iepuri de vizuină şi de cîmp, ce se găsesc din abundenţă pe aici, si din care am împuşcat şi noi pentru mîncare. Pe lîngă
■iate acestea, se mai vedea pe aici o reptilă care nu mă prea îmbia la distracţie : şarpele cu clopoţei. întîlneşti "oarte mulţi şerpi din aceştia mai ales primăvara. în ultima perioadă a" şederii mele la ţărm nu prea i-am văzut, dar, în primele două luni, nu era dată să ne ducem în desişuri să nu stîrnim un şarpe. îmi aduc perfect de bine
197
aminte de primul pe care l-am văzut. Tocmai mă răzleţisem de tovarăşii mei şi începusem să curăţ locul în juru] unui frumos pilc de arbuşti, cind, chiar din mijlocul desişului, la vreo cî.ţiva .iarzi de mine, -se .porni pe sîsîit una din

creaturile astea. Auzi un sunet continuu, ascuţit, se-mănînd foarte bine cu şuieratul .aburului slobozit de un vaporaş cînd e prea mare presiunea la cazane, numai că e mai slab. După sunetul loviturilor de topor mi-am dat seama că în apropiere se alia unul dintre tovarăşii .mei, .aşa că l-am strigat şi i-am spus peste ce dădusem. Omul a luat totul uşor şi, văzîndu-1 că părea să rîdă de mine că-mi era frică, m-arn hotărît să nu mă dau bătut. Ştiam că atîta vreme cît auzeam sunetul şarpelui eram în siguranţă, pentru că aceste reptile nu fac nici un zgomot atunci cînd pornesc. Aşa că mi-am continuat treaba, 31 tărăboiul pe care-1 făceam tăind arbuşti, rupînd crengi îl ţinea pe şarpe într-o permanentă stare de alarmă, iar eu aveam nevoie de zornăitul lui pentru a-mi da seama unde se afla. O dată sau de două ori zgomotul şarpelui nu s-a mai auzit scurtă vreme, treabă care m-a îngrijorat, şi m-am tras înapoi vreo cîţiva paşi, de unde am aruncat cu ceva în desiş, la care şarpele îşi stîrnea din nou sunetul acela caracteristic, moment în care descopeream că nu-şi schimbase locul şi mă linişteam. Mi-am continuat treaba în chipul acesta pînă am strîns o sarcină bună, nelăsînd creatura aceea să tacă o clipă. Mi-am adunat lemnele, le-am legat şi m-am gătit de plecare. Socoteam că acum îi puteam chema pe ceilalţi fără să mi se pună în circă acuzaţia că fusesem fricos, aşa că-am pornit în căutarea lor. In cîteva minute s-au strîns cu toţii şi am început atacul asupra desişului. Francezul acela uriaş, de fapt cel pe care-1 chemasem întîi, s-a arătat tot atît de puţin ispitit de dorinţa de a se apropia-de şarpe ca şi mine. Şi crinii

I

păreau intimidaţi de zuruitul şarpelui şi nu conteneau cu lătratul, dar se aţineau la distanţă. însă canacii nu s-au arătat deloc speriaţi, au făcut rost de nişte prăjini, au intrat în desiş şi, cu ochii în patru, s-au apropiat de şarpe la numai-cîţiva paşi. Cîteva lovituri au căzut lîngă creatură, iar~ după ce l-au nimerit vreo două pietre, a întins-o şi i-au pierdut urma, iar noi trăiam sentimentul plăcut că s-ar fi putut streem-a sub picioarele noastre. Am început să aruncăm cu pietre şi surcele în toate părţile. Pînâ. la urmă l-am făcut sâ-şi dea drumul din nou la zuruitul acela, drept care am pornit din nou la atac. De data asta l-am atras la loc deschis şi l-am văzut cum luneca furiş, cu capul şi coada ridicate în sus.- O piatră bine ţintită 1-a nimerit şi 1-a aruncat într-o rîpă de vreo cincisprezece, douăzeci de picioare adâncime, unde s-a întins cît era de lung. După ce ne-âm asigurat că era mort, aruncînd în el alte cîteva pietre, am coborî t şi unul din canaci i-a tăiat coada cu inelele zornăitoare. Numărul inelelor variază, se zice, în raport cu vîrsta şarpelui, deşi indienii au credinţa că numărul lor arată cîte victime au făcut. Păstram întotdeauna cozile acestea drept trofeu şi, la sfîrşitul verii, aveam o colecţie impresionantă. Nici unul dintre noi nu s-a ales cu vreo muşcătură, doar un cîine a murit muşcat de- şarpe, iar un altul, deşi- muşcat, şi-a revenit. Nu exista nici un fel de remediu împotriva muşcăturilor de şarpe, deşi se spunea că indienii din partea locului aveau leacurile lor, iar canacii se lăudau că ştiu ei o buruiană tămă- • duitoare dar, din fericire, n-am fost nevoiţi să verificăm spusele lor.

Aşa cum am mai pomenit, hălăduiau pe aici iepuri de vizuină şi de cîmp din abundenţă, iar în lunile de iarnă bălţile erau pline de raţe şi gîşte sălbatice. Nici ciori nu erau puţine, şi- adesea se repezeau în număr mare asupra

pieilor noastre, ciugulind bucăţelele de carne şi grăsime rămase. în zonele de coastă mai înalte, ca şi spre interior, se întîlnesc numeroşi urşi şi vulpi. în vreme ce eram noi aici, un urs a omorît un om la numai cîteva mile de San Pedro —, dar în apropiere de baza noastră nu s-a aventurat nici unul. Pe lîngă jivinele astea nu mai vedeai decît nişte cai. Mai bine de o duzină erau proprietatea unui individ de pe coastă, care-i lăsa slobozi pe dealuri să pască după voia lor, cum puteau, doar cu un lung laso pe care-1 tîrau după ei. îi vedeam cu regularitate o dată pe zi, pentru că pe dealuri nu exista apă de băut şi erau nevoiţi să coboare la fîntina săpată pe ţărm. Fuseseră cumpăraţi cu doi pînă la şase, sau chiar opt dolari fiecare, şi păreau a fi mai degrabă proprietate colectivă. De obicei ţineam cîte unul mai sprinten priponit în apropierea magaziilor pentru ca să-i putem prinde la nevoie pe ceilalţi. Unii erau nişte animale frumoase şi ne-au prilejuit minunate galopuri pînă la presidio sau prin ţinut,

Capitolul XX NOU-VENIŢIl

După cîteva săptămîni de stat la ţărm, cînd începuse sâ ne apese rutina acelei vieţi, monotonia a fost împrăştiată de sosirea a două nave venind din susul. coastei. Tocmai stăteam la masă în cămăruţa noastră, cînd am* auzit deodată strigătul de : „Corabie-n depărtare". Ştiam că nu totdeauna însemna : sosirea unei nave, pentru că semnalul se dădea şi atunci cînd era zărită vreo femeie venind dinspre oraş, la apariţia unei căruţe, sau a orice altceva neobişnuit. Aşa că n-am dat importanţă faptului. Dar curînd strigătul deveni atît de general şi se auzea din atîtea direoţii de pe plajă, încît am fost şi noi siliţi să ne

ducem la uşă. Se vedeau, fără nici o îndoială, două nave dublînd promontoriul, bandîndu-se mult sub suflarea vîn-tului puternic de nord-vest, care bate pe coastă în fiecare după-amiază. Cea din frunte era o corabie cu trei catarge, iar în urma ei venea un bric. Toată lumea pe plajă era emoţionată şi se făceau tot felul de presupuneri. Unii ziceau că e Pilgrim. împreună cu nava din Boston pe care o aşteptam, dar curînd ne-am dat seama că bricul nu putea fi Pilgrim, iar cealaltă navă, cu arboretul zburător ciuntit şi bordul ruginit, nici pomeneală să aducă a eleganta corabie plecată

din Boston spre Indii. Cînd s-au mai apropiat, am văzut, după duneta înaltă, semiteuga ei lungă şi alte semne, că era vorba de nava italiană Roşa, iar bricul s-a dovedit a fi Cătălina, pe care-1 văzusem la Sânte Barbara, cînd abia sosise de la Valparaiso. Ancorară, se legară la geamandură şi începură să descarce piei şi seu. Roşa cumpărase* magazia folosită de Lagoda, iar Cătălina, în-chirie una liberă, aflată între noi şi cea a navei Ayacucho, aşa că toate magaziile erau acum ocupate, iar vreme de cîteva zi)e plaja a fost plină de animaţie. La bordul Cătălinei erai' mai mulţi canaci, luaţi imediat în primire de ceilalţi băştinaşi şi duşi la cuptor unde se puseră la taifas şi fumat. Doi francezi de pe Roşa veneau în fiecare seară la Nicholas, şi de la ei am- aflat că Pilgrim era acum la San Pedro, şi rămăsese singura navă americană pe toată coasta. O parte din italieni dormiră la magazia lor de pe ţărm, iar în fiecare seară şi la ei şi la cortul unde stătuse echipajul de pe Fazio se încingeau cîntece. Italienii aveau tot felul de „melodii — barcarole, cîntece populare etc. — şi în " cîteva rînduri am recunoscut bucăţi din opere îndrăgite şi cîntece de dragoste. Se arătau totdeauna gata de cîntat, fiecare pe cîte o voce, ceea ce producea un efect minunat, mai ales că mulţi aveau glasuri frumoase şi interpretau cu
201
mult suflet. In specul imul din Umeri avea un falsetto la fel de curat ca al'unui ■-■iarinot.
Majoritatea oamer.ilor de pe nave seara erau la ţărm, şi ne petreceam vremea trecind de la o magazie la alta, ascultînd tot felul de limbi şi urmărind tot felul de obiceiuri. Dar terenul comun unde ne întîlneam cu toţii era spaniola, fiindcă toţi o rupeau cit de cît pe limba asta. Ne s irinseserăm acum vreo patruzeci, cincizeci de oameni, re-prezentînd aproape toate naţiile din lume — doi englezi, trei americani, doi scoţieni, doi galezi, un irlandez, trei francezi între care doi normanzi şi un. gascon, un olandez, un austriac, doi sau trei spanioli, din bătrîna Spanie, vreo jumătate de duzină de spanioli americani şi metişi, doi indieni sadea din Chile şi Insula Chiloe, un negru, un mulatru, vreo douăzeci de italieni, din toate părţile Italiei, ca şi mulţi băştinaşi din Insulele Sandwich, unul din Ta-hiti, şi unul din Insulele Marchize.
Cu o seară înainte de plecarea navelor, toţi europenii s-au strîns şi au întins o petrecere la magazia de piei a Rosei, unde am avut parte de cîntece de toate neamurile şi în toate limbile. Un neamţ ne-a cîntat Ach ! mein lieber Augustin, cei trei francezi au intonat Marseillesa, englezii şi scoţienii au trecut la.Britania să stăpînească, şi Cin' să ne fie rege decît Charlie ?, italienii şi spaniolii au urlat mai multe imnuri naţionale, din care n-am priceput mare lucru, iar noi, cei trei ianchei, ne-am încercat norocul qu Stindardul înstelat. După ce am plătit acest tribut patriotic, austriacul ne-a oferit un plăcut cîntec de dragoste, iar francezii au cîntat frumosul Santinelle ! O prenez garde aux vous !, urmat de un melange cum era de aşteptat. Cînd i-am părăsit, li se cam urcaseră la cap aguardiente şi annisou cît băuseră, aşa că toţi cîntau şi sporovăiau laolaltă, şi înjurăturile neaoşe copleşeau celelalte vorbe.
202
A doua zi. ambele nave porniseră în susul coastei, şi ne lăsară să atăpînim în linişte plaja. Numărul nostru a sporit cu cei de la noile magazii, iar societatea plajei s-a schimbat oarecum. Un bătrîn scoţian, Robert, fu numit responsabil cu magazia Cătălinei şi, ca majoritatea concetăţenilor săi, avea ceva şcoală, era bineînţeles pragmatic, ba mai avea şi o îngîmfare solemnă şi caraghioasă. îşi petrecea vremea văzînd de porci, de găini, de curci, dini etc, sau trăgînd dintr-o pipă lungă. în magazia lui totul era curat oglindă, omul era de o regularitate de ceasornic, dar, cum prefera doar propria-i tovărăşie, nu contribuia cu prea mult la societatea noastră. Toată vremea cît a fost cu noi pe ţărm n-a cheltuit o centimă, iar ceilalţi spuneau că nu era un bun tovarăş de navă. Fusese subofiţer pe fregata engleză Dublin, comandată de căpitanul lord James Town-shend, şi-i intrase în cap că era o persoană importantă. Magazia Rosei era în sarcina unui austriac, Schmidt, care însă vorbea, citea şi scria în patru limbi străine cu uşurinţă şi foarte corect. Germana era limba lui maternă, dar, fiind născut lîngă graniţa cu Italia şi pentru că se îmbarcase la Genova, stăpînea italiana la fel ca şi propria-i limbă. Vreo şase ani şi i-a petrecut la bordul unei nave de război britanice, unde învăţase engleza pe care o vorbea bine, ba mai şi citea şi scria în limba asta. Mai mulţi ani navigase la bordul unor nave spaniole şi învăţase limba atît de bine că citea curent cărţi în spaniolă. Avea între patruzeci şi cincizeci de ani şi era un amestec ciudat de puritan şi marinar din marina militară. Vorbea foarte mult despre justeţe, corectitudine, şi le .dădea foarte bune sfaturi celor tineri şi canacilor, dar rareori se întîrnpla să se ducă în oraş fără să se întoarcă pe trei cărări. într-o zi de sărbătoare, el şi Robert — scoţianul de pe Cătălina — s-au dus în oraş şi s-au afumat atît de r-b-avăn. tot povestin-
203
du-şi unul altuia vechi întîmplări şi dîndu-şi sfaturi bune. încît au ajuns la ţărm călare pe acelaşi cal, mergînd spa-te-n spate, iar cînd bidiviul s-a oprit, amîndoi s-au prăvălit grămadă în nisip. După asta aerele lor înţelepte n-au mai avut nici o trecere şi n-au mai scăpat niciodată de gura celor din jur. In noaptea petrecerii la magazia Rosei, l-am văzut pe bătrînul Schmidt — aşa-1 chema pe austriac — stînd lîngă un butoi mare de care se ţinea cu amîndouă mîinile, şi-şi spunea de unul singur : „Ţin'te bine, ţin'te bine, bătrîne, că altfel te văd pe spate !" Cu toate astea, era un bătrîn inteligent, cumsecade, stăpîn al unui cufăr plin de cărţi, din care mi-a împrumutat şi mie, cu multă bunăvoinţă, să citesc. La aceeaşi magazie cu el mai erau un francez şi un englez, acesta din urmă clădit ca un lup de mare sadea,

marinar din marina militară, om generos, inimos şi, în acelaşi timp, un nenorocit de beţiv/ îşi făcuse o regulă ca de cîte ori se ducea la presidio să se îmbete, iar tot de atîtea ori reuşea să adormă pe drum, ca să se trezească apoi că i s-au furat banii. Cu cei pomeniţi, plus un chilian şi o jumătate de duzină de canari, se îmbogăţise colectivitatea noastră. După şase săptămîni de la plecarea navei Pilgrim, noi terminasem de trecut prin saramură şi de depozitat toate pieile. Iar după ce am curăţat locul, am golit hîrdaiele şi am pus totul în ordine, ne-am trezit că nu mai aveam ce face, pînă cînd se înapoia nava, decît să ne ocupăm de aprovizionarea cu lemne. în loc să ne ducem de două ori pe săptămînă să ne împrospătăm provizia de lemne, ne-arn hotărît să consacram acestei acţiuni o săptămînă întreagă, ca să adunăm suficient pentru a ne ajunge pînă la jumătatea verii. în consecinţă, porneam la drum cu securea în mînă în fiecare dimineaţă, după ce mîncam devreme, şi tăiam arbuşti pînă ce soarele trecea de zenit, semn că venise
204
şi pentru noi vremea prinzului, deoarece nimeni pe ţărm nu avea ceas, şi ne întorceam să mîncăm ; iar apoi o porneam din nou cu căruţul după noi şi cu funii, cărînd sarcinile pînă apunea soarele. Cu treaba asta ne-am înde-letnicit o săptămînă întreagă, reuşind să adunăm cîţiva stînjeni buni, ca să ne ajungă şase, opt săptămâni, după care am renunţat cu totul la distracţia asta spre marea mea bucurie. Fiindcă, deşi îmi plăcea să hoinăresc pe coclauri şi să tai lemne, căratul sarcinilor în spinare atîta cale, printr-un ţinut accidentat, era cea mai grea treabă pe care am făcut-o vreodată. De obicei, trebuia să mă las, în genunchi, să mă chinui să salt sarcina zdravăn legată în spate, şi apoi să mă ridic în picioare şi s-o pornesc cînd la deal, cînd la vale, de multe ori prin desişuri, spinii intrîn-du-mi în carne, rupîndu-mi hainele, îricît după o săptămînă nu mai aveam cămaşă întreagă pe mine.
Cu asta chiar că terminasem tot ce aveam de făcut, şi nu ne mai rămînea nici o ocupaţie pînă apărea din nou Pilgrim. Dar ajunsesem şi la capătul proviziilor o dată cu încheierea misiunii, fiindcă ofiţerul nostru fusese mînă largă, aşa că ceaiul, făina, zahărul şi melasa se duseseră. L-am bănuit că le expediase spre oraş şi, ori de cîte ori indiencele veneau pe plajă, el le trata cu melasă. Deoarece cafeaua de orz şi pezmeţii marinăreşti ni se păreau sărăcie curată, ns-am sfătuit între noi, după care eu am pornit călare spre oraş, cu o desagă mare de sare legată dinapola şeii şi cîţiva reali în buzunar, ca la întoarcere să aduc desaga plină de ceapă, fasole, pere. pepeni şi alte fructe, deoarece tînăra femeie peste care am dat, cum avea şi o grădină, s-a arătat foarte darnică atunci cînd a aflat că fă-ceam parte din echipajul navei americane şi că rămăsesem fără provizii. Cu astea am dus-o împărăteşte vreo săptămînă, două, iar în plus, aşa cum spun marinarii, ne-am înecat
205
in somn, şi nu catadicseam Fă ne ridicăm dimineaţa pîns nu era şi micul dejun gata. Vreo cîteva zile mi-am răscolit tot cufărul şi mi-am cîrpit toate hainele vechi, pînă le-am aranjat ca lumea — „petec lingă petec şi deasupra alt petec, ca randa unei barje de cărat nisip". După asta am pus mîna pe Navigatorul lui Bowditch, pe care-1 că-ra9em peste tot cu mine. Citisem cartea în cea mai mare parte şi acum am parcurs-o din nou cu grijă, de la un capăt la altul, rezolvînd majoritatea problemelor. Cum nici după treaba asta Pilgrim nu dădea semne să se arate, am făcut o descindere la bătrînul Schmidt, de unde am împrumutat şi am citit toate cărţile care se puteau găsi atunci la ţărm. Atît de rar era acest articol încît orice, chiar şi o cărţulie cu poveşti de copii, sau jumătate de calendar marinăresc părea o comoară. Am citit o colecţie de glume de la un capăt la altul într-o singură zi. ca pe un roman. şi m-am distrat copios. In cele din urmă, tocmai cînd socoteam că nu mai găsesc nimic, am descoperit chiar pe "fundul cufărului lui Schmidt MandeviUe, un roman de Godwin, în cinci volume. Nu-1 citisem pînă atunci, dar numele lui Godwin îmi era destul şi, după terfeloagele nenorocite pe care le mistuisem, orice carte ce purta în frunte numele unui intelectual era o comoară. Am pus mîna pe ea şi preţ de două zile m-am sculat o dată cu zorii şi m-am culcat târziu, citind cit puteam, aorbind-o de plăcere. Nu e exagerare să spui că romanul acela era ca un izvor în deşert. "
*
De la sublim la ridicol nu era decît un pas, aşa şi cu mine de la MandeviUe la săratul pieilor pentru că...
..Miercuri, 18 iulie, ne-a fost dat să vedem bricul Pilgrim apărînd din nou din susul coastei. In vreme ce se apropia, am văzut că înfăţişarea i se schimbase mult. Arboretul scurt al zburătorului fusese ridicat, toate parîmek de bulina erau degarnisite de pe macarale, în afară de cele
206
pentru velele inferioare, teangoanele prova şi traversele de cnicetă erau date jos, mai multe palancuri desfiinţate, manevre curente instalate în alte locuri, vădind şi nenumărate alte modificări de acelaşi fel. In plus, de pe dunetă se auzea a alta voce care dădea ordine şi se zărea o altă siluetă : un bărbat scund, măsliniu, îmbrăcat într-o jachetă verde şi pe cap cu o pălărie înaltă din piele. Bineînţeles că aceste schimbări puseră plaja în alertă, şi aşteptam cu sufjetui La gură să sosească odată barca navei la ţărm ca să aflăm ce se întâmplase. In cele din urmă, după ce velele au fost strînse, ancora transportată la locul ei şi fundarisită, barca se apropie de plajă, iar îndată se împrăştie vestea că nava aşteptată sosise la Sania Barbara, iar căpitanul Thompson preluase comanda ei, în vreme ce căpitanul Faucon venise cu Pilgrim şi era chiar omul cu jacheta verde de pe duneîă. Barca se îndreptă spre larg de îndată, fără să mai- avem timp să punem şi alte întrebări, aşa că am fost nevoiţi să aşteptăm pînă seara, cînd am luat un schif ce zăcea pe plajă

şi am tras la vîsle spre navă. Cînd am pus piciorul la bord, al doilea secund m-a chemat la dunetă, mi-a pus în braţe o boccea imensă care-mi era destinată şi pe care scria Nava Alert. După asta jinduisem eu, dar m-am stăpînit şi n-am desfăcut-o pînâ cind n-am ajuns din nou pe ţărm. Toată lumea era curioasă să ştie ce-i cu noua navă, care erau ultimele»ştiri din .Boston etc. Stimson primise scrisori de-acasă, şi se părea vă nu se petrecuse nimic remarcabil. Tot echipajul părea de acord că Alert era o navă minunată, mare : „mai mare deeît Roşa", „destul de încăpătoare ca să transporte toate pieile din California", „balustrade înalte la un cap de om", „navă nemaipomenită", „o bijuterie1' etc, etc. Căpitanul Thompson trecuse la comanda ei şi Alert o pornise direct spre Monterey, de acolo urmînd să se îndrepte spre San Francisco, şi n-avea să ajungă la San Diego decît

în vreo două. trfei luni. Cîţiva dintre membrii echipajului de pe Pilgrim îşi descoperiseră vechi tovarăşi la bordul noii nave şi-şi petrecuseră o oră, două în teuga ei în seara ie dinaintea plecării. Se spunea că punţile erau albe ca neaua, bricuite în fiecare dimineaţă, ca pe orice navă militară. La bord totul era „în bună rînduială ca la Bristol". Avea oameni de ispravă, trei secunzi, un velar, un dulgherii un echipaj complet. „La bord au un secund ca lumea, nu un terchea-berchea"'. „Un secund care-şi cunoaşte meseria, >i-i pune pe toţi ceilalţi la treabă cum se cuvine, şi nu-1 oalcă pe bătături nici căpitanul, nici echipajul". După :e-am strîns toate informaţiile asupra acestui punct, am întrebat şi despre noul căpitan cîte ceva. Acesta nu era la bord de multă vreme ca oamenii să-1 cunoască îndeajuns, dar se impusese de îndată ce preluase comanda, schimbînd arboretele zburătorilor, degarnisise toate mandarele aripilor, ca şi jumătate din cele ale manevrelor curente, chiar din prima zi.

După ce-am aflat tot ce se putea alia, am. luat barca şi am pornit-o spre ţărm şi, de îndată ce am ajuns la magazie, aşa cum e lesne de bănuit, ra-am apucat să desfac boc-eaua în care am găsit o provizie îndestulătoare de doc, flanele, încălţăminte etc. şi, ceea ce era şi mai preţios, o îegătură cu unsprezece scrisori. Am stat aproape toată noaptea aceea şi le-am citit, după care le-am pus cu grijă 'a păstrare, pentru ca să le recitesc şi răscitesc în momentele mele de răgaz. Apoi urma o jumătate de duzină de ziare, ultimul dintre ele pomenind de sărbătoarea Recunoştinţei şi de „plecarea navei Alert, aparţinînd firmei Bryant, Sturgis et Co., comandată de căpitanul Edward H. Faucon, cu destinaţia Callao şi California". Numai cel care după o lungă călătorie şi o îndelungată absenţă are şansa de a primi un ziar din patrie poate înţelege bucuria

ce o încerci atunci cînd îl citeşti. Am parcurs fiecare literă, tot, şi despre case de închiriat, lucruri pierdute sau furate, despre licitaţii. Numai un ziar e în stare să te transporte cu totul într-un anumit loc şi să te facă să te simţi din nou acasă. Chiar numai numele acestuia — „Boston Daily Advertizer" — îmi suna ca un bun venit în urechi.

Pieile de pe Pilgrim, au fost descărcate, ceea ce ne-a dat din ncu de lucru, şi în numai cîteva zile intrasem în vechea rutină cu piei muiate, piei uscate, curăţatul şi bătutul lor, etc. Căpitanul Faucon se apropie liniştit de mine pe cînd stăteam lîngă o piele întinsă şi tăiam bucăţile de carne cu un cuţit, şi m-a întrebat cum îmi plăcea California, după care adăugă:

— Tityre, iu patulae recumbans sub tegmine fagi. *

Foarte la obiect, m-am gîndit eu, şi, în acelaşi timp, rezultă că ai studiat şi latina. Era însă un gest amabil din partea lui şi atenţia unui căpitan nu era de dispreţuit. Lui Thompson aerele de grandomanie nu i-ar fi îngăduit să se coboare pînă la o astfel de dovadă de familiaritate sub privirile atîtor ofiţeri şi marinari de rînd. Dar Faucon era om cu educaţie, cu înclinaţii spre literatură şi avea o poziţie socială bună, încît aprecia lucrurile la adevărata lor valoare.

Sîmbătă, 11 iulie. Pilgrim a ridicat velele şi a pornit în susul coastei, lăsîndu-ne să ne vedem de treabă ca mai înainte. Pentru că adunasem o provizie îndestulătoare de lemne, iar zilele erau lungi şi frumoase, fără excepţie, ne rămânea timp berechet pentru treburile noastre personale. Din docul primit de acasă mi-am făcut curînd pantaloni şi bluze, iar din rămăşiţele rămase mi-am cusut o şapcă, drept care, în fiecare duminică, mă arătam într-un costum

*Titirus, stînd culcat pe pajişti, sub coroana fagului... (în latină în text, primul vers din Egloga J de Vergiliu).

complet, croit de mine din cap pină-n picioare. Mi-am umplut astfel timpul liber cu cititul, cirpitul, cu plimbări în căutarea coioţilor, iepurilor, lapinilor sau pentru a in-tîlni vreun şarpe cu clopoţei. Din cînd în cînd- făceam o vizită la presidio. O altă distracţie cu care ne delectam uneori era vînătoarea de languste la lumina torţelor. Pentru treaba asta am făcut rost de două ostii, cu nişte minere lungi ca de harpon, am confecţionat nişte torţe din frînghie cătrănită înfăşurată pe nişte prăjini lungi din lemn de pin, luam apoi singura barcă existentă pe plajă — un schif mic ; la prova stătea unul cu torţa, un cîrmaci la pupa şi doi oameni cu ostiile de fiecare parte a bărcii, şi o porneam în nopţile întunecoase să scotocim apele. E un sport minunat. Ne aţineam la o aruncătură de băţ de ţărm, unde apa nu are mai mult de trei, patru picioare, fundul e nisipos şi curat, iar torţele luminau totul atît de bine că puteai găsi şi un ac. Langusta e pradă uşoară, şi curînd am ajuns să prindem o grămadă. Peştii erau mai greu de păcălit, dar cîteodată mai înfigeam ostia şi în ei, aducînd de toate neamurile şi mărimile. De pe Pilgrim făcusem rost de o provizie bună de cîrlige de pescuit — înainte nu luasem cu noi la ţărm — şi mai multe zile la rînd ne-am dus pe promontoriu şi am

prins cod şi macrouri, în timpul unei astfel de expediţii am văzut o luptă între doi băştinaşi din Insulele Sandwich şi un rechin. Johny-rechinul se cam juca în jurul bărcii noastre de ia o vreme, alungind peştele şi arătîndu-şi dantura la<momeaiă, ori de ci te ori ne scăpa. După cîteva minute am auzit doi canaci ce pescuiau pe o stîncă în faţa noastră cum strigau unul la altul.
După care i-am văzut cum trăgeau de o funie zdravănă în vreme ce rechinul Johny se zbătea la capă'ul cdălalt. Funia se rupse curînd, dar canacii nu aveau de gind să-1

lase să scape atît de uşor şi s-au aruncat drept în apă după el. Abia acum începu bătălia. înainte de a reuşi rechinul să ajungă ia apă adîncă. unul din băştinaşi îl apucă de coadă fi o luă ia fugă cu el spre plajă, dar Johny se răsuci şi, îndoindu-se, îşi arătă dinţii în apropierea băştinaşului, îl obligă pe acesta să-i dea drumul şi să sară din apă. Rechinul se întoarse spre larg, şi se strădui din răsputeri, zbătîndu-se şi plescăind, să iasă la apă adîncă, dar, din nou,. înainte de a izbuti el să scape, celălalt băştinaş îl apucă de coadă şi zvîcni cu el spre plajă, în vreme ce tovarăşul său îl stîrnea lovindu-1 cu pietre şi cu o prăjină lungă. Dar şi de data asta, cînd rechinul reuşi să se răsucească, băştinaşul fu nevoit să-i dea drumul, însă în clipa în care peştele o luă spre larg amîndoi se ţinură după el, aş-teptînd clipa în care să-1 prindă. în chipul acesta bătălia dură o vreme, rechinul bătînd apa cu furie, zbătîndu-se, răsucindu-se, iar cei doi băştinaşi, stîrniţi de emoţia vînă-torii, vociferau cît îi ţinea gura. în cele din urmă rechinul scăpă, ducînd cu el un cîrlig, o bucată de funie şi, drept amintire, cîteva răni zdravene.

Capitolul XXI CALIFORNIA ŞI LOCUITORII EI

Am rămas permanent în legătură cu tei de la presidio şi, pe la sfîrşitul verii, îmi îmbogăţisem substanţial vocabularul, pe lingă faptul că acum îi cunoşteam pe toţi cei din partea locului, ştiam caracterul şi obiceiurile lor, ca şi instituţiile după care se conduceau.
California a fost descoperită în 1534 de Ximenez, sau în 1536 de Cortez, nu ştiu exact de cave, şi a fost vizitată de numeroşi alţi aventurieri, ca şi de călători trimişi de

către coroana spaniolă. Au descoperit că era locuită de numeroase triburi de indieni şi că în unele regiuni se arăta deosebit de fertilă. La asta s-au adăugat şi zvonurile despre mine de aur, perle etc. Abia s-a răspîndit vestea despre bogăţia acestui ţinut, că iezuiţii au şi obţinut îngăduinţa ele ase aşeza aici, pentru a-i creştina şi lumina pe indieni. Au înfiinţat misiuni în diferite regiuni spre sfîrşitul celui de-al XVII-lea secol şi i-au strîns pe băştinaşi în jurul lor, i-au creştinat după datina bisericii catolice şi i-au învăţat arta vieţii civilizate. Pentru a asigura protecţia iezuiţilor şi a întări puterea coroanei asupra indienilor civilizaţi, au mai fost ridicate două forturi, la Monterey şi San Diego. unde au fost instalaţi militari. Acestea au primit denumirea de presiăio şi şi-au împărţit între ele stăpînirea asupra întregii colonii. De atunci s-au mai înfiinţat astfel de presi-diouri la Santa Barbara, San Francisco şi în alte locuri, împărţind ţara în mari districte, fiecare cu presidioul său, guvernate de un comandant. Cea mai mare parte a soldaţilor s-au căsătorit cu indience aduse la civilizaţie şi, treptat, în jurul fiecărui presidio au apărut mici localităţi. în decursul timpului, în porturi s-au ivit nave venite să facă negoţ cu misiunile, luind în schimb piei, .şi astfel a început marele comerţ al Californiei. Aproape toate vitele din ţară aparţineau misiunilor care i-au folosit pe indieni, deveniţi de fapt robi, pentru a se îngriji de imensele lor cirezi. în anul 1793, cînd Vancouver a vizitat San Diego, misiunile aveau puteri mari, imense bogăţii şi au* fost acuzate că au subminat autoritatea suveranului, tocmai pentru a li se lua cele dobîndite. După expulzarea iezuiţilor din dominioanele spaniole, misiunile au trecut în mîna fran-cis^ 'cânilor, fără să schimbe prea mult stilul de administrare. De la proclamarea independenţei Mexicului, misiunile au început să cam scapete, pînă cînd, în cele din urmă, s-a

votat o lege care le-a luat tot avutul, obligîndu-i pe călugări să se limiteze numai la îndatoririle lor spirituale, iar pe indieni deelarîndu-i liberi şi independenţi rancheros. Dar, asa cum e uşor de presupus, condiţia indienilor nu s-a schimbat decît cu numele, pentru că au rămas la fel de robi ca şi înainte. în schimb situaţia misiunilor s-a modificat cu totul. Acum preoţii nu mai au nici o putere, decît fa domeniul problemelor religioase, iar marile lor proprietăţi au ajuns să fie pradă pentru harpiile puterii civile, ce sînt trimise în regiuni în calitate de administradores, pentru a rezolva treburile curente ; în cîţiva ani, aceştia ajung să-şi încropească averi, lăsînd în urma lor problemele administrative într-o situaţie şi mai nenorocită decît :a venire. Pentru locuitori, ca şi pentru toţi cei interesaţi de această ţară, fie atraşi de negoţ, fie din alte motive, dinastia preoţilor fusese mai acceptabilă decît cea a admi-nistratorilor. Preoţii erau legaţi de o singură misiune şi
teu nevoiţi să-i apere bunul renume. Aşa că misiunile îşi
::hitau datoriile cu regularitate şi, în general, locuitorii ..rau trataţi mai omeneşte şi legaţi de cei care-şi petreceau atreaga viaţă în mijlocul lor. însă aceşti administraăores >int oameni străini, trimişi din Mexico, nelegaţi în nici un el de această ţară, nu au nici un interes faţă de misiunea primită, fiind în cea mai mare parte aventurieri incorigibili — militari scăpătaţi, politicieni rataţi —. a căror singură ţintă e să-şi refacă averea în cel mai scurt timp posibil. Pe

coastă, această schimbare se produsese cu numai cîţiva ani înainte de sosirea noastră, dar chiar şi în acest scurt timp comerţul scăzuse simţitor, creditele diminuaseră, iar venerabilele misiuni decădeau rapid.
Modul de guvernare a rămas însă acelaşi. Există patru sau chiar mai multe presidiouri, avînd sub oblăduirea lor diferite misiuni, şi nişte pueblos — reşedinţe ale puterii
213
civile, unde nu există nici misiuni, nici presidio. Cel mai nordic presidio e San Francisco, următorul Monterey, apoi Santa Barbara, cu misiunea cu acelaşi nume, San Luis Obispo şi Santa Buenscventura, despre care se zice că e cea mai bună misiune din întreaga tară, posedînd terenuri fertile şi podgorii. Cel mai sudic presidio e San Diego, cu-prinzînd misiunile San Diego, Ban Juan Capistrano, Pue-blo de los Angeles, cea mai mare aşezare din California şi misiunea învecinată San Gabriel. In privinţa problemelor religioase, preoţii sînt sub oblăduirea arhiepiscopului din Mexico, iar cit priveşte treburile laice, ei ţin de guvernatorul general, tea mai înaltă autoritate civilă şi militară. Guvernul acestei ţări e de fapt o democraţie în care domneşte arbitrariul, pentru că nu are un cod juridic comun, .nimic care s-ar putea numi o justiţie. Singurele lor legi se fac şi se desfac după capriciul legiuitorului, şi deci sînt tot atît de schimbătoare ca şi legiuitorul însuşi. Sistemul uzează de delegaţi trimişi la congresul de la Mexico, dar, cum pentru dus şi întors e nevoie de mai multe luni, între capitală şi provinciile îndepărtate nefiind decît foarte puţine mijloace de comunicaţie, un astfel de delegat rămîne permanent în capitală, ştiind foarte bine că, pînă să scrie el o scrisoare şi să primească răspuns la ea din partea celor de acasă, acolo vor avea loc mai multe revoluţii, iar dacă e trimis un alt delegat, nu-i rămîne decît să-1 înfrunte, iar candidatura se hotărăşte în acest mod.
4
în California revoluţiile sînt ceva obişnuit. Sînt provocate de oameni aflaţi pe ultimele trepte ale scării sociale, împinşi de o situaţie disperată, care pe cei de aceeaşi condiţie din ţara mea i-ar face să înfiinţeze o nouă organizaţie politică. Dar obiectivul acestei mişcări e bineînţeles punea şi dreptul de pescuit, numai că, în ioc să facă întruniri, să discute paragrafe, să se satirizeze, să
214
organizeze serbări, să facă promisiuni şi sâ mintă, cei de 3ici pun mîna pe muschete şi baionete, ocupă un presidio şi vama, împart prada si declară instituirea unei noi dinastii. In ceea ce priveşte dreptul, nu cunoac altă lege decît puterea şi teama.
Un iankeu s-a naturalizat, a devenit catolic şi s-a căsătorit în această ţară. într-o zi omul stătea în casa lui din Pueblo de los Angeles cînd un mexican, cu care avusese nişte neînţelegeri, intră în casă şi-1 înjunghie drept. în Inimă, de faţă cu toţi ai lui. Criminalul a fost prins de câţiva iankei ce se aşezaseră în partea locului ; aceştia l-au ţinut arestat prnă cînd avea să ajungă la guvernatorul general
0 relatare a întregii afaceri. Guvernatorul general a refuzat să aibă de-a face cu chestiunea în cauză, iar concetăţenii 1 elui ucis, văzînd că nu există nici o şansă_ ca cel vinovat sâ ajungă pe mîna justiţiei, au adus la cunoştinţa autorită-ţilor că, de nu se întreprinde nimic din partea lor, aveau sâ-1 judece ei. Din întîmplare, în vremea aceea s-a nimerit acolo şi un grup de vreo treizeci, patruzeci ăe vînă-tori şi treperi din statele vestice, înarmaţi cu puşti, eare-şi stabiliseră cartierul general la Pueblo. Aceştia, împreună cu englezii şi americanii din partea locului — vreo două-zeci, treizeci şi ei — au pus mîna pe putere în oraş şi, după ce au aşteptat o perioadă rezonabilă de timp, au trecut la judecarea omului după procedura din ţara lor. A fost ales un judecător şi nişte juraţi, omul a fost. judecat, condamnat la moarte prin împuşcare şi apoi adus dinaintea celor de faţă legat la ochi. Numele tuturor au fost puse într-o pălărie ; fiecare dintre cei implicaţi a jurat .să-şi împlinească datoria, a avut loc tragerea la sorti, au fost alese douăsprezece nume, oamenii respectivi au luat poziţie de tragere, la comandă au tras şi l-au executat pe criminal. Acesta a fost înmormântat cum se cuvine, după care puterea a fost remisă autorităţilor legale. La San Ga-
215
uriei îşi avea reşedinţa un general cu atît de multe titluri mcît ar fi fost suficiente chiar şi pentru un hidalgo ; acesta a dat o proclamaţie lungă, cît .o parîmă de bulină, amenin-ţîndu-i pe rebeli cu completa distrugere, dar nu s-a mişcat din fortul lui, fiindcă ştia el că patruzeci de vînători din Kentucky, înarmaţi ca lumea, şi o duzină de iankei şi englezi constituiau o forţă capabilă să ţină piept unui regiment întreg de metişi flămînă, leneşi şi la vorbă şi la faptă.
Intîmplarea s-a petrecut pe vremea cînd noi eram la San Pedro, portul aşezării Pueblo, şi amănuntele le-am aflat de la cei care au fost la faţa locului. La câteva luni după aceea, a fost ucis pe drumul dintre Pueblo şi San Luis, Rey, un alt om, de către soţia lui şi bărbatul cu care aceasta fugise. După unii, străinii i-ar fi urmărit şi i-ar fi împuşcat pe amîndoi, dar după altă versiune, nu s-a întreprins nimic contra lor, pentru că era vorba doar de nişte băştinaşi ; la San Diego am văzut adesea un individ despre care se spunea că el e criminalul. Poate să fi fost vorba de două întîmplări diferite şi să se fi amestecat între ele.
Atunci cînd crima e comisă de indieni, dreptatea, sau ■ mai degrabă răzbunarea, nu se mai arată atît de indolentă. Pe cînd eram la San Diego, într-o duminică după-amiază, un indian stătea călare cînd un altul, cu care acesta avusese neînţelegeri, se apropie de el, scoase la iveală ditamai cuţitul şi-1 înfipse drept în inima calului. Celălalt indian sări

de pe calul ce se prăbuşea, scoase tfi el cuţitul şi-1 înfipse în pieptul atacatorului, lăsîndu-1 mort pe loc. Criminalul fu prins de îndată, băgat la zdup şi ţinut acolo pînă la sosirea răspunsului de la Monterey. Cîteva săptă-mîni mai tîrziu l-am văzut pe bietul nenorocit stînd pe pămîntul gol, dinaintea puşcăriei, cu lanţuri la picioare şi cătuşe la mîini, priponit de un stîlp. Ştiam că nu mai avea nici o scăpare. Deşi comisese fapta la furie, pentru

că animalul îi aparţinea şi în plus ţinea foarte mult la el bietul de el nu era decît un indian, şi atît părea suficient ca să fie vinovat. Cam la o săptămînă după ce l-am văzut eu, am auzit că fusese împuşcat. Aceste cîteva exemple sînt suficiente pentru a da o imagine a felului în care se împarte dreptatea în California.

Cei de aici nu sînt mai cumsecade în relaţiile lor parti-culare decît în cele publice. Bărbaţii sînt risipitori, îngîm-faţi, aiuriţi şi subjugaţi tare de patima jocurilor de noroc ; iar femeile nu prea au şcoală, în schimb sînt frumoase, numai că moralitatea lor nu e dintre cele mai perfecte. Cu toate acestea, cazurile de infidelitate sînt mult mai rare decît s-ar putea presupune la început. De fapt, un viciu ţine piept altuia, şi în felul-acesta se obţine un fel de echilibru. Dacă femeile nu-şi păzesc virtutea, soţii sînt în schimb cumplit de geloşi, iar răzbunarea lor, aproape sigur, îndeamnă moartea. Cîţiva inci de lamă rece de oţel între coaste a adus sfîrşitul multor bărbaţi nesăbuiţi, care uneori nu s-au făcut vinovaţi decît de o mică indiscreţie. Infidelitatea trebuie să înfrunte multe dificultăţi, iar descoperirea ei are consecinţe fatale în sînul claselor avute. Sînt foarte supravegheate chiar şi femeile necăsătorite. Principala preocupare a părinţilor e să-şi mărite fetele cit mai bine, iar pentru aceasta au nevoie de un bun renume. Privirea tăioasă a unei duena, ca şi arma neşovăielnică a unui tată sau frate constituie suficientă protecţie, iar caracterul aprig al celor maî mulţi dintre ei — fie bărbaţi, fie femei — justifică folosirea acestor arme, deoarece chiar domnii care-şi pun viaţa în joc pentru a răzbuna dezonoarea familiei lor, îşi vor risca iar viaţa pentru a aduce dezonoare alteia.

Nimeni nu se prea îngrijeşte de bieţii indieni. Se zice că preoţii misiunilor sînt foarte severi cu ei, alcalzii

introduc reguli pentru a pedepsi orice abatere comisă de ei,, dar toate a.stea nu a.jută la nimic. Ca să arăt cît de mult le lipseşte indienilor orice simbure de moralifiate sau. conştiinţă a îndatoririlor familiale, am să. amintesc că am cunoscut un indian care-şi lua nevasta, cu. care se căsătorise în biserică, şi o aducea pe plajă, după care împărţea cu ea banii pe care-i dobîndise acesta de la marinari. Dacă alcaldele descoperea că vreuna din fete- o apuca pe cărări greşite fără să se mai sfiască, atunci era biciuită, pusă să măture curtea de la presidia, să care lut şi cărămizi pentru construcţii. Dar cu cîţiva reali pedeapsa se anula. Viciul cel mai răspîndit printre indieni era necumpătarea la băutură. Mexicanii,, din contra, sînt cumpătaţi, şi nu-mi aduc aminte să fi văzut unul singur beat.

Cam. aşa arată poporul acesta ce stăpineşte o ţară care se întinde pe patru, cinci sute de mile de-a lungul coastei, unde se află. cîteva porturi bune, iar în. nard păt-duri frumoase, ape pline de peşte şi eîmpii acoperite- de mii de cirezi de vite, binecuvântată, cu un climat cum nu se poate mai blînd pe pămînt, cu un sol în. car*» dintr-o sămînţă de porumb culegi şaptezeci, optzeci de boabe, iar populaţia nu cunoaşte nici un fel de boli epidemice sau endemice. Ce ţară minunată, ar putea deveni în mîinile unor oameni întreprinzători ! ne-ar veni nouă să spunem. Şi totuşi, cît timp. va răraîne acest popor în această situaţie, într-o astfel de ţară? Americanii — cum sînt numiţi cei ce locuiesc în Statele Unite — şi englezii — care se infiltrează destul de iute în. principalele oraşe şi au preluat negoţul — sînt mai harnici şi eficienţi decît mexicanii. Cu toate acestea, copiii lor creştea nişte mexicani în multe privinţe, şi dacă „febra caii-forniană" '— adică indolenţa — cruţă prima generaţie, reuşeşte foarte probabil s-o^ atace pe cea de-a doua:

Capitelul XXI NAVA ALERT

Sîmbâtâ, 18 iulie. în această zi, brigantma mexicană Tazşo a ridicat velele îndreptîndu-se spre San Blas şi Mazatlan. Nava aceasta fusese aruncată pe ţărm la San Pedro de o furtună de sud-est, şi apoi fusese adusă la San Diego pentru reparaţii şi încărcătură. Proprietarul ei avusese mult de furcă cu autorităţile în privinţa impozitelor, şi plecarea navei fusese amînată cu mai multe săp-tămini. Dar, după ce s-au rezolvat toate dificultăţile, brigantina a pornit îa drum, împinsă de o briză uşoară, şi tocmai ieşea din port cînd doi călăreţi se repeziră îri goană pe plajă şi încercară să găsească o barcă să pornească după navă. Dar cum nu se găsea nici una la îndemrnă, a a oferit o mînă de monede de argint oricărui canac care s-ar'fi angajat să pornească înot ca să ducă o scrisoare îa bord. Unul dintre băştinaşi, un tînăr plin de viaţă, bine făcut, îşi smulse într-o clipă de pe el hainele, în afară de pantaloni, puse scrisoarea în pălărie şi porni înot după navă. Din fericire, bătea un vînt foarte uşor, nava înainta încet, aşa că, deşi era ia o milă spre larg cînd băştinaşul pornise de la mal, acesta începu să se apropie iute de ea. înota lăsînd un siaj ca o mică şalupă cu aburi. N-am pomenit niciodată un astfel de înot. Cei de pe punte au văzut că se apropia, dar n-au pus în pană, bănuind cam despre ce putea fi vorba. "Cum vîntul continua să nu se întărească, băştinaşul ajunse lingă navă, urca la bord şi ânmînă scrisoarea. Căpitanul o citi, îi spuse băştinaşului că nu avea nici un răspuns de transmis, după care îi dădu un pahar de brandv şi-1 lăsă să se arunce în mare ca să-şi .găsească drumul spre ţărm, cum s-o descurca mai bine. Băştinaşul înotă pînă la cel mai apropiat promontoriu, şi numai după un ceas, a apărut

la magazii. Nu arăta deloc obosit, cîştigase trei sau patru dolari, un pahar de brandy şi era în culmea bucurie; Brigantina îşi continuă drumul, iar ofiţerii guvernamentali, care veniseră tocmai pentru a împiedica plecarea ei. o luară la drum acum cam cu buzele umflate, dezamăgi: fiecare în felul lui, fiindcă se bizuiseră pe faptul ca \ro; mai putea stoarce ceva bani de la proprietarul navei. Trecuseră de-acum trei luni de cînd sosise Alert îa Santa Barbara şi o aşteptam să apară în fiecare zi. La jumătate de milă în spatele magaziei se afla o colinn înaltă, şi în fiecare după-amiază, îndată ce ne terminam treaba, ne suiam acolo să vedem de nu cumva se zăreşte vreo pînză-n depărtare împinsă din spate de alizeelc regulate. Ne urcam zi de zi şi ne întorceam dezamăgiţi. Ardeam de nerăbdare s-o văd venind odată, fiindcă mi se spusese în scrisoare că proprietarii din Boston, la cererea prietenilor mei, îi scriseseră căpitanului Thompson să mă ia la bordul navei Alert în cazul în care aceasta se îndrepta spre Statele Unite înaintea lui Pil-grim. Iar eu voiam să ştiu dacă acest ordin fusese deja primit, şi care era destinaţia navei. Pentru alţii, un an mai devreme sau mai tîrziu s-ar fi putut să nu aibă prea multă importanţă, dar pentru mine însemna totul. Se împlinise acum exact un an de cînd plecasem din Boston şi. în cel mai bun caz, nici 6 navă nu putea spera să ajungă acolo în mai puţin de opt, nouă luni, ceea ce ar fi însemnat că lipsisem doi ani cu totul. Era o perioadă îndelungată, dar nu fatală. Nu trebuia neapărat să aibă consecinţe hotărîtoare asupra viitorului meu. Dar daca mai trecea un an, acest an ar fi putut să-mi pecetluiască soarta definitiv. S-ar fi putut să rămîn marinar pe viaţă. Cu toate că înainte de primirea scrisorilor de acasă mă cam împăcasem cu gîndul, de îndată ce mi se ofere;; prilejul de a mă întoarce şi mi se deschidea perspectiva

220

unui alt fel de viaţă, am început să simt cum mă copleşeşte dorinţa de a mă vedea acasă şi de a avea cel puţin şansa de a-mi hotărî singur soarta. Aş fi vrut poate să-mi încerc norocul chiar şi în meseria de marinar, şi să devin ofiţer, dar magazia de piei nu era cel mai nimerit loc pentru a învăţi. meseria mării. Ajunsesem expert în pus pieile la saramură, totul mergea strună, avusesem prilejul de a cunoaşte oamenii Californiei, timp suficient pentru citit şi studiat navigaţia, dar mari-năria practică nu se poate învăţa decît la bord, aşa că eram hotărît ca, de îndată ce apărea nava, să cer să fiu luat la bord. Pe la întîi' august, am terminat de pus la saramură toate pieile, le-am depozitat, am curăţat hîr-daiele — treabă cu care ne-am îndeletnicit vreme de două zile, stînd în mizerii şi resturi adunate timp de şase luni de la prelucrarea pieilor, într-o duhoare care l-ar fi deranjat şi pe un porc — şi am rînduit totul în vederea sosirii navei, după care am avut iar un răgaz de aşteptare de vreo trei sau patru săptămîni. Mi le~am petrecut ca de obicei, citind, scriind, făcîndu-mi haine şi cîrpindu-le pe cele vechi, pregătindu-mi toată garderoba pentru cazul in care urcam iar la bordul navei. Binenţeles că am mai fost şi la cîte un pescuit, am bătut desişurile împreună ca ogarii mei, şi, din cînd în cînd, am mai făcut şi cîte o vizită la presidio şi la misiune. Mi-am pierdut multă vreme ocupîndu-mă de un căţeluş, pe care l-am ales din treizeci şi şase, cîţi se născuseră într-un interval de numai trei zile la magazia noastră. Era un căţeluş minunat, care promitea ; avea toate cele patru lăbuţe albe, în rest fiind de un maroniu închis. I-am făcut un mic coteţ şi l-am priponit şi pe el alături, separîndu-1 de ceilalţi cîini, . hrănindu-1 şi dresîndu-1 cu mîna mea. în numai cîteva săptămîni l-am făcut să mă asculte. Creştea frumos, era foarte ataşat de mine, şi promitea să fie una dintre

221

căpeteniile haitei de pe plajă. L-am botezat Bravo ş: numai gîndul la el şi la danaci mă făcea să regret câ aveam să mă despart de ţărmul acela.

Zi de zi ne urcam pe colină, dar nu se vedea nici urmă de navă şi am început să facem tot felul de presupuneri, întrebmdu-ne pe unde o fi rătăcind. Alert era subiectul tuturor discuţiilor ce se stîrneau seara pe la diferite magazii, ca şi în timpul acelor paseo de după-amiază de-a lungul plajei, mirîndu-ne unde putea întîzia, dacă fusese la San Francisco, cam cîte piei avea să aducă etc, etc.

Joi, 25 august. în dimineaţa asta ofiţerul care răspunde de magazia noastră s-a dus împreună cu doi canaci într-o canoe mică, în largul promontoriului la pescuit, iar noi stăteam cuminţi în cămăruţa noastră, cînd, deodată, înainte de prînz, s-a auzit chemarea : ,,Corabie-n depărtare !" izbucnind din toate părţile ţărmului, de la cuptorul canacilor şi pînă la magazia Rosei într-o clipită toată suflarea a fost afară, şi iată o corabie mîndră, cu rîndunicile şi contrarîndunicile ridicate, înclinîndu-se în bătaia puternicei brize de după-amiază, dublînd iute promontoriul. Avea vergile braţate în şart, toate pînzele erau sus şi trăgeau bine, pavilionul american flutura la picul mizenei şi, avînd şi fluxul în ajutor, acum gonea ca un cal de curse. De şase luni nu mai intrase în portul San Diego o nouă navă, aşa că toţi erau acum cu ochii pe ea. Alert şi-a făcut o frumoasă intrare. Velele superioare au fost strînse pe cînd depăşea limba joasă d$ nisip, apoi au fost adunate velele prova şi nava a dublat frumos promontoriul numai cu gabierul artimon, şi—şi fundarisi ancora doar la un cablu distanţă de ţărm. în cîteva minute marinarii se împraştiară pe vergile zburător, şi toate cele trei vele zburător au fost strînse odată. De pe verga zburătorului trinchet, marinarii s-au lăsat să alunece pe straiuri şi au strîns focul, cei de pe verga zburătorului

222

artimon, tot pe straiuri, au ajuns la gabia arborelui mare, iar de acolo pe vergă, iar marinarii de pe vergile gabier au

venit la vale pe balansine pînă la braţele vergilor velelor- inferioare. Toate pînzele au fost adunate cu mare crijă, burţile lor strînse bine în contraşcote, folosind pa-lancurile mici, iar focurile au fost protejate cu capoate. Apoi vergile rîndunicilor au fost coborîte, palancurile asigurate pe vergi şi straiuri, barca cea mare coborîtă Ia apă, pentru a transporta în pupa o ditamai ancora, după care nava a fost ancorată. Era Alert.
De pe dunetă a fost coborîtă barca cea mică, şi un echipaj de băieţi zdraveni, intre paisprezece şi optsprezece ani, l-au adus pe căpitan la ţărm. Barca cea mică c±a de iapt o balenieră uşoară, frumos vopsită, care la pupa avea banchete cu perne, şi timonă cu torţe pentru cîrmă. Ne-am repezit cu toţii la echipajul bărcii şi, în cîteva minute, eram prieteni la toartă. Aveam multe de întrebat despre Boston, despre călătoria făcută etc, iar ei erau tare curioşi să afle cum ne duceam traiul la ţărm. Unul dintre ei s-a oferit imediat să schimbe locul cu mine,.exact ceea ce voiam şi eu, şi nu ne mai trebuia acum decît învoirea căpitanului.
După masă, echipajul începu să descarce piei, iar cum noi, cei de la magazie, nu aveam nimic de făcut, ni s-a ordonat să venim la bord să-i ajutăm. Acum aveam pentru prima dată prilejul să văd şi nava care speram să-mi fie adăpost în cursul anului ce urma. De aproape, de la boid arăta la fel de bine ca şi de departe. Avea nişte punţi mari şi încăpătoare — mai ales că nu erau nici dunetă, nici ruf, care desfigurează de obicei pupa celor mai multe corăbii —, punţi fără suprastructuri şi la prova şi la pupa, albe ca o pînză de in (echipajul ne-a spus că albeaţa aceea de la pietrele de bricuit se trage). Nu

era împopoţonată cu fleacuri de ornamente aurite sai ţipătoare, ca să ia ochii pasagerilor şi ageamiilor de uscat. ci totul arăta cum se cuvine să arate pe o navă serioasă Nu se vedea nici urmă de rugină, de murdărie, manevrs care să nu fie bine întinse, capete de parîmă scămoşate de socar nematisite în arboradă, vergile erau încrucişaţi ca la carte, ţinute bine de balansine şi braţe. Secundu; se vădea inimos, cu un glas de taur şi totdeauna vio.; pus pe treabă. Era bărbat întreg, din cap pînă-n picioart şi, cu toate că se arăta cam „catîr", cam „chiţibuşar", în general era iubit de echipaj. Mai existau un al doilea si un al treilea ofiţer, un dulgher, un velar, stevard şi bucătar, ca şi doisprezece marinari la teugă. Adusese Ir bord şapte mii de piei, coarne şi seu, pe care le colectam, din susul coastei. Am început să descărcăm toată mari";: asta, pe două schele de bord în două bărci odată, al doile; secund răspunzînd de barcaz, iar al treilea de barca de serviciu. Cu asta ne-am îndeletnicit mai multe zile, pînj cînd am dus la ţărm toate pieile, după care echipajul s-î apucat de încărcat balast, iar ceilalţi am trecut la pus piei în saramură.
Sîmbâtă, 29 august. Din susul coastei a apărut bricul Cătălina.
Duminică, 30 august. Era prima duminică de care st bucura echipajul de pe Alert de cînd ajunsese la Sar Diego, şi toţi marinarii voiau bineînţeles să se ducă se vadă oraşul. Indienii coborîseră pe plajă devrejtne, aducînd şi cai de închiriat pentru ziua respectivă, aşa că cei ce primiseră învoire o porniră spre presidio şi misiune, şi nu s-au întors decît seara. Eu mă cam săturasem de Sar) Diego, m-am dus la bord şi mi-am petrecut ziua alături de cîţiva oameni din echipaj, pe care i-am găsit făcîn-du-şi de lucru în teugă, fie cîrpindu-şi sau spălîndu-şi hainele, fie citind sau scriind. Mi-au spus că nava, If

venire, făcuse escală la Callao, unde a stat la ancoră trei săptămîni. De la Boston la Callao făcuse doar ceva mai mult de optzeci de zile, una dintre cele mai scurte călătorii din cîte s-au consemnat. La Callao au întîlnit fregata Brandywine şi alte cîteva nave militare americane mai mici, fregata engleză Blonde şi o navă militară franceză cu şaptezeci şi patru de tunuri. De la Callao veniseră drept spre California, şi vizitaseră toate porturile de pe coastă, inclusiv San Francisco. Teuga era spaţioasă, destul de bine luminată prin iublouri şi, cum era curată lună, avea un aspect destul de primitor. Cel puţin era cu mult mai confortabilă decît vizuina aceea înghesuită, întunecoasă în care trăisem atîtea luni la bordul navei Pil-grim. Conform regulamentului navei, teuga era curăţată în fiecare dimineaţă, iar marinarii, fiind şi ei oameni îngrijiţi, păstrau multă Ordine avînd şi propriile lor reguli, ■::um ar fi întreţinerea unei scuipători imense aflate întotdeauna sub scară, şi între binte, aerisirea hainelor umede etc. în afară de asta, în fiecare duminică dimineaţa teuga era şi ea bricuită. La pupa se aflau o cabină elegantă, un salon, un oficiu comercial, cu tot felul de rafturi şi mărfuri, între compartimentele de la pupa şi teugă se afla o întrepunte, înaltă ca şi puntea tunurilor de pe o fregată, avînd pînă la traverse vreo şase picioare jumătate. Şi în-trepuntea era bricuită regulat, ţinută în perfectă rîn-duială, într-o parte fiind bancul de lucru şi sculele dulgherului, în cealaltă ale velarului, iar dulapul şefului de echipaj, plin cu parîme pentru greement, în cea de-a treia latură. O parte a echipajului dormea aici, în hamacuri prinse de traverse şi strînse frumos în fiecare dimineaţă. Oamenii spuneau că nava era etanşă ca o tobă, o corabie minunată, singurul ei defect — ca la cele mai multe — fiind acela că la teugă ajungea umezeala. Cînd naviga cu cîte opt, nouă noduri, cum se întîmpla adesea la vînt

bun, dincolo de pasarelă, la prova, nu rămînea un locşor uscat. Marinarii spuneau poveşti uimitoare despre cum naviga corabia asta, şi aveau deplină încredere în ea. socotind-o a fi sub zodia norocului. Avea abia şapte ani, fusese

angajată numai în comerţul cu Cantonul, nu i se întîmplase nici ua accident mai de seamă, şi în nici o traversadă nu depăşise media de timp. Al treilea ofiţer, un băiat de vreo optsprezece ani, nepot al proprietarilor, era pe nava asta de cînd se pomenise copil şi credea orbeşte în ea. Iar secundul o respecta aşa cum îşi respecta soţia, familia.
Nava a mai rămas în port vreo săptămînă, iar după ce-şi descarcă marfa şi luă balast, se pregăti de plecare. I-am cerut căpitanului să raă ia la bord. Mi-a spus că mă puteam îndrepta spre casă cu Alert, lucru pe care-1 ştiam dinainte, şi văzînd că voiam să rămîn la bord şi în perioada în care va naviga de-a lungul coastei, mi-a spus că n->are nici o obiecţie, cu condiţia să găsesc un altul de seama mea cu care să fac schimb. I-am împlinit cu uşurinţă dorinţa, pentru că erau mulţi cei care se arătau bucuroşi să mai schimbe decorul, rămînînd cîteva luni îa ţărm, şi mai ales să scape de perioada de iarnă şi de furtunile de sud-est. A doua zi am urcat la bord cu cufărul si hamacul, şi iată-mă din nou pe mare.

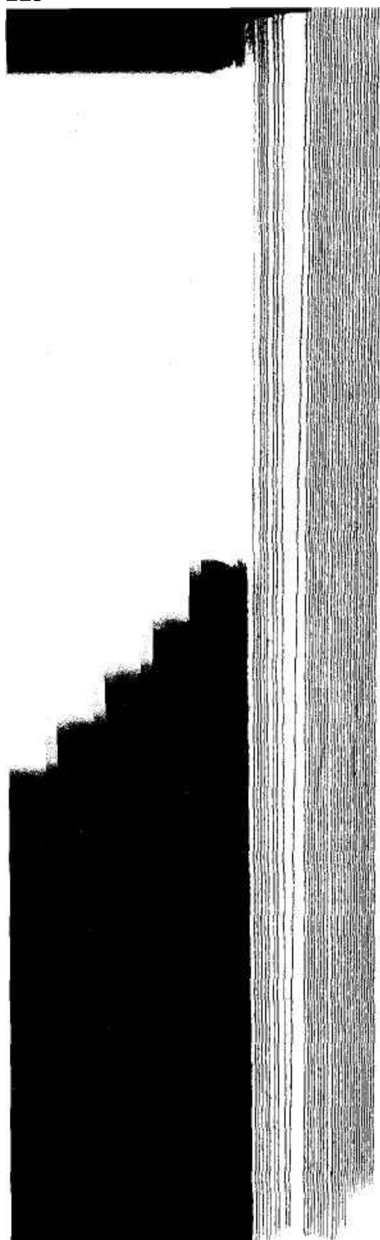
Capitolul XXIII 4

O NAVĂ NOUA, NOI TOVARĂŞI

Joi, 8 septembrie. ■ Prima zi de muncă pe noua navă. Credeam că viaţa marinarului e aceeaşi, indiferent unde, dar am descoperit că aici toate obiceiurile erau alt fel decît pe Pilgrim. După ce tot echipajul a fost trezit în
226
zori, fiecare a avut la dispoziţie trei minute jumătate să se îmbrace şi să ajungă pe punte, iar care întîrzia ştia că va avea de furcă apoi cu secundul, aflat totdeauna pe punte şi al cărui glas se auzea pe toată nava. Se montau pompele prova, iar al doilea şi al treilea ofiţer supravegheau spălatul punţilor, în vreme ce secundul bătea duneta fără să-i scape nimic, dar nu se cobora el să pună mîna pe vreun ghiordel sau pe perie. Totul era spălat, pe afară şi pe dinăuntru, la prova şi la pupa,-puntea superioară, întrepuntea, timoneria şi teuga, balustradele, parapetul şi gurile de scurgere — toate frecate cu mături si cîrpe, punţile udate şi răzuite cu nisip peste tot, după care se bricuiau. Piatra de bricuit e o bucată mare de piatră moale, cu partea de jos netedă ; la capete sînt prinse nişte funii de care trag oamenii făcînd-o să alunece înainte şi înapoi paste puntea presărată cu nisip. Pietrele mai mici de bricuit, numite de marinari „cărţi de rugăciune", se folosesc pentru frecatul şanţurilor şi locurilor mai înguste, unde pietrele mari n-au cum să ajungă. Cu treaba asta ne îndeletniceam un ceas sau două, după care oamenii treceau şi spălau tot nisipul de pe punţi Apoi urma frecatul cu peria şi coada, iar după ce punţile erau uscate, fiecare se ducea la treaba lui din dimineaţa , respectivă.
Nava avea cinci bărci, un barcaz, o barcă de serviciu, una mică, alta de salvare şi una de comandant. De fie-' care răspundea cîte un şef, care o îngrijea şi se ocupa de întreţinerea şi curăţenia ei. Apoi fiecărui om din echipaj îi revenea un anumit sector de curăţat, unuia alămurile şi părţile componente ale vinciului, altuia clopotul de alamă, care era frecat lună, celui de-al treilea butoiul de carne sărată, altuia bastoanele balustradei, apoi altul se îngrijea de scările teugii şi tambuchiurilor, ce erau şi
227 15*
ele ridicate şi bricuite. Toate îndatoririle astea trebuiau terminate înainte de masa de dimineaţă. Ceilalţi din echipaj verificau şi înlocuiau calafatul, bucătarul îşi freca blidele — gamele de lemn din care mănîncă marinarii —, lustruia cercurile cioveielor pe care le aşeza dinaintea bucătăriei aşteptînd inspecţia. După ce punţile se uscau, atoatestăpînitorul se arăta pe dunetă, făcea cîteva tururi, se auzeau opt bătăi de clopot, şi tot echipajul se ducea la masă. Aveam la dispoziţie jumătate de oră pentru micul dejun, după care eram chemaţi pe punte din nou. gamelele, oalele, sacii de pîine etc. dispăreau la locul lor. Iar în dimineaţa aceea se făceau pregătiri de drum. Am filat lanţul de care se legăna nava, l-am virat pe celălalt şi am pus ancora la post. Toată treaba asta ne-a luat mai puţin decît ne trebuia pentru aceleaşi manevre pe bric, fiindcă, în ciuda faptului că aici totul era de două ori mai mare, de exemplu macaraua de capon era atît de imensă că un om abia o putea sălta, iar lanţul de trei ori mai greu, aveam spaţiu suficient de mişrare. mai multă disciplină şi metodă de muncă, mai mulţi oameni şi mai mult chef de lucru. Toţi păreau îmboldiţi de ambiţia de a executa cît mai bine. Şi ofiţerii şi marinari; îşi cunoşteau meseria, şi toate mergeau strună. Îndată ce am virat ancora la pic scurt, secundul, aflat pe teugă, dădu ordin să se desfacă velele şi, într-o clipă, toţi oamenii se aruncară în arboradă, pe şarturi în sus, se des-făşurară pe vergi, alergînd unul după altul, primul ajuns, cel mai destoinic, desfăcînd sacheţii de la capătul vergilor, ceilalţi sacheţii de la mijloc, apoi cîte un om ră-mînea pe fiecare vergă, ţinînd pălăncelul de cargafung cu cîte o voltă numai pe după atîrnătoarea de vergă, gata să-i dea drumul, în vreme ce toţi ceilalţi coborîseră pentru a pune mâna pe fungi şi scote. După care secundul striga spre cei de pe vergi : „Totul gata la prova ? Totul gata pe
228
verga mare ?" etc, iar după ce auzea răspunsul :,Da, da, sjr !" venea ordinul de a da drumul. într-o clipită, nava, care pînâ atunci nu-şi arăta decît vergile golaşe, înflorea de pînzele velelor slăbite brusc, de la arboretul rînduni-cilor pînă la punte. Apoi toată lumea cobora în afară de cîte un singur om pe fiecare catarg, pentru a supraveghea arborada. Atunci se ridicau zburătorii şi se trăgeau la locul lor, cele trei vergi săltînd o dată pînă la vîrful arboradei, cartul tribord ridicînd zburătorul trin-chet, cartul de babord pe cel mare şi cinci marinari mai slăbuţi din ambele carturi (eu

eram unul dintre ei) săltau zburătorul artimon. Apoi se braţau vergile, se vira ancora, macaraua de capon era instalată, parîma se întindea trasă de tot echipajul, cu bucătar cu tot, iar ancora era adusă la post însoţită de corul vioi ce intona Cu inimă, marinari! Nava fiind pornită acum, se ridicau şi velele superioare, una după alta şi, încă înainte de a ajunge la promontoriu, toate velele erau sus. Rîndunica trinchet, care-mi revenea mie, pentru că eram în cartul secundului, era de două ori mai mare decît cea de pe Pilgrim şi, cu toate că mă descurcam uşor cu cea de pe bric, de data asta m-am văzut copleşit de vela aceea, mai ales că nici n-aveam de ce mă sprijini, pe nava asta totul fiind cîntărit cu zgîrcenie, aşa că marinarului nu-i rămînea să se ţină decît cu pleoapele.

îndată ce am dublat promontoriul, deoarece toate velele fuseseră ridicate, s-a auzit ordinul „Cartul liber sub punte !", iar echipajul mi-a spus că de cînd erau pe coastă, rutina era cart pe cart în timpul călătoriilor între porturi. Totul demonstra că, deşi se păstra o disciplină strictă, şi se cerea fiecăruia să se străduiască din răsputeri pentru împlinirea datoriei, totuşi, în mare, la bord domnea o bună rînduială. Fiecare marinar ştia că trebuie să se arate bărbat şi s-o demonstreze cînd muncea, şi

totuşi cu toţii erau mulţumiţi cu regimul. Iar un echipaj mulţumit, în care oamenii se înţelegeau între ei, nu-şi căutau pricină, oferea un plăcut contrast cu echipajul redus, nemulţumit, pus pe gîlceavă şi extenuat de pe Pilgrim.

Cum era rîndul nostru să mergem sub punte, oamenii s-au apucat să-şi vadă de treburi, să-şi repare hainele sau să se

îndeletnicească în linişte cu diverse lucruri mărunte. Pentru că aveam garderoba pusă la punct de la San Diego, mie nu-mi rămînea nimic de făcut decît să ciiesc. Aşa că am răscolit prin euferele echipajului, dar n-am găsit, nimic care să-mi convină, pînă cînd unul dintre marinari mi-a spus că avea el tocmai la fundul cufărului o carte care „spunea totul despre un mare tîlhar" şi, după ce o dădu la iveală, am descoperit, spre marea mea surpriză şi bucurie, că era chiar cartea lui Bulwer Paul Clifford. Am şi înhăţat-o„ m-am dus la cuşetă, m^am întins şi am început să citesc în legănarea hamacului pmă am fost chemat cu cartul meu pe punte. Totul era plăcut : întrepunţile goale, tambuchiurile deschise prin care se strecura o briză răcoroasă, nava ce înainta domol. Tocmai începusem să simt gustul povestirii cînd au răsunat opt bătăi de clopot şi s-a ordonat să mergem la masă. După ce-am luat masa, cartul nostru a fost chemat pe punte pentru patru ceasuri, iai 1& patru ara coborît din nou în teugă, m-am culcat pe hamac şi am citit pînă la cartul scurt. Pentru că nu era îngăduită folosirea lămpilor după ora opt, în cartul de noapte n-am putut citi. Am avut parte de vînturi blînde şi de perioade de calm, aşa că drumul a durat trei zile. In timpul zilei, ori de cîte ori cartul meu era liber, mi-am petrecut timpul în acelaşi fel, pînă cînd am terminat cartea. N-am să uit niciodată cîtă plăcere mi-a făcut. Era o surpriză să dau peste o carte ca asia atunci cînd nici nu mă gîndeam să

pretind ceva cu calităţi cît de cît literare, aşa încît pentru mine a fost o adevărată sărbătoare. Stilul strălucit, suc-cesiunea momentelor de tensiune, portretele frumoase şi caracteristice mi-au creat un permanent sentiment de bucurie. Era prea bună pentru un marinar. Şi nu mă aşteptam ca astfel de momente să dureze prea mult.

Cînd eram pe punte, intram în rutina firească a navei. Velarul şi dulgherul îşi vedeau de treabă în între-punţi, iar echipajul avea de lucru în arboradă, sau des-"ăcea funii, împletea sfilaţe etc, ca de obicei pe o navă lomercială. Carturile de noapte păreau mult mai plăcute riecît pe Pilgrim. Acolo erau atît de puţini oameni încît dacă unul trecea la timonă şi celălalt de veghe, nu mai aveai cu cine schimba o vorbă. Aici eram cîte şapte în cart, aşa că tăifăsuiam din plin. După două sau trei nopţi îi cunoşteam bine pe cei din cartul babord. Şeful cartului era velarul, în general socotit omul cu cea mai mare experienţă la bord. Arăta a marinar de soit provenit din marina militară, fusese pe mare vreme de douăzeci şi doi de ani, pe tot felul de nave — militare, corsar, de sclavi, comerciale —,. de toate, în afară de baleniere, la care un marinar sadea din marina militară se uită cu dispreţ şi se fereşte pe cît poate de ele. Bătuse o mulţime de colţuri de lume şi era mare meşter să scornească tot felul de istorii. Poveştile lui durau cîteodată tct cartul, şi-i ţinea pe toţi treji. Erau foarte amuzante prin exagerări şi, bineînţeles, nici el nu se aştepta vreodată să fie crezut, totuşi le spunea din pură plăcere. Cum avea umor, şi o provizie inepuizabilă de expresii milită-reşti şi marinăreşti sadea, ne distra întotdeauna. După el ca vîrstă, ca experienţă şi ca poziţie în cart venea un englez, pe nume Harris, despre care am să vorbesc pe larg mai departe. Urmau doi sau trei americani, marinari obişnuiţi cu voiajele în Europa şi America de Sud,

unul fusese pe o balenieră şi bineînţeles era doldora de istorii în branşă. La urmă venea un băiat din Cape Cod, un căpăţînos, lat în umeri, hîrşit pe goelete de pescuit macrouri, care acum făcea prima călătorie pe o corabie cu velatură pătrată. Era neaoş din Hingham şi, bineînţeles, era poreclit „dogarul". Celălalt cart număra cam tot atîţia. Şeful lor era un francez înalt, arătos, cu nişte favoriţi negru corb şi păr cîrlionţat. Arăta a marinar 'de mîna-ntîi, şi se numea John — marinarul n-are nevoie decît ^de un singur nume. Mai erau doi americani — unul din ei provenea dintr-o familie scăpătată, dar cu rudenii respectabile, şi ajunsese, săracul, la nădragi de doc şi salariu lunar ; un neamţ şi un englez, pe nume Ben, ce aparţinea de echipa de pe verga zburătorului artimon ca şi mine, şi care, în ciuda vîrstei lui, era un marinar bun. La cei pomeniţi se mai adăugau doi puşti din Boston, abia ieşiţi din şcoală. Dulgherul uneori se lipea de cartul babord. Era un bătrîn lup de mare, născut în Suedia, care se dovedise cel mai priceput timonier de pe navă. Aceştia erau tovarăşii mei, la care se adăugau bucătarul şi stevardul, amîndoi negri, trei ofiţeri şi căpitanul.

în cea de-a doua zi de cînd făceam largul, vîntul se roti, venind din faţă, şi a trebuit să răzbim în susul coastei. In vreme ce eram nevoiţi să navigam în volte, am avut prilejul să înţeleg rutina de la bord. în Joc să fim trimişi unde era mai multă nevoie şi să alergăm dintr-un loc în altul, fiecare om avea postul lui. S-a instituit un veritabil regulament al navigaţiei în volte. Secundul comanda de pe teugă, răspundea de velele prova şi de prima jumătate a navei. Doi dintre cei mai destoinici marinari, velarul din cartul nostru şi John francezul din celălalt cart, munceau pe teugă. Al treilea secund comanda la mijlocul navei şi împreună cu dulgherul şi încă

n marinar manevrau murele şi bulinele velei mari, bucătarul, ex officio, scota trinchet, iar stevardul pe cea a velei' mari, Al doilea secund avea în sarcină vergile artim°n> braţele de sub vînt ale trinchetului şi arborelui mare. Eu fusesem postat la braţele din vînt ale velei artimon, alţi trei marinari mai tineri în partea de sub vînt, un puşti la scota randei şi la ghiu, un marinar şi alţi puşti la braţele zburătorului mare, gabierului mare şi rîndunicii mari, iar restul echipajului — marinari şi muşi — trudea la braţele velei mari. Fiecare îşi cunoştea postul, acolo trebuia să fie atunci cînd se dădea comanda de voltă şi răspundea de manevrele care i se încredinţaseră. Fiecare parîmă trebuia slăbită sau trasă numai la comandă, legată ca lumea şi pusă frumos colac după ce nava făcea o voltă. Îndată ce toţi oamenii îşi

ocupă posturile, căpitanul, care stă în partea din vînt a dune-tei, face un semn timonierului şi-i comandă :
— Cîrma în vînt !
— Cîrma în vînt ! răspunde secundul de pe teugă şi scotele pro va sînt lăsate libere.
— Desfaceţi murele şi scotele, spune căpitanul
— ...murele şi scotele ! trece comanda din gură-n gură spre prova, şi murele şi scotele sînt eliberate.
Următoarea mişcare e virarea manevrelor pentru voltă. Braţele din vînt ale vergii artimon şi ale vergii mari sînt asigurate în acelaşi timp, cu numai două volte, pregătite pentru a fi slobozite, iar braţele din partea opusă sînt întinse la maximum.
— Vira gabierul mare ! strigă căpitanul.
Braţele sînt slobozite şi dacă şi-a ales momentul potrivit, vergile se rotesc ca unse. Dacă însă a întîrziat sau a dat comanda prea devreme, e ca şi cum ţi s-ar scoate o măsea. Apoi sînt braţate vergile artimon, scota
233
velei mari e întinsă spre prova, randa artimon slăbit în partea de sub vînt, şi oamenii de la braţe sînt gata manevra vergilor prova.
— Daţi drumul şi strîngeţi ! ordonă căpitanul.
Al doilea ofiţer dă drumul braţelor prova din vînt şi marinarii le virează pe cele din bordul de sub vînt. Sţ-cundul de pe teugă e atent la vergile prova.
— Bine verga gabierului trinchet ! Bine verga zbură, torului ! Verga rîndunicii prea mult ! Mai mult în part, u din vînt. Bine aşa ! Bine peste tot !
Apoi cartul tribord virează cu grijă murele velei mari, iar cartul babord trece în prova şi virează murele prova, filează scota focului, asigurînd-o cu un palane dacă vîntul bate foarte tare. Apoi sînt braţate vergile artimon, căpitanul de obicei supraveghind personal operaţiunea.
—■ Bine verga randei ! încă puţin la verga gabierului mare ! Bine aşa ! Bine verga gabierului artimon ! Toate vergile inferioare bine ! Totul bine la pupa ! Viraţi bine manevrele din vînt !
Acum totul fiind în ordine, fiecare îşi face colac capetele de parîmă, la postul său, şi apoi urmează ordinul:
— Cartul liber sub punte !
în cursul ultimelor douăzeci şi patru de ore ale .drumului, am tot făcut volte cînd spre ţărm, cînd spre larg, Bchimbînd de drum la fiecare patru ore, aşa că am avut destule prilejuri să observ manevrele necesare pe navă. Şi nu era nevoie de mai mulţi oameni pentru a braţa vergile inferioare pe Alert, care depăşeau cincizeci de picioare pătrate, decît pe Pilgrim, unde aceste vele aveau doar ceva mai mult de jumătatea acestora. într-atît de mult depind aceste manevre de felul în care se fac operaţiile şi de starea scripeţilor. Iar căpitanul Wilson, care ne-a fost pasager în cursul unei călătorii în susul coastei
234
ounea că nava noastră avea nevoie de numai jumătate /jjî oamenii necesari pe bricul lui. Această uşurare a muncii se datora priceperii şi atenţiei cu care lucrase căpitanul Faucon. El garnisise din nou aproape toate jţjanevrele mobile de pe navă, aruncase toate macaralele uzate, înlocuindu-le pe cele duble cu macarale simple si palancuri, rînduindu-le pe toate cît mai ştiinţific. ' Vineri, 11 septembrie. în dimineaţa asta, la ora patru, am coborît sub punte, pe cînd promontoriul San Pedro era la două leghe în faţa noastră, iar Alert naviga cu toate velele şi cu aripile întinse. După numai o oră, ara fost treziţi de zăngănitul lanţului pe punte, şi în cîteva minute am auzit comanda „Tot echipajul pe punte !" Şi ne-am apucat de muncă din greu, virînd parîme şi strîn-gînd aripile, pregătind lanţul prova şi ancorele.
— Pilgrim e în port la ancoră, spuse cineva, în vreme ce noi alergam de colo colo pe punte.
Şi, aruneîndu-mi o clipă privirea peste bord, am văzut-o pe vechea mea prietenă, încărcată din greu şi asaltată de alge. în timpul manevrelor de ancorare şi a celor necesare pentru volta în vînt, fiecare îşi are postul şi menirea lui. Velele superioare au fost coborîte şi strînse, vergile inferioare ridicate şi focurile date jos, apoi au urmat la rînd velele gabier, cargafungurile le-au strîns la mijloc, după care s-a fundarisit ancora. îndată Ce ancora a prins bine, tot echipajul a sărit în arboradă să strîngă velele zburător. Am descoperit curînd că, la bordul lui Alert, manevrele astea însemnau lucru mare, fiindcă orice marinar ştie că o navă e judecată după cum se strîng velele. Al treilea ofiţer, velarul şi cartul babord s-au dus pe verga zburătorului trinchet, al doilea secund, dulgherul şi cartul tribord, pe verga zburătorului mare, 'ar eu, flăcăul acela din Anglia şi doi băieţi din Boston, ca şi individul de la Cape Cod am strîns zburătorul
235
artimon. Numai nouă ne revenea misiunea de a terţai şi a strînge vela asta, şi nimeni altul decît noi nu a dreptul să calce pe verga respectivă. Secundul ne-a I sub oblăduirea lui, adesea punîndu-ne s-o terţarolăn. t s-o strângem de cîte patru ori la rînd, pînă cînd, a< nînd-o frumos la mijloc, vela forma un con perfect, t o încreţitură. îndată ce fiecare velă e strînsă şi i se ac1' burta, cargafungul se trece prin palane şi apoi se înt cu contraşcota de pe punte. Secundut se ducea îa bal să verifice atent velele prova, apoi se urcă pe vinci \ tru inspecţia velelor arborelui mare, şi la "urmă se

du Ia piciorul arborelui mare pentru o ultimă privire asv velelor artimon. Dacă ceva nu era în regulă, dacă o v făcea burtă prea mult, colţurile de scotă prea întinse prea slabe sau vreo vergă nu se orienta bine înspre pi< totul trebuia luat de la capăt, Cînd totul era în ord mijlocul velelor stătea întins bine cu contr-aşcotele, cheţii de împuntătură strînşi. ca să nu facă vela nii cută, urmînd apoi ceilalţi sacheţi legaţi în scurt, bi: îîngă buclă.
Din momentul fundarisirii ancorei, pe căpitan r. mai interesează nimic, stăpîn devenind secundul. Cu glas de leu tînăr, urla în toate cjirecţiile, şi totul zbt>; dar se făcea cum trebuie în acelaşi timp. Părea cu to alt om decît secundul de pe Pilgrim,, om liniştit, cuir îs cade şi nebăgăret. Cel de pe Alert nu era mai demn : stimă poate, dar ca secund părea cu muit mai bun. .' completa schimbare a felului de a fi al căpitanului Thorv son din clipa preluării comenzii navei Alert se dat.' fără îndoială, tot acestui om. Dacă secundului îi lipse; vîna, disciplina slăbeşte, nimic nu mai merge ca lunx şi căpitanul e nevoit să se amestece permanent. Acea -creează o stare de încordare între cei doi ofiţeri, echip jul se simte încurajat şi totul se încheie cu o răfui;
236
trei. Dar domnul Brown — din Marblehead — nu
> lvea nevoie de ajutorul nimănui, ţinea toate frinele în
mînă Şi s"ar & putut spune, mai degrabă, cărşi depăşea
autoritatea în detrimentul celei a căpitanului, nicidecum
•& ajungă în situaţia de a fi îmboldit de acesta. Căpitanul
Thonips°n îi dădea secundului ordinele necesare între
patru ochi şi, în afară de cazurile în care era nevoie de
manevre la care participa toată suflarea — ancorarea,
plecarea din port, navigaţia în volte, terţarolarea gabie-
' relor etc. — rareori se arăta personal pe punte. Aşa e
'■ normal să se desfăşoare lucrurile, şi atîta vreme cît situa-
; ţia asta durează şi la pupa sînt raporturi de bună înţele-
' gere, totul merge strună.
1 După ce s-au strîns toate velele, se coboară vergile rîndunicii. Eu şi un puşti englez am coborît verga rîn-dunicii mari, care aici era mai lungă decît verga zburătorului mare de pe Pilgrim, alţi doi băieţi mai tineri s-au ocupat de verga rîndunicii trinchet, şi altul de cea ar-timon. Am păstrat această rutină pe tot timpul cît am fost pe coastă, rldicînd şi dînd jos aceste vergi ori de cîte ori plecam sau ne întorceam în port. Erau manevrate şi coborîte toate odată, verga rîndunicii mari la ; babord, iar celelalte două la tribord. Nu s-a încheiat bine totul şi s-a rînduit cum se cuvine că au şi fost montate ; macarale pe vergi şi straiuri şi au fost date la apă bar-;; cazul şi barca de serviciu. S-au fixat apoi cu şarturi ? tangoanele pentru bărci, iar acestea au fost bine legate y la capătul braţului fals, aşa cum se procedează în por-a turi. După micul dejun, au fost deschise gurile magaziilor, şi s-a pregătit totul pentru a fi ridicate la bord pieile de pe Pilgrim.. Toată ziua bărcile s-au plimbat încoace şi-ncolo pînă am preluat toată încărcătura de pe °[bric şi l-am lăsat numai cu balastul. In cala navei noastre !l toate aceste piei nu însemnau mare lucru, deşi pentru
237
i:
Pilgrim conslituiseră o încărcătură care-1 afundase j la portsarturi. Schimbul acesta de piei a rezolvat şi pro. blema destinaţiei celor două nave, subiect de ample spe, culaţii pentru noi. Nava noastră urma să rămînă în port, în timp ce Pilgrim avea să pornească a doua zi spre Saţ Francisco. După ce-am terminat treaba, şi am pus rîriJ duială pe punţi pentru noapte, prietenul meu StimsojJ veni la bord şi am stat amîndoi vreun ceas în cuşeta mea Cei de pe Pilgrim mă invidiau pentru locul obţinut pj Alert, şi se gîndeau că prinsesem un vînt mai bun decîţ! ei, cel puţin în ceea ce priveşte plecatul spre casă. Stimsom era hotărît să se îndrepte şi el spre ţară cu Alert, fie ru-gîndu-se, fie plătind. în cazul în care căpitanul Thompson n-ar fi fost de acord să-1 ia în,alt chip, avea să-şi cumperţ locul făcînd schimb cu unul din echipaj. Perspectiva încă un an de şedere aici, după ce Alert se va îndrepta] spre casă, i se părea prea mare pedeapsă.
Pe la ora şapte, secundul dădu buzna în compartimentul nostru comun plin de chef de distracţie, i-a scos ps băieţi din cuşete, 1-a sculat pe dulgher cu scripca lui, 1-; trimis pe stevard să pună lămpi în întrepunte, şi i-a stîrnil pe toţi să danseze. întrepuntea era destul de înaltă ca si şi sărim, goală şi albă de atîta bricuit încît arăta numa bine a sală de dans. Cîţiva din echipajul lui Pilgrim st aflu în teuga noastră, şi toţi s-au apucat de petrecere şi s-a întins un joc marinăresc în regulă, pîrfă cînd a bătut clopotul de opt ori. Băiatul din Cape Cod ştia să dansezi giga, precum un pescar sadea, cu picioarele goale, lovin-du-şi călcîiele şi izbind puntea cu tălpile, după ritmul muJ zicii. Asta era distracţia favorită a secundului, care bi^ nuia să stea în uşă şi să privească, iar dacă băieţii nu aveau chef să danseze, îi alerga de jur împrejur ameninţîndu-i cu un capăt de parîmă, spre marea distracţie a echipajului
238

j± doua zi dimineaţă, conform ordinelor agentului, pilgrvm ridică velele şi porni în susul coastei, într-o călătorie de trei sau patru luni. A luat-o la drum fără multă zarvă, şi a trecut atît de aproape de noi că puteai arunca 0 scrisoare la bord, la timonă stînd căpitanul Faucon în persoană şi conducînd nava de parcă ar fi fost o barcă de pescuit macrouri. Cînd la comanda lui Pilgrim era căpitanul Thompson, la plecare aveau loc atîtea pregătiri şi ceremonie de ziceai că porneşte la drum o navă de război cu şaptezeci şi patru de tunuri. Dar căpitanul Faucon era marinar pînă-n măduva oaselor. Ştia ce e aia o navă şi era la fel de liniştit la bordul oricăreia, ca un cizmar pe scăunelul lui. Nu avea nevoie de alte farafastîcuri care să-i scoată în evidenţă priceperea, ci-i ajungea părerea echipajului, ce fusese vreme de şase luni sub comanda lui, şi-î cunoştea ca pe un cal breaz, iar dacă marinarul spune despre comandantul lui că e bun atunci poţi fi sigur câ aşa e, deoarece e ultimul lucru pe care e dispus să-1 recunoască oamenii. Echipajul îşi alimentează provizia de bombăneli tocmai pe seama'cusururilor pe care le găseşte căpitanului în ceea ce priveşte priceperea lui în ale mari-năriei.

După ce Pilgrim a plecat, am rămas la ancoră la San Pedro încă trei săptămîni, de la II septembrie pînă la 2 oc-tombrie, ocupaţi cu îndeletnicirile obişnuite legate de debarcarea mărfurilor şi încărcarea pieilor. Această muncă părea mai uşoară şi mai plăcută decît Ia bordul lui Pilgrim. Cu cît e mai mult cu atît e mai vesel, spune un proverb marinăresc şi, printr-o bună diviziune a muncii, un echipaj de barcă de doisprezece oameni putea, fără mare bătaie de cap, încărca toate pieile aduse într-o zi. Şi pe ţărm ca Şi pe navă, cheful, lipsa motivelor de nemulţumire şi raor-ttiăiala contribuie la buna desfăşurare a muncii. Al treilea

secund, ofiţerul ce venea cu noi, de obicei, părea un tînăj :umsecade, care nu crea probleme dacă nu era nevoie Aşa că, de obicei, timpul se scurgea în mod plăcut, fiin<j 'oucuroşi să mai scăpăm de disciplina rigidă de pe navă, in vremea cît am fost aici m-am gîndit adesea la săptă-nînile nenorocite, mohorîte petrecute pe aceste meleagur plicticoase cînd fusesem la bordul lui Pilgrim, trăind într-. atmosferă de nemulţumire şi severitate la bord şi cu numaj patru oameni care să facă toată treaba la ţărm. Prefet navele mari. Spaţiu mai mult, mai bine înzestrate, reguli mai bune, mai multă viaţă şi mai mulţi oameni care-ţi ţin tovărăşie. încă ceva contribuia să ne descurcăm mai uşor exista un echipaj normal de barcaz. O balenieră uşoară. frumos vopsită, cu bănci la pupa, cu eche şi troţe de cînnâ stătea la cartierul tribord şi era folosită drept barcaz. C mai tînăr de pe navă — un puşti din Boston de vreo paisprezece ani — era şeful bărcii şi el răspundea de ea, o întreţinea mereu curată şi pregătită de plecare în orice clipă. Alţi patru tineri marinari, cam de aceeaşi statura şi vîrstă — eu eram unul dintre ei — formau echipajul. Fiecare avea vîsla şi locul lui şi trebuia să fim la post cu vîslele albe lună, cu strapazanele puse,' şi apărătorile de bordaj lăsate. Trăgătorul de la rama prova avea în griji barbeta şi cangea de barcă, iar şeful de barcă — cîrma, echea şi locul pasagerilor de la pupa. Misiunea noastră era să-i purtăm pe căptian şi pe agent unde* aveau nevoie sau să-i ducem pe pasageri la bord şi la ţărm, treabă care nu era de joacă pentru că cei de pe mal nu aveau bărci, aşa că noi trebuia să-i luăm pe toţi, de la ţîncul ce voia să-şi cumpere o pereche de încălţări şi pînă la negustoru ce lua butoaie şi baloturi. In unele zile, cînd cumpărătorii se înghesuiau venind şi plecînd iute, noi stăteam în barei toată ziua, vîslind cînd încoace cînd încolo, şi abia d(

aveam vreme să mîncăm, iar cum nava era la vreo trei mile de mal, trăgeam la rame cîte treizeci, patruzeci de mile. Cu toate astea, ni se părea cea mai plăcută treabă de pe toată nava, pentru că atunci cînd era folosit barcazul, noi nu aveam nici .o treabă cu încărcatul şi descărcatul, în afară de transportul unor mici baloturi de-ale pasagerilor, şi nici cu pieile. Apoi mai profitam şi de prilejul de a vedea toată lumea care venea la bord, de a face noi cunoştinţe şi de a auzi noutăţile. Dacă nu se nimerea căpitanul sau agentul cu noi, n-aveam nici un ofiţer în barcă, şi cu pasagerii uneori petreceam de minune, fiindcă mai totdeauna aveau chef să stea de vorbă cu noi şi să ne distreze. Adesea eram nevoiţi să stăm şi să aşteptăm la farm ceasuri în şir, atunci trăgeam barca pe mal, unde o lăsam cu un om de pază, după care ne duceam la cea mai apropiată casă, sau ne pierdeam vremea bătînd plaja, cule-gînd scoici, jucînd şotron, sau alte jocuri unde era nisipul mai tare. Ceilalţi de la bord nu aveau prilejul de a părăsi nava, în afară de cazul cînd trebuiau să care mărfuri grele sau să aducă piei. Cu toate că mai tot timpul stăteam muraţi, fiindcă brizanţii ne udau mereu din cap pînă-n picioare, noi eram tineri, clima blîndă, şi socoteam că, oricum, era mai bine decît înhămaţi tot timpul la robota ie la bord. Cunoşteam de acum aproape jumătate din oamenii Californiei, deoarece nu numai că-i duceam pe toţi ia navă — bărbaţi, femei, copii —. dar şi toate scrisorile, mesajele, pachetele mai uşoare tot noi le căram şi, fiind cunoscuţi după îmbrăcăminte, eram totdeauna bine primiţi oriunde.

La San Pedro -nu aveam distracţia asta, fiindcă acolo nu exista decît o singură locuinţă şi nu era mai nimic de văzut şi nici cu cine sta de vorbă. Singura treabă plăcută acolo era să mă duc călare, o dată pe săptămînă, pînă la

cea mai apropiată fermă, pentru a comanda să ne trimită o vită la navă.

Bricul Cătălina sosi de la San Diego, şi fiindcă se îndrepta în susul coastei am pornit împreună, într-o cursă de viteză pînă la Santa Barbara, pe o distanţă de circa optzeci de mile. Am virat ancora şi am ridicat velele pe ia ora

unsprezece noaptea, împinşi de o uşoară briză dinspre ţărm, care, spre dimineaţă, a căzut, lăsîndu-ne într-un calm plat la numai cîteva mile de locul de ancoraj. Cătălina, fiind o navă uşoară, nici jumătate cît Alert, a scos ramele lungi de pupa, a lăsat o barcă la apă s-o remorcheze şi a vîslit astfel toată noaptea, aşa că a avut parte de o briză a mării mai puternică şi venită mai devreme decît noi ; am trăit amărăciunea de a o vedea împinsă în susul coastei de un vint favorabil, cu marea încreţită de valuri în jur, în vreme ce noi stăteam lîngă mal, pe o mare moartă. Cînd briza dinspre mare a căzut. Cătălina aproape că nu se mai vedea. Tîrziu, după-amiază, s-a ridicat puternic vintul regulat dinspre nord-vest. am braţat vergile la maximum, am întins bine toate scotele, murele, fungile şi am pornit straşnic după cealaltă. Alert descurcîndv\-se minunat cu vînt de bulină. Am avut parte de cinci ceasuri de navigaţie grozavă, urcînd pe vînt prin volte lungi spre larg şi spre ţărm, şi apropiindu-ne văzînd cu ochii de Cătălina la fiecare bordee. Cînd vîntul ne-a lăsat, ajunsesem atît de aproape încît eram îr> stare să-i numărăm saborzii laterali. Din fericire, briza a căzut taman cînd făceam volta spre mal, iar Cătălina spre larg, aşa că noi am fost mai aproape de uscat şi am prins mai iute briza de ţărm, care se porni cam pe la mijlocul primului cart. Tot echipajul a fost sculat şi am ridicat toate pînzele, pînă la contrarîndunici şi aripi, şi, cu ajutorul lor, am prins să despicăm încet faţa mării, lâsînd-o în urmă pe

Cătălina care nu putea desfăşura atîta velatură cît. noi. jar spre zori eram departe, în largul Sântei Buenaventura,-;ar concurenta noastră aproape că nu se mai vedea la pupa. Totuşi, în cele din urmă, briza de larg o favoriza din nou, în vreme ce noi am rămas fără vînt în apropierea ţărmului, şi ne chinuiam să înaintăm cît de cît. Pe la amiază, Cătălina ?ra în traversul nostru. Astfel am continuat competiţia, fiecare pe rînd cînd în faţă cînd în pupa sau traversul celeilalte, acum departe în larg, acum în apropierea ţărmului, în cea de-a treia dimineaţă, eram în golful cel larg ->1 portului Santa Barbara, ajungînd cu 'două ore în urma bricului şi pierzînd pariul, cu toate că, dacă întrecerea ar fi fost pînă la promontoriu, i-am fi bătut pe ceilalţi, între-cîndu-i cu cinci, şase ore. Dar competiţia asta a limpezit oarecum posibilităţile de navigaţie ale celor două nave, fiindcă s-a văzut că bricul, fiind mai mic şi mai uşor, ne întrecea la vînturi slabe, dar, ori de câte ori aveam briză destul de puternică, îl lăsam în urmă, de parcă eram traşi de aţă, iar atunci cînd trebuia să navigam cu vîntul strîns — cel mai bun test la care poate fi supusă o navă — aveam mare avantaj asupra celeilalte.

Duminică, 4 octombrie. Am sosit în ziua asta la ţărm şi pentru prima dată căpitanul nostru reuşi şi el nu numai să plece, ci şi să intre în port într-o zi de duminică. Motivul principal pentru care se navighează duminica nu e acela că, vezi doamne, e o zi norocoasă, aşa cum socotesc mulţi, ci fiindcă e zi de odihnă pentru echipaj. In celelalte zile lucrătoare marinarii sînt folosiţi la încărcat-des-cărcat şi la alte treburi de pe navă, iar duminica, fiind singura lor zi de odihnă, orice treabă aruncată în spatele lor înseamnă tot atîta cîştig pentru proprietari. Acesta e motivul pentru care cabotierele noastre şi navele poştale pornesc la drum duminica. Aşa ni s-a întîmpîat nouă cam

tot timpul cît am fost pe coastă, şi am pierdut o mulţime de zile de odihnă. Catolicii de pe ţărm, în mod obişnuit, duminica nu fac nici negoţ, nici plimbări, dar americanii n-au o religie naţională a lor şi vor să-şi manifeste libertatea în ale credinţei făcînd ceea ce le place în această zi de sărbătoare.

Santa Barbara-arăta cam la fel ca atunci cînd am părăsit-o cu cinci luni în urmă : plaja lungă de nisip, cu bri-zanţii spărgîndu-se de ea într-un vuiet continuu, orăşelul înfipt în mijlocul cîmpiei şi înconjurat de amfiteatrul colinelor. Soarele se ridica strălucitor în fiecare zi, luminînd golful imens, acoperişurile roşii ale caselor, totul fiind învăluit într-o nemişcare de moarte, de parcă oamenii nu ar. fi fost nevoiţi să-şi cîştige în nici un fel dreptul la viaţă. Lumina zilei se risipea pogorîndu-se asupra lor. Am avut şi cîţiva vizitatori, şi am strîns vreo sută de piei, iar în fiecare seară barcazul era trimis la ţărm să-1 aştepte pe căpitan, care-şi petrecea ziua în oraş. Ne luam întotdeauna cu noi nişte haine scurte, cremene şi amnar, şi făceam un foc pe plajă cu lemn adus de valuri şi crengi pe care le smulgeam din tufişurile învecinate şi ne întindeam pe nisip Ungă foc. Uneori ne mai abăteam şi spre oraş, dacă ştiam că, probabil, căpitanul avea să vină tîrziu, şi ne petreceam ziua pe la vreuna din case, unde eram întotdeauna bine primiţi de localnici. Uneori mai devreme, alteori mai tîrziu, apărea şi căpitanul pe plajă. Cînd, după 9 baie zdravănă în brizanţi ajungeam la bord, ne schimbam şi ne culcam, dar nu ca să dormim şi noi toată noaptea, pentru că mai aveam şi cartul de ancoră de făcut.

Acum vine rîndul să vorbesc despre tovarăşul meu de cart vreme de nouă luni de zile, un om dintre cei mai deosebiţi — Tom Harris. In fiecare noapte, cînd stăteam în port, un ceas întreg noi eram stăpîhi pe punte şi,

bâtînd împreună nava în lung şi-n lat, noapte de noapte, vreme de luni întregi, am învăţat să-i cunosc firea şi destinul, am aflat o mulţime de lucruri despre popoare Străine, despre obiceiurile lor, şi mai ales secretele vieţii de marinar, cu greutăţile ei, ca şi practice deprinderi în ale marinăriei (şi în privinţa asta experienţa îl ajuta să mă şcolească din plin), şi cu el am învăţat mai mult decît aş fi făcut-o oriunde în altă parte. Avea o memorie impecabilă, de parcă amintirile ar fi format la el un lanţ continuu, mergînd din cea mai fragedă copilărie pînă în clipa în care !-am cunoscut eu, fără să-i lipsească o singură verigă. Iar iscusinţa lui în ale matematicii era uluitoare. Eu mă consideram destul de priceput

la socoteli şi făcusem un curs întreg de matematici, dar atunci cînd trebuia să fac calcule în. gînd, rămineam atît de tare în urma lui de nici nu mă mai vedeam, deşi Harris nu trecuse niciodată dincolo de aritmetică. în mintea lui exista nu numai un jurnal de călătorie, în care înregistrase totul cu acurateţe şi la care nimănui nu-i trecea prin gînd să apeleze, dar ţinea şi o evidenţă strictă a încărcăturii, ştiind unde era depus în magazie fiecare articol şi cîte piei luasem la bord din fiecare port,

într-o noapte făcu un calcul în mare cam cîte piei puteau încăpea în cala inferioară, între arborele trinchet şi cel mare, ţinînd seama de adîncimea magaziei şi de lăţimea traverselor (fiindcă, în plus, omul învăţase toate dimensiunile navei pe de rost de cum pusese piciorul la bord), ca şi de suprafaţa şi grosimea medie a pieilor, şi ajunse în mod surprinzător foarte aproape de numărul real. aşa după cum avea să se vadă mai tîrziu. Secundul venea adesea la el să-1 întrebe cîte ceva cu privire la capacitatea diferitelor compartimente ale navei, iar velarului îi putea spune cu mare precizie cantitatea de pînză de care avea nevoie

pentru oricare dintre vele. Cunoştea înălţimea fiecărui catarg, suprafaţa oricărei vele, de sus pînă jos, cîte picioare şi cîţi inci avea. Cînd navigam în larg, păstra în minte socoteala drumului navei, a numărului de noduri făcute, a traseului, iar dacă mersul navei nu varia prea mult în două zeci şi patru de ore, ţinînd seama de tot parcursul, de atîta derivă spre sud, atîta derivă spre nord, ca şi de abaterile spre est, sau vest, reuşea să stabilească poziţia navei înainte de a face căpitanul punctul navei la amiază, şi adesea era foarte aproape de rezultat. în cufărul lui adunase mai multe volume în care se vorbea despre tot felul de invenţii în mecanică, pe care le citea cu mare plăcere şi reuşise să le stăpînească. Mă îndoiesc că Harris izbutise vreodată să uite ceva din ceea ce citea. Singura lucrare citită de el care se apropia oarecum de poezie era Naujragiul de Faiconer, care-1 încîntase atît de mult încît era în stare să recite pagini întregi. Spunea că poate să-şi amintească numele oricărui tovarăş de navă, ale tuturor navelor, căpitanilor şi ofiţerilor pe care-i avusese, ca şi principalele date ale oricărei călătorii făcute. Cînd se întâlni cu un marinar cu care fusese pe aceeaşi navă cu doisprezece ani înainte, acesta a rămas tare mirat cînd Harris a început să-i amintească o mulţime de lucruri despre el pe care omul le uitase demult Nimănui nu-i trecea prin minte să-1 contrazică pe Harris, cînd era vorba de fapte, date, întîmplărL Iar marinarii nu îndrăzneau să intre în dispute cu el, fiindcă, fie că avea sau nu dreptate, jrfarris scotea la iveală întotdeauna cele mai convingătoare argumente. Puterea lui de argumentare era formidabilă. Cu el am avut cea mai grea confruntare pe care am fost nevoit s-o susţin vreodată, în cursul unei dispute din timpul cartului, deşi ştiam bine că dreptatea era de partea mea, iar el îşi exprima doar îndoiala, şi asta nu din cauză că se arăta încă-

păţînat, ci datorită ascuţimii lui de minte. Prefer să mă confrunt cu oricare dintre cei pe care i-am cunoscut în colegiu, decît să am o dispută cu acest om, căruia îi e ;je ajuns să prindă doar cîteva cunoştinţe cu privire la subiectul în dezbatere. Niciodată nu i-am răspuns la o întrebare şi nici n-am îndrăznit să-i sugerez vreo idee fără ca înainte să mă gândesc bine de mai multe ori. Avînd o memorie de elefant, părea să-şi poată aminti, la comandă, toate discuţiile dinainte, iar dacă acum spuneai ceva care nu se prea potrivea cu ceea ce spuseseşi cu luni de zile mai devreme, erai victimă sigură. Ori de cîte ori stăteam cu el trăiam sentimentul că ara de-a face cu un om deosebit. Nutream un respect imens pentru inteligenţa lui şi adesea mă gîndeam că, dacă s-ar fi bucurat măcar de jumătate din eforturile care se risipesc în fiecare an în colegiile noastre, acest om ar fi ajuns cineva. Ca mulţi autodidacţi de valoare, el dispreţuia meritele învăţămîn-tului normal şi i-am spus adesea această părere. Profitam de această lacună a lui fiindcă întotdeauna mă trata cu deosebită consideraţie şi adesea se dădea bătut dinaintea mea fără motiv, numai din exces de respect faţă de cunoştinţele mele. Avea în schimb un dispreţ suveran la adresa facultăţilor intelectuale ale restului echipajului, ale căpitanului şi tuturor celorlalţi de la bord. Era mai bun marinar, probabil şi navigator, decît căpitanul, şi avea mai multă minte decît aveau toţi ceilalţi din echipaj la un loc. Marinarii spuneau despre el cam aşa : „Tom are un cap mare cit un bompres", şi dacă cuiva îi venea în minte să se pună în beţe cu el, ceilalţi îi ziceau : „Măi, găgăuţă, lasă-te mai bine păgubaş, fiindcă Tom o să te întoarcă pe dos înainte să-ţi dai tu măcar seama".

îmi amintesc de o expunere pe care mi-a făcut-o odată pe tema legilor restrîngerii importului de grîne în

Anglia. Fusesem chemat să-mi fac cartul şi, cînd am ajuns pe punte, l-am găsit acolo şi am început, ca de obicei, să ne preumblăm de colo colo în partea centrală a navei. A început să-mi vorbească despre legile porumbului, mi-a cerut părerea şi i-am spus cam ce gîndeam, punînd la bătaie puţinele mele cunoştinţe în chip cît mai avantajos, pentru că presupuneam că ştie mai puţine decît mine despre acest subiect, dacă ştia cît de cît ceva. După ce am terminat, şi-a îngăduit să nu fie de acord cu mine, mi-a expus fapte şi argumente noi pentru mine, la care n-am fost în stare să-i răspund. I-am mărturisit că, după cum se vedea, nu prea cunoşteam mare lucru şi mi-am exprimat uimirea în faţa bogatei sale informaţii. Mi-a spus că pe cînd stătea la o pensiune la Liverpool, cu mulţi ani înainte, dăduse peste o broşură pe această temă şi. cum conţinea şi nişte calcule, a citit-o cu mare atenţie, iar de atunci tot căuta pe cineva care să-i spună lucruri noi cu privire la acest subiect. Cu toate că citise cărticica aceea cu atîţia ani în urmă şi trata un

subiect despre care habar n-avusese o iotă pînă atunci, totuşi reţinuse în mintea lui tot şirul argumentaţiei, bazate pe principii de economie politică. Şi, după cîte îmi puteam da seama, calculele Iui erau corecte. Se familiarizase şi cu principiile maşinii cu aburi, după ce fusese mai multe luni pe un vapor încît ajunsese maestru al secretelor sale. Cunoştea, pe luni, poziţia tuturor stelelor < din ambele emisfere şi era stăpîn pe cvadrant şi sextant. Oamenii spuneau că putea să stabilească înălţimea soarelui la meridian folosindu-se doar de o găleată de catran. Acesta era omul care, la patruzeci de ani, ajunsese doar un nenorocit de marinar de rînd, plătit cu doisprezece dolari pe lună. Motivul trebuia căutat în trecutul pe care l-am aflat chiar de la el, din cele relatate în mai multe rînduri.

f a englez, născut la Ilfrancomb, Devonshire. Taică-su căpitan pe un mic costier la Briston, dar murise •înd feciorul era încă tînăr ; rămase astfel în grija | Pe. g_sj prin ale cărei eforturi reuşi să urmeze o. şcoală m^lică, petrecîndu-şi iernile la şcoală şi verile pe cabo-fUrele de comerţ, pînă la vîrsta de şaptesprezece ani,

d îşi- părăsi ţara şi porni în călătorii. Vorbea despre ^aică-sa cu cea mai mare veneraţie, spunînd că era o femeie cu o minte deosebită, avea un sistem de educaţie excelent, făcînd din ceilalţi trei fraţi oameni respectabili. Doar în cazul lui eşuase, şi asta din cauza încăpăţînării lui de nedomesticit. Mi-a pomenit un amănunt prin care, spunea el, maică-sa se deosebea de toate celelalte mame pe care le văzuse punîndu-şi ţîncii la punct şi anume, cînd el nu avea chef şi refuza să mănînde, în loc să-i ia farfuria de dinainte, spunîndu-i că foamea avea să-1 dea pe brazdă cînd o veni vremea şi o să măriînce el atunci, ea stătea lîngă el şi-1 obliga să înghită totul, pînă la ultima fărîmiturâ. Nu din vina ei ajunsese el aşa cum îl vedeam eu acum ; şi încerca un sentiment de recunoştinţa atît de puternic pentru strădaniile ei, deşi nerodnice, încît era hotărît ca la sfîrşitul călătoriei să se îmbarce pe o navă şi s-o pornească spre casă, ducînd cu el toţi banii ce avea să-i cîştige, ca să-i cheltuiască pentru ea şi cu ea, dacă avea şansa s-o mai găsească în viaţă. După ce plecase de acasă, îşi risipise vreo douăzeci de ani în tot felul de voiaje, în majoritatea cazurilor porninc din porturile New York şi Boston. Douăzeci de ani d» depravare .' Orice viciu ce se poate prinde de un marinai el îl cunoscuse pînă la capăt. De cîfeva ori ajunsese prin spitale şi de tot atîtea ori constituţia lui robustă îl ajutase să iasă teafăr la liman. De mai multe ori, datorită priceperii sale recunoscute, fusese promovat la rangul de secund şi, tot de atîtea ori, purtarea lui în porturi, mai

ales beţiile făcute, de care nici teama, nici ambiţia fjecărei parîme. Îndelungata lui experienţă, la care se l-au putut vindeca, l-au expediat din nou la teugă. adăuga adînca lui putere de observaţie îl înzestraseră cu

d tiţ f ll

tr-una din nopţi, pe cînd îmi relata din viaţa lui b plîngea de anii risipiţi îmi spuse :

— Uite, acolo în teugă, la capătul treptelor, cuf acela cu boarfe vechi e agoniseala a douăzeci şi doi ani în care am muncit din greu şi am îndurat de te am trudit ca un cal şi am fost tratat ca un cîine.

Pe măsură ce avansa în vîrstă, simţea nevoia se. pună la adăpost de nevoile bătrîneţii şi, încet îni_e ajunse la convingerea că cel mai mare duşman al să fusese băutura. într-o noapte, pe cînd era la Havana. fost adus la bord un tovarăş de navă, băiat tînăr, beaj mort, cu ţeasta crăpată zdravăn, jefuit de bani şi haine. Harris trăise sute de astfel de imagini, dar în stareţ sufletească în care se afla acum, scena i s-a întipărit î

adăuga

un bagaj de cunoştinţe referitoare la mijloacele şi procedeele utile în cazul unor situaţii excepţionale, pentru care i-am rămas mult îndatorat, deoarece avea o deosebită plăcere să-şi descarce tezaurul de cunoştinţe dinaintea mea, iar eu nu aveam cum să-1 răsplătesc. El îmi povestea întîmplări din care reieşeau tirania şi greutăţile la care erau supuşi marinarii, îneît unii ajunseseră să se dedea la piraterie, ignoranţa incredibilă a comandanţilor şi secunzilor, brutalitatea groaznică faţă de cei bolnavi, muribunzi, sau morţi de-a binelea, sau îmi împărtăşea ascunsele ticăloşii şi înşelătorii cărora le cădeau pradă oamenii ;hipajelor, prin înţelegerea tacită dintre proprietari, că-i şi ofiţeri. Iar eu nu puteam să nu-1 cred, deoarece

■2erare însemna o minciună, şi afirmaţiile lui întotdeauna

minte, i-a îmboldit hotărîrea şi şi-a impus să nu mai punj|rau întărite de fapte. îmi amintesc, între altele, că ":"st""s J" v-s"*""s *"'"' *" ""~x *T " "" ""* """"' "' mi_a povestit despre un căpitan — despre care auzisem eu picătură de băutură tare în gură. N-a semnat nici ui legămînt, n-a făcut nici un jurămmt, ci s-a bizuit numa pe puterea gîndului său. Prima dată el trebuia să gîn deascâ, apoi venea hotărîrea şi totul era pecetluit. Ţine minte momentul în care luase această hotărîre, bine înţeles, pînă şi ora — cu trei ani înainte de a-1 cunoaş eu. De atunci nu mai pusese gura decît pe cidru sau cafea. Marinarilor nu le-a trecut niciodată prin minte s încerce să-1 ademenească pe Tom să ia d£n nou paharu aşa cum nu aveau de gînd să stea de vorbă cu buso' navei. De-acum era un om cumpătat pentru tot restt vieţii, în stare să ocupe omee funcţie la bordul unei navi şi există la ţărm o mulţime de posturi înalte deţinute d oameni mult mai modest înzestraţi.

Harris înţelegea toată conducerea navei pe baze ştiii ţifice şi era în stare să-ţi explice motivele pentru manevi

Iţi făcea impresia unui om corect pentru care orice exagerare însemna o minciună, şi afirmaţiile lui întotdeauna şi de la alţii — că nu se îndura să dea nimic direct îa mină unui marinar, ci punea lucrul acela pe punte şi apoi îl expedia destinatarului cu o lovitură de picior, sau despre un altul, cu relaţii sus-puse, care ucisese un tînăr din Boston, plecat cu el în calitate de marinar simplu spre Sumatra, şi pe care nu-1 slăbise o clipă, punîndu-1 la cele mai grele munci şi-1 obliga să doarmă pe un culoar deşi băiatul era bolnav de friguri. (Căpitanul a murit atins de aceleaşi friguri pe aceeaşi coastă).
Dacă punem la socoteală cîtă marinărie am învăţat, tot ce-am aflat eu de la el — istorisirile despre munca marinarilor, sfaturile practice de viaţă şi despre naturs umană în împrejurări noi şi neobişnuite, o mare istorie la care mulţi nu ajung niciodată —, n-aş renunţa niciodată
251
3a ceasurile de cart pe care le-am petrecut cu acest o nici pentru hatîrul multor ore de studiu şi de conversaţie în cea mai aleasă societate.

Capitolul XXIV DIN NOU LA SAN D1EGO

Duminică 11 octombrie. în dimineaţa asta am ridicai velele şi am pornit în josul coastei, am trecut pe lîngt San Pedro destul de aproape ca să-1 vedem, dar, spre marea noastră bucurie, n-am ancorat aici, ci am 'ţinu: capul direct spre San Diego, unde am ajuns şi am ancorat...
...Joi, 15 octombrie. Aici am întîlnit nava italiană La Roşa, ce venise din susul coastei, de la care am aflat că Pilgrim era la San Francisco. Aici, ca de obicei, domnea liniştea. Am descărcat pieile, coarnele şi seul şi eram gata pentru pornit din nou la drum în următoarea duminică. M-am dus la ţărm, la vechea mea reşedinţă şi am găsit echipa de la magazia de piei angajată în rutina cea de toate zilele, iar seara am petrecut un ceas sau două la cuptor, trăgînd o pipă cu vechii mei prieteni, băştinaşii, care se arătau tare bucuroşi să mă vadă şi m-au întîm-pinat ca pe un aikane al canacilor. M-am întristat cînd am aflat că bietul meu cîine Bravo murise. începuse să tînjească şi a murit subit chiar a doua zi după ce am plecat cu Alert.
Ca de obicei, duminică a fost ziua aleasă să pornim la drum ; am plecat pe un vînt tare, care ne-a amintit că ajunsesem la sfîrşitul toamnei şi din nou venise vremea să ne aşteptăm la furtuni din sud-est. Am răzbit cu greu, cu velele terţarolate, împotriva unui vînt din faţă, şi am ajuns la San Juan, unde am ancorat la aproape
252
ţrei mile de ţărm, punînd parîme dublin la lanţurile ancorelor, după sistemul din iarna trecută, adoptat în even-tualitatea unor furtuni de sud-est. Pe parcursul acestui drum am avut ca pasager la bord pe un bătrîn căpitan -are se căsătorise şi se stabilise în California, şi nu mai fusese pe mare de mai bine de cincisprezece ani. Era uimit de schimbările şi îmbunătăţirile făcute la bordul navelor, mai ales de sistemul velaturii, şi se arătă cu adevărat înfricoşat văzînd că noi aveam şi zburătorii ridicaţi atunci cînd el ar fi mers doar cu velele gabier terţarolate. Felul cum mergea nava, cum răzbea împotriva vîntului părea să-1 încînte, zicea că nava urca pe vînt de parcă ar fi fost remorcată.
Marţi, 20 octombrie. Cum totul era pregătit, am trimis agentul la ţărm şi acesta se prezentă la misiune pentru a grăbi expedierea pieilor a doua zi dimineaţă. în noaptea aceea am avut ordine din cele mai stricte să fim atenţi la orice semn de furtună, iar norii prelungi şi joşi arătau ameninţători. Dar noaptea trecu fără nici un pericol, iar dimineaţă, devreme, am dat la apă barca cea mare şi cea de serviciu, ca şi bărcile de salvare şi am pornit la ţărm să aducem pieile. Din nou am ajuns în acel romantic loc cu faleza abruptă, de două ori mai înaltă decît vîrful catargului navei şi cu un singur drum ocolit pînă spre culme, cu plaja lungă şi nisipoasă la poale şi hula întregului Pacific ce se spărgea la picioarele sale, în vreme ce pieile noastre stăteau aranjate grămezi pe buza peretelui stîncos. Căpitanul pe mine mă trimise pe faleză — fiind singurul care mai fusesem acolo — să număr pieile şi să le fac vînt jos. Şi iată-mă din nou ca în urmă cu şase luni, aruncînd pieile de sus de pe faleză şi ur-mărindu-le cum cădeau legănîndu-se pînă jos, în vreme
253
ce tovarăşii mei, nişte pitici, la distanţa aceea, mişun încoace şi-n colo pe plajă, adunînd piei şi cărîndu-le creştet pînă la bărcile aflate departe. Două sau i încărcături plecaseră deja la navă, bărcile stăteau apro;, pline din nou, terminasem de aruncat toate pieile, numai vreo zece, douăzeci se înţepeniseră în crăpături şi n-ave: cum le nimeri cu nici un fel de proiectil, pentru că petele era perfect perpendicular, pieile se fixaseră în ni-scobituri, nici nu se vedeau şi nici n-aveai cum a jur la ele de pe culme. Cum pieile astea la Boston valorez doisprezece cenţi jumătate livra, iar comisionul căp;; nului e de unu la sută, acesta era hotărît să nu renur. la ele, şi trimise oameni la bord să aducă două fungi de aripi zburător şi ceru ca cineva din echipaj să vină şi ss se urce pe faleză pentru a coborî apoi pe fungi. Bătrîn:-; marinari ziceau să facă isprava asta băieţii, care er:v: uşori şi vioi, în vreme ce aceştia din urmă răspundeau ca aici trebuia putere şi experienţă. Văzînd dilema şi simţiră că eu eram cam între cele două tabere în privinţa caii; ţilor cerute, mi-am oferit serviciile, rn-am suit pe îalez împreună cu un alt marinar care să manevreze parîma m-am pregătit să cobor.
Am găsit şi un par înfipt bine în pămînt, ce părea stare să reziste la greutatea mea ; am prins cu o buclă 1. capăt al

fungii de ţăruş, am luat apoi restuj colacului i-am făcut vînt peste buza falezei. Am văzut că celâîn capăt ajungea exact la un loc de unde se putea uş< coborî pe plajă. Cum nu aveam pe mine decît o cămaş nădragi şi pălărie, costumul obişnuit al marinarului i regiunile calde, nu mai trebuia să mă dezbrac şi ai. început coborîrea apucînd parîma cu amîndouă mîini! cu picioarele"petrecute pe după funie, alteori împingi)
254
(U_mă cu o mînă sau un picior în peretele de stîncă şi ■rf£ţîndu~mă de parîmă cu celelalte. Aşa am coborît ■icet pînâ am ajuns la un fel de prag unde se opriseră Meile. Cu o mînă mă ţineam mai departe de funie, iar cu lălăită şi cu picioarele am reuşit să le desprind, după ,are mi-am continuat coborîrea. Ceva mai jos, peretele eşea iar în afară şi, trecînd şi peste buza asta, sub mine i-am mai văzut decît valurile ce se spărgeau de stînci u cîţiva pescăruşi planînd în aer. Am ajuns teafăr jos, „nurdar de tot, iar drept răsplată pentru tot chinul mi ^_a spus : „Trebuie să fii nebun de tot ca să-ţi rişti viaţa pentru cîteya piei nenorocite !"
în vreme ce căram pieile la barcă, abia atunci am băgat de seamă ceea ce nu văzusem înainte, fiind prea ocupat — nişte nori mari, negri, care se buluceau dinspre mare, hula puternică de larg, semne sigure de furtună dinspre nord-est. Căpitanul ne zorea. Pieile au fost aruncate în bărci şi, cu oarecare greutate, intrînd în apă pînă la piept, am trecut bărcile de linia brizanţilor şi am început să vîslim spre navă. Echipajul bărcii mici remorcă barca de serviciu legată la pupa, iar barcazul fu tras de sase oameni care vîsleau în iolă. Nava se afla la trei mile în larg, săltînd la ancore şi cu cît înaintam cu atît hula se făcea mai puternică. Barca noastră de mai multe ori se ridică vertical cînd pe pupa cînd pe prova, iar parîma bărcii de serviciu se rupse, în fiecare clipă ne aşteptam să vedem barcazul dispărând sub valuri. în cele din urmă am ajuns lîngă navă, cu bărcile pe jumătate pline de apă, iar acum veni cea mai grea manevră dintre toate — descărcatul bărcilor pe o mare agitată, care ne zbuciuma în toate felurile de nu puteai sta în picioare, săltînd uneori bărcile pînă la balustradă, alteori lăsîndu-le să se prăbuşească
255
mai jos de fundul calei. Cu mare" greutate am reuşit ^ urcăm pieile la bord şi să le punem în magazii, am mon. tat palancurile de ridicare, am suit la bord barcazul ?; iola prinse în chingi. Apoi am săltat şi bărcile de salvai? şi am început să virăm lanţurile ancorelor. N-a fost uşq, de ridicat ancora pe o astfel de mare, dar cum nu rna: aveam de gînd să ne mai întoarcem în acest port, căpitanul a hotărît să nu folosească sistemul parîmelor dublin, lăsînd ancorele la geamandură. Prova navei se înfipse într-un talaz, apa dădu năvală pe gurile saborzilor, iar lanţul ancorei se smuci atît de tare încît era mai mai să smulgă clopotul vinciului.
— Sir, viraţi ancora la pic scurt, strigă secundul.
— In regulă ! încă o voltă la vinci ! întindeţi ga-.bierii ! Marinari ! întindeţi velele, mai cu inimă !
în cîteva clipe velele gabier, care fuseseră strînse eu terţarolele pe ele, fură desfăcute, scotele virate la maximum, şi pînzele întinse.
„Puneţi mîna cu toţii !" suna porunca momentului, şi fiecare vedea singur cit de multă nevoie era de toate sti ă-daniile, fiindcă furtuna ajunsese de-acum asupra noastră Nava îşi smulse ancora, care a fost apoi prinsă cu cîrligu! caponului şi pusă la post cu dichisul ei. Curînd nava urca în vînt, cu velele terţarolate răzbind cu greu spre larg împotriva valurilor mari de prova pentru a scăpa de ţărmul de subt vînt şi de stînci. S-a mai ridicat şi trinca, ceea ce a mai ajutat puţin nava, dar cum greu ţinea drumui în faţa talazurilor mari ce o împingeau, spre ţărmul de sub vînt, căpitanul a strigat :
— Ridicaţi vela mare !
Parîma colţului de mură a fost dusă la prova şi pusă pe vinci, şi tot echipajul a fost chemat la manele. Ve]a
256 -
ceea imensă făcu o burtă aproape orizontală, de parcă •a să smulgă straiul arborelui mare, macaralele au jrţjit şi au început să se .bălăngăne în vînt, dar forţa instalaţiei vinciului era destul de mare.
_- Vira ! Vira ! Vira cu opritori ! Vira, mai cu suflet!
Şi, în ritm cu glasurile noastre, cabestanul prinse a se roti încet, împins de forţa a douăzeci de braţe puternice, colţul-de mură al velei a fost tras pînă la scîndurile punţii. Cartul tribord a pus mîna pe scotă şi a întins-o la pupa, după care nava a început să zboare prin talazuri ca un cal apucat de streche, tremurînd şi bîţîind din toate încheieturile, împroşcînd spuma care, la fiecare izbitură a valului, ţîşnea departe luată de vînt. Jumătate de oră de navigaţie în acest chip şi ne-am atins scopul, după care colţurile de mură au fost slăbite şi ridicate, vela strînsă, iar nava, nemaisuportînd presiunea aceea, îşi văzu de drum mult mai liniştită. Curînd a fost terţarolată şi trinca. iar noi cei de la artimon am fost trimişi în arbo-radă să mai luăm o terţarolă la gabierul respectiv. Pentru prima dată am ajuns şi eu la împuntătura din vînt şi nu mică îmi era mîndria stînd călare pe capătul vergii din vînt, tre.cînd mai departe baiera de terţarolă şi stri-gînd.: „Hei, trageţi dinspre capătul de sub vînt". Din clipa aceea şi pînă am ajuns la Boston, secundul nu mai îngădui nimănui decît nouă să ne urcăm pe verga gabie-rului artimon, fie pentru a pune o terţarolă, fie pentru a strînge vela cu totul şi, de obicei, băiatul acela englez şi eu treceam unul la un capăt, altul la celălalt

capăt al împuntăturii.
După ce am depăşit promontoriul şi am ieşit la larg, am braţat mult vergile, am mai ridicat vele şi am pornit
257
17 — Doi an) pe mat» Q
aproape cu vînt numai din prova spre San Pedro. ^ţ a bătut puternic şi cu puţină ploaie aproape toată noapteg dar spre dimineaţă s-a mai domolit, furtuna istovindu-se şi astfel am ajuns...
...Joi, 22 octombrie la San Pedro, la vechiul nostru an. coraj la numai o milă de ţărm, pregătiţi pentru furtunile din sud-est, legîndu-ne cu dublin la geamanduri, strîn-gind velele gabier gata terţarolate şi fixînd cu bucăţi de parîmă în loc de sacheţi velele. Am rămas aici încă zece zile, angajaţi la angaralele obişnuite : trasul la rame, căratul pieilor, urcatul mărfurilor pe colină la deal, distrîn-du-ne -cu picioarele goale prin pietrişul plajei şi făcînd baie pînă la piele în brizanţi.
A treia zi după sosirea noastră se arătă şi Roşa de la San Juan, port spre care se îndreptase cu o zi inainte de izbucnirea furtunii de sud-est. Oamenii din echipaj ne-au spus că, după furtună, marea s-a liniştit ca un lac, şi au putut lua la bord aproape o mie de piei, ce fuseseră-trimise pentru noi, şi pe care le-am pierdut datorită vremii proaste. Treaba ne-a amant foarte tare. Nu numai pentru că o navă italiană ne şuflase marfa de sub nas, ci rnai ales fiindcă orice mie de piei se adăuga la cele strînse pentru a ajunge la patruzeci de mii, cîte ne trebuiau pentru a putea spune la revedere Californiei.
în timp ce stăteam aici, am luat la bord încă un marinar, un englez, de vreo douăzeci şi şase de ani, care era o bună achiziţie, pentru că s-a dovedit marinar destoinic, bun cîntăreţ şi, ceea ce era important mai ales pentru mine, avea şcoală şi o biografie destul de remarcabilă. Zicea că-1 cheamă George P. Marsh, se lăuda că fusese pe mare de copil şi că la viaţa lui fusese amestecat în contrabanda dintre Germania, coastele Franţei şi Angliei. Aşa explica el cunoaşterea limbii franceze, în care
258
rbea şi scria la fel de bine ca în engleză, dar viaţa asta j mare nu explica deloc engleza pe care o stăpînea, mult rea bună faţă de cea care se putea prinde la bordul unui ^uter angajat în contrabandă. Avea un scris neobişnuit c, frUmos, de îngrijit şi, adesea, cînd stătea de vorba numai cu mine, cita din cărţi, arăta că ştie atît de bine obiceiurile din lumea bună şi mai ales ceremonialul diferitelor curţi cu juri, a parlamentului, încît m-a surprins. Cu toate astea nu voia să ne destăinuiască nimic altceva despre sine, spunînd doar că tot ce învăţase ştia de la bordul navei de contrabandişti. Un alt tip, cu care ne-am întîlnit mai apoi, fusese tovarăş de navă cu George cu mai mulţi ani înainte şi spunea că ar fi auzit, la cămi»ul marinarilor unde se angajaseră, că George fusese şi el student la un colegiu — probabil la unul naval, pentru că nu ştia nici latină, nici greacă —, unde învăţase franceză şi matematică. Prin firea lui nu semăna deloc cu Harris. Acesta din urmă, pentru tot ce făcuse, în ciuda tuturor obstacolelor, era dator numai minţii şi caracterului său, în vreme ce George se născuse în altă categorie socială, se bucurase de educaţie de mic, dar se dovedise un vagabond şi nu-şi mai îmbogăţise cu nimic zestrea. în plus, nu avea nici caracterul, nici inteligenţa sau memoria lui Harris. Se vedeau la el rămăşiţele unei bune educaţii, care-1 ajuta să exprime cu destulă uşurinţă ce avea în minte, un spirit şlefuit şi o predispoziţie intelectuală pe care, spre cinstea lui, ani de zile de trai nenorocit în mijlocul marinarilor nu reuşiseră să i le şteargă. După ce se mai acomoda o vreme la bord, am aflat de la el aventurile de care avusese parte în ultimii doi ani, şi care au fost mai apoi confirmate, în aşa fel încît tot ce ne-a spus s-a dovedit adevăr adevărat. i
259
Dacă nu mă înşel, pornise în 1833 din New York ^5 simplu marinar pe bricul Lascar, din Canton. Nava a foy vîndută în Indiile de Est, şi tipul s-a îmbarcat, la Manill5 pe o mică goeletă, pornită într-un voiaj de afaceri printre Insulele Ladrone şi Pelew. Nava lor a naufragiat pe ur\; din ultimele insule amintite, au fost atacaţi de baştină şi, după o rezistenţă disperată, în cursul căreia ceilal au fost ucişi ori s-au înecat, căptanul, George şi un puş au fost nevoiţi să se predea şi au fost duşi, legaţi fedeL; pe una din insulele învecinate. După vreo lună s-a iv ocazia ca unul dintre ei să scape. Am uitat împrejurării, dar îmi amintesc că numai unul putea scăpa, şi l-au ak pe căpitan, care le-a promis că dacă va ieşi cu bine i liman le va trimite ajutoare să-i salveze. Căpitanul : reuşit să scape, s-a urcat la bordul unei nave americar,: s-a întors la Manilla, şi de acolo în America, dar n-a nv făcut nici un efort pentru a-i salva şi pe ceilalţi sau, &.-, cum a aflat George mai tîrziu, măcar să pomenească de cuiva la Manilla. Băiatul care fusese cu George a muri şi astfel, văzîndu-1 că a rămas singur, fără nici o sande scăpare, băştinaşii l-au tratat cu blîndeţe, ba chiar c respect. L-au pictat, i-au tatuat corpul — fiindcă nicioda; n-a consimţit să-1 cresteze pe faţă sau pe mîini —, i-a dat două sau trei neveste, şi l-au făcut un fel de odras favorită a lor. A dus-o aşa vreo treisprezece Iun într-o climă minunată, avînd de mîncare din belşug, unv blînd pe jumătate despuiat şi nefiind obligat să facă nimic. Dar, curînd, s-a plictisit de traiul ăsta şi a explora insula sub diferite pretexte, căutînd de fapt să zăreasa vreo navă. Intr-una din zile, tocmai pe cînd pescuia din tr-o canoe mică împreună cu un alt băştinaş, văzt deodată o navă mare trecînd la vreo leghe în traversai insulei, în partea din vînt, şi îndreptîndu-se spre vest.

260
ru oarecare greutate 1-a convins şi pe băştinaş să meargă u el pînă îa corabie, promiţîndu-i să se întoarcă amîndoi o bună provizie de băuturi şi de tutun. Băştinaşii prinseseră gustul acestor bunătăţi de la americanii cu care făcuseră negoţ şi tentaţia lor era prea mare pentru bietul onlî aşa încît consimţi. Au tras amîndoi la padele pentru a ieşi înaintea navei şi apoi au stat şi au aşteptat pe loc pînă cînd i-a ajuns. George s-a urcat la bordul navei aşa despuiat cum era, vopsit frumos din cap pînă-n picioare, de nu-1 puteai deosebi în nici un chip de tovarăşul său, pînă cînd a început să vorbească. Nu mică le-a fost mirarea celor de pe navă cînd l-au auzit, iar după ce a aflat povestea, căpitanul 1-a pus să se spele şi 1-a îmbrăcat ca lumea, iar pe bietul băştinaş, care rămăsese cu gura căscată, l-au expediat acasă cu un cuţit sau două, nişte tutun, stambă imprimată, iar George a plecat mai departe cu nava. Era vorba de nava Cabot, din New York, sub comanda căpitanului Low. Se îndrepta spre Manilla, după ce traversase Pacificul, şi George a muncit ca simplu marinar, pînă au ajuns în port, unde s-a urcat pe un bric ce se îndrepta spre Insulele Sandwich. De la Oahu a ajuns la Monterey, la bordul bricului englez Clementine, în calitate de al doilea secund. La Monterey a părăsit nava pentru că avusese nişte neînţelegeri cu căpitanul şi, cobo-rînd în josul coastei, s-a îhtîlnit cu noi la San Pedro. La vreo şase luni de la relatarea asta, în nişte ziare primite de la Boston, am găsit şi o scrisoare a căpitanului Low de pe Cabot, publicată îndată după sosirea lui la New York, în care toate amănuntele coincideau cu cele povestite de George. Scrisoarea fusese publicată pentru a face să parvină veşti despre George prietenilor lui, drept care căpitanul adăugase că îl lăsase la Manilla pe cale de a porni spre Oahu, după care nu mai auzise nimic de el.
261
George avea un interesant jurnal cu aventurile lui jtlp Insulele Pelew, pe care le pusese pe hîrtie pe îndelete, cu scrisul lui frumos, într-o engleză corectă *.

Capitolul XXV ZVONURI DE RĂZBOI

Duminică, 1 noiembrie. în această zi — bineînţeles că într-o duminică — am pornit la drum spre Santa Barbara, unde am ajuns pe data de 5 noiembrie. După ce am dublat Santa Buenaventura şi ne apropiam de ancoraj, în port am văzut două nave — una mare cu trei arbori şi o brigantină mai mică. Oamenii din echipaj spuneau că ar fi fost Pilgrim, dar eu fusesem prea multă vreme la bordul bricului pentru a mă înşela. Am avut dreptate să nu fiu de acord cu ei, pentru că, după ce ne-am mai apropiat, mi-am dat seama, după prova lungă, joasă,

* în primăvara anului 1841, la birourile mele din Boston, s-a prezentat un marinar care a spus că voia să mă vadă întrucît putea să mă informeze asupra unui om despre care scrisesem. Mi-a relatat că fusese al doilea secund pe barcul Mary Frazer, care navigase de la Batavia o data cu nava Cabot spre Manilla. Cînd au ajuns în largul insulelor Pelew au întîlnit o canoe cu doi băştinaşi care i-au informat că înaintea lor trecuse o navă americană ce abia dispăruse la orizont, navă ce luase un alb la bord. Barcul a luat canoea la remorcă pe o scurtă distanţă. Cînd Mary Frazer a ajuns la Manilla, au văzut nava Cabot în port, şi informatorul meu îmi spunea că mai apoi George s-a urcat de mai multe ori la bordul lor şi i-a relatat aceeaşi istorie pe care,am amintit-o eu. Mi-a mai spus că goeleta lui George se numea Dash, că nau-fragiase şi fusese atacată de băştinaşi, exact aşa cum povestise şi George.
Acest marinar, pe nume Beauchamp, era al doilea secund pe Mary Frazer pe vremea cînd ducea nişte misionari în Oahu. în timpul călătoriei a avut o criză religioasă, a rămas la misiune îndată după sosire, dar cînd l-am întîlnit eu era căpitanul unui bare.
262
cutită, după catargele înclinate, că era altă navă. Unii asuneau „un bric de război", alţii — „cliperul Baltimore", A-uacucho îmi spuneam eu. Şi curînd văzurăm desfăşurat 1 pic frumosul pavilion al Sfîntului George — cîmp alb, ti fruntariile roşii şi crucea. După cîteva minute, nu mai nutea fi nici ° îndoială, şi curînd stăteam lingă Ayacucho, care plecase din San Diego cu nouă luni înainte, în vreme ce noi eram cu Pxlgrim la ancoră. De atunci fusese la Valparaiso, Callao şi Insulele Sandwich, iar acum abia sosise din nou pe coastă. Barca sa îl aduse la bordul nostru pe căpitanul Wilson şi, în jumătate de oră, se răs-pîndi în toată nava vestea că izbucnise războiul dintre Statele Unite şi Franţa. Zvonuri mult exagerate ajunseră şi la teuga. Se vorbea de bătălii care avuseseră loc, despre o mare flotă franceză ajunsă în Pacific, etc, etc. şi unul din echipajul bărcii de pe Ayacucho ne povestea că, taman cînd părăsiseră Callao, două nave, o mare fregată franceză şi fregata americană Brandywine, care pînă atunci stătuseră ancorate una lîngă alta, urmau să iasă din port pentru a se confrunta, iar fregata engleză Blonde avea să fie arbitru şi să vegheze ca lupta să se desfăşoare corect. Erau veşti importante pentru noi. Eram singuri, pe o coastă nepăzită, fără o navă de război pe mii de mile împrejur şi cu perspectiva unei lungi călătorii spre casă prin tot Pacificul şi Atlanticul. Părea mult mai sigură ca destinaţie o închisoare franţuzească decît portul Boston. Cu toate astea, prea eram marinari sadea pentru a crede toate poveştile care ajungeau la teugă, şi aşteptam să auzim adevărul asupra situaţiei de la autorităţi mai înalte. Prin intermediul funcţionarului supercargo, am aflat cum stăteau lucrurile : cele două guverne avuseseră unele neînţelegeri cu privire la ■ plata unor datorii, fuseseră proferate ameninţări cu războiul şi se şi făcuseră unele prgătiri, dar ostilităţile nu fuseseră deschis decla-

rate, deşi cam toată lumea se aştepta la izbucnirea Io Treburile nu stăteau deci chiar atît de rău, dar constituiau motiv de mare -îngrijorare. Nouă însă nu ne păsa prea tare.

— Ori cu capul de piatră ori cu piatra de cap, mari, narului îi e tot una !

Nu credeam că într-o închisoare franţuzească putea fj mult mai rău decît pe coasta Californiei, gonind de colo colo după piei de vită, şi cine n-a avut parte de un voiaj lung şi plicticos, condamnat să muncească pe o navă, nu-şi poate da seama de efectul monotoniei asupra gîn-durilor şi dorinţelor unui om. Perspectiva unei schimbări e ca o oază în deşert şi posibilitatea unor evenimente importante şi a unor scene tari îţi stîrneşte un sentimer de plăcere, îţi pune sîngele în mişcare, producîndu-ţi emoţie pe care nu o poate înţelege cine nu a trăit o situaţie similară, într-adevăr, de luni de zile la teugă n-a domnit o atmosferă mai veselă. Toţi păreau să încerce o inexplicabilă bucurie. Pe toţi parcă pusese stăpînire presimţirea nedefinită a unor schimbări radicale, a unor noi privelişti şi fapte măreţe, iar truda ingrată de pe nav părea demnă de dispreţ. Acum se deschidea un no filon — o temă imensă de pălăvrăgeală şi un subiec pentru tot felul de discuţii. Sentimentele naţionale ieşea la iveală. Se făceau glume pe seama singurului france de la bord. se iscau comparaţii între bătrînul lup de mar şi cel „ce-o şterge... franţuzeşte" etc, etc.

Am trăit incertitudinea acestui război vreme de ms bine de două luni, pînă cînd sosirea unei nave din Insulei Sandwich ne-a adus vestea unei rezolvări amicale .j neînţelegerilor.

Cealaltă navă întîlnită în port era brigantina Avon. din Insulele Sandwich. Se prezenta cum nu se poate ma frumos, dimineaţa şi seara trăgea cîte o lovitură de tun

284

I

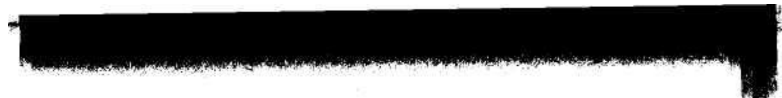
\a ridicarea şi coborîrea pavilionului, avea o orchestră cu patru sau cinci instrumente şi arăta mai degrabă a iaht de plăcere decît a navă comercială. Cu toate astea, în colaborare cu Loriotte, Clementine, Bolivar, Convoy şi alte nave mai mici făcea un considerabil negoţ legal şi ilegal — cu piei de vidră de mare, mătase, ceai, etc, ca şi cu piei de vită şi seu.

A doua zi după sosirea noastră, un bric mare dublă promontoriul, dinspre nord, naviga domol prin golf şi apoi se îndreptă din nou spre larg în direcţia sud-esi spre marea insulă Cătălina. A doua zi Avon ridică şi ea velele şi porni în aceeaşi direcţie, cu destinaţia San Pedro. Poate că pe cei din marina de coastă şi pe californieni manevra să-i fi păcălit, dar noi ştiam prea bine şmecheriile astea. Bricul nu a mai apărut deloc pe coastă, iar Avon a ajuns la San Pedro după vreo săptămînă cu o încărcătură cu totul reîmprospătată de mărfuri din Canton şi Statele Unite.

Acesta era unul din mijloacele de a mai scăpa de grelele impozite vamale pe care autorităţile mexicane le puneau pe toate importurile. O navă cu o încărcătură modestă vine spre coastă, intră în Monterey, unde-i singurul punct vamal, şi începe negoţul. Peste o lună sau mai bine, după ce şi-a vîndut mare parte din încărcătură, se îndreaptă spre Cătălina, sau către oricare alta din marile insule nelocuite din largul coastei, ca într-o călătorie obişnuită de la un port la altul şi se aprovizionează cu cele mai alese articole de pe o altă navă venită din Oahu, şi care o aşteaptă în larg. La două zile după plecarea navei Avon, se arătă şi Loriotte, din josul coastei si, neîndoielnic, se înfruptase şi ea din încărcătura bricului.

Joi, 10 noiembrie. Ducîndu-ne ca de obicei la ţărm cu barca mică, chiar înainte de amurg, pentru a-1 aduce

265

pe căpitan, tocmai după ce-1 luasem pe acesta şi vîsleam spre Alert, am văzut că pe nava noastră, care era ancorată cel mai în larg, se ridica pavilionul. Semnalul însemna „corabie-n depărtare !", bineînţeles, dar cum noi aveam promontoriul în faţă nu puteam vedea nimic.

■ :— Daţi-i bătaie, băieţi, daţi-i bătaie ! Trageţi tare, vîsliţi lung ! spuse căpitanul.

Şi, întinzînd braţele cît erau de lungi, lăsîndu-ne apoi mult pe spate, pînă atingeam aproape bancul din urmă, barca porni să zboare pe valuri ca o rachetă. După cîteva minute de vîslit în chipul. acesta ne-au apărut insulele, rînd pe rînd, de după promontoriu, şi am putut să zărim canalul, unde se ivi o navă, cu zburătorii ridicaţi, în-dreptîndu-se încet, minată de o briză uşoară spre locul de ancoră. Punînd barca cu prova spre navă, căpitanul ne-a spus să tragem din nou, dar n-a fost nevoie să ne mai îmboldească pentru că gîndul de a ne sui la bordul unei noi nave, probabil venind dinspre patrie, şi de a auzi veşti, ca să avem ce povesti cînd vom ajunge pe nava noastră, ne era suficient şi vîsleam cu tragere de inimă. Căpitanul Nye, de pe Loriotte, bătrîn marinar de balenieră, se afla în barca noastră, şi se lăsă şi el prins de aceeaşi puternică nerăbdare,

— Trageţi să pîrîie oasele şi vîslele ! strigă el la noi. Ţine-o aşa, Barosane I Uite-o cum suflă î dădu el drumul unor exclamaţii obişnuite printre vînătorii de balene.

în vremea asta se lăsă un calm plat pe mare, şi fiind la numai cîteva mile depărtare, ne gîndeam că în cîteva minute vom fi la bord, cînd, deodată, se porni un vînt exact din prova navei, care-şi braţă vergile şi o luă spre larg, către insule, f ăcînd brusc o -voltă în babord şi pornind să despice iute valurile. Bineînţeles că noi ne-am oprit şi nu ne-a rămas decît să executăm manevra de întoarcere : „ramele babord mai uşor, ramele tribord mai tare" şi

să ne îndreptăm spre Alert, cam cu coada-ntre picioare. Toată noaptea a bătut o briză uşoară dinspre ţărm şi nava respectivă n-a ancorat în port decît a doua zi dimineaţă.
îndată ce ancora ajunse la fund, ne-am prezentat şi noi la bord, pentru a descoperi că avem de-a face cu ba-leniera Wilmington and Liverpool Packet, din New Bed-ford. aducînd din zonele de pescuit din larg o mie nouă sute de butoaie de spermanţet. De cum am pus ochii pe ea am ştiut că e vorba de o balenieră, după macarale, după bărcile pe care le avea, după arboretul zburător retezat, aspectul neîngrijit al velelor, arboradei, şcondrilor şi cocii. Iar cînd ne-am urcat la bord am văzut că totul corespundea ideii noastre despre o balenieră. Avea o punte falsă, neîngrijită şi îmbîcsită de grăsime şi, oriîn-cotro te uitai, nu vedeai decît gardinile butoaielor de ulei. Greementul atîrna slăbit şi necătrănit, vopseaua se scorojise de pe şcondri, scripeţii atîrnau, legături stîngaci făcute, capete de matiseală ieşeau în toate direcţiile. Nici echipajul nu părea mai grozav. Căpitan era un quaker sfrijit şi înalt, eu un costum maroniu, pălărie cu boruri mari, care bătea puntea cu picioarele lui lungi şi crăcănate, cu capul în jos ca o oaie, iar oamenii din echipaj aduceau mai degrabă a pescari şi fermieri decît a marinari.
Deşi nu era frig — noi nu purtam decît o cămaşă roşie şi nădragi de doc — cei de pe nava asta aveau pantaloni din lînă, şi nu albaştri cum se potriveşte unui marinar, ci de toate culorile, maronii, cafenii, gri, şi chiar verzi, cu bretele aruncate peste umeri şi buzunare ca să aibă unde-şi băga mîinile. Mai purtau şi haine ca în Guernsey, fulare dungate, cizme groase din piele de vită, căciuli de lînă, şi răspîndeau o permanentă duhoare de ulei. Pentru completarea tabloului mai adăugaţi nişte mutre de ageamii. Opt sau zece marinari erau suiţi pe verga gabierului trinchet şi cam tot atîţia pe cea a ga-

bierului mare, strîngînd velele respective, în vreme ce alţi opt sau zece tîndăleau în jurul teugii, fără nici o treabă. Era o ciudată privelişte pentru o navă care tocmai ancora, aşa că ne-am dus la ei să vedem ce-au păţit. Un individ zdravăn, cu o mutră prietenoasă, îşi întinse un picior spunînd că-1 lovise scorbutul, altul se tăiase la o mînă, iar ceilalţi nu aveau nimic, dar ziceau că erau destui în arboradă ca să strîngă velele, aşa că mai pierdeau şi ei vremea pe la teugă. La bord nu se vedea decît un singur lup de mare, un bătrîn marinar sadea, ce arăta minunat, cocoţat la mijlocul vergii gabierului trinchet. Probabil că era unicul marinar de pe navă care se pricepea ca lumea la matisit. Bineînţeles că ofiţerii şi conducătorii de bărci, ca şi alţi doi, trei oameni din echipaj mai fuseseră pe mare, dar numai la vînătoare de balene, iar cea mai mare parte a echipajului era formată din începători, abia veniţi de la ţară, care n-apucaseră să-şi scuture paiele din păr. Vela gabier a artimonului rămase atîrnînd pînă cînd au fost strînse cele din faţă. Şi uite aşa, un echipaj de treizeci de oameni s-a trudit jumătate de oră să facă ceea ce nouă, pe Alert, cu numai optsprezece oameni ce urcau în arboradă, ne trebuiau cincisprezece, douăzeci de minute. Am aflat că erau pe mare de şase sau opt luni şi nu aveau nici un fel de noutăţi, aşa că am plecat promiţînd să obţinem permisiunea de a veni seara să mai vedem ce curiozităţi mai aflam la bord. Aşa că îndată ce am terminat treaba şi am luat cina, am obţinut îngăduinţa de a părăsi nava, am luat o barcă şi ne-am dus la ceilalţi tinde am stat vreun ceas, două. Ne-au dat oase de balenă, dinţi &au alte părţi ale unor ciudate animale marine, şi am făcut cu ei schimb de cărţi — obicei destul de răspîndit între nave într-un port străin, prin care scăpai de cărţile citite şi răscitite şi făceai rost de altele, iar marinarul nu e foarte pretenţios în privinţa valorii lor.

Joi, 12 noiembrie. în zori a fost destul de frig, şi se vedeau şi nişte nori negri, dar cum adesea dimineaţa arăta cam aşa, nimeni nu s-a speriat şi toţi căpitanii au coborît pentru a rămîne ziua la ţărm. Spre amiază, nori grei s-au adunat deasupra munţilor, apoi au coborît pînă la jumătatea colinelor ce înconjoară Santa Barbara, iar dinspre sud-est se porni o hulă puternică. De • îndată, secundul dădu ordin ca barca uşoară să plece şi, în acelaşi timp, am văzut şi cele de la alte nave îndreptîndu-se spre ţărm. Era un prilej nimerit pentru o întrecere între bărci, aşa că fiecare a tras cît s-a priceput mai bine. Am depăşit echipajele de pe Ayacucho şi Loriotte, dar n-am putut ţine piept celor şase vîslaşi de pe balenieră. Au ajuns la linia brizanţilor înaintea noastră, dar aici avantajul era de partea noastră, fiindcă rivalii nu erau obişnuiţi cu surful, şi au aşteptat să vadă cum trecem noi, tot aşa cum, în acelaşi loc, cu aproape un an înainte, noi, cei de pe Pilgrim, am fost bucuroşi să prindem mişcarea de la un echipaj de băştinaşi.
Abia ajunsesem la ţărm şi întorsesem bărcile cu prova spre larg, cînd Bill Jackson, arătosul marinar englez care conducea barca de pe Loriotte, strigă de-odată că bricul lui pornise în derivă. Şi, într-adevăr, nava respectivă îşi smulsese ancorele şi era împinsă spre baie. Fără a-1 mai aştepta pe căpitan — fiindcă în afară de secund şi un băştinaş nu mai era nimeni la bord — Jackson a sărit în barcă, i-a strigat pe băştinaşi şi a vrut să pornească în larg. Dar băştinaşii, deşi adevăraţi cîini de mare, s-au speriat cînd au văzut nava derivînd, s-au înspăimîntat de situaţia

aceea dramatică şi parcă îşi pierduseră minţile. De două ori barca s-a umplut de apă şi a fost aruncată de-a latul pe ţărm. Jackson îi înjura, îi făcea şleahtă de sălbatici, îi ameninţa pe toţi cu biciul. Dar nu ajuta la nimic. Cînd ne-am apropiat de ei, Jackson le-a spus să-şi
269
ocupe locurile în barcă, iar noi, cîte doi de fiecare parte, am împins-o pînă cînd ne-a ajuns apa la umeri şi atunci i-am făcut vînt, iar cei din barcă au început să tragă la rame, şi aşa au ajuns dincolo, în zona cu valuri lungi, regulate de hulă. în acelaşi timp de pe nava noastră şi de pe balenieră au pornit bărci spre Loriotte. Suindu-se cu toţii la bord. au lăsat la apă şi cealaltă ancoră, au mai filat lanţ, au braţat vergile spre vînt şi au reuşit să oprească nava.
în cîteva minute au apărut şi căpitanii, fuga-fuga, nu mai era nici o clipă de pierdut, pentru că furtuna ameninţa să se dezlănţuie puternic, iar valurile ce se spărgeau de ţărm erau tot mai mari şi ajungeau tot mai departe cu fiecare secundă. Prima a pornit barca de pe Ayacucho, cu patru băştinaşi la vîsle, şi cum n-aveau nici eche, nici vîslă de cîrmă, probabil că n-ar fi reuşit niciodată să treacă de brizanţi, dacă nu i-am fi dus noi atît cît ne-a îngăduit apa să înaintăm. Apoi a încercat să plece barca balenierei, pentru că noi, fiind cei mai experimentaţi „marinari de ţărm", nu aveam nevoie de ajutor şi am rămas la urmă. Vînătorii de balene sînt cei mai buni vîslaşi cînd trebuie să tragă din greu, lung la rame, dar vîslitul în apropierea ţărmului era treabă nouă pentru ei şi, în ciuda lecţiilor urmărite mai înainte, s-au rotit pe loc, şi au fost aruncaţi, barcă, oameni, vîsle, totul, grămadă, pe ţărm. A doua oară au umplut barca de apă şi au fost nevoiţi s-o întoarcă cu fundul în sus, şi să pornească din n©u. Nu aveam cum să-i ajutăm ; erau şi aşa atît de mulţi oameni în barcă încît se încurcau unul pe altul, şi nu mai era nevoie şi de alţii. A treia oară au reuşit să treacă spre larg, deşi nu fără a îmbarca un val care i-a udat pe toţi pînă la piele şi le-a umplut barca pe jumătate, de au trebuit să scoată apă din ea pînă au ajuns la navă. Acum ne-ara
270
pregătit şi noi de plecat, îndreptînd barca cu prova spre larg. Ben englezul şi cu mine, cei mai înalţi, am rămas de fiecare parte a băr-cii ca s-o menţinem cu botul spre larg, alţi doi au urcat în barcă, trecînd la cele două rame de la pupa, iar căpitanul a luat cîrma. Doi sau trei mexicani, ce stăteau pe plajă şi se uitau la noi, şi-au strîns -pelerinele în jurul lor, au clătinat din cap şi au mormăit : Caramba ! Isprăvi de genul ăsta nu erau pe gustul lor. Hidrophobia e o boală naţională printre ei, lucru evident şi cînd te uiţi la ei şi cînd îi vezi ce fac.
Aşteptam un moment nimerit pentru a le arăta celorlalţi cum se face treaba asta şi, îndată ce barca nd*astră a prins să plutească, am alergat cu ea fă-îndu-i vînt înainte, cu grijă să fie mereu cu prova spre larg ; împingeam silin-du-ne din toate puterile, ajutaţi de cîrma ţinută de căpitan. Ceilalţi doi vîslaşi trăgeau lung şi regulat la rame, \vr cînd n-am mai simţit cu picioarele nisipul ne-am aruncat şi noi înăuntru, la prova, rămînînd nemişcaţi de teamă să nu-i stânjenim pe ceilalţi. Barca s-a săltat aproape vertical pe apă, iar după ce valul a trecut pe dedesubt s-a prăvălit cu atîta putere încît părea că o să-i sară fundul. Am lăsat uşurel şi noi vîslele în apă, ca să nu-i încurcăm pe ceilalţi vîslaşi. Acum mai aveam două rame la prova, astfel, cu patru vîslaşi şi cu mîna fermă a căpitanului la cîrmă, am ieşit cu bine dincolo de brizanţi, deşi am îmbarcat şi noi eîteva valuri care ne-au umplut pe jumătate barca cu apă. Am vîslit pînă lîngă Loriotte, l-am lăsat pe căpitanul ei la bord, şi am văzut că nava tocmai se pregătea să desfacă parîmeîe dublin pentru plecare, după care ne-am îndreptat spre nava noastră. Aici, domnul Brown, m^reu la datorie, pregătise totul, aşa că nu ne mai răroînca decît să prindem barca cea mică şi s-o săltăm la bord, după care s-a dat ordinul de a desface pînzeîe. In vreme ce eram cocoţaţi în arboradă, am văzut că Loriotte pornise deja şi,
271
înainte ca vergile noastre să fie ridicate la post, Ayacucho şi-a întins aripile, şi cu velele braţate mult în şart, pleca, trecînd prin prova noastră. Nu există privelişte mai frumoasă decît aceea a unui bric great ca un cliper, care na-vighează cu vînt foarte strîns. într-un minut am desfăcut şi noi dublinurile, velele trinchetului s-au umflat în vint şi am pornit. Apoi a venit rîndul balenierei. Cu jumătate de ceas înainte, patru nave stăteau cuminţi la ancoră, fără o batistă măcar întinsă, fără să dea nici un semn de plecare, iar acum golful era pustiu, şi. patru nouri albi lunecau pe deasupra apei către larg. Fiind siguri că puteam dubla promontoriul, n-am braţat decît puţin vergile, în vreme ce Ayacucho mergea cu bulinele bine strînse, trecînd mai în vînt decît noi. Tot restul zilei şi cea mai mare parte a nopţii, am avut parte de obişnuita distracţie din timpul unei furtuni de sud-est; rafale de vînt, cîte o bură de ploaie, care s-au încheiat cu un potop de trei sau patru ceasuri ce ne-a murat pînă la piele. în zori, norii s-au mai risipit, s-au îndepărtat şi a ieşit un soare curat la iveală. Vîntul, în loc să bată ca de obicei din nord, se pornise acum cu putere dinspre locul nostru de ancorare. Pentru noi nu era prea plăcut, deoarece nava fiind uşoară, numai în balast, nu puteam naviga prea bine cu vînt de bulină, şi depindeam de vînt favorabil, iar cu ajutorul velelor superioare şi al aripilor speram să fim primii la ancoraj. Dar Ayacucho ajunsese cu o leghe bună mai aproape de ţărm şi se îndrepta spre port cu o alură minunată. în acelaşi timp, baleniera era cam tot atît de departe* spre larg, iar Loriotte aproape că nici nu se mai vedea, hăt, către insule, în susul canalului. Braţind bine vergile şi strîngînd bulinele, montînd palancuri simple la toate scotele şi fungile, am reuşit totuşi să ţinem piept vîntului şi să ne îndepărtăm cu fiecare voltă de navele dinspre larg. Cînd am ajuns la locul de ancorare, Ayacucho îşi funda-

272
risise ancora, strînsese velele, coborîse vergile şi stătea liniştită de parcă nimic nu s-ar fi întîmplat.
Ca de obicei, am avut noroc, nefiind nevoiţi să lăsăm decît o singură ancoră, totul părea în bună rînduială la bord şi, într-o jumătate de oră, bărcile erau coborîte şi amarate la braţul fals. După mai bine de două ceasuri a apărut şi baleniera, făcu nişte manevre foarte stîngace pentru a veni la ancoră, fiind nevoită să lase mai întîi cea mai bună ancoră de prova, pentru ca apoi să scoată şi o ancoră de halaj şi un garlin. Au tot făcut manevre, cînd oprindu-se cînd pornind din nou, trăgînd la cabestan, caponînd, traversînd ancora vreme de trei ceasuri. Iar velele au spînzurat de vergi toată după-amiaza şi n-au fost strînse decît la căderea serii. Loriotte a venit şi ea chiar după apusul soarelui. A lăsat ancora la apă, fără a încerca s-o prindă pe cealaltă de la geamandură decît a doua zi !
întîmplarea a dat loc la o dispută cu privire la nava noastră şi Ayacuchd. Căpitanii au făcut prinsoare între ei, iar oamenii din echipaj au pus şi ei rămăşag în felul lor în vederea unei întreceri între ele. Dar cum Ayacucho urma să plece în josul coastei, iar noi în susul ei, iar căpitanii de pe navele comerciale nu se pot abate de la drumul lor, competiţia n-a mai avut loc. Şi poate că a fost bine că s-a întîmplat aşa pentru că Ayacucho bătea de vreo opt ani Pacificul, prin mai toate părţile — Valpa-raiso, Insulele Sandwich, Canton, California — şi era socotită cea mai iute navă comercială de pe acest ocean, dacă nu cumva o întreceau bricul John Gilpin sau nava An McKim, din Baltimore.
Sîmbătă, 14 noiembrie. In ziua asta am pornit, împreună cu agentul şi cîţiva mexicani de vază, în calitate de pasageri, spre Monterey. Ne-am dus la ţărm cu barca
273
cea mică să-i aducem cu tot cu bagaje şi i-am găsit aştep-tîndu-ne pe plajă, puţin cam speriaţi la gîndul de a ieşi in larg, pentru că brizanţii erau încă foarte înalţi. Dar noi eram în culmea bucuriei, că de mult voiam să murăm un mexican în mare. Agentul era şi el cam antipatic tuturor din echipaj şi, deoarece nu aveam nici un ofiţer cu noi, speram să-i facem şi lui o baie, fiindcă ştiam că se pricepeau atît de bine la mare cu toţii încît habar n-ar fi avut dacă incidentul se întâmpla din vina noastră sau nu. In consecinţă, am dus barca la apă cît mai departe de ţărm. ca să-i obligăm să se ude puţin la picioare pentru a ajunge la ea, după care am aşteptat să vină unul din brizanţii aceia imenşi, şi atunci am lăsat prova să se abată puţin, pentru ca toată forţa valului să se răzbune pe cei de la pupa şi sâ-i ude din cap pînă-n picioare. Mexicanii au sărit din barcă, înjurînd, s-au scuturat şi au protestat împotriva ideii de a mai încerca o dată, şi numai cu mare greutate agentul a reuşit să-i convingă. A doua oară am fost cu mai multă grijă, am ieşit la larg uşor şi am ajuns la navă. Echipajul a venit lingă balustradă să le ridice bagajele la bord şi toţi s-au înveselit văzîndu-i pe pasageri cu nişte mutre de oameni pe jumătate îne.caţi.
Cum totul era pregătit şi pasagerii la bord, am ridicat iute pavilionul şi flamura de armator — pentru că nu se afla nici o navă militară, iar Alert rămăsese cea mai mare corabie de pe coastă. Celelalte din port au salutat şi ele cu pavilionul. Am virat ancora la pic sşurt, am desfăcut sacheţii, lăsînd burta velelor strînsă numai cu un palane, pe care-1 ţinea în mînă cîte un om pe fiecare varga, iar la un singur cuvînt, toate velele navei s-au desfăcut, şi cu cea mai mare iuţeală au fost săltate şi întinse, ancora smulsă de pe fund ţi caponală, după care nava a pornit. Eram hotărîţi să le arătăm celor de pe ba-
274
lenieră cam cum se fac manevrele pe o navă ca lumea, deşi aveam în echipaj doar jumătate din numărul lor. Vergile rîndunicilor au fost deîndată încrucişate, velele respective ca şi contrarîndunicile ridicate şi ele şi, cum aveam vînt larg, ghiurile au fost slăbite cît mai mult, în vreme ce toţi oamenii din arboradă se mişcau vioi ca nişte pidci, insta-lînd greementul pentru aripi. Căpitanul împărţi ordine, velele se desfăşurară una după alta, pînă cînd nava fu numai pînze toată, arătînd ca un mare nor alb, sprijinit pe un mic punct negru. încă înainte de a dubla promontoriul, despicam valurile în goană, lăsind celelalte nave mult în pupa. Am avut parte de o briză favorabilă care ne-a purtat iute prin canal, cum numesc localnicii golful acesta de patruzeci de mile lungime şi zece lăţime. Spre seară, briza a căzut, şi toată duminica am stat într-un calm plat, la jumătatea drumului între Santa Barbara şi Promontoriul Conception. Duminică noaptea, s-a pornit o uşoară briză care ne-a urnit din loc şi, avînd parte de vînt prielnic în prima jumătate a zilei de luni, speram să depăşim . fără nici un fel de dificultăţi Promontoriul Conception, un fel de Cap Horn al Californiei, unde, aşa după cum spun marinarii, furtunile pornesc să bîntuie începînd cu întîi ianuarie şi ţin doar pînă în ultima zi a lui decembrie. în a doua jumătate a zilei, s-a pornit obişnuitul vînt de nord-vest ; profitînd de el, am ridicat şi aripile, avînd şansa de a dubla promontoriul aflat acum chiar în traversul nostru. Un lanţ muntos înalt, stîncos şi arid, se întinde pe sute de mile de-a lungul coastei spre nord şi sud, dar aici iese spre largul Pacificului. Orice adiere de vînt devine aici aproape furtună, de aceea înainte de lăsarea serii ara strîns rîndunicile şi nava trudea din greu numai cu velele zburător. La cele opt bătăi de clopot, cartul nostru a coborît sub punte, lăsînd numai atîtea vele cît putea nava
275
duce, iar la fiecare tangaj, perdele de apă zburau pe deasupra teugii. Vîntul bătea din plin, pe cer nu era nici urmă de

nor, iar soarele coborîse strălucitor la apus.
Nu stăteam de prea multă vreme în teugă cînd am avut obişnuita presimţire că se pregăteşte o furtună — valurile măturau toată partea din faţă, prova se izbea în talazuri cu putere, bubuind de parcă ar fi bătut piloni. Oamenii din cart păreau şi ei a avea treabă, după tropăitul de pe punte şi îndemnurile cu care-şi însoţeau manevrele de parîme. Un marinar îţi poate spune numai trăgînd cu urechea ce velă se strînge, şi curînd am auzit coborîndu-se velele zburător una după alta şi apoi focul săgeţii. Manevra părea să mai uşureze puţin efortul navei, în vreme ce noi zburam în largul Ţării lui Nod, cînd deodată auzim, bang-bang, nişte lovituri în capace şi ordinul : „Tot echipajul pe punte !", care ne-a smuls din cuşete. Cum fusese vreme frumoasă, nu aveam haine mai groase de pus pe noi, şi îndată am ieşit afară. N-am să uit niciodată frumuseţea priveliştii. Era o noapte senină şi destul de răcoroasă, stelele străluceau puternic şi, cît vedeai cu ochii, nu se zărea fir de nor. Cerul şi marea se întîlneau pe un orizont foarte clar. Nici un pictor n-ar fi putut reda un cer mai curat. Nu avea nici o pată. Dar, dinspre nord-vest, se dezlănţuise un vînt puternic. Atunci cînd mai zăreşti şi cîte un nor, ţi se pare că vîntul are dincotro bate, dar acum nu-ţi dădeai seama unde-i izvorul lui. Dacă stăteai şi admirai ca pe un tablou priveliştea ace^a, n-ai fi spus că nu era vorba de o liniştită noapte de v^ră. Am pornit să luăm terţarolele una după alta la velele gabier şi, înainte de a reuşi noi să le ridicăm la post, am auzit o bubuitură ca de tunet repetat şi focul a fost smuls de pe garidee şi sfîşiat bucăţi, bucăţele. Ara ridicat velele gabier, am scos resturile focului, ridicind în locul lui velas-

traiul gabierului trinchet, cînd, deodată, vela mare se spintecă de sus pînă jos.
— Sus pe verga mare şi strîngeţi vela pînă nu se face zdrenţe ! strigă căpitanul.
într-o clipă eram în arboradă, strîngînd ce mai rămăsese din velă. Am înfăşurat-o în jurul vergii, am strîns-o cu baierele cît mai zdravăn, şi abia ajunsesem din nou pe punte cînd, cu o detunătură puternică, ce se auzi pe toată nava, gabierul trinchet la care luasem două terţarole, se spintecă în jumătate, de-a curmezişul, chiar sub banda terţarolei, de la o barieră la alta. Din nou o luarăm de la capăt : sus în arboradă, strînge palancurile de terţarolare, întinde-te pe vergă şi apucă-te de terţarolat. Strîngînd şi mai mult cu palancurile, am slăbit presiunea pe celelalte baiere ; am petrecut sacheţii din nou prin ochiuri şi am reuşit să ridicăm din nou vela strîns terţarolată.
Abia adunasem colacii de parîmă şi aşteptam să auzim comanda : „Cartul sub punte !" cînd rîndunica mare îşi slăbi sacheţii şi o porni drept spre partea de sub vînt, umflîndu-se, zbătîndu-se, zgîlţîind catargul ca pe-o nuia. Era treabă nu jucărie de data asta. Trebuia strînsă îndată rîndunica, sau tăiate legăturile şi lăsată în plata Domnului, altfel rupea catargul. Cei mai sprinteni din echipaj s-au urcat pe rînd, dar n-au reuşit' să facă nimic. în cele din urmă John, francezul acela înalt, căpetenia cartului tribord — şi nu era marinar mai de ispravă decît el —, sări în arboradă şi cu mîinile şi picioarele acelea lungi ale lui reuşi să îmblînzească şi să lege zdravăn, cu saulă împletită, vela care mai înainte se zbuciuma prinsă de vergă în partea de sub vînt, în timp ce contrarîndunica i se bălăngănea chiar deasupra capului. Fu cît pe ce să fie smuls sau aruncat de pe vergă de mai multe ori, dar se dovedi marinar adevărat, pînă-n buricele degetelor. După ce legă

vela zdravăn, se pregăti să coboare verga jos pe punte, treabă lungă şi grea, pentru că adesea era nevoit să se tfprească, să se ţină din răsputeri, minute în şir, deoarece nava se înclina atît de tare incit orice manevră era imposibilă la înălţimea aceea. în cele din urmă, verga ajunse jos cu bine, apoi au fost coborîte şi vergile rîndunicii trinchet şi artimon. Tot echipajul a fost trimis din nou în ar-boradă unde am trudit din greu vreun ceas, două, asigurînd bine toate ghiurile, degarnisind palancurile aripilor, rîndu-nicilor şi contrarîndunicilor, legînd vergile cu parîme de ruliu, montînd pataraţine suplimentare, îndeletnicindu-ne cu pregătirile obişnuite de furtună. Era o noapte minunată pentru o vreme de furtună, răcoroasă, înviorătoare, cit să te facă să lucrezi iute, fără să fie frig de-a binelea, şi luminoasă ca ziua. Era o plăcere să ai parte de furtună pe o vreme ca asta ; şi totuşi bătea un vînt de uragan. Părea să se fi pornit cu ciudă, tăios, pus să ne măture de pe vergi. Sufla mai tare ca niciodată. Dar numai bezna, umezeala sînt chinuitoare pentru marinar în timpul furtunii.
Cînd am ajuns din nou pe punte, ne-am uitat în jur, ca să ne dăm seama cam cît era ceasul, şi rîndul cui era la cart. în cîteva minute, omul de la timonă bătu de patru ori în clopot, şi ne-am dat seama că se terminase serviciul celuilalt cart, iar al nostru ajunsese la jumătate. în consecinţă, oamenii cartului tribord coborîră sub punte şi lăsară nava pe irlna noastră pentru cîteva ceasuri, nu înainte de a primi ordinul să fie pregătiţi în orice moment să se reîntoarcă pe punte.
Abia au apucat oamenii să coboare sub punte cînd ve-lastraiul gabierului trinchet se făcu fişii. Era o velă mică, şi ne puteam descurca singuri, cîţi eram în cart, cu ea. aşa că n-a fost nevoie să-i mai chemăm şi pe ceilalţi. Ne-am suit pe bompres, unde jumătate de vreme eram mai mult sub apă, am desfăcut resturile de velastrai, dar, cum nava

trebuia să aibă şi o velă de prova, ne-am pregătit să ridicăm alt velastrai. Am găsit cealaltă velă în plasa de bord, am apucat palancurile, scotele şi canistrelele, am trecut la fungi, am tăiat şi am aruncat legăturile care ţineau încă vela

veche şi am început s-o ridicăm pe cea nouă. par, înainte de a reuşi noi s-o săltăm la jumătate, a fost sfîşiată de vînt şi asta. Cînd am lăsat fungile, nu mai rămăsese din ea decît grandeea. Găuri mari apăruseră şi-n vela trinchet şi, ştiind că avea să se ducă şi asta curînd, secundul ne ordonă să ne suim pe vergă şi s-o strîngem. Nu voia să-i scoale pe cei din cartul celălalt care fuseseră mai toată noaptea pe punte, aşa că îi trezi pe dulgher, velar, pe bucătar şi pe stevard, şi împreună cu ei am urcat în arboradă, iar după jumătate de oră de luptă cu vela aceea am reuşit s-o înfăşurăm bine în jurul vergii. Acum vîntul atinsese forţa maximă. In vreme ce urcam sus pe catarge, părea să ne lipească pur şi simplu de şarturi, iar cînd am ajuns pe vergă nici vorbă să te întorci cu faţa la vînt. De data asta nu aveam parte de grindină, de întuneric, de umezeala şi de frigul de la Capul Horn, iar în loc de ţepenele haine impermeabile, pălăriile mari de ploaie şi cizme grele, aveam acum doar pălării de pai, jachete scurte, pantaloni de doc, pantofi lejeri, totul uşor pe noi. Pentru marinar era mare lucru. Cînd am coborît, omul de la timonă tocmai bătu de opt ori în clopot — ora patru dimineaţa şi chemarea : „Cartul tribord pe punte !" îi scoase şi pe ceilalţi afară, dar noi n-aveam nici o şansă să ne ducem în teugă, la rîndul nostru, să ne odihnim. Furtuna atinsese maximum de intensitate, „suflînd din toţi bojocii".- Căpitanul ieşise pe punte. Nava neîncărcată balansa şi tanga de parcă voia să-şi scuture catargele înalte cu totul, velele îşi arătau găurile şi plezniturile în toate părţile. Gabieru] artimon, velă relativ nouă, deşi

279

strîns terţarolată, plesni de sus pînă jos, gabierul trinchet, la o rafală se sfîşie dintr-o parte în alta şi se făcu fîşii, f işii, unul dintre lanţurile subarbei bompresului se rupse, verga velei cu spetează se desprinse şi rămăsese atîrnată numai în parîmele de ridicare, martingala se deplasase spre partea de sub vînt, iar greementul dinspre partea de sub vînt, datorită îndelungatei perioade de vreme uscată, făcea burtă, slăbit la fiecare rafală. Unul din şarturile arboretului zburătorului mare plesni şi, ca o încununare a dezastrului, barca comandantului fu smulsă şi aruncată în partea de sub vînt, iar o' ancoră din prova se desfăcuse şi acum se izbea de bordaj. Aveam treabă pentru jumătate de zi tot echipajul. Echipa noastră se urcă pe verga gabie-rului artimon şi, după mai bine de jumătate de oră de trudă grea, am reuşit totuşi s-o strîngem, în vreme ce vela făcea burtă deasupra capetelor noastre, iar la un moment dat, la o rafală de vînt, se smuci sub vergă cu atîta putere de era să ne arunce pe toţi de pe ţapapie.

Vergile au fost asigurate cu cîte două rînduri de sa-cheţi, au fost strînse legăturile de ruliu şi celelalte manevre, totul rînduit cît se putea mai bine. Cînd am ajuns jos am văzut că restul echipajului tocmai cobora din arborada trinchetului, după ce desfăcuse gabierul zdrenţuit, sau mai degrabă înfăşurat, fîşii, fîşii pe verga ce arăta ca un mădular bandajat. Pe navă nu mai rămăseseră alte vele decît randa şi gabierul mare, terţarolat strîns. Dar în situaţia asta părea prea multă velă de pupa şi s-a dat ordin să strîngem şi randa. Am virat strîngă-torul de randă, iar cei mai tineri din echipaj au fost trimişi pe pic să lege sacheţii, dar n-au reuşit. Secundul îi înjura, făcîndu-i şleahtă de recruţi, şi trimise la ei vreo cîţiva dintre cei mai buni marinari, dar nici aceştia nu izbutiră mai bine, aşa că picul a fost coborît şi el pe punte. Tot echipajul trecu acum la întins manevrele

2R0

din partea de sub vînt, oamenii se apucară să prindă verga velei cu spetează, să lege barca comandantului, să prindă martingala cu nişte scripeţi şi s-o tragă la locul ei. Pentru că făceam parte din cartul babord, eu trebuia Să muncesc la prova, să ajut la fixarea martingalei. Vreo trei ne-am urcat pe balansinele martingalei, şi pe subarbâ unde am stat mai bine de jumătate de ceas aducînd scripeţi, fixîhdu-i, acoperiţi de talazuri în mai multe rînduri, pînă cînd secundul ne-a ordonat să urcăm din nou la bord de teamă să nu fim măturaţi de acolo. A urmat apoi altă misie : să ridicăm ancorele la balustradă, treabă la care au fost înhămaţi toţi cei din echipaj un ceas bun, în vreme ce, din cînd în cînd, cîte un talaz se spărgea peste teugă, măturînd totul spre partea de sub vînt, umplînd saborzii de apă pînă la înălţimea pieptului „ unui om, şi cărînd cavaletul bărcii pînă la dunetă.

După ce-am amarat totul zdravăn din nou, ne-am promis să îmbucăm ceva, fiindcă de-acum se făcuseră orele nouă dimineaţa, dar taman atunci vela gabierului mare dădu semne că avea să cedeze. Pe o navă sînt unele vele care trebuie menţinute, iar căpitanul dădu ordin să se coboare picurile trinchetului şi arborelui mare, să prindem cele două rande — vele de furtună, noi nouţe, mici, făcute din cea mai tare pînză —, să le ridicăm şi să le legăm de vergile respective, lăsînd gabierul mare să cadă pradă vîntului, binecuvîntîndu-1 dacă avea să ţină pînă cînd ridicam noi pe celelalte. Am legat velele cu foarte mare grijă, cu cele mai zdravene parîme şi sacheţi, iar după ce-am prins palancurile la colţurile de scotă, am virat scotele pînă la parapet. Cînd am terminat noi şi gabierul mare era terminat. Am urcat în arboradâ să scoatem resturile ultimei vele din cele ridicate cu douăzeci şi patru de ceasuri înainte. Randele erau acum singurele vele de pe navă şi, fiind din pînză tare, mici,

281

aproape de punte, nu ofereau decît o redusă suprafaţă vîntului şi făgăduiau să ţină bine. Stînd la capă numai cu randele şi fără alte vele în partea superioară, Alert balansa şi deriva sub vînt ca o navă de război.

Se făcuse de-acum unsprezece şi cartul a fost trimis sub punte să ia masa. Cînd au răsunat opt bătăi de clopot — deci de amiază — pentru că totul era în rînduială, deşi furtuna nu slăbise deloc, cartul nostru a ieşit din ■ nou pe punte, iar celălalt a coborît în teugă. Trei zile şi trei nopţi, furtuna a continuat cu neslăbită furie, cu o statornicie neobişnuită.

Nu interveneau perioade de ră- ;■ gaz, nu-şi domolea decît rareori foarte puţin turbarea. Cum nava noastră nu era încărcată, se înclina atît de; tare încît aproape că intra cu verga mare în apă şi deriva puternic sub vînt. în tot acest răstimp nu s-aO ivit un singur nor pe cer, nici ziua, nici noaptea, nici cît-l o palmă. Deloc. în fiecare dimineaţă soarele se ridica > din valuri neumbrit de vreun norişor, într-o mare de Iu-', mină. Iar stelele răsăreau din albastrul cerului una dupăH alta, noapte de noapte, nestingherite, clipind strălucitor"' ca în nopţile de -iarnă de acasă, pînă cînd venea ziua asupra lor. însă oceanul arunca spre înalturi valuri imense, albe, care spumegau pe toată întinderea, cît vedeai cu ochii. Ajunsesem la zeci şi zeci de leghe depărtare de ţărm.

Cum întrepuntea era liberă, unii dintre noi dormeau acolo în hamacuri, locul cel mai minunat de dormit pe vreme de furtună. Nu li se potrivea hamacelor vorba aceea nimerită pentru alt gen de paturi : „cînd bate vîn-tul leagănul se leagănă", pentru că de data asta cea care se legăna era nava, în vreme ce hamacul atîrna vertical de traverse. în următoarele optzeci şi două de ceasuri n-am avut nimic altceva de făcut decît să ne culcăm şi să ne trezim, patru ceasuri sub punte, patru

ceasuri pe punte, să mîncăm, să dormim şi să facem de cart. Iar carturile se desfăşurau monoton, singura schimbare intervenind doar cînd treceam pe rînd la timonă, sau "f cînd eram trimişi în arboradă să mai strîngem legătu-

'; rile unei vele slăbite în sacheţi, sau să mai întindem ma-

j nevrele lăsate. La un moment dat, una din troţele cîrmei

| . se rupse, accident ce ar fi putut să ne fie fatal, dacă n-ar

* fi sărit secundul să intervină cu un palane de rezervă,

| care să stăpînească echea pînă am garnisit o nouă troţă.

| " în dimineaţa de douăzeci, apărură semne că furtuna îşi î făcuse mendrele şi începea să se potolească, în aşa mă-

r sură, îneît tot echipajul a fost chemat pe punte pentru

I a ridica alte vele, deşi vîntul încă sufla puternic, cît pen-

ţ tru două furtuni, nu una. Cu mare chin şi trudă, vechile

5 vele au fost dezlegate una cîte una şi date jos, şi din

•■ magazia de pînze au fost scoase alte trei gabiere noi

f " nouţe, făcute pentru drumul de întoarcere pe la Capul Horn şi potrivite de velar pentru a fi legate în locul celor sfîşiate. Au fost ridicate cu fungile în arboradă, şi cu parîme de legare şi socare le-am prins de vergi, le-am terţarolat strîns, le-am înălţat la post şi le-am întins. Am ridicat astfel cîte o velă pe rînd, cu mare greutate şi deosebită grijă. Tot aşa am scos şi am legat două vele inferioare, după care le-am înfăşurat bine pe vergi, ca şi un foc de furtună pe care l-am strîns de asemenea cu grijă. Se făcuse douăsprezece cînd am terminat cu treaba asta şi n-am pomenit niciodată cinci ceasuri mai chinuitoare în viaţa mea. îndrăznesc să spun că după experienţa asta nici unul din echipaj n-ar mai fi avut vreodată chef să desfacă şi să lege la loc cinci vele mari, în mijlocul unei cumplite furtuni de nord-vest. Spre seară? la orizont apărură cîţiva norişori, şi cum uraganul se mai domolise, ivirea norilor parcă mai

lumină faţa cerului. în cea de-a cincea zi de la izbucnirea furtunii, am mai dat drumul la cîte o terţarolă de la iiecare gabier şi am ridicat trinca terţarolată, focul şi sanda de furtună, dar abia după ce am mai navigat opt zile numai cu vele terţarolate am ridicat toate pîn-zele pe navă. Şi aşa era încă prea devreme, iar aceste manevre nu erau justificate decît de dorinţa căpitanului, nerăbdător să ne îndreptăm spre ţărm. deoarece furtuna ne minase aproape la jumătatea distanţei spre Insulele Sandwich.

Desfăşuram velele inci cu inci, pe măsură ce ne îngă-» -duia furtuna, pentru că vîntul sufla încă tare din faţă" şi mai aveam multe zile de navigaţie pentru a ajunge din; nou la longitudinea la care fusesem cînd ne surprinsese, uraganul. Am mai mers cu furtuna din faţă încă vreo opt zile, după care vîntul începu să se rotească şi deveni, schimbător. O uşoară briză de sud-est făcu minuni, pentru că puteam să ridicăm şi aripile gabier terţarolate..

Vineri, 4 decembrie, după o călătorie de douăzeci de zile, am ajuns la intrarea golfului San Francisco.

Capitolul XXVI SAN FRANCISCO

Portul nostru de destinaţie fusese Monterey, dar, cum ne aflam la nord de el cînd vîntul se schimbă din faţă, ne-am îndreptat către San Francisco, spre caife aveam vînt favorabil. Golful acesta mare, aflat la latitudinea de 37 grade 58 de minute, a fost descoperit de sir Fran-cis Drake. care 1-a descris ca fiind minunat — cum s-a şi dovedit — cu numeroase locuri de ancorare, apă adîncă şi înconjurat de. teren fertil, un ţinut cu numeroase păduri. Cam la treizeci de mile de la intrarea în golf, pe

partea dinspre sud-est, se întîlneşte un promontoriu înalt, pe care e construit un presidio. Dincolo de promontoriu se află un port mic, un fel de baie, numit Yerba Buena, unde ancorează de obicei navele comerciale, iar în apropiere se

ridică misiunea Dolores. Pe ţărmul acesta al golfului nu întîlneşti nici o altă aşezare, în afară de şandramaua din scînduri negeluite a unuia Richardson, care se îndeletnicea cu negoţul de mărfuri luate de pe nave şi vîndute indienilor. Aici am văzut o singură navă la ancoră, un bric ce arborase pavilionul rusesc, venit de la Sitka, Alaska, pentru a ierna, şi a lua o încărcătură de seu şi grîne, ultimele cultivîndu-se în mari cantităţi în jurul misiunii, pe nişte terenuri de la capătul golfului. A doua zi după sosire, fiind duminică, ne-am dus pe bric, mai mult din curiozitate. Merita osteneala. Deşi nu era mai mare decît Pilgrim, avea cinci sau şase ofiţeri ia bord şi un echipaj de douăzeci, treizeci de oameni. Era destul de cald, noi nu purtam decît pălării de pai, cămăşi şi nădragi de doc, umblînd cu picioarele goale ; cei de pe navă erau încălţaţi cu cizme, cu două rînduri de pingele, înalte pînă la genunchi şi bine date cu unsoare, pantaloni groşi de lină, manta, haină de postav, beretă de lînă, după portul din Nova Zemlia, şi nici în cele mai călduroase zile nu apăreau altfel. îmbrăcămintea unuia singur atîrna cam cît toate veşmintele a jumătate din echipajul nostru.

Nici nava nu arăta mai strălucit decît echipajul. Totul era după cel mai vechi sistem posibil, vergi cu balansine şi braţe suplimentare. Colaci de gariin gros stăteau aruncaţi peste tot pe punte, arboretul gabierului zburătorului şi verfaforii aripilor păreau aproape negri de neîngrijiţi ce erau, iar puntea ar fi stîrnit revolta unui marinar de pe o navă militară. Bucătăria era în teugă şi oamenii vieţu-iau acolo în mijlocul aburilor şi mirosurilor de mîncare,

285

într-o căldură ca de cuptor şi parcă niciodată nu se făcea curat. Cinci minute am stat acolo, dar ne-au fost de-ajuns, şi am fost fericiţi să ieşim la aer curat. Am cumpărat de la ei nişte ciudăţenii făcute de indieni — mărgele, pene de păsări, mocasini din blană etc. —, articole cu care erau bine aprovizionaţi. Eu am cumpărat o manta mare, făcută din piele, uscată şi cusută frumos, acoperită pe dinafară cu smocuri groase de puf, smuls de pe pieptul mai multor feluri de păsări, asortate cu diverse culori ca să fie cit mai strălucitoare.

După cîteva zile de la sosirea noastră, a început anotimpul ploilor şi vreme de trei săptămîni a turnat întruna, fără încetare. Pentru noi era foarte prost pentru că în acest port pieile se ctrîng cu totul altfel decît în celelalte porturi de pe coastă. Misiunea Dolores, de lingă locul nostru de ancoraj, nu se ocupă de comerţ, dar în schimb misiunile San Jose, Santa Clara şi altele, situate pe malurile marilor rîuri şi fluvii ce se varsă în golf, la distanţe de cinsprezece pînă la patruzeci de mile, fac cel mai mult negoţ din toată California. Fiecare misiune are nişte bărci mari, barcaze, conduse de indieni, în stare să care cinci, şase sute de piei odată, care sînt trimise cu încărcătura la nave pentru a aduce în schimb alte mărfuri. Unele echipaje sînt nevoite să se ducă şi să vină cu aceste bărci pentru a veghea asupra pieilor şi mărfurilor. Pe vreme frumoasă aceste expediţii sînt foarte căutate de marinari, dar acum, în anotimpul acesta, să mergi cîte trei, patru zile în nişte simple bărci, fără un adăpost, sub o ploaie ce nu se mai termină, mîncînd numai hrană rece, nu e o îndeletnicire plăcută. Doi dintre camarazii mei au fost trimişi cu bărcile la Santa Clara şi au mers trei zile în şir, sub o ploaie neostoită, n-au închis o clipă ochii, şi trei nopţi şi le-au petrecut plimbîndu-se de la pupa la prova bărcii. Cînd s-au întors

286

la bord erau sfîrşiţi cu totul şi s-au bucurat de un cart liber de douăsprezece ore. Pieile aduse erau şi ele îmbibate de apă, nu se puteau depozita în cală, aşa încît am fost nevoiţi să le punem la uscat, peste tot unde era un loc potrivit în perioadele în care se mai arăta soarele sau bătea vîntul. Arn întins parîme de la capetele bastonului bompresului pînă la braţele vergii trinca, iar de acolo pînă la vergile artimon ; şi oriunde te uitai, în toate direcţiile, vedeai doar funii pe care spînzurau piei. Stra-iurile şi şarturile prova, verga velei cu spetează au fost şi ele acoperite cu piei, dar, cum tot ne mai rămăseseră, am instalat şi tangoanele de bărci şi am întins piei şi pe ele, ca şi pe şarturile pupa. Balustradele din faţă şi din spate, vinciul şi cabestanul, marginile navei şi orice loc cît de cît potrivit erau -acoperite cu ele la cel mai mic semn de întrerupere a ploii. Toată nava nu era decît o masă de piei, de la boţul de capon pînă la linia de plutire, de la capătul bompresului pină la partea superioară a dunetei.

într-o seara rece şi ploioasă, pe la opt ceasuri, am primit ordin să mă pregătesc să plec spre San Jose, la patru dimineaţa, cu una din acele bărci indiene, luînd provizii pentru patru zile de drum. Mi-am scos veşmintele impermeabile, pălăria de muşama, nişte cizme groase şi m-am dus la culcare devreme, pentru că barca urma să tragă lîngă navă înainte de ivirea zorilor. Am dor- • mit pînă cînd tot echipajul a fost chemat pe punte dimineaţa pentru că, din fericire, indienii, fie intenţionat, fie pentru că n-au înţeles dispoziţiile, au pornit singuri la drum în timpul nopţii şi acum nici nu se mai zăreau. Aşa am scăpat eu de trei sau patru zile de foarte neplăcută corvoadă.

Cîteva zile mai tîrziu, patru dintre oamenii noştri au pornit cu una din bărcile de gardă spre Santa Clara,

287

pentru a-1 duce pe agent, şi au stat o noapte întreagă, pe o ploaie pătrunzătoare, într-o barcă mică, în care n-aveau loc nici să se întoarcă. Agentul a plecat spre misiune lăsîndu-i în voia soartei, fără să se îngrijească de a le găsi adăpost, fără să le trimită ceva de mîncare. Apoi, oamenii au mai fost nevoiţi să vîslească şi vreo treizeci de mile, iar cînd au ajuns la navă erau atît de ţepeni că nu puteau să urce scările schelei de bord. Şi aşa nu-1 prea iubeau oamenii pe agent, dar cu asta s-a umplut măsura ; după aceea nici unul din echipaj n-a mai vrut să facă nimic pentru el. De multe

necazuri a avut el parte, multe întîrzieri şi a mai trebuit să facă şi numeroase bai în brizanţi pentru a-şi plăti poliţele, sau, cum spuneau marinarii, „pentru a regla conturile cu mîzgălitorul de hîrtie".
Deoarece adunasem cam toate pieile care se puteau găsi, am început pregătirile pentru a ne aproviziona cu lemne şi apă, şi locul cel mai nimerit de pe toată coasta pentru procurarea lor e San Francisco. O insuliţă, cam la o leghe de ancoraj ui nostru, numită de noi Insula Pădurilor şi de mexicani Insula de Los Angeles, era acoperită de copaci pînă la marginea apei. Într-acolo erau trimişi în fiecare dimineaţă doi oameni din Kennebec, care mînuiau toporul de parcă era o jucărie, pentru a tăia lemne împreună cu doi puşti care să le clădească frumos, în vreo săptămînă au tăiat suficient lemn ca să ne ajungă pentru un an, iar al treilea secund împreună cu mine şi alţi trei am fost trimişi cu un barcaz mare, great ca o goeletă, închiriat de la misiune, pentru a căra lemnul pînă la navă. Am plecat de la bord cam pe la amiază, dar abia la apusul soarelui am reuşit să ajungem în baia formată între două promontorii ale insulei, unde erau bărcile, din cauza unui puternic vînt din faţă, a curentului mareei, care ajungea aici la patru,

cinci noduri. Abia ancorasem, cînd se porni o furtună puternică de sud-est, ce ne ameninţase toată ziua, însoţită de ploaie îndesată şi frig. Eram înţr-o situaţie nenorocită : o barcă fără adăpost, ploaie şi o noapte lungă înainte, pentru că la această latitudine, întunericul ţine iarna cîte cinsprezece ceasuri. Ne-am urcat într-un schif pe care-1 luasem cu noi şi ne-am dus la ţărm, dar nici aici n-am găsit vreun loc adăpostit şi ploaia turna pretutindeni. Am adunat nişte vreascuri, pe care le-am găsit pe sub frunziş şi desişuri, nişte midii, ne-am îndreptat spre barcaz, şi ne-am pregătit cum ne-am priceput mai bine pentru a ne petrece noaptea. Am dezlegat vela cea mare şi am transformat-o în tendă, protejînd prova bărcii, ne-am încropit un loc de dormit pe lemnele ude şi, înve-lindu-ne cu jachetele, ne-am întins pe la şase să dormim. Dar cînd am văzut că ploaia nu ne slăbea nici aici, că hainele ni s-au udat pînă la piele, iar butucii noduroşi nu constituiau un culcuş, ne-am sculat. Am luat o tigaie de tablă pe care o adusesem cu noi, am şters-o bine şi am uscat-o, am aşezat nişte pietre în jurul ei, am tăiat scoarţă udă de pe nişte lemne şi am făcut un foc mic în tigaie. Am ţinut în apropiere cîteva lemne să se usuce şi, încropind un mic acoperiş deasupra din cîteva scîndurele, am întreţinut focul la care ne-am prăjit midiile şi le-am mîncat, mai mult ca să avem o ocupaţie decît de foame. Nu se făcuse nici ora zece, şi ne aştepta o noapte lungă înainte, cînd unul scoase la iveală un pachet de cărţi spaniole din buzunar, pe care le-am salutat cu atît entuziasm de parcă s-ar fi potolit vîntul. La lumina chioară a focului întreţinut cu vreascuri, am jucat cărţi în neştire pînă pe Ia unu sau două, cînd, fiind obosiţi cu adevărat, ne-am întors la buştenii noştri, rămînînd pe rînd numai un om treaz care să vegheze focul. Spre dimineaţă, ploaia

a încetat, s-a lăsat şi mai frig, aşa că n-am mai putut dormi şi ne-am ridicat aşteptînd să se facă odată lumină. Abia se crăpase de ziuă cînd am pornit spre mal şi am început să pregătim încărcarea lemnelor. Nu greşisem cînd ni se păruse că se lăsase frig, pentru că pămîntul era acoperit de un strat alb de brumă — lucru pe care nu-1 mai văzusem în California —, iar una sau două băltoace de apă dulce aveau o pojghiţă subţire de gheaţă deasupra. Şi pe astfel de vreme, înainte de răsăritul soarelui, în cenuşiul dimineţii trebuia să trecem prin apă pînă la brîu va să încărcăm schiful cu lemne. Al treilea secund rămăsese la bordul barcazului, alţi doi oameni erau în schif pentru a încărca şi aşeza lemnele, iar toată treaba nenorocită de a căra lemnele cu apa pînă la brîu ne revenea nouă, la doi puştani. Iată-ne călcînd pe pămîntul îngheţat, bălăcindu-ne prin apă încoace şi-n colo, cu picioarele goale, nădragii suflecaţi şi braţele pline de lemne. După ce schiful a plecat cu încărcătura, ca să nu ne îngheţe picioarele, ne-am apucat de alergai, cit ne ţineau puterile în susul şi în josul plajei, pe nisipul întărit. Am muncit aşa toată ziua aceea şi, spre seară, încărcasem barcazul cit putea ei duce, am ridicat ancora, am săltat vela, pornind din baie. Dar abia am apucat a ieşi în golful cel mare, că ne-au întîmpinat un curent puternic de reflux ce ne împingea spre larg, o ceaţă groasă de nu mai vedeam nici nava şi o briză prea slabă ca să răzbim împotriva curentului, fiindcă barcazul s^ afundase mult în apă, ca o barjă de cărat nisip. Numai trudind din răsputeri am reuşit să nu fim minaţi spre larg şi am fost bucuroşi cînd am găsit un promontoriu în partea cea mai adăpostită a insulei, unde am ancorat şi ne-am pregătit pentru o noapte şi mai neplăcută decît cea de dinainte, deoarece acum eram încărcaţi pînă la copastie şi nu ne puteam alege un loc do odihnă decît fie pe butuci, fie

pe crengi. A doua zi dimineaţă, am ridicat vela, avînd parte de o mare liniştită, vînt prielnic şi, pe la ora unsprezece, eram la bord. Tot echipajul a fost trimis să descarce şi să depoziteze lemnele, treabă care a ţinut pînă seara. Adusesem tot lemnul de care aveam nevoie. A doua zi dimineaţa, echipei însărcinate cu procurarea apei i s-a dat ordin să plece cu butoaiele. De data asta am scăpat, pentru că avusesem parte de trudă destulă cu lemnele. Echipa de aprovizionare cu apă a fost plecată vreme de trei zile, timp în care au scăpat ca prin urechile acului să nu fie minaţi în larg, o zi şi-a petrecut-o pe o insulă unde unul dintre ei a împuşcat o căprioară, fiind o mulţime care băteau insulele şi colinele din golful San Francisco.
Cînd nu eram plecaşi după lemne şi apă, sau în susul nurilor către misiuni, ne bucuram de un program lesnicios la

bordul navei. Stăteam ancoraţi şi la prova şi la pupa, la un cablu distanţă de ţărm, la adăpost de furtunile de sud-est şi nici nu trebuia să tragem toată ziua la rame. Cum ploua mai tot timpul, deasupra gurilor de magazie au fost instalate tende, iar tot echipajul era trimis la întrepunte şi pus la scărmănat cîlţi, pînă am strîns destul calafat să călăfătuim nava din nou şi să ajungă pentru toată călătoria. Apei am confecţionat un r;nd complet de sacheţi pentru drumul spre casă, o pereche de parîme de troţe pentru cîrmă din fîşii de piele netăbăcită, cantităţi mari de sfilaţe, în fine, tot ce se putea face In întrepunte. Eram la latitudine înaltă, şi aici, în mijlocul iernii, noaptea ţine mult, aşa că nu eram treziţi decît la şapte dimineaţa, iar la cinci, seara trebuia să încheiem treaba, să luăm masa, şi ne rămîneau trei ceasuri pînă se auzeau cele opt bătăi de clopot, cînd începeau carturile.

Zăboveam de-acum cam de un an pe coasta asta şi venise vremea să ne gîndim si la drumul spre casă, ştiind că ultimele două sau trei luni va fi o perioadă încărcată, cînd n-o să mai avem un prilej atît de nimerit ca acum ca să ne vedem şi de treburile noastre. Aşa că seara ne îndeletniceam cu îmbrăcămintea pentru călătoria de întoarcere, mai ales pentru Capul Horn. îndată ce terminam cina, ţîncii se cărau la treaba lor, noi trăgeam cîte o pipă, ne aşezam cu toţii pe cufere în jurul lămpii ce atîrna de grindă şi ne apucam fiecare de treaba lui, unii îsi făceau pălării, alţii nădragi, sau jachete etc, etc. Nimeni nu stătea degeaba. Ţîncii, care nu se pricepeau prea bine la cusut ca să-şi facă singuri veşminte, tăiau tutun pentru ceilalţi marinari care, la rîndul lor, le coseau haine. Mai mulţi ne-am asociat şi am cumpărat o bucată mare de țesătură de bumbac din care ne-am făcut nădragi şi bluze şi, după ce le-am tras cîteva straturi de ulei de in, le-am pus la păstrare pentru Capul Horn. Mi-am mai cusut singur o pălărie impermeabilă, groasă şi tare, de puteai să stai pe ea, şi un rînd de flanele de corp pentru vreme rea. Cine nu avea pălării de furtună şi le făcea acum, iar mai mulţi şi-au croit cu mina lor haine şi nădragi impermeabili, căptuşiţi pe dinăuntru cu flanel. Cuvîntul de ordine era hărnicia, şi fiecare se îndeletnicea cu cîte ceva pentru sufletul lut. fiindcă ştiam că, îndată ce trecea iarna şi aveam să ne îndreptăm tot mai mult spre sud nu vom mai avea Ia dispoziţie serile acestea pentru a lucra.

Vineri, 25 decembrie. Crăciunul. Dar cum a plouat toată ziua şi nu mai aveam piei de încărcat, nimic deosebit de făcut, căpitanul ne-a dât liber, prima zi de sărbătoare de care ne-am bucurat, în afară de unele, dumi-

nici, de la plecarea din Boston, iar la masă am avut budincă cu prune. Cei de pe bricul rusesc sărbătoriseră crăciunul cu unsprezece zile mai devreme, după stilul vechi, cînd făcuseră o petrecere de pomină şi, după cum spuneau unii, băuseră un butoi de gin în teugă, rnînca-seră o sarcină de seu, iar din burduf făcuseră supă.

Duminică, 27 decembrie. Am încheiat toate treburile pe care 3e aveam în acest port şi, fiind duminică, am ridicat ancorele şi am pornit la drum, trăgînd o salvă de salut pentru bricul rusesc şi o alta pentru cei de la pre-sidjo : ne-au răspuns şi unii şi alţii. Cînd am pornit, îl aveam la bord pe comandante de la presidio, tînărul Don Guadelupe Vallejo, cel mai popular dintre toţi califor-hienii printre americani şi englezi. Vorbea engleza destul de bine, şi era bănuit că nutrea simpatie faţă de străini.

Am navigat în josul acestui minunat golf, împinşi de o briză uşoară şi de reflux, care ne-au purtat cu patru, cinci noduri. Era o zi splendidă, prima zi cu soare de mai bine de o lună, am trecut chiar pe sub stînca pe care se ridică presidio şi apoi am luat-o prin mijlocul golfului, de unde puteam vedea o mulţime de mici băi, insule frumoase şi mari, acoperite de arbori, gurile mai multor rîuleţe. Dacă vreodată California va ajunge o ţară prosperă, acest golf va fi inima prosperităţii sale. Bogăţia de păduri şi ape, deosbita rodnicie a pămîntului de pe malurile sale, climatul minunat, care e aproape cel mai bun de pe suprafaţa pămîntului, înlesnirile de navigaţie, avînd cele mai bune locuri de ancoraj de pe toată coasta, în fine, toate acestea par numai nimerite pentru o aşezare de mare importanţă. Refluxul ne-a lăsat în pană şi am ancorat aproape

de gura golfului, sub o colină înaltă, pe pantele căreia alergau cîrduri de sute şi sute de căprioare şi cerbi, cu coarne mari şi răsfirate, ce se uitau la noi o clipă şi apoi o rupeau la fugă, speriate de gălăgia pe care o făceam într-adins ca să le vedem cît de frumoase erau atunci cînd se mişcau.

Pe la mieztil nopţii, refluxul s-a făcut din nou simţit, am ridicat ancora şi am ieşit din golf, în vreme ce deasupra capetelor noastre se deschidea un cer minunat, plin de stele, pentru prima oară după multe săptărmni. Am pornit încet, minaţi de o uşoară briză de nord, care aici bate cu regularitatea alizeelor, am dublat promontoriul Ano Nuevo,-cel mai nordic al Golfului Monterey, luni după-amiaza. Am întîlnit bricul Diana, din Insulele Sandwich, venind de pe coasta de nord-vest, ultimul port fiind Sitka, şi am schimbat semnale cu el. S-a aflat în largul promontoriului în acelaşi timp cu noi, dar n-a ajuns la locul de ancoraj decît la un ceas sau două după noi. Am ancorat marţi la orele zece dimineaţa. Monterey arăta la fel ca în urmă cu unsprezece luni, cînd l-am părăsit la bordul bricului Pilgrim. Pajiştea minunată din jur — verde, verde, cit de verde o puteau face soarele şi ploaia —, cu pădurea de pini la sud, rîuleţul la nord, casele din lut, văruite în alb, acoperişurile roşii, acelaşi presidio, cu acelaşi tricolor murdar, aceeaşi zaiyă discordantă de tobe şi trompete ale parăzii de prînz, în fine toate ne-au readus în faţa ochilor aceeaşi privelişte

pe care o cercetasem cu atîta bucurie cu aproape un an înainte, proaspăt sosiţi dintr-o lungă călătorie şi după neplăcuta primire de la Santa Barbara. Mi se părea că mă întorsesem acasă.
294
Capitolul XXVII FANDANGO
Singura navă aflată în port era barcul militar rusesc din Sitka cu opt tunuri (dar ne-am dat seama că patru dintre ele erau false) avînd la bord pe fostul guvernator ce se îndrepta spre Mazatlan, şi de acolo pe uscat pînă la Vera Cruz. El s-a oferit să ne ducă scrisori şi să le predea consulului american de la Vera Cruz, de unde ajungeau uşor în Statele Unite. Am făcut iute un pachet de scrisori, aproape fiecare a scris cîte una, datîndu-le 1 ianuarie 1836. Guvernatorul s-a ţinut de cuvînt şi au ajuns toate la Boston înainte de mijlocul lui martie, cea mai rapidă legătură pe uscat făcută pînă atunci.
Bricul Pilgrim fusese la Monterey în ultima parte a lunii noiembrie, aşteptîndu-ne aşa cum sunau ordinele. Zi de zi, căpitanul Faucon se urcase pe colină să se uite doar, doar ne-o vedea venind, dar, în cele din urmă, a renunţat să ne mai aştepte, socotind că, probabil, ne-a mînat departe furtuna ce ne-a întîmpinat în largul Pro-montoriului Conception şi a bîntuit cu furie pe toată coasta, făcînd să eşueze pe ţărm multe nave în cele mai ferite porturi. Un bric englezesc, care intrase în San Francisco, şi-a pierdut amîndouă ancorele, Roşa eşuase pe un banc mîlos la San Diego, iar Pilgrim, numai cu mare greutate a înfruntat furtuna la Monterey, avînd trei ancore lăsate de la prova. La începutul lui decembrie se îndreptase spre San Diego şi porturile intermediare.
Urma să rămînem aici şi duminica. Cum Monterey era cel mai minunat port de pe toată coasta atunci cînd voiai să mergi la ţărm, iar noi nu ne mai bucurasem de o zi liberă de aproape trei luni de zile, toată lumea voia să scape la uscat. Duminică dimineaţa, îndată ce punţile au fost spălate şi am mîncat, cei care obţinuseră învoire
295
începură să se dichisească de coborît la ţărm. Am luat căldări de apă proaspătă, bucăţi de săpun, prosoape mari şi aspre şi ne-am apucat să ne frecăm unul pe altul în teugă. După ce-am isprăvit cu treaba asta am trecut la prova, cîte unul de fiecare parte, cu cîte o găleată în mină, şi ne-am clătit reciproc, scoţînd apă şi turnîndu-ne-o pe noi, fiindcă eram goi pînâ la brîu, numai cu o pereche de nădragi pe noi. Apoi a urmat dichisitul. Toată găteala consta în ciorapi albi, pantaloni largi de doc, albi, haine albastre, cămăşi curate în carouri, o basma neagră la gît, pălării lustruite bine, cu un stînjen de panglică neagră atîrnînd deasupra ochiului sting, o batistă de mătase fluturînd la buzunarul hainei, patru, cinci dolari legaţi strîns în basma şi eram în regulă. Una dintre bărcile de serviciu ne-a dus la ţărm şi ne-am pornit în şir spre oraş. Am încercat să dau de biserică pentru a vedea slujba, dar mi s-a spus că acum nu era nici o slujbă, fusese o liturghie dimineaţa devreme, aşa că am pornit-o prin oraş, făcînd vizite americanilor, englezilor şi mexicanilor pe cave-i cunoşteam de cînd stătusem data trecută acolo. Spre prînz am făcut rost de cai şi am pornit spre misiunea Carmelitelor, aflată la vreo leghe distanţă de oraş, unde am avut parte de un fel de masă — carne de vita, ouă, fasole, mămăligă şi un vin suportabil — servit de un major-domo care, bineînţeles, a refuzat să primească bani, fiind un dar al domnului. în schimb a primit cadourile noastre, ca o recompensă personală, incjmîndu-se pînâ la pâmînt, ducîndu-şi mîna la pălărie şi exclamînd : Dios se Io pague !
După această masă. am tras o goană minunată, cu-treierînd ţinutul călare pe caii aceia iuţi, şi ne-am întors în oraş îndată după amurg. Aici ne-am regăsit tovarăşii care refuzaseră să pornească alături de noi călare, socotind că un marinar are tot atîta legătură cu caii, cît are
296
un peşte cu un balon. Ancoraseră bine într-o circiumă, şi făceau^ alături de o adunătură de indieni şi metişi flă-mînzi, un tărăboi imens, cu mari şanse de a se trezi goi, goluţi ba şi înjunghiaţi, sau a-şi petrece toată noaptea la calabozo *. Cu mare greutate am reuşit să-i tîrîm pînă la bărci, dar nu fără să ne alegem cu nişte căutături urîte şi împotriviri din partea mexicanilor care-i aleseseră drept victime. Marinarii din echipajul de pe Diana — o şleahtă de nenorociţi naufragiaţi care fuseseră culeşi de prin insule după ce nici o balenieră nu acceptase să-i ia — erau toţi beţi ca nişte bestii şi s-au înfruntat pe plajă cu căpitanul lor care nu era nici el mai treaz. Jurau că n-au să se urce la bord, şi s-au întors spre oraş, unde au fost jefuiţi, bătuţi şi au ajuns în calabozo unde au stat pînă a doua zi dimineaţă, cînd i-a scos căpitanul, în teuga noastră, ca de obicei după o zi de învoire la ţărm, toată noaptea a fost vînzoleală din cauza celor beţi. Nu s-au liniştit şi n-au adormit decît spre dimineaţă, cînd -Su fost treziţi o dată cu toţi ceilalţi şi puşi să muncească toată ziua în apă, cărînd piei, deşi îi durea capul de abia abia se puteau ţine pe picioare. Asta-i distracţia marinarului.
Cît timp am stat aici nu s-a mai întîmplat nimic demn de menţionat în afară de un mic meci de box pe nava noastră, care ne-a oferit subiect de discuţii. Un puşti din Cape Cod, lat în umeri, căpos, de vreo şaisprezece ani, îl terorizase toată călătoria pe un alt băiat din Boston, slăbuţ, delicat, asupra căruia avea avantajul puterii, vîrstei şi experienţei în ale marinăriei, pentru că cel din urmă călătorea pentru prima oară pe mare. Acesta totuşi s-a mai întremat, şi-a învăţat îndatoririle, şi cu fiecare zi devenea tot mai vîrtos şi mai încrezător în forţele lui,
* închisoare (în spaniolă în text).

29T
aşa că începu să-i ţină piept celui care-1 persecutase.' Totuşi celălalt rămînea stăpîn şi, fiind mai tare, mereu îl încolţea pe cel din Boston şi-1 punea la pămînt. într-o după-amiază, înainte de a ne apuca noi de treabă, cei doi puşti s-au luat la harţă cumplit şi George, cel din Boston, a declarat că e în stare să-1 înfrunte pe celălalt dacă e vorba de o luptă cinstită. Secundul a auzit scandalul din întrepunte, a ridicat tambuchiul şi i-a scos pe amîndoi afară. Le-a spus să-şi dea mîna şi le-a zis să nu mai audă că se ciorovăiesc în călătoria asta, altfel îi pune să se bată pînă cînd unul din ei se declară învins. Văzînd că nici unul dintre ei nu avea chef să se împace, -secundul a chemat întregul echipaj — căpitanul era la ţărm, aşa că el putea face cum crede de cuviinţă — i-a aşezat pe toţi pe puntea centrală, a tras o linie pe punte, i-a adus pe cei doi puşti lîngă semn, i-a aliniat, a luat o bucată de parîmă, a legat-o de cavilă, întinzînd-o de-a curmezişul punţii, ca să le ajungă ceva mai sus de mijloc.

— Nu se loveşte sub centură '»

Şi iată-i pe cei doi puştani, fiecare de cîte o parte, faţă în faţă repezindu-se deodată unul la celălalt, ca doi cocoşi. Nat, cel din Cape Cod, şi-a pus pumnii în funcţiune, dîndu-i sîngele şi învineţindu-1 pe faţă şi pe braţe pe celălalt pe care ne aşteptam să-1 vedem că se dă bătut în orice clipă. Dar cu cît era mai rău bătut, cu atît lupta mai bine. De mai multe ori a fost gata gata să fie doborît, dar de fiecare dată s-a ridicat şi a venit la semn, curajos ca un leu, şi din nou încasa lovituri zdravene dare sunau de ţi se făcea milă de el. în cele din urmă, se ridică pentru ultima dată şi veni la semn cu cămaşa sfîşiată, cu obrazul acoperit de răni şi sînge, cu ochii aruncînd flăcări şi jură să nu se mişte de acolo pînă cînd ori unul ori altul îşi dă sufletul şi se aruncă asupra celuilalt ca o furie.

— Ura ! la provă ! strigau oamenii încurajîndu-I.

298

— Nu te da bătut, cît mai eşti în picioare !

Nat încercă atunci să se împace, ştiind ca avantajul era de partea lui, dar secundul îl opri spunîndu-i că e vorba de luptă dreaptă între bărbaţi nu maimuţăreală. Atunci Nat veni din nou la semn, dar se cam albise la faţă şi loviturile lui nu mai aveau acum decît jumătate din vlaga de mai înainte. Se întîmplase ceva. Nu eram sigur dacă îşi dăduse laşitatea pe faţă sau, fiind o fire cumsecade, nu avea nici un chef să-1 bată pe celălalt. In orice caz, acum cam şovăia. Pină atunci el fusese ceî mai tare, dar nu avea nimic de cîştigat, ci numai de pierdut, în vreme ce celalalt lupta pentru oiioare şi libertate, cu sentimentul că fusese nedreptăţit. Curînd s-a încheiat şi lupta asta. Nat se dădu bătut, aparent nu prea zdrelit, şi de atunci n-a mai încercat niciodată să-1 persecute pe celălalt. L-am luat pe Goorge la teugă, l-am spălat în butoiul de punte, l-am lăudat pentru curajul lui, şi din clipa aceea a devenit cineva, pentru că reuşise să se evidenţieze în luptă. Ideea domnului Brown a dat roade, de atunci n-au mai avut loc certuri între băieţi pînă la sfîrşilul călătoriei.

Miercuri, 6 ianuarie 1836. Am ridicat velele şi am plecat din Monterey, luînd mai mulţi mexicani ca pasa-geri, şi ne-am îndreptat spre Santa Barbara. Diana a ieşit din golf împreună cu noi,'dar s-a despărţit de noi în largul Promontoriul ui Pinos, îndreptîndu-se spre Insulele Sand-wich. Vreme de mai multe ceasuri am avut parte de un vînt straşnic şi am mers cu viteză mare pînă seara, cînd vîntul a căzut, ca de obicei, şi s-a stîrnit briza de ţărm, care ne-a obligat să mergem cu bulinele strînse. Printre pasagerii noştri se nimeri şi un tînăr care era un demn reprezentant al gentlemanului scăpătat. îmi amintea foarte mult de nişte personaje din Gil Blas. Făcea parte din aristocraţia ţării, familia sa era de sînge pur spaniol şi,

299

pe vremuri, fusese la mare vază în Mexico. Tatăl său deţinuse funcţia de guvernator al provinciei şi, după .ce pusese mîna pe o întinsă proprietate, se stabilise la San Diego, unde îşi construise o casă imensă, cu curte în faţă, avea mai mulţi servitori indieni şi devenise un fel de grande al ţinutului. Feciorul a fost trimis la Mexico, unde a primit o educaţie aleasă şi a intrat în cea mai înaltă societate din capitală. Ghinionul, extravaganţele şi lipsa oricărui interes de a cîştiga bani au păpat curînd domeniile, astfel încît Don Juan Bandini s-a întors din Mexico învăţat, sărac şi rnîndru, fără o slujbă sau ocupaţie, pentru a porni pe făgaşul celor mai mulţi dintre tinerii familiilor de vază : risipitor, extravagant cînd dispunea de mijloace, cu o inimă ambiţioasă, dar neputincios în faptă, silit adesea să ciupească pentru a avea o bucată de pîine, dar păstrînd aparenţele de mare falā atunci cînd şi ultimul ţînc de indian despuiat de pe uliţă ştia cît era de sărac, şi tremura de frică în faţa celui mai amărît negustor sau prăvăliaş din partea locului. Avea o figură stilată, subţire, se mişca plin de graţie, dansa şi valsa frumos, vorbea o castiliană curată, cu un accent şi o voce cultivată şi plăcută, şi toată persoana sa trăda omul de bună condiţie. Iată-1 bucurîndu-se de o călătorie pe gratis fiindcă, aşa cum am aflat mai apoi, nu avea cu ce să şi-o plătească, trăind din mila agentului nostru. Era politicos cu toată lumea, vorbea cu marinarii şi-i dădu patru reali — cred că ultimii pe care-i mai avea în buzunar — ştevardului care-i servea. Nu puteam să nu încerc un sentiment de milă faţă de el, mai ales cînd îl vedeam alături de celălalt pasager şi concetăţean de-al său — un negustoi iankeu gras, grosolan, vulgar şi plin de ifose —, care cîştigase bani buni la San Diego şi se hrănea cu avuţia familiei Bandini, îngrăşîndu-se de pe urma extravaganţelor lor, rumegîndu-i pînă-i aducea la sărăcie, avînd

300
ipoteci pe pămînturile lor, acaparîndu-le cirezile de vite, şi aruncîndu-se de-acum asupra bijuteriilor, ultima lor speranţă.
Don Juan avea şi un slujitor, care şi el semăna cu multe din personajele din Gil Blas, ca şi stăpînul său. Se intitula singur secretar particular, deşi n-avea nimic de scris, şi locuia într-un compartiment cu velarul şi dulgherul. Era şi acesta un tip. Ştia să citească şi să scrie bine, vorbea o spaniolă frumoasă, călătorise prin mai toată America Latină, încercase aproape orice situaţie imaginabilă, şi împlinise orice funcţie posibilă, mai ales pe cea de servitor de încredere pe lîngă un om de vază. L-am cultivat pe acest om în cursul celor cinci săptă-mîni cit a stat cu noi, fiindcă a rămas la bord pînă am ajuns la San Diego, şi am dobîndit multe cunoştinţe noi despre situaţia politică a partidelor din Mexico, obiceiurile şi problemele diferitelor clase sociale, mai mult decît aş fi aflat de la oricare altul. S-a străduit mult să-mi corecteze spaniola pe care o vorbeam, m-a învăţat o mulţime de expresii, termeni obişnuiţi şi interjecţii. Mi-a împrumutat o colecţie a ultimelor ziare din Mexico, care erau pline de relatări despre primirea triumfală a lui Santa Ana, care tocmai se întorsese din Tampico după victorie, şi despre pregătirile sale pentru campania împotriva texanilor. „Trăiască Santa Ana !" era cuvîntul de ordine pretutindeni unde se auzise de el în California, deşi erau mulţi, şi printre ei şi Don Juan Bandini, care se opuneau guvernului său şi trăgeau sforile pentru a-1 aduce pe Bustamente. Părerea lor era că Santa Ana voia să îngenuncheze misiunile, sau, cum spuneau ei, Santa Ana no quiere religion *. Dar n-aveam nici o îndoială că funcţia de administrator la San Diego l-ar fi împăcat pe Don
* Nu iubeşte religia (în spaniolă în text).
301
Juan cu orice dinastie şi cu orice politică faţă de biserică. Tot în aceste ziare am găsit frînturi de veşti despre Statele Unite şi Anglia, dar erau atît de răzleţe şi eu atît de ignorant cu privire la tot ce se întîmplase de optsprezece luni încoace, incit am reuşit doar să-mi' stîrnească şi mai mult curiozitatea, nu să mi-o şi satisfacă. într-unui dintre articole se vorbea despre Taney care ajunsese Justicia Mayor de los Estados Unidos (Ce se întîmplase cu Mar-shall ? Murise, fusese dat jos ?), iar altul, spicuind din veştile primite la Vera Cruz, informa că El Vizconde Mel-bourne îşi reluase funcţia de primer minj,stro, în locul lui sir Robert Peel. (Deci sir Robert Peel fusese ministru ? Şi unde erau contele Grey şi ducele de Wellington ?) Erau numai cîteva sugestii ale marilor răsturnări politice petrecute, restul rămînînd să completez singur cu imaginaţia, după voia mea.
A doua dimineaţă, după ce-am plecat din Monterey, eram în largul Promontoriului Conception. Era o zi senină, însorită, iar vîntul, deşi bătea destul de tare, ne era prielnic, promontoriul făcîndu-ne o primire de un izbitor contrast faţă de experienţa trăită tot în aceste locuri, cu două luni înainte, cînd derivam spre larg împinşi de furtuna de nord-vest, avînd numai două rande neînvergate la trinchet şi catargul mare.
— Pînză-n depărtare ! strigă un om care fixa in ar-boradă un verfafor pentru aripa unui zburător.
— în ce parte ? *
— Travers în vînt, sir ! îi răspunse acesta căpitanului. In cîteva minute, un bric apăru de după Promontoriul Conception. Fungile aripilor au fost slăbite, vergile bra-ţate, velele pupa mascate şi am pus în pană aşteptînd cealaltă navă. Aceasta veni în vînt, mască gabierul mare şi am văzut puntea plină de oameni, patru tunuri într-un
302
bord, împletituri de frînghii, totul ca pe o navă militară, numai că nu se auzea sifieea şefului de echipaj, iar pe dunetă nu apăreau uniforme. Un individ scund, zdravăn, cu o haină gri, cam veche, avînd o porta-voce în mîfiă se -arătă pe dunetă lîngă bastingaj.
— Hei cei de pe navă !
— Hei !
— Ce navă-i asta, vă rog ?
— Alert.
— Dincotro veniţi, vă rog ?
Etc, ele. Am aflat că cealaltă era bricul Convoy, din Insulele Sandwich şi se ocupa de vînătoarea de vidre de mare dintre insulele din apropierea coastei. Avea armament la bord pentru că se ocupa şi de contrabandă. Printre insulele de aici se întâlnesc o mulţime de vidre şi, fiind foarte preţioase, guvernul percepe o sumă foarte mare pentru autorizaţia de vînătoare şi pun taxe grele pa orice animal împuşcat şi scos din ţară. Nava de faţă nu avea autorizaţie, nu plătea nici o taxă, în plus se mai ocupa şi cu contrabanda cu mărfuri pe care le transfera la bordul altor nave ce făceau negoţ pe coastă, aparţinînd aceloraşi proprietari din Oahu. Căpitanul, nostru i-a spus să se păzească de mexicani, dar celălalt i-a răspuns că navă de mărimea aceea şi înarmată nu mai exista în tot Pacificul. Era, fără îndoială, aceeaşi navă care se arătase în largul portului Santa Barbara cu cîteva luni înainte. Aceste nave rămîn, adesea, ani de zile în apropierea coastei, fără să intre în vreun port, oprindu-se doar lîngă insule pentru a lua apă şi lemne, sau cînd mai făceau cîta o escală la Oahu pentru reaprovizionare.
Duminică 10 ianuarie. Am ajuns la Santa Barbara. Iar miercuri am şi desfăcut dublinul de la geamandură şi am fugit

în larg din cauza unei furtuni de sud-est. Ne-arn întors la locul de ancoră a doua zi. Eram singura navă din
303
port. Pilgrim trecuse prin canal îndepărtîndu-se spre larg cu şase săptămîni înainte, în drum spre Monterey, iar acum era în josul coastei. Acolo auzi de sosirea noastră la San Francisco, teferi şi nevătămaţi.
La ţărm se făceau mari pregătiri pentru căsătoria agentului nostru cu Dona Anita dela Guerra de Noriega y Corillo, cea mai mică fată a lui don Antonio Noriega, gran-dele locului, şi cap al celei dintîi familii din California. Stevardul nostru a fost plecat la ţărm vreme de trei zile încheiate, ocupîndu-se de prăjituri şi cozonaci, iar tot ce-a fost mai bun printre proviziile noastre într-acolo s-a dus o dată cu el. în ziua sortită căsătoriei, l-am transportat pe căpitan la mal în barca cea mică, cu ordinul de a veni să-1 luăm noaptea, îngăduindu-ni-se să mergem şi noi să vedem dansul fandango. Cînd ne-am întors la bord, am văzut că se făceau pregătiri pentru o salvă de salut. Armele erau încărcate şi împărţite, cartuşele la fel, fitilele au fost aprinse, şi toate pavilioanele erau gata pentru a fi ridicate. La ora zece, mireasa se îndreptă împreună cu sora ei spre împărtăşanie, îmbrăcate în negru. Urmă apoi un ceas de aşteptare aproape, după care uşile bisericii misiunii se deschiseră, clopotele începură să bată, scoţînd un dangăt puternic şi discordant, mireasa, îmbrăcată acum numai în alb, ieşi din biserică împreună cu mirele, urmaţi de o lungă procesiune. Căpitanul ne dădu semnalul de la ţâi*m. Exact cînd ieşi ea din biserică, de la prova navei noastre, care se vedea bine, se ridică un norişor alb, 'apoi. ecoul detunăturii se auzi repetat de colinele ce înconjurau golful, şi pe dată nava se îmbrăcă în steaguri şi flamuri de sus -pînă jos. Douăzeci şi trei focuri de puşcă au răsunat unul după altul, la intervale regulate, de cincisprezece secunde, după care fumul se împrăştie şi nava rămase toată ziua pavoazată.
Seara, răsună acelaşi număr de împuşcături şi
304
toate flamurile fură coborîte. Socoteam a fi o ispravă grozavă să reuşim să descărcăm noi, de pe o navă comercială, la interval de cincisprezece secunde cîte un foc, deşi nu aveam decît patru, puşti la o duzină sau douăzeci de oameni. După cină a fost chemat echipaju] bărcii mici şi am vîslit pînă la ţărm, îmbrăcaţi toţi în uniformă, am tras barca pe plajă şi ne-am îndreptat spre locul unde se des- . făşura fandangoul. Casa tatălui miresei era principala construcţie din partea locului, avînd o curte mare în faţă, unde fusese înălţat un cort, în care încăpeau mai multe sute de oameni. Pe măsură ce ne apropiam, auzeam cunoscutul zvon al viorilor şi ghitarelor, şi vedeam foiala mulţimii dinăuntru. Cînd am intrat, i-am găsit acolo pe aproape toţi locuitorii oraşului — bărbaţi, femei şi copii — adunaţi grupuri, grupuri, abia lăsînd puţin loc pentru cei ce dansau. în astfel de ocazii, nu se dau invitaţii, dar e de presupus că va veni toată suflarea, iar în casă e un fel de petrecere pentru prietenii apropiaţi. Bătrînele stăteau de jur împrejur, bătînd din palme după muzică sau aplau-dîndu-i pe cei tineri. Muzica era vioaie şi printre melodii am recunoscut şi cîteva din cîntecele noastre populare, pe care, fără îndoială, noi le-am luat de la spanioli. Dansul însă m-a dezamăgit. Femeile stăteau în picioare, cu mîinile lăsate pe lîngă corp şi ochii fixaţi în pămînt, dinaintea lor, lunecau parcă fără să facă nici o mişcare, deoarece picioarele nu se vedeau, întrucît poalele rochiilor formau un cerc ajungînd pînă la podea. Aveau o înfăţişare serioasă, de parcă împlineau o ceremonie sacră, trăsăturile feţei rămînînd la fel de nemişcate ca şi mădularele ; şi, în cele din urmă, în loc să urmărească vioaiele, fascinantele dansuri spaniole, după cum mă aşteptam, am văzut un fan-dango californian, care, cînd priveai femeile, părea un
305
dans lipsit de viaţă. Bărbaţii se descurcau ceva mai bine. Se mişcau cu graţie şi însufleţire, rotindu-se în jurul par-tenerelor !or care aproape că nu se clinteau din loc, şi—şi arătau toa:.ă măiestria.
Despre prietenul nostru Don Juan Bandini se vorbea foarte mult şi, cînd se arătă şi el. pe la sfârşitul petrecerii, nc-a făcut o demonstraţie de dans, cel mai plin de gratie p;; care l-am văzut. Avea nişte pantaloni albi, călcaţi bine, o haină scurtă din mătase, închisă Ia culoare, frumos brodată, ciorapi albi şi papuci din marochin în picioarele foarte :*iici. Statura iui zvel^ă şi graţioasa era parcă făcută ci nume pentru dans şi se mişca cu graţia şi gingăşia unui cerb tînăr. Cîte o bătaie cu vîrful piciorului în podea păre« suficientă pentru a-1 proiecta pentru multă vrem" în aer. în acelaşi timp nu era nici fantezist, nici nu improviza, ci mai degrabă îşi stăpînea cu greu nevoia de mişcare. A fast aplaudat furtunos şi, spre sfîrşitul petrecerii, a dansat de mai multe ori. După masă a început valsul, care era rezervat doar pentru cei cîţiva dintre gente ăe razon, considerat o mare performanţă şi un semn de nobleţe : şi de data asta Don Juan a fost figura centrală, dansînd cu sora miresei — Doda Angustia, femeie frumoasă, curtată de toţi —, executând o serie de figuri elegante care au durat, cam jumătate de oră, timp în care nimeni altcineva nu a itţiit pe ring. Au fost aplaudaţi cu însufleţire de mai multe ori, bătrînii şi bătrînele sărind de pe scaune de entuziasm, iitr cei tineri fluturîndu-şi pălăriile şi batistele. Marea distracţie a serii — deoarece era un fel de carnaval — a fost prilejuită de ouăle umplute cu colonie sau parîumuri, care erau sparte în capetele asistenţei. Femeile aduc pe ascuns cu eie un mare număr de astfel de ouă, iar bucuria cea mare e să-1 spargă în capul cîte unui domn cînd acesta stă cu spatele. Din galanterie, el trebuie să o găsească pe
306
doamna cu pricina şi să-i întoarcă complimentul cu aceeaşi monedă, dar gestul nu trebuie făcut dacă respectiva a fost

văzută. Un Don Cutare, înalt, maiestuos, cu nişte imenşi favoriţi cărunţi şi o privire plină de importanţă, stătea chiar dinaintea mea cînd am simţit deodată o mînă uşoară oe umăr, iar cînd m-am întors am văzut-o pe Dona An-gustia — o cunoşteam cu toţii, deoarece călătorise pînă la Monterey şi înapoi cu Alert — care-şi dusese un deget la buze şi-mi făcea semn să mă dau încet de-o parte. M-am tras puţin înapoi, ea se apropie de Don Domingo pe la spate, cu o mînă făcu vînt imensului sombrero al bărbatului şi, în aceeaşi clipă, îi sparse oul drept în creştet, apoi făcu un salt în spatele meu, dispărînd într-o secundă. Don Domingo se întoarse încet, colonia îi şiroia pe faţă şi pe haine, şi din toate părţile izbucni un hohot imens de rîs. O vreme căută zadarnic în jur, pînă cînd, luîndu-se după direcţia privirilor, atît de înveselite, ghici cine-i frumoasa obraznică. Era nepoata lui, favorita lui, aşa că bătrînul Don Domingo fu nevoit să ia şi el parte la veselia generală. S-au făcut multe feste de genul acesta, s-au purtat numeroase războaie cu manevre mişeleşti în rîndul tinerelor perechi şi fiecare reuşită stîrnea rîsul general.
Mai era un fel de joc pe care o vreme nu l-am înţeles. Dansa o fată frumoasă botezată cu un nume ce nouă ne-ar putea părea un sacrilegiu — Espiritu Santo — cînd, deodată, un tînăr se duse în spatele ei şi-i trase pălăria lui pe cap, lăsînd-o să-i vină pînă peste ochi, după care sări iute şi se retrase în mulţime. Fata a dansat o vreme cu pălăria în cap, şi brusc a luat-o şi a aruncat-o cît colo, ceea ce stîrni un val de strigăte, iar tînărul fu nevoit să iasă la iveală, să se ducă pe ring şi să-şi culeagă pălăria de pe jos. Unele din doamnele cărora li se pusese cîte o pălărie în cap le-au aruncat deîndată, numai cîteva le-au păstrat tot timpul dansului şi abia la sfîrşit şi le-au scos,
307
şi le-au ţinut în mînă, pînă cînd stăpînul lor s-a arătat, a făcut o plecăciune dinaintea doamnei şi şi-a luat pălăria. Curînd însă am început să bănuiesc şi eu semnificaţia jocului şi mai apoi mi s-a spus că era într-adevăr un fel de semn de respect, un fel de propunere de a deveni, pentru seara respectivă, partenerul doamnei, şi a o conduce apoi acasă. Dacă pălăria zbura cît colo, însemna că propunerea fusese refuzată, iar domnul respectiv era nevoit să şi-o culeagă de jos în hohotul general. Distracţia era şi mai mare atunci cînd domnii le puneau doamnelor pălăria în cap fără să le îngăduie să vadă cine era făptaşul. Atunci erau nevoite să o arunce sau să o păstreze după inspiraţie, iar cînd reuşeau să-1 descopere pe proprietar rîsul se adresa fie unuia fie celuilalt.
Căpitanul a trimis după noi pe la ora zece şi am ajuns la bord veseli nevoie mare. Petrecerea ne-a prilejuit o distracţie grozavă, ceea ce pentru echipaj era foarte important, deoarece acum aveam ce povesti, fără să mai socotim şi perspectiva de a fi spectatori în fiecare seară pînă se termina. De obicei aceste fandangouri ţin cîte trei zile. A doua zi, doi dintre noi am fost trimişi în oraş cu misiunea de a avea grijă ca la întoarcere să trecem pe la casa lui senor Noriega şi să vedem ce se mai întîmplă acolo. Muzicanţii erau tot la locul lor. cocoţaţi pe o platformă, scîrţîind şi zdrăngănind după cum li-i felul, iar cîţiva oameni, după cîte se vedea din păturile de jos, dansau. Dansul ţine cu pauze cam toată ziua, însă masa mare a petrecăreţilor şi elita apar numai spre amurg. Seara următoare — de fapt şi ultima — ne-am dus la ţărm ca de obicei, dar de data asta ne-au cam plictisit zdrăngăneala monotonă a instrumentelor, lălăiala femeilor care acompaniau, bătăile din palme în ritmul muzicii, în loc de castaniete. în plus, devenisem noi acum obiect de
308
curiozitate, ca de altfel toţi cei ce se aflau acolo şi tot ce se întîmpla în jur. Costumul nostru — şi ne chinuiam mult ca să fie cît mai arătos şi mai marinăresc — era foarte admirat, primeam invitaţii din toate părţile să le arătăm şi noi un dans american. Dar, după figura jalnică pe care o făcuseră cîţiva din concetăţenii noştri ce dansaseră după mexicani, am socotit că era mai sănătos să-i lăsăm să-şi închipuie singuri cam cum sînt dansurile la noi. Agentul nostru, gătit cu un frac strimt, negru, abia importat de la Boston, cu cravată înaltă şi băţoasa şi atît de ţeapăn de parcă înghiţise, săracul, o scîndură. doar mîinile şi picioarele şi le putea mişca, ieşi la dans după Bandini. Am socotit că această mostră de graţie iankee le era destul, în ultima noapte, petrecerea continuă în stil mare, tocmai începuse să se încingă, cînd căpitanul ne-a chemat să mergem la bord, pentru că dăinuia încă sezonul furtunilor de sud-est şi-i era teamă să rămînă prea mult timp la ţărm. A făcut bine, pentru că în noaptea aceea iar am desfăcut parîmele dublin, ca o încununare a distracţiei de care avusesem parte pe ţărm, şi am ieşit în larg minaţi de o furtună de sud-est care a ţinut douăsprezece ore şi ne-am întors la locul de ancoră abia a doua zi.
Capitolul XXVIII VEŞTI DE ACASĂ
Luni, 1 februarie. Am stat în port douăzeci şi una de zile, apoi am plecat spre San Pedro, unde am ajuns a doua zi, după ce „am zburat"' avînd colţul de mură al velei mari largat, vergile puţin braţate în cruce şi aripa de jos trăgînd frumos. Vîntul dacă şi-a schimbat direcţia cu un cart tot drumul. Aici am dat peste Ayacucho şi Pilgrim,
309
pe care nu-1 mai văzusem de la 11 septembrie, adică de aproape cinci luni. Cînd l-ara reîntîlnit, am simţit un fel de dragoste pentru bătrînul bric ce-mi oferise adăpost şi la bordul căruia trăisem aproape un an, obişnuindu-mă cu greutăţile şi vicisitudinile vieţii pe mare. Bricul mă ducea cu gîndul la Boston, la cheul de la care pornisem, la ancorajul de pe fluviu, la scena despărţirii şi altele asemenea care acum mi se păreau nişte firave fire ce mă legau de o altă lume unde, cîndva, trăisem, şi pe care, de va !■■ să fie, o voi vedea din nou poate. în prima seară după cină m-

am dus la bordul bricului, l-am întîlnit pe vechiul bucătar la postul lui, cîntînd din fluierul pe care i-1 dă-ausem cadou la despărţire. Mi-a strîns rnîna cu bucurie şi apoi am coborît în teugă unde se aflau vechii mei tovarăşi, aceiaşi dinto'tdeauna, bucuroşi şi ei să mă vadă, fiindcă aproape că se împăcaseră cu gîndul că ne-am pierdut, mai ales după ce nu ne-au găsit nici la Santa Barbara. Apoi fuseseră ia San Diego, stătuseră la ancoră la San Fedro aproape o lună şi luaseră trei mii de piei de Îs Pueblo. Dar cum sic vos non vobis *, a doua zi le-arn transportat în cala noastră care astfel şi-a făcut plinul şi ambele nave au pornit la drum pe data de 4, bricul îndreptîridu-se spre San Francisco, noi spre San Diego, unde am ' ajuns pe 6.
Ne bucuram întotdeauna cînd era vorba să vedem din nou San Diego. pentru că aici era baza noastră, o aşezare ca lumea, unde ne simţeam ca acasă, cu atît mai mult eu care stătusem o vară întreagă acolo. In port nu se vedea nici o navă, Roşa plecase spre Valparaiso şi Cadiz, Cătălina spre Callao, cu aproape o lună înainte. Am descărcat pieile şi, în patru zile, eram din nou gata de drum în susul coastei, spre marea noastră bucurie, pentru ulUma oară !
♦ Dicton latin : Munca-i a voastră, dar nu şi răsplata (vers dintr-a poerie de Vergîliu).
310
Strînsesem pînă acum peste treizeci de mii de piei, saramurate, depozitate în magazie şi, împreună cu ceea ce aveam să mai adunăm noi şi Pilgnm de la San Francisco. va fi o încărcătură completă. Gîndul că urcam pentru ultima dată coasta şi că data următoare cînd vom dubla promontoriul San Diego vom fi de fapt în drum spre casă, ne făcea să ni se pară atît de aproape momentul acela încît parcă şi ajunsesem, deşi avea să mai treacă încă aproape un an înainte de a vedea Bostonul din nou.
O seară mi-am petrecut-o ca de obicei la cuptor, împreună cu băştinaşii din Insulele Sandwich, dar apusă era vremea cînd aici sălăşluiau rîsul şi gălăgia. S-a spus că cel mai mare blestem pe capul celor din Insulele Pacificului de Sud a fost adus de primul om alb care le-a descoperit. Oricine cunoaşte cît de cît istoria comerţului nostru în aceste părţi ale lumii, ştie cît adevăr e în aceste vorbe. Pentru că omul alb, cu viciile lui, a adus băştinaşilor boli necunoscute în acele locuri, care acum reduc populaţia Insulelor Sandwich cu o cincime anual. Par a fi un popor sortit pieirii. Blestemul unor oameni care se numesc creştini pare să-i urmărească pretutindeni, chiar şi aici, în aceste locuri izolate, unde doi insulari, pe care-i lăsasem la plecare zdraveni, vioi, zăceau acum doborîţi de o boală de care n-ar fi avut habar niciodată de nu s-ar fi întîlnit cu semenii lor din America şi Europa. Unul dintre ei nu era atît de bolnav, se mai mişca, mai trăgea din pipă, vorbea şi încerca să-şi păstreze curajul. Dar celălalt, Hope, prietenul meu, ajkane, arăta îngrozitor, cum nu mi-a fost dat să văd om în viaţa mea : avea ochiii stinşi şi duşi în fundul capului, obrajii scofîlciţi de i se lipiseră de dinţi, mîinile arătau ca nişte gheare. O tuse cumplită părea să-I scuture pînă în măduva oaselor, vocea îi suna dogit şi nu părea în stare să se mai mişte. Zăcea pe o saltea pusă
311
direct pe pămînt — podeaua cuptorului — fără o doctorie 1'mgă el, fără o mîngîiere, fără nimeni care să-1 ajute în afară de cîţiva canaci, dornici să facă totul pentru el, d''ar n-aveau cum. Cînd l-am văzut, am simţit că mi se face rău şi leşin. Sărmanul ! în cele patru luni cît stătusem la ţărm, eram mereu împreună, cînd munceam, cînd plecam după lemne sau după apă. Ţineam foarte mult la el, nu l-aş fi dat pe nici unul dintre concetăţenii mei din partea locului şi nu cred că exista ceva pe lume ce n-ar fi făcut pentcu mine. Cînd am intrat în cuptor şi-a ridicat ochii spre rrnne şi mi-a spus, cu voce slabă, dar cu un zîmbef plin de bucurie :
— Aloha, Aikane ! Aloha, nui !
L-am încurajat cît m-am priceput, i-am promis să-1 rog pe căpitan să-1 ajute cu medicamente din trusă şi l-am încredinţat că, bineînţeles, căpitanul va face tot ce va putea pentru el, deoarece fusese angajatul nostru vreme de mai mulţi ani, atît pe ţărm cît şi la bord. M-am întors pe navă, m-am trîntit în hamac, dar n-am putut să dorm.
Socotind că eu, ca om cu şcoală, trebuia să am cît de cît habar de medicină, canacii au insistat să-1 consult cu atenţie, şi ce văzusem nu era de uitat vreodată. Un tovarăş din echipaj — un bătrîn care fusese douăzeci de ani pe nave de război şi avusese parte să cunoască păcatul şi suferinţa sub toate chipurile —, pe care l-am dus să-1 consulte pe Hope, mi-a spus că arăta mai groaznic decît tot ce văzuse sau visase vreodată în viaţa lui. După chipul lui pricepeai că era îngrozit, deşi zăcuse şi el bolnav şi fusese încă unul dintre cele mai disperate cazuri din spitalele noastre maritime. N-am putut să-mi mut toată noaptea gîndul de la sărmanul meu prieten, de la suferinţa lui îngrozitoare, de la sfîrşitul groaznic care părea că nu mai poate fi evitat.
312 •
doua zi i-am spus căpitanului Thompson despre s lui Hope şi l-am rugat, dacă e atît de bun, să meargă ss-1 vadă.
— Cum ? Pe un afurisit de canac ? ,
— Da, sir ! i-am spus. A lucrat patru ani pentru navele noastre, a fost angajatul armatorilor noştri, atît la ţărm, CH şi la bord !
— Ducă-se dracului ! mai adăugă căpitanul şi plecă.
Omul acesta a fost răpus mai apoi de friguri pe cumplita coastă a Sumatrei şi, în nenorocirea lui, a avut parte ds îngrijiri, cum el nu le-a acordat nimănui.

Văzînd că de la căpitan nu puteam obţine nimic, m-am consultat cu un vechi tovarăş de navă care avea multă experienţă în treburile astea, şi de la el am obţinut o reţetă pe care o avea întotdeauna asupra sa. Cu reţeta m-am dus la secund. Domnul Brown fusese însărcinat cu trusa medicală şi, deşi de obicei era aspru, mină de fier în timpul cartului, avea o inimă bună, înclinat spre milă faţă de cei bolnavi. Mi-a replicat că Hope nu făcea de fapt parie din echipaj, dar, cum era angajatul nostru în momentul în care se îmbolnăvise, o să-i pună medicamentele la dispoziţie. Le-a scos şi mi le-a dat, ba mi-a îngăduit ca seara să mă duc la ţărm.
Nimic nu putea întrece bucuria băştinaşilor cînd m-au văzut venind cu medicamentele. Şi-au revărsat asupra mea toate cuvintele de dragoste şi recunoştinţă, într-un fel degeaba, pentru că nu eram în stare să pricep nici jumătate din ele, dar prin purtarea lor mă făceau să le simt pe toate. Sărmanul Hope era atît de înviorat numai la gîndul că se încerca ceva, incit se simţea de pe acum mai în putere şi mai bine. După cum arăta, ştiam că n-avea să scape, dar dacă tot era să moară, măcar să aibă parte de

doctorii, şi merita încercat orice. Cuptorul, expus oricărei schimbări de vînt şi de vreme, nu era cel mai nimerit loc unde să stea un om care ia calomel, dar nici un alt remediu nu i-ar fi folosit, iar în cazul acesta trebuiau medicamente puternice, altfel era pierdut. Aplicaţiile externe şi dozele interne erau foarte tari şi i-am dat sfaturi severe ' să aibă grijă să stea la cald, la adăpost, spunîndu-i că-i singura lui şansă de a trăi. L-am vizitat apoi de două ori, avînd timp doar atît cît stăteam cu barca la mal aşteptînd ; pe cîte cineva. Mi-a promis că avea să ia doctoria regulat . cît urma să fiu plecat în susul coastei, pînă ne întorceam şi am căutat să-1 conving că deja arăta mai bine.
Am pornit la drum pe data de 10, îndreptîndu-ne spre San Pedro, şi vreme de trei zile am avut parte de perioade de calm şi vînturi contrare, înaintînd foarte greu. în cea de-a patra zi, ne-a prins o furtună de sud-est care ne-a obligat să terţarolăm velele gabier. în vreme ce eram cocoţat pe vergă, am zărit o corabie în depărtare, în partea din vînt, în travers prova. Cam în jumătate de ceas am trecut pe lîngă Ayacucho, ce se îndrepta spre San Diego cu gabierii dublu terţarolaţi. Am ajuns la San Pedro în cea de-a patra zi şi am tras la vechiul loc de ancoră, la o milă de ţărm. In port nu era nici o navă şi aveam perspectiva a trei săptămîni şi mai bine de viaţă plicticoasă, îm-pingînd la deal mărfuri pe panta lunecoasă a colinei şi cărînd piei pe creştetul capului peste pietrişul plajei, probabil avînd şi şansa de a fugi dinaintea vreunei furtuni de sud-est.
La singura şandrama din partea locului nu se afla decît un singur suflet de om, şi am să mi-1 aduc aminte întotdeauna pentru că era un reuşit exemplar de vagabond

r
californian. Fusese pe vremuri croitor în Philadelphia, dăduse în patima beţiei şi intrase la datorii, aşa că s-a lipit de o echipă de vînători cu capcane, a pornit spre rîul Columbia şi de acolo a ajuns la Monterey, unde a cheltuit tot ce-a avut, şi-a părăsit tovarăşii şi a venit la Pueblo de los Angeles pentru a se apuca iar de vechea meserie. Dar aici 1-a luat vîntul la vale drept spre crîşme, case de noroc etc., după care s-a oprit la San Pedro pentru a se face om cumsecade, fiindcă acolo nu erau ispite. Stătea de mai multe săptămîni în coşmelia aceea şi muncea cu rîvnă la stofele lui, executînd comenzile primite ; ne vorbea mult de hotărîrea luată şi şi-a deschis inima şi ne-a povestit tot trecutul. Stătea aici de cîtăva vreme şi, într-o dimineaţă, porni la drum bine dispus, bine îmbrăcat, să ducă la pueblo veşmintele pe care le făcuse. Ne spuse că a doua zi avea să fie înapoi cu banii cîştigaţi şi cu noi comenzi. A venit şi cea de-a doua zi, a trecut o săptămînă, aproape două şi într-o zi, cînd ne îndreptam spre ţărm, am zărit un bărbat înat, aducînd oarecum cu prietenul nostru croitorul, care cobora dintr-o căruţă indiană, ce tocmai venise dinspre pueblo. Se îndreptă spre casă, iar noi ne-am luat după el. Cînd a văzut că eram aproape să-1 ajungem, a pus la capă, s-a întors spre noi şi a deschis gura.
Ce privelişte ! Cu picioarele goale, cu vechii nădragi încinşi la brîu cu o bucată de piele netăbăcită, o cămaşă murdară de bumbac şi o pălărie sfîşiată, din cele pe care le poartă indienii. Era curăţat pînă la ultimul real şi tăvălit rău de tot. Ne-a spus tot cum s-a întîmplat, a mărturisit că dăduse în vechea patimă şi acum îl aştepta o săptămînă groaznică de crize, după care, vreme de luni de zile, nu va

fi bun de nimic. Asta e viaţa de care au parte cam jumătate din americanii şi englezii aruncaţi pe coasta Pacificului şi pe insule, care sînt botezaţi de obicei eu numele de „vîntură ţărmuri-'. Cam de aceeaşi teapă era şi Russell, ce fusese şeful magaziei de la San Diego, pe vremea cînd eram şi eu acolo, şi care, apoi, a fost dat afară pentru rea purtare. Şi-a cheltuit banii, a împrăştiat toate proviziile noastre cu metisele de pe ţărm, după care s-a dus la presidio, unde a avut parte de o viaţă de aventurier disperat, pînă cînd o nelegiuire 1-a scos din rîndul oamenilor şi s-a trezit gonind pe coclauri, fugărit de o poteră de oameni călări, indieni pedeştri şi dini. într-una din seri, a dat buzna în camera noastră de la magazia de piei, a]b la faţă ca o stafie, abia respirînd, acoperit de noroi, cu hainele rupte în mărăcinişuri şi spini, şi ne-a mărturisit că de trei zile nu mîncase şi nu dormise. Dinaintea noastră stătea chiar marele domn Russell care, cu o lună înainte, era Don Thomas, căpitan de la playa, maesiro de la casa etc, etc. şi acum cerşea

de mîncare şi adăpost de la nişte bieţi marinari şi băştinaşi. A rămas cu noi pînă s-a predat şi a fost tîrît la calabozo.
Alt specimen, mai amuzant, a ; fost individul pe care l-am întîlnit la San Francisco. Fusese mus la bordul navei California, în cursul unei cală- ' torii a fugit şi a început prin a fi ranchero, apoi a devenit carLofor, hoţ de cai etc. A ajuns la San Francisco şi trăia la un rancho din apropiere în vremea cînd eram şi noi în port. Într-o dimineaţă, ne-am dus la ţărm cu burcile şi l-am găsit la locul de debarcare, îmbrăcat după tipicul californian — pălărie cu boruri mari, pantaloni de catifea decoloraţi şi o pătură aruncată pe umeri — şi-şi exprimă dorinţa să-1 ducem cu barca la bord pentru că avea chef de o pasear* cu domnul căpitan. Ne cam îndoiam de pri-

* Plimbare (în spaniolă în text).

niirea ce i se rezerva, dar lui i se părea că putea să-şi oermită compania oricui. L-am adus la navă, l-am lăsat ia schela de bord şi ne-am văzut de treabă, fără să pierdem din ochi duneta unde se plimba căpitanul. Tipul se duse drept ia ei. plin de încredere şi, după ce-şi scoase pălăria. ii spuse bună-ziua. Căpitanul Thompson se întoarse spre el. îl măsură din cap pînă-n picioare şi, după ce-i aruncă in treacăt : .,Da' cine dracu mai eşti şi tu ?", îşi continuă olimbarea. Eşecul era neîndoielnic, oamenii din echipaj începură să-şi facă cu ochiul şi felurite semne de la un capăt la altui ai navei. Rămînînd dezamăgit de primirea de pe dunetă, o luă frumuşel către secund, care 'supraveghea nişte lucrări pe teugă, şi încercă să lege o discuţie cu acesta, dar nu-i merse nici aici. Secundul văzuse cum fusese întîmpinat la pupa şi nu avea chef de mutra unui individ expediat atît de puţin protocolar de căpitan. Al doilea secund era în arboradă, iar al treilea şi cu mine ne îndeletniceam cu vopsitul unei bărci ce atîrna în gruie, aşa că se apropie de noi. Ne-am uitat unul la celălalt, dar ofiţerul era prea ocupat ca să scoată o vorbă. De la noi a pornit-o şi i-a luat pe toţi la rînd, dar, cum păţania lui fusese mai iuie decît el, toată lumea avea deodată treabă ş: nu scotea nimeni o vorbă. Cîteva minute mai tîrziu, cînd ne-am uitat peste balustrada, l-am văzut că era în uşa bucătăriei şi discuta cu bucătarul. Era mare regres să cobori de pe piedestalul de la început pînă la bucătar. Seara, cind s-a anunţat cina, o vreme a stat pe puntea centrală, sperma să fie invitat de ofiţeri, dar aceştia au coborît sub punle unul după altul şi l-au lăsat singur. Mai avea o şansă : să-1 cheme velarul sau dulgherul, şi se învîrti pe ilp.gă tambuchi pînă ce şi ultimul dintre aceştia dispăru. No distrasem destul pe socoteala lui şi, făcîndu-ni-se milă, i-utn oferit o cană de ceai şi o gamelă cu mîncare, alături

de noi, la teugă, li era foame, se lăsase seara, iar omul nostru înţelese că nu mai avea nici un rost s-o facă pe caballero de-acum, aşa că veni în teugă, se apucă să mă-nînce marinăreşte, renunţă la aere şi făcu haz de păţanie laolaltă cu noi. Fiindcă atunci cînd te rătăceşti printre marinari trebuie să le suporţi glumele. Ne istorisi isprăvile lui prin California, toate potlogăriile, şi era foarte distractiv. Era un individ deştept, necinstit, se amestecase în multe pungăşii prin ţara asta şi ne-a furnizat multe informaţii interesante despre obiceiurile oamenilor din partea locului.
Sîmbătă, 23 februarie. La miezul nopţii, am fcst treziţi cu toţii ca să desfacem dublinul de la ancoră şi să fugim din faţa unei cumplite furtuni de nord-est, fiindcă portul nenorocit din San Pedro se socoteşte a fi nesigur pe orice fel de vînt. Am pornit minaţi de o ploaie puternică şi am pus la capă la adăpostul Insulei Cătălina, unde am rămas trei zile, după care ne-am întors la locul de ancoră.
Joi, 23 februarie. Astăzi ni s-au făcut semnale de la ţărm şi am pornit cu barca mică : l-am găsit .pe funcţionarul agentului care fusese în pueblo, aşteptînd la debarcader, sub braţ cu un pachet învelit in hîrtie maronie şi legat cu mare grijă cu sfoară. Nici n-am pornit bine spre navă şi ne-a spus că avea veşti bune din Santa Barbara.
— Ce fel de veşti ? 1-a întrebat unul din marinari. A dat în primire afurisitul acela de agent V L-au lăsat bă-trînele lui oase pînă la urmă ? *
— Nu, veşti mult mai bune. A sosit California. Cu scrisori, ziare, noutăţi şi poate chiar prieteni la bord !
Într-o clipă eram toţi cu sufletul la gură şi am vîslit ca nişte băieţi de nădejde, fiindcă preţiosul pachet nu putea îi deschis decît de către căpitan. Cind am ajuns la pupa navei, funcţionarul a întins pachetul şi i-a strigat secun-

dului care stătea rezemat de balustradă că sosise California.
— Ura ! exclamă secundul, ca să fie auzit şi la prova şi la pupa. A venit California, au sosit ştiri de acasă !
într-o clipă, la bord, ordinea consacrată fu tulburată, şi cine n-a fost în situaţia asia n-are să înţeleagă. Pentru moment disciplina păru să slăbească.
— Domnule Brown, e adevărat ? făcu bucătarul sco-ţînd capul pe uşa bucătăriei. A sosit California ?
— Da, da, înger al întunericului ce eşti, şi ai şi tu o scrisoare de pe strada Bullknop, numărul 225, uşa verde cu ciocan de alamă i
Pachetul a fost dus în cabină şi fiecare aştepta să vadă urmarea. Cum nu ni se trimitea nimic, ofiţerilor a început să ii se pară că participau la \xn ioc de copii şi au pus echipajul din nou Ia treabă. A fost instaurată iarăşi aceeaşi disciplină strictă care interzice oamenilor să stea de vorbă unii cu alţii cîncl muncesc pe punte. Aşa că atunci cînd stevardul se arătă în cele din urmă cu misivele pentru echipaj, fiecare îşi luă scrisoarea, o puse* în cufărul lui de ia

teugă, se întoarse îmodiat pe punte şi nimeni n-a citit r.n rînd pînă n-am pus rînduiaiă pe punte pentru noapte.
Ceea ce caracterizează pe oamenii mării e un sentiment exagerat al bărbăţiei; Asta uneori pare să le împrumute un fol de l^psâ de sensibilitate şi chiar cruzime. Din caaza asta, cînd un om scapă ca prin urechile acului de şansa de a-şi frînge gîtul, întîmplarea devine prilej de glumă, o lovitură sau o rană nu merită nici o atenţie şi orice somn de milă sau de îngrijorare ar părea treabă muierească, nedemnă de un bărbat care trebuie să înfrunte vicisitudinile unei astfel de vieţi. Aşa se face că cei bolnavi, sînt neglijaţi pe mare şi, indiferent cum sînt marinarii la ţărm, un bolnav nu are parte de prea multă atenţie
319
şi simpatie nici la prova; nici la pupa. Cînd. ajunge la bordul navei, unui om nu-i e permis să mai aibă nimic sfînt, şi ajunge să fie mîndru cînd poate dispreţixi sentimentele prea omeneşti, fie că le întîlneşte la alţii sau chiar ia el însuşi. Unul prea delicat nu poate supravieţui pe o navă. E jupuit de viu şi nu scapă decît dacă are o piele groasă, ca de vită. Nu i se îngăduie decît un moment ca să încerce un firesc sentiment faţă de cei de acasă sau de prieteni şi apoi se întoarce la rutina neîndurătoare a vieţii pe mare. Se făceau glume pe seama celor care trădau vreun interes mai deosebit faţă de veştile de acasă, iar tot ceea ce era mai scump şi mai apropiat devenea obiect de glume deşucheate şi grosolănii, şi nimeni nu putea face excepţie.
Trebuia să iei şi cina înainte de a-ţi îngădui să citeşti scrisorile şi, cînd în cele din Urmă erau scoase la iveală, toţi se strîngeau în jurul celui în cauză şi aşteptau să citească cu glas tare, ca să audă toată lumea. Dacă unul se apuca s-o parcurgă singur auzeai : „Hei, fii cinstit, nu umbla cu şmecherii !" Eu mi-am luat scrisoarea şi m-am retras în cuşeta velarului, unde puteam să citesc fără a fi întrerupt. Era expediată din august, la exact un an de cînd plecasem de acasă, toată lumea era bine, sănătoasă, nu interveniseră mari schimbări. Aşa că, în ceea ce privea anul respectiv, puteam fi liniştit, dar de la expedierea ei mai trecuseră şase luni, şi cine ştia ce avea să aducă încă un an ? Cel ce pleacă de acasă îşi închipuie că trebuie să se petreacă lucruri importante în lipsa lui, în vreme ce pentru cei rămaşi continuă aceeaşi monotonie netulburată de nici un incident.
Cu toată emoţia pe care o încercam la aflarea veştilor de acasă, n-am putut să nu mă distrez asistînd la o scenă care avea loc în compartimentul unde mă aflam. Dulgherul
320

se căsătorise chiar înainte de plecarea din Boston şi, în tot cursul voiajului, povestind mereu despre nevastă-sa, a trebuit să îndure, fără să crîcnească, toate glumele ce se fac în mod obişnuit la bordul navei pe socoteala celor căsătoriţi. Dar buna lui dispoziţie era întreţinută de convingerea că va primi veşti de la soţie cu prima navă care va veni. California venise, coletul fusese adus la bord şi nu era nimeni mai vesel decît el. Apoi, cînd scrisorile primite au fost împărţite la prova, a descoperit că el nu avea niciuna. Căpitanul s-a mai uitat o dată, dar nu era nici o greşală. Sărmanul „Surceluţă" n-a fost în stare să înghită cina aia. Era dărîmat cu totul. „Veluţă", velarul, a încercat să-1 mîngîie spunîndu-i că-i nebun dacă-i în stare să renunţe la mîncare pentru o muiere. Şi i-a adus aminte că-i spusese de zeci de ori că n-avea sa mai primească în veci vreo ştire de la nevastă-sa.
— Ei, îi replică „Surceluţă", habar n-ai ce înseamnă să ai o nevastă.
— Eu să n-am habar ? făcu Veluţă.
Şi pentru a suta oară începu să povestească de la capăt cum debarcase la New York, de pe fregata Constella-tion, după o călătorie de patru ani în jurul Capului Horn, Icum primise la sfîrşit cinci sute de dolari, se căsătorise şi |închiriase cîteva camere într-o casă cu patru etaje ; le mobilase — şi descria cu amănunţime mobila luată, cele douăsprezece scaune cu fundul împletit, pe care le făcea tot mai mari ori de cîte ori venea vorba despre ele — plecase apoi din nou pe mare, lăsîndu-i nevestei, ca un zănatic ce era, jumătate din banii primiţi, pentru ca la în-toarcere să n-o mai găsească deloc, dispărută unde şi-a înţărcat mutul iapa, de nu ştia nimeni încotro. Mobila se dusese, ca şi scaunele cu fundul de pai, ca şi toate celelalte, laolaltă cu hainele civile, banii daţi nevestei, căciula de castor şi cămăşile. Şi nici pînă în ziua aceea nu o mai
321
— Doi ani pe mare 16
văzuse şi nici nu mai auzise de ea, dar nici nu ;nai avea chef. După care povestitorul a mai adăugat o zdrobitoare frază care nu prea făcea cinste femeilor, în care-1 luase şi pe papă drept martor.
— Hai, „Surceluţă", fii bărbat, l?să jalea şi mănîncă. Nu îngădui să-şi bată joc de tine o fustă nenorocita '. Şi ia-ţi gîndul de la nevastă-ta, că n-o mai vezi h\ veci. A spălat putina înainte de a ajung-o Iu dincolo de Cape Cod. Ţi-ai aruncat banii pe fereastră cb un zăpăcit, dar fiecare bărbat trebuie să înveţe pe pielea lui, ca mine. Aşa că mai bine

ridică ancora, ia-ţi gîndul de la ea, şi descurcă-te cum poţi mai bine.

Era cea mai bună consolare pe care c putea oferi ,,\re-luţău, dar se pare că nu tocmai asta voia dulgherul nostru, fiindcă mai multe zile a fost tare amant şi suporta cu mare greutate glumele celorlalţi marinari, dar încă şi mai puţin încercările lor de a-i da sfaturi şi a-1 consola. O mostră grăitoare a fost tentativa velaruiui.

Joi, 25 februarie. Am ridicat velele îndreptîndu-ne spre Santa Barbara unde am ajuns sîmbâtă. N-am mai găsit-o pe California, care ridicase ancora cu trei zile înainte, în-dreptîndu-se spre Monterey, pentru a-şi înregistra încărcătura la vamă şi a obţine autorizaţie, iar de acolo urma să plece la San Francisco ş.a.m.â. Căpitanul Arthur îi lăsase căpitanului Thompson nişte colecţii de ziare din , Boston, pe caro, după ce-au fost citite şi discutate în ca- | bina, le-am primit şi eu de la cel de-al treilea secund. | Unul dintre ziare era ,,Boston Transcrip-ts", din august 1835, iar restul vreo duzină din „Daily Advertiser" şi „Couriers" din diferite date. La urma urmei, nimic nu-i mai interesant cînd eşti departe de ai tăi decît nişte ziare din patrie. In multe privinţe, nici chiar o scrisoare nu e mara lucru în comparaţie cu ziarele. Te transportă pe vechile meleaguri

mai bine decît orice. Iţi creează o store în care parcă loate sint aievea. întîlneşti nume de străzi în reclame şi e ca şi cum le-ai vedea cu adevărat,- iar eînd citeşti un anunţ cu „Un copii pierdut !" aproape că auzi şi clopotul şi bine-cunoscuta voce a bătrînuiui Wilson, plîngîndu-1 pe puştiul ,.rătăcit, răpit sau pierdut". Ap©i am întîfcíit dte ceva des-pre începutul cursurilor la Cambiidge, şi chiar o relatare amplă a temelor la examenul de absslvire al anulai meu ; sau lista tuturor acelor nume familiare — îneefKnd. de obicei cu Abbet şi sîîrşind cu W —, c&re, în vreme ce o citeam de la un capăt la celălalt, făcea să-mi apară dinaintea ochilor figurile şi firea lor, aşa cura îi cunoscusem în cursul diverselor întîmplări din viaţa de colegiu. Apoi mi-i imaginam sus pe pedium, rostindu-şi discursurile, dizertcţiile etc, fiecare cu tonul şi gesturile lor obişnuite. Am încercat să-mi închipui felul în care s-<a descurcat fiecare cu subiectele lui. Cutare — arătos, elagtint şi superficial, Cutare — căpes, minte limpede, stăpln pe sine, Cutare — modest, sensibil, subapreciat, Cutare — purtătorul de cuvînt al tuturor bisericuţelor, gălăgios, aerian, democraţie şi aşa mai departe. Apoi îi vedeam luLidu-şi diploma din mîna rectorului plin de importanţă, cu aer de feudal, de auctorit&te m).hi cammissa, şi apoi cobo-rînd cu hîrtia în mină, în vreme ce tovarăşul lor de clasă bătea_jărmurile Californiei în sus şi-n jos cu o piele de vită pe creştet.

Vreme de o săptămînă, în cursul carturilor petrecute sub punte, am tot răsfoit ziarele, plnă cînd am fost sigur că nu mi-a scăpat nimic, de altfel mi-era şi ruşine să le mai ţin.

Sîmbătă, 5 martie. Zi importantă în calendarul nostru, pentru că în această zi am primit pentru prima dată asigurări că voiajul nostru se apropie de sfîrşit. Căpitanul a dat. ordinele de cuviinţă pentru pregătirea nc.vci de drum

văzuse şi nici nu mai aurise de ea, dor raci nu. vnai avea chef. După care povestitorul a mai adăugat o zdrobitoare frază care nu prea făcea cinste femeilor, în care-1 luase şi pe papă drept martor.

— Hai, „Sureeluţă", îii bărbat, l?.să jalea şi mănîncă. Nu îngădui să-şi bată joc de tine o fustă nenorocita \ Şi 13-ţi gindul de la nevastă-ta, câ n-o mai vezi in veci. A spălat putina înainte de a ajunge Iu dincolo de Cape Cod. Ţi-ai aruncat banii pe fereastra ca un zăpăcit, dar fiecare bărbat trebuie să înveţe pe pielea lui, ca mine. Aşa că mai bine

ridică ancora, ia-ţi gindul de la ea, şi descurcă-te cum poţi mai bine.

Era cea mai bună consolare pe care o putea oferi „Ve-luţă", dar se pare că nu tocmai asta voia dulgherul nostru, fiindcă mai multe zile a fost tare amărît şi suporta cu mare greutate glumele celorlalţi marinari, dar încă şi mai puţin încercările lor de a-i da siaturi şi a-1 consola. O mostră grăitoare a fost tentativa velaruiui.

Joi, 25 februarie. Am ridicat velele îndreptîndu-ne spre Santa Barbara unde am ajuns sîmbâtă. N-am mai găsit-o pe California, care ridicase ancora cu trei zile înainte, \n-dreptîndu-se spre Monterey, pentru a-şi înregistra încărcătura la vamă şi a obţine autorizaţie, iar de acolo urma să plece la San Francisco ş.a.m.â. Căpitanul Arthur îi lăsase căpitanului Thompson nişte colecţii de ziare din Boston, pe caro, după ce-au fost citite şi discutate în cabină, le-am primit şi eu de la cel de-al treilea secund. Unul dintre ziare era ,,Boston Ţranscrip-ts", din august 1835, iar restul vreo duzină din „Daily Advertiser" şi „Couriers" din diferite date. La urma urmei, nimic nu-i mai interesant cînd eşti departe de ai tăi decît nişte ziare din patrie. In multe privinţe, nici. chiar o scrisoare nu e mare lucru în comparaţie tu ziarele. Te transportă pe vechile meleaguri

322

mai bine deeît orice. îţi creează o store în care parcă loate sînt aievea. Intîlneşti nume de străzi în reclame şi e ca şi cum le-ai vedea cu adevărat,- iar cînd citeşti un anunţ cu „Un copii pierdut !" aproape că auzi şi clopotul şi bine-cunoscuta voce a bătrînuiui Wilson, plîngîndu-1 pe pustiul ,.rătăcit, răpit sau pierdut". Ape>i am întftnit cile ceva

despre Începutul cursurilor la Cambiidge, şi chiar o relat-are amplă a temelor la examenul de absolvire ai anului meu ; sau lista tuturor acelor nume familiare — îneepînd. de obicei cu Abbet şi siîrşind cu W —, c&re, în vreme ce o citeam de la un capăt la celălalt, făcea să-mi apară dinaintea ochilor figurile şi firea lor, aşa cu*a îi cunoscusem în cursul diverselor întîmplări din viaţa de colegiu. Apoi mi-i imaginam sus pe podium, rostindu-şi discursurile, dizertaţiile etc, fiecare cu tonul şi gesturile lor obiţnuite. Am încercat să-mi închipui felul în care s-a descurcat fiecare cu subiectele lui. Cutare — arătos, elegant şi superficial, Cutare — căpos, minte limpede, stăp!n pe sine, Cutare — modest, sensibil, subapreciat, Cutare — purtătorul de cuvînt al tuturor bisericuţelor, gălăgios, aerian, democraţie şi aşa mai departe. Apoi îi vedeam luîndu-şi diploma din mîna rectorului plin de importanţă, cu aer de feudal, de aucforitete vy.hi commissa, şi apoi cobo-rînd cu hîrtia în mînă, în vreme ce tovarăşul lor de clasă bătea_jărmurile Californiei în sus şi-n jos cu o piele de vită pe creştet.
Vreme de o săptămînă, în cursul carturilor petrecute sub punte, am tot răsfoit ziarele, pînă cînd am fost sigur că nu mi-a scăpat nimic, de altfel mi-era şi ruşine să le mai ţin.
Shnbătă, 5 martie. Zi importantă în calendarul nostru, pentru că în această zi am primit pentru prima dată asigurări că voiajul nostru se apropie de sfîrşit. Căpitanul a dat ordinele de cuviinţă pentru pregătirea navei de drum

şi a făcui observaţia că bătea o briză favorabilă, numai bună să ne ducă în josul coastei. Deci nu aveam să urcăm pe vînt. Era sigur, şi vestea asta s-a împrăştiat repede la pupa şi la prova. Iar cînd ne-arn dus la ţărm cu barca cea mică ca să-1 luăm pe căpitan, l-am văzut dînd mîna cu cei de faţă, spunîndu-ie că nu credea să mai vadă Santa Barbara prea curînd. Cuvintele acestea au lămurit chestiunea şi au stîrnit bucurie în inima tuturor celor din barcă. Am tras spre navă cu nădejde, spunîndu-ne în gînd (cel puţin eu aşa am făcut) : „La revedere Santa Barbara ! Ei ultima dată cînd mai vîslesc aici ! S-a terminat cu scăldatul obligatoriu în brizanţii tăi şi cu fuga din faţa blestematei furtuni de sud-est". Vestea s-a întins repede şi la bord, şi i-a insuflat fiecăruia mai multă tragere de inimă în timpul pregătirilor de plecare. Toţi priveau pentru ultima oară misiunea, oraşul, brizanţii de la ţărm, jurîndu-se ca niciodată, cu nici un preţ să nu se mai lase convinşi să se îmbarce pe o navă pentru a vedea iarăşi aceste meleaguri. Iar cînd tot echipajul s-a opintit în p&rîma curentului de capon, indemnîndu-se : „A venit timpul să plecăm !'", ancora a fost ridicată pentru prima dată cu toată nădejdea, fiecare trăgînd din răsputeri. Ai îi zis că am şi pornit spre casă, într-atît de aproape ni se părea momentul acela, cu toate că mai aveam încă trei luni de stat pe coastă.
Aici ne-a părăsit George Marsh, tînărul englez despre care am povestit, mai înainte, cum naufragiase în Insulele Pelew. Ne-a abandonat pentru a-şi lua în primite funcţia de al doilea secund pe Ayacucho, aflată în port. Era deplin calificat pentru postul acesta şi pregătirea pe care o avea îl putea ajuta să se ridice pînă la* oricare rang la bordul unei nave. Mi-a părut tare rău că trebuia să mă despart de el. Avea ceva care-mi stîrnea curiozitatea şi nu mă îndoiam o clipă că făcea parte dintr-o familie cu situaţie şi avusese parte de şcoală bună în copilărie. Avea ceva

de gentleman din faşă, un sentiment dezvoltat al onoarei, destul de multă mîndrie, ca orice tînăr de familie bună. Funcţia i s-a oferit cu numai cîteva ceasuri înainte de plecarea noastră şi, cu toate că astfel trebuia să renunţe la ideea de a se reîntoarce curînd în America, sînt sigur că satisfacţia de a schimba o cuşetă de simplu marinar cu una de ofiţer era mult prea plăcută pentru ca oferta să fie respinsă. L-am dus cu barca la bordul navei Ayacucho şi, înainte de a coborî, a dat fiecăruia din echipajul bărcii cîte o monedă, în afară de mine. Mie mi-a întins mîna şi a dat din cap ca şi cum ar fi vrut să spună : „Noi ne-ara înţeles !", după care sări la bordul navei. De-aş fi ştiut cu un ceas mai devreme că avea să ne părăsească, aş fi încercat să aflu de la el adevărul în privinţa vieţii şi tinereţii lui. Ştia foarte bine că nu puneam nici o bază pe povestea scornită pe care o spusese echipajului şi, probabil, în momentul despărţirii, poate pentru totdeauna, mi-ar fi spus realitatea. Mu ştiu dacă-1 voi mai întîlni vreodată sau dacă vor vedea vreodată lumina tiparului manuscrisele păţaniilor Iui din Insulele Pelew, care-i vor face cinste şi vor fi interesante pentru toată lumea. El reprezintă doar unul din cazurile foarte numeroase de acest fel, abia bănuite de cei care n-au trăit decît în jurul casei lor şi nu s-au abătut niciodată de la linia dreaptă, din clipa cînd au coborît din leagăn şi pînă la mormînt. Uneori trebuie să ne mai coborîm din înalturi şi să abandonăm cîteodată drumul drept pentru locuri mai joase şi căi lăturalnice, dacă vrem să învăţăm, prin contrast dur, adevărurile vieţii. în cocioabe, în teugă, printre proscrişi, rătăciţi pe meleaguri străine, priveşte şi vezi ce-au putut face din semenii noştri nenorocirea, greutăţile sau viciul.
După două zile eram la San Pedro, iar după alte două zile —- spre marea noastră bucurie — am privit pentru ultima oară aceste meleaguri, numite în mod curent iadul

Californiei, parcă anume făcute pentru a-1 chinui şi do-, bori pe marinar. Nici rnăear această ultima privire, fiindcă era ultima, nu era în stare să-ţi trezească cîi de cit un. sentiment de regret. ,,N-am de ce sa-ţi mulţumesc — gîn-deam

eu în sinea mea în vreme ce ne depărtam d?. acele ţărmuri pe care le uram —, nici peniru ceasurile nesfirsite cînd am călcat cu picioarele goale plaja numai bolovani, cărînd piei pe creştet, nici pentru poveri'e pe care le-am împins pe pantele tale abrupte şi mocirloase, nici pentru baia pe care o făceam regulat în brizanvii tăi, nici pentru lungile zile si incâ şi mai lungile nopţi petrecute pe colina ta pustie, privind grămezile de piei, asculţind lătratul ascuţit al veşnicilor tai coioţi şi mânuitul rău prevestitor al cucuvelelor tale."

In timp ce-mi luam adio de la fiecare loc în parte, simţeam cum parcă se frîng una cîte una verigile lanţului sclaviei mele. Pentru că mergeam aproape de ţărm, ca să profităm de briza dinspre uscat, am trecut în aceeaşi seară pe lîngă misiunea San Juan Caplstrano si am văzut limpede, la lumina lunii, faleza de stîncă pe care coborîsem cu ajutorul a două fungi înnodate pentru a salva cîleva nenorocite de piei. Forsitan et hoec olim *, mi-a trecut mie prin minte, şi am mai aruncat o ultimă privire. A doua zi dimineaţa eram în traversul promontoriului da la San Diego. Fluxul ne-a purtat iute în golf şi am lăsat ancora exact în faţa magaziei noastre, după care am început pregătirile pentru o îndelungată şedere. Era ultimul nostru port. Aici trebuia să coborîm totul de pe navă, s-o curăţăm, s-o îumigăm, să depozităm pieile, să încărcăm apa şi lemnele de foc şi apoi să ridicăm pînzeie spre Boston. în vreme

♦ Corect : Forsem et haec olim memiiisse juvabit (vers din de Vergiliu) — Poate într-o zi chiar şi aceste amintiri vor fi pline de farmec.

ce se desfăşurau toate aceste activităţi, trebuia să putem sta netulburaţi undeva, într-un poi*t adăpostit, fără teamă de furtunile de sud-est'. Aşadar, ne-am ales un loc minunat de ancoră, cu o plajă netedă, numai bună pentru debarcare, la două cabluri de magazia noastră de piei, am amarat bine nava, am coborît velele, am dat jos vergile şi am pus la post arboretul şi verfaforii aripilor. Bărcile au fost lăsate la apă şi apoi toate velele, şcondrii de rezervă, proviziile, parîmele de care nu era absolută nevoie, în fapt tot ce nu trebuia zilnic la bord a fost dus la ţărm şiv depozitat în magazie. A venit rîndul pieilor şi coarnelor, aproape că n-a mai rămas nimic pe navă decît balastul, dar şi pe acesta urma să-1 coborîm a doua zi. Seara, după ce am terminat lucrul şi stăteam în teugă fumînd şi trăncănind, bucurîn-du-ne ca nişte adevăraţi marinari, ne-am felicitat că am ajuns în fine la stadiul acesta după care jinduiserr. ori de cile ori ajungeam la San Diego. „Măcar de-ar fi ultima oară. ziceam adesea, cînd punem la post arboretul zburătorilor şi ăezlegârn velele." Iar acum era tocmai ce ne dorisem. Aveam înainte şase săptămîni sau două luni de muncă din cea mai grea, dar nu cea mai neplăcută sau istovitoare, şi apoi „Adio California !"

Capitelul XXIX ÎNCĂRCĂM NAVA PENTRU DRUMUL SPRE CASA

Ne-am culcat devreme pentru că ştiam că ne putem aştepta să fim treziţi devreme şi, bineînţeles, încă înainte de a dispărea stelele de pe cer se auai : „Tot echipajul pe punte !" şi ne-am apucat de treabă descăreînd balast Există o regulă a portului care interzice aruncarea balastului peste bord. în consecinţă, barcazul a fost căptuşit

frumos cu scînduri negeluite, adus lingă schela de debarcare şi am început : la un hîrdău de balast răsturnat în barcă, douăzeci ajungeau în mare. Aşa face fiecare navă şi cu treaba asta se scuteşte mai bine de o săptămînă de trudă cu încărcatul bărcii, dusul ei pînă la promontoriu şi descărcatul. Cînd se afla la bord cineva de la prestăm, se trăgea barca şi se încărca bine cu balast, dar, cînd nu ne vedea nimeni, barcazul era dus la pupa şi balastul ajungea direct în mare. E una dintre şmecheriile practicate de nave in porturile unor naţiuni mai mici care nu mai au timp să vadă nelegiuirile mărunte pentru că au altele mai mari şi mai neobişnuite la care trebuie să facă faţă. Din fericire, marinarul nu e stăpîn pe sine şi nu poate face cum vrea el la bordul navei şi deci nu el e răspunzător în cazul acesta. Numai că, fiind pus astfel la munci îrt care el nu. are de ales, rutina îl face într-un fel indiferent faţă de alţii.

'

Ne-am îndeletnicit cu asta vineri şi o parte din ziua de sîmbătă, pînă cînd am aruncat tot surplusul de balast, în afară de cît ne trebuia pentru echilibrarea navei cu încărcătura la bord pentru voiajul spre casă. A doua zi era duminică, zi numai bună pentru fumigarea navei, aşa că am scos totul din cabine şi de la teugă, am făcut un foc domol cu cărbune, coajă de mesteacăn, pucioasă şi altele pe restul de balast din fundul calei, am închis totul etanş, călăfătuind gurile de magazie şi orice crăpătură, am lipit geamurile sparte, ca şi capacele de acces %i tambu-chiul. Oriunde se zărea ieşind fum, ne apucam de lipit şi călăfătuit şi, cît a stat în puterile noastre, am făcut nava ermetică, să nu scape fir de fum. Căpitanul şi ofiţerii au dormit sub tenda întinsă pe puntea dunetei, iar' noi ne-am înghesuit sub o pînză. veche de velă acoperind o parte a teugii. A doua zi, de teama izbucnirii vreunui incendiu şi

pentru ca toată lumea să fie la bord într-o astfel de eventualitate, s-a dat ordin ca nimeni să nu părăsească nava. Punţile erau ticsite — claie peste grămadă, zăceau o mulţime de lucruri — aşa că nici de spălat nu le puteam spăla, drept care toată ziua n-am avut nimic de lucru. Din nefericire, la cărţi nu puteam ajunge şi ne băteam capul să găsim ceva de făcut cînd unul dintre marinari îşi aminti de o carte pe care o lăsase la bucătărie. Se duse şi o aduse : Woodstock. Era mană cerească şi, cum nu puteam citi cartea toţi o dată, am fost desemnat s-o parcurg cu voce tare, eu fiind învăţatul echipajului. S-au strîns vreo şase, opt în jurul meu şi nimeni n-a avut vreodată un auditoriu mai

atent. Câţiva au rîs de „savanţi", ne-au părăsit şi s-au dus de cealaltă parte a teugii să-şi caute ceva de lucru sau să stea la taifas. Dar eu am fost eroul zilei şi crema echipajului a stat şi m-a ascultat. Am sărit peste multe meditaţii şi părţi politice, şi toţi au fost în-cîntaţi de lectură. I-a interesat mai ales descrierea puritanilor, a rugăciunilor şi certurile dintre capetele rotunde — soldaţii lui Cromwell. Au urmărit cu toată atenţia isprăvile regelui Charles, complotul doctorului Radcliffe, ticăloşiile lui Tompkins, de fapt toate întîrn-plările. Şi am fost surprins văzînd că oamenii pricep pe deplin multe dintre cele. citite pe care le socoteam inutile pentru ei, depăşindu-le puterea de înţelegere.
Am citit aproape toată ziua, pînă la apusul soarelui ; îndată după cină, cum aproape terminasem lectura, oamenii au adus o lampă de la bucătărie şi am continuat, sărind peste pasajele mai neinteresante, pînă la căsătoria lui Everard şi restauraţia lui Charles al II-lea, terminînd înainte de ora opt.
A doua zi am scos capacele de la gurile magaziilor şi am deschis cală. Am găsit vreo cîţiva şobolani asfixiaţi,
32S
iar gindacii, li bărcile, păduchii şi alte vieţuitoare, care s-or mai fi pripăşit pe la bord, îşi curmaseră firul vieţii înainte de a ridica noi capacele. Acum nava era gata. am acoperit fundul calei cu crengi uscate în loc de paiol şi, după ce ie-am aranjat ca lumea, am pregătit totul pentru a începe încărcarea. Toate pieile ce se adunaseră de cînd California părăsise coasta — adică ceva mai mult de doi ani de zile —, cam patruzeci de mii de bucăţi, fuseseră trecute prin saramură, uscate, depozitate în magazie, aşteptînd minunata noastră navă să le ia şi să le ducă la Boston. Am început munca de încărcare care ne-a dat de furcă din greu. din zorii zilei pînă la ivirea stelelor, vreme de şase săptămîni, cu excepţia duminicilor, doar cu cîte un răgaz cît să ne înghiţim în fugă mîncarea. Pentru a isprăvi treaba mai repede, s-a procedat la o diviziune a muncii. Doi oameni în magazie aruncau pieile de pe grămezi, alţi doi le luau şi le puneau pe o prăjină Lungă aşezată orizontal, puţin deasupra pămmtului, unde alţi doi le altoiau bine cu îmblăciul, din cel falosit la bătut grmeAe. După ce erau bătute, alţi doi le luau şi le puneau pe o platformă de scîaduri. Apoi zece, doisprezece oameni, cu nădragii suflecaţi, şi pieile sprijinite pe creştet, mergeau, într-un permanent du-te-vino, de la platformă la barca ţinută aproape la apă mică, numai cît să poată pluti. Cea mai dificilă treabă era aruncatul pieilor pe prăjină, fiindcă cerea o îndemînare ce se debîndea numai prin lungă practică. Deoarece făcusem parte din echipa ce se ocupase de saramurarea pieilor, mie mi s-a repartizat această treabă, şi m-ara îndeletnicit cu ea vreme de şase sau opt zile la rînd, aruneînd în vremea asta opt, zece mii de piei, pînă cînd a început să mă doară încheietura mîinii şi am fost nevoit să mă dau bătut ; am fost transferat la echipa ce se ocupa cu transportul la bărci, unde am şi rămas pînă
330
la sfîrşH. Eram nevoiţi să cărăm pieile pe creştet de teamă să nu se ude, şi înăuntrul şepcilor fiecare îşi cususe o bucată de blană de oaie, cu blana întoarsă spre cap ; numai astfel am i:ost în stare să ducem zi de zi poverile astea care altfel ne-ar fi ros părul, iar pînă la urmă ar fi ajuns la ţeasta goală. Era însă cea mai plăcută îndeletnicire ; cu toate că eram nevoiţi să intrăm în apa rece dimineaţa devreme şi seara tîrziu şi stăteam uzi toată ziua, de ne-am fi putut îmbolnăvi, totuşi scăpăm de praful şi murdăria care se stîrnea la bătutul pieilor ; iar cei din echipa noastră erau toţi tineri şi zdraveni şi nu ne păsa de boală. Cei mai bătrîni, din echipaj, pe care ar fi fost o imprudenţa să-i ţii în apă, au rămas la bord cu secundul şi stivuiau pieile îndată ce erau aduse cu bărcile [...]
După ce cala a fost umplută pînă la patru picioare de grinzi, începu îndesatul, manevră prin care se mai vîră încă vreo sută de piei acolo unde, în mod normal, nu mai încape nici măcar una, dacă vrei să le vîri cu mîna, şi în feul acesta grămada este presată pînă la refuz, încît uneori chiar şi grinzile se îndoaie, ceea ce făceam noi semănînd cu procedeul de presare a bumbacului, în fiecare dimineaţă, porneam spre ţărm şi aduceam cîte piei ne trebuiau pentru îndesat într-o zi ; după micul dejun coboram în cală unde rămîneam pînă noaptea, în afara unui scurt răgaz pentru cină [...]
Cîntecele de cabestan şi de parîmă ale marinarilor sînt deosebite, cu intrări de cor după fiecare vers. Cea mai mare parte a melodiei revine unuia singur, iar la refren se alătură tot echipajul ; şi cu cît se stîrneşte gălăgie mai mare, cu atît mai bine. Cînd ne apucam noi să cîntăm în cală, mai-mai să săltăm punţile în sus şi zarva se auzea pînă departe la mal. Marinarul are nevoie de cîntec precum soldatul de tobă şi fluier. Marinarii trebuie să
331
se opintească toţi odată, aşa cum soldaţii trebuie să păşească în cadenţă şi, fără cîntec, nu se poate trage în acelaşi ritm şi nici cu nădejde. Ori de cîte ori treaba începe să meargă greu, auzi pe cîte un marinar intonînd un cîntec care te îmboldeşte : Trage, tare, să ajungem la fete !, O, Nancy l, Jack la crucetă, Cu inimă, băieţi ! etc, şi acestea parcă ne insuflau viaţă şi dădeau putere braţelor. în vreme ce ne ocupam cu îndesatul pieilor, cu un ansamblu de pîrghii, am descoperit că era mare diferenţă în ceea ce privea efectul diferitelor cîntece. Uneori încercam cîte două, trei, fără nici un rezultat, nu izbuteam să clintim nici un inci sistemul de scripeţi şi parîme şi, deodată, un alt cîntec părea să nimerească exact pe nevoia momentului, iar instalaţia sălta cîte două calupuri o dată. Trageţi cu inimă, Căpitanu-i coborî! la ţărm, Frumoasă navă, frumos echipaj şi altele asemenea se potriveau în clipele cînd ne opinteam normal' în parîme, dar în situaţii grele, cînd voiam să „tragem în draci", să se îndoaie grinzile navei, nimic nu mergea mai bine decît Venit-a vremea de plecare .', Pe după colţ, Hei, jucaţi tare ! sau Ura, ura, iubitele razie '. A fost cea mai încordată perioadă de muncă. Dimineaţa trăgeam puţin la rame şi mai aveam ceva treabă la ţărm, apoi douăzeci, sau

treizeci de oameni cîţi eram ne adunam în cală şi trebuia să stăm jos şi să ne stre-curăm unii pe lîngă alţii, să ne trecem pieile din mînă în rnînă, să virăm parîmele instalaţiei imense de pârghii, scripeţi, amare, cîntînd în vreme ce ne opinteam, şi uitîn-du-ne cum, cu fiecare zi, cala se umplea tot mai mult. De luni dimineaţa pînă sîmbătă noaptea, nu aveam un moment de răgaz, cînd, de obicei i'rînţi de oboseală, eram fericiţi să ne bucurăm de o noapte întreagă de odihnă, să ne spălăm şi să ne schimbăm veşmintele, după care
332
urma o duminică liniştită. Şi, în tot anest timp, n-am dus-o decît cu carne proaspătă de vită, fripturi de vită de cîte trei ori pe zi, dimineaţa, la prînz şi seara. Dimineaţa şi seara fiecare mai avea cîte o cană de ceai, iar zilnic. îi revenea şi o livră de pîine tare. Dar principalul aliment rămînea carnea. Unui grup de şase oameni i se punea dinainte o oală mare de lemn plină vîrf cu carne friptă, tăiată subţire şi prăjită în grăsime, peste care se turna untură. Ne strîngeam în jurul ei, atacând carnea cu bri» cegele noastre marinăreşti şi cu dinţii, vădind o foame de lei tineri, iar oala ajungea goală înapoi la bucătărie. Şi treaba asta se întîmpla de trei ori pe zi. N-am să încerc să calculez cam cîte livre de carne mînca fiecare om. Un bou întreg — nu iertam nici ficatul, nimic — ne ajungea doar pentru patru zile. îndrăznesc să spun că numai rareori ţi-e dat să vezi devorîndu-se atîta carne. Porţia generoasă de care avea parte un om pe zi l-ar fi făcut pe un ţăran englez să rămînă cu gura căscată. în tot timpul cît am fost pe coastă, mîncarea noastră de bază a fost carnea proaspătă şi toţi am fost perfect sănătoşi ; am avut parte şi de o perioadă de muncă deosebit de epuizantă şi nu ştiu ce ne-am fi făcut fără carnea asta. O dată sau de două ori, cînd nu ne-a sosit boul la vreme şi am fost nevoiţi să ne ţinem zilele cu pîine uscată şi apă, ni s-a părut că ne hrănim cu rumeguş. Uscătură inconsistentă, care nici nu ne sătura, ba ne mai şi umfla, aşa că eram fericiţi cînd vedeam ciozvîrtele de, vită, abia sacrificată, atîrnînd de gabia trinchetului. Indiferent ce teorii mai scornesc oamenii sedentari, e sigur că fără regimul acesta nimeni n-ar fi putut trece printr-o perioadă mai grea de trudă şi vicisitudini vreme de şaisprezece luni rămînînd perfect sănătos, fără să se plîngă de boli sau slăbiciune aşa cum s-a întîmplat cu echipajul
333
navei noastre, nici dacă ar ii fost. hrănit cu bucatele ' gătite de mina Hygeiei.
Vineri 25 aprilie. Bricul Pilgrim a sosit din susul coastei. Pentru oamenii echipajului sau era întristător să urmărească pregătirile noastre de plecare, in vreme ce ei, care zăboviseră mai mult chiar pe aceste meleaguri, erau condamnaţi la încă un an <le trudă grea. Am petrecut o seară la bordul lor, am văzut că suportau cu bărbăţie situaţia şi păi'eau hotărîţi să o Îndure cît mai bine. Stim-son însă, după multe tkguieli şi bătaie de cap, a reuşit să-1 convingă pe Tom Harris, prietenul meu englezul, să-i ia locul pe bric, îndată ce va fi gata de plecare, oîerindu-i treizeci de dolari, nişte haine şi promisiunea căpitanului Faucon că, încă înainte de încheierea voiajului, va avea nevoie de un al doilea secund.
Prima dată cînd am avut prilejul să vorbesc căpitanului Faucon, l-am rugat să meargă pînă la cuptor să-1 vadă pe Hope, pe care-1 cunoştea V.ne, pentru că fusese pe nava lui. S'-a dus să-1 vadă deîndată şi mi-a sptts că era mai bine, dar la bordul bricului avea atît de puţine medicamente şi urma să rămînă timp îndelungat pe coastă, aşa că nu-şi putea permite să-i pună şi lui la dispoziţie din ele, dar a promis că mai apoi căpitanul Arthur o să aibă grijă de el cînd va veni cu California, peste o săp-tămînâ sau ceva mai mult. Am fost să-1 văd pe Hope în prima seară cînd am ajuns la San Diego şi, de atunci, deseori, seara mi-o petreceam la cuptor. Cînd plecasem în susul coastei, nu prea mai speram să-1 găsesc în viaţă la înapoiere. La plecare arăta cît se poate de jalnic, şi pe vremea aceea nici nu îndrăzneam să mă gîndesc la efectul pe care l-ar fi putut avea medicamentele pe care i le dădusem. Dar ştiam că fără ele ar fi murit cu siguranţă. Mare mi-a fost bucuria cînd, la întoarcere, l-am găsit mult
334
mai bine. Medicamentele erau puternice, îi făcuseră bine şi opriseră evoluţia tulburărilor care-1 măcinau, ba, mai mult decît atît, îneepusraă să le şi înlsture. N-am să uit niciodată recunoştinţa pe care o vădea. Toţi băştinaşii soco-teau că salvarea lui se datora numai cunoştinţelor mele, şi nimeni r.u i-ar fi putut convinge că nu stăpîneam toate tainele lumii cu care făceam ce voiam. Insă medicamentele mele se terminaseră, de la navă nu aveam cura obţine altele, aşa că viaţa lui depindea numai de sosirea Californiei.
Sîmbătă 24 aprilie. Eram.de-acum de aproape şapte săptămîni în San Diego, depozitasem în cală cea mai mare parte a încărcăturii şi in fiecare zi aşteptam California să vină pentru câ-1 avea la bard pe agentul nostru, cînd, într-o după-amiază, nişte băştinaşi, ce se duseseră pe dealuri să prindă iepuri şi să se lupte cu şerpii cu clopoţei, porniră alergînd pe potecă la vale strigînd din răsputeri : „Corabie-n depărtare". Domnul Hatch, al doilea secund al nostru, era la ţărm şi, întrebîndu-i cit de mari erau velele şi alte amănunte, a aflat că erau Moku-Nui Moku (mari, mari), după care strigă spre navă şi informă că dincolo de promontoriu se aOa California. Într-o clipă tot echipajul a fost pus la treabă, armamentul de la prova scos la iveală şi încărcat, pavilionul şi flamura mare ridicate, vergile braţate, totul aranjat pentru o primire cum se cuvine. în clipa în care nava şi-a arătat prova dincolo de promontoriu, am început s-o salutăm, Intră în port cu velele zburător ridicate, îşi strînse pîn-zele în bună rînduială şi ancoră la o zvîrlitură de noi. Fiind duminică, şi deci noi neavînd treabă, tot echipajul era pe teugă, cîntărind nava abia sosită. Arăta a fi bună,

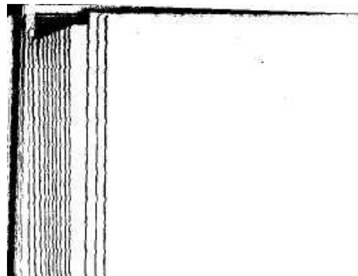
mare, nu chiar la fel de lungă ca Alert, avea bordul drept şi fundul plat, după ultima modă a navelor de transportat
335
bumbac şi zahăr de pe coasta de sud. Zdravănă şi etanşă, bun velier, dar fără pretenţii de frumuseţe, fără nimic din stilul unei nave de clasă superioară. Dar, una peste alta, eram mulţumiţi că Alert putea ţine fruntea sus alături de o navă de două ori mai dichisită decît ea.
Seara, cîţiva marinari au primit îngăduinţa să ia o barcă şi ne-am dus la nava vecină unde am văzut o teugă mare şi încăpătoare — California avea o formă mai lată la prova decît Alert — şi un echipaj de doisprezece, cincisprezece oameni stînd pe cuferele lor, fumînd şi trăncănind, nerăbdători să ne întîmpine. Erau plecaţi din Boston de şapte luni, ceea ce nouă ni se părea a fi fost alaltăieri, în consecinţă, aveam o mulţime de întrebări să le punem. Citisem,noi şi ziarele, nu-i vorbă, dar oamenii fuseseră în Boston la vremea tipăririi acestora şi văzuseră totul cu ochii lor. Unul dintre cei mai tineri din echipaj era din Boston, de la una din şcolile publice şi, bineînţeles, ştia o mulţime de lucruri, iar noi abia aşteptam să-i punem întrebări. După ce l-am iscodit cu privire la cei doi puşti din Boston de pe nava noastră, am descoperit că fuseseră colegi de şcoală. Cei din echipajul meu aveau o sută de întrebări de pus despre Ann Street, căminele de marinari, navele din port, media salariilor şi cîte altele.
Pe California erau şi doi englezi din marina militară, aşa că, bineînţeles, am avut şi muzică. Au cîntat în cel mai adevărat stil marinăresc, iar restul echipajului T cu o remarcabilă ureche muzicală — şi-a adus contribuţia cîn-tînd în cor. Ştiau o mulţime de cîntece marinăreşti din cele mai noi, care încă nu ajunseseră şi pe navele noastre comerciale, şi erau într-adevăr foarte frumoase. Au început distracţia îndată ce-am ajuns noi la bord şi au ţinut-o pînă a bătut clopotul de două ori, cînd, deodată, secundul a venit la prova şi ne-a strigat :
338
— Cei de pe Alert, valea !
Păreau să cunoască un repertoriu complet de cîntece de luptă, de pahar, de barcă, de dragoste şi de toate celelalte, şi m-am bucurat cînd am văzut că nişte melodii ca Toţi cu caş la gură !, Bietul Tom Bulină, Golful Biscaiei, Ascultă, om al ţărmului şi alte cîntece clasice ale mării îşi păstraseră încă locul. în afară de acestea, mai prinseseră de la teatru şi de prin alte locuri vreo cîteva melodii mai dichisite de care erau foarte mîndri. Şi n-am să-1 uit pe un bătrîn lup de mare, cu o voce spartă de cît vin băuse pe ţărmuri şi de urletele scoase din vîrful catargului, în sute de furtuni, care cînta din tot sufletul Ah, nu-l mai pomenim, cu tot felul de triluri şi tremolouri de nestă-pînit, care, la notele înalte se frîngeau în nişte false-touri nenorocite, iar la cele joase răgea ca un boţman în agonie, căzut pe gura tambuchiului şi chemînd : „Tot echipajul pe punte". Ţin minte strofa :
„Poate că la fel ca mine Se luptă cu-al ei gînd ; Dar de-a iubit la fel ca mine Nu va uita nicicînd".
La ultimul vers, bătrînul urla cît îl ţinea gura, rupînd fiecare cuvînt în zece silabe. Melodia devenise foarte populară şi în fiecare seară artistul era chemat să-şi interpreteze „cîntecul sentimental". Nimeni nu-l cerea cu mai mult entuziasm decît mine pentru totala absurditate a interpretării, iar desăvîrşita satisfacţie a marinarilor în faţa melodiei era de un ridicol peste măsură.
A doua zi, California începu descărcatul, iar echipajele bărcilor care se duceau şi veneau continuu cîntau toată ziua, marcînd ritmul la vîsle. Şi aşa au ţinut-o mai
337 82
multe zile la rînd, pînă au dus la ţărm toate pieile. Apoi a fost aleasă o echipă dintre ei şi trimisă la bordul navei noastre pentru a ne ajuta la depozitarea în cala. -Pentiu noi sosirea lor era mană cerească, fiindcă ştiau o sumedenie de cintece noi de cabestan şi parîme, pentru că. ale noastre se cam tociseră în cele şase săptămîni de folosinţă continuă. Nu am nici o îndoială că acest aport de cântece noi ne-a scurtat treaba cu mai multa zile.
încărcătura noastră era aproape toată la bord, iar vechiul meu prieten Pilgrim, după ce descărcase, se desfăcuse de la geamandură şi se pregătea u& ridice velele a doua zi dimineaţa, pentru a perni într-o nouă călătorie în susul coastei. Tocmai mă gîndeam la ghinionul de care avea parte biata navă şi mă felicitam că scăpasem de acolo, cînd am primit ordin să mă prezint la cabina căpitanului. M-am dus la pupa şi i-am găsit în jurul mesei din cabină pe căpitanul meu, căpitanul Faucon de pe Pilgrim şi agentul, domnul Robinson. Căpitanul Thompson se întoarse spre mine şi mă întrebă deodată :
— Dana, vrei să mergi spre casă cu nava asta ?
— Bineînţeles, sir, i-am răspuns eu. Sper să merg acasă cu nava asta.
— Atunci, spuse el, trebuie să găseşti pe cineva să meargă în locul tău pe Pilgrim.
Am fost luat cu totul prin surprindere de această declaraţie bruscă încît, pentru moment, n-am putut să răspund. Mă gîndea'm că nu-mi rămînea nici o şansă dacă încercam să conving pe careva din echipaj să se angajeze la alte deuăsprezece luni în plus faţă de perioada de pe California şi să se ducă pe bric. Ştiam de asemenea că domnul Thompson, căpitanul, primise ordin să mă aducă acasă pe Alert, chiar el îmi spusese, pe cînd lucram la magazia de piei, că urma să merg spre casă cu nava
338

asta. Chiar de n-ar fi fost aşa, era destulă cruzime sa nu mă anunţe asupra măsurii pe cure aveau de gînd s-o ia decît cu cîteva ore înainte de plecarea bricului. îndată ce mi-am adunat gîndurile, mi-am luat îndrăzneala şi le-am spus că aveam în cufărul meu o scrisoare de acasă în care mi se spunea că proprietarii din Boston îi scriseseră să mă aducă acasă cu nava aceasta. în plus, că însuşi căpitanul mă anunţase că avea instrucţiuni în acest sens, şi deci urma să psrnesc cu el spre patrie.
Dar stăpînul atotputernic nu era obişnuit să i se răspundă astfel şi nici să-1 înfrunte cineva în chipul acesta. Se întoarse furios spre mine, încercă să mă strivească numai cu privirea şi să mă facă să-mi retrag spusele, dar, văzînd că manevra nu avea sorţi de izbîndă, şi oă începusem să mă apăr în aşa fel îneît ar fi treTeuit să se tracteze în faţa celorlalţi doi, care ar fi priceput că adevărul nu era de partea lui, căpitanul schimbă atunci tactica. Arătă spre documentele de navigaţie ale bricului Pilgrim de pe care numele meu nu fusese şters, şi-mi spuse că [...] numele meu era trecut acolo [...] că aparţineam echipajului bricului [...] că el avea puteri absolute [•••! că, pe scurt, a doua zi dimineaţa, trebuia să fiu la bordul lui Pilgrim cu hamacul şi cufărul, sau să găsesc pe cineva dispus să meargă în locul nieu, şi că nu mai voia să audă din partea mea nici un cuvînt.
Nici măcar tribunalul divin nu ar fi judecat mai sumar pe un amărît de diavol aşa cum aveau de gînd să procedeze cu mine cei trei, condamnîndu-mă la o pedeapsă mai grea decît aceea a unui exil în Australia şi la o soartă care mi-ar fi schimbat cu totul viitorul, deoarece încă doi ani în California ar fi însemnat pentru mine să rămîn marinar tot restul zilelor. Mi-am dat seama de asta şi am înţeles

că trebuia să mă arăt hotărît. Am repetat cele spuse mai înainte şi am insistat asupra dreptului meu de a mă întoarce cu Alert.
„Ridicat-am braţul şi spusu-le-am ce-aveam de spus, dinaintea tuturor."
Dar n-ar fi ajutat la nimic dacă aş fi fost doar un:J amărît de marinar dinaintea acestui tribunal absolut şil strivitor. Au văzut că n-aveam de gînd să mă las dus la-bordul celeilalte nave decît vi et armis *, şi ştiau că am prieteni infhienţi în ţară care i-ar putea pedepsi pentru orice nedreptate mi-ar fi făcut. Probabil că aceasta a precumpănit în balanţă, pentru că apoi căpitanul a schimbat tonul cu totul şi m-a întrebat dacă în cazul în care un altul ar fi mers în locul meu eu aş fi fost, de acord să-i dau aceeaşi sumă pe care i-o oferise Stimson lui Harris. Am răspuns că, dacă la bordul bricului va fi trimis oricare altul, l-aş fi compătimit şi din acest motiv aş fi fost de acord să-1 ajut cu suma respectivă sau cu orice altă sumă, dar nu voi socoti că a fost vorba de vreun schimb.
— în regulă, răspunse el. Du-te la prova şi vezi-ţi de treabă şi trimite-1 pe Ben, englezul, la mine.
M-am dus la prova cu inima ceva mai uşoară, dar strîngeam din dinţi, încercînd mînie şi dispreţ. Ben a fost trimis la pupa şi, după cîteva minute, se întoarse arătînd de parcă primise condamnarea la moarte prin spînzură-toare. Căpitanul îi spusese să-şi strîngă lucrurile, să fie gata să treacă la bordul bricului a doua zi dimineaţa şi că eu aveam să-i dau treizeci de dolari şi un costum de haine.
* Cu forţa braţelor şi armelor (în latină în text).

Oamenii terminaseră treaba, se pregăteau de masă şi erau în jurul teugii cînd apăru Ben şi le spuse întreaga istorie. Am văzut că întîmplarea stîrnise mare zarvă şi, dacă nu reuşeam să le explic cum stau lucrurile, resentimentele lor aveau să se întoarcă împotriva mea. Ben era un sărman tînăr din Anglia, străin de Boston, fără prieteni şi fără bani şi, fiind un flăcău săritor şi harnic, bun marinar, în ciuda vîrstei, era iubit de toţi.
— Bineînţeles, spuneau oamenii din echipaj, căpitanul te-a iertat pentru că eşti fiu de domn mare şi 1-a trimis pe Ben în schimb, fiindcă n-are pe nimeni care să pună o vorbă pentru el.
Ştiam că cele spuse erau prea adevărate ca să pot răspunde ceva, dar am încercat să mă apăr de învinuire, ară-tîndu-le că aveam dreptul să mă întorc oricum acaiă. Asta i-a mai liniştit puţin, dar echipajul înţelesese că un biet flăcău avea să sufere o nedreptate, şi acum nu alegea prea bine cine-i de vină. Deşi ştiam că nu eram cu nimic vinovat şi că abia scăpasem chiar eu de cea mai amară nedreptate, mi-am dat seama că de acum încolo nu voi mai avea trai bun cu ei. îndurînd cu ei cot la cot aceleaşi munci şi greutăţi, fără să mi se arate vreo umbră da favoare, fără să-mi dau vreodată aere faţă de ei, abia reuşisem să le adorm simţămîntul că eu nu eram unul de-ai lor, iar acum gîndul acesta li se trezea din nou în minte. Dar mai puternic decît orice gînd în privinţa soartei mele era sentimentul de milă faţă de bietul băiat. El se bazase pe faptul că urmă să plece cu nava asta, iar de la Boston voia să se îndrepte deîndată spre

Liverpool, să-şi viziteze prietenii. în afară de asta, pornise în călătorie cu foarte puţine haine şi parte din banii cuveniţi îi dăduse pe haine din cufărul navei. In fiecare zi îşi făcea socoteli cît pierdea în felul acesta. în plus, la fel ca toţi ceilalţi din
341
echipaj, ura din suflet California şi gîndu;! că avea să mai fie încă optsprezece luni sau doi ani hamal la pieile acelea părea să-1 doboare. Eram hotărît, fie ce-o fi, să nu mă duc pe Pilgrim, şi ştiam că nici căpitanul nu va îndrăzni să mă expedieze cu forţa. Mai ştiam că cei doi căpitani căzuseră de acord să trimită pe careva şi că, de nu reuşeam sâ conving eu pe unul să se ducă de bunăvoie, Ben nu avea nici o scăpare. Din aceste motive, deşi spusesem că nu vreau să am nimic de-a face cu vreun schimb, m~am străduit cît am putut să înduplec pe vreunul să se ducă nesilit. M-am arătat gata să semnez o poliţă către proprietarii din Boston în valoare echivalentă cu salariul meu pe şase luni şi să las şi toate hainele, cărţile şi alte lucruri de care n-avem nevoie în călătoria spre casă. Cînd această ofertă deveni cunoscută ia bordul navei, şi cazul lui Ben prezentat în culori cît mai dramatice, mai mulţi, care nici nu se gmdeau să treacă pe cealaltă navă, s-au apucat să dezbată problema în faţa altora care, socoteau ei, ar fi putut fi tentaţi. în cele din urmă, Harry May, un flăcău din Boston, cam aiurit, foarte iubit, 'poreclit Harry Bluff, şi căruia nu-i păsa în ce ţară sau pe care navă se află, atîta vreme cît avea destule haine şi destui bani, se arătă în faţă şi se oferi să se ducă să-şi agate hamacul în „afurisita aia de copaie", împins la gestul acesta în parte de mila faţă de Ben şi în parte de gîndul că va avea „bani de buzunar" tot timpul călătoriei. Ca nu cumv& hotărîrea să-i şovăie, i-am semnat o poliţă pentru suma respectivă către proprietarii din Boston, i-am dat toate hainele de care mă puteam lipsi şi l-am trimis la pupa, la căpitan, să-i aducă la cunoştinţă ce rezolvasem. Comandantul a fost de acord cu schimbul şi, fără îndoială, bucuros că totul se terminase atît de simplu. în acelaşi timp a plătit poliţa
342
care i s-a prezentat *, iar a doua zi flăcăul s-a dus pe bric, după cîte se părea, plin de voioşie, strângîndu-ne la toţi mîna şi urîndu-ne călătorie plăcută, in vreme ce-şi suna banii în buzunare şi striga : „Să nu zici că totu-i pierdut, cît mai ai o para în cufăr". Cu aceeaşi barcă a trecut dincolo şi Harris, vethiul meu tovarăş de cart, ce făcuse mai înainte schimb cu Stimson.
îmi părea rău să mă despart de Harris. Bătusem puntea împreună aproape două sute de ceasuri, după cum am calculat noi, în timpul carturilor de ancoră, pe cînd toţi ceilalţi erau la teugă, şi sporovătsem despre toate cîte în lună şi în stele. îmi stiînse mîna cu .putere, iar eu i-am spus că de va veni vreodată prin Boston să nu cumva să nu mă oaute, fiindcă mi-î>r face plăcere să-mi văd vechiul tovarăş de cart. Aceeaşi barcă 1-a adus în schimb la bord pe Stimson, care pornise din Boston în călătorie alături de mine şi, la fel ca şi mine, se întorcea spre casă, spre familia şi spre societatea în care crescuse. Ne-am felicitat reciproc pentru că dobîndisem ceea ce dorisem şi discutasem de atîtea ori. Și nu era om mai fericit decît noi la bord cînd am văzut că bătrînul bric dublează promontoriul cu toate velele ridicate. Cînd ajunse în traversul nostru, ne-am adunat cu toţii pe puntea centrală şi l-am salutat cu trei urale puternice, izbucnite din tot sufletul şi ne-ara fluturat pălăriile. Echipajul bricului se urcă în arboradă şi ne răspunse cu trei urale la fel de puternice, la care, după codul nautic, am răspuns o singură dată. M-am uitat pentru ultima oară Ia chipurile cunoscute, în vreme ce treceau şi l-am văzut pe bucătarul negru scoţîndu-şi capul
* Cînd echipajul nostru şi-a primit banii la Boston, proprietarii au achitat poliţele semnate de mine şi Stimson, dar n-au reţinut banii din salariile noastre, spunind că schimburile se fă-tuseră sub imperiul forţei.
343

pe uşa bucătăriei şi fluturîndu-şi pălăria deasupra capului. Echipajul bricului sui iute în arboradă să desfacă velele zburătorilor şi rîndunicilor, iar după zece minute am zărit pentru ultima oară albul pînzelor sale, după care dispăru dincolo de promontoriu.
Deşi simţeam o mare uşurare văzînd bricul plecat (irăiam sentimentul unuia care abia scăpase dintr-o capcană ce fusese cît pe-aci să-1 prindă), încercam totuşi un regret privind pentru ultima oară hătrîna navă în care petrecusem un an de zile, primul an din viaţa mea de marinar, ce-mi fusese adăpost în lumea nouă în care intrasem şi de care mă legau atîtea momente : plecarea de acasă, prima traversare a Ecuatorului, Capul Horn, Juan Fernandez, moartea unui tovarăş de mare, şi multe altele, triste sau fireşti. Dar mă vindeca de toată această melancolie, de compasiunea faţă de

vechii mei tovarăşi condamnaţi la încă o perioadă pe coasta Californiei, gîndul ca eu scăpasem şi că, în numai o săptămînă, vom porni la drum spre Boston.
Vineri, 6 mai, am terminat de luat încărcătura, zi memorabilă în calendarul nostru. Aşteptasem, cu nespusă nerăbdare, de şase luni de zile momentul cînd aveam să suim la bord ultimele piei, socotindu-1 drept primul punct luminos. După ce şi ultima bucată a fost depozitată în cală, gurile de magazie călăfătuite, muşamaua fixată deasupra lor, barcazul ridicat la bord şi amarat la post, punţile curăţate pentru noapte, secundul se urcă iute pe capătul barcazului, chemă tot echipajul la mijlocul navei şi, ridi-cîndu-şi pălăria deasupra capului, ne-a dat semnalul la care am scos trei urale puternice, smulse din adîncul inimilor noastre, de au răsunat văile şi dealurile din jur. Intr-o clipă am auzit cele trei urale de răspuns din partea
344
echipajului Californiei, care văzuse că ridicasem barcazul la bord. Şi ştiau ei înţelesul uralelor noastre.
Ultima săptămînă ne-am îndeletnicit cu adusul apei şi lemnelor, pentru voiajul spre casă, ca şi al şcondrilor şi velelor de rezervă. Am fost trimis cu o ceată de indieni sa umplu butoaiele cu apă de la un izvor aflat la vreo trei mile de ţărm, în apropierea oraşului, şi am stat acolo preţ de trei zile, dormind noaptea în oraş, iar ziua um-plînd butoaiele cu apă şi ducîndu-le apoi cu nişte care cu boi la debarcader, de unde erau transportate cu bărcile. După ce-am terminat şi cu asta, o zi întreagă ne-am ocupat cu învergatul velelor, iar, pînă seara, toate velele, de la cele inferioare la contrarîndunici, erau legate la locul lor, şi toate aripile pregătite pentru a fi ridicate.
Chiar înainte de plecare, unul din echipajul Californiei a făcut o încercare nereuşită de schimb cu unul din echipajul nostru. Era un puşti de vreo cincisprezece, şaisprezece ani. cunoscut sub porecla de „Aspirantul" pentru că fusese mus pe o navă a Companiei Indiiior de Est. Povestea şi caracterul lui deosebit ne stîrniseră curiozitatea încă de cînd sosise nava în port. Era un băiat subţirel şi delicat, cu un ten plăcut, trăsături regulate, cu o frunte marmo-reană, un păr negru şi chiionţat, degete lungi şi delicate, picioare micuţe, o voce moale şi purtări cuviincioase — semne sigure că provenea dintr-o familie bună şi avusese parte de educaţie. Dar, în acelaşi timp, avea ceva în expresia feţei care trăda o uşoară debilitate intelectuală. N-aş putea preciza cit de uşoară era această debilitate, dacă o avea din naştere sau era urmarea unei boli sau unui accident, sau dacă, aşa cum spuneau unii, se alesese cu ea în urma melancoliei ce-1 atinsese în timpul călătoriei. Din cîte povestea singur şi din cele ce se ştiau cu privire la el, era fiul unui om avut, Maică-sa era italiancă. Probabil că era
345
copii din flori, fiindcă numai aşa se puteau explica cele în-tîmplate în copilărie. Ne spunea fă părinţii nu locuiau îm-preună, si se pare că taieă-său îl cam maltrata. Deşi fusese crescut cu multă grijă şi destul de răzgiiat — avea şi acum cu el tot felul de faraf as ticuri primite de acasă, educaţia -lui fusese din nefericire cam neglijată, iar cînd împlini i vîrsta de doisprezece ani fusese trimis in calitate de mus , în "serviciul companiei. El povestea însă că fugise singur - de acasă, din cauza neînţelegerilor pe care le avea cu taică-său, ajunsese la Liverpool, de unde se îmbarcase pe nava Rialto, a căpitanului Hom.es, îndreptîndu-se spre Bostcn. Căpitanul Homes încercase sâ-i găsească o navă cere să-1 aducă înapoi în Europa, dar, cum o vreme nu s-a ivit nici o ocazie, băiatul 1-a părăsit şi s-a dus la un cămirţf obişnuit al marinarilor de pe Ann Street, unde, vreme de? cîteva săptămîni, s-a întreţinut cu banii de pe lucrurile def ■ valoare pe care le avea. în cele din urmă, după cum po-»î vestea el, dorind să se întoarcă acasă^ s-a dus la un oficiu naval, unde nu mai era nici un loc liber decît pe contractul de îmbarcare al Californiei. Ctnd se interesase încotro se îndrepta nava, comisarul maritim îi spuse că spre California. Cum nu avea habar încotro era California asta, îi explicase acestuia că el voia să se ducă spre Europa şi-1 întrebă dacă nu cumva California era în Europa. Comisarul îi răspunse în doi peri, îneît băiatul nu înţelese nimic, după care îl sfătui să se îmbarce pe navă. Băiatul semnă contractul, primi avansul, îşi puse deoparte nişte bani pentru haine, restul îi cheltui, şi era gata să se urce la bord cînd, în dimineaţa plecării, auzi că nava se îndrepta spre coasta de nord-vest, într-o călătorie ce avea să dureze doi, trei ani, şi' nicidecum spre Europa. Speriat de această perspectivă, se strecură şi o şterse pe cînd echipajul se îmbarca, ajunse în cealaltă parte a oraşului şi începu să
rătăcească prin preajma primind şi pe străzile din jur toată după-iimiaza. Neavînd nici un ban, cu toate lucrurile şi hsint;e în cufărul de la bord, simţindu-se şi străin în re\k din u/î/h îl ajunse foamea şi oboseala şi se avelitură prin preajma riscurilor, să vadă dacă nava plecase. Tocmai dâdea colţul unei străzi cînd dinainte se trezi cu comisarul care pornise in căutarea lui ; acesta îl umflă şi-1 aduse la bord. A plîns şi s-a zbătut, striga că nu voia să se îmbarce pe nava aceea. Dar velele gab'er erau ridicate, amarele gata rie desfăcut, totul în vîr.zoleala şi graba plecării, aşa că puştiul nici n-a prea fost băgat în seamă. Cîţiva au întrebat ce se întîmplă, dar li s-a răspuns că era vorba de un puşti care cheltuise avansul şi acum voise s-o întindă. Dacă proprietarii ar fi cunoscut situaţia, fără îndoială că ar fi intervenit, dar aceştia fie că nu ştiau nimic despre povestea asta, fie că li se spusese, ca şi celorlalţi, că era vorba de un puşti nestăpmit căruia nu-i mai convenea contractul. îndată ce băiatul se trezi pe mare, pornit înîr-e călătorie de doi, sau trei ani, îşi pierdu cu totul cheful de viaţă, refuză să muncească şi ajunsese atît de nenorocit încât căpitanul Arthur îl luă la cabină, unde-1 ajuta pe stevard şi, din cînd în cînd, mai ieşea şi pe punte şi mai trăgea de cîte o

parîmă. Cam în starea asta era cînd l-am întîîznt noi. Deşi era mult mai bine pentru el acolo decît la teugă, unde ar fi avut -parte de muncă grea. carturi, de vicisitudinile vieţii pe mare, la care structura lui delicată n-ar fi făcut faţă, totuşi mintea lui nu putea îndura să stea alături de un servitor negru, să slujească un om pe care, probabil, îl dispreţuia, socotindu~l, în ceea ce privea educaţia şi obiceiurile, doar ceva mai răsărit, decît servitorii tatălui său. Dacă ar fi ajuns în situaţia asta din proprie voinţă, ar fi reuşit s-o suporte, dar era de neîndurat să fii păcălit şi la urmă şi silit s-o accepţi. Se strădui în
347
toate chipurile să pornească spre casă cu nava noastră, însă căpitanul nu fu de acord să-1 lase decît în eventualitatea unui schimb, iar puştiul nu reuşi să convingă pe nimeni. Dacă toată povestea e adevărată, aşa cum ne-a spus-o băiatul şi ne-a confirmat-o şi echipajul, atunci nu înţeleg de ce căpitanul Arthur a refuzat să-1 lase să plece, mai ales că avea renumele de om cumsecade, întărit nu numai de echipajul de atunci, ci de toţi cei care fuseseră sub comanda sa. Adevărul este că puterile nelimitate ce se acordă căpitanilor pe navele comerciale, în cursul unor voiaje îndelungate, pe coaste străine, le înăbuşă sentimentul răspunderii faţă de oameni şi, uneori; chiar şi pe cei, care altfel suit oameni de treabă, îi face să nesocotească simţămintele şi drepturile celorlalţi. Băiatul a fost trimis la ţărm să muncească alături de cei de la magazia de piei, iar de acolo — cum am aflat cu bucurie — a reuşit să fugă, a ajuns la Callao pe o mică goeletă spaniolă, şi apoi, probabil, s-a reîntors în Anglia.
îndată după venirea Californiei, i-am vorbit căpitanului Arthur despre Hope. îl ştia din cursul unui voiaj de mai înainte, şi ţinea la el, aşa că s-a dus îndată să-1 vadă, i-a dat medicamentele necesare, şi cu aceste îngrijiri băştinaşul a început să se înzdrâvenească iute. Sîmbătă seara, înainte de plecare, am petrecut un ceas la cuptor, mi-am luat rămas bun de la prietenii mei canacii, şi a fost singurul motiv de întristare acum cînd părăseam California. Ţineam la mulţi dintre aceşti oameni simpli"care mi-au trezit interesul, într-adevăr buni la inimă, aşa cum nu mi s-a mai întîmplat decît în relaţiile cu cei apropiaţi. Hope mi-a strînssmîna, mi-a spus că seva face bine în curînd şi va fi oricînd gata să lucreze pentru mine cînd mă voi întoarce pe coastă, la următoarea călătorie, ca ofiţer de marină, şi mi-a amintit să nu uit niciodată, atunci cînd voi
348
fi căpitan,, să mă arăt îndurător faţă de cei bolnavi. Bă-trînul domn Bingham şi regele Mannini m-au însoţit pînă la barcă, mi-au strfns mîna cu căldură, mi-au dorit călătorie plăcută şi s-au întors la cuptor, îngînînd unul dintre cântecele lor improvizate, pe un ton monoton, gutural, din care, după cîte am înţeles, cea mai mare parte ne era în-chinată nouă şi călătoriei noastre.
Duminică K8*mai. Părea să fie ultima noastră zi pe coasta Californiei, în cală erau depozitate bine cele patruzeci de mii de piei şi treizeci de mii de coarne, în afară de mai multe hîrdaie cu piei de vidră de mare şi castor, iar capacele magaziilor închise şi cătrănite *. Am adus la bord toţi şcondrii de rezervă şi i-am amarat, butoaiele cu apă au fost fixate bine, iar şeptelul nostru — format din patru boi. vreo duzină de oi şi mai mulţi porci, trei sau patru duzini de găini — a fost repartizat în diferite locuri pe navă : boii în barcazuri, oile într-un ocol pe gura magaziei prova, porcii într-o cocină sub prova barcazelor, iar găinPe în poiata lor. lola era plină de fîn pentru vite şi oi. încărcătura neobişnuit de mare, la care se adăugau provi/iiîe pentru cinci luni de călătorie făcură ca nava să se afunde pînă la portsarturi. în plus, pieile fuseseră îndesate atît de bine, iar presiunea acestei încărcături înghesuite cu instalaţii puternice o apăsa atît de tare, încît nava părea ca un om în cămaşă de forţă şi n-avea să navigheze.ca lumea pînă nu se va descotorosi de această stânjeneală.
* Mai aveam şi oarecare cantitate de praf de aur, pe care-I aduseseră mexicanii şi indienii din interior. Nu era ceva neobişnuit ca navele noastre să transporte şi mici cantităţi de aur, după cum am aflat mai apoi de la proprietari. Am auzit zvonuri că s-ar fi descoperit aur în California, dar vestea nu a stîrnit decît prea putină atenţie, şi rumeni nu i-a dat curs.
349
Californie, terminase descărcatul şi urma să pornească la dii.m m aceeaşi seară cu noi. După spălarea punţilor şi masa echipajului, cele două nave stăteau una îîngâ cealaltă, gata de pornit spre l«rg ; pavilioanele ridicate la pic şi greenientul înalt se reflectau pe oglinda apei care, de la răsăritul soarelui, nu era tulburată de nici o încreţitură. In cele din urmă, pe faţa apei trecu o boare, iar la ora unsprezece se porni vîntul regulat de nord-vest. Nu mai eia nevoie să fie chemat tot echipajul pe punte, pentru că toţi stătusem pe lingă teugă întreaga dimineaţă, gata pentru manevrele de plecare la primul semn de briză. Ne întorceam adesea privirile spre căpvtan, care bătea du-neta şi arunca şi ei din etnd în cînd cîte o privire spre direcţia de unde trebuia să pornească vîntul. îi făcu un semn secundului, acesta veni spoi la prova, îşi 5uă într-a-dins locui între babale, aruncă o privire în arboradă şi strigă : „Tot echipajul în arboradă şi desfaceţi velele !" Dar noi eram ia jumătatea arboradei pînă terminase el de dat comanda, şi de la plecarea dia Boston nu mai fuseseră atît de iute desfăcuţi sacheţii vergilor şi r.îei greementul pregătit de pornit.
— Totul gata la prova, sir !
— Totul gata pe catargul mare !

— Totul gata la artiraon, sir !
— Tot echipajul pe punte, unul singur pe vergă !
Braţele vergilor şi sacheţii de mijloc au /ost desfăcuţi, fiecare veiă stătea strînsă numai cu pălăncelul, iar parîma era ţinută de un singur om gata să-i dea drumul şi ei. Cînd noi am sărit în arboradă, vreo duzină de marinari de pe California începură aceeaşi manevră şi intr-o clipă erau înşiraţi pe vergi, velele lor stăteau gata de a fi desfăcute, aşteptînd numai comanda. între timp, tunul nostru de la prova fusese încărcat şi pus în poziţie, iar
350
bubuitura lui trebuia să fie semnalul de slobozire a velelor. De la prcrva ţîşni un nor de fum, ecourile repetară semnalul nostru de rămas bun către înălţimile Californiei, şi ambele nave se acoperiră, de la un capăt la celălalt, de vele albe. Cîteva minute totul păru să fie numai zarvă şi derută, oameni aruncîndu-se ca nişte maimuţe în arbo-radă, funii şi macarale zburînd în toate părţile, ordine şi răspunsuri încrucişîndu-se într-un talmeş-balmeş de zgomote la care se adăuga şi heirupul celor de la parîme. Velele zburător se desfăşurară în vîrful catargului însoţit de Cu inimă, băieţi l şi în cîteva minute toate pînzele fură întinse fiindcă bătea un vînt uşor. Velele prova fura mascate, vinciul începu să se rotească, scîrţ-scîrţ, însoţit de îndemnurile marinarilor.
— La pic scurt, sir ! raportă secundul.
— Sus ancora !
— Da, sir !
După opintiri zdravene, din toată inima, ancora se arătă la suprafaţă.
— Prindeţi caponul .'
Capătul de tragere se înşiră pe punte şi tot echipajul puse rnîna.
— Ura, pentru ultima oară ! strigă secundul.
Şi ancora veni la traversa de capon în sunetele vesel» ale coiului „A venit timpul de plecare !" Totul s-a executat repede, ca pentru ultima oară. Velele prova au prins vîntul, şi nava începu să despice apa, pornind în călătoria spre casă.
California o luă la drum o dată cu noi, cele două nave au mers una Ungă alta de-a lungul îngustului golf, dar, încet, încet, ne îndepărtam' de ea şi eram pe cale să slo-bozim cele trei salve de urale pentru despărţire cînd. deodată, ne-am oprit în loc şi California trecu iute pe Ungă
SS1
noi. La gura golfului se întindea un prag de nisip, iar apa exa suficient de adîncă-'doar pentru navele obişnuite. Noi călcam destul de multă apă, ţinusem drumul mai sub vînt, pentru că ne îndreptam spre sud, aşa că ne-am împotmolit, în vreme ce California, fiind mai uşoară, a trecut pe deasupra.
Am rămas cu toate velelel ridicate, sperînd să forţăm pragul. N-am reuşit, aşa că am pus în pană şi am aşteptat să vină mareea care să ne îngăduie să ne întoarcem în şenal. Era un motiv de supărare pentru noi, iar căpitanul arăta foarte*enervat şi indispus.
-7 Chiar aici a pus Roşa pe uscat, sir, pomeni cel de-al doilea secund, roşcovanul nostru gafeur.
S-a ales, ca şi Roşa, cu nişte blesteme afurisite în loc de răspuns, drept care s-a făcut nevăzut. în cîteva minute forţa yîntului şi creşterea mareei ne-au ajutat să ieşim în canal, după care ne-am îndreptat spre vechiul loc de ancoră, pentru că mareea era iute şi, pe un vînt uşor ca acela, nava era greu de manevrat. Am aruncat ancora la locul nostru dintotdeauna, direct în faţa magaziei de piei, iar cei de acolo au fost cit se poate de miraţi văzîndu-ne înapoi. Ni se părea că eram legaţi pe veci de California asta, şi cîţiva oameni din echipaj blestemau spunînd că n-or să mai scape niciodată de afurisita asta de coastă.
După jumătate de oră, cam la. maximum mareei, s-a dat ordinul de a pune vinciul în funcţiune, ancora fu caponată din nou : de data asta nu mai eînta' nimeni şi nu s-a mai pomenit nici o vorbă că ar fi pentru ultima oară. Văzînd că ne-am întors. California veni şi ea înapoi, pusese în pană, şi ne aştepta dincolo de promontoriu. De data asta am trecut pragul fără nici un incident, şi curînd eram lîngă Calijornia care prinse vîntul şi ne ţinu tovărăşie. Părea că doreşte un concurs de viteză şi căpitanul
352
nostru acceptă provocarea, deşi noi eram încărcaţi şi nava intra în apă pînă la niturile portsarturilor, ca o şalandă de cărat nisip. încărcătura ne împiedica atît de mult încît păream la fel de apţi de cursă ca un condamnat în lanţuri, în vreme ce adversarul nostru era în cea mai bună formă, îndată ce am trecut de promontoriu, briza s-a întărit, ar-boretele rîndunieilor se îndoiau sub povara velelor, dar n-am vrut să strîngem pînzele respective pînă cînd n-am văzut că trei băieţi sar în arborada Californiei şi atunci le-am strîns şi noi o dată cu ei. Băieţii noştri primiseră ordin să stea sus în vârful arboretului zburătorilor pentru a fi gata să întindă velele din nou, la primul cuvînt. Misiunea mea fusese să strîng rîndunica trinchetului şi, în vreme ce stăteam şi aşteptam s-o întind iarăşi, am avut răgaz suficient să privesc scena. De unde stăteam eu cocoţat, ambele nave păreau a fi numai catarge şi vele, în vreme ce punţile înguste, departe, jos, înclinate din cauza forţei vîntului ce bîntuia în arborada, nu păreau a fi în stare să susţină acea

imensitate clădită pe spinarea lor. California era în partea din vînt a noastră şi avea toate avantajele, dar atîta vreme cît ţinea briza puternică făceam faţă cu succes. Cînd însă vîntul mai slăbi, California o luă puţin înainte, şi îndată am primit ordinul de a întinde rîndunicile. într-o clipă am desfăcut sacheţii, mijlocul velei fu eliberat.

— întindeţi rîndunica prova !

— Viraţi scota din vînt !

— Viraţi scota de sub vînt !

— Executat, sir ! veni răspunsul din arborada.

— întindeţi colţurile de mură ! strigă secundul.

— Da, sir ! Executat !

— întindeţi marginea de cădere ! Orientaţi braţele de sub vînt ! întindeţi bine pe cele din vînt !

Şi rîndunicile au fost întinse. Cu ele iar ne-am urnit din loc, dar vîntul continuă să bată foarte uşor, California ridică şi ea rîndunicile şi, curînd, se văzu limpede că ne-o lua înainte. Atunci căpitanul nostru le strigă celorlalţi şi le spuse să o ia pe drumul lor adăugind :

— Acum Alert nu mai e Alert de altădată ! Dacă ar îi nava mea încărcată ca a voastră nici nu ne-aţi mai vedea la vremea asta.

De pe California ni se răspunse cu mare veselie, vergile fură braţate mult în şart, şi nava se îndreptă mai spre ţărm, mai în vînt, în vreme ce noi am încrucişat vergile şi am pornit eu vîntul din spate spre sud-sud-vest. Echipajul de pe California se urcă în partea din vînt a arboradei, îşi flutură pălăriile în aer şi ne salută cu trei urale, la care am răspuns cu acelaşi entuziasm, şi peste întinderea apei veni, ca de obicei, o singură- salvă de urale. California se îndreptă spre drumul ei, condamnată la încă optsprezece luni sau chiar doi ani de serviciu greu, pe coasta aceea atît de urîtă, în vreme ce noi ne-am pornit sp/e casa de care fiecare ceas, fiecare milă ne apropia tot mai mult.

îndată ce ne-am despărţit de California, tot echipajul a fost trimis în arboradă să ridice şi aripile. Verfaforii au fost prinşi la locul lor, murele şi fungile au fost garnisite, velele ridicate una cîte una. pînă cînd a fost întins şi ultimul inci de pînză, pentru a nu pierde nici un ur de vînt. Acum ne dădeam şi mai bine seama cît de îngreunată şi împiedicată era de încărcătură, deoarece, cu tot vîntul şi cu toate pînzele ridicate, abia dacă se puteau scoate vreo şase noduri. Lochul a fost ridicat de mai multe ori la bord, dar mai mult de atîta nava nu putea face. Ne pierdusem răbdarea cu nava asta, dar marinarii mai vîrst-nici ne spuneau : „Nu vă porniţi. O să vedeţi cum, într-o

săptămînă, două, îşi dă drumul şi eînd o fi la Capul Horn o să alerge ca un cal de curse".

Cît ne-am îndeletnicit noi cu ridicatul velelor şi am pus ordine pe punte, California s-a îndepărtat, ajungînd numai ca un punct la orizont, iar coasta se zărea doar ca o geană de nor spre nord-est. La apusul soarelui, nu se mai vedeau deloc, şi din nou eram în mijlocul oceanului, singuri între apă şi cer.

Capitolul XXX ÎN DRUM SPRE CASA

La ora opt, tot echipajul a fost chemat la dunetă şi s-au stabilit carturile pentru perioada călătoriei. S-au făcut unele schimbări, dar m-am bucurat că am rămas tot în cartul babord. Echipajul nostru fusese oarecum redus, pentru că un marinar şi un puşti plecaseră pe Pilgrim, un altul ajunsese al doilea secund pe Ayacucho, iar al patrulea, Harry Bennett, cel mai batrîn marinar, fusese doborît de muncă grea şi de greutăţile de pe coastă, făcuse o criză de paralizie şi rămase la magazia de piei, în sarcina căpitanului Arthur. Sărmanul, dorise foarte mult să se întoarcă acasă cu nava asta, şi ar fi trebuit să fie luat. Un cîine viu face mai mult decît un leu mort, dar un marinar bolnav nu mai are nici un dumnezeu. Aşa că a fost lăsat la ţărm, laolaltă cu toate celelalte vechituri care încurcau locul. Dimineaţă, înainte de plecare, venise la bord cu cufăr cu tot, şi încercase să se arate folositor, dar, cum abia îşi tîra picioarele, iar braţele slăbite nu-i erau de mare ajutor, a dat repede de bucluc şi secundul i-a aruncat vreo cîteva vorbe. Bătrinul avea încă un suflet de bărbat, deşi mai domolit puţin, poate şi mintea îi mai slăbise din cauza bolii şi răspunse :

— Domnule Brown. totdeauna mi-am făcut datoria la bord, pînă cînd m-am îmbolnăvit. Dacă nu vreţi să mă mai vedeţi, spuneţi, şi am să cobor la ţărm.

— Aduceţi-i cufărul, ordonă domnul Brown.

Şi bietul Bennett se trezi în barcă şi fu dus la ţărm, în vreme ce ochii îi erau scăldaţi în lacrimi. Ţinea şi la navă şi la echipajul ei, voia să ajungă odată acasă, dar nu putea suferi să fie tratat ca o cîrpă sau un puturos la bord. A fost singura dată cînd l-am văzut pe domnul Brown arătîndu-se inimă împietrită.

Reducîndu-ni-se astfel echipajul, nu mai eram destui oameni pentru o călătorie în jurul Capului Horn în toiul iernii. In afară de mine şi Stimson, în teugă nu mai erau decît cinci marinari, la care se mai adăugau patru băieţi din compartimentul interpunte, velarul, dulgherul, bucătarul şi stevardul. Iată tot echipajul. Pe lîngă asta, nu eram decît de patru zile plecaţi, cînd velarul, cel mai bătrîn şi mai experimentat marinar de la bord, fu lovit de un fel de paralizie

şi n-a mai fost bun de nimic tot restul voiajului. Bălăcitul continuu în apă, pe orice fel de vreme, pentru a căra piei, cît şi truda marinarului e o încercare mult prea grea chiar şi pentru un ,om de vîrstă mijlocie, pentru oricare neînzestrat cu o constituţie robustă. In afară de aceşti doi oameni, după cum am aflat mai apoi, al doilea ofiţer de pe California, ca şi dulgherul de pe Pilgrim au căzut doborîţi de truda asta, iar cel din urmăy a şi murit la Santa Barbara. Tînărul Henry Mellus, care venise cu noi de la Boston, cu Pilgrim, a trebuit să fie scos din teugă, unde era simplu marinar, şi făcut funcţionar, din cauza unei crize de reumatism care-1 lovi îndată ce am ajuns pe coastă. Velarul devenind indisponibil, cartul nostru a fost redus la cinci oameni, dintre care doi erau nişte bieţi puştani, care nu ţinuseră o timonă decît pe vreme fru-

moaşă, aşa că eu şi ceilalţi doi marinari eram nevoiţi să stăm la cînnă cîte patru ceasuri din douăzeci şi patru' Iar în celălalt cart nu rămăseseră decît patru oameni de timonă. La toate obiecţiile noastre, primeam acelaşi răspuns • „Acum sî.ntem în drum spre casă, aşa că nu contează !" Şi n-ar fi contat dacă nu ne-am fi gîndit că aveam să trecem pe la Capul Horn în toiul iernii. Acum eram la începutul lui mai şi, în două luni, în iulie, aveam să fim în larguj Capului Horn, adică în cea mai nenorocită lună a anului, cînd soarele răsare la ora nouă şi apune la trei, lăsîndu-ne optsprezece ore de noapte ; acolo unde bîntuiau necontenit zăpada, ploaia, furtunile şi talazurile imense.

Nu era deloc plăcută perspectiva de a înfrunta toate aceste vicisitudini cu un echipaj redus la jumătate şi o navă atît de încărcată încît orice val mai mare o mătura de la prova la pupa. La venire. Alert dublase capul în luna februarie, adică în mijlocul verii, iar noi, cu Pilgrim, trecusem pe acolo în ultima parte, a lui octombrie, şi tot fusese destul de greu şi atunci. Numai unul singur din tot echipajul se nimerise în zona capului în toiul iernii, dar şi atunci navigase cu o balenieră mult mai uşoară şi mai. înaltă decît a noastră. Povestea că avuseseră parte de o vreme cumplită, care aproape că-i omorîse pe oameni, chi-nuindu-i vreme de douăzeci de zile fără contenire, iar punţile fuseseră de două ori acoperite de ape. Au fost fericiţi cînd s-au văzut scăpaţi de acolo. Fregata Bran-dywine, la ultima călătorie, avusese parte de şaizeci de zile în largul Capului Horn şi pierduse mai multe bărci măturate de valuri de pe punţi. Toate cele auzite nu erau mare mîngîiere pentru noi ! Şi totuşi trebuia să trecem pe acolo, n-aveam ce face. Toţi oamenii din echipaj au fost d« acord că urma să ne descurcăm cum vom şti mai bine.

în timpul carturilor libere, ne-am verificat toate hainele, le-am pregătit şi reparat cum ne-am priceput pentru

vremea nenorocită ce ne aştepta. Fiecare îşi încropise un costum din muşama sau pînză impermeabilă ; le-am scos acum la iveală şi le-am impregnai cu cile un: strat, de ulei sau catran şi apoi le-am întins pe straiuri la uscat. Am îmbibat cizmele înalte de asemenea din belşug cu un amestec de grăsime şi catran. Am profitat astfel din plin de vremea frumoasă şi de soarele fierbinte al Pacificului pentru ca să ne pregătim pentru întâlnirea cu cealaltă faţă a sa. în carturile de dinaintea prînzului, teuga arăta ca un veritabil atelier al marinarului, care e omul bun la toaie. Ciorapi groşi şi izmene la fel erau peticiţi şi cirpiţi, mânuşile erau scoase din fundul cuferelor şi drese, încropeam fulare groase să ne ţină cald la gît şi la urechi, vechi flanele de corp erau tăiate şi transformate în căptuşeală pentru jachetele scurte nari răreşti, pălăriile de furtună erau căptuşite şi ele cu flanelă, o cutie cu vopsea a ajuns prin contrabandă la prova pentru a le mai da o faţă. în fine, totul a fost luat din nou la mină. Deşi după doi ani de călătorie nu mai aveam cine ştie ce garderobă, inventivitatea şi chiverniseala marinarului ne-au ajutat pe fiecare să ne pregătim ca lumea pentru vremea rea. înainte de a ne lua adio de la cea bună. Nici arta cizmarului nu ne eră străină. Mai multe perechi vechi de încălţări au fost reparate destui de. acceptabil, şi, dintr-un carîmb de cizmă aruncată, cu o sulă şi aţă impregnată, mi-am făcut o respectabilă teacă pentru cuţit.

Dar mai era un neajuns pe care noi, cu puterile noastre, nu-1 puteam remedia. Teuga lăsa apa să treacă, treabă foarte neplăcută pe vreme proastă, cînd jumătate din cuşete nu puteau fi folosite. Cea mai etanşă navă, în decursul unui lung voiaj, din cauza efortului la care e supusă permanent prova, va începe să lase apa să treacă pe lingă călcliul bompresuîui şi babale, al căror capăt dă

în teugă. în afară de asta, aveam o infiltraţie inexplicabilă în prova babord, lîngă capătul grinzii de capon, care ne alunga din cuşetele din partea respectivă, iar cînd nava mergea cu murele în babord, ne scotea din toate cuşeteie prova. Dar mai era o scurgere şi pe lingă una dintre cuşetele dinspre pupa atunci cînd venea vremea proastă. In felul acesta pe o navă nemaipomenit de etanşă în alte privinţe, şi care-şi transporta încărcătura la Bostan perfect uscată, noi, după toate chinurile pe care le înduram tocmai pentru a o păstra astfel — călăfătuind-o şi căptuşind-o mereu, noi, deci, aveam parte de o teugă în care nu rămîneau decît trei cuşete uscate pentru şapte oameni. Dar cum numai un singur cart e în teugă la un moment dat, culcîndu-ne şi scuîîndu-np pe rînd, ne descurcam, în cartuJ nostru erau doar trei oameni care stăteau Iu teugă, aşa că aveam cîtc un pat uscat fiecare pe vreme proastă. Cînd a fost demontat capătul grinzii de eapon după sosirea Ja Boston, s-a văzut că sub el fuseseră tăiate două găuri pentru pene, care, din întîmplare. nu au fost astupate după montarea grinzii. Această măruntă şi condamnabilă neglijenţă ne-a adus mari necazuri.

Duminică 15 mai. Sîntem plecaţi de o săptămînă, am ajuns la 14 grade, 50 minute latitudine nordică şi 15 fi grade şi 14 minute longitudine vestică, iar după estimă arn făcut peste o mie trei sute de mile în şapte zile. De ia plecarea dinSan Diego am avut parte numai de vînt favorabil, exact cum ne-am fi putut dori. Timp de şapte zile velele inferioare şi aripile gabierilor au rămas mereu întinse, iar cele ale rinduniciior şi zburătorilor ori de eîte ori nava le putea duce fără să resimtă prea mult efortul. Din momentul în care ieşisem în larg, căpitanul dovedise într-adevăr că nu avea de gînd să se joace, ci ordonase să se ridice toată vela tura posibilă în condiţiile respective, şi să restituie navei prin desfăşurarea de pînze tot ceea ce pier-
359
duse prin încărcarea ei la maximum. în felul acesta, adesea parcurgeam cîte trei grade de latitudine în douăzeci şi patru de ore pe lîngă ce cîştigam în longitudine. Ziua se scurgea cu treburile obişnuite la bord. Manevrele fixe, slăbite de atîta stat prin porturi, au fost întinse din nou, am instalat pataraţine suplimentare de arboret, pe arborele mare am fixat verfafori pentru aripi, am pregătit şi aripile rîndunicilor pentru zona alizeelor blînde şi am montat şi un bate-pupa. în plus, am pregătit parîme potrivite şi vele pentru regiunea Capului Horn. Fiindcă şi pentru navă, ca şi pentru marinari, pe vreme frumoasă trebuie să te îngrijeşti de cele necesare pe vremea proastă care va veni. Aşa cum am mai zis, dimineaţa, cînd eram cart liber, ne ocupam de ale noastre, carturile de noapte treceau în mod obişnuit — o vreme la timonă, o vreme de veghe la teugă, un pic de somn furat pe un colac de pa-rîmă în partea ferită de vînt, puţină sporovăială în jurul cabestanului, sau, cum făceam eu, cîte o plimbare de unul singur încoace şi-ncolo, pe puntea centrală din vînt, de la capătul cabestanului la murele velei mari. Fiecare val p,e care-1 despica nava ne ducea mai aproape de casă. Dar totul nu era decît un mod de anticipare.
Beneficiara încă de vremea frumoasă a Pacificului de Nord, minaţi de alizeele de nord-est. Fiecare punct stabilit zilnic la amiază arăta un constant progres şi, dacă mergeam tot aşa, în mai puţin de cinci luni av^arn să îim în Golful Boston. Aceasta-i bucuria vieţii pe mare : vreme minunată zi de zi, fără excepţie, vînt favorabil şi din abundenţă [...] pe drumul de întoarcere acasă ! Toată lumea era bine dispusă, totul se desfăşura ca la carte şi se muncea cu tragere de inimă. în timpul cartului scurt, tot echipajul se strîngea pe punte, în partea din vînt a teugii, sau stătea pe cabestan şi cinta cîntece marinăreşti, balade
360
cu piraţi şi tîlhari, care le plac atît de mult oamenilor mării. Trăncăneam şi despre casă, despre ce aveam să facem acolo, cîntăream cam cînd şi cum vom ajunge. în fiecare seară, după ce gamelele şi blidele erau la locul lor şi ne puteam aprinde pipele sau ţigările la bucătărie, ne adunam în jurul cabestanului şi prima întrebare era :
— Ei, Dana, la ce latitudine sîntem astăzi ?
— Păi, paisprezece grade nord, iar de cînd s-a făcut estima, nava a tot mers cu cîte şapte noduri mereu.
— Uite aşa o să ajungem la Ecuator în numai cinci zile.
— Da, da, numai că alizeele astea nu mai ţin aşa nici douăzeci şi patru de ceasuri, preciza un marinar bătrîn, indicînd cu latul mîinii spre partea de sub vînt. Simt după cum arată norii.
Apoi urmau tot felul de socoteli şi presupuneri privind modificările vîntului, vremea dincolo de Ecuator, alizeele de sud-est eţc, precum şi, cu aproximaţie, cam cînd va ajunge Alert în largul Capului Horn. Unii mai îndrăzneţi precizau exact cîte zile va mai dura călătoria pînă la farul din Boston, şi se ofereau să facă pariuri că nu va depăşi termenul stabilit de ei.
— Mai bine aşteaptă pînă trecem de Capul Horn, se băgă în vorbă o cobe bătrînă.
— Da, da, adăugă un altul, o să ajungeţi voi şi la Boston, numai că înainte de ziua asta binecuvântată trebuie să gustaţi puţin şi din ciorba iadului.
Ca de obicei, ce se vorbea în cabine îşi făcea" drum sub formă de zvonuri şi la prova. Stevardul îl auzise pe căpitan vorbind ceva despre Strîmtoarea Magellan, iar omul de la timonă îşi amintea că parcă îl auzise pe căpitan spunîndu-i pasagerului cum că de avea să întîmpine vîn-turi potrivnice şi vreme proastă în largul Capului Horn,
363
atunci întorcea prova spre Noua Olandă şi se întorcea acasă pe la Capul Bunei Speranţe.
Pasagerul acesta — singurul de altfel în afară de cei care mergeau dintr-un port în altul — era un gentleman pe care-1 cunoscusem în vremuri mai bune, şi ultima persoană pe care mă aşteptam s-o întîlnesc pe coasta Californiei : profesorul Nuttall, de la Cambridge. La plecare îl lăsasem acasă, unde stătea liniştit la catedra lui de botanică şi ornitologie a Universităţii Harvard, iar cînd l-am văzut din nou, se plimba pe plaja de la San Diego, cu o jachetă de marinar pe el, o pălărie mare de pai şi picioarele goale, cu nădragii suflecaţi pînă la genunchi şi culegea pietre şi scoici. Călătorise pe uscat, traversînd continentul pînă la coasta de nord-vest, şi apoi cu o navă mică ajunsese la Monterey. Acolo auzise că, mai în josul coastei, era o navă care urma să pornească spre Boston. Apoi se urcă la bordul lui Pilgrim, aflat atunci la Monterey, şi veni, încet, încet, de-a lungul coastei, vizită porturile intermediare, cercetă copacii, plantele, solul, păsările etc, şi se sui pe Alert la San Diego, cu puţin timp înainte de plecare. Al doilea secund de pe Pilgrim îmi spusese că au la bord un bătrîn domn care mă cunoştea şi provenea din colegiul unde

fusesem şi eu. Nu-şi aducea aminte cum îl chema, dar zicea că era un tip scund şi cam bătrîior, cu părul alb. şi~şi pierdea tot timpul pe coclauri şi pe plajă, adunînd flori, scoici şi alte fleacuri din astea, de umpluse cu ele vreo duzină de cufere şi butoaie. M-am tot gîndit şi m-am răzgîndit, întrebîndu-mă cine ar fi putut fi, dar n-am reuşit să-mi dau seama. A doua zi, chiar pe cînd ne pregăteam să părăsim ţărmul, se prezentă la barcă, aşa cum am arătat mai înainte, cu încălţările în mînă şi buzunare]* pline de mostre. L-am recunoscut dintr-o ochire, dar nu m-aş fi mirat mai tare dacă aş fi văzut deodată vechea

362

clopotniţă din Boston ivindu-se deasupra magaziei de piei.' Probabil că raci lui nu i-a trebuit prea mult ca să mă re-cunoască. Cum plecasem de acasă cam în acelaşi timp, nu aveam prea multe să ne spunem, iar datorită poziţiei noastre diferite la bordul navei, nici nu ne-am văzut prea des în timpul călătoriei spre casă. Uneori, cînd în cîte o noapte liniştită eram la timonă şi condusul navei nu-mi cerea decît prea puţină atenţie, iar ofiţerul de serviciu era la prova, se arăta şi profesorul şi stăteam puţin la taclale. Dar era impoirh-a regulamentului de bord, aşa cum sînt toate relaţiile dintre echipaj şi pasageri. Mă distram adesea văzîndu-i pe marinari că nu ştiu ce să creadă despre el, şi-i ascultam cum îşi dădeau cu presupusul cu privire la individ şi treburile Iui. Nu înţelegeau o iotă, aşa cum nu pricepea velarul cel bătrîn să se descurce cu instrumentele de navigaţie ale căpitanului. Spunea că erau trei —■ cro-nometrul, cre.-novfie.trul şi nometrul. Echipajul 1-a poreclit pe domnul N. „Bătrânul Trăznaie", din'cauza interesului său pentru toate ciudăţeniile. Unii spuneau că bă-trînu-i cam nebun, şi că prietenii îl lăsau să-şi vadă de ciudăţeniile lui ca să se nnai distreze şi ei puţin. Altfel cum se poate explica de ce un om bogat — marinarii socotesc bogat pe oricine nu-i silit să-şi cîştige pîinea cu truda braţelor, poartă redingotă şi cravată — părăseşte o ţară creştinească pentru a ajunge pe coclaurii Californiei ca să adune scoici şi pietre ! Treabă de neînţeles pentru ei ! Unul dintre ei, care era mai umblat prin lumea de pe uscat, lămuri povestea, după cum socotea el :

— Ei şi ce-i cu asta ? Habar n-aveţi de meseria asta. Io am văzut cum îs colegiile astea şi ştiu ce hrana poartă. Adună treburi din astea aşa drept ciudăţenii, le cercetează şi trimit oameni să le caute şi să le strîngă. Bătrînul ştie el ce ştie. Nu-i neînţărcat cum socotiţi voi. O să care toate

363

fleacurile la colegiu la el şi dacă ale lui îs mai breze decît cele adunate mai înainte, atunci pe el îl fac şef peste toată şcoala aia. Apoi vine altul şi se duce după alte năzbîtii şi mai şi, şi dacă alea-s mai grozave, cel dinainte trebuie sP se ducă şi el să afle altele care să le bată pe celelalte sau. dacă nu, îi lasă loc celui nou. Uite aşa merg treburile acolo. Bătrînul şmecher e uns cu toate alifiile. S~a gîndi1 el să le ia maul şi a pornit frumuşel încoace, unde n-a mai călcat nici unul dintre ceilalţi, şi nu i-a trecut nimănui pri:" diblă să vină să caute ciudăţenii. Explicaţiile astea i-au lămurit pe marinari, domnul Nuttall a crescut in ochii lor şi, cum nu era chiar departe de adevăr, eu nu m-air. amestecat.

în afară de domnul Nuttall, nu am mai luat pe nimeni la bord, aşa că nu ne mai aflam decît cei care asiguram mersul navei şi animalele de hrană. Iar în rîndul celor din urmă am dat rău iama. Tăiam cîte o vită tot la patru zile, aşa că n-au ajuns nici pînă la Ecuator. De fapt cei de la cabine au trecut la oi şi păsări, fiindcă acestea nu nimereau niciodată la masa marinarului.

Regulile cu privire la hrană sînt cam aceleaşi pe toate navele comerciale americane. Ori de cîte ori se taie un porc, marinarilor nu li se rezervă decît o singură masă din carnea lui. Restul merge la cabine ; iar orătăniile mai mici. păsările etc, nu ajung ele niciodată să fie gustate de marinar. De asta nu se plînge el, fiindcă ar fi nevoie de o groază pentru o singură masă ca lumea, şi fără garnitura care însoţeşte o astfel de mîncare, şi asta nu li se oferă niciodată, n-ar fi cu mult mai grozave decît carnea sărată de vită. Dar nici cu carnea asta sărată nu se procedează cinstit, fiindcă, ori de cîte ori se deschide un butoi, înainto ca orice bucată de carne să se pună în hîrdăul de serviciu, vine stevardul, începe să aleagă şi ia cele mai bune bu-

364

căţi — cele care mai au cit de cît grăsime pe ele — tot pentru cabină. Ritualul era acelaşi pe ambele nave pe care am mers, şi oamenii mi-au spus că aşa se obişnuieşte pe oricare. Şi nu e nici un secret, iar uneori mai e chemat şi cîte un om din echipaj pentru a ajuta la sortatul cărnii. Prin acest procedeu, bucăţile cele mai uscate, mai tari, pe care marinarul le numeşte „gloabă bătrînă", ajung la masa lui.

Printre marinari circulă în chip tradiţional o poezie pe care o repetă ori de cîte ori dau peste o astfel de bucată de carne proastă. Nu ştiu să fi văzut lumina tiparului înainte. Cînd stau în jurul gamelei, dacă vreunul dă de o bucată de carne deosebit de proastă atunci o scoate afară şi marinarul i se adresează astfel :

„Gloabă bătrînă. gloabă bătrînă, cum de-ai ajuns la mine

în mină ?

De la Sacarap la cheul Portland Am tot cărat la piatră an de an. Pînă cînd doborît de lovituri şi nerozi Am ajuns de m-au pus la sare pentru matrozi. Dar şi matrozii mă dispreţuiesc Mă răsucesc şi-mi blestemă zilele Aleg carnea şi-mi răzuiesc oasele, Apoi la gunoi cu mine".

Marinarii ştiu o poveste cu un măcelar care a fost judecat la Boston pentru că vînduse carne de cal bătrîn în loc de

vită pentru rezerva unei nave, faptă pentru care şi fusese condamnat să stea în puşcărie pînă avea să mă-nînce el singur toată marfa aceea ; individul cică ar mai fi zăcînd şi acum închis. Dar am auzit povestea asta şi pe alte nave, unele aparţinînd chiar altor naţiuni. Se bucură de mare crezare şi totdeauna oamenii îşi dau cu părerea
365
ca instanţa care a judecat &-a vădit corecta şi a arătat că justiţia pedepseşte cu dreptate.
Porcii au fost lăsaţi pentru etapa finală a călătoriei, pentru că-sînt neam de marinari şi rezistă la oii ce fel de vreme. Aveam la bord o scroafă bătrînă, mamă a unei numeroase progenituri, care trecuse de două ori pe la Capul Bunei Speranţe şi o dată pe la Capul Horii. Dar ultima dată era cît pe ce să-şi dea şi ea duhul. Intr-una din nopţi, după ce viscolise şi ne bătuse şi grindina vreme de mai multe ceasuri, am auzit-o guiţînd şi gemînd aproape moartă de frig. Am adus nişte paie. o velă mai veche şi alte resturi, am înveli t-o şi am .:uleuşi:-o într-un colt al coteţului, unde a zăcut pînă am ajuns într-o ^onă cu climă mai blinda.
Miercuri 18 mai. Latitudinea de nouă grade şi cincizeci şi patru minute nord, longitudinea de o sută treisprezece grade şi şaptesprezece minute vest. Alizeele de r.ord-est ne-au părăsit şi am avut parte de obişnuitul vînt variabil la această latitudine, calmurile care domină în apropierea Ecuatorului, însoţite adesea de ploaie. Atîta vreme cît am fost la această latitudine n-am prea avut parte de odihnă în timpul carturilor noastre de noapte pe punte. Pentru că vînturile erau în general slabe şi schimbătoare, noi nu ne puteam îngădui să pierdem nici o boare, aşa că tot cartul braţam vergi, strîngeam şi întindeam vele, păcălind vîntul cu contrazburătorii.
Era de ajuns o cît de mică pală de vînt din babord ţ: auzeai :
— Braţ«le prova babord ! Vi raţi !
Şi îndată erau montaţi verfaforii aripilor, velele s desfăceau şi în partea superioară şi în cea inferioară, s-orientau vergile, se întindeau focurile şi randa artimor Cînd oceanul devenea oglindă, ca un lac unde se bălăces
366
raţele, omul de la timonă ridică mîna încercînd să simtă vîntul.
— Un pic mai sub vini !
— Totul mascat la prova, sir ! striga veghea de pe dunetă.
Jos cu braţele din nou, sus cu toate aripile odată, într-o totală harababură de nici măcar în jumătate de oră nu le mai descîlceam, vergile braţate mult în şart, şi nava cu murele în tribord pornea din nou cu vînt str'.ns. Taman cînd se termina şi cu manevra asta si te uitai în jur să vezi un loc ca lumea pe scîndura goală să mai moţai şi tu puţin auzeai :
— Sus pe arborele trinchet şi încrucişaţi vergile prova !
Şi iar erau schimbate toate aripile în bordul tribord, şi lucrurile se desfăşurau tot aşa pînă se auzeau cele opt bătăi de clopot, se chema cealaltă jumătate de echipaj, se ridica lochul la bord, se schimba omul la timonă şi trecea sub punte cartul babord.
Duminică 22 mai. Latitudinea de cinci grade paisprezece minute nord, longitudinea de o sută şase grade şi patruzeci şi cinci de minute vest. Eram de două săptămîni pe mare, In circa cinci grade de Ecuator, şi în doua ?::le de vînt bun îl pute&m traversa, dar, în ioc de asta, am avut parte de ceea ce se numeşte uragan irtandez. în ziua asta a plouat cam tot timpul şi, cum era duminică, iar noi nu aveam nimic de făcut, am inehis saborzii de s-au umplut punţile cu apă de ploaie. Ne-am adus toate veşmintele pu punte şi le-am tras o spălăturâ de zile mari. După ce-am terminat şi cu treaba asta, ne-am despuiat numai in izmene, am luat nişte bucăţi de săpun şi ne-am apucat de ne-am săpunit, ne-am frecat unul pe altul ca să scăpăm,
3fi7
cum ziceam noi, de jegul Californiei, iar în loc de prosoape foloseam nişte bucăţi de pînză de vele. Spălatul obişnuit cu apă de mare, singura de care are parte marinarul de rînd, nu prea e bun, apa asta se foloseşte mai mult de moft, nu pentru că ar fi utilă, iar cea dulce e raţionalizată. Căpitanul a rămas sub punte toată după-amiaza, aşa că noi ne-am dedat la adevărate Saturnalii, cum n-am mai văzut vreodată pe navă. Secundul veni şi el la saborzi, puse un puşti să-1 frece şi se luă cu marinarii la întrecere care se bălăceşte mai tare. După ce-am destupat saborzii. toată leşia de săpun a fost spălată de pe punţi şi, în scurt timp. am avut apă curată în care ne-am clătit ca în zile mari. Era uimitor să vezi ce minuni pot face nişte săpun şi puţină apă proaspătă pentru tenul unora dintre noi, cît de mult din ceea ce socoteam noi că e urmarea bronzării la soare a putut să dispară de pe mutrele noastre. A doua zi a fost un soare strălucitor, aşa că toată nava s-a acoperit, de la prova la pupa, cu veşminte de toate felurile puse la uscat.
Pe măsură ce ne apropiam de Ecuator, vîntul se rotea tot mai mult spre est, vremea se făcu frumoasă şi, în cea de-a douăzecea zi de la plecarea din San Diego...
...Sîmbătă, 28 mai, pe la ora trei după-amiază, am traversat Ecuatorul, împinşi de un vînt prielnic de sud-est în numai douăzeci şi patru de ore de la traversarea Ecuatorului, am ajuns în zona alizeelor regulate de sud-est, ceea ce e neobişnuit. Aceste vînturi bat mai ales dinspre est la sud-est, dar, de data asta, suflau dinspre est-sud-est, mare noroc pentru noi, deoarece drumul nostru era sud la vest, deşi veneau la un cart înaintea traversului. Vergile erau braţate, aşa că toate velele trăgeau bine, de la randa artimon la focul săgeţii, iar vergile superioare fiind puţin încrucişate au

putut fi ridicate şi aripile zburătorului trinchet şi zburătorului mare, care se umflau frumos în vînt. Vreme de douăsprezece zile, alizeele aces-
368
tea au bătut statornic, fără să se clintească nici măcar un cart şi potrivit de tare, ca să putem ridica şi rînduntcile, iar în tot acest răstimp n-am fost nevoiţi să punem mîna pe nici un fel de parîme. Mergeam atît de frumos că, după şapte zile de cînd prinsesem alizeele, în ziua de...
...Duminică 5 iunie eram la latitudinea de nouăsprezece grade şi douăzeci şi nouă de minute sud şi longitudinea de o sută optsprezece grade şi un minut vest, parcurgind o mie două sute de mile în numai şapte zile, şi aproape cu vînt de bulină. Minunata noastră navă începuse să devină iar aşa cum o ştiam şi. de la plecarea din San Diego, viteza îi sporise cu mai bine de o treime. Echipajul nu se mai plîngea de ea, iar ofiţerii ridicau lochul la bord tot la două ore cu vădită satisfacţie. Era o minunată navigaţie ! Un vînt statornic, nişte norişori de alizee deasupra capetelor noastre, temperatura incomparabilă a Pacificului — nici prea cald nici prea răcoare — o lună strălucitoare şi stele noapte de noapte, în vreme ce, dinspre sud, apăreau mereu noi constelaţii, iar cele cu care ne familiarizasem pînă acum dispăreau spre nord, iar noi despicam valurile nopţii către pol. De-acum Steaua Polară şi Carul mare se făcuseră nevăzute dincolo de orizont, iar Crucea Sudului se arăta clar în zare şi tot echipajul se zgîia spre sud să vadă Norii lui Magellan, pe care ne aşteptam să-i zărim în fiecare noapte.
Cînd o să vedem data viitoare Steaua Polară, zicea unu], o să fim de cealaltă parte, dincolo de Capul Horn, în drum spre casă. Era foarte adevărat şi toţi am fi salutat ivirea sa, deoarece marinarii obişnuiesc să spună că după ce-ai dublat Capul Horn sau Capul Bunei Speranţe, Steaua Polară e primul pămînt pe care-1 întîlneşti în djum spre casă. Acum aveam parte din aceleaşi alizee ca şi la venire, cu Pilgrim, cînd nu ne-au părăsit de la Juan Fernandez la
369
Ecuator, bătînd fără contenire vreme de trei săptâmmi din cartul tribord, nefiind nevoiţi să clintim nici unul din braţele vergilor sau să strîngem contrarîndunicile. Deşi acum aveam aceleaşi alizee, la aceeaşi latitudine ca şi pe Pilgritn, noi eram totuşi cu aproape o mie două sute de mile mai spre vest, deoarece căpitanul, bazîndu-se pe puternicele vînturi de sud-vest, care domină în emisfera sudică în timpul lunilor de iarnă, voia să profite cît mai mult de alizee, şi ţinu cît mai mult spre vest, încît am trecut la numai două sute de mile de Insula Ducie.
Vremea asta minunată şi navigaţia fără probleme de acum mi-au readus în minte un mărunt incident de pe Pilgrim, petrecut la venire, la aceeaşi latitudine. Goneam tare, chiar cu vînt din pupa, cu aripile ridicate în ambele borduri, şi sus şi jos, într-o noapte întunecoasă, îndată după miezul nopţii, şi era o linişte de mormînt de nu se auzea decît clipocitul apei lovindu-se de navă. Marea era liniştită, bricul acela mic avea vîntul din spate şi, cu toate velele ridicate, gonea frumos fără să facă gălăgie. Celălalt cart era în teugă, iar toţi tovarăşii noştri de pe punte, în afară de mine şi de omul de la timonă, moţăiau la adăpostul bărcilor. Am stat puţin de vorbă cu al doilea secund, care se arătase foarte prietenos falâ de mine şi tocmai plecase îndreptîndu-se spre puntea centrală, iar eu îmi reluasem plimbarea obişnuită către capătul vinciului, cînd deodată auzim un ţipăt puternic venind chiar din fată, parcă de sub prova navei. Bezna şi liniştea absolută a «apţii, singurătatea oceanului dădeau acelui strigăt o rezonanţă lugubră şi supranaturală. Am rămas stană, inima îmi bătea să-mi spargă pieptul. Ţipătul acela îi trezise pe toţi cei din cartul meu care săriseră în picioare şi se uitau unul la celălalt.
— Ce naiba o mai fi şi asta ? spuse al doilea secund apropiindu-se încet de prova.
370
Prin minte mi-a trecut imediat gîndul că am dat peste o barcă în care era echipajul vreunei nave naufragiate sau al vreunei baleniere rămase în larg peste noapte. Un alt strigăt, dar ceva mai slab decît primul ! Am tresărit cu toţii, am fugit la prova şi ne-am uitat peste balustradă, în partea de sub vînt, dar nu se vedea şi nici nu se mai auzea nimic. Ce ne rămînea de făcut. ? Să punem nava în pană şi să-1 trezim pe căpitan ? Chiar în clipa aceea, trecînd pe lîngă teugă, unul dintre oameni zări lumină înăuntru şi privind pe gura tambuchiului, văzu cartul liber ridicat din cuşete şi apoi repezindu-se la unul dintre nenorociţii de acolo pe care-1 traseră din cuşetă afară, zgîlţîindu-1, ca să-1 trezească din acel coşmar. Cei din cartul liber se treziseră din somn, alarmaţi de primul ţipăt ca şi noi, şi nu ştiau dacă să urce pe punte sau nu. cînd al doilea strigăt venind dmtr-una din cuşete, dezvălui cauza acelei alarme Vinovatul fu zgîLţîit bine pentru necazurile pe care le făcuse celorlalţi. Totul s-a transformat apoi în glumă, şi toţi aveam chef de rîs acum pentru că ne simţeam foarte uşuraţi de finalul acesta caraghios.
Acum ajunsesem îîngă Tropicul Capricornului şi. mî-naţi de vîntul favorabil. înaintam bine, cu fiecare zi soarele cobora tot mai mult şi Capul Horn era mai aproape, . obligîndu-ne să ne pregătim din toate punctele de vedere! Arborada a fost verificată în întregime, reparată, manevrele schimbate cu altele noi unde era cazul. Am înlocuit subarbele vechi, uzate din lanţ, cu altele mai zdravene, au fost întinse balansinele vergii cu spetează şi subarbele martingalei, au fost garnisite parîme noi nouţe pentru braţele vergilor trinchetului şi arborelui mare, din fîşii de piele netăbăcită, împletite ca funiile, am făcut scote pentru zburători şi troţe de cîrmă, tot noi erau şi murele gabierilor şi contragabierilor, ca şi pataraţinele arboretului

371

gabierului trinchet. Am făcut toate aceste modificări şi pregătiri încă de cînd ne bucuram de vreme frumoasă, pentru a lăsa timp parîmelor să se întindă bine şi să devină suple înainte de a ajunge în regiunile reci.

Duminică 12 iunie. Latitudinea de douăzeci şi şase de grade patru minute sud, longitudinea de o sută şaisprezece grade, treizeci şi una de minute vest, Alizeele regulate ne-au părăsit şi au început vînturile variabile, dominînd din vest ; am ţinut mai departe capul spre sud, navigînd aproape de meridian şi, Ia sfîrşîtul săptămânii...

...Duminică 19 iunie eram la latitudinea de treizeci şi patru de grade şi cincisprezece minute sud şi longitudinea de o sută şaisprezece grade treizeci şi opt de minute vest.

Capitolul XXXI PERSPECTIVE SUMBRE

Dar lucrurile începură să se schimbe. Zilele deveneau tot mai scurte, cu fiecare zi soarele pe traiectoria sa era tot rnai jos, dădea tot mai puţină căldură, iar nopţile se făcuseră atît de friguroase încît nu se mai putea dormi pe punte. într-una din nopţile senine, fără lună, Norii lui Ma-gellan se iviră şi ei. Cerul arăta rece şi mînios şi uneori cîte o hulă prelungă, urîtă, puternică ne prevestea ce ne aşteaptă în zona spre care ne îndreptam. Cu toate astea, noi beneficiam încă de un vînt puternic, prielnic* şi puteam păstra toată velatura pe care o putea duce nava. Pe la mijlocul săptămînii, vîntul se roti spre sud, obligîndu-ne să navigam cu vînt strîns de bulină, nava avînd de înfruntat talazurile mari, din prova, venind chiar dinspre ţărmul spre care ţinteam, iar felul cum răzbi nava prin ele nu era deloc încurajator. Fiind încărcată din greu şi adînc cufundată în apă, se resimţea de pe urma lipsei de flota-

872

bilitate care ar fi făcut-o să încalece talazurile, încît acum se prăbuşea greoaie între valuri, iar apa mătura toate pun-ţile. Uneori, cînd trebuia să înfrunte un talaz neobişnuit de mare din prova, izbitura răsuna adine şi grea, de parcă ar fi fost un baros care izbeşte intr-un pilon şi toată forţa se repercuta asupra teugii, iar cînd prova se ridica, toată apa aceea dădea năvală în saborzii din pupa, cărînd cu ea colacii de parîmă ai manevrelor prinse în cavile şi toj ceea ce nu era destul de bine amarat pe punte. Aşa ara navigat cam toată dimineaţa, şi pe cînd eram cart liber, sub punte, ne dădeam seama de situaţie după cum clipocea apa în borduri şi se spărgeau talazurile mari de care ne despărţea numai grosimea bordajului provei, cum stăteam noi întinşi în cuşetele aflate chiar în botul navei. La opt bătăi de clopot, cartul a fost chemat pe punte, unul dintre noi fiind trimis la timonă, iar altul la bucătărie să ne aducă mîncarea. M-am suit pe teugă şi mă uitam la talazurile care veneau înalte, cît vedeai cu ochii, cu crestele albe de spumă, iar restul de un albastru indigo închis, reflectînd razele strălucitoare ale soarelui. Nava noastră s-a săltat greoaie peste cîteva valuri mai mari, pînă cînd unul imens se năpusti asupra ei, ameninţînd să o acopere cu totul ; eu eram de-acum destul de învăţat cu marea ca, simţind nava sub tălpi,, să-mi dau seama că nu era în stare să-I încalece. Am sărit tocmai pe babale, m-am apucat de straiul din prova şi m-am tras în sus pe el. Abia mi se desprinseseră picioarele de pe capătul babalei, cînd prova se înfipse chiar în mijlocul talazului, ce se prăvăli asupră-i măturînd punţile de la un capăt la altul, îngro-pînd-o în apă. Cînd ieşi de sub val, m-am uitat în spate şi tot ce se afla dinaintea catargului mare, cu excepţia barcazului, amarat cu două rînduri de legături de inelele de punte, dispăruse. Bucătăria, coteţul de porci, cel de

373

găini şi îngrăditura mare pentru oi, construită pe gura magaziei din faţă, dispăruseră într-o clipită, puntea ră-mînînd curată, curată, ca un obraz proaspăt bărbierit. Nu rămăsese nici măcar un beţişor la locul lui care să arate unde fuseseră toate cele pomenite. Bucătăria stătea aruncată la gurile saborzilor, cu fundul în sus, iar cîteva scîn-duri — ce mai rămăsese din ocolul oilor — pluteau în jurul ei, ca şi cîteva oi nenorocite, murate bine şi speriate de subita schimbare ce se abătuse asupra lor. îndată ce trecu talazul, tot echipajul ieşi din teugă să vadă ce se în-tîmplase cu nava. După cîteva minute, bucătarul şi bâ-trînul BiU se tîrîră de sub resturile bucătăriei unde zăcuseră în apă. aproape înecaţi. Din fericire, bucătăria se sprijinise de parapet, altfel le-ar fi frînt şi nişte case. După ce s-a scurs apa, am prins oile şi le-am pus în barcaz, am tras bucătăria la loc şi am mai rînduit oarecum lucrurile. Dacă nava n-ar fi avut nişte parapeţi neobişnuit de înalţi, totul ar fi fost măturat de pe punţi în mare, şi bătrînul BiU şi bucătarul o dată cu celelalte. BiU stătea în uşa bucătăriei avînd în braţe castronul cu mîncarea echipajului — carne de vacă — şi se trezi luat pe sus, cu castron de mîncare cu tot. Bietul de el ţinu castronul în mînă pînă la capăt, ca un bun marinar ce era, dar mîncarea se dusese, iar cînd se retrase apa, castronul apăru din nou, gol goluţ, ca o stîncă după reflux, nimic nu-1 putea distruge. Nu ne-a întristat prea tare pierderea mmcării, consolîndu-ne cu gîndul că cei de la cabine pierduseră mult rtjai mult, şi am rîs văzînd resturile de plăcintă de pui şi cozonac care pluteau în apa din saborzi.

— N-o să reziste nava asta ! spuse unul şi toţi am simţit acelaşi lucru.

Eram la mai bine de o mie de mile de latitudinea Capului Horn şi toată puntea ne fusese măturată de un

374

val nici pe jumătate cît cele ce aveau sâ ne întîrnpine acolo.. Unii dădeau vina pe căpitan pentru că încărcase nava atît de mult şi o îngreunase, cînd ştia ce avea să ne aştepte, alţii îrisă spuneau că iarna, în largul Capului Horn, vîntul bătuse întotdeauna de la sud-vest, iar nouă, navigînd cu vîntul din spate, nu avea să ne pese prea mult de valuri. După

ce-am coborît în teugă, bătrinul BilJ, un fel de cobe, care avusese parte de multe păţanii pe mare, ne spuse că, dacă aşa stăteau lucrurile, nu ne rămînea decît să ne facem testamentul, să ne încheiem socotelile şi să ne punem de îndată o cămaşă curată pe noi.
— Hei, bufniţă bălrînă şi afurisită ! Totdeauna cobeşti. Te-ai speriat poate de baia pe care ai făcut-o în saborzi, şi nu ştii niciodată de glumă ! Cine te pune să umbli mereu după copite de cai morţi ? îi spuse unul.
— Aşteptaţi puţin, adăugă un altul, şi pe chestia asta o să avem şi noi parte de un cart liber.
Dar au fost dezamăgiţi "în privinţa asta pentru că, atunci cînd clopotul bătu de două ori, tot echipajul a fost chemat afară şi pus la treabă, să amareze tot ce se afla pe punte. Căpitanul spunea că ar avea de gînd să coboare arboretul zburătorilor, dar, cum spre seară valurile s-au mai domolit, iar vîntul s-a rotit spre travers, am lăsat arboretul la locul lui şi am mai ridicat şi aripile.
A doua zi, tot echipajul s-a apucat să desfacă vechile vele şi să prindă în locul lor altele noi, pentru că, spre deosebire de oameni, o navă îşi pune cele mai bune veşminte cînd e vremea mai proastă. Vechile vele au fost expediate sub punte şi am legat în schimb trei noi gabieri, o trincâ şi o velă mare, noi nouţe, făcute în timp ce erana pe coastă şi nu fuseseră folosite niciodată, la fel ca şi un foc şi velastraiul gabierului trinchet. în plus au fost schimbate toate baierele de învergare, sacheţii de tertarolă. La
S75
velele inferioare au fost montate alte palancuri, saule la gabieri. Adăugind şi noile parîme de braţe şi de mură la toate velele. însemna că aveam un set trainic de manevre curente.
Vîntul continuă să bata din vest, valurile şi vremea se arătau mult mai moderate faţă de ziua în care îmbarcasem talazul acela uriaş. Înaintam bine cu aripile şi toate velele superioare ridicate, ţinînd cap puţin către est la sud, deoarece căpitanul, mizînd pe vînturile de vest în largul Capului Horn, pînă acum păstrase drumul puţin către vest aşa încît, deşi aveam aproximativ cinci mile pînă la latitudinea Capului Horn, eram cu o mie şapte sute de mile mai la vest. Restul săptămînii a continuat să bată un vînt favorabil, mergeam încet, dan pe măsură ce înaintam spre sud. ţineam tot mai mult estul, vîntul venind acum din traversul babord, pînă dnd...
...Duminică 26 iunie, profitînd de o zi senină, căpitanul a făcut observaţia lunii, şi înălţimea ei la meridian ne-a indicat latitudinea de patruzeci şi şapte de grade şi cincizeci de minute sud şi longitudinea de o sută treisprezece grade şi patruzeci şi nouă de minute vest. După calculele mele, Capul Horn se afla la est-sud-est jumătate est, la o distanţă de o mie opt sute de mile.
Luni, 27 iulie. în prima parte a zilei, vîntul continuă să ne fie favorabil şi, pentru că mergeam cu el din pupa, nu simţeam prea tare frigul, aşa că am muncit pe punte în hainele obişnuite de lucru şi cu veste deasupra. Pentru prima dată de la plecarea din San Diego am avut parte de un cart liber de după-amiază, aşa că, după ce l-am întrebat pe cel de-al treilea ofiţer care era latitudinea la prînz, am mai stat puţin şi am făcut tot felul de presupuneri cu privire la momentul în care vom ajunge în dreptul Capului Horn, apoi ne-am culcat să tragem un pui de somn. Tocmai dormeam „cu multe noduri la oră"
376
cînd în tambuchi se auziră trei bătăi şi chemarea : „Tot cartul pe punte", care ne-a smuls din cuşete. Ce se întîm-plase ? Nu părea să bată vîntul chiar aşa de tare şi, ui-tîndu-ne pe gura teugii, am văzut că era un cer senin deasupra capetelor noastre. Cu toate astea, cartul celălalt -strîngea vele. Prin minte ne-a trecut gîndul că probabil se zărise o altă navă şi urma să se pună în pană pentru a putea comunica. Tocmai ne felicitam pentru prilejul acesta, deoarece de la plecare nu mai văzusem nici pămînl, nici vreo altă navă, cînd am auzit vocea secundului pe punte __ omul se culca totdeauna îmbrăcat şi era pe navă imediat, la prima chemare — îndemnînd oamenii care strîn-geau aripile şi întrebînd unde era cartul lui. N-am mai aşteptat să ne cheme a doua oară, ci am dat buzna pe scară. Cînd am ieşit am văzut în bordul babord un val de ceaţă ce acoperea şi marea şi cerul, îndreptîndu-se chiar spre noi. Mai întîlnisem ceva asemănător cînd dublasem capul pe Pilgrim şi ştiam ce înseamnă, aşa că nu era timp de pierdut. Nu aveam pe noi decît haine subţiri, dar nu ne puteam îngădui nici o întîrziere, şi ne-am apucat îndată de treabă.
Puştii din celălalt cart erau în vîrful catargelor, strîn-gînd aripile zburătorilor, în vreme ce aripile gabierilor şi contragabierilor erau coborâte. Nu se auzea decît „strîn-geţi" şi „reduceţi velele", pînă cînd n-a mai rămas nici o aripă desfăcută şi au fost coborîte şi rîndunicile, focul săgeţii, zburătorul artimon, iar nava se abătu puţin sub vînt pentru a primi vijelia. Mai rămăseseră zburătorul trinchet şi al arborelui mare, pentru că „bătrînul nu voia să se lase înspăimîntat de o furtună ziua în amiaza mare" şi era hotărît să păstreze o parte din velatură pînă în ultimul moment. Am rămas în aşteptare, iar prima rafală ne-a demonstrat că nu era vorba de un fleac. Se abătură asupra noastră ploaie, grindină, ninsoare şi un vînt care îţi lua
377
suflarea, şi—1 făcea şi pe cel mai grozav să se întoarcă c spatele. Nava se canarisi aproape cu totul, şcondrii şi &] -borada scirţîiră şi troznîră, arboretele zburătorilor se în-doiră ea nişte nuvele.
— Stringeţi zburătorii trinchet şi de pe arborele mare ! urlă căpitanul, şi toată lumea se repezi la contraşcote.

Puntea era înclinată la un unghi de patruzeci şi cine; de grade aproape, nava gonea ca un armăsar înnebunit despicînd talazurile, cu prova numai o viitoare de ape ş; spumă. Fungile au fost slăbite, vergile coborîte, scotei* au intrat în funcţiune şi, în cîteva minute, velele erau sub control, ţinute bine d.e contraşcote şi cargafungi.
— Să le îniăşurăm pe vergi, sir ? întrebă secundul
— Sloboziţi fungile gabierilor trinchet şi artimon ! urL căpitanul din toate puterile.
Vergile gabieriior au fost coborîte, oamenii au trecu: la terţarole şi au încrucişat vergile, îupă care am urmat ;•-. arboradă şi ne-am repezit pe greemsnlul din vînt. Furia furtunii, îapoviţei şi grindinei, care goneau aproape t ri?.or-tal pe faţa oceanului, părea să ne ţintuiască pe greemen'. Treabă grea să Îs înfrunţi. Unul după altul am ajuns totuşi pe vergi, şi aici altă trudă ne aştepta, pentru că velele cele noi n-avuseseră vreme să se întinJă şi tot scorţoase arătau, iar sacheţii şi baierile de înfăşurare şi de terţarolă erau ţepene de zloată şi păreau de oţel nu alta. Cum aveam numai nişte jachete subţiri şi pălării fie pai în cap, curînd eram muiaţi pînă la piele şi se făcea tot mai frig cu fiecare minut ce trecea. Mîinile ne-au amorţit curmd şi ele, iar cum toate în jur erau ţepene, am rămas multă vreme sus pe vergi. După ce-am întins vela pe vergă, ne-a trebuit mult pînă să trecem baierile de înfăşurare. Dar nu eram vinovaţi cu nimic pentru că la filiera rLe în-vergare era francezul John, şi marinar mai bun ca el nu
378
se alia. Ne-am sprijinit pe vergă şi loveam cu palmele peste velă să nv. mai dezmorţim mâinile, să nu ne îngheţe de tot. în tf-le din urmă, ae auzi şi comanda :
— Terţarolaţi jumătate velă, rămhie sub vînt. !
Am apucat sacheţij şi am întins în forţă banda de ter-ţarolare in partea de sub vint. ^
■— Banda întinsă, restul strîns ! Am luat o terţaroSâ şi ne pregăteam să coborîm cînd :
— Două terţarole ! Două terţarole ! îl auzim pe secund strigind şi ne apucăm să mai luăm o ■ terţarolă în acelaşi chip.
După ce-am pus şi a doua terţarolă strînsă bine, am coborît pe punte, am trecut la fungi, stînd în apă aproape pînă îa genunchi şi am întins gabierul, apoi iar am urcat în arboradâ pe verga gafcierului mare pentru a reduce şi vela asta în acelaşi chip. Aşa cum am mai spus, echipajul era diminuat şi, pentru ca să fie şi mai rău, cu două zile înainte dulgherul se rănise îa picior cu o bardă, aşa că nu putea urca împreună cu noi în arboradă. Eram atît de puţini acum încît nu reuşeam să strîngem decît cîte un singur gabier cu toţii pe o vreme ca asta şi, bineînţeles, fiecare muncea de doiiă ori mai mult. De pe verga ga-bierului mare am coborît apoi pe verga mare şi am luat o terţarolă şi la vela respectivă. Abia am ajuns pe punte cînd aui :
— în arboradă, terţarolă strînsă la gabierul artimon !
Ordinul m-a îmboldit şi, fiind cel mai aproape de arboradă,. am fost primul sus şi am ajuns la ochiul de îm-puntătură din partea de sub vînt. Englezul Ben ajunse imediat în urma mea şi trecu la ochiţii de împuntătură din celăiaît capăt, iar curtnd se împrăştiară- şi ceilalţi pe vergă şi am început să ne chinuim cu vela, cînd, secundul, văzîndu-ne cit de greu înaintam, i-a trimis şi pe bucătar
379
şi pe stevard să ne ajute. Abia acum îmi dădeam seama cît de mult timp îţi lua pentru a înverga şi ceilalţi sacheţi. pentru că, deşi mă străduiam cît puteam, ajutat şi de un marinar zdravăn la laba de bulină, n-am reuşit să strîng capătul împuntăturii pînă cînd nu i-am auzit pe ceilalţi plîngîndu-se că se chinuie cu cargafungile. Am început să legăm baierile una după alta, pînă cînd vela a fost strîns terţarolată, după care am coborît pe punte şi am trecui la fungi. între timp fusese înfăşurat şi focul, ridicat un velastrai, iar nava cu velatura puţină îşi mai reduse înclinaţia şi putea fi stăpînită. Dar cele două vele gabicr spînzurau încă strînse numai în cargafungi, se smuceau se zbăteau de parcă aveau de gînd să pornească şi ele c catarg cu tot. A fost suficientă o privire în arboradă ca t ne dăm seama că treaba noastră nu se încheiase înc îndată ce secundul ne văzu pe punte ne şi strigă :
— în arboradă ! Patru oameni să strîngă gabieri: Ordinul m-a îmboldit din nou, doi am urcat pe arbore trinchet şi alţi doi pe arborele mare, şi apoi ne-am desf; şurat pe vergile gabierului. Şarturile erau ţepene, îngh*. ţaţe, lapoviţa pusese o crustă pe toate parîmele fixe, ca :-.'i pe partea din vînt a arborilor şi vergilor. Cînd am ajun: sus, mîinile îmi erau atît de îngheţate că nu eram în star o să desfac un nod de sachet, chiar de-ar fi depins viaţa mea de asta. Cîteva secunde ne-am întins amîndoi pe vergă — eu şi celălalt marinar — lovind cu mîna peste velă pînă ne-am pus sîngele în mişcare şi ne-am mai simţit vîrfurile degetelor, iar în clipa următoare, buricele degetelor ne ardeau. Tovarăşul meu de vergă era George Somerby, de la una din şcolile din Boston, care la venire era un ţîngău slăbuţ, sfrijit, nu mai răsărit decît un nod de scotă, cîntărind cît un strat de negru de fum şi puternic de nu era în stare să salte o scrumbie de pe grătar, dar
380
care acum ajunsese cit' un arboret de gabier, zdravăn de dobora un taur şi' cu destulă vînă în el ca să-1 şi mânînee întreg. Ne-am chinuit şi am adunat vela aceea şi. după sase sau opt minute de trudă grea, tot legînd şi dezlegînd la vela ce devenise ţeapănă ca o foaie de tablă, am reuşit s-o strîngem. Dar trebuia adunată ca lumea, nu oricum, pentru

că-1 ştiam pe secund destul de bine ca să fim convinşi că, de avea să se desfacă cumva, ne va chema în timpul cartului nostru liber, la orice oră din noapte, pentru a ne pune s-o legăm la loc.
Aşteptam să prind un moment ca să mă pot repezi în teugă să-mi pun pe mine o haină mai groasă şi pălăria de muşama, dar cînd am ajuns pe punte am auzit cele opt bătăi ue clopot, celălalt cart coborî sub punte, iar pe noi ne aşteptau două ceasuri de cart scurt şi multă muncă. Acum se pornise o furtună statornică de sud-vest, dar noi nu coborîsem destul de mult spre sud pentru a profita de ea, deoarece trebuia mai întîi să trecem bine de Ţara de Foc. Punţile erau acoperite de zăpadă, şi lapoviţa bătea fără contenire. De fapt, Capul Horn nu făcea decît să-şi arate drepturile. în toiul furtunii, înainte de a se lăsa întuneric de tot, ne-am apucat de strîns toate aripile pentru a le depozita, apoi ne-am urcat din nou în arboradă ca să punem la post toţi verfaforii, şi să strîngem colac şcotete, fungile şi murele respective. Trudă grea numai pentru patru sau cinci oameni cîţi eram, sub suflarea furtunii care mai-mai să ne arunce de pe vergi, chinuindu-ne cu nişte parîme atît de înţepenite de ger că aproape nu se puteau îndoi. Am stat o jumătate de oră la capătul vergii trinchetului, încercînd să botez şi să strîng colac murele aripii gabierului trinchet şi fungile. Abia înainte de lăsarea întunericului am isprăvit, şi nu mică ne-a fost bucuria cînd am auzit cele patru bătăi de clopot, ceea ce însemna
381
două ceasuri sub punte, o cană de ceai fierbinte, dim-'preună cu nişte came sărată, rece de vită, pune şi, ceea ce era şi mai important, posibilitatea de a pune pe noi un rînd de haine groase şi uscate, potrivite cu vremea de axară, în locul celor subţiri, ude tare şi îngheţate bocnă. Brusca schimbare de vreme, cu care nu eram încă obişnuiţi, îmi părea şi mie, ca şi celorlalţi, de neîndurat. Timp de mai multe zile, suferisem de o durere de dinţi. iar frigul, umezeala, gerul chiar nu erau cele mai nimerit., remedii în cazul acesta. Curînd am avut prilejul să consta-că durerea de dinţi profitase de ocazie şi acum se întinsese-la toată falca. înainte de terminarea cartului, m-am prezentat la secund, care răspundea şi de trusa de medicamente, să-i cer să-mi dea ceva. Dar trusa arăta aşa cum era normal să arate la capătul unei îndelungate călătorii — goală. Nu găseam mai nimic care să se potrivească la suferinţa mea în afară de nişte picături cu laudanum. care trebuiau şi acelea păstrate pentru cazuri grave. Aş.-; că mie nu-mi rămînea decît să mă. obişnuiesc cu durerea. La a opta bătaie de clopot, cînd am ieşit din teugă. afară nu mai ningea, se vedeau chiar şi cîteva stele, da; cerul era încă acoperit în bună măsură de nori negri .;; bătea un vînt nedomolit de furtună. Chiar înainte d* miezul nopţii, m-am urcat în arboradă, am coborît verr rîndunicii artimon, şi am avut norocul să execut manevî bine spre satisfacţia secundului care spuse „iute făcut marinăreşte". Cele patru ceasuri următoare petrecute si, punte nu mi-au adus nici o alinare, pentru că ani zăc. în cuşeta mea fără să pot dormi deloc. Din cauza durerii' de dinţi auzeam fiecare bătaie de clopot, iar la patru d mineaţa m-am sculat laolaltă cu toţi ceilalţi din cart meu, simţind prea puţină rîvnă de a înfrunta greutăţi zilei ce venea. Vremea proastă şi munca grea pe ma pot fi înfruntate foarte bine dacă ai tăria spiritului
332
sănătatea necesară, dar nimic nu dărîmă mai uşor un om în astfel de circumstanţe decît suferinţele trupeşti şi lipsa de sornn. Şi aveam prea multe de făcut ca să ne mai îngăduim şi timp de gîndit. Furtuna din ziua precedentă, talazurile înalte care ne întîmpinaseră cu cîteva zile înainte, în vreme ce mai aveam totuşi cîteva grade de parcurs spre sud, l-au convins pe căpitan că ne pîndea o mare cu care nu era de glumit, aşa că am primit ordin să coborîm arboretele zburătorului. Vergile zburătorilor şi ale rîndunicilor au fost date jos, săgeata bompresului pusă la post, arboreteîe zburătorilor coborîte pe punte şi amarate toate laolaltă lîngă barcaz. Manevrele respective au fost apoi degarnisite şi făcute frumos colac, totul pus în bună rînduială. Nu era marinar la bord care să nu se bucure cînd văzu şcondrii pe punte, pentru că, atîta vreme cît vergile respective erau încă în arboradă sus, la cel mai mic semn de slăbire a vîntului eram trimişi să desfacem velele zburătorilor pe care apoi trebuia să le strîngem din nou cînd se pornea viscolul şi să manevrăm în sus şi-n jos parîme căptuşite de gheaţă, să coborîm vergile rîndunicilor în toiul dezlănţuirii furtunii care venea direct de la Polul Sud. Era şi o privelişte interesantă să priveşti o nobilă navă lipsită de toate grelele accesorii care formează vîrful înaltelor sale catarge, de vergi şi verfafori cu capetele ascuţite ca nişte suliţi care-i împodobesc arboradă atunci cînd se află în cîte un port, fără toată vd alura aceea care o învăluia cu cîteva zile înainte ca un nor alb, de la mărul catargului pînă la linia de plutire, întinzîndu-se cu mult dincolo de lăţimea bordurilor de-o parte şi de alta. Se despuiase ca un luptător înainte de înfruntare. înfăţişarea ei de acum se potrivea şi cu situaţia în care se afla — singură, luptîndu-se cu furtunile, cu vînturile, gheaţa, la p,re<\t capăt de lume, într-o noapte aproape permanentă.
383
Vineri 1 iulie. Ajunsesem acum aproape de latitudinea Capului Horn, şi pentru că aveam peste patruzeci de grade de parcurs spre est, am încrucişat vergile dinaintea unei puternice furtuni de vest, am mai desfăcut o terţa-rolă de la gabierul trinchet şi am pornit pe noul drum est la sud, cu perspectiva de a ajunge în traversui Capului Horn într-o s-ăptămînă, zece zile. Eu nu mai avusesem parte de somn de patruzeci şi opt de ore, şi lipsa de odihnă, dimpreună cu frigul şi umezeala permanentă au făcut să mi se umfle şi mai tare falca, încît aveam acum o faţă de două ori mai mare decît de obicei, şi-mi era imposibil să mai deschid gura suficient ca să mănînc. Cînd am ajuns în halul acesta,

stevardul i-a cerut căpitanului permisiunea să ia nişte orez să-mi fiarbă, dar nu s-a ales decît cu un : „Nu, fir-ar să fie ! Spune-i să înghită carne sărată şi pîine tare ca toţi ceilalţi !" Şi cam la acest răspuns mă aşteptam şi eu. Dar n-am murit de foame pen tru că domnul Brown, care era şi om nu numai marinar, şi-mi arătase întotdeauna prietenie, aduse pe furiş o tigaie de orez la bucătărie, şi-i spuse bucătarului să-1 fiarbă pentru mine, fără să-1 vadă „bătrînul". Dacă ar fi fost vreme frumoasă sau ne-am fi aflat într-un port, m-aş fi dus sub punte şi aş fi zăcut pînă-mi dregeam mutra, dar pe o vreme amarnică, aşa cum era acum şi cu un echipaj atît de redus, nu se putea să dezertez de la postul meu. Aşa că am rămas pe punte, mi-am făcut carturile şi mi-am împlinit obligaţiile cît am putut mai bine. *

Sîmbătă 2 iulie. In dimineaţa asta soarele s-a ridicat senin, dar se afla prea jos la orizont ca să ne încălzească cît de cît, să dezgheţe velele sau greementul. Era plăcut chiar numai să-1 vezi şi aşa. Aveam parte acum de ceea ce se numeşte un vînt statornic de gabier terţarolat dinspre vest. Aerul, care fusese mai înainte rece, dar

acun in ultimele cîteva ceasuri, deveni jilav şi avea ui> fel de neplăcută răceală umedă. Cel care fusese la timona ne informă că-1 auzise pe căpitan spunîndu-i pasagerului nostru că de dimineaţă termometrul coborîse cu cîtev& gradaţii ceea ce nu se putea explica în alt mod decît câ în apropierea noastră se aflau gheţari, deşi un astfel de fenomen era foarte rar la această latitudine în perioada respectivă a anului. La douăsprezece am coborît sub punte, şi tocmai terminasem cu masa cînd bucătarul îşi băgă capul pe gura tambuchiului şi ne spuse să ieşim afară iute să vedem cea mai minunată privelişte pe care am ză it-o vreodată.

— încotro să ne uităm, doctore ? întrebă primul care se ridică să iasă.

— în prova babord.

Şi acolo, în mijlocul oceanului, la cîteva mile depărtare, plutea o imensă masă neregulată, cu culmea şi tancurile acoperite de zăpadă, iar poalele de un albastru indigo închis. Era un iceberg, unul din cei mai mari, după cîte ne spunea un marinar ce fusese în Oceanul îngheţat de Nord. Cît vedeai cu ochii, faţa oceanului era de un albastru adine în toate direcţiile, cu valuri înalte, puternice, lucind în lumina zilei, iar în mijlocul lor se ridica muntele acesta plutitor, imens, cu prăpăstii şi văi cufundate în umbră adîncâ, şi tancurile sclipind în soare. Curînd tot echipajul era pe punte, privind, admirînd în felurite chipuri frumuseţea şi măreţia icebergului. Nici o descriere nu poate reda insolitul acelei apariţii, minunăţia şi sublimul ei. întinderea sa — probabil să fi avut vreo două, trei mile circumferinţă, mai multe sute de picioare înălţime —, legănarea sa domoală, în vreme ce baza i se ridica şi se afunda în valuri, iar crestele înalte se clătinau către nouri ; talazurile ce se repezeau la poalele sale spărgîndu-se într-o jerbă înaltă de spumă.

formînd de jur împrejur o crustă albă ; trosnetul puternic cu care crăpa masa aceea imensă în timp ce se desprindeau şi cădeau bucăţi uriaşe în mare ; sentimentul de teamă pe care ţi-1 trezea faptul că era atît de aproape şi felul maiestuos în care se apropia, în fine toate acestea contribuiau la a-i împrumuta acel aer cu adevărat sublim. Cea mai mare parte a acelei mase, după cum am spus, avea o culoare indigo, baza cu o crustă de spumă îngheţată şi, pe măsură ce devenea tot mai subţire şi mai transparent spre vîrf şi spre margini, culoarea sa trecea de la nuanţele de un albastru închis la albul zăpezii. Părea să meargă în derivă spre nord, aşa că noi ne-am ţinut departe şi ne-am ferit de el. Toată după-amiaza a rămas în raza vederii noastre, iar cînd am trecut prin partea adăpostită a icebergului vîntul a căzut cu totul, aşa că am rămas în pană, în apropierea sa, cea mai mare parte a nopţii. Din nefericire n-am avut parte de lună, era totuşi o noapte senină şi ne dădeam seama exact de mişcările regulate, prelungi ale acelei uluitoare mase de gheaţă după cum marginile sale acum acopereau o parte a stelelor, acum le dezvăluiau din nou. In timpul cartului tostru am auzit troznete puternice de parcă ar fi pleznit ntreaga masă a gheţarului, iar cîteva bucăţi s-au prăvălit cu nişte bubuituri ca de tunet în mare. Spre dimineaţă, s-a pornit o briză puternică, am orientat velele şi am lăsat gheţarul la pupa, iar cînd s-a luminat de ziuă nu se mai vedea deloc. A doua zi... „

...Duminică 3 iulie, vîntul continuă să bată puternic, aerul era deosebit de rece, iar termometrul foarte cobo-rît. In cursul zilei am văzut mai multe iceberguri de diferite mărimi, dar nici unul atît de aproape ca cel din ziua precedentă. După cîte ne-am putut da noi seama, de la distanţa aceea, unii dintre ei erau, poate, la fel de mari, dacă nu şi mai mari. La amiază ajunsesem la lati-

tudinea de cincizeci şi cinci de grade şi douăsprezece minute sud, şi longitudinea estimată de optzeci şi nouă de grade şi cinci minute vest. Spre seară, vîntul se roti spre sud şi ne derivă oarecum de la drumul nostru, pentru că bătea cu puterea unei furtuni. Dar nu ne păsa atîta vreme cît vîntul nu aducea şi ploaie sau ninsoare, mai ales că aveam deja velele terţarolate.

Luni, 4 iulie. La Boston se sărbătorea ziua independenţei. Şi cum se trăgea cu armele ! Sunau clopotele ! Cîte petreceri de tot felul pretutindeni ! Doamnele, care nu se duseseră la Nahant ca să tragă în piept aerul răcoros al oceanului şi să-i admire frumuseţea, se plimbau acum pe străzi, cu umbreluţe deasupra capului, iar domnii, în

pantaloni albi şi şosete de mătase ! Şi ce de îngheţată s-o fi consumat, cîtă gheaţă o fi fost adusă în oraş de la mare distanţă şi vîndută cu bucata şi cu livra ! Cea mai mică dintre insulele de gheaţă văzute de noi astăzi l-ar fi făcut fericit pe amărîtul de marinar dacă ar fi avut-o la Boston ! îndrăznesc să spun că n-ar fi avut nici o obiecţie să se afle acolo cu gheaţa asta~ cu tot ! Cu siguranţă că nu aici era locul nimerit pentru a sărbători ziua de 4 iulie. Singurul lucru care ne rămînea nouă de făcut era să avem grijă să ne încălzim şi să ferim nava de gheţari. Dar nimeni n-a uitat ziua asta. Multe dorinţe, presupuneri şi comparaţii şi-au împărtăşit marinarii unii altora, atît în glumă cît şi cu toată seriozitatea. Atîta vreme cît se arăta pe cer, soarele strălucea puternic, numai că mai tot timpul cîrduri de nori goneau prin faţa lui. La amiază eram la latitudinea de cincizeci şi patru de grade şi douăzeci şi şapte de minute sud ş' longitudinea de optzeci şi cinci de grade şi cinci minute vest, după ce parcursesem o bucată bună spre est, dar pierdusem în latitudine din cauza rotirii vîntului. De dimineaţă pînă la lăsarea întunericului, adică de la ora
367
nouă la trei, am zărit treizeci şi patru de insule de gheat; de diferite mărimi, unele nu cu mult mai mari decît coc navei noastre şi altele, după cîte se părea, la fel de mar ca primul gheţar pe care l-am văzut, cu toate că, pe măsură ce înaintam, gheţurile deveneau tot mai mici. ăi mai numeroase, pentru ca la apusul soarelui, un marina urcat în vîrful catargului, să zărească spre sud-est întir deri mari de gheaţă plutitoare, numite cîmpuri de gheaţ Gheaţa de felul acesta e mult mai periculoasă decît inşi lele, pentru că acestea din urmă pot fi văzute de la di; tanţă, şi te poţi feri, însă sînt mult mai greu de ocolit cîmpurile de gheaţă, care plutesc pe mari întinderi, acoperind oceanul pe mile întregi, formate din bucăţi de toate mărimile, late, ascuţite, calupuri, ici colo cu cîte o insulă ridicîndu-se la douăzeci, treizeci de picioare, cît nava de mari. Trebuie să se păstreze o veghe permanentă, pentru că multe dintre aceste bucăţi de gheaţă, atunci cînd le mai dă brînci şi un 'talaz, sînt destul de mari ca să facă o gaură în cocă, ceea ce ar fi însemnat sfîrşitul nostru, al tuturor, fiindcă nici o barcă — chiar dacă am fi reuşit s-o dăm .la apă — nu ar rezista pe o astfel de mare, şi nici un om nu ar fi supravieţuit în ea într-o astfel de climă. Pentru a ne face viaţa şi mai grea, vîntul se porni dinspre est, îndată după apusul soarelui, şi se stîrni o furtună chiar din faţă, cu grindină, lapoviţă şi o ceaţă groasă de nu eram în stare să vedem nici măcar la o jumătate de navă înaintea noastră. Aliatul nostru principal — furtunile dominante de sud-vest — se retrase şi iată-ne la şapte sute de mile vest de Capul Horn, înfruntînd o furtună drept dinspre est, pe o ceaţă de nu vedeam gheţurile decît atunci cînd ajungeau chiar sub prova noastră. La ora patru — se făcuse destul de întuneric la ora aceea — tot echipajul a fost chemat pe punte şi trimis în arboradă pentru a strînge velele sub
338
r
afalele violente ale furtunii amestecate cu ploaie şi grindină. Toţi eram îmbrăcaţi ca la Capul Horn — cizme groase, pălării de muşama ce ne acopereau gîtul şi urechile, pantaloni şi haine groase, iar unii cu impermeabile deasupra. Cînd eram pe punte, aveam şi mănuşi, dar Y arboradă nu se putea lucra cu ele, pentru că atunci cînd erau umede şi ţepene puteau să-ţi alunece, şi omul se trezea peste bord, oricît s-ar fi agăţat el de vreo parîmă. Aşa fă eram nevoiţi să lucrăm cu mîinile goale care, la fej cu obrajii noştri, aveau tăieturi adînci de la bucăţile de grindină, adesea mari şi ascuţite. Nava avea acum o crustă de gheaţă — coca, şcondrii, manevrele fixe, iar cele mobile erau atît de ţepene încît aproape că nu se puteau îndoi ca să le amarăm sau, şi mai rău, să facem vreun nod, şi velele erau bocnă. Am strîns velele inferioare, gabierul artimon, velastraiul zburătorului trinchet, pe rînd cîte una, pentru că era treabă grea şi îndelungată, care necesita mulţi oameni. Am terţarolat strîns gabierul trinchet, pe cel al arborelui mare îl ţineam strîns numai în contraşcote şi cargafungi, gata de a fi întins dacă ar fi fost necesar să urcăm pe vînt pentru a evita vreun iceberg. A fost stabilită o veghe permanentă, păstrată de fiecare cart pe rînd, pînă dimineaţa. Am petrecut o noapte plină de nelinişti şi obositoare. Tot timpul furtuna a suflat cu putere, permanent amestecată cu ploaie, zăpadă, sau grindină. Pe lîngă asta domnea o ceaţă chioară, şi stăteam înconjuraţi de gheţuri de pretutindeni. Căpitanul a rămas pe punte aproape toată noaptea, bucătarul a primit ordin să rămînă în faţa sobei lui, cu un foc zdravăn dinainte, pentru ca să-i facă mereu cafele, la cîteva ore mai bea cîte una şi, o dată sau de două ori, a îm-Părţit puţină şi ofiţerilor, dar pentru echipaj nu s-a găsit nici o picătură. Căpitanul, care doarme toată ziua, vine Şi pleacă cînd vrea el noaptea, poate avea în cabină sticla
389
iui cu brandy, cafea fierbinte la bucătărie, în vreme cş nenorocitul de marinar, ce trebuie să îndure toate, sg muncească în frig şi umezeală, n-are nici cu ce-şi umes buzele şi încălzi burta. Eram pe o navă care, prin stătu tu] ei, inter-zicea alcoolul, ca multe astfel de nave, numai ca abstinenţa era toată numai la teugă. Marinarul, la prj, mul pahar care i s-ar oferi, e în pericol să se îmbete, dar căpitanului, de a cărui minte limpede depind vieţile tuturor, i se poate îngădui să bea oricît, cînd vrea el, Marinarii nu vor fi niciodată convinşi că romul e ceva periculos atunci cînd se ia de la gura lor pentru a se da ofiţerilor ; aşa cum nu pot socoti abstinenţa asta drept un prieten numai pentru că li se ia ceea ce ei au avut la dispoziţie întotdeauna, şi nu li se oferă nimic în loc, Văzînd că băutura este îngăduită ofiţerilor, nu vor fi niciodată convinşi că li s-a interzis tocmai pentru binele lor, iar cînd nu primesc nimic în schimb

nu vor aprecia gestul drept mărinimie. Ba din contra, mulţi socotesc această oprelişte drept un nou instrument de tiranie. Nu pentru că preferă romul. N-am văzut niciodată marinar, chiar şi după o lună de la ultima vizită în vreo crîşmăj care, pe o noapte friguroasă, să nu prefere o cană de cafea fierbinte sau de ciocolată în locul întregii băuturi din lume. Ei zic că alcoolul nu-i încălzeşte decît scurtă vreme. Iar dacă nu primesc nimic în schimb, atunci o să resimtă lipsa a ceea ce au pierdut. Căldura şi bucuria de moment a unui pahar de băutură, întreruperea unui lung şi nenorocit cart care se produce atunci cînd oamenii sînt chemaţi la dunetă pentru a li se oferi acel pahar, sau chiar numai simplul fapt că există un eveniment pe care-1 aşteaptă atîta şi despre care pot discuta, în fine, toate acestea justifică şi dau importanţă acestui pahar de băutură pe care nimeni nu-1 poate aprecia la adevărata sa valoare dacă n-a făcut

390

Ae cart ca simplu marinar. La venire, Pilgrim nu avea statut de navă abstinentă, şi paharul de grog se servea celor din cartul de la miezul nopţii, ca şi celor din cartul <je dimineaţă, sau după terţarolarea gabierilor, de fiecare dată. Cu toate că înainte de asta n-am băut niciodată şi nici după aceea, atunci mi-am luat şi eu porţia din mina căpitanului, ca toţi ceilalţi, numai pentru că pe moment îmi mai încălzeam puţin sîngele, iar ritualul ne mai schimba oarecum gîndurile şi mai rupea monotonia cartului. In acelaşi timp, aşa cum am mai spus, nu era om la bord care să nu-şi fi aruncat băutura cîinilor — i-am auzit de zeci de ori zicînd asta — pentru o cană de cafea sau ciocolată, sau chiar pentru băutura noastră obişnuită : „apă ameţită, păcălită cu nişte ceai". Reforma care impune abstinenţă în privinţa băuturii e cel mai bun lucru pentru marinari, dar atunci cînd li s-a luat băutura trebuia să li se dea ceva în schimb. în felul cum s-a aplicat acum nu înseamnă decît o economie în plus pentru proprietari, ceea ce i-a uimit chiar şi pe cei mai înfocaţi partizani ai acestei cauze. Dacă în clipa cînd a şters băutura de pe lista de cheltuieli, omul de afaceri ar fi fost obligat să pună în loc cafea sau ciocolată suficientă pentru a se da fiecărui om cîte o cană, cînd coboară de pe verga gabierului, într-o noapte de furtună, tare mi-e teamă că marinarul ar fi fost îmboldit să se abată de la vechile obiceiuri !

Dar asta n-are a face cu înconjurul Capului Horn. In noaptea aceea, cartul meu a stat opt ceasuri pe punte şi tot timpul s-a păstrat o veghe atentă : cîte un om de fiecare parte a provei, un altul cocoţat la mijlocul vergii trinca, al treilea secund suit pe capacul prova, cîte un om la fiecare bord la mijlocul navei, iar un altul la timonă. Secundul era însă pretutindeni şi el comanda atunci cînd căpitanul stătea sub punte. Cînd se zărea

391

1

vreun gheţar mai mare în faţa noastră sau derivînd înh apropiere, se semnala prezenţa lui transmiţîndu-se ^.dinele din gură în gură, şi prova navei se abătea într-o parte: sau alta, iar vergile erau încrucişate sau braţate în şart, Nu ne rămînea nimic de făcut decît să veghem cu atenţie, şi pe teugă aveam cei mai vigilenţi ochi de pe toată nava. Singura care se auzea era vocea omului de veghe de la prova :

— Altă insulă .de gheaţă !

— Gheaţă în faţă ! •' ■ ' ■— Gheaţă în bordul de sub vînt ! '

'•— Cîrma banda în vînt !

— Puţin sub vînt !

■— Aşa, drept înainte !

In perioada asta, umezeala şi frigul îmi aduseră obrazul în aşa hal încît nu puteam nici mînca, nici dormi şi, cu toate că rezistasem toată noaptea în cart, cînd se făcu lumină arătam atît de rău că toţi ceilalţi îmi spuseră să cobor sub punte şi să stau întins o zi sau două, altfel aveam să zac multă vreme. Cînd s-a terminat cartul, m-am dus la timonerie, mi-am sos pălăria şi fularul şi mi-am arătat faţa secundului, care-mi spuse să cobor imediat sub punte, şi să stau în cuşetă pînă se retrage in-flamaţia, iar bucătarului îi dădu ordin să-mi pregătească o cataplasmă şi promise să-i spună şi căpitanului.

Am coborît şi m-am' culcat, acoperindu-mă cu pături şi haine, şi am zăcut în cuşetă aproape douăzeci şi patru de ceasuri, jumătate adormit, jumătate treaz, năucit de durerea aceea surdă. Am auzit cum erau chemate carturile pe punte, oamenii coborînd şi urcînd în teugă, uneori zgomotul de pe punte, cîte un strigăt de avertisment — „Gheaţă !", dar nimic nu mă mai interesa. După douăzeci şi patru de ceasuri, durerea s-a mai domolit şi ani

392

dormit dus, somn lung, care mă întrema. Dar faţa îmi era atît de umflată şi sensibilă încît am fost nevoit să mai rămîn în cuşeta mea încă vreo două, trei zile. Cit am zăcut în teugă, vremea rămase cam la fel ca înainte : vînturi contrare, zăpadă şi ploaie, or, dacă venea şi cîte un vînt favorabil, era prea multă ceaţă, sau gheaţă prea tnultă, pentru a putea naviga. La sfîrşitul celei de-a treia zi, gheaţa în jur deveni foarte groasă, un zid de ceaţă învălui nava, în vreme ce dinspre est sufla o furtună cumplită, cu grindină şi zăpadă şi se anunţa o noapte foarte periculoasă şi obositoare. La lăsarea întunericului, căpitanul chemă tot echipajul la pupa şi spuse că nimeni nu va părăsi puntea toată noaptea, pentru că nava se află în faţa celei mai mari primejdii, orice sloi de gheaţă putea perfora coca, sau ne-am fi putut izbi

de un iceberg şi nava s-ar fi făcut bucăţi. Nimeni nu putea spune dacă a doua zi dimineaţă nava va mai exista. S-au stabilit oamenii de veghe şi fiecărui om i-a fost fixat un post. După ce am auzit cum stăteau lucrurile, am început să-mi pun hainele ca să stau de veghe alături de ceilalţi, cînd apăru secundul în teugă, se uită la mutra mea şi îmi ordonă să mă culc la loc, spunînd că dacă tot va fi să ne ducem la fund, ne vom duce oricum cu toţii, însă dacă am să ies pe punte acum o să zac toată viaţa. Acesta a fost singurul cuvînt ca lumea pe care l-am auzit din partea celor de la dunetă, deoarece căpitanul nu a făcut nimic pentru mine, nici măcar nu a întrebat în ce stare mai eram de cînd fusesem nevoit să rămîn în teugă.
Ascultînd ordinul secundului, am rămas în cuşetă, dar am petrecut o noapte atît de nenorocită cum n-aş mai vrea să am. Niciodată n-am simţit în viaţa mea mai puternic blestemul bolii. Măcar de-aş fi putut fi pe punte, alături de ceilalţi, unde mai făceai ceva, mai vedeai, sau mai auzeai ceva, împreună cu semenii tăi şi la primejdie
393
şi la treabă. Dar cel mai amarnic calvar era să stai închis într-o gaură întunecată, ameninţat de acelaşi pericol ca şi toţi ceilalţi, dar fără a avea puterea de a face ceva. In cursul acelei nopţi, de mai multe ori m-am sculat hotărît să ies pe punte, dar liniştea care se lăsase asupra navei îmi arăta că nici acolo nu era nimic de făcut, iar convingerea că aveam să mă îmbolnăvesc şi ,mai rău, fără nici un rost, m-a determinat să rămîn pe loc. Nu era uşor să dormi, stînd, cum am spus, cu capul sprijinit chiar de bordajul provei, care putea fi străpuns de un gheţar sau împins de următorul talaz ce se repezea asupra navei. A fost singura dată cînd am zăcut bolnav de la plecarea din Boston şi s-a nimerit în cea mai nenorocită perioadă. Aş fi fost în stare să îndur plăgile Egiptului pentru tot restul călătoriei, numai să mă fi simţit destul de bine şi în putere în noaptea aceea. A fost cumplită pentru toţi cei de pe punte. Cartul de optsprezece ore, în umezeală şi frig, sub apăsarea permanentă a primejdiei, aproape că i-a epuizat cu totul. Cînd au coborît pentru micul dejun la ora nouă dimineaţa, aproape că au adormit cu toţii aşa cum stăteau pe cufere, iar unii erau atît de înţepeniţi că nu se puteau aşeza. In tot acest timp nu li s-a dat nici o gură de apă, nimic — deşi căpitanul, ca şi în noaptea în care ara fost şi eu pe punte, şi-a băut cafeaua tot la patru ceasuri —\ numai secundul a furat o cană de cafea şi le-a dat la doi oameni să bea în spatele bucătăriei, în vreme ce el îi păzea să nu-i prindă căpitanul. Fiecărui om i s-a fixat un loc anume şi nu i s-a îngăduit să-şi părăsească postul. Toată noaptea nu s-a petrecut nimic care să mai rupă monotonia aceea apăsătoare, doar o singură dată oamenii au întins vela mare pentru a evita un gheţar imens către partea de sub vînt, spre care nava se îndrepta cu viteză. Puştii din echipaj erau atît de doborîţi de oboseală încît au adormit de-a binelea la postul
394
lor, iar al treilea secund, domnul Hatch, băiat tînăr, a] cărui post era foarte fexpus, fiind obligat să stea în picioare pe capacul prova, ajunse atît de ţeapăn cînd i s-a terminat misiunea încît nu-şi mai putea îndoi genunchii pentru a coborî scările tambuchiului. Prin această veghe permanentă, prin manevre rapide de cîrmă, de îndată ce apăreau în raza vederii iceberguri sau gheţari mai mici, nava a evitat dezastrul, ciocnindu-se doar de cîteva sloiuri mărunte, deşi dimineaţa tot oceanul a apărut acoperit de gheţuri pe mile întregi. In zori s-a lăsat un calm plat, iar o dată cu ivirea soarelui şi ceaţa s-a mai împrăştiat, apoi dinspre vest se stîrni un vînt ce se transformă în furtună. Acum aveam vînt prielnic, lumină, şi o vreme cu vizibilitate relativ mai bună, şi totuşi, spre surprinderea tuturor, nava continuă să stea la capă.
— De ce nu pornim ?
— Ce are de gînd căpitanul ? întrebau cu toţii.
Şi, de la o simplă întrebare, oamenii începură să se lamenteze şi chiar să murmure. Cînd ziua ţinea atît de puţin, părea mare păcat să se scurgă degeaba, cum era păcat şi de vîntul favorabil, pentru care se rugase tot omul. Ceasurile treceau unul după altul, căpitanul nu dădea nici un semn că avea de gînd să întindă velele, aşa că echipajul deveni neliniştit, marinarii discutau şi se sfătuiau la teugă. Se simţeau doborîţi de oboseală şi stat în frig şi umezeală, voiau să scape odată de zona asta, aşa că această întîrziere nejustificată era prea mult pentru starea lor de nelinişte şi nemulţumire. Unii spuneau că, probabil, căpitanul se temea, speriat cu totul de pericolele şi greutăţile care se abătuseră asupra noastră, şi-i era frică să ridice velele, în vreme ce alţii spuneau că spaima îl împinsese la băutură şi opium în aşa măsură încît nu mai părea în stare să-şi îndeplinească datoria. Dulgherul, om inteligent şi marinar cu experienţă, avînd mare influenţă
395
asupra echipajului, veni la teugă şi încercă să-i convingă pe oameni să meargă la dunetă şi să-1 întrebe pe căpitan de ce nu porneam, şi să-i cerem, în numele întregului, echipaj, să ridicăm velele. Părea să fie o cerere îndreptăţită ; echipajul fu de acord ca, în cazul în care nu se întindeau velele pînă la prînz, să se ducă la pupa. Veni şi amiaza, şi nici o velă nu se ridică. Se ţinu din nou sfat şi se propuse să se ridice comanda din mîna căpitanului şi să se iea secundului, care ar fi fost auzit zicînd că de i s-ar fi îngăduit lui mînă liberă nava ar fi fost la jumătatea drumului spre Capul Horn, înainte de lăsarea serii, indiferent că apăreau gheţuri înainte sau nu. Oamenii erau atît de nervoşi şi neliniştiţi îneît s-au bucurat o vreme de această propunere, care însemna revoltă pe faţă. Dulgherul ne părăsi şi se

duse la cuşeta lui, după ce avu loc o tacită înţelegere conform căreia, de vor rămîne lucrurile la fel încă vreo cîteva ceasuri, putea să se întîmple ceva grav. După plecarea lui am dezbătut ideea asta pe toate feţele, iar eu m-am arătat hotărît împotriva ei. Se mai opuse şi un alt marinar care ştia că pe o navă' se întreprinsese ceva asemănător împotriva căpitanului de care oamenii erau nemulţumiţi, iar urmările fuseseră foarte serioase. Ni se alătură şi Stimson, care coborîse curînd în teugă, aşa că noi am hotărît să nu ne amestecăm în afacerea asta. în felul acesta, echipajul a fost convins deocamdată să renunţe la idee, dar nu fără a preciza că nu aveau de gînd să zacă cu mîinile în sîn multă vreme pe aceste coclauri fără să afle şi motivul.

Lucrurile au rămas astfel pînă la ora patru, cînd veni ordinul ca toţi oameni să se prezinte la pupa. Cam în zece minute, oamenii se întoarseră la teugă şi tot complotul lor era spulberat. Dulgherul se pripise şi, fără a avea nici o împuternicire din partea echipajului, se duse să-1 descoase pe secund, ca să afle de ar fi fost de acord să

r

preia comanda navei, mărturisindu-i intenţia de a-1 înlocui pe căpitan ; secundul, cum îi poruncea datoria, comunică totul căpitanului, care, de îndată, ordonă echipajului să se prezinte la dunetă. De data asta însă nu au fost întîmpinaţi nici cu ameninţări, nici cu acel aer arogant, caracteristic omului de pe dunetă, nici cu insulte şi înjurături, aşa cum se aşteptau oamenii. Din contra, sentimentul primejdiei care ne pîndea pe toţi, suferinţa comună prin care treceam, păreau să-1 fi domolit pe căpitan şi să-i fi trezit ceva ce aduce a simţăminte umane faţă de semenii săi. Căpitanul întîmpină echipajul liniştit şi chiar cu bunăvoinţă. Le spuse oamenilor ce auzise şi le mărturisi că el nu credea că aveau de gînd să încerce una ca asta, pentru că întotdeauna se dovediseră oameni de treabă, ascultători care-şi cunoşteau îndatoririle, iar el nu avea ce să le reproşeze. Aşa că-i întrebă ce motive îi împingeau să se plîngă. Le aminti că nimeni nu-1 putea acuza să se fi dovedit un căpitan prea prudent atunci cînd era vorba să întindă cît mai multe vele — ceea-ce era destul de adevărat — şi-i încredinţa că îndată ce va socoti el că e nimerit şi fără pericol, va da ordinul de întindere a pînzelor. Le mai spuse cîteva cuvinte cu privire la datoria lor în împrejurările de faţă, şi-i trimise înapoi la teugă, arătîn-du-le că socotea discuţia încheiată în această privinţă. Totodată îi comunică dulgherului să-şi amintească în mîna cui era puterea, şi-i spuse că de va mai auzi vreun cuvînt de instigare din partea sa, o să-1 facă să pomenească treaba asta pînă la sfîrşitul zilelor lui.

Cuvintele căpitanului avură un efect deosebit de salutar asupra marinarilor, care se întoarseră liniştiţi şi-şi reluară treburile.

încă două zile vîntul bătu dinspre sud şi est şi, în scurtele perioade cînd era prielnic, în jur pluteau prea multe sloiuri groase pentru a ne îngădui să pornim. Cu

toate astea, vremea nu mai era chiar atît de cumplit de rea. Echipajul făcea acum cart pe cart. Eu am rămas mai departe în cuşeta mea, întremîndu-mă repede, cu toate că nu mă înzdrăvenisem destul ca să pot ieşi pe punte. în plus, nici n-aş fi fost de vreun ajutor pentru că de aproape o săptămînă nu mîncasem mai nimic, în afară de o mînă de orez pe care mi-1 băgasem cu forţa în gură în ultimele zile, şi eram neajutorat ca un ţînc. E mare nenorocire să fii bolnav cînd te afli la teugă. E cea mai amarnică pagină din viaţa unui biet marinar, mai ales cînd se mai nimereşte şi o vreme afurisită. Teuga stă închisă etanş pentru a nu lăsa apa şi frigul să pătrundă înăuntru, ceilalţi din echipaj sau sînt pe punte de cart sau dorm în cuşetele lor, nu vorbeşte nimeni, lumina slabă a singurei lămpi ce atîrnă de o grindă, pare atît de chioară încît abia zăreşti în jur, nicidecum să mai şi citeşti, picături de apă cad de pe grinzi şi carlingile de punte, lunecă pe faţa bordajului, iar teuga devine atît de umedă, întunecată şi mohorîtă, ticsită de cufere şi haine jilave, încît de te scoli în capul oaselor în cuşetă e şi mai rău decît atunci cînd stai întins. Şi astea nu-s decît vreo cîteva din neajunsurile acestei vieţi. Din fericire, nu-mi trebuiau îngrijiri din partea nimănui şi nici medicamente, dar dacă aş fi avut nevoie de ajutorul cuiva nu ştiu zău unde aş fi găsit acest ajutor. Marinarii sînt într-adevăr săritori la nevoie, dar, aşa cum se spune adesea şi e foarte adevărat, la bordul unei nave nu e loc şi pentru surori de caritate. Navele noastre 'comerciale au un echipaj foarte redus întotdeauna şi, dacă un om se îmbolnăveşte, echipajul nu se poate lipsi de încă un om care să-1 îngrijească pe celălalt. Marinarul trebuie să fie întotdeauna zdravăn, iar de se îmbolnăveşte e un biet nenorocit. Un,ul e obligat să-şi facă datoria la timonă, altul să stea de veghe, şi cu cît bolnavul se reîntoarce mai repede pe punte cu atît mai bine.

In consecinţă, îndată ce am putut să-mi reiau îndatoririle, mi-am pus hainele groase, cizmele şi pălăria de muşama şi ra-am arătat pe punte. Nu stătusem decît vreo cîteva zile în teugă, şi totuşi mi se părea ciudat totul în jur. Nava era acoperită toată de gheaţă — punţile, bordurile, catargele, vergile, greementul. Nu erau ridicate decît două vele gabier, strîns terţarolate, toate celelalte adunate şi parîmele îngheţate bocnă la locurile lor, încît părea imposibil să se facă vreo manevră. Cum era şi cu catargele reduse, fără arboretul zburătorilor, nava avea un aer de infirm, un aer nenorocit. Soarele se ridicase strălucitor. Zăpada a fost măturată de pe punţi, deasupra s-a pus cenuşă, pentru ca să putem merge, altfel scîndu-rile deveneau lunecoase ca oglinda. Era prea frig pentru ca să ne apucăm de vreo muncă

pe navă, şi nu ne rămînea decît să batem puntea pentru a ne mai încălzi puţin. Vîntul sufla tot din faţă, iar spre est întreg oceanul era acoperit de gheţari şi cîmpuri de gheţari. La ora patru, s-a dat ordin să se încrucişeze vergile, iar omul care veni de la timonă ne spuse că din ordinul căpitanului ţinuse capul spre nord-nord-est. Ce putea însemna una ca asta ? Cele mai aiurite presupuneri începură să circule. Unii ziceau că ne îndreptăm spre Valparaiso unde o să rămînem peste iarnă, alţii că urma să scăpăm de gheţuri şi apoi să traversăm Pacificul în partea cealaltă şi să ne întoarcem acasă pe la Capul Bunei Speranţe. Curînd însă am auzit, şi apoi ne-am convins de adevăr, că ne îndreptam spre strîmtoarea Ma-gellan. Vestea se răspîndi îndată pe navă, şi toate limbile se dezlegară şi începură să discute despre perspectiva asta. Nici unul dintre marinari nu mai trecuse prin strîmtoare, dar eu aveam în cufăr relatarea călătoriei prin acele locuri a navei A. J. Donelson, din New York, care trecuse prin strîmtoare cu cîţiva ani mai înainte. Relatarea aparţinea
399
căpitanului şi era cît se poate de favorabilă. Curînd o citiră toţi de la bord, şi fiecare îşi dădea cu părerea. Hotărîrea căpitanului nostru avu un efect salutar pentru câ cel puţin ne-a oferit un subiect de gîndire şi discuţii, ne-a mai alun-gat plictisul rutinei şi ne-a abătut gîndurile de la monotona dezolare în care trăiam, meditînd numai la perspectivele nenorocite ce ne aşteptau. Schimbînd noi direcţia, vîntul ne era acum prielnic, aşa că am pornit bine la drum, lă-sînd grosul cîmpurilor de gheaţă în urma noastră şi era şi asta ceva.
Pentru că stătusem destul de mult sub punte, mi se' cam duseseră bătăturile de la mîini, aşa că atunci cînd am fost nevoit să trec prima dată iar la parîme mi-a venit tare greu, dar, după cîteva zile, erau din nou bătucite, şi îndată ce am putut deschide gura suficient ca să mestec o bucată de carne sărată de vacă şi nişte pîine marină-. rească mă ţineam din nou pe picioare.
Duminică 10 iulie. Latitudinea de cincizeci şi patru de grade şi zece minute, longitudinea de şaptezeci şi nouă de grade şapte minute. Aceasta a fost poziţia noastră la amiază. Soarele se ridicase strălucitor, gheţurile rămăseseră cu totul în urma noastră şi lucrurile apăreau acum într-o lumină mai veselă. Ne-am scos pe punte hainele groase şi pantalonii şi i-am agăţat în arboradă pentru ca vîntul şi cele cîteva ceasuri de soare să le mai zvînte puţin şi, după ce-am obţinut îngăduinţa bucătarului, am umplut bucătăria cu ciorapi şi mănuşi puse la uscat. Au fbst scoase şi cizmele, iar după ce-am obţinut nişte catran şi unsoare, le-am mai tras cîte un strat zdravăn şi lor. După masă, tot echipajul a fost pus la treabă, am ridicat ancorele pe punte, am verificat legăturile lanţurilor etc, etc. Au fost scoase palancurile de ancoră şi instalate şi, după două sau trei ceasuri de muncă grea, în frig, amîndouă ancorele erau gata pregătite pentru a fi folosite în orice clipă; au
400
mai fost aduse încă vreo două ancore de halaj, o parîmă groasă de remorcaj pusă colac pe gura magaziei prova şi am pregătit şi o saulă lungă de sondă. Acum, cînd aveam ceva de făcut, ne-am recăpătat şi cheful, şi cînd am trecut la palancuri ca să punem ancorele la loc, în ciuda priveliştii dezolante din jur, am început să cîntăm Cu inimă, băieţi, cu toţii în cor. Secundului i-a făcut plăcere, şi fre-cîndu-şi mîinile, ne strigă :
— Aşa, copii ! Să nu te dai bătut niciodată ! Aşa arată un echipaj de oameni încercaţi !
Căpitanul se arătă şi el pe dunetă auzindu-ne cum cîntăm şi-i spuse pasagerului, destul de tare ca să-1 audă şi omul de la timonă :
— E un echipaj minunat. Atîta vreme cît mai rămîn destui ca să formeze un cor, o să-i auziţi cîntînd !
Aceste pregătiri a^ cablurilor şi ancorelor se făceau în vederea trecerii prin strîmtoare, pentru că, drumul fiind întortocheat, cu mulţi curenţi, eşti nevoit să rămîi de multe ori la ancoră. Nu era nici asta o perspectivă prea plăcută, pentru că, dintre toate corvoadele pe care e nevoit să le facă un marinar în zonele reci, nici una nu-i mai anevoioasă decît manevrele la ancoră. Trebuie să ridici lanţurile, grele şi să tragi parîmele pe punte cu mîinile goale, să manevrezi cablurile, parîmele dublin, să tragi la bord parîmele de geamandură mustind de apa care ţi se strecoară pe sub mîneci şi îngheaţă acolo, să cureţi nările de ancoră, să porneşti la drum şi apoi să fii gata să ancorezi în orice moment din zi sau noapte, să stai de veghe şi să nu-ţi scape nici o stîncă, banc de nisip sau schimbare a curentului de maree, în fine, acestea toate nu-s decît vreo cîteva dLi greutăţile unei astfel de navigaţii pe care e nevoit să le înfrunte marinarul. Indiferent ce se întîmplă, marinarul nu vrea să aibă de-a face cu manevrele de
401
ancoră între un port şi altul. Unul dintre tovarăşi dădu, din nefericire, peste o jumătate de ziar vechi în care se po-vesteau păţaniile prin strîmtoare ale unui bric din Boston, mi se pare Peruvian, care-şi pierduse toate cablurile şi an-corele, de două ori eşuase şi ajunsese la Valparaiso mai mult o epavă. Povestea asta am comparat-o cu cea despre nava A. J. Donelson şi ne făcu să ne gîndim cu mai puţină încredere la trecerea prin strîmtoare, mai ales că nici unul de la bord nu parcursese drumul acesta şi se auzise că nici căpitanul nu avea toate hărţile necesare. Dar am fost scutiţi de alte păreri despre această experienţă pentru că a doua zi, cînd trebuia să fim în apropierea Capului Pil-lars, promontoriul de sud-vest al gurii de intrare a strîm-torii, dinspre est se porni o furtună, însoţită de ceaţă groasă, de nu puteam vedea nici măcar la o jumătate de lungime de navă înaintea noastră. Furtuna, bineînţeles, puse capăt

proiectului de intrare în strîmtoare pentru moment, deoarece un uragan care-ţi suflă din faţă nu e cel mai nimerit prilej pentru a naviga prin acele locuri primejdioase şi dificile. Părea că vremea asta avea să dureze o bună bucată de vreme, şi o săptămînă sau chiar două nu aveam de gînd să răzbim spre strîmtoare, aşteptînd împrejurări mai prielnice. Aşa că am braţat vergile cu murele în babord, am pus prova spre sud, şi din nou am pornit spre Capul Horn.

Capitolul XXXII DUBLAM CAPUL HORN

Prima dată cînd am avut de gînd să dublăm Capul Horn ajunsesem la latitudinea sa, dar eram cu o mie şapte sute de mile mai la vest ; după ce încercasem să pătrundem în

Strîmtoarea Magellan, parcursesem o bună bucată de drum spre est aşa că acum ne aflam la numai patru sau cinci sute de mile de cap. Nutream mari speranţe că de data asta vom scăpa de gheţuri, socotind că furtunile de est, care dominaseră toată vremea, le vor fi împins spre vest. Avînd vîntul la două carturi înaintea traversului, cu vergile puţin braţate, gabierii strîns terţarolaţi şi trinca doar cu o terţarolă, am înaintat repede spre sud. Cu fiecare cart, cînd ajungeam pe punte, aerul devenea tot mai rece, iar talazurile păreau tot mai mari. Cu toate astea nu vedeam nici urmă de gheţuri, şi aveam mari speranţe că de data asta vom scăpa de ele cînd, într-una din după-amieze, pe la ora trei, tocmai în vreme ce ne făceam şi noi siesta sub punte, auzim deodată o voce puternică şi speriată chemîndu-ne : „Tot echipajul pe punte !"

— Iute, iute, oameni buni, nu mai staţi să vă trageţi nădragii altfel ne paşte nenorocirea !

Am sărit din paturi şi ne-am repezit pe punte. Cu voce puternică şi ascuţită, căpitanul dădea ordine, de parcă era vorba de viaţă şi de moarte. Am alergat într-un suflet la braţele din pupa, fără să stăm să ne mai uităm să vedem ce aveam în faţă, pentru că nu era nici o secundă de pierdut. Cîrma era pusă, banda în bordul din vînt, vergile se cutremurau şi nava se afla pe punctul de a face volta. încet, cu mare trudă, am reuşit să punem în mişcare parîmele înţepenite şi manevrele îngheţate, pentru a orienta vergile, toate mişcîndu-se împiedicat, scîrţîind şi troznind în toate chipurile, de parcă trăgeam de o scîndură prinsă de gheţuri. Nava făcu frumos volta în vînt, vergile fură stăpînite, nava porni cu murele în celălalt bord, lăsînd în urmă un iceberg imens care ajunsese chiar sub tr aversul nostru babord, apărînd brusc din ceaţă, cu crestele sale înalte, mult deasupra vîrfurilor catargelor noastre, în

vreme ce, de cealaltă parte a gheţarului, se zăreau nedesluşit cîmpuri de gheaţă întinse, săltînd şi coborînd o dată cu mişcarea valurilor. De data asta scăpasem, ne îndreptam iar spre nord, dar, de n-ar fi fost agerimea ochiului omului de veghe, în cîteva minute ne-am fi izbit de iceberg şi resturile bătrînei noastre corăbii ar fi rămas -să plutească în derivă prin Pacificul de Sud. Am navigat cîteva ceasuri numai spre nord, am făcut volta în vînt şi, cum direcţia acestuia se schimbase, am pornit spre sud-est. Cît a fost noaptea de lungă am stat de veghe cu atenţie în toate părţile punţii şi, ori de cîte ori se zărea gheaţă într-un bord sau altul, se manevra cîrma şi orientam braţele. Lucrînd iute, am ferit nava de lovituri. Obişnuitele strigăte de alarmă : „Gheaţă în prova", „Gheaţă în bordul de sub vînt", „Alt iceberg !" şi pe acelaşi ton, urmate de comenzi scurte păreau să ne readucă în aceeaşi stare în care fusesem cu o săptămînă în urmă. în timpul cartului nostru pe punte, de la miezul nopţii la patru dimineaţa, vîntul începu să bată chiar din faţă, cu zloată şi grindină, şi am stat la capă, cu gabierul trinca terţarolat toată vremea. în timpul cartului următor nava a rămas într-un calm plat, însoţit de o ploaie pătrunzătoare, după care se porni vîntul dinspre vest şi cerul se limpezi, aşa că acum puteam vedea tot oceanul blocat de gheţuri şi ar fi trebuit să manevrăm printre ele dacă n-ar fi fost vîntul din faţă şi apoi calmul. Deci înaintarea noastră s-a oprit aici, am făcut volta din nou în vînt şi am pornit către nord est. Dar nu pentru a ajunge la Strîmtoarea Magelan, ci pentru a mai face o încercare de a depăşi Capul Horn, mai departe, spre est, deoarece căpitanul era hotărît să dubleze capul acesta, dacă încăpăţînarea noastră putea face minuni. Şi, după cum spunea el, a treia încercare nu dă greş niciodată.

Profitînd de vînt prielnic, curînd ne-am îndepărtat de cîmpurile de gheaţă şi, pe la amiază, nu se zăreau decît mici insule răzleţe de gheţuri plutind ici şi colo pe faţa oceanului. Soarele se arătase strălucitor, marea era de un albastru adînc, pătat de crestele albe de spumă ale valurilor care se ridicaseră înalte, stîrnite de o furtună de sud-vest. Nava noastră gonea despicînd faţa oceanului neîngrădit de gheţuri, de parcă şi ea era bucuroasă de a fi scăpat de ele. Ici colo, se mai zăreau iceberguri, care mai mici, care mai mari, de felurite forme şi mărimi, reflectînd razele soarelui, şi îndreptîndu-se încet spre nord, împinse de furtună. Era o deosebire atît de mare faţă de priveliştea de mai înainte, un spectacol nu numai plin de frumuseţe, ci şi de viaţă, pentru că nu-ţi trebuia decît puţină imaginaţie pentru a-ţi închipui că aceste mase erau însufleţite şi că se rupseseră de înfiorătoarele cîmpuri groase de gheţuri, iar acum îşi croiau drum, împinse de vînt şi de curent, unele singuratice, altele adevărate flote, către regiuni mai blînde. Nici un penel n-a reuşit să redea cu adevărat imaginea unui iceberg. In picturi, apar doar ca nişte ciudate mase, înghesuite pe faţa mării, pe cînd adevărata lor frumuseţe şi măreţie stau în mişcarea lor domoală, semeaţă, cu vîrtejurile de zăpadă pe creste, geamătul şi troznetul înfiorător al fiecărei bucăţi, ceea ce pictura nu poate reda. Aceasta e imaginea unui gheţar imens, în vreme ce micile cîmpuri de gheaţă, plutind departe, pe o mare liniştită, în lumina unei zile senine,

arată ca nişte minunate insuliţe de safir.
O bună bucată am mers spre nord-est, am făcut volta spre est şi, după ce-am navigat astfel vreo două sute de mile, ajungînd în apropierea coastei de vest a Ţării de Foc, care ne oferea adăpost, unde n-am mai văzut nici
405
un fel de gheţari, în fine, pentru a treia oară am pus prova spre sud ca să încercăm ocolirea Capului Horn. Vremea continuă să fie senină şi rece, iar pe o furtună puternică de vest ne apropiam iute de latitudinea capului, avînd perspectiva de a-1 înconjura curînd. într-o minunată după-amiază, un om care se urcase în vîrful catargului pentru a schimba nişte palancuri, strigă din răsputeri, cu evidentă bucurie : „Corabie-n depărtare !". De cînd plecasem din San Diego nu mai văzusem nici pămînt, nici vreo altă navă şi numai cei care au traversat un întreg ocean îşi pot imagina emoţia pe care o poate provoca la bord o astfel de veste. „O navă !" strigă bucătarul, dînd buzna afară din bucătărie, „O navă", strigă un marinar împingînd capacul tambuchiului pentru a le da de veste celor din teugă, care săriră îndată din cuşete şi se repeziră pe punte, „O navă", strigă şi căpitanul pe gura tambuchiului către pasagerul din cabină.
în afară de bucuria care ne încerca la vederea unei corăbii şi a unor fiinţe omeneşti în aceste colţuri uitate de lume, era foarte important să putem lua legătura cu nava respectivă, pentru a afla dacă erau gheţari spre est şi pentru a verifica longitudinea, deoarece noi nu aveam cronometru şi fusesem purtaţi atîta vreme în derivă încît aproape că pierdusem posibilitatea de estimă, iar ocaziile de a face observaţii după lună nu sînt nici prea frecvente şi nici prea sigure la Capul Horn. Din aceste diferite motive, 'mica noastră colectivitate încerca o stai-e de puternică emoţie, oamenii făceau tot felul de presupuneri şi gîndeau la comenzile pe care avea să le dea căpitanul, cînd deodată omul din arboradă strigă : „Altă navă, mult în prova, bordul din vînt". Era puţin cam ciudat, dar cu atît mai bine, şi nimic nu ne putea clinti convingerea că era vorba de corăbii. în cele din urmă, cel cocoţat pe
406
catarg ne strigă că el socotea că era totuşi vorba de pămînt.
— Pămînt e-n ochii tăi ! replică secundul care se uita prin lunetă. Sînt gheţari, îi văd bine, şi-s tot atît de sigur cum sînt convins că o scară are fustei !
După cîteva minute s-a văzut că secundul avea dreptate. Şi toate speranţele noastre s-au desumflat. în loc să vedem ceea ce doream noi mai tare, am zărit ceea ce ne trezea mai multă spaimă şi sperasem atît să nu mai întîlnim vreodată. Curînd gheţarii au rămas în urmă, după ce-am trecut te vreo două mile depărtare de ei şi, la apusul soarelui, orizontul era curat în toate direcţiile.
Avînd vînt favorabil, curînd am ajuns şi am depăşit latitudinea Capului Horn, iar după ce-am înaintat destul de mult spre sud, pentru a-1 evita cît mai bine, am început să mergem spre est, cu speranţa că îl vom dubla şi vom porni apoi spre nord de cealaltă parte în numai cîteva zile. Dar ghinionul părea să se ţină scai de noi. N-am mers nici patru ceasuri în această direcţie şi se lăsă un calrr plat, apoi, după jumătate de oră, norii acoperiră tot cenaL, şi se porniră cîteva rafale de vînt răzleţe, scuipînd lapo-viţă şi zăpadă dinspre est, iar la numai un ceas după aceea stăteam la capă, cu gabierul mare strîns terţarolat, derivînd sub vînt, minaţi de cea mai turbată furtună de care am avut parte, suflînd dinspre est, chiar în faţa noastră. Părea că demonul acelor locuri fusese stîrnit şi văzînd că noi aproape, aproape era să-i scăpăm printre degete, se repezise asupra noastră cu puteri înzecite. Marinarii spuneau că fiecare rafală care zgîlţîia şarturile şi şuiera prin arboradă îi spunea bătrînei nave :
— Nhuuu ! N-ai să treci ! Nhuu ! N-ai să treci l
Am derivat în chipul acesta vreme de opt zile. Uneori, în special spre prînz, se lăsa un calm plat, o dată sau de
407
oouă ori acolo unde ar fi trebuit să fie soarele se arătă pentru cîte va momente un bumb mic de aramă, dinspre vest se stîrni o rafală sau două de vînt, dîndu-ne speranţe că, în fine, va veni şi vînt prielnic. în primele două zile am şi întins pînzele la aceste pale de vînt, desfăcînd iute terţarolele şi trăgînd din răsputeri de manevrele velelor inferioare. Şi totul pentru a descoperi că furtuna se pornea din nou, punîndu-ne iar- la muncă, aşa că mai apoi am renunţat să ne mai agităm la fiecare părere de vînt bun şi am rămas la capă, cu velele strîns terţarolate. Aci era mai puţină zăpadă şi grindină decît mai în vest, în schimb aveam parte de ceea ce îi e marinarului mai urît la latitudinile friguroase — ploaie măruntă. Viscolul te orbeşte şi e tare periculos cînd te prinde în apropierea coastei, dar, dacă vreţi să mă chinuiţi cu adevărat, atunci daţi-mi ploaie pe un ger bun. Viscolul te pune în mişcare şi, în plus, nu te udă pînă la piele — lucru foarte important pentru un marinar, dar de o ploaie de aceea care nu se mai sfîrşeşte nu există scăpare. Umezeala îţi ajunge pînă în oase şi nu te ajută nici un mijloc de protecţie. De multă vreme nu mai aveam nici un fel de veşminte uscate, şi cum marinarul nu şi le poate zvînta decît la soare, nu ne rămmea nimic altceva de făcut decît să ni le punem pe cele mai puţin jilave. La capătul fiecărui cart, cînd coboram sub punte, ne scoteam hainele şi le storceam bine, cîte doi oameni apucînd fiecare de cîte un capăt al nădragilor şi răsucind zdravăn, iar cu jachetele proceflam la fel. Ciorapii, mănuşile, toate erau stoarse şi apoi puse să. se mai zvînte, frecîndu-se de peretele navei. După care,;; pe pipăite, ne alegeam alte veşminte mai puţin ude, le; îmbrăcam pentru a fi gata oricînd, la prima chemare, apoţ ne culcam, acoperindu-ne cu păturile, şi dormeam pînă răsunau trei bătăi în capacul tambuchiului şi

auzeam
408
nenorocitul strigăt, tărăgănat, de pe punte : „Hei ! Voi cei de la bulinele tribord ! Patru bătăi de clopot ! Se aude ?" la care, din teugă, venea răspunsul morocănos : „Da, da, bine" şi iarăşi ieşeam afară.
Pe punte ne întîmpina întunericul şi fie un calm plat cu ploaie, care turna fără contenire, fie, mai adesea, o furtună cumplită de prova, însoţită tot de ploaie, care ne lovea orizontal. Uneori, pentru variaţie, mai venea şi zloată sau grindină. Punţile stăteau acoperite de apă, care leorbăia dintr-un bord în altul, picioarele ne erau ude continuu, pentru că cizmele nu puteau fi stoarse aşa cum făceam cu izmenele, şi nici un fel de unsoare nu rezista la udătura asta permanentă. De fapt nu s-a pomenit niciodată ca pe o vreme ca asta să nu ai picioarele ude şi reci, şi nu-i unul dintre cele mai mici neajunsuri care formează tabloul general al nenorocirilor unei călătorii în timp de iarnă, pe la Capul Horn. Cînd carturile se schimbau, oamenii nu-şi adresau decît foarte puţine cuvinte, omul de rînd trecea la timonă, secundul îşi lua locul pe puntea centrală, oamenii de veghe lîngă bordurile provei, fiecăruia îi revenea un minuscul spaţiu pe care-b bătea înainte şi-napoi, între o cavilă şi alta, pentru că puntea era prea alunecoasă din cauza apei şi a gheţii ca să-ţi îngăduie să mergi. Pentru ca să putem totuşi merge de colo colo, lucru absolut necesar ca să mai treacă timpul, unuia i-a venit în minte ideea de a turna nisip pe punte, după care, ori de cîte ori nu ploua prea tare ca să-1 spele, pre-săram nisip adus pentru bricuit peste bordul din vînt al dunetei şi parţial al punţii centrale, celei din prova, formînd astfel o bună promenadă, pe unde ne preumblam încoace şi-ncolo, doi cîte doi, ceasuri la rînd, în cursul lungilor, plicticoaselor şi nenorocitelor noastre carturi. Intre o bătaie de clopot şi alta părea să treacă cîte un
409
ceas sau două, în loc de jumătatea de oră reglementară, şi o eternitate pînă cînd răsunau cele opt bătăi atît de mult aşteptate. Singura noastră preocupare era să facem cumva să treacă timpul. Căutam orice mijloc care putea să mai rupă monotonia ucigătoare a timpului, şi chiar şi cele două ceasuri de stat la cîrmă, care ne reveneau pe rînd fiecăruia, tot la al doilea cart, erau aşteptate cu nerăbdare. Acum păreau să ne fi lăsat în pană chiar şi lungile poveşti cu care ne umpleam întotdeauna rutina carturilor, pentru că fusesem atît de multă vreme împreună, încît auzisem de mai multe ori istoria fiecăruia dintre noi, pînă cînd le ştiam pe de rost. Fiecare cunoştea biografia tuturor celorlalţi, încît, cu adevărat, ne împărtăşisem tot ce se putea împărtăşi. Nu aveam nici chef să mai cîntăm sau să mai facem glume şi, de fapt, orice chicoteală sau rîs suna ciudat în urechile noastre, devenea de nesuportat, ca şi fluieratul sau glasul oricărui instrument de suflat. Nici măcar ultima resursă — schimbul de păreri asupra viitorului — nu ne mai interesa, pentru că ne reteza orice chef starea de deprimare şi primejdia permanentă şi reală în care ne aflam, deoarece în fiecare zi ne aşteptam să ne trezim din nou plutind printre gheţuri. De la obişnuitul „cînd om ajunge acasă" am trecut, pe nesimţite, la „dacă vom ajunge acasă", şi acest ultim subiect a fost şi el părăsit printr-un fel de tacită înţelegere.
Aceasta era starea noastră cînd se produse o schimbare în cartul nostru, oferindu-ne un prilej neaşteptat -"de a alunga monotonia. Unul dintre tovarăşii mei fu nevoit să rămînă în teugă vreme de două, sau trei zile, din cauza unei mîini umflate — în climatul acesta rece cea mai mică zgîrietură sau tăietură devine rană — şi în locul lui fu trimis dulgherul. Era mană cerească pentru noi şi ne băteam care să facă de cart împreună cu el. Cum „Sur-
410
celuţă" nu fusese prea mult la şcoală şi amîndoi avusesem destule confruntări, bineînţeles că am început să ne preumblăm împreună pe punte. Omul" era finlandez, dar vorbea bine engleza, şi-mi povesti o mulţime de lucruri despre ţara lui, obiceiurile, negoţul, îmi vorbi despre oraşele de acolo, şi atît cît ştia şi el despre forma de guvernare. îmi istorisi călătoriile sale, cum a sosit pentru prima oară în America, cum făcuse curte unei fete şi apoi urmase căsătoria. Se însurase cu o fată din ţara lui, croitoreasă, pe care o întîlnise în Boston. Eu nu prea aveam ce să-i spun despre viaţa tihnită, sedentară de acasă şi, în ciuda tuturor eforturilor noastre de a mai lungi poveştile pe vreo cinci şase carturi, pînă la urmă am descoperit că nu aveam ce ne spune, aşa că l-am trecut altui tovarăş şi m-am întors la propriile mele resurse. Am pus la punct un sistem bine chibzuit de a-mi omorî timpul, care îmi uşura ceasurile grele de cart, făcîndu-le să treacă în acelaşi timp în chip folositor. De îndată ce ajungeam pe punte. şi-mi luam postul de patrulare în primire, începeam să repet în ordine o seamă de cunoştinţe pe care le aveam în minte : tabla înmulţirii, sistemul măsurilor şi greutăţilor, numeralele în limba băştinaşilor din Insulele Sandwich, apoi statele aparţinînd Uniunii, împreună cu capitalele lor, comitatele Angliei şi oraşele de reşedinţă, regii Marii Britanii în ordinea în care au domnit şi multe alte lucruri. Cu astea încheiam partea cu datele şi, repetîndu-le într-adins cu pauze mari, îmi ţineau de urît pînă la primele două bătăi de clopot. Apoi urmau cele zece porunci, capitolele cărţii lui Iov şi alte cîteva pasaje din scriptură. In ordine — şi nu mă abăteam decît arareori de la această rînduială — urma apoi Nau-fragiaţii lui Cowper, unul din poemele mele preferate, şi ritmul său solemn, aerul întunecat, ca şi întîmplările pe
411
care se baza îl făceau să fie foarte potrivit cu atmosfera cartului pe care îl petreceam eu pe marea aceea pi^tn Apoi versurile lui către Mary, discursul pentru Jackdaw şi un scurt fragment din Taijasul (excelam în Cowper per-tru că,

din întîmplare, aveam unul din volumele sale de poeme în cufăr, Iile et nefasto de Horaţiu, apoi Goethe — Contele Konig. După ce terminam şi cu acestea, îmi îngăduiam să mă gîndesc la lucruri mai generale, din cîte îmi puteam aduce aminte, atît în proză cît şi în versuri. Cu aceste expediente, la care se mai adăugau din cînd în cînd serviciul la timonă, ridicarea lochului la bord sau cîte un drum pînă la tambuchiul teugii să iau o gură de apă, trecea şi cel mai lung cart, dar respectam cu atîta rigurozitate recitativele mele tăcute încît la un moment dat, eram în stare să spun a cîta bătaie de clopot urma, dacă nu eram întrerupt de treburile navei.
Carturile de sub punte nu variau cu mult mai mult decît cele de afară. Renunţasem la spălat, cusut, citit, şi nu făceam nimic decît să mîncăm, să dormim, sa stăm de cart, ducînd ceea ce s-ar putea denumi viaţa obişnuită de la Capul Horn. Teuga era prea neprimitoare pentru a sta degeaba, aşa că, atunci cînd coboram, ne şi băgăm în cu-şete. Pentru a împiedica să intre apa de ploaie şi de la valurile ce se spărgeau trecînd peste prova, eram nevoiţi să ţinem tambuchiul închis tot timpul, aşa încît înăuntru nu mai intra deloc aer. Şi în gaura aceea neîncăpătoare, umedă, respiram un aer atît de greu încît lampa, cafe se bălăngănea agăţată de grindă în mijloc, uneori avea o flacără albăstruie, împrăştiind un miros urît. Cu toate astea, n-âm fost niciodată mai sănătos decît în acele trei săptămîni de trai în acest chip. Am pus pe mine carne, zdravăn, şi mîncam cu toţii ca nişte căpcăuni. Cînd coboram sub punte după fiecare cart, înainte de a ne culca,
412
curăţăm gamela de carne şi coşul de pîine. Dimineaţa şi seara fiecare îşi dădea pe gît sfertul lui de galon de ceai, şi era bucuros şi de atît, şi nici un nectar, şi nici o ambrozie nu au fost vreodată mai dulci leneşilor muritori decît ne erau nouă cana de ceai fierbinte, un biscuit tare, o felie de carne sărată de vită, după un cart pe poante. Cu siguranţă, ajunsesem nişte animale şi'dacă traiul acesta ar fi durat un an şi nu numai o lună, am fi fost doar cu puţin mai umani decît parîmele navei. In tot acest timp nu s-au atins de noi nici briciul, nici peria, nici o picătură de apă de spălat, în afară de cea de ploaie şi împroşcaturile talazurilor, pentru că apa dulce era raţionalizată. Şi cine era nebunul să se dezbrace gol pe punte şi să se spele cu apă de mare, cu zăpadă, sau chiar gheaţă, în vreme ce termometrul arată zero grade ?
După aproape opt zile de furtună continuă dinspre est, vîntul începu să se rotească din cînd în cînd puţin spre sud, dar bătea din răsputeri, aşa încît, cum noi ajunsesem mult spre sud, am putut să braţăm vergile puţin şi să pornim cu cîtă velatură ne îngăduia nava. Aceste răgazuri durau doar scurt timp şi, mai curînd sau mai tîrziu, vîntul iar începea să sufle dinspre vechiul cart. Cu toate astea, profitam de fiecare schimbare şi mai înaintam puţin şi, încet, încet, ne îndreptam spre est. într-una din nopţi, după o astfel de rotire a vîntului, cînd tot echipajul fusese în picioare o lungă perioadă, cartul nostru a rămas pe punte. Vela mare atîrna ţinută numai de cargafungi, gata de a fi întinsă de era nevoie. Furtuna se dezlănţui cu tot mai multă forţă, grindina şi zăpada se repezeau asupra navei ca tot atîtea furii, şi, în plus, era şi o beznă cumplită în noaptea aia. Vela mare flutura şi se zbătea cu nişte bubuituri ca de tunet, iar căpitanul se arătă pe punte şi ordonă să fie strînsă. Secundul avea de gînd să
413
cheme tot echipajul, dar căpitanul îl opri, spunînd că. oamenii vor cădea doborîţi de oboseală dacă vor fi aduşi atît de des pe punte şi, dacă tot trebuie să stea pe punte cartul nostru, foarte bine poate face şi manevra asta ca oricare alta. Drept urmare, ne-am urcat pe vergă şi n-am să uit niciodată munca aia. Cartul nostru era foarte redus, unii căzuseră bolnavi, alţii rămăseseră în California, încît, dacă un om era la timonă, în afară de mine, mai era al treilea secund şi încă trei oameni care să urce în arboradă. Aşa încît, în cel mai bun caz, puteam încerca să strîngem vela doar de pe o jumătate de vergă odată, Ne-am urcat pe jumătatea din vînt a vergii şi ne-am apucat de treabă, străduindu-ne să strîngem bucata aceea de velă. Verga pe care stăteam avea o pojghiţă de gheaţă, sacheţii, ţapapia şi marginea de cădere a velei erau ţepene şi tari ca nişte sîrme, iar vela propriu-zisă parcă era făcută dintr-o tablă de aramă. Suflau rafale de uragan adevărat, care, din cînd în cînd, mai aduceau şi cîte un val de ninsoare, ploaie sau grindină. Trebuia să domesticim pînza aceea tare izbind-o cu mîinile goale. Nimeni nu avea curajul să-şi pună mănuşi, fiindcă, dacă îţi aluneca mîna erai un om pierdut. Toate bărcile erau amarate la locul lor şi nu exista nici un mijloc la îndemînă care putea fi coborît pe mare pentru a salva un om. Aşa că aveam nevoie de toată puterea degetelor lăsată de la Dumnezeu. De mai multe ori am reuşit să întindem vela pe vergă, dar de fiecare dată vîntul ne-a smuls-o din mîini Înainte de a apuca noi s-o legăm bine. Era nevoie de mai mulţi oameni pe vergă pentru a petrece capetele baierelor de învergare, iar după ce reuşeam totuşi să le petrecem nu eram în stare să facem noduri destul de zdravene ca să ţină. Uneori trebuia să dăm drumul la toate pentru a ne lovi palmele de velă ca să nu ne degere. După o vreme,
414
care ni s-a părut o veşnicie, am reuşit să strîngem partea din vînt a velei şi am trecut la partea de sub vînt. Aici a fost şi mai rău, pentru că vela fusese împinsă departe de vînt, iar verga era şi aplecată din cauza înclinaţiei navei, aşa că trebuia s-o tragem toată înapoi. După ce-am reuşit să legăm vela la capetele de vergă, mijlocul ei rămase fluturînd în vînt, şi deci mai aveam o muncă de tăcut. în cele din urmă, am izbutit s-o legăm toată ca lumea, dar stăteam pe vergă de un ceas şi jumătate, care ni se păruse un secol. Tocmai se auziseră cinci bătăi de clopot cînd ne urcaserăm în

arboradă, iar îndată ce-am ajuns din nou pe punte clopotul bătu de opt ori. S-ar putea să pară că munceam încet, dar, ţinînd seama de starea în care se aflau toate şi că eţam numai cinci oameni la o velă ce avea jumătate din suprafaţa velei mari de pe Independence, navă cu şaizeci de tunuri, cu şapte sute de oameni la bord, nu e chiar o minune că n-am fost ceva mai iuţi. Eram fericiţi că ne-am trezit pe punte, şi încă şi mai fericiţi că puteam coborî în teugă. Cel mai bătrîn marinar din cart spuse în vreme ce cobora în teugă : „N-am să uit niciodată verga mare. Mi-a pierit tot cheful de marinărie. Distracţia-i distracţie, dar decît să te pună să strîngi numai cîte o jumătate de velă odată, în largul Capului Horn, mai bine te omoară creştineşte". In cea mai mare parte a următoarelor două zile, vîntul a rămas destul de statornic dinspre sud. Am înaintat evident destul de mult şi aveam mari speranţe să scăpăm curînd de Capul Horn, dacă nu cumva şi scăpasem. Nu ne puteam încrede prea mult în estima noastră, pentru că nu prea se iviseră ocazii de stabilire a punctului navei şi dorivasem atît de mult încît calculele noastre s-ar fi putut să nu fie prea realiste. Dacă avea să se însenineze suficient pentru a stabili poziţia sau dacă am fi avut ocazia

sâ zărim pămîntul, atunci ştiam unde sîntem aşa încn deoindeam cu totul de aceste circumstanţe favorabile sau de întîlnirea cu o navă dinspre est.

Vineri, 22 iulie. în această zi am avut parte de o furtună statornică dinspre sud-est şi am mers cu velsle strins terţarolate, şi vergile puţin încrucişate în bordul dinspre vînt. Norii s-au mai împrăştiat şi dădeau semne că se va însenina. După-amiază eram sub punte împreună cu domnul Hatch, al treilea secund şi alţi doi oameni, aducînd raţia de pîine din rezerva de provizii, cînd, deodată, pe scara tambuchiului se arătă o rază de soare pătrunsă pe gura spiraiului, luminînd totul înăuntru şi încălzind inima tuturor. Nu mai trăisem scena asta de săptămîni întregi, era un semn de bun augur, mană cerească. Chiar şi pe cea mai tăbăcită şi mai dură figură se putea citi emoţia acestui eveniment. Chiar în clipa aceea am auzit un strigăt puternic, repetat apoi pe toată puntea, iar secundul îl chemă pe gura tambuchiului pe căpitan, care se afla în cabină. N-am putut desluşi ce-i spunea, dar căpitanul făcu vînt scaunului şi ieşi deîndată pe punte. Nu ne dădeam seama ce se îhtîmplase şi, cu toate că ardeam de dorinţa de a afla, disciplina navei nu ne îngăduia să părăsim o treabă începută. Cu toate că nimeni nu ne striga şi pe noi pe punte, am priceput că nu era un motiv de alarmă. Ne-am străduit să terminăm mai repede ce aveam de făcut, cînd deodată apăru chipul tuciuriu al bucătarului iţindu-se din oficiu şi domnul Hatch îl strigă să afle ce se întîmplase.

— Pămînt, sir ! N-aţi auzit că strigau pămînt ? Căpitanul zice că-i Capul Horn.

Vestea ne-a dat un nou imbold, am terminat iute şi am ieşit pe punte. Iată pămîntul, exact îri babord, şi se îndepărta încet înapoia traversului. Toată lumea privea

pămîntul : căpitanul şi secundul de la dunetă, bucătarul din uşa bucătăriei, marinarii de la teugă. Chiar şi domnul Nuttall, pasagerul nostru, care se retrăsese în cochilia lui vreme de o lună de nu-1 mai zărise nimeni aproape, încît mai că şi uitasem de existenţa lui, se arătă la lumină ca un fluturaş şi ţopăia de colo colo ca o păsărică.

Uscatul acela se dovedi a fi Insula Statelor, la est de Capul Horn, şi oferea o privelişte atît de dezolantă cum n-aş mai vrea să văd vreodată — golaşă, foarte accidentată, încinsă de stînci şi gheaţă, iar ici şi colo, printre stîn-cării, cîte un fir de vegetaţie pipernicită. Era un loc cum nu se poate mai nimerit pentru întîlnirea a două oceane, departe de zonele civilizate, înfruntînd rafalele de viscol ale unei ierni eterne. Dar, deşi era atît de dezolant, pămîntul acela ne oferea o privelişte emoţionantă, nu numai că era primul petec de uscat pe care-1 vedeam de la plecare, ci ne demonstra că dublasem Capul Horn, ne aflam în Atlantic, iar dacă vîntul ţinea aşa încă douăzeci şi patru de ore puteam da cu tifla oceanului de sud. Ne mai indica totodată latitudinea şi longitudinea mai bine decît orice fel de calcule, şi acum căpitanul ştia cu precizie unde ne aflam, la fel de bine de parcă am fi fost în largul cheiului Long.

în atmosfera aceea de bucurie generală, domnul Nuttall spuse că ar fi vrut să coboare la ţărmul insulei, să cerceteze el acel loc pe care, probabil, nu pusese piciorul fiinţă omenească. Dar căpitanul îl trimise să vadă şi insula şi să ^ia toate mostrele pe care le doreşte în [...] altă parte, şi asta mai înainte de a se coborî vreo barcă şi a face nava să întîrzie chiar şi numai o secundă pentru el.

Pămîntul rămase treptat în urmă şi, la apusul soarelui, Atlanticul se întindea senin dinaintea noastră.

Capitolul XXXIII SPRE NORD !

Cînd dublează Capul Horn, venind din Pacific, de obicei navele ţin drumul la est de Insulele Falkland, dar, deoarece acum se stîrnise un vînt de sud-vest, puternic, statornic, arătînd toate semnele că va fi de durată şi fără înnourări, căpitanul se arătă hotărît să pornească drept spre nord de îndată, trecînd între continent şi insule, pentru că ne cam săturasem de latitudinile înalte. în consecinţă, la ora opt, cînd trecu alt om la timonă, se dădu ordinul de a păstra capul spre nord şi tot echipajul a fost pus la treabă, încrucişînd vergi şi întinzînd vele. Într-o clipă, pe toată nava se răspîndi ves.tea că de-acum căpitanul pusese nava sub vînt, cu prova orientată drept spre Boston, lăsînd Capul Horn chiar în pupa. Fu un moment de entuziasm. Toată lumea muncea cu nădejde şi chiar şi cei doi bolnavi ieşiră pe punte

să dea o mînă de ajutor la fungi. Vîntul bătea dinspre sud-vest, cu tărie de furtună, încît o navă care ar fi mers cu vîntul din faţă n-ar fi putut să păstreze decît o singură velă strîns terţarolată. Dar noi mergeam cu furtuna din spate, şi puteam ridica vele. Aşa că oamenii urcară în arboradă, desfăcură o terţarolă de la gabieri şi ridicară vela trinca terţarolată. Cînd am ajuns la manevrele pentru ridicare la mărul catargului a vergilor gabie-rilor şi tot echipajul se strînse la fungi, am început să cîntăm Cu inimă, băieţi ! într-un glas, de se putea* auzi pînă la jumătatea drumului spre Insula Statelor.
Acum, cu velatură mai multă, prova începu să despice valurile. Nava nu dădea semne că ar fi făcut vreun efort şi căpitanul de la dunetă strigă :
— Desfaceţi încă o terţarolă de la gabierul trinchet, să se simtă !
«18
Doi oameni se repeziră în arboradă, sacheţii şi baie-rile de învergare încă îngheţate au fost desfăcute în grabă, oamenii au trecut la fungi şi vela îşi expuse suprafaţa sporită dinaintea furtunii. Tot echipajul rămase pe punte să urmărească efectul acestei schimbări. Se vedea că mai mult de atît nava nu putea duce, iar cum dinspre pupa veneau valuri mari, a fost nevoie să se pună doi oameni la cîrmă să stăpînească timona. Prova arunca jerbe de spumă, stropii ajungînd înapoi pînă la pasarelă. Nava se puse pe goană. Cu toate astea, nimic nu dădea semne că ar putea ceda. Au fost garnisite iute -şi braţe de siguranţă şi întinse bine, am mai strîns palan-curile de la pataraţine, în fine ce trebuia pentru ca totul să reziste bine. Căpitanul bătea iute puntea în sus şi-n jos şi se uita în arboradă, secundul se afla pe pasarelă frecîndu-şi mîinile şi vorbind tare către navă :
— Bravo, bătrînă cratiţă ! Haide, că fetele din Boston au şi pus mîna pe parîma de remorcă.
Şi altele asemenea. Noi stăteam la teugă şi ne ttitam să vedem cum rezistă şcondrii la vîntul acela, făcînd presupuneri asupra vitezei cu care mergeam cînd, deodată, căpitanul strigă :
— Domnule Brown, ridică şi aripa gabierului ! Ce nu poate duce, o să tîrîie !
Secundul rămase un moment pe loc privind. Nu îngăduia el nimănui să-1 întreacă în îndrăzneală. Se repezi la prova.
— Ura, băieţi ! Instalaţi iute verfaforul aripii gabierului ! Sus ! sus ! Şi vă trimit eu verfaforul de jos.
Am sărit cu toţii în arboradă, am lăsat în jos un man-dar cu ajutorul căruia ridicam şcondrii, am trecut prin palancuri murele şi fungile, am montat verfaforul, l-am legat bine, şi am coborît spre punte funga inferioară
419
pentru mai multă siguranţă. Era o noapte senină, înstelată, destul de rece şi cu vînt puternic, dar toată lumea muncea cu nădejde. E drept că unii aveau o privire care spunea că „bătrînul s-a cam ţicnit", dar nimeni nu scotea o vorbă. Ridicasem o aripă nou-nouţă, la care se adaptase un fel de terţarolă, lucru de care nu mai auzise nimeni, şi de care marinarii îşi bătuseră destul de multă vreme joc, zicînd că atunci cînd vine vremea să iei o terţarolă la aripă de fapt e vremea s-o strîngi cu totul. Dar acum vedeam că năzbîtia ne prindea bine, deoarece, dacă ridicasem gabierul cu o terţarolă, aripa nu se putea ridica nici ea neterţarolată. Bineînţeles că ansamblul acesta de gabier terţarolat cu aripă terţarolată era cu totul nou, dar părea justificat pentru că, dacă furtuna avea să ia aripa cu totul, nu pierdeam decît o velă şi un verfafor, dar dacă smulgea tot gabierul s-ar fi putut să rupă şi catargul.
în vreme ce noi ne urcam în arboradă, vela fu scoasă, legată de vergă, terţarolată, gata pregătită pentru a fi ridicată. Oamenii au trecut la fungi, aşteptând un moment prielnic pentru a începe, şi verga fu ridicată iute exact pînă la raiul macaralei, dar cînd secundul desfăcu nodul — gura de ştiucă — şi noi începurăm să orientăm capătul verfaforului, nava fu zgîlţîită pînă în rărunchi. Verfa-forul se arcui, îndoindu-se ca o nuia, şi în fiecare clipă ne aşteptam să se întîmple ceva, dar, fiind făcut d;n molid tare de munte, se încovoie ca un os de balenă şi rezistă de parcă nimic nu l-ar fi putut rupe. Dulgherul spuse că era cel mai zdravăn şcondru pe care-1 văzuse în viaţa lui. Curînd, trăgînd cu toţii de parîmă, am reuşit să aducem mura la capătul verfaforului, scota fu trasă pe punte, braţul din vînt şi cel de siguranţă strînse bine pentru a mai prelua şi ele o parte din efort. Fiecare fir din parîmă părea întins la maximum. Cu sporul de velaturâ
420
de acum, nava ţîşni înainte, despicînd valurile ca apucată. Cum aproape toate pînzele întinse erau în faţă, vîntul acela de furtună îi ridică prova din apă şi nava părea să sară cu adevărat de pe un val pe altul. De cînd începuse . să se monteze prima scîndură de chilă, Alert nu fusese mînată în chipul acesta şi n-am mai fi putut ridica nici o velă chiar de-ar fi fost o situaţie de viaţă şi de moarte. După ce căpitanul se convinse că rezista cu velatura aceea, cartul liber fu trimis la teugă şi al nostru rămase pe punte. Cei doi oameni de la cîrmă abia reuşeau să stăpînească timona, ţinînd nava aproximativ pe drumul ei, cu o abatere de un cart jumătate într-o parte sau în alta, pentru că se arăta nărăvaşă ca un mînz. Secundul bătea puntea, acum aruncînd o privire velelor în arboradă, acum peste balustradă ca să vadă spuma care zbura pe alături, şi se lovea cu palmele peste şolduri şi vorbea- cu nava :
— Haide, haide, frumoaso, ai luat urma, acum ştii încotro să te duci !
Iar cînd o vedea zburînd peste crestele valurilor, aproape ieşind din apă, tremurînd pînă în inima chilei, catargele şi vergile troznind, exclama :

— Uite-o cum fuge ! Uite-o ce frumos zboară ! Atîta vreme cît scîrţîie tot mai ţine ea la tăvăleală !
In vremea asta noi stăteam cu manevrele pregătite la mînă, gata să le slobozim, să strîngem vele şi să punem ordine dacă se întîmpla să se rupă ceva. Cînd răsunară cele patru bătăi de clopot am ridicat lochul la bord şi am văzut că făcea cîte unsprezece mile bune, şi de n-ar fi fost talazurile din pupa care împingeau nava spre casă, dar o şi abăteau din drumul ei mereu, lochul ar fi arătat o viteză şi mai mare. Eu şi cu un alt băiat din Kennebec, Jack Stewart, care se dovedise bun timonier,
42]
am trecut la cîrmă şi vreme de două ceasuri am avut ce face din belşug. După cîteva minute ne-am dat seama că trebuia să ne scoatem hainele groase de pe noi şi, cu tot frigul, am stat numai în cămaşă, cu mînecile suflecate, transpirînd din greu, aşteptînd cu nerăbdare să auzim odată cele opt bătăi de clopot şi să ne vină schimbul la-timonă. Ne-am dus la teugă şi ne-am culcat, dormind buştean, In ciuda vuietului continuu al apei din prova noastră şi al valurilor care se spărgeau de teugă ca nişte cascade.
La ora patru, am fost sculaţi din nou. Nava mergea cu aceleaşi vele, în vreme ce furtuna, dacă se schimbase cit de cît, nu făcuse decît să sufle mai amarnic. Nimeni nu încercase să strîngă aripa, iar acum era prea tîrziu pentru a mai interveni. Dacă am fi pornit vreuna din manevre pentru a o strînge acum, umblînd fie la mură, fie la fungă, vela ar fi fost spulberată, şi ar mai fi rupt şi prin arboradă. Nu ne rămînea decît să lăsăm lucrurile aşa cum erau. Dar dacă furtuna se mai domolea totul era bine şi frumos, iar dacă nu, undeva trebuia să cedeze, unde era un şcondru sau o parîmă mai slabă, şi după aceea puteam strînge şi noi aripa. Mai bine de un ceas nava goni cu atîta viteză încît parcă făcuse marea grămadă dinaintea provei sale, iar talazurile zburau peste verga velei cu spetează de parcă ar fi fost o gură de baraj. Spre dimineaţă, furtuna se mai potoli puţin, şi nava tocmai începuse să meargă mai uşurată cînd, dbmnul Brown, hotărît să n-o lase să respire şi mizînd pe faptul că vîntul avea să mai slăbească o dată cu răsăritul soarelui, ne dădu ordin să pregătim instalarea aripei inferioare. Aceasta era o velă imensă, care prindea atîta vînt în ea cît să-i ajungă unui olandez o săptămînă întreagă [...] de stătea la capă. Vela fu îndată gata, verfaforul instalat,
422
balansina de siguranţă garnisită, şi oamenii strînşi în jurul fungii. Dar furia furturii era încă atît de mare că ne-a trebuit aproape un ceas ca să ridicăm vela respectivă. Cînd am întins-o, a troznit parîma scotei şi mai-mai să facă acelaşi lucru şi cu verfaforul. îndată ce fu ridicată, nava începu să despice nebuneşte talazurile, în vreme ce cîrma era mai greu de stăpînit ca niciodată. Oamenii de la timonă munceau din greu şi suflau ca nişte balene, iar cîrma trecea bezmetică dintr-un bord în altul, cînd voia ea. în plus, furtuna nu arăta semne că avea de gînd să se mai potolească, din contra, soarele se ridică însoţit de o perdea de nouri. O zvîcnire bruscă a navei îl aruncă pe omul din partea din vînt a timonei pe deasupra punţii pînă la balustradă. Secundul, dintr-o săritură, fu la timonă, omul se săltă iute în picioare şi apucă îndată cavilele, învîrtind timona exact la timp pentru a împiedica nava să se sucească de-a curmezişul. Cînd nava îşi reveni,-ver-fafojul aripii inferioare era la patruzeci şi cinci de grade. Părea evident că nava ducea mai multă velatură decît putea, dar era zadarnic să încerce cineva să o mai reducă acum, pentru că parîmele de mură nu erau suficient de trainice pentru manevra asta. Oamenii se gîndeau că cea mai bună soluţie ar fi fost să taie legăturile velei cînd, după o ambardee bruscă, nava îşi reveni, ghiurile plesniră, verfaforul se izbi cu un troznet de greementul inferior, macaraua scotei cedă şi verfaforul aripii gabierului se curbă cum nu mi-am închipuit vreodată că se poate. Eram cu ochii pe el cînd ghiurile plesniră, verfaforul dintr-o zvîcnitură se îndoi formînd aproape un semicerc şi-şl reveni apoi ca un arc la loc. Parîma murei plesni de la prima încercare, tachetul la care erau amarate fungile fu smuls din loc, vela se înfăşură în jurul vergii velei cu spetează şi pe şarturile din faţă, dîndu-ne de furcă mult
423
pentru ca s-o putem aduna. în jumătate de oră pusesem totul în bună rînduială din nou, şi nava dovedi că rezista numai cu aripa gabierului ridicată, cel mult.
în ziua aceea şi noaptea următoare, am rămas cu aceleaşi vele, pentru că furtuna sufla cu nedomolită tărie, fiind nevoie de cîte doi oameni la timonă tot timpul, la fiecare cart, şi nu ne rămînea nimic altceva de făcut decît să ţinem bine drumul, să ne uităm la velatură şi să lăsăm furtuna să ne mîne. Pînă cînd, a doua zi la amiază :
Duminică, 24 iulie, ajunsesem la latitudinea de cincizeci de grade douăzeci şi şapte de minute sud şi longitudinea de şaizeci şi două de grade şi treisprezece minute vest, după ce făcusem patru grade latitudine în ultimele douăzeci şi patru de ore. Deoarece acum eram la nord de Insulele Falkland, nava ţinu spre larg, la nord-est, către Ecuator. Astfel gonea Alert cu mîndrie, cu Ecuatorul în prova şi Capul Horn la pupa, ştiind că, la fiecare talaz depăşit, capul rămînea tot mai mult în urmă, fiecare ceas .apropiindu-ne tot mai mult de casă şi de un climat mai blînd. De cîte ori, pe cînd zăceam prinşi de gheţuri şi totul în jur era posomorit şi descurajant nu ne spusesem că, de aveam să dublăm capul şi să ne vedem pornind odată spre nord, de cealaltă parte, nu aveam să mai cerem nimic. Iar acum dorinţa ni se împlinise, avînd în faţă un ocean neîngrădit de nimic şi mai mult vînt decît putea nădăjdui un marinar. Dacă ultima parte a unei călătorii e şi cea mai plăcută, cum se spune, atunci aveam tot ce ne putusem dori. Toţi eram fericiţi, iar

nava părea să ne împărtăşească sentimentele, acum după ce ieşise la larg. La fiecare schimbare de cart, cei care ieşeau pe punte îi întrebau pe cei ce coborau în teugă : „Cum merge ? Cum merge ?" la care li se răspundea ca de obicei : „Ehei, fetele din Boston au tras tot cartul de
424
parîma remorcii !" Cu fiecare zi, soarele se ridica tot mai sus la orizont, nopţile deveneau tot mai scurte, iar în fiecare dimineaţă, cînd veneam pe punte, simţeam că temperatura se schimbase simţitor. Gheaţa se topea de pe catarge, vergi şi parîme şi, curînd, nu mai rămase decît foarte puţină în vîrful catargelor şi în jurul fălcilor arborilor inferiori. Cînd furtuna rămase în urmă, am dat drumul la terţarola gabierilor şi am început să ridicăm mereu alte şi alte vele, pe măsură ce nava le putea duce şi, de fiecare dată cînd echipajul era chemat la fungi, oamenii începeau să cînte şi trăgeam de parîme cu toată nădejdea.
Velele se întindeau una după alta, cu cît ne apropiam mai mult de climatul mai cald, iar o săptămînă după ce-am trecut de Capul Horn au fost puse la post şi prelungile arborete ale zburătorilor, vergile respective şi cele ale rîndunicilor au fost încrucişate şi nava se reîntoarse la vechea ei înfăţişare.
Crucea Sudului şi Norii lui Magellan au coborît tot mai mult la orizont. înaintam cu atîla repeziciune că în fiecare seară alte constelaţii sudice dispăreau de pe firmament, în vreme ce în partea cealaltă se iveau mereu altele în emisfera nordică.
Duminică 31 iulie. La amiază atinsesem latitudinea de treizeci şi şase de grade patruzeci şi unu de minute sud şi longitudinea de treizeci şi opt de grade opt minute vest, după ce parcursesem o distanţă de două mii de mile în numai nouă zile, care aduseră o mulţime de schimbări. O mie de mile le făcusem numai în patru zile jumătate ! O viteză aproape egală cu a vapoarelor.
îndată după ora opt, la orizont se arătă o navă ; noi trăiam prima duminică de care aveam parte într-un climat
425
mai cald. Soarele se ridica pe un cer senin, promiţîndu-ne p zi frumoasă, caldă şi, ca de obicei duminica, nu aveam nici o treabă de făcut, aşa că tot echipajul se apucă să cureţe teuga. Toate veşmintele umede şi murdare ce se strînseseră în ultima lună au fost scoase pe punte, cuferele mutate din loc, puse în funcţiune măturile, găleţile cu apă, coada de curăţat, periile de frecat, raşchetele, pînă cînd podeaua teugii deveni lună, albă, şi totul în bună rînduială. Saltelele din cuşete au fost şi ele scoase şi întinse pe punte pentru a se usca şi aerisi, hîrdăul de pe punte fu umplut cu apă şi începu marele spectacol al spălatului tuturor veşmintelor. Cămăşi, bluze, izmene, pantaloni, haine, ciorapi de toate culorile şi formele, umede şi murdare, multe mucegăite de cîtă vreme stătuseră zvîrlite prin vreun ungher, în fine, toate au fost spălate şi frecate bine, apoi legate cu parîmă, aruncate peste bord şi lăsate la trenă. în urma navei vreme de jumătate de oră, după care erau prinse bine în arboradă la uscat. încălţămintea şi cizmele ude au fost scoase şi ele şi puse la zvîntat la soare pe punte, încît pînă la urmă toată nava arăta ca o curte de gospodar într-o zi de curăţenie generală. După ce-am terminat cu veşmintele, ne-am întors şi la propria noastră persoană. în hîrdaie am turnat apă proaspătă pe care o economisisem din raţia zilnică şi, punînd mîna pe săpun şi pe prosoape, am făcut, cum spun marinarii, „o baie de apă dulce". Bineînţeles că în acelaşi hîrdău cu apă se spălau mai mulţi oameni, şi ne disputam rîndul, dar asta nu conta pentru că ne clăteam apoi bine cu cea mai curată apă din ocean, fiindcă cea proaspătă era folosită numai pentru a lua grosul jegului şi murdăriei adunate de cinci săptămîni. Ne săpuneam şi ne frecam unul pe altul, cu prosoape sau petice de velă, după ce ne dezbrăcăm goi puşcă, pentru ca apoi să ne turnăm găleţi de apă în cap.
426
A urmat bărbieritul, pieptănatul şi periatul, treburi cu care ne-am pierdut toată dimineaţa, pentru ca după-amiază să ne aşezăm la teugă, îmbrăcaţi cu nădragi şi cămaşă curată, spălaţi, bărbieriţi şi pieptănaţi frumuşel, simţin-du-ne de cîteva ori mai sprinteni ca înainte. Am citit, -am cusut, am trăncănit în voie, pe cînd cerul sătea senin deasupra capetelor noastre, soarele îşi trimitea razele-i fierbinţi, iar vîntul bătea statornic din cartul babord, nava avea aripile ridicate şi sus şi jos, cu contrazburătorii întinşi frumos. Ni se părea că abia acum ne puteam bucura şi noi de adevărata viaţă de marinar. Seara am dat jos toate veşmintele din arboradă, curate şi uscate, le-am pus frumos în cufăr, iar toate celelalte veşminte de vreme rea — impermeabilele, cizmele groase, hainele călduroase — au fost aşezate la locul lor, pentru tot restul călătoriei, deoarece speram să atingem coasta la începutul toamnei.
In ciuda tuturor celor spuse despre frumuseţea unei corăbii cu toate velele ridicate, foarte puţini oameni au văzut cum arată cu adevărat o astfel de navă. Despre o corabie care intră sau iese din port, cu velatura obişnuită, şi poate două sau trei aripi ridicate, se zice că e cu toate pînzele sus, dar de fapt nu le întinde pe toate decît atunci cînd se bucură de o briză uşoară şi statornică, bătînd dinspre pupa, şi atît de regulat încît să te poţi încrede în ea că va ţine aşa o bună bucată de vreme. Abia atunci, cu toate velele întinse, de sus pînă jos, cu aripile inferioare şi superioare de fiecare parte, nava devine cel mai minunat obiect în mişcare din lume. Puţini sînt oamenii cărora le-a fost dat să admire o astfel de privelişte, mulţi din cei umblaţi pe mare nu au avut un astfel de prilej, pentru că, de la bordul propriei tale corăbii nu poţi

427
avea perspectiva necesară pentru a o cuprinde în întregime aşa cum se vede de la oarecare distanţă.
Intr-una din nopţi, pe cînd eram încă la tropice, m-am du& pînă pe săgeata bompresului, pentru că trebuia să fac o treabă acolo, iar după ce am terminat-o, m-am întins pe bompres şi am stat vreme îndelungată admirînd frumuseţea priveliştii care se deschidea dinaintea ochilor. Fiind tocmai pe capătul bompresului, mă puteam uita la navă de parcă ar fi fost departe de mine. Toată arhitectura aceea de pînze se ridica din ape» sprijinindu-se pe o punte neînsemnată şi întunecată, o piramidă de vele întinzîndu-se cu mult dincolo de marginile navei şi, în nedesluşitul nopţii, părea că se înalţă pînă la ceruri. întinderea oceanului era atît de liniştită încît aducea cu oglinda unui paşnic lăcuşor de pe vreo insulă, alizeele suflau blînd şi statornic dinspre pupa, cerul de un albastru adînc era presărat cu stelele tropicelor şi nu se auzea nici un sunet, decît clipocitul apei despicate de provă. Iar velele se întindeau cît vedeai cu ochii în sus şi-n părţi : cele două aripi inferioare ieşeau cu mult în afara bordurilor de-o parte şi de alta, aripile gabierelor păreau a-şi lua cu adevărat zborul, deasupra lor desfăşurîndu-se aripile cutezătoare ale zburătorilor, iar şi mai sus, cele două aripi ale rîndunicilor arătau ca două zmeie, prinse de aceeaşi sfoară. Iar şi mai sus, în vîrful piramidei, se iţeau contra-rîndunicile, părînd să străpungă cerul, pentru a fi cît mai departe de atingerea omului. Oceanul era atît de liniştit, briza atît de statornică încît velele n-ar fi putut fi mai nemişcate nici dacă ar fi fost dăltuite în marmură. Nici o cută pe faţa pînzelor, nici un tremur la capătul vergilor, într-atît de întinse stăteau. Eram atît de prins de această privelişte uimitoare încît uitasem cu totul de prezenţa celuilalt tovarăş care venise cu mine pe săgeata bompre-
428
sttlui, pînă cînd îl auzii glăsuind mai mult pentru sine : „Cît de liniştite îşi văd ele de treabă !", în vreme ce privea velele împietrite de marmură, dovedind că şi el, om tăbăcit pe nave de război, rămăsese fermecat de privelişte.
O dată cu venirea vremii frumoase, ne-am găsit şi noi de lucru, deoarece nava trebuia pregătită de intrare în port. Pentru a reuşi să le dau o idee celor de la ţărm asupra treburilor ce se fac la bord, trebuie să spun că, într-adevăr, prima parte a călătoriei se pierde cu pregătirile navei pentru mare, iar ultima parte cu cele pentru intrarea în port. O navă'e la fel ca un ceas de damă, cum spun marinarii : trebuie reglat mereu. Velele noi şi trainice, puse înainte de a ajunge la Capul Horn, trebuiau acum date jos şi înlocuite cu cele vechi, care mai puteau fi folosite în zonele cu vreme frumoasă. Manevrele curente erau verificate şi la prova şi la pupa, catargele ancorate din nou ca lumea, straiurile şi şarturile date cu catran, mai erau şi grijelele de instalat la arboretul gabierelor şi zburătorilor, nava de curăţat înăuntru şi afară, vopsită, punţile de lustruit, de făcut din nou nodurile, legăturile, bandajele contra frecării. în fine, totul pus în bună rînduială, ca să arate bine în ochii proprietarilor, şi ai tuturor celorlalţi critici atunci cînd vom intra în Boston. Bineînţeles, treabă de durată, şi întreg echipajul a trebăluit pe punte cît era ziua de lungă tot restul călătoriei. Marinarii ziceau că e un abuz, că sînt prea mult munciţi, dar nava trebuia să arate lună, şi la orice bombăneală urma acelaşi răspuns : „Ne îndreptăm spre casă".
Au trecut mai multe zile în care am muncit în felul acesta, fără să se petreacă nimic deosebit, iar spre sfîrşitul săptămînii am ajuns în zona alizeelor ce băteau dinspre est-sud-est, ceea ce însemna cu două carturi înapoia tra-versului nostru. Băteau puternic şi statornic, încît aproape
429
câ n-am fost nevoiţi să punem mîna pe nici o manevră pînă cînd n-am trecut la latitudinea lor. în prima zi în care tot echipajul a fost chemat pentru manevre se petrecu unul dintre acele incidente mărunte care, prin ele însele, nu au mare semnificaţie, dar în ochii marinarilor capătă amploare, mai ales pentru că mai întrerup rutina zilnică a călătoriei şi oferă multe subiecte de discuţie echipajului zile întregi. Aceste întîmplări sînt interesante, de asemenea, deoarece dezvăluie obiceiurile şi starea sufletească a oamenilor de la bordul unei nave.
Pe navele comerciale, căpitanul îşi prezintă dispoziţiile cu privire la treburile navei în faţa secundului, la un mod general, lăsînd execuţia de fapt pe seama lui, cu toate amănuntele. Sistemul acesta a ajuns atît de înrădăcinat la bordul navelor comerciale, încît o devenit lege şi nu e încălcat de nici un căpitan mai înţelept, doar dacă secundul se dovedeşte a nu fi un marinar priceput, situaţie în care căpitanul e nevoit să supravegheze manevrele cu ochii lui Dar nu se putea spune aşa despre secundul nostru, foarte gelos dacă i se încălcau fruntariile autorităţii sale.
Luni dimineaţa, căpitanul i-a spus să verticalizeze arboretul gabierului trinchet. în consecinţă, secundul veni la prova, îi puse pe toţi la treabă, cu palancurile de întindere la straiuri şi pataraţine, să egalizeze legăturile, strînge ici, slăbeşte dincolo. Secundul era între babalele prova, îndeletnicindu-se cu treaba asta, cînd apăru deodată şi căpitanul şi începu şi el să dea ordine. Se crea un fel de confuzie, secundul îşi părăsi locul şi se îndreptă spre pupa spunîndu-i căpitanului :
— Sir, dacă dumneavoastră aţi venit la prova, eu atunci mă duc la pupa. E suficient unul din noi la teugă.
430
Aceste vorbe stîrniră replica celuilalt, după care urmă alt răspuns înfuriat, începură să-şi arunce cuvinte, pumnii li se încleştară şi scena luă o întorsătură ameninţătoare.
— Eu sînt comandant pe nava asta !

— Da, sir, iar eu sînt.secundul ei, şi-mi cunosc locul! Locul meu e la prova şi al dumneavoastră la pupa.
— Locul meu e oriunde vreau eu ! Eu comand pe toată nava, iar dumneata eşti secund atîta vreme cît vreau eu.
— Domnule căpitan Thompson, spune un singur cuvînt şi nu mai sînt secund. Eu pot împlini şi munca de simplu marinar la bordul navei. Eu n-am ajuns aici pe fereastra cabinei ! Dacă nu mai sînt secund, pot fi în schimb marinar !

Etc, etc. -Pentru noi era distracţie mare. Stăteam deoparte şi ne făceam cu ochiul, bucurîndu-ne de cearta marilor puteri. Căpitanul îl luă pe secund la pupa, unde avură o lungă discuţie, care se încheie cu întoarcerea secundului la treburile sale. Căpitanul încălcase un ritual al navei care face parte din legile ei, şi asta fără motiv, pentru că ştia foarte bine că secundul era marinar de ispravă şi nu avea nevoie de ajutorul lui, aşa că acesta din urmă pe bună dreptate se înfuriase. Dar, din unghiul strict al legii, secundul greşise şi căpitanul avea dreptate. Ipso facto, tot ce face căpitanul e bine şi orice opunere faţă de dispoziţiile lui la bordul unei nave e o încălcare a legii, treabă pe care o ştie fiecare ofiţer sau marinar de rînd atunci cînd semnează contractul de angajare. Această ascultare face parte intrinsecă din contract. Cu toate astea, pe navele comerciale se încetăţeniseră nişte obiceiuri ce deveniseră şi ele un sistem care avea, oarecum, aceeaşi putere de lege scrisă. Cu siguranţă că toată autoritatea revine căpitanului, ofiţerii o deţin numai atîta vreme cît vrea el, iar oamenii pot fi puşi la orice treabă. Totuşi, prin încălcarea acestor

431

obiceiuri încetăţenite, apar multe neînţelegeri la bordul unei nave şi, uneori, acestea ajung în faţa curţii cu juri bineînţeles, cine nu e familiarizat cu natura şi forţa acestor obiceiuri nu poate înţelege ce se întîmplă. La bordul unei nave au loc adesea numeroase provocări, funcţionează un sistem de persecuţii meschine, al căror sens şi putere nu pot fi pricepute de un străin în această meserie, cu atît maj puţin de nişte judecători şi de un juriu format din oameni ai uscatului.

A doua întîmplare petrecută în perioada asta a fost o confruntare între secund şi stevard, în cursul unei după-amieze. Nu se prea înţeleseseră unul cu celălalt cam toată călătoria, şi de mai multe ori se părea că au ajuns la o adevărată ruptură, odată, mai demult, cînd nava era pe coasta Californiei, secundul îl încolţise brusc pe stevard, dar acesta îşi propti capul în stomacul domnului Brown, lipindu-1 de peretele bucătăriei, mîrîind de fiecare dată cînd îl înghesuia : „Ei, Brown, ei, Brown !" Domnul Brown se făcu alb la faţă, izbi şi el, dar nici cele mai zdravene lovituri de pumn nu păreau să aibă vreun efect asupra căpăţînei negrului. Al doilea secund interveni, şi abia el reuşi să-1 tragă la o parte ; dar domnul Brown se repezi din nou la negru pînă cînd apăru căpitanul şi-i despărţi. Secundul îi relată acestuia din urmă ce se în-tîmplase, adăugind : „Da' mi-a mai zis şi Brown !" Din clipa aceea, ,,da' mi-a mai zis şi Brown" deveni cuvînt de ordine pe navă. Domnul Brown se duse la pupa, bombănind : „Ţi-am spus că ai s-o încasezi şi ai văzut ce-ai păţit !" Dar nu părea să fie prea sigur cine o păţise de fapt, cum de altfel nu eram nici noi. îl cunoşteam pe domnul Brown şi eram convinşi că nu va lăsa el lucrurile nelămurite chiar toată călătoria, dacă va avea ocazia să lichideze conturile. în după-amiaza cu pricina, domnul

432

Brown îi ceru stevardului să-i aducă o cană ăe apă, îar acesta îl refuză, spunînd că el nu era obligat să servească pe nimeni în afară de căpitan. Şi avea de partea lui tradiţia. Dar cînd răspunse, el comise greşeala de neiertat de a lăsa la o parte cuvîntul de reverenţă de dinaintea numelui secundului. Treaba îl înfurie pe secund, care-1 făcu cioară nenorocită, şi de aici se încăierară, apucîndu-se, lovindu-se, rostogolindu-se pe punte, în vreme ce noi stăteam de-o parte uitîndu-ne şi distrîndu-ne de minune. Negrul încercă să lovească tare cu. capul, ca şi data trecută, dar secundul îl puse jos, şi-1 ţinu aşa pînă cînd stevardul începu să strige „Daţi-mi drumul, domnule Brown, dacă nu, va fi vărsare de sînge !" în mijlocul tărăboiului apăru şi căpitanul pe punte, îi despărţi, îl luă pe stevard la pupa şi-i croi vreo şase parîme pe spinare. Stevardul încercă să se justifice, dar fusese auzit amenintînd cu vărsarea de sînge, şi numai atît fusese de ajuns pentru a-şi merita bătaia. După care căpitanul nu se interesă mai departe de motivul ce provocase gîlceava. După asta domnul Brown îl lăsă în pace pe stevard, mai ales că-şi dovedise superioritatea în ochii echipajului.

Capitolul XXXIV NE APROPIEM DE CASA

Tot în aceeaşi zi, am avut noroc să scap cu viaţă ca prin urechile acului, aşa cum se întîmplă adesea în viaţa unui marinar. Aproape toată după-amiaza am muncit în arbo-radă. O oră încheiată am stat în picioare pe verga zbură-torului care fusese ridicată şi acum se ţinea numai în atîrnătoare. După ce-am terminat treaba, am strîns ghem sfoara care-mi rămăsese, mi-am luat scîndura de matisit

433

în mînă, m-am apucat într-o doară de greementul zburătorului, am ridicat urî picior de pe vergă şi tocmai voiam să-1 salt şi pe celălalt cînd atîrnătoarea se rupse şi verga se prăbuşi pe punte. Eu am scăpat, tocmai pentru că avusesem inspiraţia să mă prind de greement, dar inima începu să-mi bată cu putere. Dacă atîrnătoarea se rupea cu o clipă mai înainte sau dacă eu mai întîrziam o clipă pe vergă, aş fi căzut de la înălţimea de nouăzeci sau o sută de picioare peste bord, în mare sau, şi mai rău, pe punte. Aşa cum se spune „scăpatu-i bun scăpat", proverb pe care marinarii au destul

de des ocazia să-1 folosească. Iar dacă scapi, întîmplarea devine obiect de glumă, şi care face caz de ea este luat peste picior, rîd toţi de el. Marinarul ştie şi aşa foarte bine că viaţa lui atîrnă de un fir şi nu mai vrea să-i amintească nimeni treaba asta, încît dacă un om reuşeşte să scape cu viaţă, cînd şansele sînt destul de mici, păstrează numai pentru el sentimentele încercate sau face haz de toată întîmplarea. Am avut adesea prilejul să văd cum viaţa unui om depinde numai de o secundă sau de un noroc nebănuit, de un capăt de parîmă care se bălăngăne şi la care nu se uită nimeni. în largul Capului Horn, pe o noapte chioară, cînd nu era nici o nădejde să se poată lăsa o barcă la apă şi, oricum, dacă un om cădea peste bord trebuia lăsat în urmă, unuia dintre băieţii noştri, în vreme ce lua terţarole la un gabier, îi scăpă din mînă sachetul, piciorul îi lunecă de pe ţapapie şi ar fi căzut drept în apă, cînd omul care era lingă el pe vergă, John, francezul, îl apucă de gulerul hainei, şi-1 săltă din nou pe vergă lîngă el spunîndu-i : „Data viitoare să te ţii bine, maimuţoiule, fir-ai să fii !" Doar atîta s-a auzit.
Duminică, 7 august. Latitudinea de douăzeci şi cinci de grade cincizeci de minute, longitudinea de douăzeci şi
434
şapte de grade vest. Am schimbat semnale cu barcul englezesc Mary Catherine, din Bahia, în drum spre Cal-cutta. Era cea dintîi navă cu care ne întîlneam, prima dată cînd mai vedeam şi noi un chip de om şi auzeam voce omenească în afară de a celor care eram la bord, după aproape o sută de zile. Chiar şi chiotele obişnuite ale marinarilor care trăgeau la manevre ne sunau plăcut în ureche. Era o navă veche, cam dărîmată, cu o dunetă înaltă, o semiteugă lungă, şi o pupă tăiată ca la un veritabil „vagon de ceai" englezesc ce naviga precum o ladă de zahăr. Bătea o briză uşoară şi statornică şi barcul ridicase aripile inferioare şi superioare, iar căpitanul spunea că nu poate scoate mai mult de patru noduri de la el, şi se gîndea ce drum lung mai avea de făcut. Noi, cu vînt de bulină, nu foarte strîns, făceam şase mile. A doua zi, pe la trei după-amiâ?ă, am trecut pe lîngă o navă ce aducea a covertă, mergînd cu vîntul strîns, cu rîndunicile şi contrarîndunicile ridicate la prova şi la pupa, sub pavilion englezesc. Ţinea drum sud la est, îndreptîn-. du-se, probabil, spre Capul Horn. Avea oamenii urcaţi în vîrful catargelor vopsite în negru, cu multe vergi, cu nişte vele cu o tăietură în t şi alte însemne care trădau o navă militară. înainta frumos, arăta bine, iar la catargul artimon flutura pavilionul sfîntului Gheorghe, crucea pe un cîmp roşu. Probabil că nava noastră oferea o privelişte la fel de frumoasă, cu aripile întinse, mult în afara punţilor, şi velele ridicîndu-se ca o piramidă pînă la aripile rînduni-cilor, îngropînd carena într-o mare de pînze, arătînd cam aşa cum spun cei de pe balenierele cu nişte catarge ciuntite „un cap-hornier sub un nor întreg de pînze". Vineri, 12 august. în zori, am desluşit Insula Trinidad, situată la 20 de grade şi 28 minute latitudine sudică şi 29 grade şi 8 minute longitudine vestică. La amiază se
439
vedea la nord-vest, jumătate nord, la o distanţă de douăzeci şi şapte de mile. Era o zi minunată, oceanul abia încreţit de blîndele alizee, iar insula arăta ca o mică lună verde răsărind deasupra oglinzii mării. Locul acesta fermecător şi tihnit fusese, se zice, multă vreme, bîrlogul unei bande de piraţi care bîntuiau mările tropicale.
Joi, 18 august. La ora trei după-amiază, am zărit insula Fernando Noronha, aşezată la latitudinea de 3 grade şi 55 minute sud, şi longitudinea de 32 grade şi 55 minute vest. Vineri noaptea, între orele douăsprezece şi unu am traversat Ecuatorul pentru a patra oară de la plecare din Boston la longitudinea de 35 grade vest, după ce făcusem douăzeci şi şapte de zile de la Insula Statelor, parcurgînd o distanţă de mai bine de patru mii de mile, după drumul pe care l-am făcut.
De-acum eram la nord de Ecuator şi, cu fiecare zi, mai adăugam ceva la latitudinea noastră. Norii lui Magelan, ultimul semn al emisferei sud;ce, se cufundaseră de mult dincolo de orizont, şi pe ceruri se ridicaseră acum Steaua Polară, Carul Mare şi constelaţiile familiare ale firmamentului nordic. înainte de a ajunge să vezi pămîntul cu adevărat, nici o privelişte nu te face să înţelegi mai mult că te apropii de casă decît vederea cerului sub care te-ai născut strălucind deasupra capului tău. Vremea era foarte încinsă, cu alternările obişnuite ale tropicelor, de la dogoarea uscată, la ploaia torenţială. Dar nimeni n<u se plîngea de căldură, fiindcă ne aminteam cu toţii că, doar cu trei sau patru săptămîni înainte, am fi dat orice numai să ne vedem odată ajunşi unde eram acum. în plus, aveam şi apă din belşug pentru că întinsesem o tendă în care făcusem nişte găuri să strîngem apa de ploaie. Ploile astea veneau ca de obicei la tropice. Trăiam spectacolul obişnuit: un cer senin deasupra, soarele ridicat la zenit, vertical,
436
dogorind, treaba înaintînd alene, oamenii mişcîndu-se pe punte numai în nădragi de doc, cămăşi cadrilate, şi pălării de pai, nava mergînd leneş prin apă, omul de la cîrmă rezemat de timonă, cu pălăria trasă pe ochi, căpitanul în cabina sa, făcîndu-şi siesta de după-amiază, pasagerul sprijinit de balustradă, urmărind o doradă care înota agale în siajul navei, velarul cîrpind un gabier învechit, în partea de sub vînt a punţii centrale, dulgherul muncind la tejgheaua lui, puştii împletind o saulă, cabestanul de funii învîrtindu-se mereu, marinarii mergînd încoace şi-n colo cu cîte o mînă de sfilaţe. în bordul din vînt se ridică un norişor, puţin cam întunecat. Contrarîndunicile sînt strînse, căpitanul scoate capul pe gura tambuchiului, se uită îs nor, iese afară şi începe să bată puntea. Norul pe tot întinde şi se apropie ; coşul cu sfilaţe, vela cîrpită şi ceieiane lucruri dispar sub punte, capacele de tambuchi şi de spirai sînt puse la locul lor, acoperişul teugii e tras. — Fiţi gata la fungile rîndunicii !

Omul de la timonă pune nava bine în vînt, ca să nu fie surprins cu velele mascate. Şi vine furtuna. E o furtună blîndă, vergile rîndunicii sînt întinse bine, iar nava îşi continuă drumul. Dar dacă furtuna se înteţeşte, vergile rîndunicii se ridică, velele respective se strîng şi la prova şi la pupa, băieţii sînt în arboradă şi le leagă cu grijă, se adună şi zburătorii şi focul săgeţii, iar nava îşi continuă drumul ca mai înainte, omul de la timonă se opinteşte cu toată puterea ca să ţină nava în vînt. în acelaşi timp, toarnă o ploaie care te udă pînă la piele într-o clipită. Dar nimeni nu-şi pune nici haina, nici şapca, fiindcă, dacă e totuşi cald, unui marinar nu-i pasă de o baie, iar soarele va ieşi curînd şi el. îndată ce furtuna s-a răzbunat, deşi pentru un ochi neexperimentat nava îi va părea a fi încă în mijlocul ei, se auzi:
437
— Pune-o din nou pe drum !
— Am pus-o pe drum, sir !
— Ridicaţi velele zburătorului. Ridicaţi focul săgeţii 1
— Sus băieţi şi desfaceţi rîndunicile !
Şi toate velele sînt din nou la locul lor, înainte ca furtuna să fi trecut cu totul, iar nava e pe drum. Soarele iese din nou la iveală, mai fierbinte ca niciodată, zvîntă iute punţile şi hainele marinarilor, capacele tambuchiu-rilor sînt date la o parte, vela pentru cîrpit apare, iar pe puntea centrală roata de împletit se pune în funcţie, capetele parîmelor sînt făcute colac, căpitanul coboară sub punte şi orice semn al acestui intermezzo dispare.
Aceste scene, la care se adaugă cîte un calm plat ce ţine cîteva ore sau zile, sînt o mostră grăitoare a tropicelor Atlanticului. Nopţile erau frumoase şi, cum toată ziua lucram, li se îngăduia oamenilor de cart să doarmă pe punte, îh afară de omul de la timonă şi cel de veghe la prova. îngăduinţa asta nu ni s-a dat expres, ci era doar tolerată. Puteam să dormim pe punte atîta vreme cît nu ceream învoire. Dacă omul de veghe era gâsit dormind, tot cartul era trezit. Am profitat cît am putut de îngăduinţa asta şi ne aciuam pe unde puteam, pe colacii de parîme, după parapetul din vînt, pe şcondri, la adăpostul cabestanului oriunde găseam loc prielnic şi, de obicei, dormeam tot cartul dacă nu eram de veghe sau de rînd la timonă. Ne bucuram de tihna asta, fiindcă, din cauza sistemului de a chema tot echipajul pe punte, din treizeci şi şase de ore nu ne alegeam decît cu patru ceasuri de dormit în teugă, aşa încît chiar şi o oră furată de somn era ceva. Oricine şi-ar fi dat seama de asta dacă ne-ar fi văzut în cîte o noapte dormind buştean, în vreme ce ploaia turna peste noi. Adesea, cînd ieşeam pe punte, văzînd că dăinuie un calm plat, însoţit de o ploaie măruntă şi continuă, ne aranjam un colac de parîme ca să ne
438
ferească de apa care curgea pe punte, hotărîţi să nu pierdem nici un pui de somn, ne făceam culcuş, de bine de rău, ne acopeream cu haina şi dormeam somn sănătos, ca un olandez între plăpumi de puf.
La vreo săptămînă sau zece zile după ce-am trecut Ecuatorul, am ajuns în zona în care calmurile alternau cu vijeliile, cînd vînturi potrivnice, cînd favorabile, cum se întîmplă de obicei aici, acum braţînd în şart cu bulinele întinse, ca, după un ceas, să lunecăm frumos pe drumul nostru, împinşi de o briză uşoară dinspre pupa, avînd aripile ridicate în ambele borduri. Aşa am ţinut-o pînă am ajuns în zona alizeelor de nord-est, în ziua de...
...Duminică, 28 august, la latitudinea de 12 grade nord. Cu o zi sau două înainte văzusem nori de alizee şi ne aşteptam în orice clipă să dăm de ele. Briza uşoară de sud, care suflase alene mai toată dimineaţa, pe la prînz dispăru cu totul şi, în locul ei, începură rafale dinspre nord-est, care ne-au obligat să strîngem iute aripile şi să braţăm în şart; iar după cîteva ceasuri goneam minunat, împroşcînd spuma hăt, în partea de sub vînt, împinşi de vîntul mai răcoros de nord-est care înviora marea şi bătea exact suficient de tare ca să ridicăm şi rîndunicile. Alizeele au suflat statornic, cu tărie, obli-gîndu-ne să mergem cu bulinele strînse, deoarece drumul nostru era nord-nord-est. Iar de se roteau puţin spre est, ne îngăduiau să ridicăm şi aripile zburătorului mare, înaintînd frumos către nord, pînă...
...Duminică, 4 septembrie, cînd alizeele ne-au părăsit la latitudinea de 22 grade nord şi longitudinea de 51 grade vest, chiar în apropierea Tropicului Racului.
Vreme de mai multe zile am rămas bălăcindu-ne la „latitudinea cailor", unde am avut parte de tot felul de vînturi şi o vreme schimbătoare, adesea şi de furtuni cu descărcări electrice, deoarece eram în dreptul Indiilor
439
de Vest. Se nimerise şi luna uraganelor, şi ne aflam exact pe drumul taifunului din 1830, care măturase Atlanticul de Nord, distrugînd aproape totul în calea sa.
In prima noapte după ce ne-au părăsit alizeele, la latitudinea Cubei, am avut parte de o adevărată furtună, tropicală. La începutul nopţii, o briză uşoară a bătut statornic dinspre pupa, dar treptat a căzut şi ea, pentru ca, înainte de miezul nopţii, să se instaleze un calm plat, în vreme ce nori negri învăluiră cerul în întregime. Cînd ieşi pe punte cartul nostru, la miezul nopţii, era o beznă de iad. Aripile au fost strînse, rîndunicile înfăşurate pe vergi. Nu se simţea nici o boare. Velele atîrnau moarte, nemişcate, iar tăcerea şi întunericul păreau aproape palpabile şi ne înspăimîntau. Nimeni nu scotea o vorbă, dar toţi stăteam aşteptînd să se întîmple ceva. In cîteva minute, secundul se arătă la prova şi, aproape în şoaptă, ne spuse să strîngem focul săgeţii. în aceeaşi tăcere au fost coborîte şi velele zburătorilor trinchet şi artimon. Stăteam neclintiţi pe faţa mării, într-o aşteptare apăsătoare, ce deveni aproape dureroasă de atîta

încordare. îl auzeam pe căpitan bătînd puntea-, dar era o beznă atît de chioară încît îţi puteai băga cu adevărat degetele în ochi. Secundul veni din noti la prova, ordonîndu-ne, tot aproape în şoaptă, să strîngem şi zburătorul arborelui mare. Atît de molipsitoare era tăcerea aceea încît am virat scotele şi cargafungile fără să scoatem o vorbă. Eu şi cu un englez ne-am suit în arboradă să strîngem vela respectivă. Tocmai reuşisem să adunăm burta velei, cînd secundul ne strigă ceva, n-am auzit exact ce, dar am presupus că era un ordin să venim să ajutăm şi noi la fungi, aşa că ne-am grăbit să legăm totul bine şi am coborît, bîjbîind drumul prin arboradă. Cînd am ajuns pe punte i-am văzut pe toţi uitîndu-se în sus şi exact deasupra locului unde stătusem noi în dreptul mărului

440

catargului se vedea un glob de lumină, căruia marinarii îi spun Focul Sfîntului Elm (corpus sancti); secundul ne strigase să fim atenţi tocmai la fenomenul acela. Priveau cu toţii lumina, pentru că marinarii au credinţa că dacă globul de foc se ridică deasupra arboradei e semn de vreme bună, însă dacă se lasă tot mai jos atunci vine furtună. Din nefericire, ca o piază rea, globul coborî şi dispăru pe braţul vergii zburătorului. Ne dădusem jos de pe verga aceea tocmai la vreme, fiindcă e de prost augur cînd lumina palidă a Focului Sfîntului Elm îţi luminează faţa de aproape. Acum englezul care fusese cu mine nu părea prea bucuros pentru că se nimerise atît de aproape de globul acela care spînzurase chiar deasupra capului său. După cîteva minute, globul dispăru, dar se arată din nou pe verga zburătorului trinchet şi, după ce se mai plimbă şi pe acolo o vreme, dispăru iarăşi. Omul de pe teugă mi-l arătă atunci spre capătul săgeţii bom-presului. Dar n-am mai apucat să ne uităm şi într-acolo pentru că au căzut cîteva picături de ploaie şi parcă deodată s-a făcut şi mai întuneric, bezna devenind simţitor mai adîncă. După cîteva minute se auzi din depărtare mormăiala depărtată a tunetului şi, dinspre sud-vest, se zăriră scurte fulgerări. Au fost strînse toate velele cu excepţia gabierilor. Totuşi, nu se simţea nici un fel de hulă. O boare de vînt însufleţi velele gabier, dar curînd acestea se lăsară iar în jos, lipindu-se de catarge. Dăinuia aceeaşi linişte. Mai trecu un moment şi, deodată, deasupra noastră izbucni un fulger şi un bubuit cutremurător ; păru că un nor se rupsese chiar deasupra, lă-sînd să se prăbuşească peste noi toată apa ce-o purta ; parcă se vărsa un ocean. Am rămas nemişcaţi, uluiţi. Totuşi trăznetul nu lovise nimic de pe punte. Tunetele, unul după altul, se slobozira deasupra noastră, răsunînd cu atîta putere încît îţi luau suflarea, iar fulgerele, ce

441

nu mai conteneau, parcă dăduseră foc oceanului. Ploaia aceea cumplită nu ţinu decît vreo cîteva momente, după care au urmat picături răzleţe şi cîte o rafală de ploaie. Fulgerele şi tunetele continuară vreme de mai multe ceasuri fără odihnă, spulberînd bezna miezului de noapte cu săgeţile lor frînte şi orbitoare. în tot acest timp nici o boare de vînt nu mişcă velele, nava stătea neclintită, ca o ţintă lăsată la discreţia lor, probabil singurul obiect plutind pe faţa mării pe mile şi mile întregi. Am rămas astfel ceasuri la rînd, pînă ni s-a încheiat cartul şi la ora patru am fost schimbaţi. In tot acest timp, aproape că n-a scos nimeni o vorbă, nu a răsunat nici o bătaie de clopot şi schimbul oamenilor la timonă s-a făcut tot în tăcere. Din cînd în cînd ne mai potopea cîte o ploaie torenţială, şi noi stăteam nemişcaţi, mustind de apă şf orbiţi de fulgerele care alungau bezna aceea de infern, cu strălucirea lor rău prevestitoare, în vreme ce tunetele se ţineau lanţ, reverberaţia lor zguduind oceanul pînă. în străfunduri. Navele sînt numai rareori lovite de trăznet, pentru că electricitatea se scurge prin numeroasele sale vîrfuri şi din cauza obiectelor de metal răspîndite în diferitele sale colţuri. Fluidul electric fuge prin lanţurile ancorelor, scotele gabierilor. Nouă nu ne-a pricinuit nici o pagubă. La ora patru am coborît sub punte, şi lucrurile continuară în acelaşi fel. Nu era uşor să dormi atunci cînd te gîndeai că următorul trăznet putea spinteca riava în două sau stîrni un incendiu general, sau că, după calmul acela de moarte se poate năpusti un uragan care să rupă toate catargele navei. Dar nu e marinar acela care nu adoarme îndată ce pune capul jos, şi nu se scoală deîndată ce e chemat pe punte. Şi cînd, după cele şapte bătăi de clopot, se auzi : „Echipajul babord pe punte",

442

am ieşit afară, ne-a întîmpinat o dimineaţă frumoasă, însorită, nava înainta alene pe drumul ei, cu toate velele ridicate, împinsă de o briză uşoară.

Capitolul XXXV ALTE ÎNTÎMPLARI TULBURĂTOARE

De la latitudinea Indiilor de Vest şi pînă am ajuns în Bermude, unde am prins vînturile de vest şi de sud-vest, ce bat continuu în largul coastelor Statelor Unite la începutul toamnei, am avut parte de vreme schimbătoare şi de vreo două, trei furtuni moderate sau, cum le numesc marinarii, „vînturi de gabier la două terţarole", ce au venit ca de obicei, semănînd perfect una cu cealaltă. O după-amiază frumoasă, tot echipajul lucrează pe punte, cîţiva oameni sînt în arboradă. Bate un vînt puternic, nava urcă pe vînt, contrarîndunicile se string. Mai tîr-ziu, după-amiază, briza se întăreşte, nava se apleacă mult, se ridică nori de vînt. Stropi încep să împroaşte teuga, udă sfilaţele pe care le împletesc cei mai tineri. Acestea sînt făcute ghem şi duse sub punte. Marinarii îşi întrerup îndeletnicirile, eliberează punţile mai devreme ca de obicei, se dă ordin celui care avusese de lucru în arboradă să aducă şi fungile din vînt ale rîndunicilor cînd coboară. Pataraţinele suplimentare de arboret sînt întinse mai bine şi acelaşi lucru se face şi la subarba bompresului. Unul dintre băieţi strînge rîndunica artimon. Bucătarului îi trece prin minte că iar va fi pus la o

treabă scîrboasă şi deci trebuie să pregătească mai devreme cina. Secundul dă ordin să treacă la masă cîte un cart pe rînd, nu ca de obicei tot echipajul odată. în vreme ce mănînci, îi auzi pe cei din cartul de serviciu cum strîng rîndunicile. Iar cînd ieşi pe punte, vezi că vîntul suflă din răsputeri, iar din
443
prova se reped talazuri urîte. In loc ca în timpul fcar-tului scurt să se adune tot echipajul la teugă şi să stea să fumeze, să cînte, să tăifăsuiască, unul din carturi dispare sub punte la culcare, nu înainte de a-şi da cu părerea că va urma o noapte nenorocită, iar două ceasuri de somn nu sînt de lepădat, florii se ridică întunecaţi şi bezmetici, vîntul se întăreşte şi mai mult, nava se chinuie din greu înfruntînd talazurile mari care se sparg asupra teugii şi spală puntea prova dispărînd prin saborzi. Totuşi nu se mai strîng şi celelalte vele deocamdată, deoarece căpitanului îi place să tragă cît mai mult de navă şi, în consecinţă, are el ce are cu velele zburător. Velele acestea subliniază diferenţa dintre un vînt mai tare şi furtună get beget. Atîta vreme cît mai e întinsă o velă zburător, înseamnă că e doar vînt. Cu toate că eu am văzut nava noastră cu gabierul terţarolat, în vreme ce tot bompresul era sub valuri, iar la saborzii de sub vînt stăteai în apă pînă la genunchi tot timpul. Nici cînd se aud opt bătăi de clopot nu pomeneşte nimeni de terţarolarea ga-bierilor, iar cartul coboară sub punte cu ordinul de a fi pregătit să urce la prima chemare. Ne culcăm bombă-nindu-1 pe „bătrîn" pentru că nu voise să terţaroleze gabierii la schimbarea cartului şi a amînat manevra pen-tru a chema mai apoi tot echipajul şi a ne strica nouă somnul. Să te culci îmbrăcat gata, şi să fii şi treaz în acelaşi timp ! N-are nici un rost să adormi ca să te scoale îndată ! Vîntul şuieră pe punte, nava răzbeşte cu greu, gemînd şi troznind din toate încheieturile, saltă pe cîte un val mai mare care se izbeşte în prova cu un bubuit de parcă s-ar sparge de stînci. Lampa cea chioară din teugă se bălăbăne încoace şi-n colo, toate lucrurile încep să danseze şi, încet, încet, alunecă spre bordul de sub vînt.
444
— Aiuritul acela de al doilea secund n-are de gînd să strîngă odată zburătorii ? Acuş, acuş, o să ia vîntul toate surcelele alea înalte ! mormăie bătrînul Bill, cel ce bombăneşte totdeauna şi, ca majoritatea marinarilor, nici lui nu-i place cînd se scoate sufletul din biata navă.
Dar curînd vine şi ordinul.
— Da, înţeles, sir, se aude de la provă.
Pe punte se aruncă colaci de parîme, se aude cum flutură bubuind o velă în arboradă şi strigătele scurte, ascuţite pe care le scot marinarii atunci cînd virează parîmele de mură.
— Uite că se strînge şi zburătorul trinchet ! Sîntem cu toţii treji şi ştim tot ce se întîmplă afară
de parcă am fi 'acolo. O voce binecunoscută se aude din vîrful catargului, strigînd către ofiţerul cartului să se vireze strîns braţele din vînt.
— Ei, păi ăstâ-i Ben Stimson cocoţat sus, şi strînge vela.
Apoi îndată se aude cum sînt aruncate parîmele chiar deasupra capului nostru şi un strigăt preiung şi zuruitul canistrelor ne arată că şi focul săgeţii a fost coborît. Al doilea secund mai păstrează o vreme zburătorul mare pînn la ultimul talaz care inundă punţile, mătură teuga de parcă tot oceanul ar fi fost invitat la bord, după care zarva de Ia pupa dovedeşte că şi vela aceea a fost strînsă. După asta nava înaintează mai uşor o vreme, se aud două bătăi de clopot şi încercăm să furăm şi noi puţin somn. Dar curînd „bang, bang", se aud lovituri în capacul teugii şi chemarea : „Tot echipajul pe punte". Sărim din cuşete, ne aruncăm pe noi cîte o bluză de vînt, pălăria de muşama şi ne bulucim pe scară în sus. Secundul e chiar dinaintea noastră, pe teugă, mugind ca un taur înfuriat, căpitanul urlă în celălalt capăt al navei, al doilea secund face şi el ca o hienă de pe puntea centrală. Nava
445
stă aplecată mult pe o parte, cu saborzii de sub vînt în apă şi teuga toată numai spumă de valuri. Parîmele sînt măturate bezmetic, la voia întîmplării şi apa spală punr tea de la un cap la altul. Vergile gabierilor se izbesc de arboret, cartul tribord trage de manevre pentru terţaro larea gabierului mare. Cartul nostru trece la gabierul trinca, sare în arboradă să pună două terţarole la vela aceea şi să terţaroleze şi trinca. începe întrecerea cu celălalt cart, ca să se vadă cine termină mai repede. Toţi oamenii îi dau zor cu mura velei mari, apoi, în vreme ce unii strîng focul şi ridică velastraiul, noi punem două terţarole la gabierul artimon şi apoi îl ridicăm la post. După ce totul a fost pus în ordine se aude : „Cartul liber, în teugă", şi coborîm să mai prindem un pic de somn cît mai avem vreme, probabil vreun ceas jumătate. In timpul cartului de mijloc şi prima parte a celui de dimineaţă vîntul bate mai furios ca niciodată, dar cam la mijitul zorilor se mai potoleşte puţin, desfacem cîte o terţarolă de la fiecare gabier şi ridicăm şi zburătorii deasupra lor. Iar cînd răsună şapte bătăi de clopot şi cartul iese pentru masă, sînt scoase şi celelalte terţarole, toţi oamenii trec la fungi, tragem bine prin palancuri scotele zburătorilor şi fungile, ridicăm focul săgeţii şi nava porneşte din nou la drum.
Căpitanul se însurase cu numai cîteva săptămîni înainte de plecarea din Boston, iar după o absenţă de mai bine de doi ani, se înţelege de ce se grăbea să întindă cît mai multă velă. Secundul nici el nu se lăsa mai prejos în faţa nimănui, iar al doilea secund, deşi se cam temea să forţeze nava cu prea multă pînză ridicată, se temea şi mai tare însă de

căpitan şi, fiind prins între două spaime, cîteodată exagera. în numai douăzeci şi patru ae ore am sfişiat de trei ori focul săgeţii, şi de îndată ce era cîrpit ajungea la loc ; am rupt săgeata bompresului şi
446
am făcut varză din verfaforii aripilor. In afară de dorinţa firească de a ajunge mai repede odată acasă, mâi aveam şi alt motiv de grabă : apăruse scorbutul la bord. Unul dintre oameni fusese lovit atît de rău de scorbut încît nu mai era bun de nimic şi a fost scos din cart, iar englezul Ben arăta îngrozitor, şi cu fiecare zi îi era tot mai rău. I se umflaseră picioarele şi-1 dureau de nu putea nici merge, carnea îşi pierduse elasticitatea şi dacă apăsa cu degetul rămînea urmă, iar gingiile i se umflară încît nu era în stare să mai caşte gura. Chiar şi răsuflarea îi devenise grea de nu putea fi suportată, îşi pierduse toată vlaga trupului şi spiritului, nu mînca, se simţea din ce în ce mai rău cu fiecare zi, şi dacă nu făceam nimic pentru el, într-o săptămînă era un om mort, în ritmul în care era măcinat de boală. Medicamentele se terminaseră, sau erau pe terminate, şi chiar dacă am fi avut o ladă întreagă tot nu i-ar fi folosit la nimic, fiindcă numai alimentele proaspete şi terra ferma îi puteau ajuta la scorbutul lui. în prezent, boala asta nu mai e la fel de frecventă ca înainte, şi e pusă de obicei pe seama alimentelor sărate, lipsei de curăţenie, execesului de grăsime şi ulei — de aceea se pare că apare mai des la cei de pe bale-niere — şi, în cele din urmă, trîndăviei. Acest ultim motiv nu se punea la bordul navei noastre, nici cel de-al doilea nu putea fi, pentru că păstram foarte multă curăţenie. Teuga noastră era în bună rînduială, ţineam foarte tare la spălatul hainelor şi ne schimbam veşmintele mai des decît mulţi oameni foarte dichisiţi de pe ţărm. Se datora poate, în special, alimentelor sărate şi faptului că trecusem atît de repede în zona caldă, după ce stătusem atît de mult în regiunile cu cea mai aspră climă. Punîndu-şi speranţa în vînturile de vest care predomină de-a lungul coastei toamna, căpitanul o luă mult spre vest, pentru a trece printre Insulele Bermude, nă-
447
dăjduind să întîlnească vreo navă ce se îndrepta spre Indiile de Vest sau sudul Statelor Unite. Scorbutul nu mai făcu alte victime în rîndul echipajului, dar exista pericolul să se întindă, iar cazurile pe care le aveam la bord erau foarte grave.

Duminică, 11 septembrie, latitudinea de 30 grade 4 minute nord, şi longitudinea de 63 grade şi 23 minute vest. Insulele Bermude se află la nord-nord-vest, la distanţa de o sută şi cincizeci de mile. A doua zi dimineaţă, pe la ora zece, pe punte răsună strigătul „Corabie-n depărtare" şi tot echipajul s-a dus să vadă nava străină. Cînd se mai apropie, se dovedi a fi o brigantină foarte comună ce ţinea cap spre sud-sud-est, venind, probabil, din vreunul din statele nordice şi îndreptîndu-se spre Indiile de Vest, exact ceea ce doream noi. La semnalele noastre, puse în pană, pentru că văzuse că voiam să intrăm în contact, iar noi ne-am dus drept spre ea, am virat capetele verfaforilor şi am mascat gabierul mare, după care le-am strigat:

— Hei, voi de pe navă !

— Hei !

— De unde veniţi, vă rog?

— De la New York şi ne îndreptăm spre Curagao.

— Aveţi cumva ceva provizii prospete în plus ?

— Da, da, din belşug !

Am coborît într-o clipă barca cea mică la apă, căpitanul şi patru oameni au sărit în ea, şi curînd dansau pe apă lîngă bordul celeilalte nave. în numai jumătate de ceas se întoarseră cu jumătate de barcă plină de cartofi şi ceapă, după care fiecare navă prinse din nou vîntul şi se îndreptă pe drumul ei. Era brigantină Solo, din Ply-mouth, plecată de la Connecticut River, ultima escală la New York, către Spanish Main, cu o încărcătură de provizii proaspete, măgăruşi, vase emailate şi alte articole,
448
Seapa era proaspătă, iar secundul brigantinei le spuse oamenilor din barcă, în vreme ce le dădea legăturile peste copastie, că fetele le strînseseră chiar în ziua plecării într-adins pentru noi. Pe nava noastră făcusem greşala de a bănui că în cursul iernii fusese ales alt preşedinte, iar în vreme ce orientam braţele pentru a porni, căpitanul nostru mai întrebă cine era acum preşedinte al Statelor Unite. Ni se răspunse că Andrew Jackson, dar socotind că bătrînul general nu putea fi ales pentru a treia oară le-am mai semnalizat o dată aceeaşi întrebare, şi de data asta ne răspunseră că Jack Downing, după care nava se îndepărtă, lăsîndu-ne să ne reparăm singuri greşala cum om putea.

Cei din echipajul bărcii au rîs de unul Joe, marinar de-al nostru. Era cam vanitos şi făcea mereu din ţînţar armăsar. Rangul şi prestigiul unei nave şi al echipajului ei depind £b lungimea şi felul călătoriei. Un voiaj în China sau Iradte e mare lucru, iar o călătorie pe coasta de nord-vest, spre Columbia Rîver sau Alaska — în căutare de blănuri — capătă ceva misterios şi romantic, pe cînd dacă se face înconjurul lumii trecînd pe lîngă Islanda şi China atunci bate erice alt voiaj. Secundul brigantinei, un tip înalt şi slab, se sprijini de balustradă şi se adresă celor din barca noastră :

— De unde veniţi ?

— De pe coasta de nord-vest, îi răspunse Joe iute;

— Şi ce transportaţi ?
Era o întrebare cheie, dar Joe găsi repede un răspuns în doi peri :
— Piei ! preciza eL
— Cu cîte un corn ici şi colo ? îi replică secundul pe un ţon tăi©s.
Echipajul bărcii izbucni în rîs $1 toată mîndria_lul Joe se duse de rîpă. Fiindcă veni vorba, unul dintre to-
89 — Doi ani pe mar»
449
^arâşii mei de pe Pîlgrim, pe nume Sam, ne spunea adesea o istorie cu un căpitan meschin, de pe un mic bric, cu care navigase de la Liverpool la New York. Acesta voi zor nevoie să semnalizeze unei nave mari, venind dinspre Sfînta Elena, cu aspectul caracteristic celor care călătoresc spre India, avînd toate aripile ridicate în ambele borduri, cu nişte marinari pe punte bronzaţi, purtînd pălării cu boruri mari, în vreme ce în arboradă se zbenguiau o maimuţă şi un papagal. Nu avea nici un motiv să oprească nava numai pentru ca să stea el la taifas,. dar orgoliul îl îmboldi şi invidia îl făcu aproape să tremure. Strigă cu un glas pirpiriu, sîsîit :
•— Ce navă-i asta ?
Şi prin porta-voce răsună o voce tunătoare :
— Bashaw, de la Canton, spre Boston, de o sută zece efle pe mare. De unde sînteţi ?
— Doar de la Liverpool, sir ! se auzi vocea mărunţelului pe un ton aproape de scuză şi foarte spăsit. Umorul acestui dialog nu poate fi înţeles decît de cei care cunosc ritualul pe mare la întîlnirea a două nave. Niciodată nu se spune sir, iar acel doar e cît se poate de grăitor.
Se făcuse taman ora de masă cînd am prins vîntul şi am pornit, iar stevardul, după ce luă cîteva legături de ceapă pentru cabină, ne dădu nouă restul,. împreună cu o sticlă de oţet. Am luat totul la teugă, am depozitat alimentele bine la noi, refuzînd să fie gătite la bucătărie şi am mîncat ceapă crudă, cu carne de-a noastră şi pîine. Erau grozave. Ceapa era proaspătă, pişcă la limbă, 'Wea gust de pămînt şi părea mare lucru pentru unul care se hrănise atîta vreme numai cu sărătură. Mîncam ceapa aceea cu o poftă turbată. Era ca mirosul sîngelui pentru nişte copoi. Am mîncat ceapă la fiecare masă, cu zecile, ne umpleam buzunarele cu ea, ca să mai morfolim şi în timpul carturilor pe punte, încît, curînd, toată grămada
450
aceea ca o piramidă, cu cele mai mari la bază şi cele mai mici, cît o căpşună. în vîrf, dispăru cu totul. Au beneficiat de ea în special oamenii care aveau scorbut. Unul dintre ei putea mînca şi curînd se mai întrema, tot rozînd cartofi cruzi şi ceapă. Celălalt însă acum nici nu prea mai putea deschide gura ; de aceea bucătarul luă legumele crude, le strivi într-o piuă, şi-i dădu omului numai zeama s-o bea. Bolnavul o înghiţi, luînd încet, cîte o linguriţă, şi-şi clăti cu zeama aceea gingiile şi gura. Prima dată, gustul şi mirosul puternic de pămînt al acestui extras de cartofi cruzi îl făcură să se cuiremure din tot trupul, iar după ce-1 bău îl prinse o durere ascuţită care-i traversă toată carnea. Simţind din asta că îşi făcea efectul puternic, omul persevera mai departs, luînd cîte o lingură la fiecare ceas şi ţinînd licoarea mult în gură. Mai în urma efectului remediului, mai îmbold:t de speranţă — pentru că aproape renunţase să mai creadă că va scăpa — se întrema atît de mult încît începu să se mişte şi să-şi deschidă gura suficient ca să mănînee cartofi cruzi şi ceapă zdrobite, pînă ajungeau ca un piureu moale. Curînd îi reveni şi pofta de mîncare şi vlaga, iar după zece zile de la întîlnirea cu Solo se întrema atit de mult, încît de la starea aceea cînd zăcea fără nici o nădejde, în cuşeta lui, acum ajunse să fie în vîrful catargului, strîngînd rîndunicile.
Am trecut printre Insulele Bermude, împinşi de un vînt prielnic de sud-vest şi, în ciuda vechii strofe citată foarte des de cei care socoteau că vom mai întîlni măcar un pui de furtună înainte de încheierea călătoriei —
„Dacă prin Bermude treci la pas, Teme-te de Hatteras" —
45Î
aoi am ajuns la n?-~$ de Capul Hatteras avînd parte de vreme bună, aşa că am început să numărăm nu zilele, ci orele cîte mai aveam pînă vom slobozi ancora în portul Boston.
Nava noastră arăta în bună rînduială, toţi oamenii munciseră din greu la ea, din zori şi pînă la lăsarea în-unericului, în toate zilele săptămînii, cu excepţia dumi-aiciîor, de cînd ajunsesem în zona cu climat blînd de dincoace de Capul Horn.
Oamenii ţărmului au o convingere greşită că nava se află în cea mai bună stare atunci cînd pleacă din port, la începutul călătoriei, iar cînd se întoarce acasă, după o lungă absenţă, îşi arată :
„Oasele bătrîne şi vele zrenţuite, Pradă atîta vreme Furtunilor dezlănţuite".
Dar n-are rost să mai vorbim. Dacă nu are cumva ghinionul vreunui accident sau de se întoarce acasă în miezul iernii, cînd nu se poate lucra prea mult în arbo-radă, nava e dichisită frumos la încheierea călătoriei. Cînd merge doar dintr-un port în altul, greementul e slăbit de obicei, catargele arată că ar avea nevoie să fie mai bine

susţinute de straiuri şi şarturi, punţile şi bordurile sînt cam jegoase şi negre din cauza încărcatului ii descărcatului frecvent al mărfurilor, se zăresc înădi-ruri şi noduri acolo unde ar fi trebuit să se vadă mîna neşteră a marinarului, şi în ochii oricărui om al mării oate trădează delăsarea. Dar pe parcursul călătoriei de a tropice pînă acasă, pe vreme bună, tot timpul e folosit pentru a pune nava la punct cît mai bine. Nici o navă cemercială nu arată mai grozav decît una care face dru-
452
mul Indiei sau trece pe la Capul Horn, la sfîrşitul unu. lung voiaj, iar reputaţia de marinar a căpitanului şi secundului său depinde de felul cum se prezintă nava cînd amarează la cheu. Toate şarturile şi straiurile noastre de la prova la pupa au fost întinse frumos şi cătrănite, arborii ancoraţi bine, manevrele reglate de la vîrful catargelor şi pînă la punte, şi atît .de atenţi erau mai marii noştri cu păstrarea grijelelor cît mai întinse şi drepte în-cît eram obligaţi să urcăm în arboradă trăgîndu-ne pe parîme în sus sau călcînd doar pe vergelele şarturilor, iar acestea din urmă erau folosite pentru urcat şi coborît pînă cînd ajungeam, foarte aproape de coastă. După asta, nava era frecată bine de tot pe dinăuntru şi pe dinafară, ca şi punţile, catargele, şcondrii, în fine totul, iar pentru bordul exterior se montau scaune de boţman şi răzuiam pînă la linia de plutire, frecînd buloaneie, legăturile şi IanţTj""\\ Apoi, profitînd de două zile de calm plat în apro: ?a Ecuatorului, am trecut la vopsit, spoind frumos ; >rzii laterali, şi Incheindu-ne treaba la pupa, unde era u. .îeptun cu tridentul în mină, tolănit în carul lui tras de cai de mare, apoi am-refăcut partea aurită şi cea colorată a galionului — un corn al abundenţei — la prova. După care am trecut la vopsitul restului navei, de la mărul catargului pînă la linia de plutire — vergile cu negru, vîrfurile catargelor cu alb, balustrada dunetei cu negru, alb şi galben, parapetul galben, filele de bordaj alb, filele lacrimare cenuşiu etc, etc. Ancorele, inelele de punte şi alte părţi metalice au .fost înnegrite cu gudron, iar stevar.dul a avut şi el de lucru .fiind, pus să lustruiască alămurile timonei, clopotului, cabestanului etc. Cabina a fost şi ea frecată, lustruită, vopsită. Teuga n-a scăpat nerăzuită, curăţată cu peria, şi. bineînţeles, aici, în vizuina marinarului, nu era nevoie de vopsit şi lustruit. In cele din urmă, s-a ajuns şi la punţi pe care le-am raş-
453
chetat şi vopsit, şi tot ce nu ne mai era de folos a fost aruncat peste bord. Am dat foc la două butoaie goale de catran ce nu ne trebuiau şi le^am aruncat în mare, într-o noapte întunecată urmărindu-le cum rămîneau tot mai departe în pupa, iluminînd oceanul pe mile întregi în jur. Şi la astea, mai adăugaţi toată treaba de matelotaj pe care o aveam de făcut : noduri, gaşe, matiseli, legături, bandaje, împletituri, cozi de şoarece, în fine ce trebuie pentru ca nava să arate ca în zile mari. Ultimele pregătiri, care prevestesc şi mai mult sosirea în port, sînt cele în legătură cu ancorele : trecerea lor peste bordul prova, împreunarea cheilor de lanţ, scoaterea cablului de halaj din întrepunte, revizuirea sondei cu plumb.
Joi, 15 septembrie. în dimineaţa asta, temperatura şi aspectul deosebit al apei, numeroasele petece de iarbă de mare ce pluteau în jur, ca şi pilcul de nori ce se ivise chiar dinaintea noastră indicau că ne aflam la marginea Gulf Streamului. Acest curent minunat, care curge spre nord-est aproape traversînd oceanul, este mai întotdeauna învăluit de nori şi e o zonă de talazuri mari şi de furtuni. Adeseori, navele trec 'rapid de la cerul senin şi vînturi uşoare, unde merg cu toate velele ridicate, aproape din-tr-o dată trezindu-se într-o zonă cu talazuri mari, cer înnourat, fiind obligate să-şi terţaroleze gabierii la două rînduri. Unul din marinari mi-a povestit că odată, pe cînd făcea o călătorie de la Gibraltar la Boston, nava pe care era s-a apropiat de Gulf Stram împinsă de o briză uşoară, pe un cer senin, avînd ridicate pînă şi aripile, şi sus şi jos, iar drept dinaintea lor se zărea o linie precisă de nori negri, care stăteau deasupra apei ca un mal întunecat, iar din acea întunecime se ivi deodată o navă cu gabierii la două terţarole şi fără vergile rîndunicilor ce fuseseră coborîte pe punte. Cînd se apropiară la rîndul lor de curent, au început să strîngă velele una după alta,
454
1
pînă ajunseră la fel ca nava ce abia se arătase din neguri, iar după douăsprezece sau paisprezece ceasuri de bîţîială pe talazuri imense, înfruntînd o furtună puternică de prova, au ieşit din beznă de cealaltă parte şi s-au trezit din nou într-o zonă cu vreme frumoasă şi au ridicat rîn-dunicile şi contrarîndunicile la loc. Pe măsură ce ne apropiam noi acuma, cerul se întunecă, valurile crescură, şi toate semnele prevesteau dezlănţuirea furtunii sau domolirea ei. Bătea doar un vînt puternic, dar, cum venea dinspre nord-est, adică exact din direcţia contrară cursului curentului, se stîrniră nişte valuri urîte, defertlante, care săltau şi aruncau navă de colo colo, încît am fost nevoiţi şi noi să dăm jos vergile rîndunicilor şi să reducem velele superioare. La amiază, termometrul, ce fusese coborît de multe ori în apă, arătă aproape 70 de grade *, temperatură simţitor mai ridicată decît cea a aerului, cum se întîmplă de obicei în mijlocul curentului. Un flăcău ce lucra în arboradă, tocmai sus, pe vîrful arboretului rîndunicii, coborî pe punte, se învîrti în jurul barcazului, arătînd palid la faţă, şi mărturisi că îi venise rău, şi nu mai suporta să se urce iar sus, dar îi era ruşine şă-i spună şi ofiţerului. Se urcă din nou, dar curînd renunţă, şi veni jos, se aplecă peste balustadă goliadu-şi stomacul ca o domnişoară. Era pe mare de mai mulţi ani şi, după cum spunea el, nu-i fusese niciodată rău. Starea îi fusese pro-

vocată de zvîcnirile necontrolate ale navei, sporite dte înălţimea la care lucra, aşa cum se întîmplă cu capătul braţului pîrghieii Un bătrîn marinar, ce avusese şi el treabă pe verga zburătorului mare, ne spunea că tot timpul avusese o senzaţie de neplăcere şi fusese fericit cînd îşi terminase treaba ca să coboare fie pe verga gabie-rului aflată mai jos, fie pe punte. La mărul arboretului

* E vorba de grade Fahrenheit, circa 22 grade Celsius.

rîndunicii fu trimis alt marinar, care munci acolo vreo oră, dar se dădu şi el bătut. Treaba trebuia terminată şi se-cundul mă trimise pe mine. O vreme m-am simţit bine, dar apoi m-a încercat şi pe mine răul de mare. De la acele prime zile de la plecarea din Boston nu mai avusesem niciodată rău de mare, deşi trecusem prin tot felul de perioade de vreme rea şi diferite situaţii. Am rămas totuşi la locul meu şi n-am coborît pînă nu mi-am terminat lucrul, adică după mai bine de două ceasuri. Nava sălta şi se bîţîia în toate chipurile, velele părînd să nu mai aibă nici o putere de a o stabiliza. Vîrfurile ascuţite ale catargelor descriau tot feiul de curbe pe cerul de deasupra capului meu, uneori dintr-o singură mişcare parcurgeau un arc de cerc mai mare de patruzeci şi cinci de grade, redresîndu-se cu o mişcare bruscă, ce te obliga să te ţii cu amîndouă mîinile, pentru ca apoi iar să pornească să măture cerul cu balansuri neregulate. Nu mi-era chiar rău rău, şi am coborît pe punte cu o mutră indiferentă, dar asta nu însemna că nu ardeam de nerăbdare să simt sub picioare odată relativa terra ferma a punţii. După cîteva ceasuri am scăpat de balamuc, trecînd de partea cealaltă a curentului. Cînd soarele coborî la asfinţit, în traversul babord, în direcţia continentului nord-american, am ieşit din valul de neguri şi norii de furtună, pe care i-am lăsat în urmă, pierzîndu-se în crepusculul amurgului.

Capitolul XXXVI URALE PENTRU PĂMÎNTUL PATRIEI !

Vineri, 16 septembrie. Latitudinea de 38 grade nord şi longitudinea de 69 grade vest. Vînt minunat de sud-vest, care ne poartă cu fiecare ceas mai aproape de ţărm.

Tot echipajul e pe punte în timpul cartului scurt şi nu se mai vorbeşte decît. de sosire, unde a să zărim prima dată pămîntul, dacă o să ajungem înainte de duminică, dacă mergem la biserică, cum o să arate Bostonul, prietenii, despre încasarea banilor pentru călătorie-şi" altele asemenea. Toţi, cît se poate de bine dispuşi. Cum călătoria se apropia de sfîrşit, disciplina strictă se mai înmuie, fiindcă acum nu mai trebuia să ni se ordone, pe un ton poruncitor să facem ceea ce eram cu toţii dornici să împlinim. Uitate erau toate ciorovăielile şi certurile care se stîrnesc în cursul unui îndelungat voiaj la. bordul navei, toţi eram plini de sentimente prieteneşti, ba doi tovarăşi, care jumătate de drum fuseseră-la cuţite, gata-gata săise ia la bătaie, dezbăteau acum împreună planul unei escapade la ţărm. Cînd se arătă secundul la prova, le vorbi oamenilor, spunîndu-le că aveam să ajungem la Bancurile lui George a do*ua zi, înainte de prînz, schimbă cîteva glume cu băieţii, promiţîndu-le să vină şi la ei casă-i plimbe frumos cu trăsura pînă la Marb'lehead.

Sî'mbătă, 17. Toată ziua vîntul abia a adiat, ceea ce ne-a făcut să întîrziem, dar, la lăsarea nopţii, se> stîrni o briză straşnică, aşa că ne-am îndreptat iute spre ţărm. La ora şase ne aşteptam, să punem în pană pentru a măsura adîncimea, deoarece un val de ceaţă, ce venea spre noi, ne arăta că sîntem aproape, dar nu s-a dat nici un ordin în acest sens, şi am menţinut capul. Veni şi ora opt, cartul coborî sub punte, încă un ceas nava continuă să meargă tare, cu aripile, ridicate şi sus şi jos, iar. noaptea se lăsa cu o beznă chioară de tot. Cînd; se auziră cele două lovituri de clopot, căpitanul se arătă pe punte şi-i dădu secundului indicaţii, după care aripile au fost strînse.sau, cum se apune de fapt, adunate pe verfafori, velele, pupa mascate şi sonda. lungă cu plumbi adusă la prova. în. fine totul era pregătit pentru măsurarea adîncimii apei. Un

om se aşeză pe verga velei cu spetează cu sonda în mînă, altul pe traversa de capon cu un colac de saulă, altul pe portsarturile trinchetului şi altul pe cele ale arborelui mare, fiecare cu cîte un alt colac de saulă în mînă.

— Totul gata la prova ?

— Da, sir !

— Daţi-i drumul ! !

— Drumul ! strigă omul de pe vergă, şi sonda grea cu plumb cafle în admcuri.

— Drumul l urlă şi cel de pe traversa caponului, cînd şi ultima volta de saulă i se topeşte din mînă.

— Drumul ! anunţg, fiecare atunci cînd saula îi dispare din mînă, pînă cîna se ajunge la secund care supraveghează sonda şi alături de care se află restul de saulă făcută colac. Optzeci de braţe, fără fund ! O adîncime care rivalizează cu înălţimea catedralei St. Peter ! Saula e prinsă de palancul întinzătorii şartului şi trei sau patru oameni trag parîma din apă şi o fac colac. Vergile din pupa sînt din nou braţate în şart, aripile întinse şi, în cîteva minute, nava e din nou cu toate pînzele ridicate şi pornită la drum. Cînd răsună patru bătăi de clopot, iar se pune în pană şi se măsoară adîncimea cu sonda.

— Fund la şaizeci de braţe ! Ura pentru pămîntul patriei !

Am strîns saula, voltă lîngă voltă, colac şi căpitanul a trecut la sonda uşoară, descoperind că pe fund era un mîl negru. Aripile se strîng, braţele vergilor artimorv sînt orientate din nou şi nava merge cu vele reduse toată noaptea, pînă cînd cade vîntul.
Măsurarea adîncimii e un procedeu atît de sigur încît un navigator ştie exact unde s-a apropiat de ţărm numai sondînd, la fel de bine de parcă ar fi văzut deja ţărmul. Mîl negru nu se întîlneşte pe fund decît lîngă Insula
458
Block. Pe măsură ce te îndrepţi spre Nantucket, pe fund dai de un nisip negru, apoi numai nisip şi scoici albe, iar la Bancul lui George nisip alb, şi aşa mai departe. Cum sonda noastră ne-a arătat că sîntem în largul Insulei Block, am pus capul spre est, spre Bancurile Nantucket şi Canalul de Sud, numai că vîntul iar a căzut şi ne-a lăsat într-un calm plat în mijlocul unui banc de ceaţă densă, unde am zăcut toată ziua de duminică.
Duminică 18. La prînz, după calculele noastre, Insula Block se afla la cincispfeece mile spre nord-vest un sfert vest, însă ceaţa a rămas atît de groasă toată ziua încît n-am putut vedea nimic.
Pentru că ne terminasem îndatoririle faţă de navă pe ziua aceea, ne-am spălat frumos, ne-am îmbrăcat şi am coborît sub punte unde ne-am distrat răscolindu-ne cu-ferele, pentru a scoate la iveală hainele cu care urma să coborîm la ţărm, şi aruncînd peste bord toate boarfele prea tîrnuite, rupte şi netrebnice. S-au dus în chipul acesta căciulile de lînă folosite vreme de şaisprezece luni în care cărasem piei pe creştet, pe coasta Californiei, veşmintele cu care cătrănisem tot greementul, mănuşile roase de tot şi cîrpite ca vai de ele, nădragii de lînă ce înduraseră chinurile Capului Horn. Le-am aruncat peste bord, cu plăcere şi năduf, pentru că nu e bucurie mai mare decît să scapi şi de ultimele resturi, amintiri, apendice ale zilelor de pătimire. Ne-am pregătit cuferele de coborît la ţărm, am mîncat ultima plăcintă de care speram să avem parte la bordul navei Alert şi vorbeam încrezători despre lumea ce ne aştepta pe mal, de parcă ancora ar fi atins de-acum fundul.
— Cine merge cu mine la biserică de azi într-o săp-tămînă ?
r— Eu, răspunde Jack care la toate zice da.
459
— Rămîi cu bine, mare ! adăugă Tom. îndată ce mă văd teafăr şi nevătămat pe uscat, îmi iau picioarele la spinare, îmi scot ceara din urechi şi pe-aici ţi-e drumul, drept pe coclauri şi nu mă opresc decît cînd am să fiu sigur că de-mi întorc privirea nu mai văd nici zare de mare !
— Las-O moartă ! Cînd ai să te trezeşti ancorat bine, şi la prova şi la pupa, în bătrîna circiumă a lui Barney, cu un foc straşnic dinainte şi cu barul sub vînt, n-o să mai cauţi tu lumina zilei vreme de trei săptămîni !
— Nu ! îi replică Tom. Am de .gînd să las la dracu băutura şi să mă aşez acasă, să văd dacă nu cumva or să mă îmbarce şi diacon !
— Iar eu, se băgă în vorbă Bill, îmi cumpăr un sex-, tant şi mă bag navigator pe un pasager din Hingham L
Harry White se jură că avea.de gînd să-şi ia cu chirie nişte camere la Hotel Tremonti şi să se dea şi el gentleman. După cîte socotise, leafa i-ar ii ajuns să stea vreo două săptămîni.
Cu astfel de palavre ne mai treceam şi nc-i vremea pe cînd aşteptam să se pornească briza odată, să împrăştie ceaţa şi să ne ducă, şi pe noi spre casă. Spre seară; se porni un vînt uşor, dar ceaţa continuă să .se menţină la fel de -deasă ca şi înainte. Am pornit spre est. Ee la mijlocul primului cart, omul de veghe de pe teugă strigă pe-un ton ce arăta că nu mai era nici un .tnoment de pierdut :
— Cîrma banda în vînt ! *
Şi din ceaţă apăru o navă imensă, care venea drept spre noi. Nava abaLu sub vînt în aceeaşi ciipă şi au trecut una pe lîngă cealaltă atît de aproape încît ghidul nostru artimon zgîrie coca celeilalte în cartierul pupa.. Ofiţerul de pe punte n-a avut timp decît să le facă semne la care ceilalţi răspunseră strigînd ceva despre Bristol, după care
460
nava dispăru din nou înghiţită de ceaţă. Probabil că era o balenieră din Bristol, Rhode Island, care ieşea în larg. Ceaţa persistă toată noaptea, deşi bătea o briză uşoară, care ne purta spre est, pipăindu-ne cu adevărat drumul înainte. Sonda era pusă în funcţie la fiecare două ceasuri şi schimbarea consistenţei fundului de la mîl negru la nisip ne arăta că ne apropiam de Nantucket şi Bancurile de Sud. Luni dimineaţa, adîncimea tot mai mare şi apa de un albastru tot mai închis, ca şi apariţia scoicilor amestecate cu nisip alb, luate cu sonda, ne convinseseră că eram în canal şi ne apropiam de Insula George. Drept urmare, prova a fost îndreptată chiar spre nord şi ne-am. continuat astfel drumul, încrezători în rezultatele sondajelor noastre, deşi nu avusesem cum face nici o observaţie astronomică de două zile şi nici nu zărisem ţărmul. O eroare de o optime de milă ar fi fost suficientă ca să eşuăm. Ziua următoare a predominat o enervantă briză uşoară, iar pe la ora opt, o mică goeletă de pescuit, trecînd pe lîngă noi, ne informă că eram în traversul Farului Chatham. Chiar înainte de miezul nopţii se ridică o briză uşoară dinspre ţărm ce ne purtă frumos mai departe, iar la ora patru, socotind că ajunsesem la nord de Capul Race, am strîns bine vîntul şi am intrat în golf, vest-nord-vest, spre Farul din Boston, şi am început să slobozim focuri de armă pentru a solicita pilot. La ora patru, cartul nostru coborî sub punte, dar nimeni n-a putut dormi, pentru că cei de afară trăgeau cu armele tot J a. fiecare

cîteva minute. Nici nu mai aveam chef de somn pentru că eram de-acum în Golful Boston şi, dacă aveam noroc, noaptea următoare puteam dormi acasă, fără să ne mai trezească nimeni pentru a ne chema pe punte tot la patru ore. Ne-am sculat din proprie iniţiativă, cînd a dat geana dimineţii, pentru a vedea şi noi pămîntul. în cenuşiul zo-
461
rilor, două veliere mici de pescuit s-au arătat din ceaţă, iar cînd s-a revărsat asupră-ne lumina zilei iată şi colinele joase de nisip ale Capului Cod, în babordul nostru, iar dinainte se întindea largul golf Massachussetts ; ici, colo cîte o barcă îi brăzda oglinda liniştită. Pe măsură ce ne apropiam de gura portului, ca spre un magnet, se iveau tot mai multe nave, pînă cînd golful s-a împînzit de mulţimea velierelor ce lunecau în toate direcţiile, unele urcînd pe vînt, altele mergînd cu vîntul din spate, după cum se îndreptau spre acea inimă a comerţului din centrul golfului, sau abia plecaseră de acolo. Era o privelişte tulburătoare pentru noi, care fusesem luni în şir pe ocean fără să vedem decît două nave singuratice, iar.vreme de doi ani nu întîlnisem decît trei sau patru nave comerciale pe o coastă aproape cu totul pustie. Mai departe, prin golfu-leţe către est, mişunau micile cabotiere care se îndreptau spre diferite oraşe înşirate pe malul sudic ; ici, colo cîte o navă cu velatură pătrată pornea spre larg, iar departe de tot, dincolo de Capul Ann se zărea fumul unui vapor întinzîndu-se ca o pătură întunecată pe apă. Întreaga privelişte era plină de frumuseţe şi interesantă.

Ne întorceam acasă, iar semnele civilizaţiei, bunăstării şi "fericirii, de care. fusesem atît de multă vreme lipsiţi, sporeau tot mereu dinaintea ochilor noştri. Acum se vedeau bine şi uscatul înalt al Capului Ann şi stîncile şi ţărmul de la Cohasset, cu farurile smirnă, ca nişte sentinele îmbrăcate în alb, dinaintea ancorajelor. In aeruUpur al dimineţii, se distingeau chiar şi fumurile coşurilor caselor de pe cîmpia Hingham, ce se înălţau alene spre cer. Unul dintre băieţii noştri era fiul unui dogar, şi chipul i se lumină îndată ce zări crestele colinelor binecunoscute ce înconjurau locurile sale natale. Pe la ora zece, o bărcuţă veni săltînd pe apă, ne aduse pilotul la bord şi apoi se
462
îndepărtă îndreptîndu-se spre alte nave care-şi croiau drum spre port. Acum, fiindcă ajunsesem în raza vederii sta-ţiilor de telegraf, am ridicat la trinchet pavilioanele de semnalizare şi, în jumătate de oră, proprietarul aflat la bursă sau la biroul lui comercial ştia că nava sa era în josul golfului, iar stăpînii, mijlocitorii şi rechinii din Ann Street aflau că se apropia o pradă bogată — o navă venind dinspre Capul Horn, cu un echipaj care-şi încasase leafa pe doi ani de zile.

Vîntul continuă să bată foarte uşor, tot echipajul fu trimis în arboradă ca să dea jos bandajele de' protecţie, aşa că începu să plouă cu balene, legători, fese, cercuri de fixare, bandaje din piele şi rogojină, după care greementul rămase frumos şi curat, fără toate cîrpelile necesare pe mare. Ultimele dichiseli s-au făcut prin vopsirea vîrfurilor arboretului contrarîndunicilor. Eu am fost trimis pe arborele trinchet cu o căldare de vopsea albă şi o pensulă, şi l-am vopsit de la măr pînă la urechea de fixare la arboretul rîndunicii. La amiază, stăteam ţinuţi în loc de un calm plat în largul farului din jos, iar cum şi mareea era staţionară, nu înaintam mai deloc. Dinspre Hingham se auzi o salvă, şi pilotul ne spuse că avea loc o trecere în revistă. La auzul acestei veşti, puştiul din Hingham se învioră brusc şi ne povesti că, de reuşeam să fi ajuns cu douăsprezece ceasuri mai devreme, acum eram şi noi printre soldaţi şi tarabe, şi ne-am fi distrat de minune. Dar, după cum stăteau lucrurile, nu prea aveam şanse de a ajunge înainte de lăsarea serii. Pe la ora două, se stîrni un vînt de vest din prova şi am început să răzbim încet în sus. Un bric se chinuia să urce pe vînt o dată cu noi, şi ne-am încrucişat în timpul voltelor, cînd unul cînd celălalt luînd-o înainte, după cum vîntul sau mareea erau favorabile uneia sau alteia. De la două Ia patru, îmi venea mie rîndul la
463
'timonă, şi stăteam pentru ultima dată la cîrmă ajungînd, după cum socotisem eu, să totalizez între nouă sute şi o" mie de ore de timonerie pe ambele nave pe care fusesem. Refluxul începu să ne fie contrar şi înaintam greu ; trecuse de-acum aproape şi după-amiaza, iar noi ajunsesem abia în traversul farului interior. în vremea asta, mai multe nave mergeau la vale îndreptîndu-se spre larg. Intre acestea am văzut şi o corabie mare, cu vergile încrucişate, avînt şi vînt şi maree favorabile ; trecu pe lingă noi ca un cal de curse, în vreme ce oamenii echipajului alergau prin arboradâ pregătindu-se să ridice şi verfaforii aripilor, înspre amurgite, vîntul începu să bată în raiale, cînd sufla atît de puternic încît pilotul ordona strîngerea rîndunicilor, cînd cădea cu totul; apoi, pentru ca să reuşim să ajungem înainte ca refluxul să devină prea puternic, iar ridicam velele strînse. Deoarece din cauza acestor manevre alergam în sus şi-n jos prin arboradă, s-a hotărît ca în vîrful fiecărui catarg să rămînă cîte un om, pentru a strînge şi desfăşura din nou rîndunicile la primul cuvînt. Eu m-am nimerit pe trinchet şi am strîns şi am tot întins vela aceea de cinci ori între Insula Rainsford şi Castle. în timp ce făceam una din volte, am trecut atît de aproape de Insula Rainsford, încît atunci cînd m-am uitat cu din vîrful vergii rîndunicii am zărit toată insula, cu clădirile spitalului, străzile frumos pavate, spaţiile verzi, care parcă erau chiar sub mine. Atît e de strimt canalul printre aceste insule în unele locuri încît, la un moment dat, săgeata bompresului trecu pe deasupra unuia dintre zidurile fortificaţiilor de pe Insula George. Şi ne-am dat seama totodată şi de importanţa strategică a acestui punct pentru că, în vreme ce urcam pe canal, ne-am prezentat de trei sau patru ori bordurile navei, numai bine pentru a fi găurite de baterii. Un singur tun ar fi fost suficient ca să

ne facă pulbere.
464
Toţi nutrisem speranţa să ajungem înainte de lăsarea întunericului, pentru a coborî pe ţărm. însă curentul refluxului deveni prea puternic, vîntul, atît cît mai sufla şi el, ne era tot potrivnic, aşa că nu înaintam decît foarte încet cu toate voltele noastre. în consecinţă pilotul dădu ordin de a pune ancora la pic şi a pregăti lanţul. După două volte lungi am ajuns la un loc de ancoraj, la adăpostul colinei Castle, unde am strîns gabierii şi am fun-darisit ancora. Astfel, pentru prima oară de la plecarea din San Diego, în urmă cu o sută şi treizeci şi cinci de zile, ancora noastră a atins fundul. După numai jumătate de oră, stăteam în bună rînduială la ancoră, cu toate velele strînse, la adăpost, în portul Boston. Lunga noastră călătorie luase efîrşit, şi dinaintea ochilor se ridica atît de binecunoscuta privelişte : luminile oraşului aprinzîndu-se, o dată cu lăsarea serii, la ora nouă clopotele trezite care-şi răspîndeau cunoscutul dangăt, între care băieţii din Boston încercară să distingă zvonul familiar al vechii catedrala de sud.
Abia terminasem noi de strîns velele cînd, sub bordul cartierului pupa, se lipi o frumoasă barcă de plimbare, din care sări la bord cel mai tînăr partener al firmei de care ţinea, nava, demnul Hooper. L-am văzut din vîrful artimonului şi-1 cunoşteam bine. Strînse mina căpitanului, după care coborî cu acesta în cabină, dar după cîteva minute ieşi şi-1 întrebă pe secund unde mă aflam. Ultima dată cînd îl întîlnisem eram în uniforma de student al Colegiului Harvard, şi acum, spre uimirea lui, de sus din arboradă coborî şi i se înfăţişă un individ cu un aer dubios, de om trecut prin multe, cu nişte nădragi de doc, cămaşă roşie, păr lung şi o faţă tăbăcită de indian. Ne-axn dat mîna, şi mă felicită pentru că, după cîte se vedea, mă întorsesem sănătos şi puternic, şi-mi comunică apoi că toţi prietenii mei erau zdraveni şi mă aşteptau. Cu numai
_ 465
cîteva zile înainte se întîlnise cu cei din familia mea. I-am mulţumit pentru că-mi spusese exact ceea ce nu îndrăz-neam eu să-1 întreb. Iar dacă :
„Cel dinţii mesager al unor veşti nenorocite
Nu are decît de pierdut, iar numai zvonul vocii sale
Va avea de-a pururi glasul unui clopot vestitor de rele",
atunci cu siguranţă că am să-mi amintesc întotdeauna de acest om şi de vorbele sale cu mare bucurie.
Căpitanul plecă în oraş împreună cu domnul Hooper şi ne lăsă să ne petrecem încă o noapte la bord pentru ca să venim şi noi a doua zi dimineaţă, o dată cu fluxul, sub comanda pilotului.
Ne simţeam atît de aproape de casă încît, gîndindu-ne dinainte la bucatele ce ne aşteptau, aproape că nu ne-am mai atins de pîinea marinărească şi carnea de vacă sărată, iar mulţi dintre cei care erau la prima lor călătorie nici n-au putut închide ochii toată noaptea. în ceea ce mă priveşte, ca urmare a unei paradoxale schimbări sufleteşti, ce ne ajunge pe oricare, mi-am dat seama că mă încerca o totală indiferenţă, pe care nu mi-o puteam explica în nici un fel. Cu un an înainte, pe cînd mai căram piei pe coasta Californiei, ideea că în numai douăsprezece luni aveam să vedem din nou Bostonul aproape că mă înnebunea de fericire, iar acum, cînd eram cu un picior acasă, şi-mi vedeam locuinţa, nu-mi mai regăseam sentimentele ajcelea care mă încercaseră cu atît de multă vreme în urmă şi, în locul lor, simţeam o stare vecină cu apatia. O experienţă similară îmi relată că trăise un marinar de lîngă mine care, chiar la prima călătorie, fusese plecat vreme < de cinci ani pe coasta de nord-vest. Cînd plecase de acasă era doar ceva mai răsărit decît un puşti, iar după o ex-
466
perienţă grea, în care fusese încercat atît de mulţi anj cînd se văzu în fine pornit spre patrie, trăia o stare de surescitare atît de puternică încît tot drumul nu fusese în stare să se gîndească şi să discute decît despre sosire, ce-o să facă el, cum o să sară de pe navă pe cheu, şi o s-o ia direct spre casă. Cu toate acestea, cînd nava fu amarată la cheu şi echipajul primi dreptul să o părăsească, lui i se păru că nu-1 mai interesează deloc plecarea. îmi povesti că el coborî în teugă, îşi schimbă hainele, luă nişte apă din butoiul de zi şi se spălă alene, îşi întoarse cufărul pe dos şi-şi puse hainele în ordine, îşi scoase pipa de la locul ei şi-o umplu cu tutun, şi după ce se aşeză din nou pe cufăr se puse la fumat în linişte, pentru ultima dată pe navă. în vremea asta se uita prin teuga în care-i petrecuse atîţia ani şi cînd se trezi că toţi tovarăşii lui plecaseră şi numai el rămăsese singurul acolo îl păli tristeţea. Gîndul de a ajunge acasă se transformase într-un vis, numai cînd se arătă în teugă fratele lui, care auzise de sosirea navei, şi începu să-i vorbească despre casă, pome-nindu-i că toţi aşteptau să-1 revadă, abia atunci începu să-şi dea seama unde se afla şi i se trezi suficient interes ca să se ridice şi să pornească la drum către locurile pe care le dorise atît de mult şi la care visase atîţia ani. Probabil că o aşteptare atît de prelungită produce o stare de excitaţie atît de puternică, încît clipa în care îţi dai seama că visul s-a împlinit provoacă o stare de amorţire a oricărui sentiment, ca şi a oricărei voinţe de efort. în mare măsură aşa' mi se întâmplase şi mie. Toate pregătirile, înaintarea rapidă a navei, clipele în care vedeam din nou pămîntul natal, drumul spre port, vechile privelişti ce mi se perindau pe dinainte îmi puseseră prea mult mintea şi trupul la încercare, de unde şi această bruscă transformare într-o totală linişte, acum cînd nu mă mai susţineau nici speran-

ţele şi nici nu mai aveam nimic de făcut, ceea ce mă aducea aproape într-o stare de apatie, din care nu puteam fi trezit decît de un nou excitant. Iar a doua zi dimineaţă, am fost chemaţi pe punte toţi oamenii echipajului şi puşi la treburile noastre zilnice, curăţatul punţilor, pregătirile pentru a ne lega la cheu, încărcatul armelor pentru salva de salut, după care am desfăcut velele şi am trecut la vinciul ancorei. Şi abia atunci spiritul şi trupul parcă s-au trezit deodată.

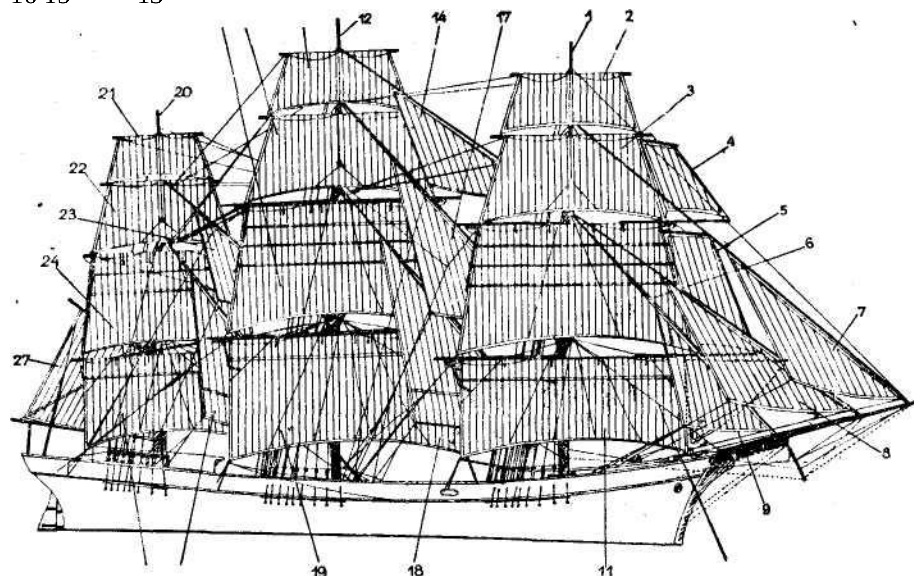
Pe la ora zece, se ridică briza şi pilotul dădu ordin de a pregăti nava pentru a o trage la cheu. Toţi oamenii trecură la vinci şi în ritmul tărăgănatului : „Trageţi, trageţi !", pe care ultima dată îl auzisem murind printre colinele pustii de la San Diego, ancora ajunse la prova ; vîntul şi mareea erau prielnice ; în dimineaţa aceea însorită, am ridicat rîndunicile şi contrarîndunicile, pavilioanele şi flamura sus, în vreme ce salve de arme de la bord răsunau, şi ne-am îndreptat iute şi frumos spre oraş. La capătul cheului am făcut o voltă în vînt şi am fundarisit ancora ; dar abia a apucat aceasta să atingă fundul şi punţile s-au umplut de oameni : vameşi, agenţi de la Topliff care voiau să afle veşti, alţii interesîndu-se de soarta unor prieteni aflaţi la bord sau rămaşi pe coastă, negustori de untură, asaîtînd bucătăria, din dorinţa de a cădea la înţelegere cu bucătarul pentru resturile lui de grăsime, pierde-vară de tot soiul şi, la urmă, dar cei mai importanţi, mijlocitorii căminelor de marinari, dornici de a pune mina pe oaftneni. Nimic nu poate întrece firea îndatoritoare a acestor mijlocitori şi nici interesul pe care-1 manifestă faţă de marinarii întorşi acasă după un lung voiaj şi plini de bani. Doi sau chiar trei m-au luat de mînă, pretinzînd că-şi aduceau perfect de bine aminte de mine, erau convinşi că mă mai bucurasem de ospitalitatea lor şi înainte de a

463

pleca în voiaj ; acum erau bucuroşi să vadă că m-am întors, mi-au oferit cartea lor de vizită, pe cheu aveau la îndemînă şi un cărucior care doar atît aştepta să-mi care mie lucrurile şi erau dispuşi să-mi dea o mînă de ajutor să-mi duc cufărul la ţărm, să-mi oferă o sticlă de grog la bord dacă nu puteam să cobor îndată şi altele asemenea, în fapt, aproape că nu eram în stare să ne urcăm în arbo-radă să strîngem velele, din cauza lor. Velele pe care poate le

manevrasem de o sută de ori, pe vreme frumoasă sau urîtă, erau strînse, în fine, acum pentru ultima oară ; am coborit apoi din arboradă, am luat cablul de halaj şi am trecut la vinci şi, într-un cor ce trezi jumătate din cartierul de nord, ne-am tras pe el trecînd printre clădirile docului şi ne-am lipit de cheu. Clopotele oraşului tocmai băteau unu cînd am strîns şi ultima voltă şi echipajului i s-a dat liber. în numai cinci minute, la bordul minunatei nave Alert nu mai rămase nici un suflet, decît bătrînul paznic al navei, care apăruse de la birouri tocmai pentru a o lua în primire.

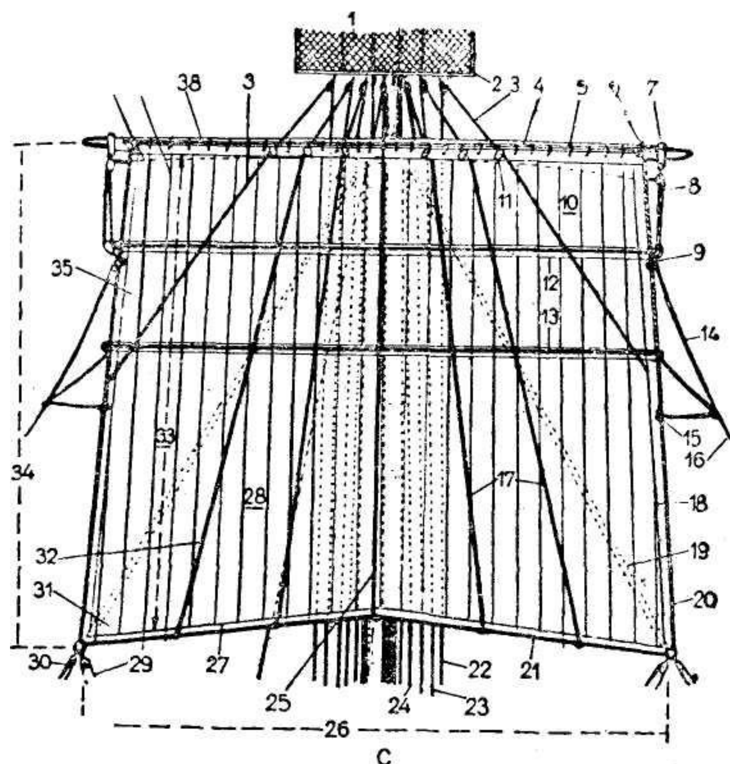
16 15 13

26 25

10

1 — farul prova ; 2 — rîndunica mică (trinchet); 3 — zburătorul mic (trinchet) ; 4 — aripa zburătorului • 5 — aripa gabierului mic (trinchet); 6 — gabierul mic (trinchet) ; 7 — focul săgeţii ; 8 — focul mic ; 9 — focul mare ; 10 — straiul coloanei trinchet pe care se înverghează trinchetinul;
jl __ trinca ; 12 — farul mare ; 13 — rîndunica mare ; 14 — vel^straiul rîndunicii mari ; 15 — zburătorul mare ; Iii — gabierul mare ; 17 — velastrsiul zburătorului mare ; 18 — velastraiul mare,1 19 _ vela mare : 20 — farul pupa ; 21 — rîndunica artimon ; 32 — zburătorul artimon ; 23 — velastraiul zburătorului artimon ; 24 — gabierul artimon ; 25 — velastraiul artimon (dracul e',ul); 26 — vela în cruce (artimonul) ; 27 — randa.
(Conform cu A. Bejan şi M. Bujeniţâ, Dicţionar de marină, Editura Militară, Bucureşti, 1919)

r~
Vele : pătrată văzută din prova : 1 — plasa balustrăzii gabiei ; 2 — gabie ; 3 — contrabulina ; 4 — vergă ; 5 — sachet de învergare ; 6 — împuntătură de învergare ; 7.— brăţară ; 8 — pălăncel de tertarolă ; 9 — ochi de terţa-rolă ; 10 — tertarolă ; 11 — măr călăuz ; 12 — fişie de tertarolă ; 13 — filieră de tertarolă ; li — labă de bulină ; 15 — ochi de bulină ; 16 — bulină ; 17 — cargafung ; 18 — căptuşeala marginii (ie cădere ; 19 — eontraşcotă ; 29 — grandee de cădere babord ; 21 — grandee de întinsurâ ; 22 — contra-bulină ; 23 — cargafung ; 2i — contra scotă ; 25 — susmantă ; 26 — întinsurâ ; 27 — margine de întinsură ; 28 — ferţă ; 29 — mură ; 30 — scotă ; 31 — colţ da şcotă/mură ; 32 — cargafung ; 33 — talia ferţei ; 34 — cădere totală ; 35 — margine de cădere tribord ; 36 — colţ de învergare ; 37 — margine de învergare ; 38 — grandee de învergare.
(Conform cu A. Bejan şi M. Bujcnijă, Dicţionar de marină, Editura Militari, Bucureşti, 1979)

MIC GLOSAR DE TERMENI MARINĂREŞTI

aliură — poziţia navei faţă de vînt ;
alizee — vînturi regulate de forţa 3—4 în Oceanul Pacific şi A-tlantic, la sud şi nord de Ecuator, pînă la paralela de 30 de grade ; zona alizeelor se caracterizează printr-o vreme frumoasă, cu precipitaţii reduse ;
a amara — a fixa obiectele la bord pentru a nu se deplasa în timpul mişcărilor navei ;
amară — parîmă de legare ;
ambardee — abatere involuntară de la drum a unei nave, din cauza vîntului, valurilor, sau unei greşeli de manevră a timonei ;
arboradă — ansamblul catargelor, vergilor şi picurilor navei ;
arbore — sau catarg ; la navele cu doi arbori (două catarge) denumirea lor dinspre prova spre pupa : arborele trinchet (sau catargul mic, sau prova) şi arborele mare (ca la bricul Pilgrim), iar la o navă cu trei arbori (cum era Alert) denumirea lor e următoarea : trinchet, arborele mare şi artimon ;
arboret — partea superioară a arborelui compusă din mai multe elemente, care la nevoie se puteau demonta pe veliere pentru a reduce suprafaţa expusă vintului, în zonele cu furtuni puternice ;
aripă — velă suplimentară care se întinde cu ajutorul unor ver-fafori, pentru' a mări suprafaţa velică la vînturi favorabile din pupa ;
artimon — ultimul catarg dinspre pupa al unei nave cu mai mult de două catarge. *
a ateriza — luarea contactului vizual cu uscatul sau cu un reper de la ţărm ;
atîrnătoare — lanţ care susţine o vergă ;
baba — piesă masivă din lemn, beton armat sau metal fixată pe punte sau la cheu pentru a lua volta parîmelor ;

* Explicaţiile au fost date conform cu Dicţionarul de marină publicat de A. Bejan şi M. Bujeniţă la Editura Militară în 1979.

babord — partea stingă a unei nave, privite de la pupa prova ;
baie — golf mai mic, intrînd al ţărmului ;
baieră de înfăşurare — saulă cu care se înfăşoară vela strînsă pe vergă ;
baieră de învergare — parîmă ce trece prin ochiul unei vele pătrate şi serveşte la prinderea colţului velei pe vergă ;
baieră de terţarolare — saulă petrecută prin ochiurile de terţarolă ;
balansină — manevră curentă care susţine o vergă, ghiu sau pic ;
balenieră — navă cu mai mulţi arbori, specializată în vînătoarea de balene, dar şi ambarcaţiune mică, de circa 9 metri cu catarg rabatabil folosită în acelaşi scop ;
a se banda — a se înclina temporar în plan transversal, din cauza acţiunii vîntului sau valurilor ;
bandă — comandă pentru cîrmă, cînd aceasta se pune la unghiul maxim într-un bord sau altul ;
bară — prag format de depunerile aluvionare la gurile unor fluvii ;
bare — navă cu trei, cinci arbori ;
barcaz — barcă cu 14—20 de rame ;
bompres — catarg oblic la prova unei nave ;
bordee — distanţa parcursă de o navă cu vele între două vaite succesive ;
bordul din vînt — bordul din care bate vîntul ;
bordul de sub vînt — bordul opus direcţiei din care bate vîntul, bordul adăpostit de vînt ;
braţ — manevră curentă care serveşte la orientarea vergilor ;
braţ fals — parîmă dată de la prova unei nave la prova unei bărci ;
a braţa — a orienta vergile în plan orizontal cu ajutorul braţelor ;
a braţa în şart — a aduce vergile la unghi maxim de braţare, pînă cînd ating de fapt şarturile ;
bric — navă cu două catarge şi cu vele pătrate, aşa cum era şl nava Pilgrim ;
a bricui — a curăţa puntea folosind piatră de bricuit şi nisip ud ;
brigantină — navă cu doi arbori, cu vele pătrate la arborele trinchet şi vele aurice la arborele mare ;
brizanţi — valuri care se sparg în apropierea uscatului, la apă mică ;
cabestan — instalaţie de punte ce serveşte la virarea lanţului ancorei ; se compune dintr-un ax vertical la partea superioară cu un clopot sau pălărie cu orificii în care se introduc manelele cu ajutorul cărora se virează manual ;

cablu — unitate de măsură a distanţelor egală cu a zecea parte dintr-o milă marină, 185 metri ;
cabotaj — transport maritim de mărfuri între porturi apropiate ;
calafat — resturi de bumbac sau cînepă care se impregnează cu catran şi sînt folosite la etanşeizarea punţii şi bordajului unei nave din lemn ; • ■
cală — spaţiu de sub punte unde se depozitează mărfurile ;
calm — mare lipsită de vînt ;
capă — poziţia cea mai favorabilă a unei nave pe mare foarte agitată şi vînt prea puternic pentru a putea naviga ; navele cu vele ţin la capă primind vîntul la circa şase carturi din prova' şi derivînd, ceea ce face să apară o zonă de mare mai calmă în bordul din vînt, numită "siaj transversal ;
capon — palane la capătul gruiei de capon cu care se caponează ancora ;
a capona — a prinde ancora cu cîrligul caponului ;
cargabas — manevră curentă cu care se strînge o velă latină (foc sau velastrai) ;
cargafung — manevră curentă ctf care se strîng velele pătrate ;
cart — serviciul la bordul navelor cu durata de patru ore, înce-pînd de la miezul nopţii, în afară de cartul scurt,' de numai două ore, de la 16 la 18 şi de la 18 la 20, pentru a permite schimbarea echipelor care fac de cart ; carturile se marchează cu ajutorul clopotului de bord, o lovitură simplă după prima jumătate de oră, o lovitură dublă după prima oră, o lovitură dublă şi una simplă după o oră jumătate şi tot aşa pînă la sfîrşitul cartului marcat de patru duble, sau opt bătăi de clopot;
cart — echipa de oameni care execută serviciul de cart în acelaşi timp ; pe veliere echipajul era împărţit în două carturi — cartul tribord şi cartul babord — care făceau alternativ de serviciu pe punte ;
cart — unitate de măsură pentru unghiuri, egală cu a 32-a parte din circumferinţa cercului, adică cu 11 grade şi 15 minute ; pe vremea navelor cu vele, roza compasului era împărţită în carturi, iar drumul se dădea de asemenea în carturi şd nu în grade ;
cartier — (tribord / babord) — porţiunea navei dinapoia traversului în fiecare din borduri ;
cavilă — (cavilă de matisit) sculă confecţionată din lemn tare sau

chiar oţel folosită la matisirea parîmelor ; a cădea (vîntul) — a pierde din intensitate ;
cîntec de manevră — cîntec care însoţea manevrele mai grele de la bordul unei nave, pentru a dirija efortul :
474
F ciiper — velier de cursă lungă cu trei, cinci arbori ; cele mai ra-pide nave cu pînze folosite în secolul trecut pentru călătoriile la mare distanţă, celebre fiind cliperele ceaiului, care plecau din Anglia, dublau Capul Bunei Speranţe, traversau Oceanul Indian, ajungeau în China, după care, prin Pacific, dublînd Caoul Horn, ajungeau în Atlantic pe care-1 făceau de la sud spre nord, ajungînd din nou în Anglia ; cliperele nitraţilor transportau salpetru din Chile în Europa ;
coadă — mătură specific marinărească din sfilaţe de parîmă, cu un ochi la un capăt, folosită la curăţatul punţilor ;
a degarnisi — a scoate curentul (parîma mobilă) de pe un palane sau macara ;
a dubla — a ocoli un cap, un far, o geamandură etc. ;
dublin — legătură de întoarcere care permite molarea, strîngerea ei de la bordul navei ;
dunetă — suprastructură la extremitatea pupa, unde la navele cu vele era amenajată cabina căpitanului, secundului ;
a fila — a lăsa o parîmă sau un lanţ să se scurgă ;
foc — velă triunghiulară pe straiurile bompresului ; la velierele mari există focul mare, focul mic şi focul săgeţii ;
Focul Sfîntului Elm — fenomen luminos, a cărui denumire provine de la biserica cu acelaşi nume pe turnurile căreia a fost adesea observat sub formă de jerbe de seîntei albăstrui, albe etc. ; apare de obicei în dreptul vîrfurilor catargelor, vergilor, etc. ;
fregată — navă militară, a doua ca mărime după navele de linie, cu trei catarge ;
a fundarisi — a lăsa ancora să cadă la fundul apei ;
fungă — manevră curentă folosită pentru a ridica şi a pune la post un arbore gabier sau un arboret, precum şi pentru a întinde un foc, un velastrai etc. ;
gabier — velă pătrată, a doua începînd de la punte pe catarg în sus ;
garlin — parîmă groasă cu care se lega ancora înainte de utilizarea lanţului ;
a garnisi — a trece curentul unui palane prin macarale ;
ghiu — şcondru articulat fixat de catarg ;
grandee — parîmă vegetală cusută pe marginea unei vele pentru a o întări ;
greexnent — ansamblul arboradei, velaturii, manevrelor fixe şi curente de la bordul unei nave ;
gren — declanşarea bruscă şi de scurtă durată a unui vînt rece de forţa 9, 10 ;
grijea — saulă legată transversal pe şarturi formînd o scară pe
475
care se poate urca în arboradă ;
hulă — mişcarea ondulatorie, uniformă a suprafeţei mării, după încetarea unui vînt care a suflat mai mult timp din aceeaşi direcţie sau care se propagă din direcţia unui vînt puternic ce a suflat într-o zonă apropiată ;
iceberg — bloc uriaş de gheaţă plutitoare ce s-a desprins din calotele polare ;
iublou — fereastră etanşă în bordajul navei ;
împuntătură — legătură executată la colţurile de învergare a velelor pătrate cu baierele de învergare ;
întrepunte — orice punte aflată sub puntea superioară ;
învergare — prinderea unei vele pătrate pe o vergă, cu ajutorul balerelor şi sacheţilor ;
loch — aparat de navigaţie folosit la măsurarea vitezei navei ;
macara — denumirea marinărească dată scripetelui ;
mandar — dispozitiv de ridicare compus dintr-o macara simplă sau două macarale simple ;
Hianelă — bară de. lemn folosită pentru învîrtirea cabestanului ;
a masca (o velă) — a face ca vela să primească vîntul pe faţa dinspre prova pentru a obţine astfel un efect de manevră ; de obicei pentru a pune nava în pană, a o opri ;
a matisi'— a îmbina capetele a două parîme ;
merlin — parîmă subţire din trei sfilaţe ;
a mola — a da drumul- complet unei parîme ;
mură — la velele pătrate, manevră curentă care trage colţul ds mură al velelor inferioare spre prova ;
palane — dispozitiv compus din două macarale prin care trece o parîmă numită curent, avînd un capăt liber, trăgător, iar celălalt fixat la macara ;
pană — poziţia unei nave care nu mai înaintează, aflîndu-se în echilibru sub vele, unele pline altele mascate ;
parîmă — frînghie vegetală sau metalică folosită la bordul navelor ;
pataraţînâ — manevră fixă ce asigură catargul în borduri şi sprţ pupa ; 4
piatră de bricuit — piatră abrazivă folosită la curăţatul punţilor
portsart — instalaţie în afara bordurilor navei pentru fixarea şarturilor ;

post — locul unde trebuie fixat un anumit obiect, vergi, ghiuri etc.
a prinde vîntul — a orienta velele în aşa fel îneît să simtă ac ţiunea vîntului ;
prova — direcţia părţii de dinainte a navei; fiind întrebuinţa'.
476
ca şi cuvintele stînga, dreapta, în acelaşi scop de a Indica direcţia faţă de axele de simetrie ale navei ;
pupa — direcţia părţii dinapoi a navei, opusă provei ;
radă — suprafaţa de apă din apropierea ţărmului, de regulă în apropierea unui port, între insule, adăpostită de vînt şi de valuri, unde navele obişnuiesc să stea la ancoră ;
randă — velă aurică la arborele artimon ;
reducerea velaturii — micşorarea suprafeţei velice la vînturi puternice ; operaţia începe cu velele superioare încît nava să nu se dezechilibreze ;
resacă — agitaţia dezordonată a apei provocată de revenirea spre larg a valurilor ce se reflectă de o coastă abruptă, dînd naştere unor fenomene de interferenţă foarte periculoase pentru ambarcaţii ;
sabord — deschidere în parapetul navei pentru scurgerea apei de pe punte ;
sachet — capăt de parîmă folosit în diferite scopuri, sachet de înfăşurare — pentru strîngerea velelor pe vergă, sachet de în-vergare — pentru învergarea unei vele pătrate, sachet de terţarolă — pentru luarea terţarolelor la velă ;
şart — manevră fixă ce susţine catargul în borduri ;
saulă — parîmă de grosime medie, 1,5—i cm. ;
săgeată — arboret de dimensiuni mici, instalat mai ales pentru prelungirea bompresulsi ;
scaun de boţman — mică platformă de scîndură, susţinută cu ajutorul unei parîme, folosită de marinari pentru a se deplasa în lungul unui catarg, şart, în afara bordurilor în timpul manevrelor de cătrănire, piturare etc. ;
sextant — instrument nautic ce serveşte la măsurarea înălţimii aştrilor şi a unghiurilor orizontale şi verticale între diferite repere pentru aflarea punctului navei ;
sfilaţă — mai multe fire de fibră vegetală, răsucite la un loc, din care se confecţionează parîmele ;
strai — manevră fixă care susţine catargul în plan longitudinal ;
strîngător — manevră curentă ce foloseşte la strîngerea velei ;
a strînge vântul — a naviga cu vîntul strîns, adică la un unghi cît mai mic faţă de direcţia vîntului ;
a strînge velele — manevră prin care velele pătrate sînt ridicate spre vergă cu ajutorul strîngătorilor ;
supercargo — reprezentant al comerciantului care a încărcat marfa la bord ;
477
"şcondru — lemn cilindric folosit la greement — vergi, ghiuri etc. ;
scotă — manevră a unei vele care trage spre pupa colţul de scotă, opus colţului de mură care se întinde spre prova atunci cînd se orientează velele ;
tambuchi — deschidere în puntea navei pentru accesul oamenilor în încăperile de sub punte ;
tangon — şcondru fixat cu un capăt de bordaj, cu celălalt susţinut de o balansină, de care se leagă bărcile în port cu ajutorul unor braţe false ;
terţarolă — porţiune a unei vele pătrate cuprinsă între marginea de învergare şi prima fîşie de terţarolă, sau între două fîşiî, care se foloseşte pentru reducerea suprafeţei unei vele ;
terţarolă sugrumată — terţarolă luată prin strîngerea unei jumătăţi de velă ;
teugă — suprastructură la prova navei, unde se află cartierul marinarilor ;
timonă — roată cu cavile cu care se acţionează asupra cîrmei ;
a se trage pe ancoră — a manevra o navă în port, dînd o ancoră cu barca şi virînd apoi lanţul ;
travers — direcţie care face un unghi de 90 de grade cu axul longitudinal al navei ;
tribord — bordul din dreapta planului diametral al navei privind de la pupa spre prova ;
trincă — velă pătrată, prima de jos, a arborelui trinchet, primul dinspre prova ; 4
trinchet — arborele mic, primul arbore dinspre prova ;
ţapapie — parîmă întinsă sub o vergă sau bompres pe care stau marinarii cu picioarele în timp ce lucrează pe o vergă la întinderea sau strîngerea velelor etc. ;
a vira — a trage, a strînge, o parîmă sau un lanţ.

CUPRINS

Redactor : VICTORIA JIQUIDI Tehnoredactor. : VIRGIL STRUGARIU
Bun de tipar : 25.09.19Si. Apărut 1984. Coli ăa tipar 15.
Comanda nr. 40 346
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteil" Bucureşti — piaţa ScînteU nr. 1,
Republica Socialistă România

ii

r